

מאמר סוד החצי

[ההוספות בצבע אפור נוספו מאחר הדפסת הספרים]

פתיחה

מאמר 'סוד החצי' מגלה את סודות מדת הגבורה, ומבאר את דרכי פעלתה בעולמות העליונים, ובעולם הגשמי. כמו כן מגלה המאמר את סודות הזווגים בכל העולמות שנעשים דרך מדת הגבורה, ואת החלקה בין רחל ללאה שיש בעולמות, למוד המאמר פותח ללומד את משמעות הדרושים בספר 'עץ חיים' להאריז"ל בעולם הגשמי, ובחי התורה והמצוות.

כדי להבין מדוע **גבורה בגימטריא חצי חצי**, ומדוע **חצי חצי** מרמז בשמו של **יצחק**, המסמל את מדת הגבורה, ומדוע תבת **חד** המרמזת על חתונת **חד**, מרמזת גם על זוג שעושה **חד**, נבאר את דרך השתלשלות העולמות ופעלת הספירות והפרצופים שהאריז"ל למד.

כמו כן פותח המאמר פתח להבנת דרכי הקב"ה בעניני ש"ך וע"ש, ובעניני השפעת הפרנסה, ובהבנת פונות האריז"ל והרש"ש בעניני כ"ד שעות, פורים, פסח, שבועות, סוכות, ראש חודש, ברית מילה ועוד.

להלן נצטט כמה קטעים מתוך 'שער מאמרי רז"ל' להאריז"ל (מאמר פסיעותיו של אברהם אבינו) שיעזרו להבנת יסודות המאמר שלפנינו.

סוד המחלקת של רב ושמואל במסכת ברכות **חד אמר פרצוף היתה וחד אמר זנב היתה, ואלו ואלו דברי אלהים חיים. והענין הוא ברמז כי ב' נשים היו לו לאדם חנה אחת וב', וכנגדם אמרו רז"ל פרצוף וזנב, והענין הוא כי האחת יצאה מאחוריו העליונים, והב' מאחוריו התחתונים, כי כבר בארנו לעיל כי קומת האשה חצי קומת האיש, נמצא שיש באיש ב' קומות מבאשה, וזה סוד מה שאמרו רז"ל במסכת בבא בתרא "ואולך אתכם קוממיות" ב' קומות של אדם הראשון והם ר' אמה, מאה אמה בלבד הם נ' לזו ונ' לזו, בסוד ב' הה"ן כל א' כוללה מעשר.**

ואמנם האחת היתה פרצוף, והב' עדין לא היתה אלא זנב, נקדה לבד בלתי פרצוף, עד שאחר כך כתיב ביה "ויבן ה' אלהים את הצלע", ומי שיחפץ להבין יסתפל בדברי רז"ל של רב ושמואל ונחזור להבין הך דרוש על דרך האמת, כי הנה שופריה דיעקב פעין שופריה דאדם, וכמו שהיו לאדם ב' נשים חנה א' וב', כך ליעקב לאה ורחל, כי חנה הא' היא הקלפה החופפת על לאה שבקדשה, ולפי שחשב יעקב כי היתה דוגמת חנה א' לא היה חפץ לקחתה, וזה סוד "כי שנואה לאה", כי כפי מה שחשב הוא היה שתנתן לעשו דוגמת חנה אחת לילית חבתא פלתא דסמאל שרו של עשו, אלא שעל ידי תפלותיה ודמעותיה לקחה יעקב, ולא היה סוד פרצוף לפי שיצתה מאחורי פרצוף דז"א, וזה סוד קשר של תפלין של ראש מאחוריו, ורחל היא זנב כי היא מאחוריו ולמטה ואחר כך גם היא נתקנת כאחותה ונעשת פרצוף והיא תפלה של יד במקום החזה כנגד הלב כי שם ביתה.

וענין ב' נשים הם סוד הא לחמא עניא מה דרכו של עני בפרוסה היא סוד המלכות הנקראת עוני וכו', ולכן נפרסת לשתיים כי כן אות ה' היא יכולה להתפרס ונכר בה יותר משאר האותיות, כי היא ד' על ו' כנגד רחל הלוקחת ד' מדות באחורי הז"א והם בת"ת ונה"י, וכנגד לאה ששעורה ששה מדות באחורי הז"א והם כתב"ד חו"ג.

והנה בשם פרסין נעשים שנים, אך בעת העשר אז כלם נעשות בחינה אחת ואין ביניהם פרוד וזה סוד "יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה אשר בנו שתיהם את בית ישראל", והנה מלת שתיהם היא מיתרת כי כבר נודע כי רחל ולאה שתיים היו בלבד ולא שלש, ועוד מנינא למה לי, והענין הוא כי בזמן רחל ולאה היו נפרדות להיות כי עדין לא נתנה התורה ועדין היו נקראים לחם עוני שהוא בפרוסה, האמנם בימי רות כבר נתנה התורה והיא לבדה כוללת שתיהם ביחד לכן נאמר שתיהם.

מדת הגבורה משפיעה חצי מהשפע שנמצא אצלה

מצינו בזהר (תיקונים נא:) בתקיעה הוא קול ארך בנגון, עד שהיה עולה לו לגבי ימין, שהוא חסד. בשברים היה עולה קול של נגון לגבי גבורה, והיה יורד ממנו בשמחה, חכמה ועשר; כמו שהעמידוהו: הרוצה להחכים ידרים, להעשיר יצפין. בתרועה היה עולה קול של נגון לגבי עמוד האמצע, והיה יורד ממנו המלך לגבי פלה. נראה דלכן תקיעה מסמלת את מדת החסד של אברהם, דתקיעה היא קול פשוט, שנמשך ללא הפסקה; וכן מדת החסד ענינה, להשפיע חסד בלי חשבון ובלי הפסקה, וכמו שרואים, שאברהם אבינו בקש חסד גם עבור הגויים, כמו שכתוב (בראשית יז, יח)

"לו ישמעאל יחיה לפניך". [וכמו שאומרים על כל דבר שיש בו דין, שהוא לא פשוט]. מאידך, שְׁבָרִים, שְׁשׁוּבְרִים את התקיעה, מסמלים את מדת הגבורה השוברת ועוצרת את החסד הנשפע ממדת החסד. עין ב'שערי אורה' (שער ו-ז), שמדת הגבורה, ששוברת את החסד, שומרת אצלה את ההשפעות שהיא צמצמה, כדי להשפיע את זה לעתיד לבוא. וכפי שמובא ב'רבנו בחיי' (ויקרא כג, מ), שבעולם הזה אנו מקבלים רק את השפע שיורד לספירת המלכות למטה, ובעולם הבא נקבל גם את השפע שיש בספירת היסוד. ונבאר לקמן, שהשפע שנוצער על ידי מדת הגבורה, נשאר ביסוד. ו**יתרועה** מסמלת את התפארת, הממצעת בין החסד והגבורה, שאמנם עוצרת את התקיעה, אבל בעדינות, ונותנת לתקיעה מעט גבורה בתוכה, כפי הצרך.

מצינו בזהר חדש (בראשית טז), שהכתוב **"אדירים משברי ים"** מסמל את מדת הגבורה, שעוצרת את המים המסמלים חסד מהתפשטות בעולם, ורואים שהכתוב נקט הלשון **"משברי"** על פעלת הגבורה. ומבאר לדברינו, דפעלת הגבורה היא בבחינת **שברים**. [משברי אותיות שברים]. וכן מובא בספר 'כמים לים מכסים' שמלוי אותיות **שב"ר ש"ן ב"ת ר"ש** בגימטריא **תשעה באב**, היום של מדת הגבורה. וכן מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' ש**שבָרִים** בגימטריא הכתוב (בראשית כד, טב) **"ויצא יצחק לשוח"**.

וכן מצינו בגמרא (ברכות ד:): **מיכאל באחת גבריאל בשתיים**. ורואים שמיכאל שמשפיע חסד עף בעפיפה אחת המרמזת על השפעה בלי הפסקה, וגבריאל המשפיע גבורה עף בשתי עיפופות המרמזות על השפעת החסד שיש בה הפסקה. וכן מובא בפרוש הגר"א על הזהר (פקודי רנד): שבלילה כשהדין שולט, יש למלאך גבריאל אצבעות מחלקות, ובבקר כשהחסד שולט, מתאחדות אצבעותיו, ונשאר רק סדק.

מצינו בזהר חדש (ואתחנן ע), שקו החסד הוא בבחינת ארך, וקו הגבורה הוא בבחינת רחב. נראה דלכן קו הגבורה הוא בבחינת רחב, דעקר ענינה של הגבורה הוא להכנס בתוך קו הארך של החסד ולשבר ולצמצם את השפעתו, וממילא הוא בבחינת רחב שנוכנס בארך. ואף על פי שנובאר לקמן שבחינה זו נקראת הגבורה שבחסד, היינו הגבורה שנוכנסת בתוך קו החסד ומצמצמת אותו, מאידך יש גם אור אין סוף שזורם בתוך קו הגבורה עצמו, וחלק מהשפע שלו יורד למלכות דרך החסד שבגבורה, כדלקמן. נראה דכיון שענין הגבורה הוא השבירה והצמצום, לכן היא נקראת רחב ולא ארך, דגם בתוך קו הגבורה היא בחינת רחב, שמשפיעה את ההשפעה, שרק חצי יורד למלכות ולא הכל, כדלקמן, וממילא בחינת הגבורה היא רחב. וכן נראה דיש רמז, שהגבורה היא בבחינת רחב, בכתוב (קהלת י, יז) **"בגבורה ולא בשתי"**, דחוטי השתי בבגד הם חוטי הארך מלמעלה למטה, וחוטי הרחב נקראים ערב, והכתוב מרמז שהגבורה היא לא שתי. וכן **רוחב** בגימטריא **גבורה**.

מצינו בגמרא (חגיגה יב): **אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שברא הקדוש ברוך הוא את העולם, היה מרחיב והולך כשתי פקעיות של שתי, עד שגער בו הקדוש ברוך הוא והעמידו, והיינו דאמר ריש לקיש: מאי דכתיב "אני אל שדי", אני הוא שאמרתי לעולמי די**. נבאר לקמן, ששם שדי"י מסמל את מדת הגבורה, שנוכנסת בתוך קו החסד ומצמצמת אותו, ורואים מהגמרא, ששם שדי"י נכנס כפיכחול בתוך חוטי השתי של העולם, וכדבארנו, שמדת הגבורה היא בבחינת רחב, שנוכנסת בתוך קו החסד, שהוא בבחינת ארך. וכן שם **שדי"י** בגימטריא **ב' פעמים יוסף**. לרמז שהוא מחלק את יוסף היסוד לשנים.

מצינו בזהר חדש (חקת טד): **"מר ואהלות" מר' זה אברהם, שנקרא הר המר, ואהלות' זה יעקב, קציעות' זה יצחק**. רואים שיצחק נמשל לקציעות, שהן תאנים מיבשות. והטעם שקוראים להן קציעות, מובא בפרוש ה'ברטנורא' (תענית ד, ה) **קוצעי קציעות, על שם שחותכין עגולי הדבילה במקצועות**. ומבאר לדברינו, כיון שענינו של יצחק הוא לחתך ולשבר, קוראים לו קציעות, שהוא סוג חתוך. וכפי שנוביא לקמן מהזהר חדש (תיקונים כח): **שיצחק הוא אותיות קץ חי, ומובא ב'ערוך' (ערך קץ) שקץ פרושו חתוך כמו קצצה**. וכן נראה, דמדת הגבורה נקראת **פחד יצחק, דפחד** הוא מלשון **חד**, ומרמז על חתוך הגבורה, בבחינת סכין **חד**. וכן **חתת אלהים** מרמז על **חתוך**. וכן מצינו רעדה בדין, כמובא בפייט 'ונתנה תקף', **וחיל ורעדה יאחזון. ויאמרו הנה יום הדין**. דסכין שחותכת, הולכת ושבה בבחינת רעדה. וזה שכתוב (תהילים נה, ו) **"יראה ורעד יבא בי ותכסני פלצות"**. דבזמן שהדין חותך, הוא גורם רעד לאדם. וכן **חד** מרמז בתבת דחילו שהיא יראה, בלשון הגמרא. וכן **יצחק** בגימטריא **דק דק**, ומרמז על החתוך לשני חצאים דק דק. וכן מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' (הערות לזהר עמוד נד' טה) ששם **אלהים** נאמר בלשון **רבים**, כיון שהוא מסמל את מדת הדין שמחלקת כל דבר. ולכן כתוב **"פֶּלַג אֱלֹהִים"**, לרמז ששם אלהים מפלג ומפרר. וכן **צהרים** נאמר בלשון רבים, ולא כמו בקר וערב שנאמרו בלשון יחיד, כי צהרים הוא הזמן של מנחה שתקו יצחק, ונכנסים הגבורות. וכן מבאר את הכלל בגמרא **"אך חלק"**. כי מעוט מסמל את מדת הגבורה שמשפיעת ומחלקת. לכן **"אך חלק"**. וכן **יצחק** בגימטריא **רוב**, וכן אצל עשו המסמל את הגבורה דקלפה נאמר **"יש לי רב"**. ואצל המן הנכד של עשו כתוב **"ורב בניו"**. וכן מצינו בזהר (תיקונים קמה): **שכלל ופרט** הם בסוד **חסד וגבורה**; כלל הוא חסד שכולל הכל יחד, ופרט הוא גבורה שמפרכת כל דבר לרבים.

ועוד מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' שלא מצינו בשום מקום בתורה שכתוב **'יצחק יצחק'** פעמים, וכן לא מצינו **'אלהים אלהים'**, מאידך **"אברהם אברהם"**, כתוב כמה פעמים, (בראשית יח, לג, כב, יא, כה, יט). וכן **"יעקב יעקב"** כתוב (בראשית מו, ב). וכן **"הויה הויה"** כתוב (שמות לד, ו. תהילים קד, א). וכן **"אלי אלי"** כתוב (תהילים כב, ב). ומבאר ה'לקוטי לוי יצחק' ששם אלהים, ויצחק אינם מופיעים פעמים כי הם גבורות שמתחלקים באופן שכל חלק רחוק מהשני, מאידך שמות הויה ואל, ואברהם ויעקב, שהם חסד ורחמים, גם כשמתחלקים הם עדין סמוכים. ונראה לבאר באופן אחר, ששם אלהים ויצחק, שהם גבורות

שבמהותם הם מחלקים כדלעיל, גם כשכתוב פעם אחת פרושו כמה פעמים, כפי שהבאנו ששם אלהים, הוא בלשון רבים, לכן אין צורך לכתבם פעמים.

מצינו בזהר חדש (שה"ש צא, א, ובפירוש 'מתוק מדבש' שם), שהטעמים שמורים הפסקה, כגון פסק, סוף פסוק, שיכים למדת הגבורה; וגם כן רואים, שמדת הגבורה שיכת לענין ההפסקה. וכן מובא בעץ חיים' להאריז"ל (שער מד ח"ב ע' שכו) שנקוד צירי הוא בספירת הבינה שהיא הגבורה העליונה, ונקוד שו"א הוא בספירת הגבורה ורואים שספירות אלו השיכות לצד הגבורה נרמזות בנקוד צירי ושו"א שיש בכל אחד מהן שתי נקודות המרמזות על החלקה שהגבורה עושה לשני חצאים כדלקמן. וכן מצינו בזהר (תיקונים כה). שנקוד שו"א וטעם תביר, השיכים למדת הגבורה הם אלו שנקלחמים ושוברים את הקלפה, דשב"א הוא מלשון שבר, וכן תביר פרושו שובר. וכן מצינו בזהר (תיקונים קכט): ששב"א אותיות באש. והוא נרמז בפסוק "שבה עמדי", שנאמר על יחוד יעקב ורחל דרך מדת הגבורה.

וכן מצינו בזהר חדש (רות ק), ששירת הלויים היא מצד הגבורה, ושירה נעשית על ידי קול שעולה ויורד, המרמז על פעלת הגבורה שמפסיקה את הקול, כפי שבארנו במאמר 'חשמל עוף', שהשירה נכתבת בספר תורה אריח על גבי לבנה, לרמז על הקול שעולה ויורד, שיוצר את השירה. וכן זמירות הן מלשון לזמר ולחתך את הקול. וכן טעמי המקרא נקראים פסוק טעמים, כמובא בגמרא (נדרים לז): "וניינו במקרא זה פסוק טעמים", ופסוק מסמל את חתונת הגבורה. וכן מצינו במשנה (ערכין י) ולא היה מכה באבוב של נחשת אלא באבוב של קנה, מפני שקולו ערב. ולא היה מחליק אלא באבוב יחיד, מפני שהוא מחליק יפה. ורואים שהנגינה היא בבחינת הפאה, המרמזת על פעלת הגבורה, וגם בבחינת חלוקת המסמל את חתונת הגבורה. והוסיף הרה"ג ר' דוד ללוש שליט"א שנגון בגימטריא חצי.

וכן שיר נרמז בתבת עשיר המסמל את מדת הגבורה כדלקמן. וכן שירה בגימטריא יצחק רבקה המסמלים את מדת הגבורה. וכן בשיר 'שוכן עד' שמזמרים בשבת ויום טוב נרמזו יצחק רבקה כמובא במחזורים לזמרים נוראים. וכן רואים שהשירה שיכת ליצחק בנסח התפלה אברהם יגל יצחק ירנן יעקב ובינו ינחו בו. וכן מובא בספר 'שרש יעקב' שש"ר ר"ת יצחק רגל שמאל.

מובא בספר 'הכתב והקבלה' (דברים כה, יא) לבאר הלשון פסק דין, גזר דין, חתונת הדין, שענינו, נתינת קצבה ושעור לדבר, דיש דעות לכאן ולכאן, וחתונת הדין מעמיד הדבר על השעור הראוי. וגם כן רואים שהענין של דין, השיך למדת הגבורה, נעשה דרך חתונת. וזה לשון המהר"ל (ח"א ח"ד, מס' עבודה זרה) קראו חכמים חתונת הדין, כי הדין הוא חד ויש לו חתונת. עין ברבנו בחיי (דברים א, יז) על הכתוב "כי המשפט לאלהים הוא", שענין המשפט ופסיקת דינים שיך לשם אלהים, המסמל את מדת הגבורה. ולכן הסנהדרין, שפוסקים דינים, היו יושבים בלשפת הגזית, מלשון לגזז ולחתך את הדין. וכן מצינו בזהר (משפטים קכב) שפרשת דינים נתנה לישראל מיד אחרי עשרת הדברות, כיון שמתן תורה היה דרך מדת הגבורה. וכן מצינו בזהר (בא מב) שאדם ששרש נשמתו ממדת הגבורה, ראוי לו להיות דין. וכן כל מקום שכתוב במשנה דברי רבי וכו', בגימטריא גבורה. דפסיקת הדין בדברי התנא היא דרך מדת הגבורה.

נראה לבאר על פי מה שבארנו במאמר 'חשמל תורה', שהלכה היא מלשון הולכת האור אין סוף, דכל פסק דין וכל הלכה מולכים את האור אין סוף לתוך העולם הגשמי, שיש לפעל באפן כזה וכזה, וכך מתחברים לקדוש ברוך הוא, ואם יעשו באפן אחר, ינסו לקלפות הטמאות, ששם לא יורד האור אין סוף. וזו פעלת הגבורה, לחתך ולהגביל את האור אין סוף, היכן הוא ירד למטה והיכן לא, ובאיזה אפן וכו'. והקדוש ברוך הוא נתן כח לחכמים לחתך את הדין וכפככול להחליט עבורו היכן הוא יוריד את האור אין סוף ובאיזה אפן וכו'.

מצינו בזהר (תיקונים מו) פסקים מאלו בעלי מגינים, אשר באים לבית המדרש שפוסקים וחותרים בהם בלשונם, שהם כרמחים וחרבות. רואים שחתונת הדין נמשל לחרב החותכת. [נראה דהשתלשלה בין לומדי התורה הלשון שני דינים', כיון שכל דין מתחלק לשני חצאים כדלקמן].

וכן מצינו בגמרא (תענית ז) מה ברזל זה אחד מחדד את חברו, אף שני תלמידי חכמים מחדדין זה את זה בהלכה. ורואים שבשביל לפסק הלכה צריך ספין חד, ותלמידי חכמים מחדדין זה את זה. וכן מצינו בגמרא (יבמות קכב) זיל לקמיה דרב יוסף דחריו ספיניה. וכן מובא ב'אור החיים' (שמות יט, ב) יעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים לא שיהיו בד בבד, שעליהם אמר הכתוב "חרב אל הבדים", אלא יתועדו יחד ויחדדו זה לזה. וכן רואים בסוגיא בגמרא (עירובין סג) בענין אם מתר להורות הלכה בפני רבו, הגמרא מביאה כמה דגמאות בענין בדיקת ספין השחיטה, אם תלמיד חכם יכול לבדק את הספין לעצמו גם במקום רבו. ומבאר לדברינו שפשיש חפונ בין תלמידי חכמים, החפונ הוא של ספינים. וכן תקירה דרישה ר"ת ח"ד.

וכן נראה דיש רמז בגמרא (כתובות קה) מאי שחד, שהוא חד, לרמז ששחד מעור את עיני הדין לחתך את הדין בצורה מסלפת, והוא בבחינת ספין חד. וכן שחד אותיות חדש המסמל את חתונת הגבורה כדלקמן. וכן יוס"ף המסמל את היסוד, מרמז בכתוב (דברים טז, יט) "כי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים", בדלוג שתי אותיות, דחתונת הדין נעשה ביסוד, כדלקמן, והשחד מסלף חתונת זה. וכן מובא בספר 'נהורא דיוסף' שהאותיות שבינתים ס' י' ל' בגימטריא יסוד.

מְצִינוּ בַּזֶּהָר (משפטים קיז): שֶׁהִכְתוּב "וְלֹא יִקַּח שִׁחַד" ס"ת אַחֲדָה, לְרַמֵּז שֶׁהִדִּין צָרִיךְ לְהִיטֵב כְּמוֹ הַקֶּבֶ"ה שֶׁהוּא אֶחָד וְכֻלָּם שׁוֹיִם אֶצְלוֹ, וְאֵינּוּ לּוֹקַח שִׁחַד. נִרְאֶה לְבָאָר עַל פִּי דְבָרֵינוּ, דְנִבְאָר לְקַמֵּן שֶׁאַחַד מֵרַמְזֵי עַל אֲלוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁחֻתְּנָה חַד, וְכֵן דִּין צָרִיךְ לְדַבֵּק בְּמִדָּה זוֹ, וְלֹא לְקַחַת שִׁחַד שֶׁמְסַלֵּף אֶת הַחֻתְּנָה.

מוֹבָא בְּסִפְרֵי 'קֶרְבֵן שֶׁבַת' (א, ז) בְּשֵׁם סִפְרֵי 'תְּקוּנִים יְשָׁנִים' שֶׁהִמְלִיךְ גְּבִרְיָאֵל הַמְּסַמֵּל אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה הוּא בְּבַחֲנֵינָה סִכִּין חַד לְלֹא פְּגִימָה. יוֹצֵא לְדְבָרֵינוּ שֶׁמִּדַּת הַדִּין הַנִּמְשָׁלֶת לְאֵשׁ, נִמְשָׁלֶת גַּם לְסִכִּין, וּבְאֶמְתָּה רוֹאִים קֶשֶׁר בֵּין אֵשׁ לְסִכִּין דְּתַבַּת לְהַב מְשֻׁמָּעוּתָהּ גַּם אֵשׁ וְגַם סִכִּין, עֵינֵי בְּרִשִׁי (נחום ג, ג), וְכֵן תַּבַּת לְהַט שֶׁמְשֻׁמָּעוּתָהּ חַד הַסִּכִּין, כְּמוֹ לְהַט הַחֶרֶב, יֵשׁ לָהּ עוֹד מְשֻׁמָּעוּת הַמְּרַמֶּזֶת עַל חוֹזֵק הָאֵשׁ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תהילים קד, ד) "מְשֻׁרְתֵינוּ אֵשׁ לְהַט". וְזֶה לְשׁוֹן רַבְּנוּ בַּחֲנִי (בראשית ד, כד) "אֶת הַכְּרָבִים", הֵם חֵיּוֹת הַקֶּדֶשׁ [הֵינּוּ הַחֵיּוֹת אֵשׁ], וְהַכְּרָבִים הֵלְלוּ הֵם דְּבַר הַמְּלֵהֵט מִן הַחֶרֶב הַמְּתַהַפֶּכֶת. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְרֵי 'מִנְחַת יְהוּדָה' לְהַט הַחֶרֶב הֵם הַשִּׁדּוֹן, כִּי הַשִּׁדּוֹן הֵם נִיּוּצֵי אֵשׁ וְיֵשׁ לָהֶם בְּרֵק כְּעֵין חֶרֶב הַמְּצַחֲצַחַת וְהַמְּלַטְשֶׁת שִׁיּוּצָא מִמֶּנָּה בְּרֵק. רוֹאִים שֶׁאֵשׁ וְחֻתְּנָה הַחֶרֶב שֶׁיִּכְיָם לְאוֹתָהּ בַּחֲנִינָה. [וְכֵן הַשְּׁתַלְשֵׁל בְּגִשְׁמִיּוֹת שֶׁחֻתְּכִים עִם אֵשׁ, כְּמוֹ נְתוּחֵי לֵיזָר וְכְדוּמָה, שֶׁנִּנְעָשִׂים דְּרַךְ כַּח הַחֲשֵׁמֶל שֶׁהוּא אֵשׁ. וְכֵן בְּשִׁחֻתְכִים מִתְּכַת יוֹצֵאת אֵשׁ.]

וְכֵן הַשְּׁפָעַת הַפְּרָנְסָה, שֶׁבָּאָה מִמִּדַּת הַגְּבוּרָה, בָּאָה דְּרַךְ שֵׁם חַתְ"ךְ, שִׁיּוּצָא מִסּוּפֵי תַבּוֹת שֶׁל הַכְּתוּב "פּוֹתַח אֶת יָדְךָ", כְּמוֹבָא בְּפִרְיֵי עַץ חַיִּים' לְהָאֲרִיז"ל (הזמירות ע' ק), וְשׁוּב רוֹאִים אֶת הַחֻתְּנָה בְּפַעֲלַת הַגְּבוּרָה, דְּכַשֵּׁם שֶׁהַגְּבוּרָה חוֹתְכַת אֶת הַשְּׁפָעַת, שֶׁחֲלָקוֹ לֹא יֵרֵד לְמַטָּה, הִיא גַּם חוֹתְכַת אֶת הַחֲלָק שֶׁכֵּן יוֹרֵד לְמַטָּה, לְכֵן הַשְּׁפָעָה זוֹ נִקְרָאת חַתְ"ךְ. וְכֵן מְשַׁפֵּט בְּגִימְטְרִיא חַתְ"ךְ, דְּעֵינֵן הַמְּשַׁפֵּט הוּא לְחַתְּךָ אֶת הַדִּין, כְּדִלְעִיל, וְכֵן בְּגִימְטְרִיא שְׁסַע, שֶׁפְּרוּשׁוֹ חַתְּךָ. עַל פִּי זֶה נִרְאֶה לְבָאָר הַגְּמָרָא (שבת לג) בְּעוֹן עֵינױ הַדִּין וְעוֹתֵי הַדִּין וְקִלְקוּל הַדִּין וְכוּ' בְּצוֹרֶת בָּא וּבְנֵי אָדָם אוֹכְלִין וְאֵינֵן שְׁבַעִין וְאוֹכְלִין לְחֶמֶס בְּמִשְׁקַל. דְּחֻתְּנָה דִּין אֶמְתִּי לְמַטָּה מְעוֹרֵר חֻתְּנָה דִּין לְמַעְלָה שֶׁמְבִיא שְׁפַע פְּרָנְסָה לְעוֹלָם. וְאֵם מְעוֹתִים אֶת הַדִּין לְמַטָּה זֶה גּוֹרֵם חַס וְשְׁלוֹם הַהִיפֵךְ. וְכֵן פְּרָנְסָה הִיא מְלִשׁוֹן פְּרָס שֶׁפְּרוּשׁוֹ חֲצִי כְּדִלְקַמֵּן. וְהוֹסִיף הַרְה"ג ר' יוֹסֵף סוֹפֵר שְׁלִיט"א שֶׁהוּן אוֹתֵי ה' נ"ו, ה' פְּעִמִּים נ"ו הַמְּסַמְּלִים אֶת הַחֲמֵשׁ גְּבוּרוֹת שֶׁמֶהֵן בָּאָה הַפְּרָנְסָה לְעוֹלָם.

מוֹבָא בְּסִפְרֵי 'קַהֲלַת יַעֲקֹב' שֶׁשְּׁבַעָה אֲמוֹת שֶׁשְּׁלֻטוֹ בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל הֵם כְּנַגַּד שְׁבַע מִדּוֹת, וְכַנְעִי חֲתִי אֲמוּרֵי הֵם כְּנַגַּד חֲסֵד גְּבוּרָה תַּפְאָרֶת, וְעֵשׂוֹ לְקַח נָשִׁים חֲתִיּוֹת כִּי עֵשׂוֹ הוּא גְבוּרָה וְחֲתִיּוֹת הֵם גְּבוּרָה. וְאַחֲרֵי עֲקֵדַת יַצְחָק כְּשֶׁאֲבָרְהֵם הַתְּקַשֵּׁר עִם מִדַּת הַגְּבוּרָה הוּא יָכֵל לְפָנוֹת אֶל בְּנֵי חַת לְבַקֵּשׁ קֶבֶר. נִרְאֶה דְּחַת הוּא מְשַׁרֵּשׁ חַתוֹן, דְּסוּד הַגְּבוּרָה הוּא סוּד הַחֻתְּנָה. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְרֵי 'אֲגָרָא דְּכַלָּה' (לד לד) שֶׁבְּנֵי חַת הֵם מְלִשׁוֹן "חַתָּת אֱלֹהִים". וְכֵן מוֹבָא בְּלִקְוֹת לְהָאֲרִיז"ל (עקב ע' רמט) הִסוּד יֵשׁ בּוֹ ב' צְנוּרוֹת, צְנוּר הַזָּרַע, הוּא בְּסוּד ז' שְׁבִיעֵי קֶדֶשׁ, וְצְנוּר הַמוֹצִיא הַמוֹתְרוֹת, הוּא בְּסוּד בְּנֵי חַת וּמִשְׁם נְזוּנִים בְּנֵי חַת, מְקַצֵּה הַטָּפָה הַיּוֹצֵאת עִם מֵי רְגָלִים. וְנִבְאָר לְקַמֵּן שֶׁמִּדַּת הַגְּבוּרָה חוֹתְכַת אֶת הַשְּׁפָעַת בֵּין צַד הַקֶּדֶשׁ שֶׁמְקַבֵּל מִצְנוּר הַזָּרַע, וּבֵין צַד הַקְּלָפָה שֶׁמְקַבֵּל מִצְנוּר מֵי הַרְגָלִים.

מְצִינוּ בְּגִמְטְרִיא (תענית ח): "פְּלֶגֶת אֱלֹהִים מְלֵא מֵיִם" תְּנָא כְּמִין קוּבָה יֵשׁ בְּרִקְיעַ שְׁמַמְנָה גְּשָׁמִים יוֹצֵאִין. נִרְאֶה דִּישׁ כָּאֵן רַמְזֵי עַל הַשְּׁפָעַת הַגְּשָׁם וְהַפְּרָנְסָה בְּסוּד הַחֲצִי, דְּרִקְיעַ מְסַמֵּל אֶת עַמּוּד הָאֲמָצֵעַ שֶׁמִּתְחַלֵּק לְשִׁנֵּי חֲצָאִים, לְכֵן יֵשׁ בְּרִכָּה בְּרִקְיעַ שֶׁהִיא בְּסוּד פְּלֶגֶת הַמְּרַמֵּז עַל חֲצִי, וּבְסוּד קֶבֶה שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיא חֲצִי, שְׁמַמְנָה גְּשָׁמִים יוֹצֵאִים, דְּחֲצִי יוֹרֵד לְמַטָּה. וְכֵן קֶבֶה ר"ת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שֶׁמְשַׁפֵּיעַ אֶת הַשְּׁפָעַת לְמַלְכוּת. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְרֵי 'בֵּן לְאַשְׁרֵי' מִהַרְה"ג ר' יַצְחָק הוּבֵרְמָן זצ"ל שֶׁ"פְּלֶגֶת אֱלֹהִים מְלֵא מֵיִם" מְרַמֵּז שֶׁצָּרִיךְ לְפֶלֶג אֶת שֵׁם אֱלֹהִים, כִּי חֲצִי מִמֶּנּוּ אֱלֹהִים עוֹלָה כְּמִנְגֵן שְׁמוֹת אַהֲרָה הוֹי"ה, וְאִזּוֹכִים לְ"מְלֵא מֵיִם", הֵינּוּ גְלוּי הַחֲסִדִּים בְּסוּד מֵיִם, שֶׁבְּשְׁמוֹת אַהֲרָה הוֹי"ה. וְהוֹסִיף הַרְה"ג ר' יוֹסֵף סוֹפֵר שְׁלִיט"א שֶׁשְׁמוֹת הוֹי"ה אַהֲרָה בְּחֻלּוֹף א"ת ב"ש מַפְצֵץ פַּצְצָת, מְרַמֵּז שֶׁהַמְּתַקֵּה הִיא בְּפָצוּץ וּפְרוּר הַגְּבוּרוֹת, בְּסוּד "מֵי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת ה' יִשְׁמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ". כְּמוֹבָא בַּזֶּהָר (ויחי רמט): "מֵי יְמַלֵּל גְּבוּרוֹת ה'" כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "וְקִטְפַת מְלִילַת" מֵי הוּא שִׁיעֵלָה וְיַעֲבִיר גְּזָרָה אַחַת מֵאֵלּוֹ הַגְּבוּרוֹת שְׁעוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

מוֹבָא בְּשַׁעַר הַפְּנוֹנוֹת' לְהָאֲרִיז"ל (ר"ה ח"ב, ע' רסד), שֶׁהַשְּׁנַיִם שֶׁל אָדָם מְסַמְּלוֹת אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה. וְגַם כָּאֵן רוֹאִים, שֶׁהַשְּׁנַיִם מִתְחַלְקוֹת לְשִׁנֵּי חֲצָאִים, ט"ז שְׁנַיִם לְמַעְלָה וְט"ז שְׁנַיִם לְמַטָּה, דְּמִדַּת הַגְּבוּרָה מִתְחַלְקַת בְּתוֹךְ עֲצָמָה לְשִׁנֵּי חֲצָאִים. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְרֵי שְׂרָשִׁים' שֶׁשְׁנַיִם הֵן מְלִשׁוֹן שְׁנַיִם. וְהוֹסִיף הַרְה"ג ר' מְרִדְכִי קֶרְלִיבֵן שְׁלִיט"א בְּשֵׁם אֲבִיו שְׁלִיט"א שֶׁשֵּׁן הִיא מְלִשׁוֹן שְׁנַיִם גַּם בְּשִׁפּוֹת לַע"ז כְּמוֹ אִידִישׁ וְאַנְגְּלִית, וְכַפִּי שְׂרוּאִים שֶׁהֵשֵׁן אֵינָה יְכוּלָה לְעֲשׂוֹת פְּעֵלָה לְלֹא שֵׁן אַחֲרָת. וְכֵן נִרְאֶה דְּפַעֲלַת הַשְּׁנַיִם הִיא לְשִׁבֵּר וּלְפֹרֵר אֶת הַמְּאָכֵל, דְּפַעֲלַת הַגְּבוּרָה הִיא לְשִׁבֵּר כָּל דְּבַר, כְּדִלְעִיל. וְכֵן מְצִינוּ בְּגִמְטְרִיא (קידושין ל) וְשׁוֹנְתָם שִׁיְהוּ דְּבַרֵי תוֹרָה מְחַדְדִים בְּפִינָה, וְרוֹאִים שֶׁהַלְשׁוֹן שֵׁן הִיא שֶׁל דְּבַר חַד. וְכֵן נִרְאֶה, דְּזֶה הַשְּׁנַיִם מְכִינּוֹת אֶת הַמְּאָכֵל לְאָדָם לְאֶכְלוֹ, מְרַמֵּז עַל מִדַּת הַגְּבוּרָה, שֶׁמְשַׁפֵּיעָה וּמְכִינָה אֶת הַמְּאָכֵלִים וְהַדְּבָרִים הַגְּשָׁמִיִּים, כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאמְרֵי 'מַעֲלַת הַגְּבוּרוֹת'. וְכֵן מְצִינוּ בְּגִמְטְרִיא (נדה סה) אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בַר שְׁלֵמִיָּה מְשַׁמִּיָּה דְּרַב, בֵּינוֹן שְׁנַתְקוּ שְׁנַיִם שֶׁל אָדָם, נִתְמַעְטוּ מְזוֹנוֹתֵינוּ, שְׁנַאמַר, "וְגַם אֲנִי נִתְתִּי לְכֶם נִקְיוֹן שְׁנַיִם בְּכָל עֲרִיכְכֶם, וְחוֹסֵר לְחֶם בְּכָל מְקוֹמוֹתֵיכֶם". רוֹאִים שֶׁשְׁנַיִם מְבִיאֵת פְּרָנְסָה, וּמֵי שְׁאִין לוֹ שְׁנַיִם נִתְמַעְטוּ מְזוֹנוֹתֵינוּ.

וְכֵן רוֹאִים בְּסִדּוּר הַרְש"ש' בְּכַנּוּנוֹת לְעִיסַת הַמְּאָכֵל שֶׁמְכַנְנִים אֶת חֲלֻקַת הָאוֹת א' לְשִׁנֵּי חֲצָאִים כְּאֲשֶׁר הַחֲצִי הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הָאוֹת א' הוּא כְּנַגַּד הַשְּׁנַיִם וְהַלְחֵי הַעֲלִיּוֹנִים, וְהַחֲצִי הַתַּחְתּוֹן שֶׁל הָאוֹת א' הוּא כְּנַגַּד הַשְּׁנַיִם וְהַלְחֵי הַתַּחְתּוֹנִים, וּבְסִיּוּם הַפְּנוּנָה מְכַנְנִים שֶׁהִיא בְּגִימְטְרִיא יַצְחָק הַמְּסַמֵּל אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה. כְּמוֹ כֵן חֲלֻקַת הָאוֹת א' הִיא בְּקוֹ הָאֲמָצֵעִי שֶׁל הָאוֹת א' שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵינָה אוֹת ו', וְכַפִּי שֶׁבְּאֲרֵנוּ שֶׁהַחֲלֻקָה הִיא בְּז"א שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה אוֹת ו'. וְכֵן מְכַנְנִים הַשְּׁנַיִם הַטּוֹחֲנוֹת אֶת הַמְּאָכֵל הֵן בְּבַחֲנֵינָה בְּרוּר אֶכֵּל מִתּוֹךְ פְּסֻלָּת,

וכדבארנו שהחצי העליון הוא בבחינת פסלת, והחצי התחתון הוא בבחינת אכל. וכן ראיתי במאמר שכתב הרב יעקב לויפר ב'המודיע' (כ"ח שבט תשל"ג) שהשרשים שמשמעותם הפרדה וחתוך, יש בהם בדרך כלל אות מרכזית מאותיות זסשר"ץ שהן אותיות השנים. כמו השרשים פר"ס, פר"ק, פר"מ, פר"ד, פר"ש, פר"ץ, פר"ר, גז"ר, גז"ם, כיס"ח, כרס"ם, קס"ס, קצ"ה, קש"ש.

וכן מובא ב'לשם' (ספר הדעה ב) **תכונת החסדים הוא להתחבר ולהתיחד, ותכונת הגבורות הוא להתפרד ולהתרחק.** וכן מצינו בפרוש הגר"א על הזהר (פקודי רנד): **חסד דרכו להתחבר, זה בסוד מים, וזה בסוד אש.** ומבאר בספר 'בית שער' שטבע המים המסמלים את מדת החסד להדביק כל דבר, וטבע האש המסמלת את מדת הגבורה לפורר כל דבר, וכפי שמצינו בגמרא (שבת יח.) **אפר לאו בר גבול הוא.** וכן רואים בפרשת בחקתי שהברכות נאמרו בקצרה, והקללות באריכות, בדרכות הן חסד שכל ברכה כוללת הרבה פרטים, וקללות באות מהגבורה שמפוררת, וכל קללה היא רק פרט אחד.

גבורה בגימטריא חצי חצי

מצינו בזהר (תיקונים נו.) **ואיהי מצה פרוסא מסטרא דשמאלא, ואיהי מצה שלמה מסטרא דימינא.** נראה לבאר את שבירת המצה האמצעית בגליל הסדר. דמצה זו היא כנגד לוי, שמסמל את מדת הגבורה, וכיון שענינה של הגבורה הוא לשבר, לכן שוברים את המצה. אף על פי שבמצות יחץ אנו שוברים לשני חלקים, אחד גדול ואחד קטן ולא חצי חצי, ונבאר לקמן שמבחינת השפע הוא מתחלק לחצי חצי ממש, נראה דיש כאן רמז, שהחצי שנשאר לעתיד לבוא הוא יותר גדול וחשוב מהחצי שהמלכות מקבלת בעולם הזה, שמתלבש בדברים גשמיים שהם בצמצום, לכן מסמלים שהוא קטן, והחצי שנשאר לאפיקומן ומרמז על מה שנקבל לעתיד לבוא הוא יותר חשוב, לכן מסמלים שהוא גדול. וזה מרמז הזהר שהמלכות היא בסוד מצה פרוסה מצד השמאל שפורס לשנים בעולם הזה, ושומר חצי עבור העתיד לבא, והמלכות תהיה מצה שלמה לעתיד לבא, כשלאה ורחל יהיו פרצוף אחד, ולא יהיה חתוך לשנים כדלקמן. והוסיף הרה"ג ר' י' ש' צור שליט"א ש'הא לחמא עניא' בגימטריא גבורה. כי בלחם עני שנופרס לשנים, מתנגלה סוד מדת הגבורה שחותכת לשנים. לכן היא המצה שכנגד לוי המסמל את מדת הגבורה.

וכן מובא ב'שער הכוונות' להאריז"ל (פסח ח"ב ע' קסט), שהחצי הקטן הוא בבחינת מלכות, והחצי הגדול שנשאר לאפיקומן הוא כנגד היסוד, והבאנו לעיל מהרבנו בחיי, שההנאה לעתיד לבוא תהיה מהיסוד, וכן בארנו במאמר 'חשמל דם' שהשפעת היסוד היא בחינת פקדון, כמו שמצינו אצל יוסף **"והיה האכל לפקדון לארץ"**. דהיסוד שומר את השפעותיו להשיעם בזמן הראוי לכך. וכמו שרואים באדם הגשמי שהשפעת היסוד היא בבחינת פקדון שמשפע בזמן הזווג. וזה הסוד של יין המשמר שנשמר ביסוד לעתיד לבא. וכן מצינו בירושלמי (סוטה ז:) **"ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלשתים"**, אמר רבי אחא אמר לפניו רבונו של עולם תן לי שכר עיני אחת בעולם הזה, ושכר עיני אחת מתקנת לי לעתיד לבא. ורואים שהשכר מתחלק חצי בעולם הזה, וחצי לעתיד לבא.

וכן פעלה זו נקראת בשם יחץ, שהוא חצי הגימטריא של המלה **גבורה,** דיחץ מסמל את מציאות הגבורה, ששוברת ועושה יחץ, אותיות חצי, לכן חצי חצי בגימטריא גבורה. וכן מובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (שער רפ"ח פ"ה) **כל הגבורות והדינים הם כפולים.** וכן מובא בספר 'עבד אברהם' שלחם עני בגימטריא יצחק ומבאר לדברינו דיצחק המסמל את מדת הגבורה פורס את הפרוסה של הלחם עני למלכות. וכן בני לוי בגימטריא חצי, דבני לוי מרמזים על השפעת לוי, המסמל את מדת הגבורה. וכן חצי מרמז בשמו של יצחק, המסמל את מדת הגבורה, בהפוך אותיות, וכן בפתוב (שה"ש ה, י) **דודי צח ואדום,** בהפוך אותיות, דכתוב זה מרמז על מדת הגבורה, שהיא בבחינת אדום. וכן חצי מרמז בפתוב המדבר על נשואי יצחק ורבקה (בראשית כד, סה) **"ותקח הצעיר ותתכס",** בדלוג שתי אותיות, דצעיר זה סמל את היסוד של יצחק שמשפיע לרבקה, כדבארנו במאמר 'חשמל לולב', והשפעת יצחק היא חצי. וכן **רוח"ב,** המסמל את מדת הגבורה שמחלקת לשני חצאים, מרמז בפתוב (בראשית כד, סז) **"ויבאה יצחק האהלה שרה אמו ויקח את רבקה"**, בדלוג ארבע אותיות. וכן סכין וחרב שנקראים להב כמובא ברש"י (נחום ג, ג), מרמזים בר"ת בפתוב המדבר על נשואי יצחק ורבקה (בראשית כד, סה) **"מי האיש הלזה ההלך בשדה לקראתנו"**.

וכן נראה דיצחק הוא אותיות חצי ק', דמובא ב'ספר הלקוטים' להאריז"ל (תהלים ע' תלז) שהחלק העליון של האות ק' הוא בבחינת אות ה', והרגל הארכה של האות ק' מסמלת את השפע שיוורד לחיצונים. ונבאר לקמן שהחצי של העולם הזה הוא בסוד אות ה', בסוד חצי הקדשה, והחצי שנשאר לעתיד לבא יכול לרדת למטה לעולם הזה רק דרך החיצונים. וממילא יצחק מחלק את האות ק' לשני חצאים; חצי שיוורד לצד הקדשה בסוד האות ה', וחצי שיוורד רק דרך החיצונים בסוד הרגל הארכה של האות ק'. וכן השם יצחק מופיע בתורה ק' פעמים. וכן חצי נרמז בשם חיצונים, לרמז שאוכלים את החצי העליון. וכן מובא בספר 'מאור עינים' (בראשית) **שעבירה אותיות עבר י"ה.** ומבאר לדברינו שמי שחוטא הוא עובר ונכנס לחצי העליון שנורמז באותיות י"ה של שם הוי"ה כדלקמן.

מצינו בזהר חדש (תיקונים קכט:), שנקוד פת"ח הוא בבחינת חסד, ונקוד קמ"ץ הוא בבחינת גבורה. ובפרוש 'מתוק מדבש' מבאר שם, **כי קמ"ץ הוא מלשון "וקמץ הכהן", שהוא לשון צמצום שבגבורה.** רואים שקו הגבורה של הקמ"ץ נכנס בתוך קו החסד של הפת"ח באמצע, ומחלקו לשני חצאים. ומבאר לדברינו, שקו הגבורה נכנס בתוך קו החסד ושוברו לשני

חצאים, וכן בתוך קו הגבורה עצמו הוא מחלק את השפע לשני חצאים, דענינה של הגבורה הוא לשבור ולחלק את כל השפע, בין זה שבקו החסד ובין זה שבקו הגבורה, לשני חצאים, באפן שרק חצי מהשפע יגיע מהיסוד למלכות. וכן הכתוב (תהלים פט, ב) **'חסדי הני"ה'** בגימטריא חצי, דרך חצי מהחסדים מגיעים למלכות. וכן שמעתי מהרה"ג ר' יוסף סופר שליט"א **'שגבור"ה'** מרמזת על **'ג"ו ב"ר'**, היינו בפנים בחוץ, חצי היא נותנת להכנס בפנים, וחצי נשאר מקיף מבחוץ כדלקמן.

מצינו בזהר (שמיני לח.) **'אילו של יצחק שנוזר פעמים בכתוב. אחד שכתוב, "וישא אברהם את עינו וירא והנה איל", ואחד, "וילך אברהם ויקח את האיל". ועל כן "איל לעלה תמימים", שני איל, שהוא שנים. ועל כן שנינו גבורות, ומהם נפרדים לכמה אחרים. רואים שהזהר מבאר מדוע מזכר פעמים איל באותו פסוק של עקדת יצחק, ומדוע נאמר לשון רבים "תמימים" על איל אחד, לרמז ששרש הגבורות הם שנים. וכן רואים במנחת האיל שמביא שני עשרונים. וכן מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' שיצחק בגימטריא חקק, שפרושו חתך.**

מצינו בזהר (תיקונים לח.) **'ושמים בזרת תפן', מאי זרת? דא גבורה.** נראה דלכן מדת הגבורה נקראת בשם 'זרת', דזרת זו מדה של חצי אמה; ובארנו במאמר 'חשמל לולב' שאמה מסמלת את היסוד, לכן היסוד נקרא 'אמה', וכינון שהגבורה משפיעה רק חצי מהיסוד, לכן היא נקראת זרת - חצי אמה. וכן מובא ב'שער ההקדמות' להאריז"ל (ע' קע) על הכתוב **"ושמים בזרת תפן"** שהזרת מודדת את השפע שמתחלק בין זעיר אנפין למלכות וכפיכך אומרת עד כאן שיך לזעיר אנפין, ומכאן שיך למלכות. וכן החשון, המסמל את המלכות, שנגללים בה **"ב שבטים, כמובא ב'ספר הלקוטים' להאריז"ל (תצוה ע' קפח), היה "זרת ארכו וזרת רחבו"** (שמות כח, טז). ונראה דזה מרמז שהמלכות מקבלת רק חצי, עין בזהר (פקודי רלד), שהחצאי אמות שהיו במדות הארון מרמזים על זיוג יסוד ומלכות. וכן חצי ממספר צדיק יסוד עולם בגימטריא גבורה, לרמז שהגבורה משפיעה חצי מהשפעת הצדיק יסוד.

במאמר המסגור נראה דסוד החצי השתלשל גם בגשמיות העולם, כפי שמובא במאמר מאת הרה"ג ר' יצחק גינזבורג שליט"א וזה לשונו. **בפיזיקה היום זה נוגע ל'ספין' של החלקיקים, שזה בחצאים, שלם באמת זה שני חצאים, ויש עוד חצי. יש חלקיקי חמר וחלקיקי כח, חלקיקי כח כמו פוטון של אור, ה'ספין' שלהם שלם, וכל חלקיקי החמר ה'ספין' שלהם זה חצאים, או חצי, או אחד וחצי.**

סוד רחל ולא

מובא ב'שער מאמרי רז"ל' להאריז"ל (ע' לח ואילך), שמלבד זה שהנקבה בכללותה היא חצי מהזכר, היא בעצמה גם כן נחלקת לשני חצאים, לכן היא רק חצי מקומת האיש, דהיא נחלקת לחצי אחד בבחינת פרצוף, בחינת לאה החוה הראשונה שהיתה לאדם הראשון, וחצי שני בבחינת זנב, בחינת רחל החוה השנייה שהיתה לאדם הראשון שה' בנה מהצלע שהוא הזנב, ושני חצאין אלו הם סוד ה'חץ' של ליל הסדר, ולכן האות ה"א מרפפת משני חלקים, לרמז שבמלכות יש שני חצאים. וכן רואים שאף על פי שהמלכות שיכת למספר עשר, האות ה"א, שהיא חצי של עשר, מסמלת את המלכות. וכאן שוב רואים, ששני החצאים נקראים אחד גדול ואחד קטן, כמו במנהג חץ, כדלעיל. וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' יצחק גינזבורג שליט"א שהשם חוה מזכר פעמים בפרשת בראשית, לרמז שהיו ב' נשים בשם חוה. וכן מצינו בזהר (תיקונים עה:) **שב'ראשית** אותיות **ברא שתי**, לרמז על שתי אותיות ה' של שם הוי"ה שהן בחינת הב' חוות של אדם הראשון. וכן מובא בספר 'שערי גן עדן' שהכתוב (בראשית ג, כ) **"היא היתה אם כל חי" ס"ת שם אלהים** המסמל את מדת הגבורה. וכן **"אם כל חי"** בגימטריא חצי.

מובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (שער רחל ולא פ"ג ואילך), שלא לא לוקחת את החצי העליון של זעיר אנפין, עד החוה שלו, ורחל לוקחת את החצי התחתון מהחוה ולמטה. וכן מבאר שם, שלא לא היא בבחינת גבורה, דינא קשיא, והיא נמצאת למעלה, וברחל יש את גלוי החסדים, שיורדים למלכות למטה. והם דברינו, שהשפעה למלכות נחלקת לשני חצאים, חסד שבגבורה, וגבורה שבגבורה; החסד שבגבורה שבא מהיסוד יורד למטה ומתגלה במלכות למטה, וזה בחינת רחל, והגבורה שבגבורה שבא מהיסוד נשאר למעלה ביסוד ואינו יורד למטה, ואת זה לוקחת לאה כדלקמן. וכן מובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (אבא ואמא ב) שהחלקה בין רחל ללאה היא בסוד **מקום החתך**, ובסוד **חתוך הגבורה לשני חצאין**.

וביתר באור הרי ידוע שכל מציאות הגבורה הוא חצי, דבפרצוף זעיר אנפין יש חמשה חסדים וחמש גבורות, והגבורות הן חצי, וכן המלכות השיכת למדת הגבורה, היא בחינת נקבה, שהיא חצי של הזכר, אף על פי שלפי דברינו, האשה היא בבחינת רבע מהזכר ולא חצי, דהיא מקבלת רק חצי מהגבורות שביסוד, שזה רבע מהשפע, וזה סותר למה שהתחלנו, שהאשה והמלכות הן בבחינת חצי, נבאר לקמן, שהמלכות והאשה מקבלים גם חצי מהחסדים שנמצאים ביסוד, שהם הגבורה שבחסד, כך שבכללות, האשה היא חצי מהזכר, ורחל מקבלת את החסד שבגבורה ואת הגבורה שבחסד, כפי שנבאר שהמלכות למטה שנקראת רחל היא בבחינת גבורה, והיא מקבלת רק במקום שיש גבורה. וזה סוד הזיווגים שיש לרחל אחרי חצות היום והלילה על כל הקומה, ולא מקבלת את הגבורה שבגבורה, וזה סוד הזיווג שיש ללאה מתחלת הלילה עד חצות. ולגבי החסד שבחסד, עין ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער א ח"א עמ' כ), שאף על פי שחסדים אלו נשארים למעלה במקום לאה והם שיכים אליה, אינה מקבלת אותם, היות שהם סתומים ולא מתגלים, ולכן היא בבחינת דינא קשיא. וכפי שנאריך לקמן שהחסד שבחסד הוא בסוד

הזמן מהנץ החמה עד חצות היום, והזוויגים בזמן זה הם לא על כל הקומה. וכן לאה בגימטריא להב, המסמל את שמות הגבורה אש וסכין כדלעיל.

וְכֵן מוּבָא בְּשֵׁעַר רֵיחַ הַקֹּדֶשׁ לְהֶאֱרִיז׃ל (קלט) **לְפִי שׁוֹׁא לּוֹקַח בְּסוּד מִחַ הַדַּעַת שְׁבוּ כָּל הַרִׁיׁו, אֲבָל נַחְלָקִים בּוּ וְחֻצִּיו לּוֹקַח לְעַצְמוֹ, וְחֻצִּיו נוֹתֵן לָהּ בְּיָסוּד שְׁבָה.** רואים שהגבורות הנקראים ריׁו רק חצים נתנים לרחל כדלעיל.

וְעוֹד נראה להוסיף דיסוד זה שהגבורה נמצאת בסיום היסוד ומחלקת את השפע באפן שרק חצי ירד מהיסוד למלכות, הוא סוד היסוד שתפקידו לאחד את שני הקוים של החסד והגבורה, דכפי שבארנו השפע שיורד למטה הוא שפע שמערב חסד עם גבורה [או גבורה שבחסד או חסד שבגבורה], מה שאין כן גבורה לבד וחסד לבד לא יורדים, וזהו סוד היסוד שמערב את שני הקוים ומשפיעים למטה כשהם מערבים. אלא שהגבורה קובעת איך לערב, ומה ירד ומה לא, ובאיזה אפן וכו'. וכן מצינו בזהר (פקודי רמז:ו) על המלאך אורפניאל שממנה על היכלות הגבורה של ספירת הווד, שהוא שולט על הפתחים של כל הג' קוים של חסד וגבורה תפארת, שמהם יוצא השפע לעולם.

וְכֵן מוּבָא בְּאוֹצְרוֹת חַיִּים׃ל (אבא ואמא א) שהחלקה בין אמא לתבונה שהיא באותו סוד של החלקה בין רחל ללאה, נוצרה, בגלל שחצי מהחסדים וגבורות נשארו למעלה בפרצוף העליון השיך לבחינת לאה, וחצי ירדו למטה לפרצוף התחתון השיך לבחינת רחל, ורואים שהחלקה בין בחינת לאה לבחינת רחל היא חצי חצי ממש.

מְצִינּוּ במדרש (סדר עולם פ"ב), שרחל ולאה היו תאומות, ונראה דבזה מרמז הענין שהן שני חצאים. ועין בפרוש הגר"א שם, שרחל ולאה נולדו ביום שיצחק ברח את יעקב, נראה דיש בזה רמז, שברכתו של יצחק ליעקב, שהיא ברכת צד הגבורה שיורד בזעיר אנפין, שהיא בבחינת יעקב, מתחלקת לשני חצאים, חצי לרחל וחצי ללאה; לכן הן נולדו באותו יום, דברכה זו מיעדת עבורן. וכן **חֻצִּי** מרמז בכתוב המדבר על הפגישה הראשונה של יעקב ורחל (בראשית כט, י) "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר רָאָה יַעֲקֹב אֶת רַחֵל בַּת לָבָן אַחִי אִמּוֹ וְאֶת צֶאֱן לָבָן אַחִי אִמּוֹ", בדלוג הפוך של שבע אותיות.

מוּבָא בְּאוֹצְרוֹת חַיִּים׃ל (רחל ולאה פ"ג), שהשפעת הקדשה שיורדת למטה לעולם הזה היא ההשפעה שרחל מקבלת, והשפע של לאה נשאר למעלה ורק לחיצונים יש יניקה ממנו בעולם הזה. נראה דיצחק המסמל את מדת הגבורה שחוטכת לשני חצאים, הוליד את יעקב ועשו תאומים כשהיה **"בן ששים שנה"**, דיעקב ועשו סמלו את שני החצאים של יצחק, יעקב את החצי של רחל שיורד למטה, ועשו סמל את החצי של לאה שלחיצונים יש יניקה ממנו, ולכן יצחק היה **בן ששים שנה** בזמן זה, דהשפעה זו סמלה את השפעת היסוד של יצחק, ששיך למספר שש. ואף על פי שאמרנו, שחצי מהשפעת יעקב הולכת ללאה ואינה יורדת למטה, זה רק בבחינת יעקב בעולמות, דיעקב מסמל את זעיר אנפין שמתחלק לשנים, אבל יעקב עצמו בעולם הזה בודאי היה שיך לאותו חצי שיורד למטה, כפי שרואים, שהוא ירד למטה לעולם הזה דרך צד הקדשה והיה שיך לקדשה.

וְלָכֵן מלכתחלה לאה היתה מיעדת לעשו ורחל ליעקב, כמובא ברש"י (בראשית כט, יז), דיעקב בעולם הזה שיך לחצי שהוא בבחינת רחל, שהוא החצי של החסדים שיורדים למטה. וכן רואים, שרחל היתה **עקרו של בית**, כמובא ברש"י (בראשית מו, יט), דבעולם הזה יעקב שיך אליה. ועשו בעולם הזה שיך לחצי העליון, שהוא בבחינת לאה, שבעולם הזה יורד רק לחיצונים. וזה שרואים שלאה היתה בעולם הזה, אף על פי שהיא לכאורה לא שייכת לכאן, לא קשיא, דלאה באה לעולם הזה דרך בתואל, ששיך לחיצונים, אלא שהקדוש ברוך הוא רצה שיעקב ישא גם את לאה, לסמל שבחינת יעקב שבעולמות מתחלקת ללאה ורחל, ורק כך הוא יוכל להגיע לשלמותו, להעמיד שבטי י"ה, ולאה בעולם הזה תקנה את עצמה כדלקמן. וכן שמעתי מהרה"ג ר' אברהם אגשי שליט"א **שֵׁיִעֲקֹב, לָאָה, רַחֵל, בְּלָהָה, זְלָפָה,** בגימטריא **כְּתוּר.** ומבאר לדברינו שבזכות שיעקב התחתן עם כלן הוא זכה לבחינת הכתר המסמל שלמות. וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' א' אמרוצי שליט"א **שֵׁירוּשָׁלַיִם** ר"ת ו' הבנים של לאה; ראובן, שמעון, לוי, יהודה, יששכר, מקדש שנקרא **זְבוּל,** שהוא זבלון, כמובא ברבנו בחיי (שמות ל, ט). ומבאר לדברינו דמצינו במדרש (בר"נ, י) **שֵׁירוּשָׁלַיִם** היא מלשון **רָאָה** המסמלת את מדת הגבורה, ולאה תקנה את עצמה ונקללה בירושלים.

מוּבָא בְּשֵׁעַר הַפְּסוּקִים׃ל (ויצא ע' עג) **שׁוֹפְרָה דִּיעֲקֹב מַעֲיֵן שׁוֹפְרָה דְּאָדָם, וְהָיוּ לְאָדָם שְׁתֵּי נְשִׁים: חוּה א', שֶׁהִיא לִילִית, וְחוּה ב', שֶׁעֲלִיָּה נְאֻמָּר: "זֹאת הַפַּעַם עָצָם מַעֲצָמִי". גַּם יַעֲקֹב הָיוּ לוֹ לָאָה וְרַחֵל וְכוּ'. וְלָכֵן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל "וַעֲיַנִּי לָאָה רַפּוֹת", שֶׁהִיָּתָה עֲתִידָה לְפַל בְּגוֹרְלוֹ שֶׁל עֵשׂו, כִּי הוּא סַמָּא"ל, שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו, בַּעֲלָה דְלִילִית, וְעַל יְדֵי דַמְעוֹתֶיהָ נִתְקַנָּה וְנִתְנָה לִיעֲקֹב.** רואים שלאה מצד עצמה היא גלגול של לילית, אשתו של הס"מ, דהשפעתה בעולמות יורדת לחיצונים, לכן היתה מיעדת לעשו, אלא שנתקנה ונתנה ליעקב; אבל זה לא שנה את מציאות לאה בעולמות, שיורדת למטה רק דרך החיצונים, כדלקמן. וכן מובא בשער מאמרי רז"ל ל' להאריז"ל (ט) **נֶזְהָ סוּד "כִּי שְׁנוּאָה לָאָה" כִּי כְּפִי מַה שְׁחֻשָּׁב הוּא, הִיָּה שְׁתַּנְתָּן לְעֵשׂו, דוּגְמַת חוּה אַחַת לִילִית חִיבְתָּא פְלִתָּא דְסַמָּאֵל שָׂרוּ שֶׁל עֵשׂו, אֲלֵא שְׁעַל יְדֵי תְּפִלוֹתֶיהָ וְדַמְעוֹתֶיהָ לְקַחָה יַעֲקֹב.** וכן בארנו במאמר 'חשמל מילה' שעשו מסמל את היסוד דקלפה, ויניקת החיצונים מהחצי העליון היא דרך היסוד דקלפה של עשו.

וְכֵן מוּבָא בְּאוֹצְרוֹת חַיִּים׃ל (רחל ולאה פ"א) שלאה נקראת מדת, כיון שהיא לוקחת מז"א ד' **אֶלְפִי"ן** שבשמות אה"ה שהם בגימטריא **מַדַּת.** נראה דמדת מרמז על **מַת ד.** דהשפעת לאה הנרמזת באות ד', היא בבחינת מיתה, כשההשפעה יורדת לקלפות שהן בסוד מות. וכן רואים ב'סדור הרש"ש' בכונת אכילת מרור בפסח, שאם מוציאים מד' פעמים אלף כמנין לאה, את אותיות השרש שלהם שהם הד' אלפין, נשאר ד' **פַּעְמִים לָף** כמנין **מַת** המרמזים על דיני לאה. וכן הכתוב (בראשית כט, טז) "וּלְלָבָן שְׁתֵּי בָנוֹת שֵׁם הַגְּדֹלָה לָאָה" ס"ת **מִיתָה.**

מובא ב'שער הפסוקים' להאר"ז"ל (מטות קצא) שאות ה' ראשונה של שם הוי"ה נקראת ארץ אדום, ומבאר לדברינו דאות ה' ראשונה היא בחינת לאה, כמובא ב'שער מאמרי רשב"י' להאר"ז"ל (ע' קעב), ולאה שיכת בשרשה לעשו, לכן היא בסוד ארץ אדום של עשו.

מצינו בגמרא (ב"ב קכג) **"וירא ה' כי שנואה לאה"**, מאי שנואה, אילימא שנואה ממש, אפשר בגנות בהמה טמאה לא דבר הכתוב, בגנות צדיקים דבר הכתוב, אלא ראה הקדוש ברוך הוא, ששנואין מעשה עשו בפניה. לכאורה קשה, כי פשטות הכתוב הוא, שלא היה שנואה על יעקב בפשטות, כפי שרואים לאורך כל הפרשה, שיעקב רצה את רחל, ולכן רמה אותו, וגם לאחר שנשא את רחל ולא, כתוב (בראשית כט, ל) **"ויאהב גם את רחל מלאה"**, וכן לאחר שילדה את ראובן, כתוב (שם, לב) **"כי עתה יאהבני אישי"**, ולאחר שילדה את שמעון, כתוב (שם, לא) **"וירא ה' כי שנואה לאה"**, ומדוע הגמרא מסבירה את הפסוק באופן שיוצא מידי פשוטו, ובאמת קושית הגמרא עדין קשה, איך שיך אצל יעקב הצדיק שישנא את לאה הצדקת, ומדוע התורה מספרת את זה. ונראה לבאר על פי דברינו, שהגמרא מרמזת שליעקב לא היה שנואה, חס ושלום, אלא שיעקב ידע שהשפעת לאה למטה יורדת דרך החיצונים, שאותם יש מצנה לשנא, כמו שכתוב (תהלים קלט, כא) **"הלא משנאין ה' אשנא ובתקוממן אתקוטט, תכלית שנואה שונאתים לאביים היו לי"**, לכן לא היה שנואה, לא מצד אישיותה, חס ושלום, אלא מחמת השפעתה. וזה מרמזת הגמרא, שפרוש הכתוב **"וירא ה' כי שנואה לאה"**, ששנואין מעשה עשו בפניה, דגם כלפי עצמה, כשהיא הבינה שהיא באמת מיעדת לעשו מצד שרש נשמתה, היא, כפיכחול, שנואה את עצמה בגלל זה, וכשהיא הגיעה לדרגה זו, בזה היא תקנה את עצמה, ואז הקדוש ברוך הוא קשר אותה לקדשה ופתח את רחמה, שתיה לא השפעה לצד הקדשה, ובה היא נהיתה אהובה על יעקב, כמו שכתוב (שם, לא) **"וירא ה' כי שנואה לאה ויפתח את רחמה"**.

ומרמז במדרש (ב"ר עא, ב) **"וירא ה' כי שנואה לאה"**, שהיתה אמודה לשונא. ובפרוש יפה תאר' שם מבאר דרש **"כי שנואה"**, שהיתה מרת נפש ושנואה את נפשה וכו', שבכתה ויללה על מר גורלה וכו', מפני שחשבה שתנשא לשונא. וכן מצינו במדרש (אגדת בראשית מט) **"וירא ה' כי שנואה לאה"**, שראה הקדוש ברוך הוא שהיא עתידה להוציא בנים רשעים וקרא אותה שנואה, ואלו הן: יהורם, אחז, יואש, מנשה, אמון, יהויקים, צדקיהו. וגם כאן נראה שהמדרש מרמז ששנואה לאה, כיון שיש לה השפעה שיוורדת לחיצונים. וכן מצינו במדרש (שכל טוב ויצא כט, טז) שלא היה מלשון לאות ועיפות ובארנו במאמרים 'חשמל שנה' והאסור למנות' שעיפות ושנה שיכים לצד הרע בעולם, שהוא ההיפך מער המסמל את צד הקדשה. וכן מובא ב'רוקח' (ויצא) שלא היה מלשון לא, ומבאר לדברינו דצריך לדחות ולומר לא, לחצי של לאה.

על דרך זה נראה לבאר את המשך הכתוב (שם, לב) **"ותהר לאה ותלד בן ותקרא שמו ראובן כי אמרה כי ראה ה' בעניי כי עתה יאהבני אישי"**. ומצינו בגמרא (ברכות ז:) **"ראובן"**, אמר רבי אלעזר: אמרה לאה, ראו מה בין בני לבן חמי, וכו'. ושמעתי מהרה"ג ר' שמואל הרצברג שליט"א בשם הגר"א שמבאר, מדוע הגמרא אומרת טעם אחר לשם ראובן ממה שכתוב בפסוק, דבכל השבטים כתוב בפסוק הטעם לקריאת השם לפני קריאת השם, כמו אצל שמעון, **"כי שמע ה' כי שנואה אנכי ותקרא שמו שמעון"**, מה שאין כן אצל ראובן כתוב קדם **"ותקרא שמו ראובן"**, ואחר כך הטעם **"כי אמרה"** וגו', ולכן הגמרא אומרת שהיה כאן טעם אחר, ראו מה בין בני לבן חמי. ושאל הרב הרצברג, שעדין קשה, מדוע הפסוק לא מביא את טעם הגמרא אם זה עקר הטעם, ומדוע הפסוק הזכיר טעם נוסף. ונראה לבאר על פי דברינו, שהכל טעם אחד, דבזמן שנולד ראובן, ראתה לאה שהוא שיך לקדשה, ולכן מיד אמרה, ראו מה בין ראובן לעשו וכו', ולכן קראה שמו ראובן, והפסוק מוסיף שיש כאן טעם נוסף לשם ראובן, שהוא המשך של הטעם הראשון, **"כי ראה ה' בעניי כי עתה יאהבני אישי"**, בגלל שראובן שיך לקדשה, יעקב יראה שיש ללאה השפעה לצד הקדשה, ממילא הוא יאהב גם אותה. וכן מצינו במדרש (ב"ר עא, ה) **"חנין בשם ר' שמואל בר ר' יצחק אמר כיון שראה אבינו יעקב מעשים שרמה לאה באחותה נתן דעתו לגרשה, וכיון שפקדה הקדוש ברוך הוא בבנים אמר לאמן של אלו אני מגרש"**.

מצינו בזהר (ויחי רכב: ובביאור ה'מתוק מדבש' שם) שאצל ראובן נאמר קודם השם ואחר כך הטעם, לרמז שהיה בו פגם, מפני שיעקב בא על לאה ומחשבתו היתה ברחל, ולכן קראו לו **ראובן** מלשון **ראו בן סתם שאין לו שם**, נראה לבאר על פי דברינו דבזה שיעקב בא על לאה ומחשבתו היתה ברחל, הוא נתן בלאה את הכח של רחל, ועזר ללאה לבא על תקונה, ולכן היא רמזה את הענין של ראו בן ללא שם, יחד עם הענין של **"כי עתה יאהבני אישי"** לרמז ששני הדברים קשורים יחד בתקונה.

וכן נראה דיש רמז בדברי עשו ליעקב (בראשית לג, ה) **"מי אלה לך"** שהבחינה של חבור הבינה לתפארת הנרמזת במלים **"מי אלה"**, כמובא בזהר (הקדמה ב), אינה שיכת לך, דבחינה זו שיכת ללאה שהיא אותיות אלה, ויורדת למטה רק דרך החיצונים, ועל זה ענה יעקב לעשו **"הילדים אשר חנו אלהים את עבדך"**, דילדים אלו מראים שבחינת לאה נכללה בקדשה ושיכת ליעקב.

מובא בפרוש 'בעלי התוספות' על התורה (בראשית כט, כה) **ויש במדרש: אמר יעקב ללאה, רמאית בת רמאי! בלילה קראתי לך רחל וענית לי, והשתא קרינא לך לאה וענית לי? אמרה לו: מנך ילפית, אביך קרא עשו וענית, קרא לך יעקב וענית, וכו'; ומתוך דברים הללו התחיל יעקב לשנאה, והיינו דכתיב: "וירא ה' כי שנואה לאה"**

ויפתח את רחמה; אמר הקדוש ברוך הוא: אין רפואה של זאת אלא בבנים, ובעלה נכספה נפשו להם, מיד **"ויפתח את רחמה"**. נראה דהמדרש מרמז על הוכוח הפנימי שהיה בין יעקב ללאה, שיעקב טען לה, מדוע רמתה אותו, הרי היא באמת שיכת לעשו ולא לו; והיא ענתה לו, שגם הוא רמה באותה בחינה ממש, שלקח ברכה שהיתה מיעדת לעשו, דיצחק, המסמל את מדת הגבורה, חשב לתת את הברכה הגשמיית לעשו, דהבנתו היתה שזה שיך לחיצוניים, לחצי העליון, היות שצד הקדשה יכול להכשל בזה. ורבקה חלקה על יצחק וסברה, שזה שיך לחצי התחתון של הקדשה, לכן היא שלחה את יעקב לקחת את זה במרמה. וכך לאה, אף על פי שכלם סברו שהיא שיכת לעשו, היא תקנה את עצמה ורמתה את יעקב, כדי להתקשר בחיים חיותה לחצי התחתון של הקדשה. ולאה טענה ליעקב שברמאות שלו הוא לקח את הברכה של עשו יחד עם אשתו של עשו שהיא לאה, והוא במו ידיו קשר אותה אליו. וכשם שהוא עשה זאת בדרך של רמאות כך היא למדה ממנו לעשות את זה בדרך זו. וזה מרמז המדרש, שמפאן התחילה שנאת יעקב ללאה, דיעקב סבר שהיא שיכת לחצי העליון, עד שהקדוש ברוך הוא פתח את רחמה, והוכיח ליעקב שלאה התחברה לחצי התחתון דקדשה, ואפשר לאהב אותה. וכן מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער לח ח"ב ע' רד), שבזמן שיעקב לקח את הברכות של עשו, אז נתמתקה לאה והיתה בסוד הקדשה. וזה היה באותו יום שרחל ולאה נולדו, כפי שהבאנו לעיל מהגר"א שרחל ולאה נולדו ביום שיעקב גנב את הברכות. וכן שמעתי מהרה"ג ר' יוסף סופר שליט"א שהכתוב (ויקרא יד, לו) "וצנה הכהן ופנו את הבית בטרם יבא הכהן לראות את הנגע ולא יטמא כל אשר בביית ואחר כן יבא הכהן לראות את הבית" ר"ת **בוכי"ה לא"ה**, ומבאר לדברינו דכשם שהבכי של לאה תקן אותה כדלעיל, ובזכות זה יעקב גנב מעשו את אשתו ואת ברכותיו, כך נגעי בתים שבהם אנו לוקחים שפע מאמות העולם מה שהחביאו בתוך הקירות, כמובא ברש"י (שם לד), הוא באותה בחינה.

וכן מובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (הארות ז"ן פ"ב) שבזמנים שרחל מתפשטת על כל הקומה להזדוג עם ז"א כגון בשבת בקדשת כתר, ורחל לוקחת מקום לאה, זה באותה בחינה של גנבת הברכות מעשו, שמסלקים את עשיו וולוקחים את מקומו, ומבאר לדברינו דעשיו נקמ מבחינת לאה וכתרחל רוצה לקחת את שני החצאים ולהתפשט על מקום לאה צריך לסלק את עשיו ולגנב את מקומו. **מובא** ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (שער רחל ולאה פ"ב) שיעקב לא השיג בתחלה את המדרגה הרוחנית של אשתו לאה, עד שנקרא שמו ישראל, דבזמן שהיה שמו יעקב הוא השיג רק את החצי התחתון של ז"א שהוא בחינת יעקב שעומד כנגד רחל, לכן כתוב (בראשית כט, יח) **"ויאהב יעקב את רחל"**, כי אז הוא השיג רק את דרגת רחל. וכשנקרא שמו ישראל הוא זכה לכל דרגת ז"א שנקרא ישראל, והשיג גם את דרגת לאה. נראה לבאר בין שיעקב קבל את השם ישראל לאחר שנצח את שרו של עשו, כמו שכתוב (בראשית לב, כח) **"ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל עם אלהים ועם אנשים ותוכל"**. יוצא שרק אז הוא השלים את גמר הנצחון על עשו. לכן בזמן זה הוא זכה לכל דרגת ז"א, וזכה לשם של ז"א ישראל, כי הוא השלים את לקיחת הברכות מעשו עם לקיחת לאה, וזכה להתקשר עם החצי העליון של ז"א בשלמות, וממילא הוא השיג את דרגת לאה. וכן מצינו במדרש (ב"ר עא, ב) **"וישתחו ישראל על ראש המטה"**, מי היה ראש מטתו של יעקב לאה. ומבאר לדברינו שלאה שיכת לחצי העליון של יעקב, לכן היא ראש מטתו.

כתוב (בראשית ל, יד) **"ותאמר רחל אל לאה תני נא לי מדודאי בנך"**. ותאמר לה המעט קחתך את אישי ולקחת גם את דודאי בני". ומקשים המפרשים, מהי הטענה של לאה שרחל לקחה לה את בעלה, הרי היה ההפך, שבזכות רחל לאה נשאה ליעקב. מבאר בדברינו במאמרי חנפה, שהדודאים מסמלים את בחינת 'דודי', השיכת לעולם הבינה, ששם מקום לאה; והיתה פאן טענה עמקה של לאה על רחל, שלא די שבאן בעולם הזה את לוקחת את השפע של יעקב שירד למטה, ואת, כביכול, האשה האמתית של יעקב בעולם הזה, **"קחתך את אישי"**, את רוצה לקחת פאן בעולם הזה גם את הדודאים, שמסמלים את החלק העליון ששיך ללאה. וכן **דודאי** בגימטריא **חצי**, דזה מסמל את החצי העליון. וכן הכתוב (בראשית כט, יח) **"ברחל בתך הקטנה"** ס"ת **כל"ה**, דרחל היא הפלה האמתית של יעקב. וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' יצחק גנזבורג שליט"א שיום פטירת רחל י"א חשוון, הוא יום הא"ם מתחלת השנה, לרמז שרחל היא האמא האמתית של כל ישראל.

מובא ב'שער ההקדמות' להאריז"ל (ע' קמד) **בעוד היות הכל הפה בגרון אז הוא בחינת קול, ובצאתו מן הפה ולחוצ אז הוא בחינת דבור של חתוך אותיות**. והנה קול הוא כנגד לאה, ודבור כנגד רחל וכו', שהקול נעשה נשמה אל זעיר אנפין, והדבור נעשה נשמה אל נוקבא דזעיר אנפין. רואים שהקול הוא בחינת זעיר אנפין העומד כנגד לאה, וכשנחתכות האותיות בדבור, הן עוברות למלכות לבחינת רחל, ורואים את בחינת החתוך שמחלקת בין לאה לרחל. וכן מצינו בזהר חדש (יתרו מג:) שהלשון היא בחינת היסוד שבפה, ומצינו בזהר (שמות ג) שחתוך האותיות נעשה רק בחצי מהלשון. וכן מובא באריז"ל שם (ע' קמג) **שדבור עם הד' אותיות בגימטריא גבורה**. ומבאר לדברינו שמדת הגבורה חותכת את האותיות שעוברות למלכות, וחתוך זה מחלק את השפע בין לאה לרחל. וכן ראיתי במאמר שכתב הרב יעקב לויפר ב'המודיע' (מטות תשס"ז) שכל שרשי הדבור יש בהם משמעות חתוך, דשרש המלה **דבור** היא מלשון **דבר** שענינו כריתה מארץ החיים. וכן דבור נעשה דרך **מילה** שהיא בבחינת **למול** ולחתך, וכן הלשון **ספור** היא מלשון **לספור** ולחתך שערות. וכן הלשון **הגדה** היא מלשון **גידי** אילנא שפרושו לחתך, ועוד.

מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' ששטרות מסמלות את מדת הגבורה. לכן דיני שטר נאמרו בתורה בגט אשה, ומשם נלמד לקדושיין בשטר, כי גט אשה הוא גבורה המפרידה ביניהם, **ספר כורתה**, ושם שרש ענין השטרות. ומבאר לדברינו ששטר פועל דרך אותיות המסמלות את חתוך הגבורה.

נְרָאָה, דְּלֹכַן ו' פְּעָמִים ו' פְּעָמִים ו', הֵינּוּ ג' וו"ם, בְּגִימָטְרִיא גְבוּרָה, לְרַמֵּז שֶׁהַגְּבוּרָה בְּכָל־לִוְתָהּ הִיא רַק חֲצֵי מֵהִסּוּד, דְּהִסּוּד בְּשִׁלְמוֹתוֹ הוּא בְּבַחֲנֵיתוֹ ו' וו"ם, כְּמוֹבָא ב'פְּרִי עֵץ חַיִּים' לְהָאֲרִיז"ל (העמידה ע' רכז), וְהַגְּבוּרָה הִיא רַק חֲצֵי; וְגַם לְרַמֵּז, שְׁכָל עֲנִין הַגְּבוּרָה הוּא לַעֲשׂוֹת כָּל דְּבָר לְחֲצֵי, לִכְן הִיא מַחְלֶקֶת אֶת הַשֹּׁפֵעַ שֶׁבְּתוֹכָהּ לְשֵׁנֵי חֲצָאִים, וְכֵן אֶת הַשֹּׁפֵעַ שֵׁישׁ בְּקוֹ הַחֶסֶד הִיא מַחְלֶקֶת לְשֵׁנֵי חֲצָאִין. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר (תִּיקוּנִים כ:ז), שֶׁב' אוֹתִיּוֹת ה"א שֶׁל שֵׁם הַנּוּ"ה, כָּל אֶחָד מֵרֶכֶב מִג' וו"ן, וּמִבְּאֵר לְדַבְּרֵינוּ דְּאוֹת ה"א רֵאשׁוֹנָה שֶׁל שֵׁם הַנּוּ"ה הִיא בְּחִינַת לָאָה, כְּמוֹבָא ב'שְׁעָר מֵאֲמָרֵי רִשְׁב"י' לְהָאֲרִיז"ל (ע' קעב), וְלָאָה לּוֹקַחַת ג' וו"ן מֵהִסּוּד, שֶׁזֶּה חֲצֵי מֵהַשֹּׁפֵעַ שֵׁישׁ שָׁם; וְאוֹת ה"א אַחֲרוֹנָה שֶׁל שֵׁם הַנּוּ"ה הִיא בְּחִינַת רַחֵל, שְׁלוֹקַחַת ג' וו"ן מֵהַגְּבוּרָה שֶׁבִּיִסּוּד, שֶׁזֶּה חֲצֵי מֵהַשֹּׁפֵעַ שֵׁישׁ שָׁם. עֵינֵי ב'עֵץ חַיִּים' לְהָאֲרִיז"ל (שַׁעַר יד ה"א ע' רד), שֶׁגַּם הַחֲמִשָּׁה חֲסָדִים וְגַם הַחֲמִשׁ גְּבוּרוֹת שֶׁנִּמְצְאִים בְּיִסּוּד מִתְחַלְקִים שְׁתֵּים וְחֲצֵי לְמַעְלָה וְשְׁתֵּים וְחֲצֵי לְמַטָּה. וְכֵן חֲזַק, הַמְסַמֵּל אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה, כְּמוֹבָא בְּזֵהָר חֲדָשׁ (בְּרֵאשִׁית ה, א), בְּגִימָטְרִיא ו' חֲצֵי, דְּמִדַּת הַגְּבוּרָה דּוֹאֲגַת שְׁהָאוֹת ו' תִּשְׁפִּיעַ רַק חֲצֵי.

מוֹבָא ב'אוֹצְרוֹת חַיִּים' לְהָאֲרִיז"ל (שַׁעַר עֵתִיק פ"א) שְׁסָפִירוֹת הַבִּינָה וְהַמְלָכוֹת הֵן חֲצֵי מֵהַסְּפִירוֹת, וְצָרִיךְ לְהַבִּין מִדּוּעַ שְׁתֵּי סְפִירוֹת מִתּוֹךְ עֶשֶׂר נִקְרְאוֹת חֲצֵי, וּמִבְּאֵר לְדַבְּרֵינוּ דְּשְׁתֵּי סְפִירוֹת אֵלוֹ שֶׁהֵן כְּנֶגֶד שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת ה' שֶׁל שֵׁם הַנּוּ"ה, מִסְּמָלוֹת אֶת שְׁתֵּי הַנִּקְבוֹת שֶׁמְקַבְּלוֹת חֲצֵי מֵהַשֹּׁפֵעַ שֵׁישׁ בְּכָל הָעֶשֶׂר סְפִירוֹת, לִכְן הֵן חֲצֵי מֵהַסְּפִירוֹת.

בְּמֵאֲמָר הַמְסַגֵּר נְרָאָה, דְּהַשְׁתַּלְשֵׁל בְּגִשְׁמִיּוֹת שֶׁהַנְּשִׂים לּוֹבְשׁוֹת בְּגַד שְׁשֵׁמוֹ **חֲצָאִית**, מְלִשׁוֹן **חֲצֵי**, לְרַמֵּז שֶׁהָאִשָּׁה הִיא בְּחִינַת חֲצֵי. וְכֵן נְרָאָה דְּפִלְגֻשׁ הִיא אוֹתִיּוֹת **פִּלְג ש'**, דְּאִשָּׁה הִיא חֲצֵי מֵהָאוֹת שִׁי"ן הַמְסַמֵּלֶת אֶת שְׁלֵמוֹת הָאוֹת ו' שֵׁישׁ בָּהּ ג' קוּיִם, כְּדַבְּאֵרְנוּ בְּמֵאֲמָר 'חֲשֵׁמֶל אוֹת'. וְכֵן מוֹבָא ב'סִפְר הַפְּלִיאָה' (ר"ה וְרֵאָה וְהַבּוֹ), שֶׁזָּכַר וְנִקְבְּהָ בְּגִימָטְרִיא **חֲצֵי כֶסֶף חֲצֵי זָהָב**, לְרַמֵּז שֶׁהַחֲצֵי שֶׁל הַזָּכָר הוּא בְּבַחֲנֵיתוֹ כֶסֶף, הַמְסַמֵּל אֶת הַיָּמִין, וְהַחֲצֵי שֶׁל הַנִּקְבָּה הוּא בְּבַחֲנֵיתוֹ זָהָב, הַמְסַמֵּל אֶת הַשְּׂמָאל. וְכֵן חוּט הַשְּׂדֵרָה הַמְסַמֵּל אֶת סְפִירַת הַתְּפָאֶרֶת שֵׁישׁ בָּהּ שְׁנֵי הַחֲצָאִים, נִקְרָא בְּכַתּוּב (קֹהֶלֶת יב, ו) "**חֲבַל הַכֶּסֶף**".

מוֹבָא ב'עֵץ חַיִּים' לְהָאֲרִיז"ל (שַׁעַר ל"ח ח"ב ע' רכא) שֶׁיַּעֲקֹב נִקְרָא בְּתוֹרָה "**אִישׁ חֶלֶק**", דִּיעֲקֹב מְסַמֵּל אֶת זַעִיר אֲנָפִין, שֶׁמְחַלֵּק אֶת הַשֹּׁפֵעַ שֶׁבּוֹ חֲצֵי לְרַחֵל וְחֲצֵי לְלָאָה. וְנִרְאָה לְהוֹסִיף, דְּחֶלֶק בְּגִימָטְרִיא **יוֹם וְלֵילָה**, הֵיּוֹת שֶׁחֶלְקָה זֹה הִיא חֶלְקָה בֵּין חֶסֶד לְגְבוּרָה, שֶׁהֵם בְּבַחֲנֵיתוֹ יוֹם וְלֵילָה.

וְכֵן בְּאֲרָנוּ בְּמֵאֲמָר 'חֲשֵׁמֶל צְדִיק', שֶׁרַחֵל וְלָאָה הֵם בְּבַחֲנֵית מִים הָעֲלִיוֹנִים וּמִים הַתַּחְתּוֹנִים, וּמְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ (עֲשֵׂרֵת הַדְּבָרוֹת א) **בְּשֵׁעָה שֶׁחֲצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַיָּם, חֲצִיו לְמַעְלָה וְחֲצִיו לְמַטָּה**. וְרוֹאִים שֶׁרַחֵל וְלָאָה הֵם בְּבַחֲנֵית שְׁנֵי חֲצָאִים. וְכֵן מוֹבָא ב'שְׁעָר הַהִקְדָּמוֹת' לְהָאֲרִיז"ל (קע) "**מ"י**" שֶׁהוּא אֲמָא עֲלָאָה, "**מִדָּד בְּשַׁעֲלוֹ מִים**", הֵם ב' בְּבַחֲנֵיתוֹ, מִים עֲלָאִין וְתַתָּאִין וְכו'. וְזֶה נֶעֱשִׂית עַל יְדֵי מִדַּת הַמְּדָה שֶׁאֲחֵר שֶׁמְלָאוּ פְּעַם אַחַת מִיּוֹן עֲלָאִין, מֵלֵא הַמְּדָה הַהִיא מִיּוֹן תַּתָּאִין. וְרוֹאִים שֶׁהִיָּתָה כָּאֵן מִדַּת וְחֶלְקָה שֶׁל שְׁתֵּי מִדּוֹת מִים שְׁווֹת, חֲצֵי נִשְׂאָר לְמַעְלָה וְחֲצֵי יָרַד לְמַטָּה. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר (הַקְּדָמָה ז:) "**וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם**" כָּאֵן הַסּוּד לְהַבְדִּיל בֵּין מִים עֲלִיוֹנִים לְתַתָּוֹנִים בְּסוּד הַשְּׂמָאל. וְזֶה הָיָה בְּיוֹם הַשְּׁנֵי לְבְרִיאַת הָעוֹלָם, הַמְרַמֵּז עַל הַחֶלְקָה לְשָׁנִים. וְכֵן מְצִינּוּ בְּרִש"י (בְּרֵאשִׁית א, ו) **אֵף עַל פִּי שֶׁנִּבְרָאוּ שְׁמַיִם בְּיוֹם הַרְאִשׁוֹן, עֲדָן לַחִים הָיוּ, וְקָרְשׁוּ בְּשָׁנֵי מִגְּעַרַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאֲמָרוֹ "יְהִי רְקִיעַ"**. וְרוֹאִים שֶׁהִיָּתָה כָּאֵן בְּחִינַת הַקְּפָאָה שֶׁל הַמַּיִם הָעֲלִיוֹנִים, וְנִבְאָר לְקַמּוֹן שְׁמִדַּת הַגְּבוּרָה מִקְפִּיאָה בְּבַחֲנֵיתוֹ קָרַח אֶת הַשֹּׁפֵעַ שֶׁל הַחֲצֵי הָעֲלִיוֹן שֶׁנִּשְׁמָר לְעֵתִיד לְבָא. וְכֵן הַגְּעֵרָה שֶׁה' גָּעַר בְּמַיִם מְרַמֵּזֶת עַל מִדַּת הַגְּבוּרָה. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְר 'שׁוֹשַׁן סוּדוֹת' (טז) **רַמֵּז שְׁמוֹ בְּרֵאשִׁי תְּבוֹת "יוֹם הַשְּׁשִׁי" וְיִכְלוֹ "הַשְּׁמַיִם. חֲצֵי הַשָּׁם בְּמַעֲשֵׂי שְׁמַיִם וְחֲצֵי הַשָּׁם בְּמַעֲשֵׂי הָאָרֶץ**.

וְכֵן מְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ (אִיכָה רַבָּה ב, יז) "**א"ר חוֹלְפָאִי מִי שֶׁהוּא עֲתִיד לְרַפְּאוֹת שֶׁבְּרוֹ שֶׁל יָם הוּא יִרְפָּא לָךְ**". וְרוֹאִים שֶׁחֶלְקַת הַיָּם נִקְרְאת **שֶׁבְּרוֹ שֶׁל יָם**, הַמְרַמֵּז עַל מִדַּת הַגְּבוּרָה שֶׁשׁוֹבֶרֶת. וְנִרְאָה דְּלִכְן לְעֵתִיד לְבָא ה' יִרְפָּא אֶת הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים שֶׁיְהִיוּ מִתּוֹקִים כְּמוֹ הַמַּיִם הָעֲלִיוֹנִים, דְּלְעֵתִיד לְבָא רַחֵל וְלָאָה יְהִיוּ פְּרָצוּף אֶחָד מִמֵּילָא גַם הַמַּיִם הָעֲלִיוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים יְהִיוּ אוֹתוֹ דְּבָר. וְכֵן מוֹבָא ב'תּוֹסֶפְתָּא' (סוֹכָה ג, ג) שֶׁהַמַּיִם שֶׁיֵּצְאוּ מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְעֵתִיד לְבָא יִגְעִיּוּ עַד הַיָּם וְיִמְתִּיקוּ אוֹתוֹ. וּבְאֲרָנוּ בְּמֵאֲמָר 'חוּטֵי הַחֲשֵׁמֶל מִתְחַבְּרִים לְשְׁמִינִי', שֶׁהַמַּיִם שֶׁיֵּצְאוּ מִבֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְעֵתִיד לְבָא יִבְאוּ מִקְדָּשׁ הַקְּדָשִׁים שֶׁהוּא בְּחִינַת בִּינָה הַמְסַמֵּלֶת אֶת הַמַּיִם הָעֲלִיוֹנִים. וְרוֹאִים שֶׁהַמְתַּקַּת הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים תִּהְיֶה עַל יְדֵי חֲבוּרַת הַמַּיִם הָעֲלִיוֹנִים לְתַתָּוֹנִים, בְּסוּד חֲבוּר רַחֵל וְלָאָה. וְהוֹסִיף הַר"ג ר' י. ש. צוּר שְׁלִיט"א שֶׁמְקַדָּשׁ בְּגִימָטְרִיא מִדַּת, הַמְסַמֵּל אֶת הַשֹּׁפֵעַ שֶׁל לָאָה כְּדַלְעִיל. וְכַעֲנִין זֶה מוֹבָא בְּלִקוּטֵי תוֹרָה לְהָאֲרִיז"ל (תְּרִי עֶשֶׂר).

וְכֵן שֵׁם הַנּוּ"ה בְּמִלּוּי **מ"ה** בְּגִימָטְרִיא **חֲצֵי מִתְבַּת מַיִם**, דְּשֵׁם הַנּוּ"ה בְּמִלּוּי מ"ה מְסַמֵּל אֶת פְּרָצוּף ז"א שֶׁמְחַבֵּר בֵּין חֲצֵי הַמַּיִם הָעֲלִיוֹנִים, לְחֲצֵי הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים. וְכֵן מוֹבָא ב'שְׁעָר הַהִקְדָּמוֹת' לְהָאֲרִיז"ל (קצג) שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה רַחֵל מְקַבְּלַת ב' אוֹרוֹת כְּמִנְן כ"ד, פִּיּוֹן שֶׁהִיא מִגִּיעָה רַק עַד ב' שְׁלִישֵׁי תְּפָאֶרֶת דָּד"א, וְלְעֵתִיד לְבָא תִקְבַּל ג' פְּעָמִים כ"ד כְּמִנְן ע"ב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב "וְשִׁמְתִי כְּכַד שְׁמִשְׁתִּינִךְ". וּמִבְּאֵר לְדַבְּרֵינוּ שֶׁלְעֵתִיד לְבָא רַחֵל וְלָאָה יְהִיוּ פְּרָצוּף אֶחָד, לִכְן יִקְבְּלוּ ג' פְּעָמִים **כ"ד** כְּמִנְן **ע"ב**, שֶׁהוּא בְּגִימָטְרִיא חֶסֶד, לְרַמֵּז שֶׁנִּזְכָּה לְקַבֵּל גַם אֶת הַחֲסָדִים הָעֲלִיוֹנִים הַסְּתוּמִים.

מוֹבָא בְּפִירוּשׁ הַרְמַח"ל עַל הַתּוֹרָה (פ' תּוֹלוֹדוֹת), שֶׁהַכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית כה, כז) "**וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יָשֵׁב אֱהָלִים**" מְרַמֵּז עַל יַעֲקֹב, שֶׁמְזַדְּגָה עִם שְׁנֵי אֱהָלִים, שֶׁהֵם רַחֵל וְלָאָה. נִרְאָה דְּלִכְן רַחֵל וְלָאָה הֵן בְּבַחֲנֵית אֱהָלִים, דְּאֵהֵל נִקְרָא בְּשֵׁם 'קְבָה', כְּמוֹבָא בְּרִש"י עַל הַכְּתוּב (בְּמִדְבָר כה, ח) "**וַיִּבְאֵר אַחֵר אִישׁ יִשְׂרָאֵל אֶל הַקְּבָה**", וְקְבָה בְּגִימָטְרִיא **חֲצֵי**. וְכֵן **קב"ה** ר"ת קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, שֶׁמְשַׁפֵּיעַ אֶת הַשֹּׁפֵעַת הַחֲצֵי. וְכֵן **לָאָה** הִיא אוֹתִיּוֹת **אֱהֵל**, דְּאֵהֵל הוּא דּוּגְמַת בֵּית, הַמְסַמֵּל אֶת בְּחִינַת הַנִּקְבָּה. וְכֵן **"יָשֵׁב אֱהָלִים"**, סוּפֵי תְּבוֹת **מ"ב**, הַמְסַמֵּל אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה, שֶׁמְחַלְקַת אֶת הַשֹּׁפֵעַ לְשְׁנֵי הַחֲצָאִים שֶׁל רַחֵל וְלָאָה, כְּדַלְקַמּוֹן.

מובא בקנטרס 'עם אמרים' מהאדמו"ר מסאסוב שליט"א **שאבריהם** עם שם הוי"ה, ויצחק עם שם אדני, ויעקב עם ב' שמות הוי"ה אדני, יוצא אותו גימטריא. ומבאר לדברינו דאברהם מסמל את החצי העליון של החסדים שגשגרים למעלה במקום שם הוי"ה. ויצחק מסמל את חצי הגבורות שירדות למטה למלכות במקום שם אדני. ויעקב מסמל את שני החצאים הנרמזים בב' שמות הוי"ה אדני. וכל אחד מאלו הוא בגימטריא **מרדכי** המסמל את העטרה שביסוד שמזונגת יסוד ומלכות, ובה נעשה החתונת כדלקמן. וכל אחד מאלו הוא בגימטריא **רחל לאה**, שמקבלות את השפע הנזכר.

מצינו ברש"י (בראשית לה, ט), שבזמן מכירת יוסף היה יעקב בגיל מאה ושמונה. בארנו במאמר 'חשמל מילה', שיוסף הוא בבחינת ההמשך של יעקב בזעיר אנפין, והשפע שיעקב משפיע למלכות למטה, שהיא בבחינת רחל, עובר דרך יוסף. ומצינו בזהר חדש (תשא נד), שבמכירת יוסף הפרידו האחים את היסוד דקדשה מהמלכות, דיוסף הוא היסוד שמשפיע למלכות. נראה דלכן המכירה נעשתה כשיעקב היה בגיל מאה ושמונה, כמגן חצי, לרמז שההשפעה של יעקב, המסמל את זעיר אנפין למלכות, נפסקת בנקדת החצי. וכן מכירת יוסף היתה בשנת ב' אלפים ר"ו כמגן גבורה. וכן נראה שיש רמז בפתוב (עובדיה א, יח) "**ובית יוסף להבה**" שיוסף הוא בחינת להב המסמל ספין ואש. וכן מובא ב'שער הפסוקים' להאר"ז"ל (וישב פד) שיוסף היה במכירתו **בן שבע עשרה שנה**, והתחיל להתקשר עם היסוד שהוא בסוד "אמרו צדיק כי טוב" כמגן י"ז. וכן מובא בספר 'נהורא דיוסף' שיוסף בגימטריא ספין, עם ה"ב בדקות, והד' אותיות.

וכן מובא בספר 'נהורא דיוסף' שמכירת יוסף היתה עון נטילת שחד, כיון שהאחים פסקו שהוא חיב מיתה, ומכרו אותו בכסף, וקנו לעצמם נעלים, יוצא שלקחו שחד ונהנו מפסק הדין שלהם. ובארנו לעיל ששחד הוא ספין חד שמעות את חתונת הדין. וכן נראה שיש רמז בפסוק שאמר יהודה בזמן המכירה, שהוא מזלזל בחתונת החצי שעושה יוסף, (בראשית לז, כו) "**מה בצע** כי נהרג את אחינו וכסינו את דמו: לכו ונמכרנו לישמעאלים". כי **בצע** פרושו **חתונת**, כמו **בציעה**. וכן מצינו ב'מדרש פליאה' (אות כח) **מה בצע כי נהרג את אחינו ונברך ברפת המוציא**. ורואים שהאחים חשבו שמכירת יוסף תביא להם שפע פרנסה ומזון, ומבאר לדברינו שהם חשבו שמכירת יוסף תבטל את חתונת החצי שעושה יוסף, והם יקבלו את שני החצאים. (בביאור זה סייעני הרה"ג ר' שלמה רייסקין שליט"א).

וכן נראה דיש רמז לדברינו בגמרא (ב"מ קטז.) **אדם דר חציו למטה וחציו למעלה**, דאדם מסמל את זעיר אנפין, שמתחלק לשני חצאים. וכן מובא ב'שער ההקדמות' להאר"ז"ל (ע' קכו) שהחלקה בין רחל ללאה היא בסוד **מקום החתן**, ומובא ב'שער הפניות' להאר"ז"ל (תפילת השחר ח"א ע' קיב), ש**חתן** בגימטריא ב' פעמים **רוח**, ונראה דזה מרמז ששם חתן חותן את זעיר אנפין, שנקרא רוח, לשני חצאים. וכן הפתוב המרמז על השפעת זעיר אנפין דרך בחינת רוח (בראשית ג, ח) "ה' אלהים מתהלך בגן רוח היום" ר"ת **לה"ב** המסמל את הספין והאש של מדת הגבורה.

בתפלות ראש השנה נאמר **וכל מאמינים שהוא זוכר הברית החותן חיים לכל חי**. נראה דיש כאן רמז שביום הדין שהוא יום של מדת הגבורה, הקדוש ברוך הוא **זוכר הברית** המרמז על השפעת היסוד שנקרא ברית, והיסוד כפיכול **חותן חיים לכל חי**, דהשפעה זו יש בה בחינת חתונת. וכן ראש השנה הוא החג היחיד שהוא שני ימים גם בארץ ישראל, ונראה דיש כאן רמז שהדין חותן כל דבר לשנים. וכן הפתוב (ויקרא כג, כד) "**בחודש השביעי באחד לחודש**" ר"ת **לה"ב** המסמל את הספין והאש של הגבורה, כדלעיל. וכן מובא בספר 'אור ישע' שהחדשים תשרי חשון כסלו הם ר"ת **חתן**, וכן ג' הפרשיות בראשית נח לך הן ס"ת **חתן**. ומבאר לדברינו דזמן זה של התחדשות השנה הוא זמן החתונת. וכן מובא בשם הרה"ג ר' יצחק גנזבורג שליט"א ש**תשרי חשון** הם כנגד הפרשיות **בראשית נח**, כי פרשת בראשית קורין בחודש תשרי, ו**בראשית** אותיות **בא' תשרי**, ופרשת נח קורין בדרך כלל **בחשון**, והאות הראשונה והאחרונה הן נח. וכן מובא בספר 'דורשי רשומות' (ע' קלא), שהפתוב (משלי ה, יח) "יהי מקורך ברוך ושמח מאשת נעורייך", סופי תבות **חתן**. ומבאר לדברינו, דכתוב זה מדבר על השפעת היסוד למלכות, שנתקת על ידי שם חתן.

מובא ברבנו בחיי (שמות לב, טו) שיש ק"ח תבות בפסוק המדבר על נתינת הלוחות, כנגד ק"ח טפחים שיש בכל לוח, וביחד בשני הלוחות יש ר"ו טפחים. מצינו בזהר (תיקונים קלה.) שהלוחות הם בבחינת האות ו', וכן פתוב (דברים ט, טו) **ושני לוחות הברית על שתי ידי**. ורואים שהלוחות הם בבחינת ברית, נראה דלכן היו בכל לוח ק"ח טפחים כמגן חצי, לרמז שהאות ו' מתחלקת לשני חצאים, וכן המלה **שישי** המסמלת את האות ו' יש בה פעמים **שי**, המרמזים על שני הלוחות שהם בסוד **אבני שיש** בבחינת פעמים **שי**, כדבארנו במאמר 'חשמל שופר'. וכן נראה דבשני הלוחות היו **ר"ו טפחים** כמגן **גבורה**, דלוחות הברית נחצבו מכסא הכבוד המסמל את מדת הגבורה, כמובא בזהר (תרומה קמז), ומדת הגבורה מחלקת את הו' לשני חצאים. וכן הפתוב (שמות לב, טו) "**לחת העדת בידו**" ר"ת **לה"ב** המסמל את מדת הגבורה שהיא בבחינת אש וספין כדלעיל. וכן פתוב "**קול הוי"ה חצב להבות אש**". ובמדרשים מצינו שהחציבה היא בלוחות במתן תורה דרך האש, וב'חתם סופר' מבאר (תורת משה' בראשית לב, טו) שהלוחות היו רוחניות בבחינת להבות אש.

וכן נבאר לקמן ששני ידים מסמלים את החלקה לשני חצאים. ומובא בפרוש הגר"א לספר יצירה (א, ג) ששני הלוחות הראשונים היו בבחינת שתי ידים הנכללים בתפארת. ושני לוחות האחרונים היו בבחינת שתי רגלים הנכללים ביסוד. וכן פתוב (דברים ט, טו) **ושני לוחות הברית על שתי ידי**, ורואים שהלוחות הם בבחינת **ברית** המסמלת את היסוד. וקשורים עם **שתי ידי**. וכן פתוב (שמות לד, יח) "**ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו בהר סיני שני לוחות אבן כתבים באצבע אלהים**", ורואים שהלוחות היו השפעת האצבע שבאה מבחינת יד. והיו עשרה דברות שמרמזות על עשר אצבעות היד.

וכן מצינו במדרש (שמו"ר כח, א) אמר רבי ברכיה הלוחות היו ארכן ששה טפחים, כביכול היו ביד מי שאמר והיה העולם שני טפחים, ובידו של משה שני טפחים, ושני טפחים היו מפרישין בין יד ליד. ורואים שהיתה בחינה של 'אצבעות של הקב"ה בנתינת הלוחות.

מובא בגר"א על הזהר שבפוח שיהיה בצד ימין, מופיעים בכל דברה שמות הוי"ה אלהים. ובלוח שבצד שמאל אין כלל שמות. ומבאר לדברינו שיש כאן רמז על שני החצאים. הלוח שבצד ימין מסמל את החצי שיוֹרד לצד הקדשה, לכן יש בו שמות הוי"ה אלהים. לרמז על שם הוי"ה שמשפיע דרך שם אלהים המסמל את הגבורה. והלוח שבצד שמאל מסמל את החצי שיוֹרד לחיצונים לכן אין בו שמות. והדרך שלנו להתחבר למה שכתוב עליו, הוא באפן של סור מרע. "לא תרצח לא תנאף לא תגנב לא תענה וגו' לא תחמד".

ונראה לבאר מדוע הלוחות מסמלות את שני החצאים, דנבאר לקמן שהצדיקים שהופכים את הרע לטוב זוכים בזכות התורה לשני החצאים. ואת זה מרמזים הלוחות שאפשר בזכות התורה לזכות גם לחצי העליון דרך הקדשה. ומרמז ב'כלי יקר' (בראשית כד, כב) "ויקח האיש נזם זהב בקע משקלו ושני צמידים". פרש"י "בקע" רמז לשקלי ישראל בקע לגלגלת, "ושני צמידים" רמז לשני לוחות, עשרה זהב משקלם כנגד עשרת הדברות שבהם, וכל אלו הדברים צריכין באור מה ענין השקלים והלוחות זה לזה. ואם תדקדק בלשון צמידים ובלשון בקע, תמצא שהם שני הפכים, כי בקע הוא דבר אחד שנובקע לשנים, ושני צמידים היינו שני דברים נפרדים יהיו צמודים ומחברים, רמז בזה שטוב סחרה מסחר פסוף, כי קנין הפסוף תמיד בקוע לחצאין כי אין אדם נפטר מן העולם וחצי תאותו בידו, יש בידו מנה מתאנה למאתים, אבל קנין התורה פלו צמוד ומחבר ומרבה השלום לחבר שנים הנפרדים. ומבאר לדברינו שיש בלוחות רמז שבועולם הגשמי אפשר לקבל רק חצי, ובתורה יש את שני החצאים. ולכן נשטבר משה את הלוחות הם נשברו כל לוח לשני החצאים, לרמז שהפסידו את הדרגה הרוחנית של שלם, וחזרו לדרגה הגשמית של חצי. וכן היו בלוחות בק"ע תבות, המרמזות על "בקע לגלגלת" שהיה במחצית השקל, דגם הלוחות הם שנים כמו מחצית השקל, ויש בהם את סוד הבקיעה לשני חצאים, אלא שאפשר להצמיד אותם חזרה בזכות למוד התורה.

מצינו בזהר (שמות ח.) שבחרבן בית המקדש נחשך השמש בחצי היום. ומבא בשער מאמרי רשב"י להאריז"ל (ע' כו) שבחרבן בית המקדש נסתלק היסוד מהמלכות. נראה דלכן נחשך השמש בחצי היום לרמז שנסתלק החצי שהיסוד משפיע. וכן מובא בשער הפנונות' להאריז"ל (בין המצרים ח"ב ע' רה) ששרפת ההיכל היתה לאחר חצות היום. וכן הכתוב (יחזקאל כה, ג) "כי הלכו בגולה בגימטריא חצי. והוסיף הרה"ג ר' שלמה רייסקין שליט"א שיש רמז בפתוב (איכה ב, יז) "עשה ה' אשר זמם בצע אמרתו אשר צוה מימי קדם". שהחרבן היה בבחינת **בציעה** שהיא חתונה.

סוד חצי המלכות של אחשוורוש

מצינו בזהר (תרומה קנח:) שמקשר את חצי המלכות שאחשוורוש רצה לתת לאסתר למנהג יחפי. בארנו במאמר 'חשמל דם', שהמלכות מקבלת את השפע מהיסוד ומעבירה את השפע לכל העם, ונבאר לקמן שכיון שהמלכות מקבלת מהיסוד רק את החסד שבגבורה ואת הגבורה שבחסד, היא בבחינת גבורה, דהיא מקבלת רק את מה שהגבורה מפרישה לה. נראה לבאר את דברי הזהר, ש'המלך' במגלת אסתר, המרמז על הקדוש ברוך הוא, רמז לאסתר שאי אפשר לקבל את כל המלכות, היינו את כל השפעת הגבורה, דהגבורה שוברת לחצי חצי, כדלעיל, לכן היא יכולה לקבל רק חצי המלכות. וכן מצינו בזהר חדש (תיקונים קלד:) **וכד אתפלגת בימינא ושמאלא אתמר בה לאסתר: "ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש"**, רואים שחצי המלכות מרמז על החלקה של חסד וגבורה. וכן מצינו בגמרא (מגילה טו:) "**עד חצי המלכות**", ולא כל המלכות, ולא דבר שחוצץ במלכות. ומאי הוא, זה **בנין בית המקדש**. ומבאר לדברינו כיון שבבית המקדש שיהיה לעתיד לבא, רחל ולאה יהיו פרוצין אחד ויקבלו את כל השפע, רמז המלך שעכשיו אפשר לקבל רק חצי, ולא שלם כמו בבית המקדש שיהיה לעתיד לבא. וכן **חצי** מרמז בשני פתובים המדברים על הצלת פורים (אסתר ד, יז) "**רוח והצלה יעמד ליהודים**", בדלוג שלש אותיות, וכן (שם ו, ז) "איש אשר המלך חפץ ביקרו", בדלוג שתי אותיות, דהצלת פורים היתה דרך חצי המלכות של רחל, ולכן הצלה זו באה ממרדכי ואסתר, שהם בנייה של רחל, דרחל שיכת לחצי המלכות שמשפיעה את החסד שבגבורה. וכן ישועת פורים התחילה בפסוק (אסתר ו, א) "**בלילה ההוא נדדה שנת המלך**", וזה היה **בחצי הלילה**, כמובא בפיוט 'ויהי בחצי הלילה' המובא ב'הגדה של פסח'. ונבאר לקמן, שמחצות הלילה מתחילה השפעת החסד שבגבורה. וכן מצינו במדרש ('אוצר המדרשים' אסתר) שהמן מכר **חצי** לעבד למרדכי בעבור שתי כפרות לחם, ומהמעשה הזה התחילה הקנאה ביניהם. וכן בארנו במאמר 'חשמל אות', שישועת פורים באה דרך בחינת עטרת היסוד שהיא הסוד של מרדכי, ונבאר לקמן, שהחלקה לשני חצאים נעשית בעטרה שבסוד. וכן מצינו במדרש (אסתר"א, ז) שהעולם הוא בצורת עטרה, ואחשוורוש מלך על **חצי עולם** בסוד **חצי עטרה**. וכן מדת הגבורה מרמזת בישועת פורים בפתוב (אסתר ט, א) "**כי נפל פחד מרדכי עליהם**". וכן המן נקרא **מפחיד**, כמובא בפיוט 'שושנת יעקב' ארוכה זרש אשת **מפחיד**. וכן מובא בספר 'לקיטי לוי יצחק' שאור הפורים היה ממדת הגבורה שבונה את המלכות. ו'מגלה' היא מלשון הכתוב "**הגמל את יצחק**". וכן סעדת אחשוורוש היתה מאה **שמונים** יום, כמנין שני חצי יצחק. וכן ענין הלין שהיה שם, שיך למדת הגבורה.

וכן מובא בספר 'מחברת הקדש' שמרדכי בגימטריא רחל לאה, ומבאר לדברינו שמרדכי הוא בסוד עטרת היסוד שמחלקת את השפע בין רחל ללאה. ואף על פי שמרדכי פועל בזמן הנסירה והוא מאחד את רחל ולאה לנקבה אחת, אין זה בבחינת לעתיד לבא שמקבלים את כל השפע, כי שם יש יחוד קב"ה ושכינתיה על כל הקומה, ובצד הנקבה נמצאות רחל ולאה שנהיו לפרצוף אחד. ובנסירה הן פרצוף אחד רק לצד הבגון, כפי שנביא לקמן בשם ספר 'מחברת הקדש' שנסירה היא חתוך כמו במצות יחץ, ששם עדין השפע נפרד לרחל וללאה, שני חצאים. וכן מובא ב'שפת אמת' (פורים תרמ"ח) שמרדכי היה מצד אביו משבט בנימין, "איש ימיני", ומצד אמו משבט יהודה "איש יהודי", יוצא שהוא מאחד בתוכו גם את בנימין שבא מרחל, וגם את יהודה שבא מלאה. וכן נס פורים התרחש במשך תקופה של עשר שנים, מהריגת ושתי בשנת ג' אלפים שצ"ו, עד נס פורים בשנת ג' אלפים ת"ו, ומספר עשר מסמל את המלכות. וכן במגלת אסתר יש עשרה פרקים. וכן מובא בתרגום שני שמרדכי היה דור עשירי לשאול המלך.

וכן אחרורו היה מלך פרס, ומצינו בגמרא (בכורות נח.), שפרוש המלה פרס הוא חצי. וכן מובא ב'שער מאמרי רז"ל' להאריז"ל (ע' לט) שפרס ומדי הם כנגד שני החצאים של רחל ולאה, ולכן היא נקראת פרס על שם חלקה זו. וכן מובא ב'ספר הפליאה' (ר"ה ושמע) שפרס היא מלשון מספר, ומדי היא מלשון מדינה, המרמזים על מדת הגבורה שקוצבת כל דבר. וכן מצינו במדרש (אסתר"ר א, יז) למה קורין אותה פרס שקבלה את המלכות פרוסות, אחד בימי תרדה, ואחד בימי אדרפיאן, ואחד לעתיד לבא. והוסיף הרה"ג ר' זאב פרידמן שליט"א שמדי פרושו חצי כמו פרס. כפי שרואים בשפות לע"ז [אנגלית וצרפתית] שאמצע או חצות נקרא בלשון מדי.

נראה דלכן הארץ, שמסמלת את המלכות, נקראת במגלת אסתר בשם מדינה, כמו שכתוב (אסתר א, א) "שבע ועשרים ומאה מדינה", וכן שם (ג, יב) "מדינה ומדינה ככתבה". וכמעט לא מצינו לשון 'ארץ' במגלת אסתר, כפי שמצינו בכל התורה, ומדינה היא מלשון דין, המסמל את מדת גבורה, וכן מדינה בגימטריא חצי, ויש כאן רמז על חצי המלכות והגבורה, שפעלו את הישועה, דכיון ש'ארץ' מסמלת את המלכות, המגלה מרמזות שהמלכות במגלת אסתר היא בבחינת מדינה וחצי. ומורי חמי הרה"ג ר' אברהם משה גרוסמן שליט"א רצה לומר על פי פשט, ש'ארץ' היא שם כולל של מלכות שלמה, ומדינה היא שם של ארץ שהיא חלק ממלכות. וכן מצינו במדרש (אסתר"ר א, ח) שמדינה זו עיר. לכן אצל אחרורו, שהיה מושל בכפה על הרבה ארצות, נאמר 'מדינות', דכל ארץ שהיתה תחת מלכותו אי אפשר לקרא לה ארץ, היות שהיא אינה מלכות שלמה, לכן קראו לה מדינה. וסיעני חכם אחד לבאר על פי דברינו, ד'ארץ' היא שם כולל של שני החצאים, וגם החצי שנשא למעלה, שהוא בחינת לאה, נקרא ארץ, דלאה שיכת לעולם הביתה, הנקרא ארץ החיים, מה שאין כן מדינה מסמלת רק חצי אחד, ומדינה היא חלק ממלכות, בבחינת חצי, דהיא מלשון דין שמצמצם השפע.

במאמר המסוגר נראה לבאר הגמרא (קידושין יא.) כל כסף האמור בתורה כסף צורי ושל דבריהם כסף מדינה. דכסף האמור בתורה מרמז על הכסף כפי אמתותו שיש בו את שני החצאים לכן הוא נקרא צורי לרמז על שיותו לחצי העליון של הביתה שנקראת צור, כדבארנו במאמר 'עולם השמיני', ולכן הוא פי שמונה מכסף מדינה כמובא ברש"י שם, דספירת הביתה היא בבחינת שמיני שמעל הטבע, כדבארנו במאמר שם. מה שאין כן כסף של דבריהם שינן למלכות שהיא בבחינת מדינה בגימטריא חצי כדלעיל].

נראה דלכן ישועת פורים היתה בדרך הטבע ולא בדרך נס, דבארנו במאמר 'חשמל אות' שנס שינן ליסוד שנמצא מעל הטבע, ובכל נס כפיכול רואים את היסוד. וכיון שישועת פורים באה מחצי המלכות הנמצא למטה בתוך הטבע, לכן הישועה באה בדרך הטבע.

וכן מובא ב'תורת מנחם' (פורים תשמ"ב) שכלל ישראל במגלת אסתר נקראים בשם יהודים כמו שכתוב (אסתר ח, טז) "ליהודים היתה אורה" ועוד. ולא מצינו לשון 'בני ישראל' במגלת אסתר, כפי שמצינו בכל התורה. ומבאר לדברינו דיש כאן רמז שישועת פורים באה מחצי המלכות השיכת לשבט יהודה. וכן מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' שהצרוף של חדש אדר יוצא מהפסוק (בראשית מט יא) "עירה ולשרקה בני אתנו", שנאמר בברכת יהודה. כיון שבמגלת אסתר נקראים בני ישראל יהודים. והוסיף מו"ר הרה"צ ר' פישל איזנבאך זצוק"ל דלכן לא מזכרת כלל המלה 'ישראל' במגלת אסתר, ד'ישראל' מסמל את זעיר אנפין. ומובא ב'שער הפניות' להאריז"ל (פורים ח"ב ע' שכט) שזעיר אנפין היה כפיכול ישן בכל תקופת פורים בבחינת התרדמה שה' הפיל על אדם הראשון כשבנה את חוה. וממילא 'ישראל' כפיכול אינו קיים במגלת אסתר. והאור של מרדכי ואסתר היה האור של בגינת חוה שהוא אור הבא מעטרת יסוד אבא ישר לרחל המסמלת את המלכות כמובא באריז"ל שם. ומבאר לדברינו דהאור של פורים היה אור של המלכות שהיא בסוד יהודה או בסוד רחל שקבלו ישר מאבא שבקע את יסוד ז"א כמובא באריז"ל שם, ולכן כתוב יהודים ולא ישראל.

ולפי זה נראה לבאר מדוע אמר הפיט שושנת יעקב ולא שושנת ישראל, דיעקב שינן לפרצוף המלכות הנקרא יעקב ורחל כדבארנו במאמר 'פתח לסדור הרש"ש', והאור של פורים הוא אור המלכות ולא אור ז"א. וכן מגלה נקראת מיא עד טו, בגימטריא שם אדני, המסמל את המלכות.

מובא ב'לקוטי תורה' להאריז"ל (תצא רעב) שד' גליות הן כנגד ד' אותיות שם הוי"ה. ומובא בספר 'שבילי פנחס' שיוצא לפי זה שגלות מדי היא כנגד האות ה' ראשונה של שם הוי"ה, וכשעם ישראל נגאל ממדי הם הוציאו מהגלות את האותיות "ה של שם הוי"ה, ולכן כתוב לשון יהודי במגלת אסתר, לרמז על הוי"ד ה"י אותיות יהודי. וכן "חצי המלכות" מרמזת על חצי אותיות שם הוי"ה מלכו של עולם. ומבאר לדברינו שיש כאן רמז שעם ישראל יצא מהגלות שכנגד האותיות "ה, והאותיות "ה

המסמלות את אבא ואמא האירו את החצי התחתון ישר לרחל המסמלת את המלכות כמובא ב'שער הפנונות' להאריז"ל (פורים ח"ב ע' שכט).

כתוב (במדבר יב, יב) **"אל נא תהי כמות אשר בצאתו מרחם אמו ויאכל חצי בשרו"**. נראה דיש כאן רמז, שהשפעת רחם האמא, שמסמל את השפעת המלכות, שהיא בבחינת נקבה, משפיע רק חצי, **חצי בשרו**; ושפע זה הוא בבחינת מת, דהשפעת המלכות יוצאת לעולם הזה, שנקרא אילן המות.

סוד ראש חדש

מצינו בזהר חדש (תיקונים קלז:) שהלבנה שמסמלת את המלכות, נקראת **לבנה** על שם הצבע הלבן, המסמל את החסדים שהמלכות מקבלת, ורואים שהצבע הלבן של הלבנה המתגלה לעינינו מסמל את החסדים שהמלכות מקבלת. וכן הלבנה, **חצי חדש** היא במצב של מוסיף והולך, ו**חצי חדש** מחסר והולך. וכן בשמש, שמסמלת את היסוד, רואים ש**חצי יום** האור שלה מוסיף והולך, ו**חצי יום** פוחת והולך, דהיינו משפיע למלכות רק חצי. וכן נראה, ד**חדש** הוא אותיות **חד ש**, המרמז על הספין **חד** של הגבורה, שחותך את האות **שין**, המסמלת את זעיר אנפין עם הג' קוים שבו, לשני חצאים, וכתוצאה מזה המלכות מתחדשת כל ראש חדש, באופן שחצי החדש מוסיף והולך וחצי החדש מחסר והולך, לרמז שהיא מקבלת רק חצי. וכן נראה דמזה השתלשל המנהג לומר **חצי הלל** בראש חדש, לרמז על התחדשות החצי. וכן מצינו בזהר (תיקונים כח:) שחצי הלל מרמז על בחינת רחל, שהמצה פרוסה, והלל שלם מרמז על לעתיד לבא שרחל ולאה יהיו פרוץ אחד והמצה תהיה שלמה.

וכן מובא ב'שער הפנונות' להאריז"ל (ראש חדש ח"ב ע' קטז), שראש חדש הוא זמן שבו רחל מתחדשת ומקבלת שפע, ומרמז בנסח התפלה **'ראשי חדשים לעמך נתת'**, ראשי תבות **רח"ל**. וכן רואים ב'סדור הרש"ש' שראש חדש הוא הכתר של כל החדש, ואם המלכות מקבלת את הכתר היא מקבלת את הכל, דכתר הוא השרש של הכל והכל מונח בו. וכן **חדש** בגימטריא **מערב** המסמל את המלכות. וכן מובא בספר 'אמונת עתיך' (תשנ"ז ע' רחצ) **ש'ראש חדש** בגימטריא **דוד מלך ישראל חי וקים**.

מובא בספר 'תורת העולה' לרמ"א (פ"ח) ה**לבנה** היא תמיד חציה מלאה אור, וחציה מלאה חשך, כמו שמבאר בחכמת התכונה, כי ה**לבנה** פדורית ואין לה אור מעצמה רק החלק שפגד השמש מאירה והוא חצי הפדור. נראה דיש כאן רמז לדברינו שהלבנה המסמלת את המלכות תמיד רק חציה מלאה אור, לסמל שהיא מקבלת רק חצי מהשפע. וכן **לה"ב** שפרושו ספין מרמז בר"ת בג' אפנים בכתוב (בראשית א, יד) **"יהי מארת ברקיע השמים להבדיל בין היום ובין הלילה"**, וב' אפנים בכתוב (שם טו) **"והיו למארת ברקיע השמים להאיר"**, דספין הגבורה חותכת בין השפעת החמה ללבנה, ומבדילה בין היום ובין הלילה המסמלים חסד וגבורה.

מובא בספר 'מעם לעז' (בראשית א, יד) בשם ה'כל בו' (קיה) שהשמש חציה אש וחציה ברד, היינו החצי שפונה כלפי הארץ הוא אש, והחצי העליון הוא ברד, ומבאר לדברינו שהשמש המסמלת את היסוד חציה התחתון הוא אש המסמל את הגבורה שמשפיעה את השפע, וחציה העליון הוא ברד המסמל את החסדים העליונים שנושאים למעלה.

וכן השתלשל באסטרונומיה הגשמית שהלבנה מאירה כלה בעולם הזה כשהיא נמצאת מתחת לכדור הארץ ביחס לשמש, וכשנמצאת מעל כדור הארץ היינו בין כדור הארץ לשמש, היא חשכה לגמרי. ומבאר לדברינו דבזמן שהיא נמצאת בין כדור הארץ לשמש זה מרמז על החצי העליון ששיך לשמש ואינו יורד למטה, לכן היא חשכה. ובזמן שהיא נמצאת מתחת כדור הארץ ביחס לשמש אז היא מאירה כלה, דמצב זה מרמז על החצי התחתון של הקדשה שיוורד למטה. וכן רואים באסטרונומיה שמרגע המולד מתחילה הלבנה לסובב את כדור הארץ לצד שמאל, ביחס לאדם העומד על הארץ ופונה לשמש. נראה דיש כאן רמז שמרגע זה מתחילה השפעת החצי השמאלי שיוורד למטה דרך הגבורות.

מצינו בזהר (בראשית לו. עם פירוש 'מתוק מדבש') שאדם הראשון בחטאו נרד מספירת היסוד לספירת המלכות. נראה, דלכן חטא אדם הראשון גרם טמאת נדה, שהאשה חצי חדש אסורה על בעלה וחצי חדש מתרת. דקדם החטא אדם וחוה היו בגן עדן, שנמצא בתוך היסוד, כדבארנו במאמר 'חשמל שופר', וממילא שם הם קבלו את שני החצאים, באופן ששיך להזדוג כל החדש, להשפיע את כל השפע, ולאחר שנגעו וירדו לספירת המלכות, הצרכה חוה להיות טמאה נדה ולא להזדוג חצי חדש, לסמל שהמלכות למטה מקבלת רק חצי מהיסוד, ואין זיווג שלם.

והוסיף אאמר'ר שליט"א, שקדם חטא אדם הראשון, גם הלבנה האירה כל החדש ללא כסוי, דבריא את אדם הראשון היתה ביום ששי, ראש השנה, שהוא יום ראש חדש, שבו הלבנה צריכה להיות מכסה, ומצינו במדרש (בר"י, ו), שבביל שבת היה אור לאדם הראשון, ורק במוצאי שבת היה חשך כתוצאה מהחטא, והצרך להדליק אש, דקדם החטא היו להם את שני החצאים, כמו שהיה לעתיד לבוא, שהעולם יחזר לדרגת גן עדן השיך ליסוד, ששם מאירים שני החצאים. כמו שכתוב (ישעי' לי, כו) **"והיה אור הלבנה כאור החמה"** והחמה מאירה כל החדש ללא שנוי. וכן מצינו בזהר (נח סא:) שאם אדם הראשון לא היה חוטא לא היה נחשך אור הלבנה. וכן מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (ראש חדש ע' תנח) שהלבנה היא בבחינת אשה שטהורה חצי חדש וטמאה חצי חדש, וכל ענין טמאת נדה התחיל בחטא אדם הראשון. וכן מובא ב'של"ה' (שער האותיות אות ק' קדושה) שנשים אינן מקימות מצות קדוש לבנה היות שהן גרמו את החסרון בלבנה בחטא אדם הראשון ומתרחקות מפני הבושה. ורואים שכל החסרון וההתחדשות שיש בלבנה התחילו בחטא אדם הראשון. וכן מצינו בזהר (תיקונים כח:) שהפסוק **"והיה אור הלבנה כאור"**

החמה מרמז על המצב לעתיד לבא שרחל ולאה יהיו פרצוף אחד, והמצה תהיה שלמה ולא יפרסו אותה. וכן מובא בספר 'לשם שבו ואחלמה' (שער הפונה קדים פרק מא) שהמלכות בעולם הזה היא חסרה בסוד **פּלָגִי**, ולעתיד לבא תהיה לה שלמות, כמו שאומרים **לתקן עולם במלכות שדי**, ושם שדי מסמל את היסוד בדלקמן.

וביתר באור כל המצב שיש חלקה בעולמות בין לאה לרחל הוא תוצאה של חטא אדם הראשון, דאם אדם הראשון לא היה חוטא הוא היה עושה תקון באצילות באפן שלאה ורחל היו נהפכות לפרצוף אחד, והיה זיוג ז'ו'ן בשלמות, כמובא ב'שער הפננות' להאריז"ל (ר"ה ח"ב ריא), וכך יהיה לעתיד לבא שלאה ורחל יהיו פרצוף אחד שיקבל את כל השפע בלי חלקה לשני חצאים. ובגלל החטא ירדו העולמות בדרגה, ואין זיוג משלם, והנקבות מתחלקות לשני חצאים, וצד הקדשה בעולם הזה השיך לבחינת רחל מקבל רק חצי מהשפע, ולכן החצי של לאה נשאר לעתיד לבא, דלעתיד לבא לאה ורחל יהיו שוב פרצוף אחד ונוכל לקבל את החצי העליון. וכן מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער לח ח"א רד) שיעקב זכה לקחת גם את לאה וגם את רחל בגלל שהוא תקן את חטא אדם הראשון.

מובא ב'מבוא שיערים' להאריז"ל (רחצ) שבקלפה רחל ולאה הן פרצוף אחד, שצד ימין שבו הוא בחינת חסד, וצד שמאל שבו הוא בחינת גבורה, ומבאר לדברינו פיון שבצד הקלפה אוקלים את שני החצאים בעולם הזה, לכן בחינת רחל ולאה שלהם הוא פרצוף אחד. וכן מובא שם (ש) **אף על פי שהם מתחברים למטה כנגד רחל, עיקרא הם נקראים לאה דקלפה**. ומבאר לדברינו פיון שיעקר וניקתם מהחצי העליון שהוא בחינת לאה, לכן העקר אצלם הוא בחינת לאה.

מובא ב'ספר הלקוטים' להאריז"ל (נח ע' לט) שעץ הדעת טוב ורע הנקרא קלפת נגה מתחלק לחצי טוב וחצי רע, ואדם הראשון בחטאו נכנס לחצי הרע שבפע הדעת, ומבאר לדברינו שאדם הראשון בחטאו ירד לספירת המלכות, והוריד את המלכות למקום הקלפות ששם יש את החלקה לשני חצאים. וכן מובא באריכות ב'שער מאמרי רשב"י' להאריז"ל (פרשת קדושים) שאדם הראשון בחטאו הוריד את כל העולמות כלם בדרגה, היינו פיון שהוא ירד למטה למקום הקלפות שהיה מקום חרב, הוא הוריד אחריו את כל העולמות עד אין סוף כביכול שכל עולם ירד בדרגה לפי ערכו.

מובא ב'חתם סופר' (תורת משה' בראשית א, טו) שכבר ביום הראשון של בריאת העולם, היה אור החמה גדול יותר מאור הלבנה, כמו שכתוב (בראשית א, ה) **"ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה"**, אלא שבתחלה היה ללבנה את האור המעט שלה מעצמה, וביום הרביעי אחר קטרוג הלבנה ומעוטה, אין לה אור מעצמה רק מה שמקבלת מהשמש. וכן רואים מהכתוב (ישעי' ל, כו) **"והיה אור הלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים"**. דכתוב זה מדבר על המצב של לעתיד לבא שהוא המצב שיתבטל מעוט הלבנה, ותחזור להיות מה שהיתה, לכן היא תהיה כמו החמה של היום, ויהיה לה אור מעצמה, מאידך החמה תהיה יותר מהלבנה, כמו שהיתה קודם המיעוט. ולפי זה מבאר הספר 'שבילי פנחס' את ה'דעת זקנים מבעלי התוספות' (בראשית א, טו) שלאחר קטרוג הלבנה, נתגדל אור השמש. פיון שהוא קבל גם את האור שהיה ללבנה, שעכשיו הוא מעביר לה את זה, לכן הוא נתגדל. על כל פנים רואים שהיה מעוט הלבנה כבר ביום הרביעי של בריאת העולם קודם חטא אדם הראשון, וקשה לדברינו שהמיעוט היה בחטא אדם הראשון. נראה לבאר שהמיעוט ביום הרביעי היה ביחס לשמש שהלבנה נתמעטה להיות מתחת לשמש, ולקבל מהשמש, ואין לה אור מעצמה כלל. ובחטא אדם הראשון היא נתמעטה פעם שניה שגם באור המועט שאותו היא מקבלת מהשמש, היא תאיר רק חצי חדש כדלעיל. והמצב של **אור הלבנה כאור החמה ואור החמה שבעתים**, הוא המצב של קודם המיעוט הראשון, ולאחר המיעוט הראשון החמה והלבנה האירו כמו היום, אלא שהלבנה האירה כל החדש בשנה בדומה לחמה היום שמאירה בכל יום באותה צורה. ולאחר חטא אדם הראשון נתמעט יותר אור הלבנה שמאירה רק חצי חדש.

ובאמת בראש חדש כשיש התחדשות המלכות יש לה התחדשות גם ביחס למעוט הראשון שהיה ביום הרביעי בבריאת העולם, כמובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (ר"ה ע' תקסו) שבראש חדש הנקבה והזכר עולים לקבל שפע מאותו מקור, ולא כמו תמיד שהנקבה צריכה לקבל מהזכר, וזה באותה בחינה שהיתה קודם המעוט הראשון. וכן רואים בנסח קדוש לבנה שאומרים **למלאות פגימת הלבנה ולא יהיה בה שום מעוט**. ומשמע שהיו כמה מיעוטים, ומבקשים שלא יהיה בה שום מיעוט.

מצינו ב'מדרש פליאה' בשעה שאמר הקב"ה **"החדש הזה לכם"**, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבונו של עולם **למה אמרת לאדם הראשון "כי ביום אכלך ממנו מות תמות"**. אמר להם הקב"ה **עתיד שיצא בן מישי שיאמר "רגזו ואל תחטאו אמרו בלבבכם על משפככם ודמו סלה"**. נראה לבאר על פי דברינו שמלאכי השרת טענו לקב"ה, שאם רצון ה' הוא שתהיה התחדשות למלכות לחצי חדש בלבד, לסמל את פעלת הגבורה שמחלקת לשני חצאים, מדוע אסור היה לאדם הראשון לאכול מעץ הדעת, ונגזרה עליו מיתה, הרי זה היה רצון ה' שיתגלה בעולם סוד החצי, וההתגלות הזאת באה רק כתוצאה מחטא אדם הראשון. ועל זה ענה הקב"ה שהתכלית האמתית היא המצב של לעתיד לבא, שיצא בן מישי שיאמר **"רגזו ואל תחטאו"** ויזכו לשני החצאים, כמו אדם הראשון קודם החטא.

ונראה להוסיף, דטמאת נדה של האשה חצי חדש מגלה לנו את הטעם מדוע המלכות למטה מקבלת רק חצי מהשפע, דהחצי השני, שהוא חסד שבחסד וגבורה שבגבורה, יש חשש שאם ירד למטה, תהיה לחיצונים אחיזה חזקה בו, באפן שיהפך לדינים קשים וכו', לכן האשה טמאה נדה בזמן זה, לרמז שבחלק הזה יש אחיזה לחיצונים, הנרמזים בדם נדה, ואין מקום לזיוג, וכפי שנביא לקמן מה'אוצרות חיים' להאריז"ל (רחל ולא פ"ג), שלחיצונים יש אחיזה וניקה מהחצי של לאה שנשארו למעלה. עין ב'שער הפננות' להאריז"ל (פסח ח"ב ע' קמא), שבדם שיוצא מהאשה יש גם פסלת גבורות, הנרמזות בדם טמא, וגם

פסלות חסדים, הנרמזות בדם טהר. ומבאר לדברינו, שדם זה מסמל את החסדים והגבורות שמקומם למעלה, ויורדים למטה דרך הקלפה. וכן מובא ב'מתוק מדבש' (שמות ג:) בשם הרמ"ק, שכל החיצונים יש להם שפע ויניקה מאשה נדה. וכן נראה שהלשון פְּרִסָה נְדָה, כמובא במדרש (ילקוט וירא פב), הוא מלשון 'חצי', דפרס פרושו חצי, כדלקמן, וזמן נדתה הוא חצי מהזמן. וכן מובא בפרוש ה'מתוק מדבש' על הזהר (אחרי עט.) בשם האריז"ל ש'נדה', אותיות ד"ן ה', או נ"ד ה'. ומבאר לדברינו שיש כאן דין על האות ה' שמסמלת את המלכות, שעכשו היא בדין ואינה מקבלת שפע, ולכן היא נדה ה', היינו שהיא נפרדת ונדה מבעלה. וכן מצינו בזהר (תיקונים קיד:) ש'ד"ן בגימטריא דמי'. היינו שהדם הוא תוצאה של הדין.

וכן מצינו בגמרא (שבת יג.) **תנא דבי אליהו, מעשה בתלמיד אחד ששנה הרבה, וקרא הרבה, ושמש תלמידי חכמים הרבה, ומת בחצי ימיו. והיתה אשתו נוטלת תפיליו, ומחזרת בבתי פגסיות ובבתי מדרשות וכו', ואמרתי לה, בתי, בימי לבויך מהו אצלך, אכל עמי, ושטה עמי, וישן עמי בקירוב בשר, ולא עלתה דעתו על דבר אחר. ואמרתי לה, ברוך המקום שהרגו שלא נשא פנים לתורה, שהרי התורה אמרה, "ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב".** רואים שהענין על אסורי נדה הוא שמת בחצי ימיו.

מצינו במשנה (שבת לא:) **על שלש עברות נשים מתות בשעת לדתן, על שאינן זהירות בנדה בחלה ובהדלקת הנר.** ומצינו במדרש (ילקוט משלי תתקנט תנחומא נח א) שבזכות שמירת נדה חלה והדלקת הנר מתקנת האשה את מה שחטאה כלפי בעלה בחטא אדם הראשון. נראה לבאר על פי דברינו כיין שהחטא פגם בהשפעת החצי, מקימים ג' מצוות נדה חלה נר שהר"ת שלהן בגימטריא חצי. וכן מובא ב'אבודרהם' שחנ"ה ר"ת חלה וסת הדלקה, דבג' דברים אלו מתקנים את חטא חנה. וכן מובא בספר 'פרי חיים' (קאמרנא) שחנ"ש ר"ת נדה חלה נר שבת או נדה חלה שמן. דג' מצוות אלו מתקנות את חטא הנחש.

מצינו במדרש (ילקוט בראשית כד) **"ויאמר האדם זאת הפעם", בתחלה בראה לו וראה אותה מלאה רירים ודם והפליגה, וחזר ובראה לו פעם שניה, הדא הוא דאמר "זאת הפעם".** רואים שחנה הראשונה שהיא לילית בבחינת לאה כדלעיל, היתה מלאה רירים ודם, ומבאר לדברינו דחנה זו מסמלת את החצי העליון שהוא בבחינת דם. וכן שמה של הנדה דנה בגימטריא "ה המסמל את החצי העליון. וכן מובא ב'רוקח' (תולדות) **עשו נקרא אדמוני ששטה כל דם נדות שבמעי אמו, ובארנו לעיל שעשו מסמל את החצי העליון שיורד לחיצונים.** וכן הפסוקים (בראשית כט, לב - ל, יט) **"ותהר לאה ותלד בן" ס"ת נד"ה** דהשפעת לאה שיכת לבחינת נדה.

מובא ב'שער הגלגולים' להאריז"ל (לח) שתרח הזדוג עם אשתו כשהיתה נדה, ומזווג זה נולד אברהם. [וענין ב'שער הפסוקים' (איוב רע) שתרח אנס את אשתו]. ומבאר לדברינו דהשפעת אברהם כפי שהיא בפני עצמה, יורדת למטה רק דרך החצי של החיצונים שנגמז בזמן שהאשה טמאה נדה. לכן אברהם נולד מזווג זה. מה שאין כן כשיצחק נולד אז אברהם נמול והוסיפו לו את האות ה', לרמז לו שעכשו הוא יתחיל להשפיע את השפעת היסוד שלו לצד הקדשה דרך יצחק כדלקמן. וכן **אברהם** ר"ת הכתוב (בראשית לו, כד) **"רק אין בו מים".** לרמז שקדם שנוספה לו האות ה', עדין לא היתה אפשרות לדלות ממנו את המים, המסמלים את החסדים דקדשה.

מצינו בגמרא (ב"ב צא.) **אמר רב חנן בר רבא אמר רב, אימיה דאברהם אמתלאי בת כרנבו. אימיה דהמן אמתלאי בת עורבתא. וסימניך טמא טמא, טהור טהור.** רואים שהגמרא מקשרת בין אברהם להמן וצריך באור. נראה דהשם **אמתלאי** מרמז על **לאה** המסמלת את החצי העליון, והגמרא מרמזת שאברהם והמן שיכים לחצי העליון, ואף על פי ש**כרנבו** ועורב הם אותו גימטריא, ההבדל בין שרש אברהם לשרש המן, הוא שאברהם בא מאמתלאי בת כרנבו המרמזת על מין טהור, דכרנבו מרמז על צאן שנקראים כרים, כמובא ברשב"ם שם, ומין טהור אפשר לתקן על ידי שחיטה וכו'. ואמתלאי בת עורבתא מרמזת על העורב שהוא מין טמא שאין לו תקון. וכן מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (פורים ח"ב תע) **שהמן** בגימטריא **צ"ו** כמנין שמות **א"ל אדני** שבעולם העשיה, שמשם יניקתו, ומבאר לדברינו דשמות אלו מסמלים את השפעת החסד הנרמזת בשם א"ל, למלכות הנרמזת בשם אדני, והשפעה זו מסמלת את החצי העליון שמשפיע לחיצונים. וכן **אמתלאי** ר"ת הפסוקים (שמות לה, כא) **"הביאו את תרומת יהוה למלאכת אהל מועד".** (דברים טז, כא) **"מזבח יהוה אלהיך אשר תעשה לך".** לרמז שנתנית צדקה ומזבח מתקנים את הדברים הטהורים ששייכים לשרש אמתלאי ומעלים אותם לריח ניחוח לה'. וכן הכתוב (בראשית טו, ב) **"ויאמר אברהם אדני יהוה מה תתן לי ואנכי הולך עיריר" ר"ת אמתלאי.** דאברהם רמז לה' שהוא צריך בן להתחבר לצד הקדשה, כיין שהוא משרש אמתלאי מהחצי העליון. כפי שנבאר לקמן שאברהם התחבר לחצי התחתון דקדשה כשנימול והוליד את יצחק.

מצינו בזהר (בראשית לו,) שאת הברכות שאדם הראשון הפסיד לאחר החטא, לקח יעקב אבינו בחזרה מידי הס"מ, כשלקח את ברכתיו של עשו. ומבאר לדברינו, דאדם הראשון כשירד מהיסוד למלכות לאחר החטא, הפסיד את החצי העליון שיורד לחיצונים, וכשיעקב לקח את ברכתו של עשו הוא לקח את החצי הזה, כפי שבארנו לעיל, שהוא תקן את החצי העליון שיוכל לרדת לצד הקדשה, וכפי שנבאר לקמן, שהצדיקים שהופכים את הרע לטוב מקבלים בעולם הזה את שני החצאים. וכן בארנו ב'מאמרי הבכורה' שברכת יצחק שיעקב התחילה במקירת הבכורה של עשו ליעקב. ומובא בספר 'מדרש אבות' שבזמן שיעקב קנה את הבכורה הוא נתן לעשו חרב. ומבאר לדברינו דיעקב רמז לעשו שבלקחת הבכורה הוא לקח את שני החצאים

וממילא אינו צריך את החרב שחותך את השפע. וכן מובא ב'סדר הדורות' שיעקב היה בגיל י"ה כשקנה את הבכורה, וי"ה מסמל את החצי העליון כדלקמן.

נראה דיש רמז בכתוב (יהושע י, יג) **"וייעמד השמש בחצי השמים"**, שהשמש המסמלת את היסוד משפיעה רק חצי, דבזמן שיהושע אמר לה **"דום"** הוא הפסיק את השפעתה, כדבארנו במאמר 'חשמל עוף', שיהושע אמר לשמש לשתק מלומר שירה, וממילא לא תוכל לזוז ולהמשיך בתפקידה, לכן זה היה **"בחצי השמים"**, לרמז שהיסוד מפסיק להשפיע בנקודת החצי. וכן **חצי**, ראשי תבות הפסוקים המרמזים על השפעת הצדיק יסוד (תהלים לו, ל) **"פי צדיק יגהה חכמה"**, וכן (משלי י, לא) **"פי צדיק יגוב חכמה"**. וכן **חצי** ראשי תבות הכתוב (תהלים יח, מז) **"חי הנ"ה וברוך צור"**, דהיסוד הוא בבחינת ח", כדבארנו במאמר 'חשמל לולב'. וכן הכתוב שגאמר על יוסף, היסוד (דברים לג, יז) **"בהם עמים ינגח יחדו אפסי ארץ"**, סופי תבות **חצי**. וכן **ו' פעמים ח"** בגימטריא **חצי**, דהיסוד הוא בבחינת אות ו' ובבחינת ח", וכיון שהיסוד משפיע רק חצי, לכן שני מספרים אלו בהפאה הם בגימטריא **חצי**. וכן **ט' פעמים י"ב** בגימטריא **חצי**, דאם סופרים את ספירת היסוד יחד עם ג' הספירות הראשונות, הוא שיך למספר תשע, כדבארנו במאמר 'חשמל חטא'. וכן האות **ו'** במלואה היא בגימטריא **י"ב**, דיש ביסוד מספר י"ב, כדבארנו במאמר 'חשמל תורה', לכן שני מספרים אלו בהפאה הם בגימטריא **חצי**. וכן בארנו במאמר 'חוטי החשמל', שהשפעת היסוד היא בבחינת **"קול דממה דקה"**, ודקה בגימטריא **חצי**. וכן הכתוב המרמז על השפעת היסוד של יוסף, כפי שבארנו במאמר 'חשמל אות' **"ויפזו זרעי דור"** (בראשית מט, כד) בגימטריא **חצי**, דבזמן זה יצא זרע מראשי אצבעותיו, כמובא ברש"י שם. וכן **חצי** מרמז בכתוב שגאמר על יוסף (שם לט, ב) **"ויהי איש מצליח"**, בדלוג הפוך של שלש אותיות.

מובא ב'שער הגלגולים' להאריז"ל (כה) **ולפעמים יהיה הדבר פי השר של החר ההוא מסירים ממנו קצת ממשתלו, ונחלקת ממשתלו ונתנה חצייה לשר אחר, וחצייה נשארת אליו, ואז גם למטה אותו החר שהיה תחת ממשתלו נבקע ונחלק לשנים**. מצינו בזהר (השמטות רנו.) שהיסוד הוא בבחינת הר, וכן **הר** בגימטריא **צדיק** המסמל את היסוד. נראה דלכן האריז"ל משיך את בקיעת החר למטה לשני חצאים, לבקיעת ממשתל החר למעלה שגם שם היא נחלקת לשני חצאים, לרמז שבביסוד שהוא בחינת הר יש חלקה לשני חצאים וממילא משתלשל בגשמיות בקיעת הר לשני חצאים דוקא.

'עגול' בגימטריא 'חצי'

נראה דלכן **עגול** בגימטריא **חצי**, דמצינו בזהר חדש (ואתחנן ע.) ששקו החסד נקרא ארך וקו הגבורה נקרא רחב, והיסוד נקרא שם **קו המדה, עגולא**. ובפרוש 'מתוק מדבש' מבאר שם, שהיסוד יש לו ג' השפעות, שהם בבחינת משלש, וכל משלש הוא עגול, וכיון שהיסוד משפיע למלכות רק חצי, לכן **עגול** בגימטריא **חצי**. וכן השתלשל בגשמיות המספר **360** מעלות בעגול. ומספר **360** מסמל את היסוד שיש בו פעמים ח". וכן **צינור** או **ספירה** עם האותיות, המסמלים את היסוד בגימטריא **360**. [במאמר המסגר נראה, דאפשר להמשיל דוגמא בגשמיות, שעגול מאחד את כל הקוים במעגל תנועה, שכל הדרכים שבאים אליו מתאחדים בו ונכללים בתוכו, כך היסוד הרוחני הוא בבחינת עגול, שכל הקוים נכללים בו.] **בארנו** במאמר 'חשמל קשת', שהקשת המסמלת את היסוד היא עגול שלם, ונראית לעינינו חצי עגול, לרמז שהיסוד משפיע רק חצי. וכן הקשת שיורה חצים, המסמלת את היסוד כדלקמן, יש לה צורה של חצי עגול. וכן עטרת היסוד שהיא בחינת קשת, ובה נעשה החתוך לשני חצאים כדלקמן, יש לה צורה של חצי עגול. וכן בגימין המסמל את העטרה שבביסוד **חי מאה ותשע** שנה כמנין **עגול**, כמובא ברבנו בחיי (שמות א, ו), וכן החמה, שמסמלת את היסוד, יש לה צורת עגול, שחצי יום עולה וחצי יום יורד. ונראה דגם הלבנה, המסמלת את המלכות, היא עגלה, לרמז שהיא מקבלת רק **חצי**, שהוא בגימטריא **עגול**, ולכן העגול שלה, חצי חדש מוסיף והולך וחצי חדש פוחת ויורד. וכן האות **סמ"ך** שמספרה **ששים** ומסמלת את היסוד שבמלכות כמובא בזהר (תרומה קכז), יש לה צורת **עגול**.

נראה דהשתלשל בגשמיות שגדל החמה ביחס לכדור הארץ הוא פי **מאה ותשע** כמנין **חצי**, וכמנין **עגול**, לרמז שהשפעת החמה והעגול המסמלים את היסוד, שמשפיע לכדור הארץ המסמל את המלכות, היא חצי.

מצינו במשנה (מידות ב, ה), שהמעלות שהיו במקדש בין עזרת ישראל לעזרת נשים היו בצורת **חצי גרן עגלה**. נראה דיש פאן רמז, שחבור יסוד ומלכות הנרמז בחבור עזרת ישראל לעזרת נשים, הוא ביסוד חצי עגול, ולכן היו **חמש עשרה מעלות**, לרמז על שם **י"ה**, שזוג יסוד ומלכות. וכן השירה שהיו אומרים במקום זה שיכת ליסוד המזוג כדבארנו במאמר 'חשמל עוף'. וכן **עגלה** בגימטריא **חצי**.

מובא מהרה"ג ר' אורי יונגרייז שליט"א על פי המהר"ל (גבורות השם פרק נט) **שט"ו** מעלות שבין עזרת נשים לעזרת ישראל שהן כנגד **ט"ו** שיר המעלות, מסמלות את הירח ביום **ט"ו** בחדש שהוא מקבל את כל אור השמש אחרי שעלה כל יום ויום עוד מעלה ועוד מעלה, ונקרא בלשון הזהר **סיהרא באשלמותא**. דשמש וירח מסמלים זוג יסוד ומלכות ביסוד השם **י"ה** הנרמז **בט"ו** מעלות. וזה היסוד שאצל **שלמה** המלך היה **סיהרא באשלמותא** שנסלמו **ט"ו** דורות מאברהם אבינו, ונסלמו **ט"ו** מעלות שעשה ה' עם ישראל מיציאת מצרים עד בגן בית הבחירה כמובא בפיטו 'כמה מעלות טובות למקום

עלינו. וכמבאר בדברינו לעיל שחצי החדש הראשון מסמל את חצי הקדשה שהמלכות מקבלת מהיסוד, לכן חצי זה נרמז במספר ט"ו, ובשם י"ה שמזוג איש ואשה. וכן דוד עם הכולל שמשפיע אליו בגימטריא ט"ו. והוסיף הרה"ג ר' א. כליל שליט"א שהפסוק (ויקרא ח, ח) **"וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התמים"**, הוא חצי התורה בפסוקים, ומרמז על נקדת חצי החדש שסיהרא באשלמותא, וכן הוא הפסוק ה-2923 מתחלת התורה, ובשנת 2923 לבריאת העולם התחילה מלכות שלמה המלך. כי יש בתורה קרוב ל-6000 פסוקים כנגד ששת אלפים שנה שהעולם קיים. לפי המנין שאנו מונים שלמה הומלך 2924 ליצירה, ולפי המנין שמנו בזמנם שלא מנו את השבוע של בריאת העולם כשנה, זה יוצא בדיוק 2923 ליצירה). ולכן הפסוק מדבר על לבישת החשן בפעל, כי החשן כולל את כל הי"ב שבטים שהם הסוד של שלמות המלכות סיהרא באשלמותא. כמובא בזהר (מקץ ו.) שיוסף שיך לעולם הזכר בבחינת יסוד, וכל השבטים שיכים לעולם הנקבה בבחינת מלכות שמקבלת מיוסף. וכן המשך הפסוקים מרמזים על משיחת שלמה למלך. **"וישם את המצנפת על ראשו וישם על המצנפת אל מול פניו את ציץ הזָהָב נזר הקדש כאשר צוה ה' את משה: ויקח משה את שמן המשחה וימשח את המשכן ואת כל אשר בו ויקדש אתם"**.

וכן מובא בספר 'מדבר קדמות' לחיד"א (מערכת א, א) בשם ר' יהודה החסיד, שג' אבות חיו יחד בעולם ט"ו שנה, ולמדו בכל יום יחד ט"ו שעות, כנגד ט"ו שיר המעלות, וכנגד ט"ו מעלות שבעזרה, וכנגד גאלת מצרים בט"ו בניסן. ומבאר לדברינו דחבור ג' אבות יחד מסמל את ההשפעה למלכות, דאברהם, שמסמל את מדת החסד, הביא לעולם את יצחק, המסמל את הגבורה, לרמז שהחסד משפיע לעולם רק דרך הגבורה שיוצאת מתוך החסד, ויצחק הביא את יעקב לעולם, לרמז שהגבורה משפיעה לעולם רק את בחינת יעקב, שמסמל את מדת התפארת, שמערבת מחסד וגבורה ביחד, דמדת הגבורה שיורדת להשפיע למלכות, היא גבורה מערבת עם חסד, חסד שבגבורה וגבורה שבחסד. והשפעה זו היא בסוד המספר ט"ו כדבארנו. וכן נבאר לקמן שגאלת מצרים בט"ו ניסן היתה בסוד החצי. וכן מובא בסדר הדורות שיעקב נולד בשנת ב' אלפים ק"ח כמנין חצי, ויוצא שאז התחילו ה"ט"ו שנה של הג' אבות יחד שהשפיעו את השפעת החצי דרך יעקב.

וכן מצינו בגמרא (מגילה טו:) **"עד חצי המלכות, ולא כל המלכות, ולא דבר שחוצץ במלכות. ומאי הוא, זה בנין בית המקדש"**. ומבאר רש"י שבית המקדש נמצא בנקדת חצי העולם. ומה שאחשורוש אמר **עד חצי המלכות** הכונה עד לבית המקדש שנמצא בנקדת חצי העולם. והוסיף הרה"ג ר' יונתן ג' שליט"א שחצי מתבת **"המלכות"**, בגימטריא נ"ר, המסמל יחוד קב"ה ושכינתיה שנועשה בבית המקדש כדבארנו במאמר 'חשמל דם'. וכביכול אחשורוש רמז שהוא מוכן לתת עד חצי מתבת המלכות שזה סוד הנ"ר של בית המקדש. וכן מצינו בגמרא (יומא ב.) שבית המקדש נקרא בירה, ו**בירה** בגימטריא **גבורה**, דבמקום זה היה הזווג דרך מדת הגבורה. וכן מצינו במדרש (ב"ר נו, י) **שירושלים** היא מלשון **יראה** המסמלת את מדת הגבורה. וכן בית המקדש נקרא דביר כמו שכתוב (תהלים כח, ב) **"בנשאי ידי אל דביר קדשך"**, ו**דביר** בגימטריא **גבורה**. וכן בית המקדש נקרא מכון כמו שכתוב (שמות טו, יז) **"מכון לשבתך פעלת הויה מקדש אדניי כוננו ידך"**. וכן כתוב (מלכים א' ח, יג) **"מכון לשבתך עולמים"**. ומובא בכתבי הר"א חב"ר (פתחי שערים' כ) שמכון מסמל את מדת הגבורה, לכן הוא בבחינת מכון. והפסוק מרמז שהמכון שבבית המקדש מחבר את שמות הויה אדניי, המסמלים יסוד ומלכות. וכן חצי"ר"ת ג' הערים הקדושות שבארץ ישראל, חברון צפת ירושלים, לרמז שהשפעת הקדשה היא חצי.

מצינו במשנה (סנהדרין לו:) **סנהדרין היתה פחצי גרן עגלה**, ובברטנורא שם מביא את פרוש הגמרא, וזה לשונו, **דאמר קרא "שרך אגן הסהר", שרך אגן' זו סנהדרין, שיושבת בטבורו של עולם ומגנה על כל העולם פלו, והיא דומה לסהר, שיושבים בעגול פחצי ירח**. מובא ב'עץ חיים' להאר"ז"ל (שער יד ח"א ע' רז) שחלקת הזעיר אנפין לשני חצאים היא, שמצד הפנים של הזעיר אנפין החצי העליון יורד עד החזה שלו, ומצד האחור החצי העליון יורד עד כנגד הטבור, לכן אף על פי שהחזה נמצא במקום גבה מעל נקדת החצי, זה שני חצאים ממש, כי בצד האחור האורות יורדים עד כנגד הטבור שהוא למטה מנקדת החצי. ורואים מהגמרא שנקדת הטבור, שנמצאת באמצע הגוף, שמסמל את האמצע של זעיר אנפין נמשל לחצי עגול, שהוא בבחינת חצי ירח. ומבאר לדברינו, דיש פאן רמז, שזעיר אנפין משפיע רק חצי, וכתוצאה מזה, הירח, שמסמל את המלכות, מקבל רק חצי. לכן הסנהדרין, שנמצאים במקום זה במקדש, ומשמשים כצנור של הקדוש ברוך הוא להשפיע את השפע, יושבים במקום זה בצורת חצי עגול, לסמל שזעיר אנפין, שהוא בבחינת עגול, משפיע רק חצי מההשפעה שבו למלכות. וכן **טבור** בגימטריא **ירח** דכאן נעשה החבור לירח, כפי שרואים אצל תינוק בבטן אמו שנמצא כביכול בתוך המלכות שמקבל את השפע דרך הטבור, שמשים יש השפעה למלכות. וכן **טבור** בגימטריא **גבורה** דמקום זה הוא מקום החתוך של הגבורה. וכן הבאנו לעיל את הרבנו בחיי (דברים א, יז) שהסנהדרין מסמלים את מדת הגבורה, **"כי המשפט לאלהים הוא"**, ולכן הם חותכים את הדין, דענינה של הגבורה הוא לחתך, ולכן הם יושבים בלשפת הגזית, מלשון חתוך. וכן מצינו בגמרא (יומא טו.) שלשפת הגזית היתה בצד צפון של העזרה, וצד צפון מסמל את מדת הגבורה. וכן מצינו בגמרא (שם כה.) **לשכת הגזית חציה בקדש וחציה בחול**. ונראה דיש פאן רמז על החלקה הנעשית במקום זה לשני חצאים. ד'חציה בקדש' מרמז על החצי שיורד לרחל שהוא החצי של צד הקדשה, ו'חציה בחול' מרמז על החצי של לאה היורד למטה רק דרך החיצונים כדלעיל. וכן מצינו ברש"י (סנהדרין לו: ד"ה יושבין לפניו) שכנגד החצי עגול של הסנהדרין, ישבו חצי עגול של תלמידים על הקרקע. ונראה דחצי עגול התלמידים מרמזים על החצי שהמלכות מקבלת מהיסוד, לכן הם ישבו על הקרקע המסמלת את המלכות. וכן **אגן אגן**

בגימטריא חצי, דאגן הסהר מרמז על חצי הירח, ושני החצאים של הירח, הינו שני האגנים שלו, הם עדין רק חצי מהשפע, דהירח מקבל רק חצי.

מובא בספרי בעל ה'בן איש חי' בשם ספר 'נודע ביהודה', שעד זמנו של יעקב אבינו היו עושים מטבעות מרבעות. וכשיעקב בא לשכם הוא תקן שיעשו מטבעות עגלות. וזה הבאור בגמרא (שבת לג:) שיעקב תקן להם מטבע. נראה דיעקב המסמל את עמוד האמצע שהוא בבחינת עגול, תקן שיעשו מטבעות עגלות לרמז שהשפע בא מהיסוד שהוא בבחינת עגול, ולכן הוא תקן את זה בשכם, דשכם היא בחינת יסוד כדבארנו במאמר 'חשמל מילה'.

כתוב (יחזקאל א, ז) **"וכף רגליהם ככף רגל עגל"**. ומצינו בזהר (תיקונים קטו:) שרגל עגל פרושו שהרגל עגלה, כמו האופנים שמקבלים מהחיות שהם עגלים. ומבאר ה'מתוק מדבש' שיש כאן רמז על הנהגת המלכות שהיא הנהגה מעגלת. נראה לבאר על פי מה שמובא ב'ספר הלקיטים' להאריז"ל (פ' תרומה ע' קעט) **ש'רפים שהם הכרובים בבריאה, וחיות ביצירה, ואופנים בעשיה**, וכיון שחבור החיות והאופנים הוא מסמל חבור יסוד ומלכות, [יצירה לעשיה], לכן החבור של רגלי החיות לאופנים נעשה דרך בחינת עגול, לרמז על הנהגת העגול שמיוחדת יסוד ומלכות. וכן מובא ב'שער הפסוקים' להאריז"ל (ישעי' רכד) שהכתוב **"ובשתים כספה רגליו" ר"ת ר"ו** בגימטריא **גבורה**. ומבאר לדברינו שהיחוד נעשה דרך הגבורה.

ים ויבשה

מובא בספר 'תורת העולה' לרמ"א (פכ"ג) שחצי מדור הארץ מגלה, וחצי שקוע במים היינו שהים מכסה עליו. נראה דיש כאן רמז ששם שהעגולים העליונים שהם בבחינת יסוד משפיעים רק את החצי שהגבורה מאשרת, וחצי החסדים נשארים למעלה, כך כדור הארץ שמסמל את המלכות, חציו המגלה מרמז על החצי שהמלכות מקבלת, וחציו המכסה במים מסמל את חצי החסדים הנרמזים במים שנשארו למעלה, והמלכות אינה מקבלת אותם. וכן הים מרמז על אורות החסדים העליונים שהם בבחינת מקיפים כדלקמן, דמים הם בחינת מקיף למי שנכנס בהם.

מצינו בגמרא (חולין פט.) **ים דומה לרקיע**, נבאר לקמן שרקיע מסמל את פרוצוף ז"א שכולל את החצי העליון, נראה דלכן הים דומה לרקיע, דשניהם מסמלים את החצי העליון.

וכן ים מסמל את לאה שהיא בסוד עלמא דאיתפסא, כמובא ב'תורה אור' (בשלח סב.) **ים הוא בחינת עלמא דאיתפסא ויבשה הוא בחינת עלמא דאיתגליא**. וכן מובא שם (ויצא כב: ומקורו בזוהר ויצא קנח:) **לאה היא בחינת עלמא דאיתפסא, ורחל היא בחינת עלמא דאיתגליא**. וכן ים מסמל את העולם הבא כמובא ב'ספר הבהיר' (ז) וברמב"ן (דברים לג, כג), והחצי העליון שמור לעולם הבא כדלעיל. ואף על פי שבארנו לעיל שהמים התחתונים מסמלים את רחל, והים שיך למים התחתונים, כל זה ביחס למים העליונים, אבל ביחס ליבשה הים הוא בחינת לאה, והיבשה היא בחינת רחל. וכן מצינו בזהר (ויקרא יט.) שמקומה של הנוקבא דקלפה שנקראת לילית הוא בכרפי הים, ומשם היא באה להחטיא בני אדם. ובארנו לעיל ששרש לאה הוא מלילית. וכן מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (הנהגת הלימוד שנד) **"מצולת ים" סמאל ונחש, פי מצולת הים אותיות צל מות, צל דוכרא, מות נוקבא**. וכן מצינו בזהר (אמור קא:) שמצולות ים נקראות **"כסוי חטאה"**, כיון ששם משליכים את כל עונות ישראל, והים מכסה עליהם. ומבאר על פי דברינו לקמן שהחטאים לוקחים שפע מהחצי העליון שהוא בחינת ים, ושם שרשם, לכן מי שעושה תשובה ומחזיר את החטאים למקומם, הוא מחזיר אותם לבחינת ים. וכן מובא ב'שער הפסוקים' להאריז"ל (משלי רסח) **"דרך אנה בלב ים"**, אנה היא שפחה בישא, שתדיר מיללא, בסוד תאנה ואנה. וכן שמעתי מהרה"ג ר' י' ש' צור שליט"א שיש בגימטריא טמא. והוסיף הרה"ג ר' ש. רייסקין שליט"א שהשתלשל בגשמיות השם של הקלפה הנוראה **אנטרנט** בגימטריא **שיט**, המסמל את החבור לים, והשמוש נקרא **גלישה** בבחינת **שיט** על הים. וזה גם הגימטריא של המחלה הקשה בדורנו **סרטן**. ומבאר לדברינו שהאנטרנט מכניס את המשתמשים בו לחצי העליון של החסדים, לאכל את חלקם בעולם הבא. והוסיף הרה"ג ר' אליהו נחמני שליט"א ש**שיט** נרמז **"בשטים"**. ונראה לבאר על פי מה שמובא בספר 'עץ הדעת טוב' (בלק) **"וישב ישראל בשטים" כי המים של נחל השטים גורמים זנות, כי לעתיד לבא כתיב "ומעין מבית ה' יצא והשקה את נחל השטים" לרפאתו מטבעו המוליד זנות ונאוף. ולרמז לזה נקרא שטים לשלשה סבות. האחד כפשוטו מלשון "איש כי תשטה אשתו", כי המקום גורם לגדל נשים סוטות מתחת בעליהן. גם הוא בגימטריא כמו שטון, כי השטון מצוי שם להשטותם בנאוף, ואם פן אנוסים היו. גם הוא בגימטריא נחש עם הפולל כנודע, כי הנחש הראשון הטיל זוהמא בחנה על ידי נאוף, וזה הנחש עצמו חזר עתה להטעותו. היינו ששרש החטאים הבאים מהנחש והשטון קשור עם המקום שנקרא שטים שהוא בגימטריא שטון, ולעתיד לבא המקום יתרפא, כפי שנבאר שלעתיד לבא ה' ירפא את הים ואת החצי העליון של לאה, כשרחל ולאה יהיו פרוצוף אחד.**

וכן מצינו בגמרא (ב"ב עד:) **אמר רבי יהודה אמר רב, בשעה שבקש הקדוש ברוך הוא לבראות את העולם, אמר לו לשר של ים, פתח פיך ובלע כל מימות שבעולם. אמר לפניו, רבונו של עולם, דיי שאעמוד בשליל. מיד בעט בו והרגו, שנאמר, "בכחו רגע הים ובתבונתו מחץ רהב"**. אמר רבי יצחק, שמע מינה, שר של ים 'רהב' שמו. ואלמלא מים מכסים אותו, אין כל בריה יכולה לעמוד מפני ריחו. וראים ששרו של ים נקרא רהב מלשון גאון, וכבר בבריאית העולם לא הסכים לעשות את רצון ה', וכל הענינים האלו מרמזים על בחינות החיצונים והקלפה כפי שבארנו.

וְכֵן הכתוב (איוב יא, ט) **"אַרְכָּה מֵאַרְץ מִדָּה וּרְחֹבָה מִנִּי יָם"** מרמז שהים הוא בחינת רוחב המסמל את מדת הגבורה כדלעיל, דמדת הגבורה עוצרת את שפע הים מההתפשטות בעולם. ומאידך הארץ היא בחינת ארך המסמל את מדת החסד, דבארץ נכר החסד המתפשט בעולם. וכן מובא בספר 'שבטי נחלתך' שדבר זה נכר בחוש העין כשמסתכלים על הים רואים בעקר רחב, וכשמסתכלים על היבשה רואים קדימה למרחוק בבחינת ארך.

וְעוֹד מובא שם בשם הגר"מ שפירא שליט"א ששפת הים היא בחינת בגד שכוללים אותו בשפתו, לכן שם יש חול, והאדמה יותר יבשה ויותר בחינת אדמה מכל אדמה אחרת, וכן גלי הים מסמלים את הכפל הנעשה מצד הים. נראה לבאר על פי דברינו דיש כאן רמז שבאמת הים והיבשה לא נגמרו כאן ויש להם כפל לכל אחד מהם, לכן נרמז ענין הכפל בשפת הים.

מציינו בגמרא (נדרים ג) מן שית מילי איעתר רבי עקיבא, מן בר כלבא שבויע. ומן אילא דספינתא, דכל ספינתא עבדין לה מין עינא, זמנא חדא אנשיוה על כיוף ימא, אתא הוא אשכחיה. ומן גוזא, דזמנא חדא יהיב ארבעה זוזי לספונאי, אמר להון, אייתו לי מידעם, ולא אשכחו אלא גוזא על כיוף ימא, אייתוהי ליה, אמרו ליה, יעביד מרנא עליה, אישתכח דהוה מלי דינרי, דזמנא חדא טבעה ספינתא, וכולי עסקא הוה מחית בההוא גוזא, ואשתכח ההוא זמנא. ומן מטרוניתא, ומן אשתו של טורנוסרופוס, ומן קטיעא בר שלום. מובא ב'לקוטי הש"ס' להאר"ז"ל (יבמות) שרבי עקיבא הוא בחינת יעקב. וכן מציינו ברבנו בחיי (בראשית מח, טו) שאביר יעקב מסמל את מדת התפארת של יעקב. ומובא בספר 'ים של שלמה' (גיטין פ"ד) שאביר יעקב אותיות רבי עקיבא. נראה לבאר שרבי עקיבא התעשר מששה דברים, כיון שהוא שיך לעמוד האמצע של יעקב שכולל שש ספירות. וכיון שיש לו את שני החצאים, גם את רחל וגם את לאה כמו יעקב, לכן שלשה מתוך הששה היו מקורות עשר שהשתלשל דרך הים; האיל של הספינה, והתבה שמצאו הספנים, והמטרוניתא שהלוחה כסף לרבי עקיבא והים פרע לה את ההלוחה. לרמז על החצי העליון של עמוד האמצע שמתחבר לאמא שהיא בחינת ים, והשלשה האחרים באו מהחצי התחתון של העמוד שמתחבר למלכות. לכן הם באו בזכות אשתו רחל, שמסמלת את החצי התחתון שנקרא רחל, וכן אשתו של טורנוסרופוס, וקטיעא בר שלום.

מְצִינּוּ במדרש (פסיקתא לג) אמר רבי חילפא דרומיה **"כי גדול כים שברך"**, מה הים מצפה לרפואה אף ישראל מצפים כשיבנה בית המקדש והמים יוצאים מתחת בית המקדש, כמה שכתב **"והיה ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים חצים אל הים הקדמוני וחצים אל הים האחרון"**, והם נכנסים לאוקינוס וממתיקים אותו, כמה שכתוב **"כי באו שמה המים האלה ורפאתיהו"**, ואוקינוס יוצא לים ומרפא אותו, הוי **"מי ירפא לך"**, מי שהוא מרפא מפת הים הוא מרפא מפתך. רואים שלעתיד לבא מי הים יהיו מתוקים, ומבאר לדברינו דלעתיד לבא רחל ולאה יהיו פרוץ אחד ונזכה לשני החצאים, ממילא מי הים השיכים לחצי העליון יהיו מתוקים ויכללו בחצי התחתון.

מציינו בגמרא (סנהדרין צב:) אותן אלף שנים שעתידי הקדוש ברוך הוא לחדש בהן את עולמו, שנאמר, **"ונשגב ה' לבדו ביום ההוא"**, צדיקים, מה הם עושים, הקדוש ברוך הוא עושה להם כנפים כנשרים, ושטין על פני המים, שנאמר, **"על פן לא ירא בהמיר ארץ"** וגו'. ומבאר לדברינו שלעתיד לבא יהנו גם מהחצי של הים, לכן השכר הוא שטין על פני המים.

מוֹבָא ברמב"ן (ויקרא יא, ט) שדגים טהורים שיש להם סנפיר וקשקשת שוכנים בחלק העליון של המים, ודגים שאינם טהורים שוכנים בחלק התחתון העמוק יותר של המים. ומבאר לדברינו דים מסמל את החצי העליון, לכן דגים השוכנים בחצי העליון של הים מסמלים את השפע האמתי של הים שהוא בבחינת חצי עליון, לכן הם טהורים.

מוֹבָא ב'תורת משה' ל'חתם סופר' (בראשית א, י) תחלה היה שלישי העולם ים ושני שלישים יבשה, ובדור אנוש קרא למי הים וישפכם ונעשו שני שלישי העולם ים והוא כהתראה לכל הדורות. ומבאר לדברינו דנבאר לקמן בענין יציאת שהחצי התחתון הוא בבחינת שני שלישים מצד הפנים, כיון שהוא יורד עד החזה שהוא שלישי עליון דתפארת, לכן בתחלה היו שני שלישים יבשה, דמצד הפנים של העולם כפי שהוא נראה לחוץ התגלו שני שלישים של יבשה ושליש ים, וכשחטאו הים נשפך, כפי שנבאר לקמן שאם חוטאים ולוקחים מהחצי העליון, החצי העליון גובה את חובו מהחצי התחתון וזה מביא יסורים וכו'. וכן בדור אנוש החטא גרם שהחצי העליון הנרמז בים התפשט לתוך החצי התחתון הנרמז ביבשה לגבות את חובו. וכן אומרים בסליחות לעשרה בטבת, ירח טבת מאד לקיתי בו. ונשתנו עלי סדרי נתיבו. סררתי פשעתי יגלה לי טובו. האומר לים עד פה תבא. ורואים שהיסורים נמשלים בהתפשטות הים. וכן מובא ב'חזקוני' (שמות יד, כא) שפיום שני שלישי מהים הם מתחת לגבה היבשה, ושליש עולה מעל גבה היבשה, ומבאר לדברינו שיש כאן רמז שביום יש מספיק מים לכסות את כל היבשה אם חוטאים, והקב"ה שם **"חול גבול לים"** לעצור אותו מהתפשטות ליבשה.

וְכֵן מובא ב'ספורנו' (בראשית ח, כב) שקודם המבול האירה השמש כנגד קו המשנה המחלק את כדור הארץ לשני חצאים שונים, ולאחר המבול השתנה סבוב העולם ביחס לשמש ונטה על צדו, ומבאר לדברינו דהשפעת השמש לכדור הארץ מסמלת את השפעת היסוד למלכות, וקודם המבול היא הסתובבה והאירה כנגד אמצע כדור הארץ לסמל את השפעת החצי, ולאחר שחטאו וחתכו מהחצי התחתון להשלים לעליון, השתנה סבוב כדור הארץ ונטה על צדו, לרמז שמקבלים פחות מחצי. וכן הכתוב המדבר על מדת הגבורה שהיתה במבול (בראשית ז, יט) **"המים גברו מאד מאד על הארץ"** ר"ת **גמור"ם** שפרושו חתון, כמובא ברש"י (חולין נט.). וכן כתוב (ישעי' נז, כ) **"והרשעים כים נגרש"**.

החסד שבגבורה יורד למלכות

מצינו בזהר (לך לך צב:) תחלת שעה ראשונה של הלילה, כל דינים שלמטה מתעוררים וכו', ובחצות הלילה ממש הקדוש ברוך הוא מתעורר בגן עדן, ודינים שלמטה אין נמצאים וכו', ודוד היה יודע שהמלכות שלו בזה הלילה תלויה, ועל פן קם בזו השעה ואמר שינה. היינו שהלילה נחלק לשני חלקים, עד לחצות הוא זמן של דין, ומחצות הוא זמן של חסד. [עד חצות לילה אותיות לילה, ואחר חצות חצות לילה אותיות הללי. והוסיף הרה"ג ר' יוסף סופר שליט"א שלילה מתחלק לשנים, לי לה'. חציו לי לשנה בזמן של דין, וחציו לה' לאחר חצות בזמן של רחמים.] רואים שהלילה, שהוא בכללותו שיך למדת הגבורה, יש בו שני חצאים, דין וחסד, כפי שבארנו, שהגבורה נחלקת לשנים, חצי דין שאינו משפיע, וחצי חסד שמשפיע. וזה מרמז הזהר, שדוד היה מתעורר בחצות, היות שהמלכות שמקבלת מהגבורה תלויה בשפע זה, שבא מהחסד שבגבורה, החל מחצות הלילה. וכן מצינו בגמרא (ברכות ג:) כנור היה תלוי למעלה ממפתו של דוד, וכיון שהגיע חצות לילה באה רוח צפונית ונושבת בו ומנגן מאליו. נראה דלכן בחצי הלילה היתה באה ליד רוח צפונית, דרוח מסמלת את המלאכים שנקראים רוחות, כדבארנו במאמר 'חוטי החשמל', ובזמן זה, כשהתחילה השפעת החסד שבגבורה מהיסוד, ששם מקום החשמל והמלאכים, באה רוח צפונית, שהיא רוח של גבורה, לעוררו ולהשפיע לו את החסד. וכן מצינו בשער מאמרי רז"ל ל' להאריז"ל (ע' מב), שחצי הלילה הראשון הוא בחינת לאה, והחצי השני הוא בחינת רחל. וכן מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (ראש חדש ע' תנו) שבתחלת הלילה אומרים השכיבנו אבינו לשלום ר"ת ל"א"ה דבתחלת הלילה מתחיל הזמן של לאה. וכן מובא שם (הברכות ע' מה), שקדם חצות הוא בחינת ליל, ואחר חצות בחינת לילה, והוא בסוד 'נער' ו'נערה'. ומצינו בזהר (בא לח:), ש'נער' ו'ליל' מסמל מצב, שהאשה היא בלי זיווג, ולאחר הזיווג נקראת 'נערה' ו'לילה'. וכן מובא ב'לקוטי תורה' להאריז"ל (בראשית ע' לו), שעקר הזיווג מתחיל בחצות הלילה. וכן הכתוב שאמר דוד (תהלים קמא, ה) "יְהַלְמֵנִי צַדִּיק חֶסֶד", ראשי תבות חצ"י, דהשפעת הצדיק יסוד לידו היא רק חצי. וכן דוד המלך בגימטריא חצ"י, וכן הכתוב שנגמר על דוד (תהלים כ, ו) "יִמְלֵא הַנְּיָה כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ", בגימטריא חצ"י. והוסיף הרה"ג ר' ש. רייסקין שליט"א שהכתוב (שמות יב, כט) "וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה" בגימטריא אור דוד, ובגימטריא רז"ה כמובא בגמרא (יומא עו.) אמר אביי שמע מינה כסא דדוד לעלמא דאתי מאתו ועשרין וחד לוגא מחזיק, שנגמר "כוסי רזיה", "רזיה" בגימטריא הכי הוי.

מצינו בזהר (ויגש רז.) שזמן השנה הוא עד חצות לילה, ולאחר חצות צריך לקום לעבודת ה'. ובפרוש ה'מתוק מדבש' שם מקשה דלכאורה היה צריך להיות הפוך בין שעת חצות הוא זמן של דין בסוד לאה, היו צריכים להתאמץ יותר בעבודת ה' ולא לישון. נראה לישב דבארנו במאמרים 'חשמל שנה' ו'האסור למנות' שער זה ההפך מרע כיון ששנה מקשרת את האדם לצד הרע שהוא בבחינת מות, דשנה היא אחת מששים במיתה, וכיון שעת חצות הוא זמן של שליטת הרע עדיף להתקשר עם הרע בזמן זה שהוא ממילא שולט. מה שאין כן לאחר חצות כשהקדשה שולטת צריך לנצל את הזמן ללמד תורה ולא לישון. וכן מצינו במדרש (שכל טוב ויצא כט, טז) שלאה היא מלשון לאות ועיפות שהיתה עיפה מהבכי על עשו. ומבאר לדברינו דזמן זה של עד חצות הוא בסוד לאה שהיא בסוד העיפות והשנה המתקשרים עם צד הרע כדלעיל.

וכן הזיווג של בעז עם רות, להביא לעולם את נשמת דוד המלך, התחיל בחצי הלילה, כמו שכתוב (רות ג, ח) "וַיְהִי בַחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיַּחְרַד הָאִישׁ וַיִּלְפַּת וַהֲנִה אִשָּׁה שֹׁכֶבֶת מֵרְגְלֵתָיו", דבעז היה בבחינת יסוד, שהשפיע למלכות, כדבארנו במאמר 'חשמל לולב', וההשפעה למלכות היא מאותו חצי גבורה שמשפיע את החסד. וגם כאן, החרדה שבעז חרד מרמזת על מדת הגבורה, וכן מדת הגבורה מרמזת בשמו של ב'עז', דמדת הגבורה נקראת 'עז'. וכן מצינו בזהר חדש (רות קד.) בעז בדיוקנא עלאה, צדיק, גבור, נטר ברית, ואתתקף על יצרה ואתקרי גבור חיל; רואים שבעז, שהיה בבחינת יסוד, השתמש במדת הגבורה כדי לכבש את יצרו, ונקרא על שם זה גבור, ובכח זה הוא נשא את רות להוליד את דוד המלך. וכן יהודה ירד לחירה לשאת אשה ולהוליד את המלכות בשנת ב' אלפים ר"ו כמנין גבורה.

וכן אברהם אבינו נלחם בחצי הלילה במלכים, כדי להציל את לוט, לצורך הבאת נשמת דוד לעולם, כמובא במדרש (בר מג, א) "ויחלק עליהם לילה" וכו', אמר הקדוש ברוך הוא: אביהם פעל עמי בחצי הלילה, אף אני פועל עם בניו בחצי הלילה. ולכן כתוב "ויחלק עליהם לילה", דלילה, המסמל את מדת הגבורה, התחלק לשנים לצורך פעולה זו. וכן מובא בספר 'מדרש אבות' שהנציב מלח של אשת לוט מתחדש בחצי הלילה, ורואים התחדשות אצל לוט בזמן זה. וב'רוקח' (וירא קסו) מובא שהנציב מלח מתחדש בכל ראש חודש ביחד עם הלבנה, ומתמעט כשהלבנה מתמעטת. ולבנה מסמלת את המלכות. וכן מלח מסמל את מדת הגבורה, כדבארנו במאמרי 'מעלת הגבורות'. [במאמר המסוגר נראה דלכן אשת לוט נהפכה לנציב מלח דזה היה כדי להביא את מלכות בית דוד לעולם שהיא בבחינת גבורה ומלח, כמו שכתוב (דה"ב יג, ה) "ה' אלהי ישראל נתן ממלכה לדוד על ישראל לעולם לו ולבניו ברית מלח".]

מובא ב'לקוטי תורה' להאריז"ל (בראשית ע' לו) בענין הזיווג בתחלת הלילה, נאסר בזהר פרשת אמר, והטעם: מה שידעת, כי אז הוא זיווג יעקב ולאה, שהוא זיווג התחתון מפל הזיווגים, וזהו הטעם, שאז תגברת הדינין, אך מחצות ואילך הוא ישראל ולאה, בבחינת רחל שהוא כשיעור קומת ישראל כלו וכו'. אך תלמיד חכם אין לו רשות רק בליל שבת אחר חצות וכו', האמנם ליל שבת קדם חצות הוא כמו ליל חל אחר חצות. נראה לבאר על פי דברינו, כיון שלאחר חצות מתחיל הזיווג בבחינת רחל, שמשפיע למלכות מהחסד שבגבורה, זה הזמן לכל אדם להזדווג

ולהשפיע למלכות שלו; ובליל שבת, כבר בתפלת ערבית יש את אותו זווג שיש בחל לאחר חצות, ובחצות ליל שבת זה לא רק בחינת רחל, אלא רחל ממש, כמובא ב'שער הפנונות' להאריז"ל (שבת ח"ב ע' יד), לכן זה הזמן הטוב ביותר לזווג. **עין** ב'שער הפנונות' להאריז"ל (הלילה ח"א ע' שנא), שסדר זה הוא רק בזמן הגלות, שרחל עצמה אינה זוכה לזווג באמצע השבוע, בחצות הלילה, ומבכה על בניה, והשפע יורד דרך לאה בבחינת רחל, היינו שלא מתפשטת בתוך הכלים של רחל, כפי שמבאר שם; מה שאין כן לעתיד לבוא, שיהיה יום שכלו שבת, שוב תחזר רחל בעצמה להזדווג, כמו שמזדווגת היום בשבת ועוד יותר מזה. ונראה להוסיף, דהזווג של רחל שבזמן הגלות הוא דרך לאה מרמז שגם החצי התחתון של רחל יורד בזמן הגלות, באופן שלחיצונים יש איזו אחיזה בזה, כפי שמבאר לקמן, שהשפעת לאה יורדת דרך החיצונים, וכפי שבארנו במאמר 'מלכות הסטרא אחרא', שכל השפע בזמן הגלות עובר דרך החיצונים.

וכן הזווג והנשואין של אדם הראשון, שהקדוש ברוך הוא בעצמו זוג לו את חוה, כמו שכתוב (בראשית ב, כב) **"ויבן ה' אלקים את הצלע"**, נעשו על ידי החסד שבגבורה, כמובא ב'שער הפנונות' להאריז"ל (ראש השנה ח"ב ע' ריז), שפעלה זו נעשתה על ידי בחינת החסד שבאמא עלאה, שזה החסד שבגבורה, דאמא היא גבורה.

מובא ב'שער הפנונות' להאריז"ל (הלילה ח"א ע' שלט) **דע פי בחצות לילה הראשונה אין ראוי לומר כלל שום סליחות ולא להזכיר י"ג מדות וכו'**, פי בחצות הלילה אז מתעוררת הבכיה למעלה על חרבן בית המקדש. נראה להוסיף עוד טעם, דבארנו במאמר 'חשמל מילה', שאמירת י"ג מדות פועלת זווג יסוד ומלכות, וכפי שהבאנו שם מהאריז"ל, ש**ויעבר** בגימטריא הוא **הזרע**, וכיון שקדם חצות הלילה זה עדין לא זמן של זווג, אין ראוי לומר י"ג מדות ולגרם זווג, שתהיה בו אחיזה חזקה לחיצונים. עין ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (ק"ש שעל המיטה ע' שלד), שבחצי הלילה הראשון צריך לישן על צד שמאל, ובחצי השני על צד ימין, דבחצי השני מתחילים להגיע החסדים.

מצינו בזהר (לך לו צב:) שהיו מתעוררים בחצות הלילה לעבודת ה' דרך משקל שהיו בו מים שהיו מטפטים טפה טפה ובדיוק בחצות היו המים מתרוקנים לגמרי, והמשקל היה מרעיש להעיר אותם לעבודת ה'. ומצינו בזהר (בראשית ל:) שמשקל מסמל את עמוד האמצע ששוקל ומכריע בין החסדים והגבורות. נראה דיש כאן רמז שהתחלקות חצות הלילה היא בעמוד האמצע שהוא בבחינת משקל. וכן מצינו בזהר (ויחי רלא: עם פירוש 'מתוק מדבש') שהמשמרה האמצעית של הלילה היא בסוד תפארת, והב' שעות שקודם חצות הן הדין שבתפארת, והב' שעות שאחר חצות הן בסוד החסד שבתפארת, ורואים שחצות לילה מחלק את התפארת השייכת לעמוד האמצע לשנים. וכן מצינו בזהר (לך לו צב:) שהקדוש ברוך הוא נקרא בשם **חצות לילה**, ומבאר לדברינו דפרצוף זעיר אנפין שהוא בבחינת עמוד האמצע ונקרא קודשא בריך הוא, נהפך לחסד ומשפיע השפעותיו בזמן זה, וממילא זה שמו ומהותו. וכן מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (ק"ש שעל המטה ע' שלח) שחצות הלילה נקרא חצות בגלל הזווג שמתחיל בזמן זה בחצי התחתון.

יצאת מצרים בחצי הלילה

מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (חג המצות ע' תקח) שייציאת מצרים הייתה דרך מדת הגבורה. וכן במצרים, הקדוש ברוך הוא הכה את הבכורים **"בחצי הלילה"** (שמות יב, כט), דפעלה זו הייתה דרך בחינת התכלת, שפלתה את הבכורים, ומסמלת את מדת הגבורה, כדבארנו במאמר 'התכלת וכסא הכבוד', וזה היה החסד שבגבורה, שפא לגאל את ישראל ממצרים. ולכן הקדוש ברוך הוא צוה לתת את הדם על המשקוף והמזוזות, דדם שיך למדת הגבורה. וכן כתוב (שמות יג, ט) **"כי ביד חזקה הוציאך הויה ממצרים"**, ומובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (הברכות ע' מב), שיך חזקה מסמלת את מדת הגבורה, וכן **"כי ביד חזקה הוציאך הויה"**, סופי תבות **"יד כהה"**, שהיא היד השמאלית, המסמלת את מדת הגבורה. וכן מובא בספר 'זרע קדש' שיך **שמאל בגימטריא שכינה**.

וכן מצינו בגמרא (שבת פז:) שייציאת מצרים הייתה ביום ה', ויום ה' מסמל את ספירת הוה שהיא בבחינת גבורה. וכן יציאת מצרים הייתה בחצי היום כמובא ב'תוספתא' (פסחים פרק י) ונבאר לקמן שבחצי היום יש כבר גבורה, והיסוד מתחיל להשפיע את החצי שיוכר לצד הקדשה. וכן רואים ז' פעמים **"ו"** בכתוב (שמות י, ט) **"ויאמר משה בנערינו ובזקנינו גלך בבנינו ובבנותנו בצאננו ובבקרנו גלך כי חג ה' לנו"**. ואותיות **"ו"** מסמלות את מדת הגבורה. כמבאר בברכת הרב את ריבנו. וכן מובא בספר 'שערי גן עדן' שהכתוב (דברים טז, א) **"הוציאך הויה אלהיך ממצרים לילה"** ר"ת שם **אלהי"ם**.

וכן מצינו במדרש (ילקוט שלח תשנ) **שהציץ המקום על בתי אבותינו במצרים שנאמר "מציץ מן החרפים"**. ומובא ב'ספר הלקוטים' להאריז"ל (שה"ש ע' שלו) על הכתוב **"משגיח מן החלונות מציץ מן החרפים"**, שחלונות מסמלים את השפעת החסדים. וחרפים שהם פתחים קטנים מסמלים את השפעת הגבורות. וכן **יצחק** בגימטריא **חור**.

נראה דלכן הקדוש ברוך הוא הראה למשה את חדוש הלבנה יחד עם הצווי לתת את הדם על שתי המזוזות והמשקוף, שייצילים בחצי הלילה, כמובא ברש"י (שמות יב, ב) **"החדש הזה לכם ראש חדשים"**, הראהו לבנה בחדושה ואמר לו, **כשהינח מתחדש, יהיה לך ראש חדש**, לרמז לו, שפעלת ההצלה בחצי הלילה, שבאה דרך החצי של הגבורה שמשפיע את החסד, הוא אותו חצי שמתחדש כל ראש חדש כשהלבנה מתחדשת, להיות מוסיף והולך לחצי חדש, כדלעיל, וכן הדם מסמל את מדת הגבורה. ולכן כשמברכים את החדש, מזכירים יציאת מצרים, מי שעשה נסים לאבותינו וגאל אותם מעבדות לחרות

וכו', דיציאת מצרים היתה דרך בחינת ראש חדש. וכן מצינו בזהר (בא לט: עם פירוש 'מתוק מדבש') שביציאת מצרים התחילה המלכות להאיר, לכן בני ישראל נצטוו על קדוש החדש המתקן את המלכות. וכן הכתוב (שם) "החדש הזה לכם" בגימטריא חצי. וכן הכתוב (שם יא, ד) "כחצת הלילה אני יוצא בתוך מצרים" ר"ת **ביא"ה**, דפעלה זו היתה בבחינת זווג יסוד ומלכות. וכן רואים זווג יסוד ומלכות בכתוב המדבר על יציאת מצרים (יחזקאל טז, ח) **"ואעבר עליך ואראך והנה עתך עת דדים ואפרש כנפי עליך"**. וכן מובא ברבנו בחיי (דברים לב, טו) שיציאת מצרים היתה דרך אותיות ו"ה המסמלות זווג יסוד ומלכות.

מצינו במדרש (שמור"ר יח, ב) "חצות לילה אקום להדות לך" על המשפטים שעשית במצרים ולנו עשית צדקה. רואים שדוד המלך הודה לה' בחצות לילה, על המשפטים שה' עשה במצרים בחצות הלילה, ובארנו לעיל שדוד היה קם בחצות לעורר זווג יסוד ומלכות.

וכן נראה, דיש רמז בכתוב (שמות יח, ט) **"ויחד יתרו על כל הטבה אשר עשה ה' לישראל אשר הצילו מיד מצרים"**, דההצלה ממצרים היתה על ידי מדת הגבורה, שהיא בבחינת ספין חד, שחותך לשני חצאים.

מצינו בגמרא (פסחים קח.) הסיבת ימין לא שמיה הסיבה. ומבאר הרשב"ם שם שהרי בימיו הוא צריך לאכל. נראה דלכן צריך להסב בליל פסח על צד שמאל, לרמז שהגאלה והחרות באו דרך צד השמאל, ולכן הגמרא אומרת שהסיבת ימין אין לה שם הסיבה כלל. דתמיד סוד החרות בא דרך הגבורות שבשמאל, ולא שיש לסמל חרות אמתית בצד הימין. ומרמז במדרש (שמות רבה כ, יח) **"ויסב אלהים את העם מכאן אמרו רבותינו אפלו עני שבין ישראל לא יאכל עד שייסב, שכן עשה להם הקב"ה שנתאמר "ויסב אלהים"**. רואים שיציאת מצרים היתה בבחינת ההסיבה של ליל הסדר, שהיא הסיבה בצד שמאל. וכן סדר קרבן פסח ר"ת **פס"ק** המרמז על חתוך הגבורה.

מובא בשער הפנונות' להאר"ל (פסח ד) **כל פנות ליל פסח הוא בבחינת רחל ולא בלאה, לפי שלא מתבטלת בפסח ונכנסת בפנים, כדי שלא ייקו החיצונים ממנה.** נראה להוסיף, דלכן כל פסח הוא בחינת רחל ולא לאה, דכל גאלת מצרים באה מבחינת רחל, עין במדרש 'סדר עולם' (פ"ב ובפירוש הגר"א שם), שרחל ולא נולדו ביום שיצחק בןך את יעקב, ויום זה היה ערב פסח, כמובא ב'פרקי דרבי אליעזר' (לב), ורואים שרחל באה לעולם בערב פסח. וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' אברהם מייזעלס שליט"א שחסל סדור פסח ס"ת רח"ל.

מצינו בגמרא (סוטה יא:) **בשכר נשים צדקניות שהיו באותו דור, נגאלו ישראל ממצרים; שבשעה שהולכות לשאב מים, הקדוש ברוך הוא מזמן להן דגים קטנים בכדיהן, ושואבות מן מחצה מים ומחצה דגים, ובאות ושופות שתי קדרות, אחת של חמין ואחת של דגים, ומוליכות אצל בעליהן בשדה, ומרחיצות אותן וסכות אותן ומאכילות אותן ומשקות אותן ונזקקות להן בין שפתים.** נראה דפעלה זו של הנשים היתה חלק מגאלת מצרים, כפי שהגמרא מרמזת, שבזכות פעלה זו נגאלו, דהולדת נשמות ישראל במצרים בררה את הניצוצות שהיו בקלפת מצרים, וזוה את הגאלה, כפי שמובא בשער הפנונות' להאר"ל (פסח ח"ב ע' קלו), שגשמות ישראל שנוולדו במצרים הן היו הניצוצות שבררו משם. ובארנו במאמר 'דגים מספר שבע', שלכן לפני הולדת הנשמות הוציאו דגים מהנילוס, דדגים אלו סמלו את נשמות ישראל שיצאים מקלפת מצרים. ונראה להוסיף על זה, דמצינו ב'ספר הלקוטים' להאר"ל (תהלים ע' תמ), שגשמות ישראל היו בתוך קלפת היסוד של מצרים, שנקראת **"ערות הארץ"**, מלשון יסוד, ומשם הוציאו אותם. ומצינו בזהר (מקץ קצד), שהנילוס הוא היסוד של מצרים, והוא בבחינת יוסף, וכפי שבארנו במאמר 'חשמל מילה', שנילוס בגימטריא יוסף, והוא מסמל את היסוד דקלפה של מצרים. לכן היו שואבות מחצה מים ומחצה דגים, דשאיבה זו היתה בבחינת שאיבת זרע מהיסוד דקלפה, דכאן התחילו להשאב ניצוצות נשמות ישראל מתוך היסוד דקלפה של מצרים, והדגים סמלו את חצי הזרע, שזה שפע הקדשה שיצא דגים אלו סמלו את נשמות ישראל, והמחצה מים סמל את החצי השני, שהוא בבחינת המי רגלים שיצאים מהיסוד, שזה החצי שיוויר לחיצונים, כדלקמן. ובפעלה זו שהיתה חלק מהגאלה, כדלעיל, כבר היה נפר החצי, שהתחיל לפעל את הגאלה ממצרים. וכן מובא בספר 'זרע קדש' הזמין הקדוש ברוך הוא דגים קטנים בכליהם ומהם נתעברו נשותיהם, ופרים ורבים כדי להוציא הניצוצות הקדושות מגלגולי דגים לגלגול אדם.

וכן הגאלה לעתיד לבוא, שתהיה באותה בחינה של יציאת מצרים, כמו שכתוב (מלכה ז, טו) **"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"**, תהיה בחצי הלילה, כמובא בהגדה של פסח' **תאיר פאור יום חשכת לילה, ויהי בחצי הלילה,** ותהיה דרך החסד שבגבורה, שמשפיע בשעה זו, כמו שכתוב על המשיח (תהלים כ, ז) **"בגבורות ישע ימינו"**; רואים שהזמין והחסד יפעלו דרך צד הגבורה. וכן בתפלה נאמר **עוררה את גבורתך והושיענו למען שמך.** ולכן מזכירים את הגאלה העתידה כשמברכים את החדש הוא **יגאל אותנו בקרוב,** דזה יהיה באותה בחינה, וכן הכתוב (שמות יב, ב) **"החדש הזה לכם"** בגימטריא **משיח בן דוד,** וכן מובא ב'לקוטי מוהר"ן' (א, יט), שהכתוב (שם, ג) **"ישלח עזרך מקדש" סופי תבות חש"ך,** המסמל את צד הגבורה, ורואים שהחסד יבוא מצד הגבורה, וזה ענין החסד שבגבורה. וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' יצחק גזנבורג שליט"א שחש"ך במלוי האותיות **ח"ת ש"ן כ"ף,** בגימטריא **משיח** במלוי האותיות **מ"ם ש"ן יו"ד ח"ת.** והוסיף הרה"ג ר' שמואל אגל שליט"א, שמצינו בגמרא (שבת פט:), שלעתיד לבוא בזמן הגאלה **יאמרו ליצחק כי אתה אבינו,** כי הוא ימליץ טוב על בני ישראל, שיזכו לכפרה ולגאלה. וכן מצינו בזהר (שמיני לח:) שהגאלה תהיה בסוד יצחק. וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' יצחק ברנר זצ"ל שהכתוב (ישעי' מ, א) **"נחמו נחמו עמי"** בגימטריא **יצחק.**

מְצִינוּ בְּזֵהָר חֲדָשׁ (תיקונים קלד): **"עֵדֶן וְעֵדְנִין וּפְלַג עֵדֶן"**, עֵדֶן דְּכָל עֵדְנִין שְׁפִיר; מֵאֵי 'וּפְלַג עֵדֶן' אֵלָא כְּגוֹן פְּלַג הַמְּנַחָה בְּשִׂמְלָא אֲתַפְּלַגְתָּ לְדִינָא. רואים שהזהר מפרש כתוב זה, המרמז על קץ הגאולה, שהגאולה תבוא ב"עֵדֶן וְעֵדְנִין", שהוא הזמן של כל הזמנים, ופְּלַג עֵדֶן מְרַמֵּז על פְּלַג הַמְּנַחָה, שְׁנַחֲלַק בֵּין דִּין לְחֶסֶד; כְּפִי שְׁנַבִּיא לְקַמֵּן מֵהַזְהָר, שֶׁהַמְּלָכוֹת נִקְרָאוֹת מְנַחָה, דְּבִזְמַן מְנַחָה מִתְחִילָה הַשְּׁפָעַת הַחֲצִי לַמְּלָכוֹת.

הַגְּבוּרָה שֶׁבְּחֶסֶד יוֹרְדַת לַמְּלָכוֹת

מְצִינוּ בְּזֵהָר (השמטות רנא): שְׁכָל יוֹם הוּא בְּחִינַת הָאוֹת ו', בְּחִינַת ז"א הַמְּסַמֵּל אֶת הַתְּפָאֶרֶת וְהַיְסוּד, דְּכָל יוֹם הוּא ז"א חֲדָשׁ שֶׁל אוֹתוֹ יוֹם, נִרְאֶה דְּלִכְּוֹן הַיּוֹם מִתְחַלֵּק לַיּוֹם וְלַלַּיְלָה, שְׁכָל אֶחָד מֵהֶם מִתְחַלֵּק לְשְׁנֵי חֲצָאִים, וְכָל חֲצִי הוּא שֵׁשׁ שְׁעוֹת, לְרַמֵּז שֶׁהַשְּׁפָעַת הַיְסוּד שֶׁל ז"א מִתְחַלֵּק לְשְׁנֵי חֲצָאִים חֲצִי חֶסֶדִים בְּבְחִינַת יוֹם, וְחֲצִי גְבוּרוֹת בְּבְחִינַת לַיְלָה, וְכָל חֲצִי שׁוֹב מִתְחַלֵּק לְשְׁנֵי חֲצָאִים: חֲצִי חֶסֶדִים וְחֲצִי גְבוּרוֹת, וְכָל חֶלֶק הוּא מְסַפֵּר שֵׁשׁ בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, דִּישׁ לוֹ הַשְּׁפָעָה מְשֻׁלוֹ, דְּבַלְיָה עַד חֲצוֹת הוּא גְבוּרָה שֶׁבְּגְבוּרָה, וְלֵאחֶר חֲצוֹת חֶסֶד שֶׁבְּגְבוּרָה; וּבַיּוֹם עַד חֲצוֹת הוּא חֶסֶד שֶׁבְּחֶסֶד, וְלֵאחֶר חֲצוֹת גְבוּרָה שֶׁבְּחֶסֶד. וְכִיּוֹן שֶׁהַשְּׁפָעָה לְרַחֵל בָּאָה רַק מִמָּה שֶׁהַגְּבוּרָה מְאַשְׁרֵת כְּשֶׁהִיא מְחַלֵּקֶת לְשְׁנֵי חֲצָאִים, רַחֵל מְקַבֵּלֶת מֵהַגְּבוּרָה שֶׁבְּחֶסֶד וּמֵהַחֶסֶד שֶׁבְּגְבוּרָה, כְּדִלְקַמֵּן. וְכֵן עֲצָם הַהִתְחַלְקוֹת בֵּין יוֹם לַלַּיְלָה, שְׁנַעֲשֵׂתָה בְּבְרִיאוֹת הָעוֹלָם, נַעֲשֵׂתָה עַל דִּי מֵדַת הַגְּבוּרָה, כְּמוֹבָא בְּזֵהָר חֲדָשׁ (ש"ש ז, א) **"וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ"**, לְעוֹלָם הַבְּדִלָה בְּזֵרוּעַ שְׂמָאל. וּמִבְּאֵר לְדְבָרֵינוּ, דְּמֵדַת הַגְּבוּרָה הִיא זוֹ שְׁשׁוּבְרַת וּמְחַלֵּקֶת אֶת הַיְמִמָּה בְּכָלְיוֹתָהּ לְשְׁנֵי חֲצָאִים, שֶׁבְּכָלְיוֹתָם הֵם יוֹם בְּבְחִינַת חֶסֶד וְלַיְלָה בְּבְחִינַת גְבוּרָה, וְאַחֶר כֵּן הִיא מְחַלֵּקֶת שׁוֹב אֶת הַיּוֹם לְשְׁנֵי חֲצָאִים וְאֶת הַלַּיְלָה לְשְׁנֵי חֲצָאִים, וְכָל חֶלֶק הוּא חֶלֶק שֶׁל חֲצִי חֶסֶד וְחֲצִי גְבוּרָה.

וְכֵן מוֹבָא בְּרִש"ש (נהר שלום' כב): שְׁכ"ד שְׁעוֹת מִתְחַלְקוֹת לְד' חֶלְקִים חֶסֶד שֶׁבְּחֶסֶד, גְבוּרָה שֶׁבְּגְבוּרָה, חֶסֶד שֶׁבְּגְבוּרָה, וְגְבוּרָה שֶׁבְּחֶסֶד. וְאֵף עַל פִּי שֶׁהוּא מְבָאָר שֶׁם שְׁחֲצוֹת הַלַּיְלָה הוּא גְבוּרָה שֶׁבְּחֶסֶד, וְחֲצוֹת הַיּוֹם חֶסֶד שֶׁבְּגְבוּרָה, וּלְפִי זֶה יוֹצֵא שֶׁהַיּוֹם בְּכָלְיוֹתוֹ הוּא מְחֲצוֹת הַלַּיְלָה עַד חֲצוֹת הַיּוֹם, וְהַלַּיְלָה בְּכָלְיוֹתוֹ הוּא מְחֲצוֹת הַיּוֹם עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה, שְׁמַעְתִּי מֵהַרְה"ג ר' מִשֵּׁה ש"ץ שְׁלִיט"א וְר' עֲקִיבָא אֶרְלַנְגֵר שְׁלִיט"א שְׁכָל זֶה הוּא רַק בְּבְחִינַת מְסִימַת, וּבּוֹדָאֵי אֵין הַרִש"ש שׁוֹלֵל שִׁישְׁנָה בְּחִינַת יוֹם גַּם מְעֻלוֹת הַשְּׁחֵר עַד צֵאת הַכּוֹכָבִים וּבְחִינַת לַיְלָה מִצֵּאת הַכּוֹכָבִים עַד עֲלוֹת הַשַּׁחַר, שֶׁזֶה פְּשׁוּטוֹת מְשַׁמְעוֹת יוֹם וְלַיְלָה בְּזֵהָר וּבְכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל, וְכֵן הוֹסִיפוּ שְׁהַרִש"ש מְזַכִּיר שִׁישׁ בְּהֶם בְּחִינַת חֶלֶק, וְאֵין אֲנוּ בְּאִים אֵלָא לְדְרוֹשׁ. וְכֵן רואים מֵהַמֶּשֶׁךְ דְּבָרֵי הַרִש"ש שֶׁם שְׁחֲצוֹת הַיּוֹם הוּא בְּחִינַת פְּנִים בִּיחַס לְחֲצוֹת הַלַּיְלָה, וְהוּא יוֹתֵר חָשׁוּב.

מוֹבָא ב'שַׁעַר הַכְּנֻנוֹת' לְהָאֲרִיז"ל (שבת ח"ב ע' יא-יב-יג), שֶׁהַזְמַן שְׁבוּ הַנִּקְבָּה בְּעוֹלָמוֹת גְּדֻלָּה וְנִמְצָאָתָה בְּאוֹתָהּ קוֹמָה שֶׁל הַזְכָּר, הוּא לְאַחֶר חֲצוֹת הַלַּיְלָה, שְׂאִז יֵשׁ זְוִיג פְּנִים בְּפְנִים בְּבְחִינַת רַחֵל, כְּדִלְעִיל, וְכֵן לְאַחֶר חֲצוֹת הַיּוֹם. לְשׁוֹן הָאֲרִיז"ל שֶׁם רַחֵל עוֹלָה בְּכָל שְׁעוֹר קוֹמַת לְאָה גַם כֵּן, וְנִמְצָאָתָה שׁוֹה בְּקוֹמַתָּה עִם זְעִיר אֲנָפִין כְּלוֹ, בְּסוּד אַחוֹר בְּאַחוֹר, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּחֲצִי הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה יֵשׁ חֶלְקָה בְּעוֹלָמוֹת בְּאֶפֶן שְׁלֵאָה לְמַעַלָּה וְרַחֵל לְמַטָּה. נִרְאֶה דְּמַצֵּב זֶה מְרַמֵּז עַל דְּבָרֵינוּ, שֶׁהַזְמַן שְׁבוּ יֵשׁ זְוִיג שְׁלָם שֶׁל יְסוּד כְּנֶגֶד יְסוּד בְּהַתְּפָשׁוּת כְּנֶגֶד כָּל הַקוֹמָה, הוּא רַק בְּחֲצִי הַשְּׁנֵי שֶׁל הַיּוֹם וְהַלַּיְלָה, כְּשֶׁהַמְּדָה מְעַרְבֵת חֶסֶד וְגְבוּרָה יַחַד; לְעַמַּת זֹאת, בְּשְׁנֵי הַחֲצָאִים הָאַחֲרִים, אֵף עַל פִּי שֶׁהָאֲרִיז"ל מְזַכִּיר שֶׁם זְוִיגִים שְׁנַעֲשִׂים בְּבְחִינַת רַחֵל וְלֵאָה, אֵלוּ זְוִיגִים בְּבְחִינַת אַחֲרוֹת, כְּפִי שְׁמְבָאָר שֶׁם כְּמָה מִיָּנִי זְוִיגִים וְהַשְּׁפָעוֹת בְּכָל חֶלֶק מֵהַתְּפִלָּה, וְלֵא בְּאֶפֶן שֶׁל הַתְּפָשׁוּת כְּנֶגֶד כָּל הַקוֹמָה. וְאֵף עַל פִּי שֶׁהַזְוִיג שֶׁל תְּפִלַּת שְׁחֵרִית הוּא חָשׁוּב יוֹתֵר מִשְׂאָר הַתְּפִלוֹת, זֶה מְשׁוּם שֶׁבְּבִקּוֹר מוֹלִידִים אֶת הַשְּׁפָע מֵאֲבָא וְאֵמָא וּמְכַנְיָסִים לְז"א אֶת הַשְּׁפָע שֶׁל כָּל הַיּוֹם, אֲבָל הַשְּׁפָעָה בְּפִעַל לַמְּלָכוֹת נַעֲשִׂית רַק בְּחֲצוֹת הַיּוֹם אַחֲרֵי שֶׁהַגְּבוּרָה חוֹתֶכֶת אֶת הַשְּׁפָע שֶׁל יוֹם זֶה, וְהַזְוִיג שֶׁל תְּפִלַּת שְׁחֵרִית הוּא פְּרָטִי שֶׁל אוֹתָהּ תְּפִלָּה, וְלֵא זְוִיג אֲמַתִּי עַל כָּל הַקוֹמָה, וְכֵן הַזְוִיג שֶׁל יַעֲקֹב וְלֵאָה בְּחֲצִי הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הַלַּיְלָה הוּא פְּרָטִי לְלֵאָה בְּחֲצִי הָעֲלִיוֹן וְלֵא מוֹרִיד שְׁפָע לְרַחֵל.

וְכֵן מְצִינוּ בְּזֵהָר (ויחי רכט): שֶׁבְּשְׁחֵרִית מְעוֹרְרִים אֶת שְׁפָע הַחֶסֶדִים מְעַמְקָא עֲלֵאָה מֵהָאִין סוּף, וּבְמְנַחָה כְּשֶׁמְגִיעַ קוֹ הַגְּבוּרָה בְּסוּד רְנָנָה, מִיַּחֲדִים קב"ה וּשְׁכִינְתֵיהָ וְהַמְּלָכוֹת מְקַבֵּלֶת אֶת הַשְּׁפָע שֶׁל יוֹם זֶה, וּבְעַרְבֵית הַמְּלָכוֹת מְחַלֵּקֶת לְעוֹלָמוֹת הַתְּחַתּוֹנִים, לְכֵן עַרְבֵית הִיא רְשׁוּת. וְהוֹסִיף הַרְה"ג ר' ד' לֵב שְׁלִיט"א שֶׁתְּפִילַת מְנַחָה בְּגִימְטְרִיא גְבוּרָה בְּמִלּוּי הָאוֹתוֹת גִּימ' ל' בֵּית ר' ו' רִי"ש ה"א.

וְאֵף עַל פִּי שֶׁלְאַחֶר חֲצוֹת הַיּוֹם, הָאֲרִיז"ל אוֹמֵר שֶׁרַחֵל מְקַבֵּלֶת אַחוֹר בְּאַחוֹר, וְלֵא בְּבְחִינַת זְוִיג פְּנִים בְּפְנִים כְּמוֹ בְּחֲצוֹת הַלַּיְלָה, נִרְאֶה לְעִנְיֵוֹת דְּעִתִּי לְבָאָר דְּבָר זֶה בְּפְשׁוּטוֹת, דְּכִיּוֹן שֶׁהַמְּלָכוֹת שְׂרָשָׁה מֵהַגְּבוּרָה, כְּדִלְעִיל, הַמְּשַׁפִּיעַ שְׁלָה הוּא צְנוּרוֹת הַגְּבוּרָה, לְכֵן בְּלַיְלָה, שֶׁבְּכָלְיוֹתוֹ שִׁיךְ לְמֵדַת הַגְּבוּרָה, הַשְּׁפָעָה לְאַחֶר חֲצוֹת מְגִדְרַת הַשְּׁפָעָה שֶׁל פְּנִים בְּפְנִים, בְּאֶפֶן שֶׁל זְוִיג מְשָׁלֵם כִּי הַגְּבוּרָה מְשַׁפִּיעָה יִשָּׁר לַמְּלָכוֹת פְּנִים בְּפְנִים, אֲבָל בַּיּוֹם שֶׁבְּכָלְיוֹתוֹ שִׁיךְ לְמֵדַת הַחֶסֶד, בְּחֲצוֹת הַיּוֹם כְּשֶׁנִּכְנַסְתָּ מֵדַת הַגְּבוּרָה וְנִהְיָה מְצִב שֶׁל גְבוּרָה שֶׁבְּחֶסֶד, אֵין זֶה מְצִב שֶׁל גְבוּרָה שְׁבָאָה לְהַשְׁפִּיעַ, דְּהַמְּשַׁפִּיעַ הוּא הַחֶסֶד, וְתְּפִקִיד הַגְּבוּרָה הוּא לְעַצֵּר חֲצִי מֵהַשְּׁפָע, כְּדִלְעִיל. וּמִמִּילָא כְּשֶׁהוּא עוֹצֵר חֲצִי הוּא נוֹתֵן לְחֲצִי הַשְּׁנֵי לְעֵבֶר דְּרָכוֹ, לְכֵן זֶה מְגִדְרַת אַחוֹר בְּאַחוֹר, דְּהַמְּשַׁפִּיעַ לַמְּלָכוֹת אֵינוֹ עוֹמֵד בְּמְצִב שֶׁל הַשְּׁפָעָה, אֵלָא בְּמְצִב שֶׁל עוֹצֵר שְׁפָע. אֲבָל לְמַעֲשֵׂה הַמְּלָכוֹת מְקַבֵּלֶת שְׁפָע יוֹתֵר חָשׁוּב מֵהַשְּׁפָע שֶׁהִיא מְקַבֵּלֶת לְאַחֶר חֲצוֹת הַלַּיְלָה, דַּיּוֹם הוּא בְּחִינַת חֶסֶד בְּכָלְיוֹתוֹ, וְכְפִי שְׁנַבְּאָר לְקַמֵּן, שְׂאֵחֶר חֲצוֹת הַיּוֹם הַמְּלָכוֹת מְקַבֵּלֶת בְּתְּפִלַּת מְנַחָה. וְכֵן רואים מֵהָאֲרִיז"ל שֶׁהַמְּשַׁפִּיעַ בְּחֲצוֹת הַיּוֹם הוּא בְּחִינַת יִשְׂרָאֵל, וְהַמְּשַׁפִּיעַ בְּחֲצוֹת הַלַּיְלָה הוּא בְּחִינַת יַעֲקֹב, וְהַשְּׁפָעַת יִשְׂרָאֵל הִיא יוֹתֵר גְבוּוָה מֵהַשְּׁפָעַת יַעֲקֹב. וְכֵן מוֹבָא ב'שַׁעַר הַכְּנֻנוֹת' שֶׁם (ע' יג) **אֲמַנְם לְפִי שְׂרַחֵל נִגְדֵלֶת בְּסוּד אַחוֹר וְלוֹקַחַת גַּם מְקוֹם לְאָה**,

כַּנְזָר, לְכֹן עֲדִין הוּא נִקְרָא בְּחִינַת יוֹם, וְהַדְיָנִים הֵם אֵז מֵתוֹקִים. רואים שהתפשטות רחל בזמן זה כנגד האחור של זעיר אנפין מרמזת על החסד שמשפיע בזמן זה.

וְכֹן מְצִינוּ בַּגְמָרָא (סנהדרין לח): שְׁבַשְׁעָה שְׁבִיעִית של היום הששי לבריאת העולם נזדווגו אדם הראשון וחוה. ורואים שהזווג היה אחר חצות היום.

וּמְרַמֵּז בַּגְמָרָא (ע"ז ג): אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר רַב, שְׁתֵּים עָשָׂר שְׁעוֹת הֵיוּ הַיּוֹם, שְׁלֹשׁ שְׁעוֹת רֵאשׁוֹנוֹת יוֹשֵׁב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְעוֹסֵק בְּתוֹרָה, שְׁנֵי שְׁעוֹת יוֹשֵׁב וְדָן אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, פִּינּוּן שְׂרׁוּאָה הָעוֹלָם כְּלוּ מִתְחַיֵּב בְּדִין, עוֹמֵד מֵעַל כֶּסֶף הַדִּין וְיוֹשֵׁב עַל כֶּסֶף רַחֲמִים, שְׁלִישִׁית יוֹשֵׁב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְזֶן אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, מִקְרָנֵי רֵאמִים וְעַד בְּיַצִּי כְנִים. רואים שבחצות היום הקדוש ברוך הוא קם לכסא רחמים לזון את כל העולם. וכן מובא בהמשך הגמרא שם שהמצב בלילה הוא כמו ביום, והבאנו לעיל מהזהר שבחצות לילה גוברים הרחמים. ואף על פי שבארנו שמצד הזמן, הבקר הוא זמן החסד המחלט, חסד שבחסד, ההשפעה למלכות נעשית בחצות היום, דרך עמוד האמצע שנקרא רחמים.

וְכֹן מוּבָא בְּתוֹרַת מְנַחֵם' (י' ניסן תשמ"ב) שְׁקוּדֵם חֲצוֹת הַיּוֹם הַהִשְׁפָּעָה שֵׁיכָת לְבַחֲחִינַת הָרַע וְלֵאחֵר חֲצוֹת הַיּוֹם הַהִשְׁפָּעָה שֵׁיכָת לְבַחֲחִינַת הַטוֹב. וכן רואים באסור חמץ בערב פסח, שמן התורה בחצות היום יוצאים מהחמץ המסמל את הרע ונכנסים למצה המסמלת את הטוב, וכן בערב שבת מחצות היום נכנסת קדשת שבת. וכן בקר צהרים ערב ר"ת **בְּצ"ע** המסמל חתונת, דכל חלק מהיום יש לו חתונת אחר. וכן האותיות השניות של **אָבְרָהָם יִצְחָק יַעֲקֹב,** הם **בְּצ"ע,** דהשפעת הג' אבות למלכות היא דרך חתונת. וכן **בְּצ"ע** מרמז בכתוב על השתלשלות העולמות, (ישעי' מג, ז) **"כָּל הַנִּקְרָא בְּשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרֵאתִיו וְיִצְרַתִּיו אֵף עֲשִׂיתִיו".** בדלוג שבע אותיות.

מוּבָא בְּשֵׁעַר הַכּוֹנְנוֹת' לְהָאֲרִיז'ל (שבת ח"ב ע' צו) בְּכָל יוֹם שַׁבָּת לֹא הָיָה זְוִיג כְּלָל לְזַעִיר אֲנָפִין עִם נוֹקְבָא רַחֵל, אֲלֵא עֵתָהּ, בְּחִזְרַת מוֹסָף בְּקוֹל רַם, שְׁעֵלְתָה עִמּוֹ שְׁוֵה בְּשׁוּה, כַּנְזָר, וְהִסוּד שְׁלוֹ שְׁוֵה בְּשׁוּה עִם הִסוּד שְׁלָה וְכו', כִּי עֵתָהּ יְכוֹל יְסוּד דְזַעִיר אֲנָפִין לְהַזְדוּג בְּשׁוּה עִם הִסוּד שְׁבָה. רואים שהאריז"ל מסכם את כל תפלות השבת, לאחר שהזכיר בכל תפלה כמה מיני זווגים שכל אלו אינם בגדר זווג אמתי, ורק כשיש יסוד כנגד יסוד בהתפשטות כנגד כל הקומה, זה הזווג האמתי; ובשאר המקומות אף על פי שקוראים לזה בשם זווג, הכוונה היא להשפעה בבחינה מסוימת אבל לא לזווג אמתי. ודברי האריז"ל, שזווג זה הוא רק בשבת במוסף, נאמר ביחס לזווגי התפלות, מה שאין כן בזווגים הנעשים מצד עצם היום, הם נעשים לאחר חצות היום והלילה, כדלעיל, וכן מובא ב'שער הכוונות' ל'האריז"ל (קריאת שמע ח"א ע' קכ) שהזווג של תפלת מנחה הוא חשוב מאד ואלהיו לא נענה רק בתפלת המנחה בגלל ההתפשטות של רחל כנגד כל קומת הזעיר אנפין, כדלעיל.

מוּבָא בְּלִקְוֹת לְהָאֲרִיז'ל (יתרו ע' קמט) בְּאִיהַּ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ עוֹלָה הַזְכָּר יְסוּד דְזַכּוּרָא יוֹתֵר מִשְׁאָר הַפְּרָצוּף, לְכֹן ר"ת "אֵת יוֹם הַשַּׁבָּת", אִי"ה, שְׁבָאִיהַּ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ הוּא עוֹלָה. ומצינו בזהר (תיקונים עג): **"נְתִיב לֹא יָדְעוּ עֵיט וְלֹא שְׁזַפְתּוּ עֵין אִיהַּ", מַהוּ "עֵין אִיהַּ" אֵלּוּ מְלֹאכִים שְׂאוּמְרִים אִיהַּ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ.** רואים שהזהר מקשר את עוף האיה ל מלאכים שאומרים איה מקום כבודו. נראה דמלאכים אלו משפיעים את השפעת החצי העליון, וכשיש התפשטות על כל הקומה זוכים להתקשר אתם. וכפי שבארנו במאמר 'חשמל עוף' שמלאכים אלו הם בדרגה גבוהה, ויונקים מהקדשה ומשפיעים ללעמת זה. וכן מובא ב'רוקח' (פרשת שמיני) **נִקְרָאת אִיהַּ עַל שֵׁם שְׁיוֹשֶׁבֶת בְּאִיִּים,** ואינם מסמלים את החצי העליון הנרמז בימים.

מְצִינוּ בִּירוּשְׁלַמִּי (ברכות יא): בֵּין זוּמָא אוֹמֵר עֲתִידִין הֵן יִשְׂרָאֵל שְׁלֵא לְהַזְכִּיר יְצִיאַת מִצְרַיִם לְעֵתִיד לְבֵא וְכו', מְלִכּוֹת עֵקֶר וּמִצְרַיִם טְפִילָה. וְכֹן הוּא אוֹמֵר "לֹא יִקְרָא שְׁמֵךְ עוֹד יַעֲקֹב כִּי אִם יִשְׂרָאֵל יְהִי שְׁמֵךְ". אָמְרוּ לֹא שְׁיַעֲקֹר שֵׁם יַעֲקֹב אֲלֵא יַעֲקֹב מוֹסָף עַל יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל עֵקֶר וְיַעֲקֹב טָפֵל. רואים שלעתידי לבא נעלה מבחינת יעקב לבחינת ישראל, ויעקב יהיה מוסף על ישראל. היינו שישאל על ישראל. וכלל גם את יעקב בתוכו. ומבאר לדברינו דלעתידי לבא שלא רחל יהיו פרצוף אחד נזכה לזווג ישראל ורחל כל היום ונקבל את שני החצאים, ולא כמו היום שהזווג בחלק מהיום הוא יעקב ורחל ומשום כך אנו מקבלים רק חצי מהשפע. וכן ההפך בין מספר יעקב למספר ישראל הוא מספר משיח. דבזמן הגלות היחוד הוא יעקב ורחל, ובזמן המשיח כשיבנה בית המקדש, יחזר היחוד על כל הקומה של ישראל ורחל. וכן כתוב על לעתידי לבא (ירמיה לא, ט) **"שְׁמַעוּ דְבַר ה' גוֹיִם וְהִגִּידוּ בְּאִיִּים מִמְּרָחֵק וְאָמְרוּ מִזְרָה יִשְׂרָאֵל יִקְבְּצֵנוּ וְשָׁמְרוּ כְרַעַה עֲדָרוֹ: כִּי פָדָה ה' אֶת יַעֲקֹב וְגָאֵלוּ מִיַּד חֲזַק מִמֶּנּוּ".** ורואים שלעתידי לבא גם האיים המסמלים את החצי העליון ישבחו את ה'. וכן מובא בתפלת הימים הנוראים, **וְיִאֲתִיו כָּל לְעַבְדְּךָ, וְיִבְרְכוּ שֵׁם כְּבוֹדְךָ, וְיִגִּידוּ בְּאִיִּים צְדָקְךָ.**

מצינו בזהר (הקדמה י): **פָּתַח רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, "מִי זֹאת עֵלָה מִן הַמְדָּבָר וְגו'". "מִי זֹאת" הַכָּלָל שֶׁל שְׁנֵי קְדוּשִׁים שֶׁל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת בְּחִבּוּר אֶחָד וְקָשֶׁר אֶחָד עֵלָה מִמֶּשׁ לְהִיּוֹת קְדָשׁ קְדוּשִׁים. שְׁהָרִי קְדָשׁ קְדוּשִׁים מ", וּמִתְחַבֵּר עִם זֹאת כְּדִי לְהִיּוֹת עוֹלָה, שֶׁהִיא קְדָשׁ קְדוּשִׁים. "מִן הַמְדָּבָר" שְׁהָרִי מִן הַמְדָּבָר יִרְשָׁה לְהִיּוֹת כְּלָה וּלְהַכְנִס לְחַפָּה. וְעוֹד, מִן הַמְדָּבָר הִיא עוֹלָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר "וּמְדָבָר נֶאֱמָר". בְּאוֹתוֹ מְדָבָר שֶׁל לַחַשׁ בְּשִׁפְתַיִם הִיא עוֹלָה. רואים מהזהר שהחבור של לאה שנקראת מ", לרחל שנקראת זא"ת, שנעשה בזכות התפלה, רק אז ירשה להיות כלה ולהכניס לחפה. וכפי שבארנו שזווג אמתי הוא רק בחבור שני הפרצופים וזווג על כל הקומה.**

מְצִינוּ בְּזֵהַר (חיי שרה קלב): שבחצות היום מתעורר דין קשה בעולם, ולכן בשעה זו נחרב בית המקדש. ולכאורה קשה לדברינו, שזמן זה הוא זמן של זווג והשפעה. נראה לבאר דבזמן חצות היום נכנסת הגבורה בקו החסד, ואם זוכים היא חותכת שפע

ומשפיעה בזמן זה, ואם חס ושלום חוטאים, זה גורם שהגבורה חותכת מהחצי התחתון להשלים את מה שלקחו מהחצי העליון דרך החטא כדלקמן, וממילא זה זמן של דין קשה.

מצינו בגמרא (יומא לה): אָמְרוּ עָלָיו עַל הַלַּל הַזֶּקֶן שֶׁבָּכַל יוֹם וַיּוֹם הִיָּה עוֹשֶׂה וּמִשְׁתַּכֵּר בְּטַרְפָּעִיק, חָצִי הִיָּה נוֹתֵן לְשׁוֹמֵר בֵּית הַמִּדְרָשׁ וְחָצִי לְפִרְנָסְתּוֹ וּלְפִרְנָסְתּוֹ אֲנָשֵׁי בֵּיתוֹ. נראה דהלל הזקן שמסמל את מדת החסד כמובא בזהר (בראשית יז): חלק את כספו לשני חצאים; חצי עבור עניני העולם הזה, וחצי עבור עניני העולם הבא, לסמל שהשפע שישי במדת החסד מתחלק חצי עבור עניני העולם הזה וחצי עבור עניני העולם הבא.

מובא ב'שער הפנויות' להאריז"ל (ר"ה ח"ב ע' ריב), שששת חדשי החורף הם בבחינת יסוד בחינת ז"א, וששת חדשי הקיץ הם בבחינת מלכות בחינת נוקבא. וגם כאן נראה דיש רמז על החלוק של חצי חסדים בבחינת יסוד וחצי גבורות בבחינת מלכות שכל אחד הוא מספר שש בפני עצמו, חדשי החורף הם בבחינת יום, בחינת חסד, לכן זה זמן של השפעת המים, המסמלים חסד, וחדשי הקיץ הם בבחינת גבורות, לכן יש בהם את השפעות החם, ששייך לצד הגבורה. וכן רואים בחדשי החורף ובחדשי הקיץ שלאחר ג' חודשים בנקדת החצי מתחיל זמן של דין, וחדשי טבת ושבת בחורף הם זמן של דין, וכן תמוז ואב בקיץ. ומובא בספר 'אמונת עתיך' (תשנ"ב ע' פא) בשם הזהר שגם חדשי אדר ואולול הם דין, אלא שיעקב גנב אותם מעשו ונהפכו לרחמים.

נראה דלכן אברהם הוליד את יצחק ויצחק הוליד את יעקב, דאברהם, שמסמל את מדת החסד, השפיע לעולם את יצחק, המסמל את הגבורה, לרמז שהחסד משפיע לעולם רק דרך הגבורה שיוצאת מתוך החסד, היות שהחסד בפני עצמו נשאר למעלה ואינו יורד לעולם. וזה גופא הטעם שייצחק הביא את יעקב לעולם, לרמז שהגבורה משפיעה לעולם רק את בחינת יעקב, שמסמל את מדת התפארת, שמערבת מחסד וגבורה ביחד, דמדת הגבורה שיורדת להשפיע למלכות, היא גבורה מערבת עם חסד, חסד שבגבורה וגבורה שבחסד.

וכן מצינו בזהר (תרומה קעו). אברהם ירש ירשת החסד, יצא יצחק בדין מתוך חסד, יעקב יצא ברחמים מתוך דין קשה, וכך הוא למעלה יונק זה מן זה, עד שנכר הכל שהוא אחד. רואים שהשתלשלות חסד וגבורה תפארת, בהלדת יצחק מאברהם, ויעקב מיצחק, באה לרמז שכן סדר ההשפעה בפרצופים העליונים. וכן הכתוב (תהלים קיט, פט) "לעולם הויה דברך נצב בשמים" ר"ת **נדי"ב** המסמל את מדת החסד של אברהם כמובא בגמרא (סוכה מט:), דחסדי אברהם נשארים למעלה בזעיר אנפין שנקרא שמים.

על פי זה נראה לבאר מדוע תפלות שחרית ומנחה יש להם זמן רק חצי יום ותפלת ערבית זמנה כל הלילה, שהוא זמן כפול משחרית ומנחה. ותפלת שחרית היא כנגד אברהם ששייך לחסד הגמור שהוא כנגד החצי של הבקר שמוליד את השפע ועדין לא מגיע למלכות, ותפלת מנחה כנגד פעלת יצחק מחצות היום עד הלילה להשפיע את בחינת יעקב למלכות. מה שאין כן תפלת ערבית שהיא כנגד יעקב עצמו שמסמל את קו האמצע שיש בו את שני החצאים, ונשא גם את רחל וגם את לאה, אפטר להתפלל כל הלילה, גם בחצי שלפני חצות כשהמלכות עדין לא מקבלת שפע, וגם בחצי שאחר חצות.

יצחק תקן תפלת מנחה מחצות היום

מצינו בזהר חדש (חוקת סב.) שהמלכות נקראת בשם מנחה, היות שהיא מעלה מיין נוקבין שהם בבחינת מנחה, נראה דלכן יצחק תקן תפלת מנחה דייצחק מסמל את מדת הגבורה שמשפיעה למלכות ובונה את המלכות, וכפיכך יצחק בונה את המנחה. ולכן הוא תקן תפלת מנחה מחצות היום ואילך דההשפעה למלכות היא מהגבורה שבחסד שמתחילה להשפיע מחצות היום ואילך. והמלכות צריכה להעלות מיין נוקבין בבחינת מנחה מזמן זה כדי לקבל את השפע. וכן מובא בספר 'מדרש אבות' שהמנחה ששלח יעקב לעשו היתה בחצות היום, ורואים שחצות היום הוא הזמן של מנחה. ונראה דזה גופא הטעם ששרש נשמת דוד הוא מיצחק כמובא בזהר (וישלח קסח:), דבנין המלכות של דוד בא מיצחק. וכן מרמז הזהר שם שהכתוב **"ויצא יצחק לשוח בשדה"** מרמז שייצחק יצא לשדה לתקן תפלת מנחה, דשדה מסמלת את המלכות. וכן **"רוח"ב** המסמל את מדת הגבורה שמחלקת לשני חצאים, כדלעיל, מרמז בכתוב (בראשית כד, סא) "והוא יושב בארץ הנגב: ויצא יצחק לשוח בשדה" בדלוג **שש** אותיות. דשיבת יצחק בארץ הנגב מרמזת על פעלתו של יצחק בצד החסדים, דנגב הוא ימין. ופעלה זו מרמזת על הגבורה שבחסד שמשפיעה למלכות. ולכן הוא בדלוג **שש** אותיות דזה נעשה דרך היסוד השייך למספר שש. וכן **מלכות** בגימטריא **פתיה** שפרושו בארמית **רחב**, כמו שכתוב (דניאל ג, א) **"פתיה אמין שת"**, דהמלכות שמקבלת מהגבורות היא בבחינת גבורה **רחב**. וכן **יצחק** בגימטריא **ב'** פעמים **מנחה** עם המלים, דהשפעת יצחק מתחלקת לשתי המלכות לאה ורחל הנקראות מנחה. וכן **מנחה** עם הד' אותיות בגימטריא **חצי** דההשפעה למלכות היא רק חצי. וכן **מנח"ה** ס"ת משמח חתן עם הפלה. וכן הכתוב (בראשית ב, כב) **"ויבן ה' אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה" ס"ת מנח"ה.** דבנין האשה הוא בנין המלכות הנקראת מנחה. וכן הכתוב (בראשית יב, ז) **"ויבן שם מזבח להויה" ס"ת מנח"ה** דמזבח הוא בחינת מלכות, כמובא ברבנו בחיי (שמות כז, א) שהמזבח היה עשר אמות היות שהוא בחינת מלכות שהיא הספירה העשירית, ובנין המזבח הוא בנין המלכות. עין בלק"ת להאריז"ל (ויקרא ע' קפ) שהקרבנות נקראים **אשה** מלשון **אשה**. וכן הכתוב המדבר על בנין המזבח שדוד המלך בנה (דה"א כא, יח) **"כי יעלה דויד להקים מזבח להויה בגרן ארנו היבסי" ס"ת מנח"ה.**

וְכֵן במזבח שמסמל את המלכות מצינו שהוא מתחלק לשני חצאים שהם בבחינת ימין ושמאל, כמובא במשנה (זבחים נח.) ר' יוסי בר יהודה אומר מחצי המזבח ולדרום פדרום מחצי המזבח ולצפון בצפון. ומבאר לדברינו שהשפע של המלכות מתחלק לשני חצאים. וכן מצינו במשנה (מדות א, א.) וְחוּט שֶׁל סִקְרָא חָגְרוּ בְּאֲמָצֵעַ לְהַבְדִּיל בֵּין הַדְּמַיִם הָעֲלִיוֹנִים לַדְּמַיִם הַתַּחְתּוֹנִים. רואים שהמזבח היה מחלק לשני חצאים המרמזים על העולם העליון והעולם התחתון, כדבארנו במאמר 'חוטי החשמל'. וכן נראה שחוט הסקרא היה בצבע אדם, ושמו היה סקרא על שם הצבע האדם, לרמז שהוא מסמל את מדת הגבורה שנקמת בצבע האדם. וכן מובא בספר 'שם משמואל' (לך לך תרע"ג) שחוט הסקרא הוא אדם, כיון שהוא מסמל את מדת הדין.

מְצִינוּ בזהר (תרומה קלג.) שיצחק הוא בחינת מנורה. ובארנו במאמר 'חוטי החשמל מתחברים לשמיני', שהקנה האמצעי של המנורה הנקרא מנורה, מסמל את זעיר אנפין; ורואים שהשפעת הקנה האמצעי מתחלקת לשני חצאים שלשה קנים מצד ימין ושלשה קנים מצד שמאל. ומבאר לדברינו, דהקנה האמצעי, שהוא בבחינת זעיר אנפין המשפיע את שפע המנורה בסוד השפעת הגבורה, מחלק כל דבר לשנים, חצי לימין בבחינת חסד, וחצי לשמאל בבחינת גבורה. ופעולה זו שיכת ליצחק. וכן קצ"ץ מרמז בפסוקים (שמות כה לב, לו יח) "וְשֵׁשׁ קָנִים יֵצְאוּ מִצְדֵיהָ" בדלוג ה' אותיות. וכן מצינו במשנה (מנחות פח.) שהיו שמים חצי לג שמן לכל גר. וכן מובא מהרה"ג ר' מתתיהו גלזרסון שליט"א שיצחק"ק במלוי האותיות יו"ד צד"י ח"ת קו"ף, בגימטריא מנורה במלוי האותיות מ"מ נר"ן ו"ו רי"ש ה"ה.

נִרְאָה, דלכן זמן תפלת מנחה שתקן יצחק, וזמן הדלקת המנורה במקדש, שהוא בזמן מנחה, מתחילים באותו הזמן, בחצות היום, דיצחק הוא בחינת מנורה, ומחצות היום מתחיל זמנו של יצחק. וכן מצינו במדרש (ב"ר נג, ו) **בְּחֻצוֹת הַיּוֹם נוֹלַד יִצְחָק**. ומבאר לדברינו, דחצות היום הוא הזמן שיצחק מתחיל להשפיע בעולם, לכן הוא נולד בזמן זה בביתו של אברהם, לרמז שבזמן זה הוא נכנס בתוך מדת החסד של אברהם, והמדה משתנית מחסד שבחסד לגבורה שבחסד, ולכן המנורה היתה בדרום המסמל את מדת החסד, לרמז שהגבורה שהיא בסוד מנורה נכנסת בתוך קו החסד, והיא משפיעה את השפע אשר שם. וכן הכתוב המדבר על לדת יצחק (בראשית כא, א) **"בְּנֵו הַנוֹלַד לוֹ" ר"ת לה"ב** המסמל ספין ואש המסמלים את מדת הגבורה כדלעיל. והוסיף הרה"ג ר' ציון דוד סיבוני שליט"א שיצחק דין בגימטריא ערב, דערב הוא זמן מנחה שתקן יצחק.

וְכֵן ההכנה ללדת יצחק היתה על ידי ברית מילה שאברהם עשה **בְּחֻצֵי הַיּוֹם**, דמצינו ברש"י (דברים לב, מח) שבכל מקום שכתוב **"בְּעֵצֵם הַיּוֹם הַזֶּה"**, הפונה לחצי היום. וכתוב (בראשית יז, כו) **"בְּעֵצֵם הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוֹל אֲבִרְהָם"**, דאברהם נצטוו בבקר על המילה, ומל מיד לאחר הצווי בחצי היום, כפי שמשמע מרש"י (שם כג.) ומבאר לדברינו דברית מילה מסמלת את חתונת הגבורה לשני חצאים ומילת אברהם מרמזת על ההתחברות של אברהם לחצי התחתון שלו שיוורד לקדשה דרך יצחק כדלקמן, לכן זו היתה הכנה ללדת יצחק. וחבור זה של אברהם מתחיל בחצי היום כשמתחילה ההנהגה של גבורה שבחסד.

וְכֵן שרה נפקדה כשאברהם ושרה היו תחת חסותו של אבימלך, כמובא ברש"י (בראשית כא, א) ששרה נפקדה עוד לפני שה' רפא את אבימלך, ונראה דיש כאן רמז שיצחק הוא? היה המשפיע למלכות בבחינת אבי מלך, וכן אבימלך בגימטריא מנחה המסמלת את המלכות כפי שהיא בחצי היום ומקבלת מיצחק, וכן אבימלך בגימטריא חצי עם האותיות, דההשפעה למלכות מתחלקת לחצי חצי. וכן מובא ברמ"ע מפאנו (גלגולי נשמות' א) שאבימלך נתגלגל באבימלך בן ירובעל, ובהורדוס שהיה מלך ישראל. וכן מצינו שאברהם ויצחק עשו ברית עם אבימלך בבאר שבע, כמובא בכתוב (שם לא, וכן שם כו, כח), ונראה דיש כאן רמז שאבימלך קשור לברית שמסמלת את היסוד, שמשפיע לבאר שבע המסמלת את המלכות כדבארנו במאמר 'חשמל דם'. וכן מובא בלק"ת להאר"ז"ל (תולדות ע' פה) שאבימלך הוא הקלפה של עולם היצירה, ובארנו במאמר 'חשמל יצירת' שיצירה בגימטריא שם שדי, המסמל את היסוד, דעולם זה הוא בבחינת יסוד, וכן רואים שאבימלך נסה לפגם את המלכות כשלקח את שרה וכמעט לקח את רבקה, דהיסוד דקלפה מנסה לפגם את המלכות דקדשה, וכן רואים שיצחק התעשר כשגר בגרר אצל אבימלך, כמו שכתוב (שם כו, יג) **"וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הַלּוֹךְ וַיְגַדֵּל"** דזה היה מקום של שפע. וכן הכתוב המרמז על ההשפעה של יוסף היסוד לצד הקלפה (בראשית מא, נז) **"וְכָל הָאָרֶץ בָּאוּ מִצְרִימָה לְשִׁבַּר אֶל יוֹסֵף כִּי חִזַּק הָרַעֲב" ר"ת אבימלך"ך**.

וְכֵן מובא בספר 'אמונת עתינ' (תשנ"ב ע' מא, מד) שאבימלך היה הלעמת זה של יצחק, בבחינת צחוק ולצנות דקלפה, כמובא בגמרא (ע"ז יט.) **"וּבְמוֹשֵׁב לְצִיִּים לֹא יֵשֵׁב" שְׁלֹא יֵשֵׁב בְּמוֹשֵׁב אֲנָשִׁי פְּלִשְׁתִּים מִפְּנֵי שְׁלֻצְנִים הֵיוּ**. וכן מבאר שם את המדרש (ב"ר סד, ז) **"וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיֵּלֶךְ הַלּוֹךְ וַיְגַדֵּל" א"ר חנין עד שהיו אומרים זבל פרדותיו של יצחק ולא כספו וזהבו של אבימלך**, שכספו וזהבו של אבימלך יונקים מזבל פרדותיו של יצחק, דיניקת הקלפה היא מהצואה. **מְצִינוּ** בגמרא (סנהדרין צג.) **"וְהו' עֲמוֹ" שֶׁהִלְכָה כְּמוֹתוֹ בְּכָל מְקוֹם**. נראה דלכן הלכה כמו דוד המלך בכל מקום, דפסיקת ההלכות נעשית דרך מדת הגבורה שחזתכת את הדין כדלעיל, וכיון ששרש דוד מהגבורה הוא יודע איך לחתך ובאיזה אופן וכו', לכן הלכה כמותו בכל מקום.

מְצִינוּ במדרש (רות רבה ד, א) **נָעַץ הַחֶרֶב בְּאֲמָצֵעַ בֵּית הַמְּדַרְשׁ וְאָמַר או אהרג או אהרג, עד שאני מקים הלכה לרבים שכל שיבטל הלכה זו בחרב הזאת אני מתיז את ראשו, עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית**. נראה דלכן יתרא השתמש בלשון זו לרמז שהלכה זו נחתכה בחרב החזקה של דוד המלך, דהלכה זו נוגעת ליחוסו של דוד, ומי שיבטלה עלול לינוק מחרב זו.

נְרָאָה דלכּוּן מִשֶׁה יוֹסֵף וְדוֹד נִסְתַּלְקוּ בְּזִמְנֵי מִנְחָה שֶׁל שַׁבָּת, כַּמּוּבָא בְּזֵהָר (תְּרוּמָה קנ״ו): דְּמִשֶׁה יוֹסֵף וְדוֹד מִסְמְלִים אֶת ג' חֻלְקֵי קוּ הָאֲמָצַע דַּעַת יְסוֹד וּמַלְכוּת, דְּרָכּוּ מַעֲלִים אֶת הַמִּיּוֹן נוֹקְבִין מִלְמַטָּה לְמַעְלָה, לְכּוּן הֵם נִסְתַּלְקוּ בְּזִמְנֵי מִנְחָה דְהִסְתַּלְקוּתָם הִיא עֲלִית מִיּוֹן נוֹקְבִין וְזֶה הַזִּמְנֵי שֶׁהַמַּלְכוּת מַעְלָה מִיּוֹן נוֹקְבִין וּבִפְרָט בְּשַׁבָּת שְׂאֵז מַעֲלִים אֶת הַמִּיּוֹן נוֹקְבִין שֶׁל כָּל הַשַּׁבּוּעַ.

נְרָאָה דלכּוּן קָרְבוּ עֲנֵי בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ נִקְרָא בְּשֵׁם מִנְחָה, דְּקָרְבוּ עֲנֵי מִרְמֵז עַל הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא עֲנִיָּה וְדָלָה, וְהַמַּלְכוּת נִקְרָאת מִנְחָה. וְלְכּוּן הַמִּנְחָה הִיָּתָה מִצָּה. דְּמִצּוֹת הֵן הָאֵכֶל שֶׁל דוֹד הַמֶּלֶךְ **לְחֵם עֲנֵי**, כַּמּוּבָא בְּזֵהָר (וַיֵּצֵא קנ״ו). וְכֵן כְּתוּב עַל קָרְבַּן מִנְחָה (וַיִּקְרָא ב, א) **"וְנִפְשׁ כִּי תִקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה"**. וְנִפְשׁ מִסְמַלְת אֶת הַמַּלְכוּת, כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאמֶר 'חֲשַׁמֶּל דָּם'. וְכֵן נִרְאָה דְּמִצָּה הִיא מִלְשׁוֹן מִצְוֵי דָם הַנִּפְשׁ הַמִּרְמֵז עַל הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא בְּסוֹד דָּם הַנִּפְשׁ. וְכֵן כְּתוּב (וַיִּקְרָא ב, טו) **"וְנִתַּתְּ עֲלֶיהָ שָׁמֶן וְשַׁמֶּת עֲלֶיהָ לְבִנָּה מִנְחָה הוּא"**. וְ"לְבִנָּה" מִרְמֵז עַל הַלְבָּנָה שֶׁמִּסְמַלְת אֶת הַמַּלְכוּת. וְכֵן מִנְחָה נִמְדַּדַּת בְּעֶשְׂרֹנִים **עֶשְׂרוֹן** לְכַפֵּשׁ שְׁנֵי **עֶשְׂרוֹנִים** לְאֵיל, שְׁלֹשָׁה **עֶשְׂרוֹנִים** לְפָר, וּמִסְפָּר **עֶשְׂרֵי** מִסְמַל אֶת הַמַּלְכוּת. וְכֵן מִצִּינוּ בְּמִשְׁנָה (מִנְחוֹת עה:) שֶׁהִיוּ כּוֹפְלִים אֶת הַמִּנְחָה פְּעַמִּים לְחַתֵּךְ אוֹתָהּ לְאַרְבַּע רְבָעִים, וּמִבְּאֵר לְדַבְּרֵינוּ שֶׁסְמְלוּ בְּזֶה אֶת שְׁנֵי הַחֻצָּאִים שֶׁכָּל אֶחָד מִתְחַלֵּק שׁוֹב לְחֻצֵי, וְהַמַּלְכוּת שֶׁהִיא בְּחִינַת מִנְחָה מְקַבֵּלֶת חֻצֵי מִכָּל חֻצֵי. וְכֵן הַקְּרִיבַת הַמִּנְחָה הִיא דוֹקָא לְקַמֵּץ בֵּיד וְלֹא בְּכַלֵי, וּבְאֲרֵנוּ בְּמֵאמֶר 'חֲשַׁמֶּל אוֹת' שֶׁהִיד הִיא בְּחִינַת יְסוֹד שֶׁמִּשְׁפִּיעַ לְמַלְכוּת, כַּמּוּבָא בְּסִפְר 'מְבוּא לְחֻכְמַת הַקְּבָלָה' (ח"א ש"ג פ"ד) **שְׂאֲצַבַּע** הִיא בְּחִינַת יְסוֹד כַּמּוּבָא בְּגִמְרָא (פְּסוּחִים קיב:) **אֵין כָּל הָאֲצַבְעוֹת שׁוֹת**, וְהַפְּנִיָּה עַל הַיְסוֹד. וְכֵן מוּבָא בְּפִרְע"ח לְהָאֲרִיז"ל (ק"ש שַׁעַל הַמִּיטָה ע' שְׁלו) שֶׁיֵּשׁ הַשְּׁפָעָה מִבְּחִינַת יָד לְיְסוֹד שֶׁבְּמַלְכוּת בְּסוֹד חֲסִידִים הֵיוּ מִמְעַכְּוִין בֵּיד וְהֵיוּ מוֹצִיאִים בְּתוֹלִים **בְּאֲצַבַּע**. וְכֵן מִצִּינוּ בְּזֵהָר (תִּיקוּנִים לה:) שְׁאוֹתִיוֹת יָד שֶׁנִּמְצָאת בְּמִלָּה יְסוֹד בְּתַחֲלָה וּבְסוֹף, מִרְמֵזוֹת עַל הַשְּׁפָעַת הַיְסוֹד דֶּרֶךְ בְּחִינַת יָד, וְכֵן **קַמ"ץ** ר"ת הַפְּסוּק שֶׁל גְּאֵלַת מִצְרַיִם, (שְׁמוֹת יב, לא) **"וַיִּקְרָא לְמִשֶׁה וְלֹאֲהָרֹן לֵילָה וַיֹּאמֶר קוּמוּ צֵאוּ מֵתוֹךְ עַמִּי"** וְכֵן מִרְמֵז בְּפְסוּק שֶׁל לְדַת שֶׁרַשׁ הַמַּלְכוּת (בְּרֵאשִׁית לח, כח) **"וַיִּקְרָא שְׁמוֹ פֶּרֶץ"**. בְּדִלּוּג ד' אוֹתִיוֹת.

מִצִּינוּ בְּגִמְרָא (מִנְחוֹת קד:) **אָמַר רַבִּי יִצְחָק, מֵה נִשְׁתַּנָּה מִנְחָה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ חֲמִשָּׁה מִיּוֹן טְגוּן הִלְלוּ מִשְׁל לְמֶלֶךְ בְּשֶׁר וְדָם שֶׁעָשָׂה לוֹ אוֹהֲבוֹ סְעוּדָה, וַיִּודַע בּוֹ שֶׁהוּא עֲנֵי, אָמַר לוֹ, עָשָׂה לִי מֵהֵן חֲמִשָּׁה מִיּוֹן טְגוּן, כְּדִי שְׂאֵהֲנָה מִמֶּךָ. רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ חֲמִשָּׁה סוּגֵי מִנְחָה, שֶׁמַּעֲלִים מִיּוֹן נוֹקְבִין, וּמִרְמֵזִים עַל הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא בְּסוֹד אוֹת ה'. וְהוֹסִיף הַרַ"ג ר' אֵלִיהוּ נַחְמֵנִי שְׁלִיט"א שֶׁמִּנְחָה נִעֲשִׂית מִסְלַת וְשָׁמֶן, וְסִלַּת בְּגִימְטְרִיא מַלְכוּת. וְשָׁמֶן מִרְמֵז עַל שָׁמֶן הַמִּשְׁחָה, שְׁבוּ מוֹשְׁחִין אֶת הַמַּלְכִים. וְהוֹסִיף הַרַ"ג ר' א. כָּלִיל שְׁלִיט"א שֶׁהַפְּסוּק (וַיִּקְרָא ז, ט) **"וְכָל מִנְחָה אֲשֶׁר תֹּאפֶה בְּתַנּוּר וְכָל נַעֲשֶׂה בְּמִרְחֶשֶׁת וְעַל מַחְבַּת לְכַהֵן הַמִּקְרִיב אֹתָהּ לוֹ תִהְיֶה"**, הוּא הַפְּסוּק 2886 מִתְחַלֵּת הַתּוֹרָה, וּבִשְׁנַת 2886 לְבְרִיאַת הָעוֹלָם מֶלֶךְ דוֹד בְּחִבְרוֹן עַל כָּל יִשְׂרָאֵל. שֶׁהָרִי דוֹד הַמֶּלֶךְ נוֹלַד בְּשַׁנַּת ב' אֲלָפִים תַּתְּנ"ד לְבְרִיאַת הָעוֹלָם, וּמֶלֶךְ בְּחִבְרוֹן בְּגִיל שְׁלֹשִׁים כְּשִׁמַּת שְׁאוּל בְּתַחֲלִיל שַׁנַּת תַּתְּנ"ד, וּמַלְכוּתוֹ לְבַד הַתְּחִילָה בְּשַׁנַּת ב' אֲלָפִים תַּתְּנ"ו. כַּמּוּבָא בְּגִמְרָא (סְנַהֲדְרִין כ. וּבְתוֹס' שם) שֶׁב' שָׁנִים וּמִחְצָה אִישׁ בְּשַׁת מֶלֶךְ בִּירוּשָׁלַיִם.**

נְרָאָה דלכּוּן הַמִּנְהָג לְכַתֵּב בְּשִׁטְר הַתְּנָאִים בְּנִשְׁוֹאִין עַל הַנְּדוּגָה שֶׁהָאִשָּׁה מְבִיאָה **כַּמְדָּבָר**, דְּבִאֲרֵנוּ בְּמֵאמֶר 'חֻטֵּי הַחֲשַׁמֶּל שֶׁנְּדוּגָה הִיא בְּבְחִינַת מִנְחָה שֶׁל מִיּוֹן נוֹקְבִין שֶׁהָאִשָּׁה מְבִיאָה כְּדִי לְקַבֵּל אֶת הַמִּיּוֹן דְּכוּרִין שֶׁל הַבַּעַל. וְכַשֵּׁם שְׁאוֹמְרִים בְּנִסְח הַתְּפִלָּה עַל הַמִּנְחוֹת וּמִנְחוֹתָם וְנִסְכֵיהֶם **כַּמְדָּבָר**, כֵּן הַשְּׁתַּלְשֵׁל שִׁיאֲמָרוּ אֶת זֶה גַם עַל מִנְחַת הַנְּדוּגָה. עֵינֵי ב' תְּשׁוּבוֹת מֵהַרש"ל' (טד) שְׁגוּרִס בְּסִדּוּר וּמִנְחָתָם **כַּמְדָּבָר** בְּלִי הַמִּלָּה וְנִסְכֵיהֶם. וְהַלְשׁוֹן **כַּמְדָּבָר** מִרְמֵז עַל הַמַּלְכוּת שֶׁהִיא בְּסוֹד דְּבוּר.

נְרָאָה דלכּוּן בְּנִינֵי הַמַּלְכוּת נִקְרָא בְּשֵׁם בְּנִינֵי, דְּמִצִּינוּ שֶׁהַמַּלְכוּת נִקְרָאת בְּשֵׁם אָבוֹן, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (תְּהִלִּים קיח, כב) **"אָבוֹן מֵאִסוּ הַבּוֹנִים"**. וְכֵן כְּתוּב (יִשְׁעִי' כח, טז) **"הַנְּנִי יְסוֹד בְּצִיּוֹן אָבוֹן"** וּבְאָבוֹן שִׁיכַת לְשׁוֹן בְּנִינֵי. וְכֵן הָאִשָּׁה שֶׁמִּסְמַלְת אֶת הַמַּלְכוּת נִקְרָאת בְּשֵׁם בֵּית כַּמּוּבָא בְּמִשְׁנָה (יוֹמָא ב.) **בֵּיתוֹ זוֹ אֲשֶׁתוֹ**. וְכֵן נִרְאָה דְּהַטַּעַם שֶׁהַמַּזְבַּח נִבְּנָה מֵאָבָנִים, כִּיּוֹן שֶׁהוּא בְּחִינַת מַלְכוּת שֶׁהִיא בְּבְחִינַת אָבוֹן.

חֲתוּךְ הַגְּבוּרָה נַעֲשֶׂה בַּעֲטַרְת הַיְסוֹד

מִצִּינוּ בְּזֵהָר חֲדָשׁ (תִּיקוּנִים קכח:) **צְדִיק אִיהוּ נְטִיל לְשִׁמְאֵלָא דְאִיהוּ יִצְחָק ק"ץ ח"י**. נִרְאָה דְּהַזֵּהָר מִרְמֵז שֶׁהַקֵּץ שֶׁל הַצְּדִיק הִינְנוּ הַסּוֹף וְהַסִּיּוּם שֶׁל הַיְסוֹד הַנִּקְרָא צְדִיק, הוּא **יִצְחָק** שֶׁהוּא אוֹתִיוֹת **ק"ץ ח"י** דְּהַיְסוֹד נִקְרָא ח"י, וְהַסּוֹף וְהַסִּיּוּם שֶׁל הַיְסוֹד שֶׁיֵּךְ לְיִצְחָק, דְּיִצְחָק כְּבִיכּוֹל נִמְצָא בְּסִיּוּם הַיְסוֹד וּמַחֲלִיט אֵיזָה שֶׁפַּע יָרַד לְמַלְכוּת וְאֵיזָה לֹא. כְּפִי שֶׁנִּבְאָר לְקַמֵּן בְּעִנְיֵן חֻצֵי שַׁבָּת הַמִּנְשָׁה, שֶׁשְׁנֵי הַצְּנוּרוֹת הַנִּמְצָאִים בְּסִיּוּם הַיְסוֹד מִסְמְלִים אֶת הַחֻלְקָה שֶׁהַגְּבוּרָה עוֹשֶׂה בְּמִקּוֹם זֶה. וְצְנוּר הַזֶּרַע שֶׁמִּשְׁפִּיעַ בְּחִמִּימוֹת בְּבְחִינַת גְּבוּרָה מִסְמַל אֶת הַשְּׁפָעַת הַיּוֹרֵד לְחֻצֵי שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה, וְצְנוּר הַמִּים מִסְמַל אֶת הַחֻצֵי הָעֲלִיוֹן שֶׁיּוֹרֵד רַק דֶּרֶךְ הַחֻצִּיּוֹנִים. וְכֵן נְבִיא לְקַמֵּן מֵהַלֵּק"ת לְהָאֲרִיז"ל (לך לך ע' נו) שֶׁמִּקּוֹם הַמִּילָה הוּא בְּסוֹד שֵׁם אֱלֹהִים הַמִּסְמַל אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה. וְכֵן מוּבָא ב' פְּרִי עֵץ חַיִּים' לְהָאֲרִיז"ל (ר"ה ע' תַּקְסַט) שֶׁעֲטַרְת הַיְסוֹד הִיא בְּבְחִינַת גְּבוּרָה. וְכֵן מִצִּינוּ בְּגִמְרָא (יִבְמוֹת עו.) שֶׁבְשׁוּל הַזֶּרַע וְחִמוּמוֹ נַעֲשֶׂה בַּעֲטַרְת הַיְסוֹד, וְרוֹאִים שֶׁהַמִּקּוֹם הַזֶּה הוּא מִקּוֹם שֶׁל גְּבוּרָה. וְלְכּוּן תַּבַּת **חַד** הִיא גַם חֲתוּךְ וְגַם אֲחַדוּת, דְּ**יְחוּד** הוּא מִלְשׁוֹן **חַד** הַמִּרְמֵז עַל חֲתוּךְ הַחַד שֶׁל הַגְּבוּרָה שֶׁנַּעֲשֶׂה בְּזִמְנֵי הַזְּיוּג. וְכֵן מוּבָא ב' סִפְר הַלְקוּטִים' לְהָאֲרִיז"ל (וִירָא ע' ס') שֶׁקֵּץ חֵי מִרְמֵז עַל הַמְּתַקֵּת הַגְּבוּרוֹת שֶׁנַּעֲשִׂית בַּעֲטַרְת שֶׁבִּיּוֹד עַל יְדֵי הַחֲסִידִים שֶׁמִּתְגַּלִּים שֵׁם. וְהֵם דְּבְרִינוּ שֶׁבְּמִקּוֹם זֶה נִכְלָלִים הַגְּבוּרוֹת וְהַחֲסִידִים יְחַד, חֲסֵד שֶׁבְּגְבוּרָה וְגְבוּרָה שֶׁבְּחֲסֵד וּמִשְׁפָּעִים מִשֵּׁם דֶּרֶךְ הַגְּבוּרָה לְמַלְכוּת. וְכֵן **זִיּוּג** אוֹתִיוֹת **יְגוּז** שֶׁמִּשְׁמַעוֹתוֹ חֲתוּךְ.

וכן מובא בפרוש הגר"א על הזהר (בראשית מג): המתוק של הגבורות להתפזר הרבה ולטחון דק, פידוע בסוד הקטרת הדק היטב והוא סוד הזווג שהגבורות מתמתקין. רואים שחתונך ופרור הזרע ממתיק את הגבורות. וכן מצינו בזהר (תיקונים ג.) שברית היא אותיות תביר, שפרושו לשבר. וכן מצינו בזהר (תיקונים כה.) שטעם תביר, מסמל את מדת הגבורה. ומבאר לדברינו שפעלת הברית היא בסוד שביכה וחתונך. וזה סוד כריתת ברית, דברית יש לה חתונך וכריתתה, כפי שנבאר לקמן בענין ברית בין הבתרים. וכן מובא בפרוש ה'מתוק מדבש' על הזהר (תיקונים כג.) שעטרת הסוד נקראת שער מלשון שיעור, כיון שהיא נותנת שיעור להשפעות שעוברות דרכה.

מובא בעולת תמיד' להאריז"ל (ע' עא) ובזה תבין מה שמובא בזהר דיסוד נטיל לשמאלא, ורבו הוא דין, לפי שעטרא דחסד שבו הוא מעט מאד, ועקר מה שיש כאן ביסוד למטה בהיותו במלכות, הוא בחינת עטרא דגבורה, ולכן נקרא היסוד בחינת דין. ומבאר לדברינו כיון שהשפעה למלכות היא דרך הגבורות, היסוד הוא בחינת דין.

ואין להקשות איך יתכן שהחלקה בין רחל ללאה נעשית בעטרת היסוד הרי לאה נמצאת למעלה כנגד הערף של זעיר אנפין, ואיך יתכן שלאה מקבלת את חלקה בעטרת היסוד, דמובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער כה ח"ב ע' טו) שהאורות שיוצאים למטה ליסוד, חוזרים ועולים מלמטה למעלה. וכן מובא ב'מבוא שערים' להאריז"ל (רו) שכששתי הנקבות נהפכות לפרצוף אחד, מקום החתך שלהן שהיה בין הראש של התחתונה לרגלים של העליונה, הוא עכשיו היסוד של הפרצוף החדש, ורואים שהחתונך שיש ליסוד. וכן מובא ב'שער הפסוקים' להאריז"ל (וירא נו) והנה אם תחבר יצחק, שהוא סוד הדינים, עם יוסף הנקרא יסוד, הם בגימטריא רפ"ח ניצוצין. [החבור הוא יצחק בגימטריא ר"ח, ויסוד גימטריא פ', הרי רפ"ח. וזה נרמז גם כן בשם יצחק עצמו, שהוא ק"ץ ח", כלומר, קצו וחיבורו הוא בחי"י, שהוא היסוד]. והואיל ואתא לידן, דע, כי שתי היסודות של לאה ורחל, הם ב' ממין סתומות, ומספרם שמונים, כמנין אותיות יסוד דדכונרא שהוא שמונים, המזדוג עם שתייהם. רואים שהאריז"ל מקשר את החבור של יצחק עם היסוד, לחלקת השפע בין רחל ללאה. וכן מובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (רחל ולאה פ"ח) שהשפע שרחל ולאה מקבלות הוא בסוד האות צ' שמתחלקת לב' פעמים מ"ה, אחד ללאה, ואחד לרחל. והאות צ' מסמלת את היסוד.

וכן השנים משונלד יצחק עד שנפטר יעקב היו כמנין ק"ץ ח", כמובא ברש"י (בראשית טו, יג) שמשונלד יצחק עד שעלה יעקב למצרים היו ק"ץ שנים, ובמצרים היו עוד ט"ז שנים. ויצחק נולד בפסח לפי כל השיטות בגמרא (ר"ה י). מה שאין כן יעקב נפטר בסכות לפי שיטת רבי אליעזר בגמרא שם, ממילא יש עוד שנה, דיום אחד בשנה קרוי שנה. ומבאר לדברינו דשנותיהם של יצחק ויעקב יחד, מרמזים על השפעת יצחק דרך עמוד האמצע של יעקב, שהוא הסוד של קץ ח"י בעטרת היסוד שמאחד את שני הקוים ומשפיע את השפע למלכות. וכן מובא בלק"ת להאריז"ל (וירא ע' נו) שייצחק הוא בסוד בנימין שמסמל את העטרה שביסוד שמחברת את הזכר לנקבה. וענין ב'שער הפסוקים' להאריז"ל (וירא ע' נו) שנשמת יצחק היתה בתחלה בבחינת נקבה ובעקדה קבל נשמה חדשה בבחינת זכר, ורואים שייצחק בסוד נשמתו סמל חבור של זכר ונקבה.

וכן הצחוק של יצחק מרמז על העטרה שביסוד, דצחוק מרמז על השפעת הזווג שנקרא מצחק כדלקמן, וכן בארנו במאמר 'חשמל דם' שחדש אדר הוא בבחינת עטרה שביסוד, ומובא ב'ספר יצירה' שחדש אדר הוא בבחינת צחוק. וכן בארנו במאמר שם שהעטרה שביסוד היא בבחינת שם מ"ב שהוא בבחינת גבורה. וכן בארנו שם שמספר שבע מסמל את העטרה שביסוד, ושבע בגימטריא שמאל שמסמל גבורה. וכן עטרת היסוד בגימטריא בית שמאי המסמלים את מדת הגבורה. וכן מצינו בגמרא (נדה ג:) ששמאי מיקל בטמאת נדה. והגמרא מבארת, טעמא דשמאי משום בטול פריה ורביה. ורואים ששמאי מחמיר מאד שלא לבטל בנות ישראל ממצות פריה ורביה. ומבאר לדברינו ששרש נשמתו מהמצוה הזאת.

וכן מצינו בזהר (תרומה קמה.) שהעטרה שביסוד היא בבחינת זהב המסמל את מדת הגבורה. וכפי שבארנו במאמר 'חשמל לולב' שעטרת היסוד נקראת "עטרת פז", היינו עטרת זהב. ומרמז במדרש (ב"ר טז, ב) אמר ריש לקיש לא היה העולם ראוי להשתמש בזהב, ולמה נברא בשביל בית המקדש, שנאמר "וזהב הארץ ההיא טוב", "ההר הטוב הזה והלבנון". השפעת היסוד למלכות שהיא בסוד זהב נעשית בבית המקדש, לכן שם המקום האמתי של הזהב.

וכן מובא בלק"ת להאריז"ל (וירא ע' סד) ששם שדי נמצא בסיום היסוד ומשפיע למלכות, והוא שם של גבורה שאומר די לחלק מהשפע שלא ירד למלכות. וכן נראה דשם שדי בגימטריא ב' פעמים נקבה לרמז שהוא מחלק את השפע בין שתי הנקבות שהן רחל ולאה. וכן מובא ב'שער ההקדמות' להאריז"ל (ע' קנב) שהחלקה בין רחל ללאה נרמזת בענין שם שדי שאומר די. וכפי שמבאר בספר 'משנת חסידים' (ר"ה ז) שלאה היא בסוד אותיות ש"ד של שם שדי, שנמצאות בתפלין של ראש המרמזים על לאה, ורחל היא בסוד אות יו"ד של שם שדי שנמצאות בתפלין של יד, ומרמזת על רחל. ומבאר לדברינו שהשפעת לאה יורדת לחיצונים לכן היא נרמזת באותיות ש"ד של שם שדי המסמלות את ההשפעה לחיצונים, כפי שבארנו במאמר 'חשמל דם' ששם שדי הוא המלאך מטטרון שמערב טוב ורע, ואותיות ש"ד שבו מסמלות את צד הרע, והאות י' מסמלת את צד הטוב. וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' יצחק גנזבורג שליט"א שדי בגימטריא דוד, ור"ת דוד הונתן. כיון שבהשפעה למלכות אומרים את הדי.

מצינו בזהר (עקב רעב. תיקונים פד:) שהשפעת היסוד היא בסוד חתונך פרוסת לחם, ושעור טפות הזרע הן כזית, כשעור אכילה. ומבאר לדברינו כיון שזווג הוא בסוד אכילה ובסוד חתונך, הוא בסוד חתונך לחם. וכן מובא ב'שער רוח הקדש' להאריז"ל (פד) "הלוא פרס לרעב לחמן", פרס בגימטריא הוי"ה שדי. רואים ששם שדי המסמל את השפעת היסוד, מסמל את חתונך הלחם.

וְכֵן בארנו במאמר 'חשמל צדיק' ששם שדי אומר די במספר **ת"ק** שזה מספר המלוי של שם שדי, **שי"ן דל"ת יו"ד**, שעד שם הוא נותן לכל העולם להתפשט. **דמלוי** בגימטריא **אלהים** ומסמל את הגבורה שנותנת לכל דבר להתפשט עד סוף המלוי שלו. ומלוי שם שדי מסמל את התפשטות הגבורה עצמה עד למקום שאומרת די. ומובא ב'שער ההקדמות' להאריז"ל (ע' רנד) שאותיות המלוי הן בסוד נקבה, ומבאר לדברינו דמלוי ת"ק מסמל את ההשפעה של שם שדי לנקבה. וכן **ת"ק** בגימטריא **מלכות** עם האותיות. דמלכות מסמלת את בחינת הנקבה והמלוי בכל עולם שמקבלים את השפע, והמלכות היא סיום ההשפעה. וכן נראה דמספר **ת"ק** בגימטריא **שור** שפרושו לחתך, כמו שכתוב (דה"א כ, א) **"וישר במגרה"**. דשם שדי אומר די על ידי בחינת חתוך. וכן **שור** או **ת"ק** הם בגימטריא **רמ"ח רנ"ב** דחתוך זה נעשה בבחינת העטרה שביסוד שמחברת את הרמ"ח של הזכר לרנ"ב של הנקבה. וכן כל מקום שכתוב בתורה **"את יצחק"** הוא ס"ת **ת"ק** דמספר ת"ק מסמל את פעלת הגבורה בעולם. וכן נבאר לקמן ששם שדי אומר די אותיות **יד**, לרמז על פעלת הגבורה שמחלקת לשני חצאים שהם בבחינת שתי ידיים. ושם שדי אומר די **ליד** אחת שלא תרד למטה. וכן מובא בספר 'מאורי אור' שהיסוד נקרא די.

מצינו בזהר (תיקונים קלג:) **להט החרב המתהפכת לעתים מטה לנחש, לעתים נחש למטה, מרע לטוב ומטוב לרע, וזה הוא גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור.** בארנו במאמר 'חשמל חטא' ש'**להט החרב המתהפכת**' שמתהפכת מטוב לרע ומרע לטוב נמצאת ביציאה מגן עדן במקום שהוא בחינת עטרת היסוד. ומבאר לדברינו דבמקום זה נעשה החתוך דרך בחינת חרב שמבדילה בין השפע של הקדשה לשפע שיוצא לצד הרע, ולכן הוא נקרא **"להט החרב"** מלשון **אש ליהטת** המסמלת את הגבורה, כפי שהבאנו לעיל מהרבנו בחיי (בראשית ד, כד). וכן מצינו בזהר חדש (תיקונים קמ:) שהעטרה שביסוד היא בבחינת חרב שמניפים לכל צד. וכן מצינו בגמרא (ב"מ פד:) שהיסוד נמשל לחרב. ומבאר לדברינו דבמקום זה נעשה חתוך הגבורה דרך בחינת חרב. וזה סוד **כריתות** ברית, דברית יש לה חתוך וכריתתה, כפי שנבאר לקמן בענין ברית בין הבתרים. וכן **גיד** היסוד, מרמז על חתוך מלשון **גידוי** אילנא שפרושו לחתך. וכן הכתוב (בראשית ג, כד) **"ואת להט החרב"** בגימטריא **עטרה שביסוד**. וכן **גבורה** בגימטריא **חרב ו'**, דמדת הגבורה היא בבחינת חרב, שחותך את האות ו', המסמלת את היסוד לשני חצאים.

כתוב (במדבר כה, יב) **"הנני נתן לו את בריתי שלום: והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם"**. ומצינו בזהר חדש (תשא נו:) שפינחס בקנאותו חבר יסוד למלכות. וכן מובא בספר 'בית עולמים' לר"א חבר (דף קמט. ד"ה ותנא), שהמלה **קנאה** בגימטריא **יוסף**, ופינחס התלבש בלבוש קנאה שהוא בבחינת יוסף היסוד דקדשה, כשקנא על מעשה זמרי. וכן מובא ב'שער הגלגולים' להאריז"ל (הקדמה לב) שפינחס היה גלגול יוסף. וכן **פנחס** בגימטריא **יצחק** המסמל את מדת הגבורה שחותכת את השפע למלכות. נראה דלכן הפסוק (במדבר כה, יב) **"הנני נתן לו את בריתי שלום"**, וא"ו דשלום קטיעא, לרמז שחתוך החרב של פינחס שתקן את היסוד, חתך את האות ו' לשנים שתמשיך להשפיע את השפע למלכות, ולכן ו' ד'**שלום**' קטיעא, דשלום מסמל את היסוד.

מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער לח ח"ב ע' רח) **וזה שאמרו רז"ל מה שעשתה יראה עטרה לראשה, עשתה ענוה עקב לסוליתא, רצה לומר רגלים דלאה שהיא הנקרא ענוה, עשתה יראה שהיא רחל כתר לראשה.** בארנו במאמר חז"ל זה במאמר 'חשמל יציאת' על פי הזהר חדש (תיקונים קלט:), שהעטרה מרמזת על העטרה שביסוד, ורואים שעטרה זו נמצאת בחבור של רגלי לאה עם ראשה של רחל, וכדבארנו שכאן נעשית החלקה ביניהם. וכן מובא בכתבי הגרמ"מ משקלוב (ביאור משנת חסידים' דף רכא) **שמרדכי** בגימטריא **רחל לאה**. ומבאר לדברינו דמרדכי מסמל את העטרה שביסוד בסוד בנימין דבארנו במאמר 'חשמל אות', ובמקום זה נעשית החלקה בין רחל ללאה.

מצינו בגמרא (מגילה טו.) **אמר רב התך זה דניאל ולמה נקרא שמו התך שחתכהו מגדלתו, ושמואל אמר שכל דברי מלכות נחתכין על פיו.** מובא בספר 'הפליאה' (ד"ה אבג) ש'**דניאל** הוא אותיות **אילן ד'** או **לאדנ"י** ובארנו במאמר 'חשמל אות' שדניאל הוא בבחינת עטרת היסוד שמשפיעה למלכות שהיא בבחינת שם אדנ"י או אות ד', לכן הוא קשר בין מרדכי לאסתר דאסתר היא בחינת מלכות. נראה דלכן הוא נקרא **התך** מלשון **חתך**, דאותיות ה' וח' מתחלפות, ולכן **כל דברי מלכות נחתכין על פיו**, דהשפעתו למלכות היא בבחינת חתוך.

מצינו בגמרא (עירובין יח.) **"ויבן ה' אלהים את הצלע" רב ושמואל חד אמר פרוץ וחד אמר זנב וכו', למאן דאמר זנב מאי "ויסגר בשר תחתנה" אמר רב זביד ואיתימא רב ירמיה ואיתימא רב נחמן בר יצחק לא נצרכה אלא למקום חתך.** ב'שער ההקדמות' להאריז"ל (ע' קכו) מבאר את המלים בגמרא **למקום חתך** שמרמז על החלקה של הגבורה בעולמות בבחינת רחל ולאה. נראה לבאר על פי מה שבארנו במאמר 'חשמל דם' שהזנב הוא בבחינת יסוד, וחנה היתה בתחילה בבחינת זנב דהאשה היא המשך יסוד האיש, לכן מקום זה הוא מקום החתך, דמקום זה הוא בבחינת העטרה שביסוד שמחברת את הזכר לנקבה. והחלקה נעשית במקום זה. וכן **צלע** בגימטריא **קץ** שפרושו חתוך כמו **קצצה**.

וכן נראה דזה סוד חתוך הנסירה שה' נסר את חנה מאדם הראשון שהיו דבקים אחרו באחר כדי שיוכלו להזדוג פנים בפנים, דכשם שזווג הולך יחד עם חתוך, היינו קודם יש חתוך שמברר איזה שפע ירד, ואחר כך בא הזווג להשפיע את השפע, כך תהליך הנסירה שבא קודם לזווג, הוא בסוד חתוך שמפריד בין החלק של רחל לחלק שנשאר בז"א, ורחל מקבלת בנסירה את חלקה שהן הגבורות שהיו בז"א, כפי שבארנו שהגבורות עוברים לרחל, ובנסירה היא מקבלת ישר מהאמא את מה שהיא תקבל אחר כך מז"א בזווג, לכן יש חתוך בשני המקומות. וכן מובא ב'שער הכוונות' להאריז"ל (ר"ה ח"ב ע' רטז) שחתוך הנסירה מפריד את

הקלפות שלא תהיה להם אחיזה בזווג, ומבאר לדברינו דתכלית הנסירה היא לברר את החצי של הקדשה, ולהסיר את החצי של הקלפה, כדי שיוכלו להזדוג פנים בפנים ולהשפיע את שפע הקדשה שנקרא פנים בפנים.

וכן מובא בספר 'ים החכמה' (תשס"ט ע' רמו) בשם ספר 'מחברת הקדש' שנסירה היא בסוד היחץ שעושים בליל הסדר, ובארנו לעיל שיחץ מסמל את חתוך הגבורה. וכן נס פורים שבא מחצי המלכות כדלעיל היה בזמן של גלות בבל שהיתה בבחינת נסירה, כמובא ב'שער הכוונות' להאר"ל (פורים ח"ב ע' שכט), והמן חשב שאין זווג בזמן זה, וז"א כבכול ישן, אבל מרדכי שהיה בסוד עטרת יסוד אבא עורר זווג בדרגה גבוהה ישר מאבא ואמא לרחל בסוד הנסירה, שהביאה את האור של פורים שהוא אותו חצי שרחל מקבלת בזווג, אלא שבנסירה היא מקבלת את זה בדרגה יותר גבוהה ישר מאבא ואמא, כמבאר שם.

מצינו בגמרא (ב"ק צב.) "וזאת ליהודה" כל אותן שנים שהיו ישראל במדבר, היו עצמותיו של יהודה מגלגלין בארון, עד שעמד משה ובקש עליו רחמים, אמר לפניו, רבונו של עולם, מי גרם לראובן שיודה יהודה, וזאת ליהודה, מיד "שמע ה' קול יהודה", על איבריה לשפא, ולא הוּו קא מעילין ליה למתיבתא דרקינא ואל עמו תביאנו, לא הוּו קא ידע למשקל ולמיטרך בשמעתא "ידיו רב לו", לא הוּו קא סלקא ליה שמעתא אליבא דהלכתא "ועזר מצריו תהיה". רואים שמשה דאג לבנות את יהודה בנין גשמי ובנין רוחני. ומבאר לדברינו דמשה הוא בסוד עטרת יסוד אבא שבונה את המלכות כמו מרדכי, כדבארנו במאמר 'חשמל אות'.

מצינו בזהר (פקודי רמא:) שחבור הקרשים לאדנים היה בבחינת חבור יסוד ומלכות. וכן מובא בלק"ת להאר"ל (פקודי ע' קעד) שהאדנים במשפן היו כנגד שם אדני המסמל את המלכות. נראה דלכן הקרשים מתפצלים בסופם לשתי ידות שנוכנסות בתוך שני אדנים, לרמז על החתוך שנעשה במקום זה לשני חצאים, באפן שחצי אחד יורד לצד הקדשה והחצי השני יורד דרך החיצונים. וכן מובא בספר 'דגל מחנה אפרים' (תרומה ד"ה שני) ששני אדנים מרמזים על יסוד ומלכות. ומבאר לדברינו דאין אחד מרמז על השפע שנשאר ביסוד ואינו יורד למלכות דקדשה, והאין השני מרמז על החצי שיוורד למלכות דקדשה. ולכן הקרשים מתפצלים לשתי ידות דנבאר לקמן שחלקה זו היא בבחינת שתי ידים. וכן מצינו ברש"י (שמות ל, טו) שהאדנים נקנו מה'מחצית השקל'. ונבאר לקמן שמחצית השקל מסמלת את החלקה לשני חצאים. וכן הכתוב (שמות כו, יז) "שתי ידות לקרש האחד משלבת" ר"ת מיל"ה דחתוך זה הוא חתוך המילה כדלקמן. וכן הכתוב (שם יט) "ושני אדנים תחת הקרש האחד לשתי ידתי" ס"ת שד"י לרמז שחבור הקרשים לאדנים עם החתוך שנעשה שם נעשה דרך שם שד"י שנמצא בסיום היסוד ומזוג יסוד ומלכות. וכן ספ"ן המסמל את חתוך הגבורה שנעשה במקום זה, מרמז בכתוב שם "אדני כסף" בהפוך אותיות.

ברית מילה מסמלת את חתוך הגבורה לשני חצאים

מצינו בגמרא (שבת קלז:) והמברך אומר אשר קדש ידיד מבטן וחק בשארו שם וצאצאיו חתם באות ברית קדש. ומבאר רש"י ידיד מבטן יצחק קרי ידיד על שם "אשר אהבת". נראה דברית מילה מרמזת על פעלתו של יצחק במקום זה שמחלק את השפע לשני חצאים, וכפיכך דוחה את הערלה שמרמזת על החצי שהולך לחיצונים, ומגלה את היסוד דקדשה שמשפיע את החצי של צד הקדשה. לכן מזכירים בברכת המילה דוקא את בריתו של יצחק, אף על פי שבברכה שאומרים קדם המילה אומרים בריתו של אברהם אבינו, לרמז שהברכה שבאה לאחר המילה שהיא הברכה שמשפיעה את שפע היסוד דקדשה למלכות היא ברכתו של יצחק, וכפי שבארנו במאמר 'חשמל דם' שברית מילה מעוררת את השפעת היסוד למלכות, והברכה על הכוס לאחר המילה ממשיכה ברכה זו. וכן מובא ב'ספר הלקוטים' להאר"ל (מלכים ב' ע' שפז) שיצחק עם ח' מי מילה בגימטריא גבורה. ונראה דיש פאן רמז שבחבור יצחק למילה, מתגלה הגבורה של יצחק. דבמקום זה הוא כבכול נמצא ומפעיל את מדת הגבורה. עין ב'עץ חיים' להאר"ל (שער לג ח"ב ע' קמא, וב'שער הפסוקים' מסות ע' קצג) שהערלה יונקת מצנור המים שב'יסוד המשפיע לחיצונים. דביסוד יש שני חצאים חצי הזרע מסמל את החצי שיוורד לצד הקדשה וחצי המים יחד עם הערלה מסמלים את החצי שיוורד לחיצונים.

וזה לשון הלק"ת להאר"ל (לד לד ע' נו) דע כי מילה גימטריא פה וע"ה גימטריא אלהים וכו', לכן מוצאים גם כן ביין לפי שיין גם כן גבורה כהמילה, מין במינו, גבורה בגבורה. רואים שאותיות מילה הן אותיות אלהים עם הפולל, דשם אלהים מסמל את מדת הגבורה, וברית מילה נעשית דרך מדת הגבורה השייכת לשם אלהים שמסלקת את הדינים הקשים דקלפה ומגלה את החסדים דקדשה. וכן מובא ב'שער הפסוקים' להאר"ל (וירא ע' נז) על הכתוב "ביום הגמל את יצחק", שהמילה הגמל היא נוטריקון ה' גבורות מל, לרמז על המתקת הגבורות הנעשית במילה. וכן נראה שה"ג בגימטריא שמונה המסמל את שרש הגבורות ששם הם נמתקים. וכן נראה דהגמל מרמז על חתוך בחינת הגמל המסמל את החצי העליון שיוורד למטה דרך החיצונים כדלקמן. וכן מובא בלק"ת להאר"ל (לד לד ע' נה) שברית מילה מורידה את החסדים ליסוד ומחברת אותם ליצחק שנמצא ביסוד. וכן הכתוב (בראשית כא, ד) "וימל אברהם את יצחק בנו" ס"ת מתו"ק, דברית מילה ממתיקה את הדינים ומגלה את החסדים דרך יצחק, לכן זה נרמז במלת יצחק. וכן הכתוב (בראשית כה, יא) "ויברך אלהים את יצחק בנו" ס"ת מתו"ק, דהשפעת הברכה ליצחק ממתיקה את הגבורות ומגלה את החסדים באפן המשלם ביותר שצריך להיות. וכן הר"ת של כל הספירות כח"ב חג"ת נה"ם בגימטריא מתוק, דהשפעת כל הקנים יחד היא ההמתקה המשלמת.

מְצִינּוּ בַזְהַר (תיקונים סח.) שְׁבוּעָה הַיָּא שְׁלֵא יוֹשֵׁב עַל הַכֶּסֶף עַד שְׁנוּטֵל נְקָמָה מֵעִמְלָק שְׁחָלַל שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת שְׁהוּן יָהּ, שְׁיוֹצְאוֹת מִן מִלְּהָ מִ"ל יָהּ וּמִפְּנֵי זֶה כִּי יָד עַל כֶּסֶף יָהּ". רואים מהזֶהר שְׁמִילָה הַיָּא אוֹתִיּוֹת מִ"ל יָהּ שְׁכַבְיָכוֹל חוֹתְכִים בְּמִילָה אֶת הַשֵּׁם יָהּ. וְכֵן מוּבָא בְּעֵץ חַיִּים לְהֶאֱרִיז'ל (שַׁעַר לֵג ח"ב ע' קמג) שְׁפָרִיעָה הַיָּא אוֹתִיּוֹת פָּרַע יָהּ, וְצָרִיךְ בְּאוּר. וְכֵן רואים שְׁעִמְלָק כְּבִיכוֹל נִלְחַם בְּאוֹתִיּוֹת יָהּ שֶׁל מִילָה בְּזֶה שְׁחַתַּךְ מִלּוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְצָרְקוֹן כְּלָפֵי מַעְלָה. וְלָכֵן נֶאֱמַר עֲלֵיו "כִּי יָד עַל כֶּסֶף יָהּ", שְׁנִלְחַם בְּיָהּ שֶׁל מִילָה, וְצָרִיךְ בְּאוּר. בְּאַרְנוֹ לְעִיל שְׁשֵׁנֵי הַחֲצָאִים שֶׁהֵם רַחַל וְלֶאֱהָ הֵם כְּבִיכוֹל שְׁנֵי חֲצָאֵי הָאוֹת ו' שֶׁל שֵׁם הַנְּזִ"ה שְׁמַסְמֵל אֶת זְעִיר אֲנָפִין שְׁחֲצִיו הַעֲלִיּוֹן הוּא כְּנֶגֶד לֶאֱהָ וְחֲצִיו הַתַּחְתּוֹן הוּא כְּנֶגֶד רַחַל. וְחֲצִיו הַעֲלִיּוֹן שֶׁל זְעִיר אֲנָפִין מַחְבֵּר לְאוֹתִיּוֹת יָהּ שֶׁל שֵׁם הַנְּזִ"ה בְּאַפֵּן שֶׁהָאוֹת ה' מְתַלַּבֶּשֶׁת עֲלָיו מִמַּשׁ. וְכַפִּי שֶׁהִבְאֵנו לְעִיל מ'שַׁעַר מֵאַמְרֵי רַשְׁבִּי לְהֶאֱרִיז'ל (ע' קעב) שֶׁהָאוֹת ה' רַאשׁוֹנָה שֶׁל שֵׁם הַנְּזִ"ה הַיָּא בְּבַחֲיִנַת לֶאֱהָ, דְלֶאֱהָ עוֹמֶדֶת בְּמִקּוֹם זֶה שֶׁל חִבּוּר הַה' רַאשׁוֹנָה לו'. נִרְאֶה לְבָאָר דְּבַרֵּי הַזֶּהר שְׁמִילָה הַיָּא אוֹתִיּוֹת מִלְּהָ יָהּ, לְרַמֵּז שְׁחוֹתְכִים אֶת הָעֵרְלָה שְׁמַסְמֵלֶת אֶת הַחֲצִי הַעֲלִיּוֹן שֶׁל לֶאֱהָ שְׁשִׁיךְ לְאוֹתִיּוֹת יָהּ שֶׁל שֵׁם הַנְּזִ"ה, הַיּוֹת שְׁחֲצִי זֶה מְתַגַּלָּה לְמַטָּה רַק דֶּרֶךְ הַחֲצִיּוֹנִים. וְעִמְלָק שְׁיוֹנֵק מְעַרְלָה זֹו גוֹרֵם פְּרוּד בֵּין הָאוֹתִיּוֹת יָהּ לְיָהּ. דְּחִבּוּרָם הוּא רַק בְּסוּד הַקְּדֻשָּׁה בְּאַפֵּן שְׁדוּחִים אֶת הַחֲצִי שֶׁל הַחֲצִיּוֹנִים וְנַעֲשֶׂה זְוֹג שְׁלֵם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת. וְכַרְגַּע שְׁיוֹנֵקִים מִהַחֲצִי הַעֲלִיּוֹן דֶּרֶךְ הַקְּלָפָה עוֹשִׂים פְּרוּד בֵּין הַה' רַאשׁוֹנָה לו' שְׁאַיְנָה רוּצָה לְהַשְׁפִּיעַ בְּאַפֵּן שְׁיִרֵד לְחֲצִיּוֹנִים, וְלָכֵן הוּא "כֶּסֶף יָהּ". דְּהוּא מְכַסֶּה אֶת הַיָּהּ שְׁלֵא יִשְׁפִיעַ לו' ה'. וְלָכֵן זְרִיקַת הָעֵרְלָה כְּלָפֵי מַעְלָה סְמָלָה אֶת מְלַחֲמָתוֹ שֶׁל עִמְלָק בְּאוֹתִיּוֹת יָהּ, דְּמַצִּינּוּ בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא (תַּצֵּא י) מָה הֵיּוּ בֵּית עִמְלָק עוֹשִׂין חוֹתְכִין מִלּוֹתֵיהֶן שֶׁל יִשְׂרָאֵל וְזוֹרְקִין כְּלָפֵי מַעְלָה וְאוֹמְרִין בְּזֶה בַּחֲרַתְּ הַיּוֹ לָךְ מַה שְׁבַחְרַתְּ. עִמְלָק יָדַע שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּצָה שְׁעַרְלָה זֹו תִשָּׂאָר לְמַעְלָה וְלֹא יִינָקוּ מִזֶּה לְמַטָּה. לָכֵן הוּא יָרַק אֶת זֶה בְּזִלְזוּל כְּלָפֵי מַעְלָה לְרַמֵּז שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָפֵץ בְּכֵךְ שֶׁזֶה יִשָּׂאָר לְמַעְלָה כְּפִי שְׁאַמַר בְּזֶה בַּחֲרַתְּ.

וְעוֹד נִרְאֶה לְהוֹסִיף דְלָכֵן כְּתוּב "יָד עַל כֶּסֶף יָהּ" דְּנִבְאָר לְקַמֵּן שְׁשֵׁתֵי הַיָּדִים מִסְמָלוֹת אֶת שְׁנֵי הַחֲצָאִים, וְעִמְלָק שְׁמַתְקַשֵּׁר עִם הַחֲצִי הַעֲלִיּוֹן הוּא מְתַקַּשֵּׁר עִם בַּחֲיִנַת יָד זֹו הַשְּׂיִכַת לְחֲצִי הַעֲלִיּוֹן, וְהַתְקַשְׁרוֹתוֹ עִמָּה גוֹרֶמֶת אֶת כְּסוּי שֵׁם יָהּ שְׁלֵא יִשְׁפִיעַ לְאוֹתִיּוֹת ו"ה. עֵינֵן בְּלֶק"ת לְהֶאֱרִיז'ל (בַּשְׁלַח ע' קמב) שְׁאוֹתִיּוֹת יָד שֶׁל שֵׁם אֲדֹנָי מְתַלַּבְּשׁוֹת עַל אוֹתִיּוֹת יָהּ שֶׁל שֵׁם הַנְּזִ"ה. **כְּתוּב** (דְּבָרִים כה, יח) "אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדֶרֶךְ וַיִּזְנֵב בֶּן כָּל הַנְּחֻשְׁלִים אַחֲרָיִךְ". וּמִבְּאָר רַש"י "אֲשֶׁר קָרַךְ" לְשׁוֹן קוֹר וְחוּם צִנְנָן וְהַפְּשִׁיטָה מְרִיתְחַתְּךָ. "וַיִּזְנֵב בֶּן" מַכַּת זֵנֵב חוֹתְךָ מִלּוֹת וְזוֹרֵק כְּלָפֵי מַעְלָה. רואים שֶׁהַפְּסוּק מְקַשֵּׁר בֵּין זְרִיקַת הָעֵרְלָה לְ"אֲשֶׁר קָרַךְ". וְצָרִיךְ בְּאוּר מַה הַקְּשֵׁר בֵּין שְׁנֵי הַדְּבָרִים. וְכֵן מַצִּינּוּ בְּמִדְרַשׁ (יִלְקוּט אַסְתֵּר תַּתְּרַנּוּ) "וַיִּגְדֵּל לוֹ מְרַדְכֵי אֶת כָּל אֲשֶׁר קָרְהוּ", אֵינִי קָרְהוּ אֲלֵא עִמְלָק שְׁנֶאֱמַר "אֲשֶׁר קָרַךְ בְּדֶרֶךְ". וְרואים שֶׁהַקָּר הוּא חֶלֶק מִהַשְׂרָשׁ שֶׁל עִמְלָק, וְצָרִיךְ בְּאוּר. נִבְאָר לְקַמֵּן שְׁמִדַת הַגְּבוּרָה חוֹתְכַת אֶת הַשְּׁפַע בֵּין צַד הַקְּדֻשָּׁה שְׁמַקְבֵּל מִצְנוּר הַזָּרַע, וּבֵין צַד הַקְּלָפָה שְׁמַקְבֵּל מִצְנוּר מִי הַרְגָלִים. הַחֲצִי הַעֲלִיּוֹן הוּא בַּחֲיִנַת קוֹר כְּמוֹ הַשְּׁפַעַת מִי הַרְגָלִים שֶׁהִסְוֹד מִשְׁפִּיעַ בְּקִרְרִירוֹת. וְהַחֲצִי הַתַּחְתּוֹן הוּא בַּחֲיִנַת חִם כְּמוֹ הַשְּׁפַעַת הַזָּרַע שֶׁהִסְוֹד מִשְׁפִּיעַ בְּחַמִּימוֹת. נִרְאֶה דְּהַכְּתוּב מְרַמֵּז עַל שְׂרָשׁ עִמְלָק שְׁיוֹנֵק מִהַחֲצִי הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת קוֹר, "אֲשֶׁר קָרַךְ" לָכֵן הוּא זוֹרֵק אֶת הָעֵרְלָה לְמַעְלָה לְסַמֵּל שֶׁהוּא מְעַנֵּן בַּחֲצִי הַעֲלִיּוֹן כְּדִלְעִיל. וְכֵן מוּבָא בְּתַפְאֶרֶת שְׁלֹמֹה (פּוֹרִים) "וַיִּגְדֵּל לוֹ מְרַדְכֵי אֶת כָּל אֲשֶׁר קָרְהוּ" אוֹתִיּוֹת ק"ר ו"ה. וּמִבְּאָר לְדְבָרֵינוּ דְשְׂרָשׁ עִמְלָק מוֹרִיד אֶת בַּחֲיִנַת הַקָּר לְחֲצִי הַתַּחְתּוֹן שְׁנֶקְרָא ו"ה. וְהוֹסִיף הַרְה"ג ר' אַבְרָהָם פְּלֶדְמַן שְׁלִיט"א שִׁדּוּעַ בְּרַפּוּאָה שְׁקוֹר מְעוֹרֵר יְצִיאַת מִי רַגְלִים. וְכֵן שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הַרְה"ג ר' יִצְחָק גִּנְזִיבּוֹרֵג שְׁלִיט"א שְׁכַפְיָרָה הַיָּא מְלִשׁוֹן כְּפּוֹר וְקוֹר. וְאוֹר הַפּוֹרִים מְבַטֵּל אֶת הַכְּפּוֹר שֶׁל עִמְלָק. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִהַרְה"ג ר' יוֹסֵף סוֹפֵר שְׁלִיט"א שְׁאוֹתִיּוֹת קוֹר סְמוּכוֹת לְאוֹתִיּוֹת זָרְשׁ. וְכֵן אוֹתִיּוֹת לַמ"ד סְמוּכוֹת לְאוֹתִיּוֹת הַמָּ"ן, לְרַמֵּז שְׁלֵמוֹד הַתּוֹרָה מְכַנִּיעַ אֶת עִמְלָק הַמְּסַמֵּל אֶת הַיָּצֵר הָרַע.

מוּבָא בְּשַׁעַר הַכְּנֻנוֹת לְהֶאֱרִיז'ל (ר"ה ח"ב ע' רע) שְׁסַפִּירַת הַבֵּינָה מִשְׁפִּיעָה ר"ס אוֹרוֹת כְּמִנְיָן ב' פְּעָמִים ק"ל, ק"ל אֶחָד לּוֹקַח הִסְוֹד שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת אוֹת ו' וְנִהְיָה קוֹל, וְק"ל אֶחָד לּוֹקַחַת הַמְּלָכוֹת שֶׁהִיא בַּחֲיִנַת אוֹת ה', וְנִהְיָה קל"ה, בְּסוּד דְּעִתָּן שֶׁל נְשִׁים קְלָה. וּמוּבָא בְּסִפֵּר מְגַלָּה עִמְקוֹת (אוּפּוֹן מ') שֶׁר שֶׁל עִמְלָק בָּא עִם ק"ל מַחְנוֹת שֶׁל סַמְאֵל, שְׁכֵן עִמְלָק אוֹתִיּוֹת עִם קל. וּמִבְּאָר לְדְבָרֵינוּ כִּיּוֹן שְׁעִמְלָק יוֹנֵק מִהַחֲצִי הַעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת ק"ל, לָכֵן יֵשׁ לוֹ ק"ל מַחְנוֹת.

וְכֵן נִרְאֶה לְבָאָר אֶת מִדַּת הַקָּל וְחִמְרָה שְׁנֶקְרָאֵת דִּין. דְּדִין מְרַמֵּז עַל מִדַּת הַגְּבוּרָה שְׁחוֹתְכַת לְשֵׁנֵי חֲצָאִים, וְקַל מְרַמֵּז עַל הַחֲצִי הַעֲלִיּוֹן, וְחִמְרָה מְרַמֵּז עַל הַחֲצִי הַתַּחְתּוֹן. וְלֹא שִׁיךְ שֶׁהַדְּבָר הַקָּל שְׁמִדַת הַגְּבוּרָה לֹא נִתְּנָה לוֹ לְרַדַּת לְמַטָּה, יִהְיֶה יוֹתֵר חָשׁוּב מִהַחִמּוֹר שְׁקִבֵּל אֶת הָאִשׁוּר לְרַדַּת לְחֲצִי הַתַּחְתּוֹן, לָכֵן לּוֹמְדִים אֶת הַקָּל מִהַחִמּוֹר מִן הַדִּין, הַיִּינוּ חַתּוּךְ הַדִּין.

נִרְאֶה דְלָכֵן הִגֵּר נִתְעַבְרָה מֵאַבְרָהָם בְּבִיאָה רַאשׁוֹנָה כְּמוּבָא בְּרַש"י (בְּרַאשִׁית טז, ד) דְּהַשְּׁפַעַת אַבְרָהָם כְּפִי שֶׁהִיא בְּפִנֵי עֲצָמָה חֲסֵד שְׁבַחְסֵד יוֹרְדַת דֶּרֶךְ הַחֲצִיּוֹנִים וְלֹא הִתְּנָה כָּל מְנִיעָה לְהַשְּׁפַעָה זֹו. וְכַשְׂאֲבָרְהֶם הִיָּה צָרִיךְ לְהוֹלִיד אֶת יִצְחָק שְׁזוֹ כְּבָר הַתַּחְבְּרוֹת שֶׁל אַבְרָהָם לְצַד הַגְּבוּרָה וְלְחֲצִי שֶׁל אַבְרָהָם שִׁיּוּרֵד לְקְדֻשָּׁה דֶּרֶךְ הַגְּבוּרָה, הִיָּה צָרִיךְ לְעַשׂוֹת בְּרִית מִילָה. דְּבְרִית מִילָה כְּבִיכוֹל מַחְבֵּרֶת אֶת אַבְרָהָם לְיִצְחָק. דְּהִיא מַחְבֵּרֶת אֶת הַשְּׁפַע שֶׁל אַבְרָהָם שְׁיִרֵד לְמַטָּה דֶּרֶךְ יִצְחָק. וְלָכֵן אַבְרָהָם עָשָׂה אֶת הַבְּרִית מִילָה בְּחֲצִי הַיּוֹם כְּדִלְעִיל, דְּזֶה הַזְּמַן שֶׁהַשְּׁפַע שֶׁל אַבְרָהָם מְתַחַבֵּר לְיִצְחָק. וְכַשֵּׁהוּ צוּהוּ עַל הַמִּילָה וְעַל לְדַת יִצְחָק אֲזַ אָמַר לוֹ (בְּרַאשִׁית יז, א) "אֲנִי אֵל שְׁדֵי הַתְּהַלֵּךְ לְפָנֵי וְהִיָּה תָמִים", דְּעַכְשָׁו תַּתְּחַבֵּר לְשֵׁם "שְׁדֵי" הַמְּסַמֵּל אֶת הַגְּבוּרָה שְׁבִינְסוּד שְׁמַחְלָקַת לְשֵׁנֵי חֲצָאִים בְּבַחֲיִנַת מִילָה, וְעַכְשָׁו תִּהְיֶה "תָּמִים" וְתִגִּיעַ לְשְׁלָמוֹת הָאֲמִתִּית עַל יְדֵי שְׁתַּתְּחַבֵּר לְחֲצִי שְׁיִיּוּרֵד לְקְדֻשָּׁה. וְכֵן מַצִּינּוּ בַזְהַר (לד לו צה:). שְׁקֶדֶם הַמִּילָה הִסְוֹד הוּא בַּחֲיִנַת שְׁד, וּבְבְרִית מִילָה נּוֹסֶפֶת הָאוֹת י' וְהִסְוֹד נִהְפֵךְ לְהִיּוֹת שֵׁם שְׁדֵי. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִהַרְה"ג ר' אַבְרָהָם אֲגָשִׁי שְׁלִיט"א שֶׁהִגֵּר בְּגִימְטְרִיא יִצְחָק. וּמִבְּאָר לְדְבָרֵינוּ שֶׁהִגֵּר חֲבֵרָה אֶת אַבְרָהָם לְחֲצִי הַעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שִׁיִּצְחָק חֲבֵר אוֹתוֹ לְחֲצִי הַתַּחְתּוֹן.

ומרמז במדרש (תנחומא דך לך יט) **אמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם וכו' אם אין אתה נוטל המילה "אני אל שדי" אני אומר לעולם די ואני מחזירו לטהו ובהו**. הקדוש ברוך הוא רמז לאברהם אם אתה לא מקבל המילה ומתחבר לשם שדי שמחלק לשני חצאים בבחינת מילה, ואתה נשאר עם החצי העליון שמשפיע למטה רק דרך החיצונים, השם שדי יאמר לעולם די ויחריב את העולם התחתון, היות שהקדשה לא יכולה להתגלות למטה שזאת תכלית הבריאה. וכמו שמצינו בגמרא (נדרים לב.) שהכתוב (ירמ' לג, כה) **"אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי"**, מדבר על ברית מילה ותורה. דתכלית הבריאה היתה שידחו את החצי העליון שיווד דרך החיצונים ויגלו את החצי התחתון של הקדשה. וזה נעשה בברית מילה ובלמוד התורה, דתורה מלמדת את האדם היכן יורד האור אין סוף ובאיזה אופן וכו'. כדי שידע לכוון כל פעולותיו ומעשיו באופן של דחית החצי של החיצונים וגלוי החצי של הקדשה. והוסיף ר' אברהם הנ"ל שגם הר"ת של חמשה חמשי תורה בראשית שמות ויקרא במדבר דברים בגימטריא שם שדי. וזה לשון הספר 'שם משמאל' (שמות תרע"ה) **באה המצוה לסלק חלק הנפש שהיא העולה לבל יתגשמו ויתפשטו כחות האדם יותר מדי, ומצות מילה היא שמירה לבל יתפשט לגבול החיצונים, אם פן הוא ענין אחד עם מה שאמר לעולם די**. וכן הכתוב (בראשית כט, כה) **"ויהי בבקר והנה הוא לאה ויאמר אל לבן מה זאת עשית לי הלא ברחל עבדתי עמך"** ר"ת **אזמ"ל**, דטענת יעקב אל לבן היתה שהוא רצה את רחל ולא את לאה כמו אזמל שהוא ספין המילה שחותך בביכול את לאה ומגלה את רחל.

מצינו בזהר (לך לך צג:) **"ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו"** **אמר לו הקדוש ברוך הוא, וכי אתה הולך להוציא את ישראל ממצרים, ולהכניע מלך גדול ושליט, ואתה נשכחה ממך הברית שבנך לא נמול, מיד ויבקש המיתו**. בארנו לעיל שיציאת מצרים היתה דרך בחינת החצי התחתון של רחל. נראה דהזהר מרמז שבשביל להוציא את בני ישראל ממצרים היה משה צריך לעשות ברית מילה להתחבר לחצי התחתון שיפעל פעלה זו. והקדוש ברוך הוא רמז למשה שבברית מילה מתחילה השליחות שלו להתחבר לחצי התחתון להוציא את ישראל ממצרים. עין ב'תפארת ישראל' (נדרים פ"ג) שמקשה מה היתה הטענה על משה שלא מל, הרי העוסק במצוה פטור מן המצוה, ומבאר על פי הזהר דמצות המילה היתה חלק מהצווי לגאל את ישראל, ואין כאן שתי מצוות. וכן המצוה שבני ישראל עשו כדי לצאת ממצרים היתה ברית מילה שמלו באותו הלילה כמובא ברש"י (שמות יב, ו).

מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער יא ח"א ע' קסא) ששרי עם י' היתה בבחינת לאה, ושרה עם ה' היא בבחינת רחל, נראה דלכן ההכנה של אברהם לברית היתה על ידי שנוי השם מאברם לאברהם ומשרי לשרה, דהיה כאן רמז שהי' של שרי תתחלק לשתי אותיות ה', ה' לאברהם וה' לשרה. לרמז להם שעכשו יזכו להתחבר לאות ה' אחרונה של שם הו"ה בלדת יצחק. וכן נראה דיש רמז בכתוב ששרה אמרה לאברהם לאחר שהגר התעברה ממנו (שם טז, ה) **"חמסי עליך"**. דחמסי בגימטריא חצי י' ושרה רמזה לו שהוא צריך לקבל חצי מהאות י' שלה, ואז גם היא תוכל לזכות בבו. וכן חמסי בגימטריא פלח שפרושו חצי כמובא ברש"י (שה"ש ד, ג). וכן אברם הגר בגימטריא ישמעאל, ורק כשנוספה לאברהם האות ה', היה שיך שיליד את יצחק. וכן היו לאברהם שתי נשים; שרה וקטורה, שהיו בבחינת רחל ולאה, שרה הולידה לצד הקדשה בבחינת רחל, וקטורה שהיא הגר הולידה לצד הקלפה בבחינת לאה. וכן ליעקב היו שתי נשים רחל ולאה, ושתייהן הולידו לצד הקדשה, כי לאה תקנה את עצמה, ויעקב גנב אותה מעשו כדלעיל. מאידך ליצחק היתה רק אשה אחת רבקה, ולא היה שיך שתהייה לו שתי נשים, כי כל מהותו היא לחתך את השפע ולמנע את השפעת החצי העליון. והוסיף הרה"ג ר' אברהם יצחק וינברג שליט"א שאם נכתב שר"ה, רח"ל, לא"ה בטור זו מתחת זו, נקבל שוב שר"ה רח"ל לא"ה מלמעלה למטה. ומבאר לדברינו ששרה כוללת גם את רחל וגם את לאה, כי בתחילה היתה בבחינת לאה, וכשנקראה שרה קבלה את בחינת רחל.

ש ר ה
ר ח ל
ה ל א

במאמר המסגר נראה דלכן ההבדל בין אויב לאוהב הוא רק באות י' שמתחלפת בה', דיצר הרע הוא האויב הגדול ביותר של האדם, והוא בחינת י' המרמזת על שני החצאים שהיצר הרע מנסה להכניס לאדם, ואם האדם שומר על עצמו לקחת רק ה', הוא הופך את היצר הרע מאויב לאוהב, בסוד הפיכת הרע לטוב.

וכן שמעתי מהרה"ג ר' יוסף סופר שליט"א שהיצר הרע הוא בבחינת ספק דדרכו להכניס ספקות באדם, וכפי שידוע שעמלק בגימטריא ספק, והתקון לספק הוא להפך את האותיות ספ"ק לפס"ק, היינו לשאל דבר הלכה ולהתיר הספקות, ומבאר לדברינו דפסק מרמז על חתוך הגבורה שחותך לשני חצאים ובוה מנצחים את היצר הרע.

וכן נראה דאויב הוא אותיות אויב, לרמז שהוא חלקו של השטן הנקרא אויב, כפי שמצינו בזהר (בא לג.) שאיוב היה בבחינת שעיר לעזאזל כשהשטן קטרג על עקדת יצחק ועל קריעת ים סוף. וכן מצינו בגמרא (סוטה לה.) שאיוב מת כשבאו המרגלים לארץ ישראל, כדי שיתעסקו בקברתו ולא יהיה לישיבי הארץ פנאי להפריע למרגלים, וגם כאן רואים שהוא היה בבחינת שעיר לעזאזל. **וכן** מצינו בזהר (בשלח נג. אמור קב.) שאיוב לקה בזמן יציאת מצרים וקריעת ים סוף, נראה דספר איוב שנאמר בזמן שלקה, נאמר קודם מתן תורה בבחינת יצר הרע הקודם ליצר הטוב, קלפה הקודמת לפרי, וכפי שרואים בספר איוב שבא בטענות על ה' מצד היצר הרע שבו. וכן מובא ב'שער הפסוקים' להאריז"ל (איוב רע) שאשת איוב היתה דינה בת לאה. ורואים קשר בין איוב ללאה, ובפרט לדינה בת לאה, המרמזת בשמה על הדין של לאה, היינו החצי העליון שהיא שיכת אליו כתוצאה מחתוך הדין.

מובא בפרוש ה'תוספות' על התורה, (בראשית כב, יב) **עוד יש במדרש כשאמר אברהם שלא ינסנו עוד, אמר לו הקדוש ברוך הוא חייך, צרות רבות עתידין לבא עליך, אכן נולד עוץ שיצא ממנו איוב שיקבלם בעבורך**. רואים שאיוב סובל את היסורים של אברהם, ומבאר לדברינו שאיוב הוא שער לעזאזל לסבל את היסורים על מה שלוקחים מהחצי העליון של החסדים שהם בחינת אברהם. ולכן הוא נשא את דינה בת לאה, לרמז שהוא סובל את היסורים על מה שלוקחים מהדין של לאה.

וכן מובא ב'שער הפסוקים' להאר"ל (איוב רע) שאיוב היה גלגול תרח אבי אברהם, ואשתו דינה בת לאה היתה גלגול אמתלאי אמו של אברהם. ונשמט אברהם ותרח הם אותה נשמה, אברהם מצד הקדשה, ותרח מצד הקלפה, ואיוב היה הניצוץ קדשה שבנשמט תרח. וסבל יסורי צרעת משום שתרח בעל את אשתו נדה. ורואים קשר בין יסורי איוב לחצי העליון שנרמז באברהם ותרח ואמתלאי, ובבעילת נדה. וכפי שבארנו לעיל שאמתלאי מרמזת על לאה. והוסיף הרה"ג ר' יוסף גרטרנד שליט"א שדינה אותיות נידה. כי היא באה לתקן את הגלגול הקודם שנבעלה כשהיתה נידה.

וכן מצינו בזהר (לך לך צו) שאברהם ושרה התחברו לאות ה' בשביל להוליד את יצחק. אף על פי שהזהר מבאר שאברהם התחבר לאות ה' ראשונה של שם הו"ה, ושרה לאות ה' אחרונה, נבאר לקמן שגם אותיות ו"ה של שם הו"ה סוד חבורן הוא דרך הגבורה באותה בחינה שיש באותיות ו"ה. ובאמת אברהם ויצחק עצמם שיכים לאותיות ו"ה, דהם מסמלים את ספירות החכמה והבינה שנמצאות למעלה, אלא שגם למעלה החבור של ה' לה' הוא דרך יצחק. דמדת הגבורה של יצחק מעבירה את השפע מה' לה' ומהו' לה', ובכל הפרצופים והעולמות יצחק נמצא במקום החבור של בחינת הזכר ובחינת הנקבה כדלקמן. עין בספר 'באר מים חיים' (פ' לך לך) שלכל האמהות היתה אות ה' בסוף שמן, דאות ה' מסגלת לבנים. ורחל שלא היה לה ה' בשמה, בקשה ה' מבלהה, כמו שכתוב **"ואבנה גם אנכי ממנה"**, והם דברינו דבשביל להתחבר לחצי התחתון דקדשה, צריך אות ה' המסמלת חצי זה. וכן מובא בספר 'מגן דוד' לרדב"ז (אות ה) שהאות ה' היא נותנת את הכח להוליד, בסוד הפתוב **"הא לכם זרע"**.

פתוב (בראשית כה, יט) **"ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק"**. ומבאר רש"י **"אברהם הוליד את יצחק"** לאחר שקרא הקדוש ברוך הוא שמו אברהם אחר פך הוליד את יצחק. נראה דרש"י מרמז על דברינו שלאחר שאברהם קבל את תוספת האות ה', אז הוא יכל להוליד את יצחק ולהשפיע את השפע שלו לאות ה' דרך יצחק. ואז הוא נהיה אברהם בגימטריא רמ"ח היינו שנהיה שלם בכל אבריו ובכל השפעותיו, וכפי שה' רמז לו שעכשו הוא הולך להיות תמים ושלם כדלעיל. והוסיף הרה"ג ר' יהונתן ג' שליט"א שרמ"ח או אברהם בגימטריא חצי מתבת מלכות. לרמז שעכשו הוא קבל את הכח להשפיע את החצי למלכות.

מצינו בגמרא (יבמות סד) **אמר רבי אמי, אברהם ושרה טומטומין היו, שנאמר, "הביטו אל צור חצבתם, ואל מקבת בור נקרתם"**, וכתוב, **"הביטו אל אברהם אביכם, ואל שרה תחוללכם"**. ומבאר רש"י **"חצבתם"** נעשה לו זכרות: **"נקרתם"** נעשה לה נקבות. רואים שבשביל לדת יצחק היתה בחינה של חתונת וחציבה ביסודות של אברהם ושרה, שיהיו ראוים להוליד. ומבאר לדברינו שזה היה החתונת הרוחני שבא בזכות חתונת המילה כדלעיל.

וזה לשון הזהר (ורא קיח): **אף על גב שאברהם פתוב בו "ויסע אברם הלוך ונסוע הנגבה" וכל מסעותיו היו לדרום ונקשר בו לא עלה למקומו כפי שראוי עד שנולד יצחק, כיון שנולד יצחק עלה למקומו והשתתף אתו ונקשרו זה בזה**. רואים שהשפעת החסד של אברהם לא היתה משלמת עד שנולד יצחק, וכדבארנו שעכשו אברהם יכול להשפיע גם לחצי התחתון. וכן דרום אותיות מורד, דמי שנדבק בדרום בלי הגבורה, הוא מורד ונכנס לחיצונים. וכן מובא בספר 'עבד אברהם' (ע' כה) ש"יצחק בן אברהם" ס"ת בגימטריא קץ. ומבאר לדברינו דהקץ והסוף של אברהם הוא דרך יצחק, כפי שהבאנו ש'יצחק הוא קץ חי.

וכן רואים שאברהם נולד גוי ואחר כך התגיר, כמובא בגמרא (סוכה מט): **אברהם היה תחלה לגרים, לעמתו יצחק ויעקב נולדו יהודים**. דהשפעת אברהם מצד עצמו בעולמות העליונים שיכת לאמות העולם, כפי שנבאר לקמן מדוע לבן נשבע ב'אלהי אברהם', ומדוע נקראים אמות העולם **"עם אלהי אברהם"**. ורק לאחר שאברהם התגיר הוא התחבר לאות ה' והוליד את יצחק שמשפיע את השפע לצד הקדשה דרך יעקב. וכן רואים שגם לאחר לדת יצחק אברהם המשיך להשפיע גם לאמות העולם והוליד ראשי אמות. כמו שכתוב (בראשית כה, א) **"ויסוף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה: ותלד לו את זמרון ואת יקשו ואת מרון ואת מדון ואת ישבק ואת שוח"**.

פתוב (שם יב, ח) **"ויעתק משם הרה מקדם לבית אל ויט אהלה בית אל מים והעי מקדם"**. ובהמשך שם (יג, א) **"וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה"**. נראה דאהלה זה אותיות לאה ה', דבזמן זה שאברהם עדין היה נקרא אברם, ומסעותיו היו לצד דרום לרמז שהשפעתו היתה רק דרך החסדים, כפי שהבאנו מהזהר, האהל שלו שמרמז על ההשפעה שלו היה בסוד לאה השיכת לאות ה' ראשונה של שם הו"ה, ולכן הוא נטע אותו ליד בית אל, דשם אל מסמל את מדת החסד. וכן נראה דיש רמז בפתוב (שם יח, ו) **"וימחר אברהם האהלה אל שרה"**, דזה היה כבר לאחר המילה ולאחר שנקרא אברהם, לכן יש פאן ב' פעמים ה' בתחלה ובסוף, לרמז שיש כבר את החבור לאות ה' אחרונה של שם הו"ה. וכן מצינו בזהר (חיי שרה קלג) על הפתוב (בראשית כד, סז) **"ויבאה יצחק האהלה"**, שמרמז על החבור לאות ה' אחרונה של שם הו"ה.

מצינו בזהר (וירא קא: עם פירוש 'מתוק מדבש') שהמלאכים שאלו את אברהם **"איה שרה אשתך"** הם כביכול שאלו באיזה מקום נמצא זווג יסוד ומלכות, ואברהם ענה להם **"ויאמר הנה באהל"** שהזווג הוא במקום המלכות בבחינת אהל. ומבאר לדברינו דאהל אותיות לאה המרמז על הזווג באותו זמן.

כתוב (בראשית יג, יז) **"קום התהלך בארץ לארפה ולרחבה"**. נראה דהקדוש ברוך הוא רמז לאברהם שקודם כל הוא צריך להתהלך בארץ **"לארפה"**, דארץ מסמל את מדת החסד של אברהם כדלעיל, ואחר כך הוא יזכה להתקשר עם הגבורות דרך יצחק, ויזכה גם לבחינת הרחב המסמל את הגבורה, **"ולרחבה"**.

שמעתי מהרה"ג ר' אליהו נחמני שליט"א שאברהם היה בחייו בבחינת מתהלך. **"קום התהלך בארץ"**. **"לך לך מארצך"**. **"וילך למסעיו"**. **"ויסע משם אברהם"**. אבל יצחק היה בבחינת התישבות, כמו שכתוב (בראשית כה, יא) **"וישב יצחק עם באר לחי רא"י"**. (שם כו, ב) **"שכן בארץ אשר אמר אליך: גור בארץ הזאת"**. ומבאר לדברינו כינון שאברהם היה קשור לחצי העליון, לא היה לו ישוב ומנוחה שבאים מצד הקדשה, והצרך להטלטל ממקום למקום. ורק אחרי שנולד יצחק כתוב (בראשית כא, לג) **"ויסע אשל בבאר שבע ויקרא שם בשם ה' אל עולם: ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים"**. והרה"ג ר' חיים לוברבוים שליט"א הוסיף שהתהלכות מרמזת על מדת החסד שדרכה להתפשט, וישיבה במקום אחד מרמזת על הגבורה שמצמצמת את השפע שלא יתפשט. ולכן קודם לדת יצחק היה אברהם מתהלך כפי שרשו במדת החסד. ולאחר לדת יצחק כשנכלל בגבורה, היתה לו ישיבה במקום אחד. וכן מצינו בגמרא (מגילה כא) **אמר רב, עומד ולומד, יושב ושונה. רבא אמר, רפות מעמד, קשות מישב**. ומבאר הספר 'לקוטי לוי יצחק' שעמידה היא בחינת חסד, כמו שכתוב אצל אברהם **"והוא עמד עליהם"**, וישיבה היא בחינת גבורה. לכן מספר ישב הוא יותר ממספר עמד כמנין צחק המסמל את מדת הגבורה של יצחק. וכן מספר קשות הוא יותר ממספר רכות כמנין ק"פ, שהוא מספר שני חייו של יצחק.

יצחק קץ חי מלשון צחוק

הבאנו לעיל מספר הלקוטים' להאריז"ל (וירא ע' ס') שקץ חי מרמז על המתקת הגבורות שנעשית בעטרה שבסוד על ידי החסדים שמתגלים שם. וכן מובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (פרצופי זרין פ"ג) **זוה סוד יצחק אותיות ק"ץ ח"י, פי הה' גבורות הנקרא יצחק הם ביסוד הנקרא ח"י שהוא סיום וקץ הגוף**. מובא ב'ערוך' (ערוך קץ) שקץ פרושו חתונת כמו קצצה. נראה דלכן יצחק חי מאה ושמונים שנה כמנין חי, לרמז שהוא בבחינת צדיק יסוד שנקרא חי שחותנ את השפע להשפיע למלכות.

וכן מצינו בזהר (וירא קד.) שייצחק נקרא יצחק מלשון צחוק, משום שהוא היסוד שמשפיע את החסדים לעולם ודבר זה גורם צחוק. ולכן אברהם שמסמל את מדת החסד היה צריך לקרא את השם יצחק כמו שכתוב (בראשית יז, יט) **"וקראת את שמו יצחק"**. וכן צחוק בגימטריא צדיק. וכן נראה דיש רמז בכתוב (איוב יב, ד) **"ויענהו שחוק צדיק תמים"** שהצדיק הוא בבחינת שחוק. וכן מובא בשער המצוות' להאריז"ל (וילך ע' קמה) שהשפעת היסוד למלכות היא בבחינת צחוק. לכן שחוק בגימטריא ב' פעמים אור. וכן מובא בשער ההקדמות' להאריז"ל (ע' שמח) ששחוק בגימטריא בית עם שתי האורות, לרמז שהבית המסמל את המלכות מקבל את השפעת השחוק שיש בו ב' פעמים אור. וכן נראה דצחוק מרמז על השפעת הזווג שנקרא מצחק. ונראה דזה שרש מנהג ישראל להביא בדיחן לשמח חתנו והכלה, לרמז להם ששרש הזווג שיש לצחוק דקדשה שמשפיע את שפע היסוד. וכן הכתובים (ירמי' ז, לד. טז, ט. כה, י. לג, יא) **"קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה"** ר"ת שחוק ק בב' אפנים, יוצא שר"ת אלו מופיעים בגביא על מלים אלו שמונה פעמים. ונראה דזה מרמז על שרש הצחוק של יצחק שהוא מעולם הבינה השמיני. לכן יצחק בגימטריא שמונה פעמים שם הנו"ה כדבארנו במאמר 'חוטי החשמל מתחברים לשמיני'. וכן שחוק בגימטריא אות ו' או אות ז' המסמלים את היסוד והעטרה שביסוד. וכן מובא בספר 'דורשי רשומות' (ע' י) בשם ספר 'פרפראות לחכמה' שאיש ואשה במספר קטן הם כ', כמו המספר קטן של המלה שמחה. ולכן מובא בגמרא (יבמות סב:) שאם יש לאדם אשה הוא שרוי בשמחה. וכן מובא שם (ע' קנג) בשם ספר 'קדוש ישראל' ששמחת חתן כלה ר"ת חש"ן. ומבאר לדברינו דחשן המסמל את מדת הגבורה, מזוג חתן לכלה ומשפיע את הצחוק והשמחה מהחתן לכלה, ולכן זווג איש ואשה צריך להעשות בחשך. וכן מצינו בזהר (תיקונים כטט:) שספירת ההוד יש בה אותיות ו"ד המסמלות זכר ונקבה. ומבאר לדברינו שההוד ששיך לצד השמאל מיוחד זכר לנקבה.

נראה דכשם שבמלמות השפעת היסוד למלכות היא בבחינת צחוק, כך השפעת הצחוק שבזווג מיעדת עבור הנקבה היינו שמצוה על הזכר לשמח את אשתו, כמובא בגמרא (פסחים עב:) **אמר רבא רבא אדם לשמח את אשתו לדבר מצוה**. ושמחת הזכר היא בזה שמשמח אותה, ולא שמחת תאוותו. וכן נראה דיש רמז בכתוב (בראשית כו, ח) **"והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו"**. שייצחק השפיע את הצחוק עבור רבקה. וכן מובא ברמב"ם (חגיגה א, א) **הראיה והחגיגה אינו הנשים חייבות בהן, והשמחה האמורה ברגלים היא שיקריב שלמים יתר על שלמי חגיגה ואלו הם הנקראים שלמי שמחת חגיגה, ונשים חייבות במצוה זו**. ורואים ששמחה שייכת לנשים. וכן מובא בראב"ד שם ונשים חייבות במצוה זו, לא בקרבן אלא בשמחה, שתשמח עם בעלה שתעלה עמו, והוא ישמח אותה.

וְכֵן נִרְאָה דִּישׁ רְמֵז בְּתוֹב (דברים טז, טו) **"וְהֵייתָ אֵךְ שְׂמֵחַ"**, דְּמַצִּינוּ בְּרִשְׁי (פסחים ה. ד"ה אך חלק) שְׂאוֹתִיּוֹת א"ךְ מִתְחַלְפוֹת בְּאוֹתִיּוֹת ח"צ, בְּאֵח"ס ב"ט"ע, וּמְרַמְזוֹת עַל חִלְקָה לְשִׁנֵי חֲצָאִים. וְכֵן כָּאֵן הַתּוֹב מְרַמֵּז שְׁסוּד הַשְּׂמֵחָה בְּאֵ מִהַחֲלָקָה לְשִׁנֵי חֲצָאִים. וְכֵן **"אֵךְ"** מְסַמֵּל אֶת מֵדַת הַגְּבוּרָה, כְּפִי שְׂמוּבָא בְּרִשְׁי שֶׁם **אֵכִין וְרַקִּין מִיעוּטִין**. וְכֵן חֲדֵי שְׂהִיא שְׂמֵחָה בְּלִשׁוֹן הַגְּמָרָא, מְרַמְזוֹת בְּתַבַּת דְּחִילוֹ שְׂהִיא יִרְאָה, בְּלִשׁוֹן הַגְּמָרָא. וְהוֹסִיף הַרְה"ג ר' צִיּוֹן דָּוִד סִיבּוּגִי שְׂלִיט"א שֶׁבְּדַחַן בְּגִימְטְרִיא דִּין.

נִרְאָה דְּשִׂרְשׁ הַמְּלָה **שְׂחוֹק** הוּא מְלִשׁוֹן לְשַׁחַק וּלְפֹרֵר, כְּמוֹ שְׂכְּתוֹב (שמות ל, לו) **"וְשִׁחַקְתָּ מִמֶּנָּה הַדֶּק"**. דְּשַׁחֹק מְסַמֵּל אֶת הַשְּׂפָעַת הַגְּבוּרָה שְׂמִפּוֹרְרַת כָּל דְּבָר, כְּפִי שְׂבְּאֲרֵנוּ לְעִיל עַל הַשְּׂנִים שְׂמְסַמְלוֹת אֶת הַשְּׂפָעַת הַגְּבוּרָה דֶּרֶךְ פְּרוּר. וְכֵן שְׂחוֹק נּוֹצֵר עַל יְדֵי פְרוּר הַחֲכָמָה לְפְרוּרִים קְטַנִּים שְׂמַעוֹרְרִים אֶת הַשְּׂחוֹק. וְכֵן כְּתוֹב (זכריה ח, ה) **"וְרַחֲבֹת הָעִיר יִמְלְאוּ יְלָדִים וְיִלְדוֹת מְשַׁחֲקִים בְּרַחֲבֵתֶיהָ"**, וְרוֹאִים שְׂמִשְׂחַק מְלִשׁוֹן **שְׂחוֹק** שֶׁנֶּךְ לְקַטְנִים. וְכֵן מְצִינוּ בְּגְמָרָא (כתובות קיא:) **אִמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רְמֵז בְּעִינֶיךָ וְאַחֲוֵי לִי שְׂנִיךָ, וּמְבַאֵר רִשְׁי וְאַחֲוֵי לִי שְׂנִיךָ לְשׁוֹן שְׂחוֹק שְׂהַשְׂחוֹק שְׂנִיו נְגָלִין**. וְרוֹאִים שְׂהַגְּמָרָא מְקַשֶּׁרֶת אֶת הַשְּׂנִים עִם הַשְּׂחוֹק. וּמְבַאֵר לְדְבָרֵינוּ שְׂשַׁחֹק הוּא בְּבַחֲנִית שְׂנִים שְׂמְסַמְלוֹת אֶת הַגְּבוּרָה הַמְּפֹרְרַת, לְכֵן הוּא מְתַקְשֵׁר אֶתֶם. וְכֵן מוּבָא בְּכַתְבֵי הַרְה"ג ר' יִצְחָק גִּינְזְבוּרְג שְׂלִיט"א שְׂאוֹת **ש' שֶׁל שְׂחוֹק**, וְאוֹת **צ' שֶׁל שְׂחוֹק** מִתְחַלְפוֹת בְּאוֹתִיּוֹת הַשְּׂנִים. וְכֵן הַתּוֹב (מ"ב יט, כא) **"לְעֵגָה לֶךְ בְּתוֹלַת בֵּת צִיּוֹן"** בְּגִימְטְרִיא חֲצִי, דְּעִנְיָנוּ הַלְעַג וְהַצְּחוֹק בְּאִים מִהַחֲתוּךְ לְשִׁנֵי חֲצָאִים.

וְכֵן מוּבָא שֶׁם שְׂשִׂרְשׁ **בד"ח** הוּא ר"ת **בִּינָה דְעַת חֲכָמָה**, וּמְבַאֵר לְדְבָרֵינוּ דְּשִׂרְשׁ הַצְּחוֹק הוּא מִהַבִּינָה שְׂשֶׁם שִׂרְשׁ הַגְּבוּרוֹת, וְהַדְעַת וְהַחֲכָמָה מִשְׂתַּתְּפוֹת עִמוֹ. וְכֵן מוּבָא בְּפָרִי עֵץ חַיִּים' לְהָאֲרִיז"ל (ראש חודש ח"ב תנח) **"וּלְיִשְׂרָאֵל לֵב"**, שְׂהֶם הַנְּמִשְׂכִּים מִהַגְּבוּרוֹת שְׂבַלְב, **"שְׂמֵחָה"** נִמְשָׁךְ לְהֶם מֵאֵמָא, וְשְׂמֵחָה הִיא הַגְּבוּרוֹת, שְׂאִין שְׂמֵחָה אֵלָא בְּבִשְׂר וַיִּזוּ, שְׂהֶם גְּבוּרוֹת. וְכֵן מוּבָא בְּסִפְר 'דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת' (ע' כד) שְׂהַתּוֹב (בראשית כג, יט) **"וְאֵל"ה תוֹלְדוֹת יִצְחָק** ר"ת **"לְיִהוּדִים הִיְתָה אוֹרְהָ וְשְׂמֵחָה"**. וְכֵן מְצִינוּ בְּזֵהַר (תולדות קלה.) **אֵלוֹ הֵם תוֹלְדוֹת הַשְּׂמֵחָה וְהַשְּׂחוֹק שְׂהִיא בְּעוֹלָם בְּאוֹתוֹ זְמַן**. וְכֵן מוּבָא בְּסִפְר 'אִמְרֵי נְעָם' (דזיקוב) שְׂהַתּוֹב (תהילים קכו, ב) **"אֵז יִמְלֵא שְׂחוֹק פִּינוֹ וּלְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה"**, ר"ת **שׁוֹפ"ר**, הַמְּסַמֵּל אֶת מֵדַת הַגְּבוּרָה שְׂל יִצְחָק כְּדְבָאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמָר 'חֲשַׁמֵּל שׁוֹפ"ר'.

וְכֵן מְצִינוּ שְׂשְׂמֵחָה נִקְרָאת בְּכַתּוֹב (שמות יח, ט) **"וַיַּחַדְדוּ יְתָרוֹ"**, מְלִשׁוֹן חֲתוּךְ חַד. וְכֵן מוּבָא בְּסִפְר 'דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת' (ע' קנו) בְּשֶׁם סִפְר 'בִּישְׂרוֹן מְלֶךְ' שֶׁס"ת הַתּוֹב **"וְהֵייתָ אֵךְ שְׂמֵחַ"** הוּא **חַת"ך**. וּמְבַאֵר לְדְבָרֵינוּ דְּהַשְּׂפָעַת הַשְּׂמֵחָה נְעִשִׂית דֶּרֶךְ שֶׁם חַת"ךְ הַמְּסַמֵּל אֶת מֵדַת הַגְּבוּרָה שְׂחוֹתְכַת לְשִׁנֵי חֲצָאִים כְּדָלְעִיל. וְכֵן שְׂמַעְתִּי מִהַרְה"ג ר' נִתְנָאֵל שְׂמַחֲוִנִי שְׂלִיט"א **שְׂצַחוֹק** ר"ת צְמִצּוּם חָלָל וְקוֹ, דְּסוּד הַצְּמִצּוּם שְׂל הַגְּבוּרָה הוּא בְּבַחֲנִית צְחוֹק. וְכֵן מוּבָא בְּשֶׁם הַרְה"ג ר' יִצְחָק גִּנְזְבוּרְג שְׂלִיט"א **שְׂיִצְחָק** בְּגִימְטְרִיא **אִין וְאַפְס**. וּמְבַאֵר לְדְבָרֵינוּ שְׂהַצְּחוֹק שְׂבְּגְבוּרָה מְצַמֵּץ לְאִין וְלְאַפְס.

מוּבָא בְּפָרִי עֵץ חַיִּים' לְהָאֲרִיז"ל (הזמירות קלט) שְׂלִשׁוֹן חֲדָה מְסַמְלַת אֶת הַיְסוּד, וּמְבַאֵר הַסִּפְר 'בְּאוֹתֵי לִגְנִי' (ח"ה קכח) שְׂתַבַּת חֲדָה הִיא **חַד וְר"ה**, לְרַמֵּז עַל זְוּוּג וְר"ה שְׂעוֹשֶׂה חַד, וּמְבַאֵר לְדְבָרֵינוּ דְּחֲדָה מְרַמְזוֹת עַל הַזְּוּוּג שְׂעוֹשֶׂה חַד, וְחוֹתֵךְ חַד, וְלִכֵּן תַּבַּת חַד הִיא גַם חֲתוּךְ וְגַם אַחַדוֹת, דְּיַחּוּד הוּא מְלִשׁוֹן **חַד** הַמְרַמֵּז עַל הַחֲתוּךְ הַחַד שְׂל הַגְּבוּרָה שְׂנַעֲשֶׂה בְּזְמַן הַזְּוּוּג. וּמְרַמֵּז בְּגְמָרָא (סנהדרין ז:) הַהוּא, דְּהָוָה קָאֵמַר וְאַזִּיל, כִּי רַחֲמִיתִין הָוָה עֲזִיזָא אַפּוֹתֵיָא דְּסַפְסִירָא שְׂכַבִּין, הַשְּׂתָא דְּלֵא עֲזִיזָא רַחֲמִיתִין, פּוּרְיָא בְּר שִׂיתִין גְּרַמִּידִי, לֵא סְגִי לָן. וּמְבַאֵר רִשְׁי רַחֲמִיתִין הָוָה עֲזִיזָא: כְּשִׂאֲהַבְתֵּנוּ הִיְתָה עֲזָה בִּינֵי לְאִשְׁתֵּי. אַפּוֹתֵיָא דְּסַפְסִירָא שְׂכַבִּין: עַל רַחֲב הַסִּף הֵינּוּ שׁוֹכְבִים שְׂנִינוּ. רוֹאִים שְׂהַיְחוּד בֵּין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ נְעִשֶׂה דֶּרֶךְ בַּחֲנִינֵת חֲרֵב חֲדָה. וְלִכֵּן מְמַשִּׁיכָה הַגְּמָרָא שְׂבְּזַמַּן שְׂהַאֲהָבָה נַחֲלָשָׁה לֵא עוֹזְרַת לְהֶם אִפְלוּ מְטָה שְׂל שְׂשִׁים אִמָּה, הֵינּוּ שְׂהַיְחוּד שְׂנַרְמֵז בִּיְסוּד לֵא עוֹזֵר לְהֶם. כִּי אִמָּה מְסַמְלַת אֶת הַיְסוּד, וּמְסַפֵּר שְׂשִׁים מְסַמֵּל אֶת הַיְסוּד.

מוּבָא בְּמַהֲר"ל (ח"א סוטה ב:) **וְקָשָׁה לְזוּגִים כְּקָרִיעַת יַם סוּף**, רוֹצֵה לֹאֵמַר כְּשֶׁם שְׂהוּא פְּלֵא גְדוֹל לְקָרַע דְּבָר שְׂהוּא אַחַד כְּמוֹ הַיָּם שְׂהוּא אַחַד, וְקָשָׁה הוּא לְחַלֵּק וְלְהַפְרִידוֹ לְשְׂנִים, כֵּן הוּא פְּלֵא גְדוֹל לְחַבֵּר שְׂנֵי דְבָרִים שְׂהֶם בְּעֵצְמָם מְחַלְקִים, כְּדַכְּתִיב **"מוֹשִׁיב יַחֲדִים בֵּיתָה"**, כְּלוֹמַר יַחֲדִים שְׂהֶם מְחַלְקִים וּמְפַרְדִּים לְהוֹשִׁיב אוֹתָם לְחַבֵּר אוֹתָם. רוֹאִים שְׂהַמַּהֲר"ל מְתַקְשֶׁה מֵהַקְּשֵׁר בֵּין זְוּוּג לְקָרִיעַת יַם סוּף, הֲרִי זְוּוּג בָּא לְאֶחָד, וְקָרִיעַת יַם סוּף בָּאָה לְהַפְרִיד, וּמְבַאֵר שְׂכְּשֶׁם שְׂקָשָׁה לְחַלֵּק כֵּן קָשָׁה לְחַבֵּר. וּמְבַאֵר לְדְבָרֵינוּ שְׂהַחֲבוּר וְהַחֲלוּק נְעִשִׂים יַחַד, כְּשִׁחוֹתֵךְ אֶת הַשְּׂפָעַת לְהַעֲבִיר לְאִשְׁתּוֹ. וְהַדְמִיּוֹן לְקָרִיעַת יַם סוּף הוּא מְדִיק. וְכֵן מוּבָא בְּשַׁעַר הַפְּנּוֹת' לְהָאֲרִיז"ל (ספירת העומר ח"ב ע' קפח) שְׂקָרִיעַת יַם סוּף הִיְתָה זְוּוּג שְׂל יְסוּד הַזְּכָר שְׂקָרַע אֶת יְסוּד הַנּוֹקְבָא שְׂהוּא בְּבַחֲנִית יָם.

וְכֵן מוּבָא בְּסִפְר 'אִסְרֵי לִגְפִין' (פורים ע' רעג) שְׂטַפּוֹת הַזְּרַע נִקְרָאוֹת פְּרוּרִים, וּמְבַאֵר לְדְבָרֵינוּ דְּהַשְּׂפָעַת הַזְּוּוּג מְפּוֹרְרַת אֶת הַשְּׂפָעַת דֶּרֶךְ מֵדַת הַגְּבוּרָה. וְכֵן מְצִינוּ בְּגְמָרָא (סוטה י) שְׂפָעַלַת הַיְסוּד הִיא בְּבַחֲנִית טוֹחוּן. וְכֵן מוּבָא בְּפְרוּשׁ הַרְמַח"ל עַל מְשָׁלִי (כז, כב) שְׂפָעַלַת הַיְסוּד הִיא בְּסוּד כְּתִישָׁה בְּמַכְתֵּשׁ, וְכֵן הַתּוֹב (ויקרא טו, טז) **"כִּי תִצֵּא מִמֶּנּוּ שְׂכַבַת זָרַע"** ר"ת **מַכְת"ש**. וְכֵן הַתּוֹב הַמְּדַבֵּר עַל יוֹסֵף הַיְסוּד שְׂמַתְגָּלָה לְהַשְּׂפִיעַ לְמַלְכוּת (בראשית מה, ד) **"וַיִּגְשׁוּ וַיֹּאמְרוּ אֲנִי יוֹסֵף אַחֲיָכֶם אֲשֶׁר ס"ת פְּרוּרִים"**.

וְכֵן מוּבָא בְּשַׁעַר הַפְּסוּקִים' לְהָאֲרִיז"ל (וישב פז) **וְעַתָּה שְׂנַסְתְּלָקוּ הַגְּבוּרוֹת הֵהֶם, הַנְּקָרָאִים פ"ר, אֵז שְׂלִטוּ בּוֹ הַדִּינִים הַקְּשִׁים דְּקַטְנוֹת דְּאֵלֵהֶם, וַיִּפְרְפְּרֵנִי"**, עֲשִׂי פְרוּרִין פְּרוּרִין, מֵרַב הַיְסוּרִין, עַל יְדֵי שְׂנַסְתְּלָקוּ פ"ר הַגְּבוּרוֹת. וְרוֹאִים שְׂפָעַלַת הַגְּבוּרוֹת הִיא בְּסוּד פְּרוּר.

מוּבָא בְּסִפְר 'דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת' (ע' ריז) לְבַאֵר הַטַּעַם שְׂשׁוֹבְרִים כּוֹס בְּזְמַן חֲפָה וְלֵא כְּלֵי אַחַר, דְּכּוֹס בְּגִימְטְרִיא אֵלֵהֶם וְהוּא מְסַמֵּל אֶת מֵדַת הַגְּבוּרָה. וְעַל יְדֵי שְׂבִירַת הַכּוֹס מִמַּתִּיקִים אֶת הַגְּבוּרוֹת. נִרְאָה לְהוֹסִיף עַל פִּי דְבָרֵינוּ שְׂמְרַמְזִים בְּשְׂבִירַת הַכּוֹס עַל

סוד הזווג שנעשה דרך שבידת הגבורה ששוברת ומפרכת, דכוס מסמלת את יסוד הנוק' כדבארנו במאמר 'חשמל דם', ויסוד הנוק' מקבל שפע של פרוורים.

מצינו בזהר (ויחי רמט) **"מי ימלל גבורות ה'"** כמו שכתוב **"וקטפת מלילת" מי הוא שייעלה ויעביר גזרה אחת מאלו הגבורות שעושה הקדוש ברוך הוא**. רואים שהזהר לומד כתוב זה על המתקת הדינים. ומבאר לדברינו דהיסוד דקדשה מפורר את הדינים וממתיק אותם.

מצינו בזהר (משפטים קז:) **דוד ברחן המלך היה, ואף על פי שהיה בצער ולאחר חטא בת שבע, כיון שהיה לפני המלך שב לבדיחותו כמו שהיה כדי לבדח את המלך, אמר אדון העולם אני אמרתי "בחנני ה' ונסני", ואתה אמרת שלא אוכל לעמד בנסיונך, הרי חטאתי "למען תצדק בדברך", ויהיה דברך אמת**. נראה דלכן דוד התפלל בלשון בדיחה לכפר על חטא בת שבע, דבחטא בת שבע הוא פגם בבחינת הצחוק המזוג, והצחוק דקדשה מתקן את הצחוק דקלפה, לכן הוא בקש מה' בדבר צחוק דקדשה שיכפר לו.

נראה דכשם שהשפעת הזווג היא השפעה פנימית, כך ענין השמחה שנמשלה בזה היא דבר פנימי, ולא חס ושלום דבר חיצוני. כשם שמובא מהגר"א שמצות **"ושמחת בחגך"** היא המצוה שהכי קשה לקימה מפל מצוות התורה, דצריך עבודה גדולה להגיע לשמחה פנימית אמתית. וכעין זה יש פתגם; שלהצטער בצער של השני צריך להיות בן אדם, אבל לשמח בשמחתו של השני צריך להיות מלאך. דקשה להגיע לשמחה אמתית בכלל, ובפרט כשמדבר בשמחתו של הזולת.

מצינו במדרש (תנחומא פקודי יא) **מפני שחשב הקדוש ברוך הוא לערב שמחת המשכן בשמחת היום שנולד בו יצחק אבינו, לפי שבאחד בניסן נולד יצחק אמר הקדוש ברוך הוא הריני מערב שמחתכם שמחה בשמחה וכו', ועל זה אמר דוד המלך "כי שמחתני ה' בפעלך" זה אהל מועד, "מה גדלו מעשיך ה' מאד עמקו מחשבתך" שהיית חושב לערב שמחה בשמחה, יום שנולד יצחק אבינו**. בארנו במאמר 'חשמל סלם' שבמשכן ובמקדש היה זווג יסוד ומלכות, ומשם השפע השפע לעולם. נראה דלכן הקב"ה ערב את שמחת חנכת המשכן עם שמחת יום לדתו של יצחק, דשמחה זו הייתה שמחת המלכות בבחינת נשואין על ידי הזווג שהתחיל באותו יום. ושמחה זו באה מצדו של יצחק, ולכן דוד המלך שבח זאת, דשמחה זו היא שמחתו של דוד, ולכן הוא אמר **"שמחתני ה' בפעלך"**.

הגבורה מאשרת את יציאת השפע

מצינו בזהר (בראשית נ:) **שמיטה זו לא נקשרה בקיום שלם בימין ובשמאל וכו', וכאשר רצתה להתקשר הושיט זרוע שמאל כנגדה וברא עולם זה וכו', עד זמן האלף השביעי שבאותו יום לחוד נקשרת אז בימין, ואז תהיה בין ימין ושמאל בקיום שלם**. רואים שהמלכות שנקראת שמיטה מקבלת בעולם הזה רק דרך השמאל של זעיר אנפין, מה שאין בן לעתיד לבא היא תקבל גם מהימין. ומבאר לדברינו דבעולם הזה מקבלים רק את החצי שהגבורה מאשרת, ולעתיד לבא יקבלו את שני החצאים, דלעתיד לבא לאה ורחל יהיו שוב פרצוף אחד ונוכל לקבל את החצי העליון. וכן מצינו בזהר (ויחי רג:): **צדיקים מסטרא דשמאלא, ורואים שהצדיק יסוד משפיע דרך צד השמאל שביסוד**. וכן מצינו בזהר (ויחי רמ:) שהשפעת היסוד למלכות היא בסוד הפתוב **"ומעז יצא מתוק"** המרמז על השפעה דרך הגבורה. וכן מצינו בזהר (נח סג:) שהשפעת היסוד למלכות היא בסוד הפתוב **"ליש גבור"** המרמז על השפעה דרך הגבורה, וכן **"ליש ר"ת הפתוב** (בראשית כא, ג) **"אשר ילדה לו שרה יצחק" בב' אפנים דיצחק הוא בבחינת ליש**.

פתוב (תהילים כט, יא) **"ה' עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום"**, וכן אומרים בתפלת שמונה עשרה **ברב עז ושלום**. ומבאר לדברינו דעז מסמל את מדת הגבורה. ומצינו בזהר (עקב רעג:) שהיסוד נקרא שלום, והפתוב מרמז שהשפעת השלום היא דרך העז, דרק השפע שמאשר על ידי צד הגבורה יוצא מהיסוד להשפיע למלכות, וכן **גבורה בגימטריא אריה** שמסמל מלך, דמדת הגבורה היא בבחינת מלך שקובע באיזה אפן לחלק את השפע, וכפי שבארנו במאמר 'חשמל מטה' **שמלך בגימטריא צ'** היית שהוא בבחינת יסוד שמשפיע לכל המלכות.

מצינו בגמרא (גיטין לא:) **אמר רב חנן בר רבא אמר רב ד' רוחות מנשבות בכל יום ורוח צפונית מנשבת עם כלן שאלמלא כן אין העולם מתקים אפלו שעה אחת**, נראה דיש כאן רמז לדברינו שכל ההשפעות צריכות את הרוח צפונית המסמלת את מדת הגבורה, ובלי רוח צפונית אין העולם מתקים.

מצינו בזהר חדש (שה"ש עז:) שפסא הכבוד מעביר את הזרע מהיסוד למלכות. ומצינו בזהר (תרומה קמז:) שפסא הכבוד מסמל את מדת הגבורה. וגם כאן רואים שמדת הגבורה מעבירה את שפע היסוד למלכות. וכן בארנו שם שפסא הכבוד הוא בחינת תכלת, המסמלת את מדת הגבורה. ותכלת מרמזת על הזווג והתשווקה, כמו **"כלתה נפשי"**. וכן מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' שמדת הגבורה היא בחינת יסוד, לכן היא הששית במנין הספירות מהתחלה לסוף, לפי סדר כחב"ד ח"ג, וגם מהסוף להתחלה לפי סדר חג"ת נה"ם. ומבאר לדברינו שהיסוד משפיע רק דרך הגבורה. וכן מצינו ברש"י (בראשית לו, טו) שהמלאך גבריאל המסמל את מדת הגבורה קשר בין יוסף לאחים כשיעקב שלח אותו לראות את שלום אחיו. וקשור זה הוא קשור של יסוד למלכות, כדבארנו במאמר 'חשמל מילה' שיעקב שלח את יוסף להשפיע להם את השפע, עין בזהר (פקודי רלא.) שהמלאך גבריאל הוא השליח לפעל את הפעלות למטה בעולם הזה ששיך לספירת המלכות.

מְצִינוּ בזהר (ויצא קמט:) שהסלם שראה יעקב היה בבחינת יסוד. והעיר הרה"ג ר' יהודה קורן שליט"א שלכן כתוב (בראשית כח, יב) **"והנה מלאכי אלהים עלים וירדים בו"**. ומרמז שם **אלהים**, לרמז ששם אלהים המסמל את מדת הגבורה מוריד את השפע מהיסוד למלכות, ומעלה את המיין נוקבין מהמלכות ליסוד. וכן **"וירדים בו"** בגימטריא זרע המסמל את השפעת היסוד. וכן מובא ב'בעל הטורים' שם **סלם** בגימטריא **זה כסא הכבוד**, ובארנו לעיל שכסא הכבוד מסמל את מדת הגבורה. וכן הכתוב (בראשית כח, יב) **"והנה סלם מצב ארצה"** ר"ת בגימטריא **חצי**.

נראה דיש רמז בכתוב המדבר על הזווג של הקב"ה עם כנסת ישראל (שה"ש ב, ו) **"שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני"**, שקדם כל מתחיל השמאל **"שמאלו תחת לראשי"**, ואז השמאל מכניס את הימין **"וימינו תחבקני"**, בבחינת חסד שמערב עם גבורה. וכן מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (חג המצות ע' תקיג) שהכתוב **"עורי צפון ובאי תימן"** מרמז על הזווג שמתחיל מצד השמאל ואחר כך מכניס את הימין. וכן מצינו בזהר (בראשית מט.) שזווג איש ואשה מתחיל עם היצר הרע שנמצא בשמאל, ורק אחר כך הקדשה שנמצאת בימין נכללת בזווג וממתיקה אותו. וכן מובא בספר 'תורת העולה' לרמ"א (פ"א ז') שחוש הראי'ה הוא כנגד מזרח, וחוש השמע כנגד מערב, וחושי הטעם והריח כנגד דרום, וחוש המישוש כנגד צפון שמשם באה התאנה לעינינו אלו, ורואים שענין הזווג מתעורר מהשמאל שנמצא בצפון. וכן מצינו בזהר (וירא קיב.) שהשכינה מצד החסד נקראת אחותי, ומצד הגבורה רעיתי, ורואים שמצד החסד עדין אין זיווג, והשכינה היא רק בבחינת אחותי, ומצד הגבורה נהיה מצב של זיווג והשכינה מקבלת את השם רעיתי. וכן מצינו אש של אהבה חזקה אצל אריה שהוא בגימטריא **גבורה**, ומסמל את מדת הגבורה, **גבור כארי**. כמובא בגמרא (סנהדרין קו.) **מי מטיל כסותו בין לביא לביאה, בשעה שנוקקין זה עם זה. לביאה מרמזת על ביאה**. וכן הכתוב (בראשית מת, טז) **"וידגו לרב בקרב הארץ"** ר"ת **לה"ב** המסמל את הגבורה שהיא בבחינת אש וספין, וכן **לה"ב** מרמז בכל מקום שכתוב **"אלה בני"**.

וכן נראה דיש רמז בכתוב (בראשית כא, יב) **"כי ביצחק יקרא לך זרע"** שהקב"ה רמז לאברהם שמסמל את מדת החסד שהשפעת החסד והזרע שלו לעולם היא רק דרך צד השמאל של יצחק. וכן מובא בספר 'דורשי רשומות' (ע' קלה) **שיצחק אבינו בגימטריא זרע**. וכן נראה דיש רמז בכתוב (תהילים יז, יד) **"ויצפונך תמלא בטנם ישבעו בנים"** שצד צפון המסמל את השמאל, הוא ממלא את הבטן המסמלת את המלכות, כמובא בזהר חדש (תקונים קלג.). וכן מצינו בגמרא (ברכות ה:) שכתוב זה מדבר על זיווג איש ואשה. וכן מובא בשם הרה"ג ר' יצחק גנזבורג שליט"א שלוי המסמל את מדת הגבורה, נקרא לוי על שם (בראשית כט, לד) **"לוינה אישי אלי"**, לרמז שהגבורה מעוררת את החבור של האיש לאשתו.

שמעתי מהרה"ג ר' אברהם אגשי שליט"א **שעם סגלה** בגימטריא **יצחק** המסמל את מדת הגבורה. נראה לבאר על פי דברינו דמובא בספר 'שערי צדק' (השער התשיעי) שג' נקודות הסגול הן כנגד ג' קוין חסד גבורה תפארת, והסגול הוא בנין השורק. ובארנו במאמר 'חשמל עוף' שנקוד השורק שישנו רק באות ו', מסמל את היסוד. וכן מצינו בגמרא (ב"ב נב.) שדבר שעושה פרות נקרא **סגלה**. וכיון שהשפעת היסוד היא דרך הגבורה שבו, לכן **עם סגלה** בגימטריא **יצחק**. וכן מצינו בירושלמי (פאה לג.) ש**סגלה זה אשכול**. ובארנו במאמר 'חשמל דם', שאשכול מסמל את העטרה שביסוד.

מובא ב'ספר הלקוטים' להאריז"ל (שה"ש ע' שלו) על הכתוב **"משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים"**, שחלונות מסמלים את השפעת החסדים. וחרכים שהם פתחים קטנים מסמלים את השפעת הגבורות. וכן **יצחק** בגימטריא **חר**. ונראה דלכן **חרכים** בגימטריא **זרע** או **עבור**, לרמז שהשפעת הזרע שיוצרת למלכות ויוצרת עבור, שייכת לצד הגבורה שהוא בבחינת חרכים. וכן **חפה קדושין** ר"ת בגימטריא **חצי** שהשפעת הזווג נעשית דרך חצי הגבורה.

מובא בלק"ת להאריז"ל (פ' שמיני ע' קפה) **סוד הארבה הוא סוד רבוי הזרע לאין קץ, כי זה סוד הריון, שנואמר בו "הרבה ארבה"**. ומובא ב'ספר הלקוטים' להאריז"ל (פ' שמיני ע' ריד) **שארבה** בגימטריא **יצחק**. ושרש הארבה מהגבורות של יצחק. וכן הכתוב (ישעי' ט, א) **"ההלכים בחשך ראו אור גדול"** ר"ת **ארבה**.

מובא בספר 'מטבע של אברהם' שמנין הפסוקים מבראשית עד פרשת נשואי יצחק לרבה הוא **תרמ"ט** כמנין **קול חתן וכלה**. ופרשת הנשואין מתחילה באביו **"ואברהם זקן"**, ומסתיימת באמו **"וינחם יצחק אחרי אמו"**, לרמז על הכתוב (בראשית ב, כד) **"על כן יעזב איש את אביו ואמו ודבק באשתו"**. וכן יצחק קדש את רבקה בג' דרכים כסף שטר וביאה; כסף, על ידי הנזם זהב, שטר, על ידי השטר מתנה ששלח אברהם עם אליעזר, וביאה (בראשית כד, טז) **"ויבאה יצחק האלה"**. נראה דיש כאן רמז שסוד הזווג הוא דרך בחינת יצחק. וכן מלוי **יצחק יו"ד צד"י ח"ת קו"ף** בגימטריא **חתן וכלה** דמלוי יצחק מרמז על השפעת יצחק שמזוגת **חתן וכלה**. וכן **יצחק ורבקה** בגימטריא **חתן וכלה** עם המלים. וכן רואים שהתורה הארובה בפרשת נשואי יצחק ורבקה והשדוך שקדם לו יותר משאר האבות. ונראה דיש כאן רמז שכאן שרש כל הזווגים שנעשים דרך בחינת יצחק. וכן מצינו בזהר (חיי שרה קלג.) שאצל יצחק נאמרה בכתוב לשון אהבה ביחס לרבקה **"ויקח את רבקה וגו' ויאהבה"** ואצל אברהם לא מצינו לשון אהבה ביחס לשרה, לרמז שסוד האהבה שבזווג שיך לצד השמאל של יצחק. וכן כסוי פני הכלה בצעיר נלמד מנשואי יצחק ורבקה (בראשית כד, טה) **"ותקח הצעיר ותתקס"**. ומברכים את הכלה בברכה שנתברכה רבקה קודם נשואיה (שם ט) **"אחתנו את היי לאלפי רבבה"**. וכן מובא ב'חתם סופר' שבזווג יצחק ורבקה גם מדת הדין הספימה, ולא רק מדת הרחמים. וכן **ג"ר** המסמל את הזווג כדבארנו במאמר 'חשמל דם' נרמז במדת 'יצחק ירנן'. וכן מובא בספר 'אסרי לגפון' (ח"ב חיי שרה ע' קמט) **מתבאר מדברי הזהר דעקר הזווג מצד גבורות דיצחק, ולא מצד חסד דאברהם, דהמים מצד עצמם שקטים במקומם, ואינם פורצים להשפיע החוצה, עד שיכניסו בהם יסוד האש**

שיוציאם ממקומם, בסוד גבורות גשמים, שיורדים בגבורה, ובזה יבן הא דמובא ב'מדבר קדמות' לחיד"א דאברהם לא גמר זיווגו כל השנים שהיתה שרה עקרה, ורק אצל יצחק מצינו "מצחק את רבקה" אפלו שלא בשעה שנתעברה, ללמד דעקר תקון הזיווג ומצות עונה אצל יצחק דוקא. וכן שמעתי מהרה"ג ר' א. כליל שליט"א שהפסוק שממנו לומדים חיובי נשואין, (שמות כא, י) "שארה כסותה וענתה לא יגרע" הוא הפסוק ה-2085 מתחלת פסוקי התורה, ומרמז על השנה 2085 מבריאת העולם שהיא שנת עקדת יצחק. כי יש בתורה קרוב ל-6000 פסוקים כנגד ששת אלפים שנה שהעולם קים. ומבאר לדברינו שסוד הנשואין הוא הסוד של יצחק, וכיון שבזמן עקדת יצחק נולדה רבקה כמובא ברבנו בחיי (בראשית כד, טז), ואז התחיל להתרקם בעולם השדוך של יצחק ורבקה שהוא שרש כל השדוכים, לכן הפסוק של הלכות נשואין מכנן כנגדו. וכן בארנו ש'יצחק קדש את רבקה בכסף ובביאה, ובארנו במאמר 'חשמל דם' ש'כסף שטר וביאה הם כנגד שאר כסות ועונה.

וכן נראה דיש רמז בפתוב (דברים כד, ה) "נקי יהיה לביתו שנה אחת". דנבאר לקמן שמדת הגבורה היא בבחינת נקיון. ולכן נקיון בגימטריא גבורה, ורואים שהקשר בין איש לאשתו הוא בבחינת "נקי".

מובא ב'פרקי דרבי אליעזר' (טז) אמר אברהם ליצחק בנו, העבד הזה חשוד על כל עריות שבתורה וכו', ראה שמה נגע בצנור, תביא הנערה האהלה ותוציא בתוליה באצבע, אם טהורה בבתוליה הרי היא ראויה לך לאשה ממעי אמה, והוציא את בתוליה באצבע והראם לאברהם אביו, ואחר כך לקחה לאשה. ומבאר ה'מבוא שערים' להאריז"ל (רעה) ש'יצחק מעך באצבע לסמל שג' אבות מכווננים את יסוד הנוק' ועושים אותו כלי דרך בחינת יד. וגם כאן רואים שהענין נרמז ביצחק ולא בשאר האבות. וכן נראה דיצחק היה חיב להשאר בארץ ישראל והיה אסור לו לצאת לחוץ לארץ, כמובא ברש"י (בראשית כו, ב), לרמז ש'יצחק מחבר לארץ ישראל שמסמלת את המלכות דקדשה.

מצינו במדרש (פרקי דר"א י) מימי הירדן סובבין לכל הארץ חצין למעלה מן הארץ וחצין למטה מן הארץ. ומבאר לדברינו כיון שארץ ישראל היא בבחינת נוקבא, והירדן הוא יסוד דנוקבא, כמובא ב'ספר הלכות' להאריז"ל (דברים ע' וסד) השפע של הירדן מתחלק לשני חצאים, לרמז שהמלכות מקבלת חצי.

וכן נראה דיש רמז בפתוב (בראשית ב, ג) "ויברך אלהים את יום השביעי" דשם אלהים המסמל את מדת הגבורה הוא מברך את ברכת השבת שמשפיעה את השפע מהיסוד למלכות. וכן מצינו בזהר (ויקהל יד:) ש'חצי מהשפעת השבת יורדת לעולם התחתון, וחצי נשארת בעולם העליון.

וכן מובא ב'שער הפנונות' להאריז"ל (הלילה ח"א ע' שעו) שהמזמורים בתהלים (מב, מג) "כאיל תערג על אפיקי מים כן נפשי תערג אליך אלהים וגו' שפטיני אלהים וגו'" מרמזים על ההשתוקקות של המלכות להזדווג ולקבל שפע מהיסוד. ורואים שהמלכות משתוקקת לקבל משם אלהים המסמל את מדת הגבורה. וכן איל מסמל את מדת הגבורה, כמובא במדרש (במדב"ר יד, ה) "איל אחד כנגד יצחק".

במאמר המסגור חשוב לצין שפשם שמדת הגבורה ממנה להשפיע את המיין דכורין מלמעלה למטה, כך החסד ממנה על העלאת המיין נוקבין מלמטה למעלה, כמובא בזהר (ויצא קנו). שצד החסד משתוקק תמיד להעלות את המיין נוקבין כדי לעורר את הזיווג העליון, לכן הוא כפיכול ממנה על זה. וכן מצינו במדרש (ילקוט יחזקאל שלט) שמיכאל מלאך החסד הוא הכהן גדול בבית המקדש העליון להקריב את הקרבנות שם, והקרבת הקרבנות היא העלאת המיין נוקבין.]

מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (שבועות ע' תקלט) שלזעיר אנפין יש מצב שהוא בבחינת זקן ואז זקנו לבן המרמז על חסד, ויש מצב שהוא בבחינת בחור, ואז זקנו שחור המרמז על דין. כי בחור בגימטריא גבורה ומרמז על מדת הגבורה כמו שכתוב "בחור פאריזים" וארז בגימטריא יצחק המסמל את מדת הגבורה. וכן כתוב (דה"ב יג, ג) "בחור גבור חיל". נראה דלכן כתוב (ישעי' סב, ה) "כי יבעל בחור בתולה" דסוד הזיווג נעשה דרך מדת הגבורה שהיא בבחינת בחור. וכן מצינו על שאול (ש"א ט, ב) "ושמו שאול בחור וטוב". ושואל מסמל את העטרה שביסוד המזוגת, כדבארנו במאמר 'חשמל אות'. וכן מובא בספר 'עבד אברהם' ש'בחור' ר"ת בני חיי ומזוני ריחיי.

מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער כ"ב ח"א ע' שיד) על הפתוב (שה"ש ג, זח) "הנה מטתו של שלמה ששים גברים סביב לה מגברי ישראל. כלם אחזי חרב וגו'" שהוא מרמז על זיווג יסוד ומלכות. ד'מטתו של שלמה' מרמזת על המלכות, שמקבלת מ'ששים גברים מגברי ישראל' המרמזים על מדת הגבורה שביסוד ששיך למספר שש ולבחינת ישראל. ונראה להוסיף דלכן הם "אחזי חרב" דמדת הגבורה היא בבחינת חרב שחותך לשני חצאים. עין ב'לקוטי מוהר"ן' (ב) ש'חרבך על ירך' מרמז על היסוד שנקרא ירך. וכן כאן כתוב "איש חרבו על ירכו", וכן הבאנו לעיל מהזהר חדש (תיקונים קמ:) שהעטרה שביסוד היא בבחינת חרב. וכן מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' שמטה היא בסוד גבורה, לכן כתוב "ששים גברים סביב לה מגברי ישראל". ולכן אסור לישון תחת מטה בספה, כי היא בחינת דין שחוצץ ומונע את השפעת החסדים של הספה. ונראה לבאר כיון שמיטה מיעדת לשינה, שמצמצמת את החיים בתכלית, זה שיך למדת הגבורה, ולכן יחיד נקרא תשמיש המטה, כי זה נעשה דרך מדת הגבורה שהיא בבחינת מטה. וכן מיטה בגימטריא דין. וכן מצינו בגמרא (נדה טז:) אמר רבי יוחנן, אסור לאדם שישמש מטתו ביום. אמר רב המנונא מאי קרא, שנאמר, "יאבד יום אויל בו, והלילה אמר הורה גבר" לילה ניתן להריון, ויום לא ניתן להריון. ורואים שהלילה המסמל את מדת הגבורה הוא זמן הזיווג, ורק הוא ניתן להריון.

וכן גבורה שהיא בגימטריא ר"ו מרמזת בתוך תבת ה'ר"ן. וכן מצינו בגמרא (נדה לה.) שיש בחינה של תקיעת שופר כשהאשה נכנסת לחדש התשיעי להריון, והשופר המסמל את מדת הגבורה כביכול מכריז שהאשה עומדת ללדת. והריטב"א שם מבאר בדברי רש"י שהצירים לפני הלדה הם בבחינת תקיעת שופר.

מובא ב'ספר הלקוטים' להאריז"ל (אמור ע' רל) שהיסוד נקרא **אבר צנוע ונסתר**. נראה דלכן **צנוע** בגימטריא גבורה לרמז שהיסוד משפיע רק דרך צד הגבורה שבו. וכן מצינו בגמרא (קידושין עא.) **אמר רב יהודה אמר רב שם בן ארבעים ושתים אותיות אין מוסרין אותו אלא למי שצנוע וענו ועומד בחצי ימיו**. בארנו במאמר 'חשמל דם' ששם מ"ב מסמל את העטרה שביסוד שמזונגת יסוד ומלכות ושם זה הוא בבחינת גבורה. נראה דהגמרא מרמזת שאין מוסרין שם זה רק למי שצנוע וענו ועומד בחצי ימיו, דצנוע בגימטריא גבורה וזה סימן שהוא ראוי להשפיע את ההשפעה שהגבורה מאשרת. וענו מרמז שנמצא בבחינת עונה עם הקב"ה, כדבארנו במאמר 'חשמל ציצית'. **ועומד בחצי ימיו** מרמז שהוא ראוי להשפיע את השפעת החצי שביסוד למלכות.

מובא בספר 'הצופן' מהרה"ג ר' זמיר כהן שליט"א (אות ר') שצרוף אותיות **פ"ר** פרושו להפריד ולחתך, כמו השרשים **פ"ר, פ"ק, פ"מ, פ"ד, פ"ש, פ"ץ, פ"ר"ה ורבה**, ועוד. ומבאר לדברינו דמובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער יח ח"א ע' רסד) שפעלת הגבורה היא בסוד אותיות **מנצפ"ך** שהן בגימטריא **פ"ר**, כי יש **פ"ר דינים**. ופעלת הגבורה נעשית דרך בחינת חתוך, וזה סוד החתוך והפרור שיש בזמן הזיווג, סוד **הפ"ה ור"ה** כדלעיל. וכן אותיות מנצפ"ך הן אותיות המופיעות בסופי תבות, ומרמזות על סיום ההשפעה וחתוך השפע. וכפי שבארנו שמלוי בגימטריא **אלהים**, ומסמל את הגבורה שנותנת לכל אות להתפשט עד סוף המלוי שלה. וכן אותיות **מנצפ"ך** מרמזות על הפסוק **"ה' מלך, ה' מלך, ה' ימלך לעולם ועד"**. מ"ן שבמנצפ"ך בגימטריא **מלך**, צ' שבמנצפ"ך בגימטריא **מלך**, פ"ך שבמנצפ"ך בגימטריא **ימלך**. דמנצפ"ך מסמלות את חתוך הגבורה שדרכה ה' מנהיג את העולם. והוסיף הרה"ג ר' אליהו בן הקון שליט"א ש**מנצפ"ך** בגימטריא **רחל ולאה** שמסמלים את חתוך הגבורה. ובניגון נעשה על ידי אותיות מנצפ"ך כידוע מכוונות הנסירה בסדור הרש"ש.

וכן מובא בספר 'תפארת אדם' מהר"י צמח שהמנצפ"ך מסמלות את סוד חבור פרצופי עולם האצילות, כי מצינו בגמרא (שבת קד.) **מנצפ"ך** [בגימטריא **פ"ר**] **צופים אמרו**. יוצא תבת **פרצופים**. ומבאר לדברינו שהמנצפ"ך מסמלות את חתוך הגבורה שדרכו מתאחדים ומתחברים כל פרצופי עולם האצילות.

וכן מובא ב'מגלה עמקות' (נשא) שקודם חטא אדם הראשון היו רק כ"ב אותיות, ואחר החטא נתוספו ה' אותיות מנצפ"ך. ומבאר על פי דברינו לעיל שהחתוך לשני חצאים התחיל בחטא אדם הראשון, כשירד מספירת היסוד למלכות. לכן בזמן זה נוספו ה' אותיות מנצפ"ך. וכן מובא בספר 'המפאר' (בראשית א) **בין שדבק האדם בכחות חמריות ובתאוות גופניות ונתחברו אליו ה' חושים גופניים, מיד נחלקה התורה לפרשיות ופסוקים, והצריך להם מנצפ"ך שהם ה' אותיות לעשות עמם סופי תבות, שאם לא חטא אדם לא היה צריך בתורה אותיות מנצפ"ך לפי שכלה היתה דבר אחד, ועתה באלו האותיות של מנצפ"ך נחלקת לכמה דרכים. זהו שאמרו רבותינו ז"ל מטלטלים שביליה של תורה, ונחלקת התורה לחמשה חמשים כנגד ה' אותיות שהם מנצפ"ך**. ורואים שהמנצפ"ך הוריד את התורה בדרגה, להתחלק לפרשיות ופסוקים, ומבאר לדברינו שהתורה ירדה מהיסוד ששם הכל אחד, למלכות, ששם יש חלקה וחתוך של הגבורה. והוסיף הרה"ג ר' יוסף סופר שליט"א שאותיות **עמ"ל פ"י** סמוכות לאותיות **מנצפ"ך**, כי מצינו בגמרא (סנהדרין צט:) **אמר רבי אלעזר, אדם לעמל נברא, שנאמר "כי אדם לעמל יולד", איני יודע, אם לעמל פה נברא, אם לעמל מלאכה נברא. כשהוא אומר, "כי אכף עליו פיהו", הוי אומר, לעמל פה נברא. ועדין איני יודע, אם לעמל תורה, אם לעמל שיחה, כשהוא אומר, "לא ימוש ספר התורה הזה מפ"ך", הוי אומר, לעמל תורה נברא, ולכן אותיות **עמ"ל פ"י** סמוכות למנצפ"ך כי המנצפ"ך גרמו את עמל התורה בפה, כשהתורה ירדה מהיסוד למלכות, שהיא הירידה מגן לעדן לעץ הדעת שהוא העולם הזה.**

וחשוב להוסיף שגם אחרי החלקה עדין יש פרשיות סתומות שלא רואים את החלוק בין פרשה לזו שלפניה. והן מרמזות על בחינת יסוד שאצלו הכל מאחד, ויש פרשיות פתוחות שהן ענין בפני עצמו, ומרמזות על בחינת מלכות שהיא נפרדת. כמובא בזהר (משפטים קיח:) שפרשיות סתומות הן בבחינת לולב המסמל את היסוד, שעליו סגורים. ופרשיות פתוחות הן בבחינת קב"ה ושכינתיה שהם נפרדים זה מזה וצריך לאחדם. וכן בכל התורה יש 379 פרשיות סתומות כמנין **חשמל** המסמל את היסוד. ויש 290 פרשיות פתוחות כמנין **מרים** או **כנור דוד** המסמלים את המלכות שצריך ליחד אותה עם קב"ה. וכן פרשה סתומה מתחילה תמיד **באמצע** שורה כי היא בבחינת יסוד שהוא אמצע, מה שאין פן פרשה פתוחה שמתחילה תמיד בתחילת שורה.

מובא ב'שער המצוות' להאריז"ל (עקב ע' צה) בבאור הברכות ש**ברוך** הוא המשכת האורות והשפע למטה, ו**אתה** הוא קו הימין, ה**ויהי** קו האמצע, **אלהינו** קו השמאל, **מלך העולם** כנגד המלכות שמקבלת את השפע מהג' קוין. נראה דלכן הסדר הוא ימין, אמצע, שמאל, מלכות, לרמז שהשמאל מקבל את כל השפע להעביר למלכות. וכן מצינו בעבודת הפהן גדול במזבח, שהתחיל עם צד דרום המסמל את הימין, ואחר כך הלך למזרח המסמל את האמצע, ואחר כך לצפון המסמל את השמאל, ואחר כך למערב המסמל את המלכות. כמובא ברבנו בחיי (ויקרא א, יא) **עלה בכבש ופנה לסובב הוא הראשית המקיף את הכל, ויבא לו במחשבה לקרן דרומית היא מדת החסד, ומדרומית למזרחית הוא תפארת ישראל ומזרחית לצפון להשלים צד הגבורה, ומצפונית למערבית שהיא מלכות**. וכן נראה דיסוד המזבח המסמל את היסוד, כמובא בספר

הליקוטים' להאריז"ל (ויחי ע' קל), הִיה בְּצַדִּי צַפּוֹן וּמַעֲרֵב שֶׁל הַמַּזְבֵּחַ, לְרַמֵּז שֶׁסוּד הַזּוּיג בֵּין יְסוּד הַמַּזְבֵּחַ הַמְּסַמֵּל אֶת הַיְסוּד, וּבֵין הַמַּזְבֵּחַ הַמְּסַמֵּל אֶת הַמַּלְכוּת, הוּא בְּסוּד שְׁנֵי צַדִּים אֱלוֹ שֶׁל צַפּוֹן מַעֲרֵב. וְלִכְּנֵן הַזּוּיג נַעֲשֶׂה דֶרֶךְ שְׁפִיכַת הַדָּם כְּדַבְּאֲרָנוּ בְּמֵאֵמֶר 'חֲשַׁמֵּל דָּם', דָּדָם מְסַמֵּל אֶת מַדַּת הַגְּבוּרָה שְׁמֻזְנָגַת יְסוּד וּמַלְכוּת. וְכֵן נִרְאֶה דִּיש רִמְז בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ לְחַתוּךְ הַגְּבוּרָה בְּכָלִים שְׁבָהֶם הֵיוּ נוֹתְנִים אֶת הַדָּם. דְּמוּבָא בְּרַש"י (פסחים סד. ד"ה ולא היו) שְׁכָלִים אֱלוֹ הֵיוּ חֲדָיו תַּחְתֵּיהֶם, וַיֵּש כָּאֵן רִמְז שְׁמַדַּת הַגְּבוּרָה הַנִּרְמָזת בְּדָם הִיא בְּבַחֲיִנַת חַד בְּחֶלֶק הַתַּחְתּוֹן שְׁמֵשׁם כְּבִיכּוֹל יוֹרֵד הַשֶּׁפַע לְמַטָּה.

וְכֵן מְצִינוּ בַּמִּשְׁנָה (מידות ב, א) שְׁבֵיַת הַמִּקְדָּשׁ הִיָּה בְּנוֹי בְּתוֹךְ חוֹמַת הַר הַבַּיִת בְּשִׁטַּח הַגּוֹבֵל עִם צַפּוֹן וּמַעֲרֵב, וְאֱלוֹ הַשְּׁטָחִים הַגּוֹבְלִים עִם דְרוֹם וּמִזְרָח הֵיוּ מַחוּץ לַעֲזָרָה. וְגַם כָּאֵן נִרְאֶה דְבָא לְרַמֵּז שֶׁהַשֶּׁפַע שֶׁל צַד הַקְּדָשָׁה שִׁיּוֹרֵד בַּמִּקְדָּשׁ, יוֹרֵד דֶּרֶךְ הַצַּפּוֹן לְמַעֲרָב. וְכֵן מְצִינוּ בְּזֵהָר (וירא קכ). **"אֶת יִצְחָק"** זֶה הוּא צְפוֹנִית מַעֲרָבִית, רוֹאִים שֶׁחַבּוּר צַפּוֹן לְמַעֲרָב הוּא הַחַבּוּר שֶׁל יִצְחָק. וְכֵן מְצִינוּ בַּמִּשְׁנָה (שם ב) **כָּל הַנִּכְנָסִין לְהַר הַבַּיִת נִכְנָסִין דֶּרֶךְ יָמִין וּמִקִּיפִין דֶּרֶךְ שְׂמָאל**. וְגַם כָּאֵן נִרְאֶה דִּיש רִמְז שְׁקַבְּלַת הַשֶּׁפַע הִיא בְּצַד הַשְּׂמָאל לְכֵן יוֹצֵאִין דֶּרֶךְ שָׁם. וְכֵן מוּבָא בְּסִפֵּר 'תּוֹרַת הַעוֹלָה' לְרַמ"א (פ"א) שֶׁהַעוֹלָם הוּא דוֹגְמַת הַמִּקְדָּשׁ, וְכֵשׁם שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ הַעֲזָרָה הִיָּתָה בְּצַד הַצְּפוֹנִי, כֵּן בְּעוֹלָם עָקֵר הֵיָשׁוּב נִמְצָא בְּצַד הַצְּפוֹנִי שֶׁל הַעוֹלָם. וְכֵן רוֹאִים בְּגִשְׁמִיּוֹת בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁצַּד הַדְרוֹם הוּא מְדָבָר יָבֵשׁ כְּמַעֲט לְלֵא מִים וְצִמְיַחַת פְּרוֹת הַמְּסַמְלִים שֶׁפַע, וְצַד הַצַּפּוֹן מְלֵא בְּמִים וְצִמְיַחָה. וְכֵן מְצִינוּ בְּזֵהָר (ויגש רו: עם פירוש 'מתוק מדבש') עַל הַפְּתוּב **"הַר צִיּוֹן יִרְכָּתִי צַפּוֹן"** שְׁבֵיַת הַמִּקְדָּשׁ בְּנוֹי בְּצַפּוֹן יְרוּשָׁלַיִם, כִּי מִצַּפּוֹן הַיְסוּד מְשַׁפֵּיעַ אֶת הַשֶּׁפַע. וְכֵן מוּבָא בְּ'רוֹקַח' (פרשת דברים) שִׁיְרוּשָׁלַיִם נִמְצָאָת בְּצַד הַצְּפוֹנִי שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְכֵן מְצִינוּ בְּזֵהָר (ויצא קמז) שֶׁהַשֶּׁמֶשׁ הַמְּסַמְלֵת אֶת הַיְסוּד זוֹרַחַת מִצַּד מִזְרָח וְהוֹלֶכֶת לְדְרוֹם, וּמֵשֶׁם לְצַפּוֹן, וּמֵהַצַּפּוֹן לְמַעֲרָב. וְכֵן שְׁמוֹ שֶׁל יוֹסֵף **אֲבִרָךְ** הַמְּסַמֵּל זוּיג יְסוּד וּמַלְכוּת, מְלִשׁוֹן מְבָרִיךְ וּמְלִשׁוֹן בְּרָכָה, כְּמוּבָא בְּזֵהָר (מקץ קצז), מְרַמֵּז בְּס"ת **בְּתַשְׁעָה** אָפְנִים בְּפְתוּב (ויחזקאל מו, ט) **"וְהָבֵא דֶרֶךְ שַׁעַר נֹגֵב יֵצֵא דֶרֶךְ שַׁעַר צְפוֹנָה לֹא יָשׁוּב דֶּרֶךְ הַשַּׁעַר"**. וְכֵן תַּבַּת **"צִיּוֹן"** מוֹפִיעָה 108 פְּעָמִים בְּתַנ"ךְ כְּמִנְיַן חֲצִי.

[צִיּוֹן לְלֵא תוֹסַפּוֹת]. דְּצִיּוֹן הוּא הַשֵּׁם שֶׁל הַיְסוּד בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְהַיְסוּד מְשַׁפֵּיעַ חֲצִי. **מְצִינוּ בְּרַש"י** (שמות כו, לה) **שֶׁלַח בְּצַפּוֹן מְשׁוֹךְ מִן הַכֶּתֶל הַצְּפוֹנִי שְׁתֵּי אַמּוֹת וּמַחְצָה**. וּמִנּוֹרָה בְּדְרוֹם מְשׁוֹכָה מִן הַכֶּתֶל הַדְרוֹמִי שְׁתֵּי אַמּוֹת וּמַחְצָה. וּמִזְבֵּחַ הַזֶּהָב נִתּוֹן כְּנֹגֵד אוֹיֵר שְׁבִין שֶׁלַח מִלְּמִנּוֹרָה מְשׁוֹךְ קִמְעָא כְּלָפֵי הַמִּזְרָח וְכָלֶם נִתּוּנִים מִן חֲצִי הַמְּשָׁכָן וּלְפָנִים. רוֹאִים שְׁכָלֵי הַמְּשָׁכָן נִתּוּנִים מִחֲצִי הַמְּשָׁכָן וּלְפָנִים, וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְכָלֵי הַמְּשָׁכָן מְמַשְׁיָכִים אֶת שֶׁפַע הַמְּשָׁכָן, שֶׁהוּא בְּסוּד חֲצִי. עֵיִן בְּסִפֵּר הַלְקוּיִטִּים' לְהַאֲרִיז"ל (תרומה קעז) שֶׁמַּחֲשֵׁב בְּמַדּוֹת הַיְרִיעוֹת יַחַד שְׁמַגִּיעוֹת לְמַסְפֵּר **ח"ק**. וּבְאֲרָנוּ לְעִיל שַׁחֵק בְּגִימַטְרִיא חֲצִי, וּמְסַמֵּל אֶת הַשֶּׁפַע הַחֲצִי שֶׁל יִצְחָק.

כְּתוּב (במדבר יח, כא) **"וְלִבְנֵי לֵוִי הִנֵּה נִתְּתִי כָּל מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל לְנַחֲלָה חֶלְף עֲבֹדְתֶם אֲשֶׁר הֵם עוֹבְדִים אֶת עֲבֹדַת אֱהֹל מוֹעֵד"**. נִרְאֶה דִּיש כָּאֵן רִמְז שֶׁעֲבֹדַת אֱהֹל מוֹעֵד הִיא בְּבַחֲיִנַת **"חֶלְף עֲבֹדְתֶם"**, דְּחֶלְף הוּא סָפִין. וְעֲבֹדַת אֱהֹל מוֹעֵד הִיא לְעוֹרֵר אֶת בַּחֲיִנַת הַסָּפִין לְחַתֵּךְ אֶת הַשֶּׁפַע לְיִשְׂרָאֵל, וְכֵן הַפְּתוּב (שם לא) **"כִּי שָׂכַר הוּא לָכֶם חֶלְף עֲבֹדְתְכֶם"** בְּגִימַטְרִיא **סְפִירוֹת**, דְּעֲבֹדַת הַחֶלְף נַעֲשִׂית בְּסְפִירוֹת. וְכֵן בְּאֲרָנוּ בְּפִתְיַחַה לְסִפֵּר שֶׁהַסְפִירוֹת הֵן בַּחֲיִנַת שְׁעָרוֹת, וּמוּבָא בְּסִפֵּר 'עֲרֻכֵי הַקְּדָשׁ' (ערך חלפים) בְּשֵׁם סִפֵּר 'שְׂרָשִׁים' שֶׁהַשְּׁעָרוֹת נִקְרָאוֹת **"מַחְלָפוֹת רֵאשִׁי"** כִּי הֵן דּוֹמוֹת לְסְפִינִים שְׁנִקְרָאִים חֶלְפִים, וְכֵן חֶלְף הוּא אוֹתִיוֹת **פֶּלַח** שְׁפָרוּשׁוֹ חֲצִי כְּמוּבָא בְּרַש"י (שה"ש ד, ג), דְּעֲבֹדַת הַסָּפִין הִיא לְחַתֵּךְ לְחֲצִי, וְכֵן **פֶּלַח** מְרַמֵּז בְּפִסּוּקִים הַמְרַמְזִים עַל הַשֶּׁפַע הַיְסוּד לְמַלְכוּת, (בראשית מה, ג) **"וַיֹּאמֶר יוֹסֵף אֶל אָחָיו בְּדִלּוֹג שְׁתֵּי אוֹתִיוֹת, וְכֵן (שם מז, יז) "וַיִּתֵּן לָהֶם יוֹסֵף לְחֶם"**, וְכֵן (שם מז, כו) **"וַיֵּשֶׁם אֹתָהּ יוֹסֵף לְחֶק"**. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מֵהַר"ג ר' מִשֵּׁה אֶרְמֹנֵי שְׁלִיט"א שֶׁתִּמְרָה הוּא מְלִשׁוֹן חֶלּוּף, כְּמוֹ שְׁכְּתוּב (ויקרא כז, י) **"וְהָיָה הוּא וְתַמּוּרְתוֹ יְהִיָּה קֶדֶשׁ"**. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ, דְּתִמְרָה מְסַמֵּל אֶת הַיְסוּד שֶׁמְשַׁפֵּיעַ בְּבַחֲיִנַת חֶלּוּף. וְכֵן מְצִינוּ בְּזֵהָר (בהעלתך קנג) שֶׁתִּמְרָה הוּא מְלִשׁוֹן תִּם מֵר, הַמְרַמְזִים עַל הַחֲסָדִים שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת תִּם, וְעַל הַגְּבוּרוֹת שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת מֵר. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ שֶׁלְתִּמְרָה יֵשׁ חַתוּךְ בֵּין הַתִּם שֶׁל צַד הַקְּדָשָׁה, לְמֵר שֶׁל צַד הַסְטְרָא אַחְרָא. וְחַתוּךְ זֶה הוּא בְּסוּד הַחֲסָדִים וְהַגְּבוּרוֹת, שְׂרָק חֶלֶק מֵהַחֲסָדִים שֶׁהֵם בַּחֲיִנַת תִּם עוֹבְרִים לְמַלְכוּת. וְכֵן כְּתוּב (בראשית יד, ז) שֶׁהִיָּה מְקוֹם בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל שְׁנִקְרָא **'חֲצִצֵן תִּמְרָה'**, וּמְרַמֵּז עַל חַתוּךְ הַחֲצִי שִׁישׁ בְּתִמְרָה. וְכֵן מוּבָא בְּרִבְנֵנוּ בְּחִי"י (שם ה) **"בְּחֲצִצֵן תִּמְרָה"** בְּחֲצִיּוֹן שֶׁל תִּמְרָה, הוּא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא בְּאִמְצָעוֹת הַעוֹלָם, שֶׁהָאִמְרֵי יֵשֵׁב בָּהּ. רוֹאִים שֶׁחֲצִצֵן הוּא מְלִשׁוֹן חֲצִי וּמְרַמֵּז שְׂאֲרֵץ יִשְׂרָאֵל נִמְצָאָת בְּנִקְדַת הַחֲצִי שֶׁל הַעוֹלָם.

מְצִינוּ בְּגִמְרָא (שבת פט:): **אָמַר לוֹ לְיִצְחָק בְּנִיךְ חֲטָאוּ, אָמַר לְפָנָיו רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם בְּנֵי וְלֹא בְּנִיךְ וְכו', אִם אֶת סוּבֵל אֶת כָּלֶם מוּטָב, וְאִם לֹא פִלְגָא עָלֵי וּפִלְגָא עָלֵיךְ**. נִרְאֶה דְלִכְּנֵן יִצְחָק אָמַר **פִּלְגָא עָלֵי וּפִלְגָא עָלֵיךְ**, דְכִינּוֹן שְׂדִרְכּוֹ לְחֶלֶק כָּל דְבָר לְשְׁנֵי חֲצָאִים, גַּם כָּאֵן הוּא חֶלֶק לְשְׁנֵי חֲצָאִים. וְכַפִּי שֶׁכְּבָר בְּאֲרָנוּ שֶׁחֲצִי מְרַמֵּז בְּשְׁמוֹ שֶׁל יִצְחָק בְּהַפּוֹךְ אוֹתִיוֹת. וְנִרְאֶה דְלִכְּנֵן יִצְחָק מוֹכֵן לְסַבֵּל יְסוּרוֹים עֹבוּר כָּלֵל יִשְׂרָאֵל דְכִינּוֹן שֶׁהַשֶּׁפַע דְקֶדֶשָׁה עוֹבֵר דְרַכּוֹ הוּא מְרַגִּישׁ כְּבִיכּוֹל אַחֲרִיוֹת שֶׁהַשֶּׁפַע יַעֲבֹר וּמוֹכֵן לְסַבֵּל עֹבוּר זֶה. וְכֵן מְצִינוּ בְּמִדְרָשׁ (ילקוט וישב קמו) שְׁבִיּוֹם שִׁיִּצְחָק נִפְטָר יֵצֵא יוֹסֵף מִבֵּית הָאֲסוּרִים. וְנִרְאֶה דְפְטִירַת יִצְחָק הִיָּתָה הַיְסוּרִים וְהַכְּפָרָה שֶׁהוּא כְּבִיכּוֹל לְקַח עַל עַצְמוֹ, עֹבוּר יֵצֵאת יוֹסֵף הַיְסוּד דְקֶדֶשָׁה מִבֵּית הָאֲסוּרִים לְהַשֶּׁפֵּיעַ הַשֶּׁפַע עַל הַעוֹלָם. וְלִכְּנֵן זֶה הִיָּה בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה כְּמוּבָא בְּגִמְרָא (ר"ה י:): דְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם שֶׁבוֹ יִצְחָק פּוֹעֵל אֶת פְּעוּלוֹתָיו. וְכֵן אוֹמְרִים בְּתַפְלַת רֵאשׁ הַשָּׁנָה **עֵז בִּידְךָ וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ וְשִׁמְךָ נוֹרָא**, דְיוֹם זֶה הוּא בַּחֲיִנַת עֵז בִּידְךָ הַמְּסַמֵּל אֶת מַדַּת הַגְּבוּרָה שְׁבִיַד שְׂמָאל, וּגְבוּרָה בִּימִינְךָ מְסַמְלֵת אֶת מַדַּת הַגְּבוּרָה שְׁבִיַמִּין, וְאֵז נַעֲשֶׂה שְׁמֵךְ נוֹרָא הַמְּסַמֵּל אֶת שְׁנֵי הַקּוּיִם הַנִּזְכָּלִים בְּעַמּוּד הָאִמְצָע שְׁנִקְרָא נוֹרָא.

מְצִינוּ בזהר (הקדמה יא.) **"וְאֵי בְרַב חֲסֵדָךְ אָבוֹא בֵיתְךָ"** זה אברהם, **"אֲשֶׁתְּחֹה אֶל הַיָּכֵל קִדְשְׁךָ"** זה יצחק, **"בְּיָרְאֲתֶךָ"** זה יעקב. נראה דהזהר מרמז שהשפע דקדושה שיוֹרֵד לעולם יורֵד דְּרַךְ יצחק, לכן **"אֲשֶׁתְּחֹה אֶל הַיָּכֵל קִדְשְׁךָ"** זה יצחק. וכן מובא ב'שער ההקדמות' להאריז"ל (ע' ככו) שהכתוב (משלי כז, ה) **"טוֹבָה תוֹכַחַת מְגַלָּה מֵאֲהָבָה מְסַתְּרַת"** מרמז על הגבורות שמתגלות שהם בבחינת תוכחת, והן טובות מ'אהבה מסתרת' המרמזת על החסדים הנסתרים שאינם מתגלים. וכן בזמירות שבת נאמר **מִשֶּׁךְ חֲסֵדְךָ לְיִוְדְעֶיךָ אֵל קִנְיָ וְנוֹקֵם**, ורואים שהמשכת החסד היא דְּרַךְ בחינת אל קנא ונוקם המרמזת על מדת הדין.

מְצִינוּ בגמרא (יומא מג:) **בְּכָל יוֹם מְקַרֵּב פָּרֶס בְּשַׁחְרִית וּפָרֶס בֵּין הָעֶרְבִים**. נראה דלכן הקטרות היתה חצי בבקר וחצי בערב, דמובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (עולם העשיה ע' קיה) שהקטרות היא המשכת מוחין דאמא שהיא המשכת צד השמאל. וכיון שהמשכת השמאל מתחלקת לשני חצאים, חלקו את זה לשני חצאים. וכן עשו את הקטרות דקה מן הדקה, ודקה בגימטריא חצי. וכן מצינו בזהר (וירא קכ.) שהקטרות היא בסוד עקדת יצחק המרמזת על העלאת הגבורה על המזבח.

וְכֵן בקרבן תמיד שהקריבו אחד בבקר ואחד בין הערבים מובא ברבנו בחיי (במדבר כח, ז) **שְׁנַיִם לַיּוֹם כְּנֶגֶד הַיּוֹם, כְּלוֹמַר נֶגֶד זְרִיחַת הַשֶּׁמֶשׁ בֵּין בֶּשֶׁל שַׁחַר בֵּין בֶּשֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים**, כי הפונה לקו האמצעי שהוא כח השמש, ובזה היה עולם מתקים ומתפרנס והיו המזונות מתברכין. רואים שקרבן תמיד היה נשחט כנגד השמש לרמז שהוא מעורר את השפעת ה'סוד הנקרא שמש. וגם כאן נראה שבגלל שהשפעה זו מתחלקת לשני חצאים, לכן היו מקריבים שני קרבנות, אחד בבקר ואחד בין הערבים. וכן מצינו במדרש (ויק"ר ב, יא) **בְּשַׁעֲהָ שֶׁעָקַד אַבְרָהָם אֶבְיָנוּ אֵת יִצְחָק בְּנוֹ הַתְּקִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא ב' כְּבָשִׂים אֶחָד שֶׁל שַׁחְרִית וְאֶחָד שֶׁל עֶרְבִית**. ונבאר לקמן שעקדת יצחק מסמלת את חלקת הגבורה לשני חצאים. וכן מצינו בזהר (שמות כא:) **שְׁנֵי כְּבָשִׂים שְׁבָכָל יוֹם, הָאֶחָד מֵתְקַרֵּב כְּנֶגֶד מִדַּת הַחֲסֵד, וְהַשֵּׁנִי כְּנֶגֶד מִדַּת הַדִּין**.

וכן במנחת מחבת שמביא הכהן גדול בכל יום בבקר ובין הערבים, הדין הוא שמביא חצי עשרון בבקר, וחצי עשרון בין הערבים. ומצינו במשנה (מנחות נ:) שהכהן גדול חיב להביא עשרון שלם ולחצות אותו, ורואים את פעלת החתוך לשני חצאים, בקרבן המנחה. וכן בארנו לעיל את כל הסוד של מנחה, שהוא סוד החצי.

מְצִינוּ בזהר (פנחס רלו.) **צָדִיק יְסוּד בּוֹ סוּד**. וכן מצינו בזהר (פקודי רלד.) **"סוּד הוֹי"ה לִירְאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם"** מפני שהוא מקום שעומד לגלות. בארנו במאמר 'חשמל דם' שסודות התורה באים מה'סוד הרוחני, והשפע שנמצא ב'סוד הוא בבחינת סוד עד שיצא החוצה ומתגלה במלכות, וזה אומר הזהר שהכתוב מרמז **"וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם"** שהברית מגלה את סודות התורה. וכן מובא בספר 'ציון ועריה' מהגר"ר משה וואלפסון שליט"א שהכתוב (תהילים כה, יד) **"סוּד הוֹי"ה לִירְאִיו"** ס"ת הו"ד, נראה דיש כאן רמז שגלוי הסוד נעשה דרך מדת ההוד המסמלת את הגבורה, ולכן רשב"י שגלה את סודות התורה היה בבחינת הוד. וכן **"לִירְאִיו"** מרמז על מדת הגבורה שהיא בבחינת יראה.

מְצִינוּ בזהר (פנחס רכח:) שמדת התפארת היא בבחינת סוס, שכל הספירות ורכבות עליו להשפיע דרכו את השפע. וכן בארנו במאמר 'חשמל פרוכים' שהקב"ה כפיכול רוכב כמו פרש על מדת התפארת להשפיע את השפע למלכות. ומובא בלק"ת (שיה"ש יא:) שהשפעה זו נמשלה לרכיבה על סוס כיון שהסוס רץ מהר וביכלתו להגיע למקומות רחוקים, וזה מרמז על השפע שיוֹרֵד מהר ומגיע רחוק. נראה להוסיף שלכן זה נמשל לסוס, דסוס דרכו לדלג ולקפץ, וזה מרמז על מדת הגבורה שמדלגת מעל חלק מהמקומות ועוצרת את השפע. וכן **אוכף** שהוא כלי שמיעד לרכיבה בגימטריא חצי. וכן מצינו במדרש (תנחומא פקודי ג) **מְנִיחִין לוֹ אוֹכְפוֹ עָלָיו נוֹתֵינָן לוֹ אֵשָׁה**, ורואים שהנושא אשה נמשל לחמור ששמים עליו אוכף, ונשואין מסמלים את השפעת החצי. וכן איל המסמל את מדת הגבורה יש לו תכונה לקפץ ולדלג כשרגליו שוות, כמו שכתוב (תהילים קיד, ו) **"תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים"**. וזה מרמז על חתוך חד של הגבורה. וכן מצינו ברש"י (נחום ג, ב) שקפיצת הסוס נקראת בשם סוס דוהר, ודוהר בגימטריא גבורה. וכן דוה"ר ס"ת הכתוב (בראשית כא, ג) **"וַיִּקְרָא אַבְרָהָם אֶת שֵׁם בְּנוֹ הַנוֹלָד לוֹ אֵשֶׁר יִלְדָה לוֹ שָׂרָה יִצְחָק"**, דפסוק זה מרמז על אברהם המסמל את מדת החסד שמוליד את יצחק להשפיע דרכו את השפע, דרך בחינת דוהר. וכן דוה"ר ס"ת הפסוק המדבר על יצחק (שם כד, סה) **"מִי הָאִישׁ הַלֵּזָה הַלֵּלֶךְ בְּשִׂדָה לִקְרֹאתָנוּ וַיֹּאמֶר הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנָי"**. וכן הכתוב המסמל את השפעת הגבורה (משלי ג, טז) **"בְּשִׂמְאוֹלָה עֶשֶׂר וְכִבוֹד"** ס"ת דוה"ר. וכן בארנו במאמר 'חשמל פרוכים' שמדת התפארת נקראת בשם אביר יעקב, דאביר הוא שמו של הפרש הרוכב על הסוס. וכן נראה להוסיף דאביר עם האותיות בגימטריא גבורה, לרמז שפעלה זו היא פעלת הגבורה. וכן פרש פרושו גם לחתך, כמו שכתוב (איכה ד, ד) **"שְׂאֵלוּ לָחֵם פֶּרֶשׁ אֵין לָהֶם"**.

מוֹבָא ב'חזקוני' (שמות לד, כו) **בְּשׂוּל לְשׁוֹן גָּמֵר, כְּמוֹ "הַבְּשִׂילוֹ אֲשַׁכְּלְתֶיהָ עֲנָבִים"**. נראה דלכן גמר של דבר נרמז במלה בשול, דבשול מרמז על פעלת הגבורה שהיא בבחינת אש, והגמר שיד לגבורה שממנה השפע יוצא החוצה. וכן מבשל בגימטריא שמאל. וכן מצינו שהלשון מכה בפטיש מרמזת על גמר של דבר, והכאה בפטיש מרמזת על פעלת הגבורה שענינה להכות.

סוד צמצום העולמות

נְרָאָה להוסיף דכלל זה שסוד הזווג נעשה דרך מדת הגבורה הוא לא רק בעולם התחתון שבאצילות שנקרא בלשון הקבלה זעיר אנופין ונוקבא או בקצרה ז"ן, אלא גם בפריצופים העליונים בכל השתלשלות העולמות תמיד סוד הזווג הוא דרך חצי הגבורה באותה בחינה, כמובא ב'שער הפננות' להאריז"ל (ר"ה ח"ב ע' רסח) **מִן הַחֲכֵמָה נִמְשָׁכוּ ה' גְּבוּרוֹת מְנוֹצֵף בִּיסוּד**

המלכות הנקרא ארץ ונתיסדה בהם, ואף על פי שאבא הוא חסד והמנצפ"ך הם גבורות, הענין הוא כמבאר אצלנו כי לעולם בכל מקום שרש החכמה הוא הגבורה, כי החכמה העליונה והקדומה מכלם שהיא חכמה סתימאה, דאריך אנפין ותלבשה בתוכה הגבורה דעתיק יומין, וזכור כלל זה. רואים שגם בפרצופים העליונים של עולמות הכתר של עתיק יומין ואריך אנפין, וכן בעולמות שתחתם שנקראים אבא ואמא, תמיד ההשפעה היא דרך צד הגבורה. היינו שצד הימין שבעתיק משפיע לצד השמאל שבעתיק בסוד הזווג רק את החצי שהגבורה מפורישה, וצד השמאל מוליד את העולם שתחתיו שנקרא אריך דרך אותו חצי גבורה שקבל, וכך הוא ממשיך הלאה בכל השתלשלות העולמות עד שזה משתלשל באדם הגשמי שהנקבה היא בבחינת חצי מהזכר, היות שהיא מקבלת ממנו חצי מהשפע. ומחצי זה היא מולידה את ילדיה שהם כבכול העולם שמתחתיה. יוצא שיש שתי בחינות בירידת השפע; בחינה אחת בסוד הזווג בכל עולם ועולם, שצד הזכר משפיע חצי לצד הנוק', ואחר כך יש את בחינת ההולדה שצד הנוק' בכל עולם מוליד את השפע לעולם שתחתיו, ושתי בחינות אלו נעשות דרך הגבורה, כפי שבארנו בסוד הזווג הוא דרך הגבורה, וכן סוד ההולדה נעשה דרך צד הנוק' שהיא בחינת גבורה.

וכן מובא ב'שער ההקדמות' להאריז"ל (ע' פא) **והמשפיל יבין וידמה מילתא למילתא אין בכל העולמות הנאצלים תמיד, המאירים בעולם שלמטה מהם, הם בחינת חצי תחתון דתפארת ונה"י.** ומבאר לדברינו דחצי תחתון דתפארת ונה"י הוא מקום עמידת רחל בכל עולם, ורחל מאירה ומשפיעה לעולם שתחתיה מחלקה שהוא בחינת חצי תחתון דתפארת ונה"י, וכן מובא ב'שער הפונות' להאריז"ל (סוכות ח"ב ע' שיד) שזעיר אנפין משפיע לנוקבא חצי ממה שהוא מקבל מאבא ואמא. וכן נביא לקמן מהזהר (תיקונים ב:) שאבא הוא בבחינת אות י' ואמא אות ה' כי היא מקבלת חצי מהי' של אבא, ומחצי זה שמתפשט לנ' שערים דכל אחד כלול מ', היא מולידה את זעיר אנפין שנקרא כל, בגימטריא נ'.

מובא ב'שער הפונות' להאריז"ל (ר"ה ח"ב רמ) **דע כי הפתח יש בו תר"ך אורות כמנין פת"ר, ונחלקים לחצאין חצין נשארין לעצמו וחצין נתנין באבא ואמא, והם ש"י אורות, קנ"ה אורות לאבא וקנ"ה לאמא.** וכן מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער מ' דרוש ח' רעה) **וזה כלל גדול שתבין בו הכל, כי לעולם הפרצוף הב' הוא חצי העליון.** נראה לבאר הטעם לזה כיון שמעולם לעולם האור מצטמצם והולך דרך מדת הגבורה, לכן סוד הזווגים שדרכם יורדת ההשפעה מעולם לעולם נעשה דרך מדת הגבורה כדי לצמצם השפע. ואם, למשל, בעולם הכתר יש תר"ך אורות, בעולם שתחתיו יש ש"י אורות שהם חצי מתר"ך, דצד הנוק' שבעולם הכתר קבלה מצד הזכר ש"י אורות, וממם היא מולידה את העולם שתחתיה וממילא העולם שתחתיה יהיו בו ש"י אורות, המתחלקים לפעמים קנ"ה שהם חצי מש"י, וכך האור מצטמצם והולך מעולם לעולם. וכאן נמצא סוד צמצום האור בהשתלשלות העולמות. [דבר זה בררתי עם מו"ר הרה"ג המקבל ר' פישל אייזנבך זצוק"ל והרה"ג המקבל ר' משה ש"ץ שליט"א, והספימו עם זה. וכן מובא בספר 'שארית יעקב' מהגרי"מ מורנגנשטערן שליט"א (ע' תקה), בשם המהר"ח בדרושי 'חפצי בה' שסוד הצמצום הוא בסוד הזווג.]

מצינו במדרש (ילקוט שמואל קלא) שדוד המלך עשה את עצמו שוטה אצל אכיש מלך גת, וכתב על הדלתות שאכיש חיב לו מאה, ואשתו חמשים. ומבאר הספר 'לקוטי לוי יצחק' שדוד רמז את האמת שאכיש ואשתו המסמלים את אבא ואמא, נותנים לדוד המסמל את המלכות, מאה וחמשים אורות, כנגד המאה וחמשים מזמורים שהביא דוד בספר תהלים. וגם כאן רואים שמהאמא הוא בקש חצי ממה שבקש מאבא. ומשניהם יחד הוא בקש ק", שהם בערך חצי מפעמים קנ"ה שיש לאבא ואמא כדלעיל. וכן נראה לבאר מדוע הוא כתב זאת על הדלתות. כי דלתות מסמלות את יסוד האשה ששם מקבלת ספירת המלכות את השפע, ושם שרש נשמתו של דוד בין שתי הדלתות של הרחם, כדבארנו במאמר 'חשמל שופר' מדוע יש בדרך שתי אותיות דל"ת, עם אות ו' באמצע.

וכן מובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (שער רפ"ח פ"ד) ששם הו"ה במלוי ב"ן הוא בחינת מערת המכפלה, דשם זה מסמל את המלכות כשהיא מזוגת עם ז"א, ולכל אחד מהם יש כ"ו אורות, ופעמים כ"ו עולה ב"ן. וגם כאן רואים שחלקת האורות בין ז"א לנוק' היא חצי חצי ממש.

נראה דזה סוד ירידת הדורות, כמו שרואים בפרצופים העליונים שהשפע הולך ומתמעט מסבא לאבא ולבן וכו', כך השתלשלה בעולם הזה ירידת הדורות כמובא בגמרא (שבת קיב:) **אמר רבי זירא אמר רבא בר זימנא אם ראשונים בני מלאכים אנו בני אנשים, ואם ראשונים בני אנשים אנו כחמורים.** וכן מצינו בגמרא (נדה כד:) **אבא שאול ארך בדורו הוה ורבי טרפון מגיע לכתפו. ורבי מאיר ארך בדורו הוה ורבי מגיע לכתפו. ורבי חייא ארך בדורו הוה ורבי מגיע לכתפו. ורבי חייא ארך בדורו הוה ורבי מגיע לכתפו. ורבי יהודה ארך בדורו הוה ורבי מגיע לכתפו. ורבי חייא ארך בדורו הוה ורבי מגיע לכתפו. ורבי חייא ארך בדורו הוה ורבי מגיע לכתפו. ורבי חייא ארך בדורו הוה ורבי מגיע לכתפו. ורבי חייא ארך בדורו הוה ורבי מגיע לכתפו.** ורואים שירידת הדורות נמשלת לראש לעמת גוף או לירידה בחצי גוף. וכן שמעתי מהרה"ג ר' עודד פי טוב שליט"א שד"ר דור אותיות דרדור. וכן מלמד תינוקות נקרא בלשון הגמרא (ב"מ צז. ובכ"מ) **מקרי דרדקי,** וגם כאן יש רמז על דרדור הדורות.

מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער ח' ח"א ע' קיז) שגם בפרצוף אבא ואמא יש התחלקות של שני חצאים בבחינת רחל ולאה באותה בחינה של זעיר אנפין ונוקבא, ושם החצי של לאה נקרא אמא עלאה, והחצי של רחל נקרא תבונה. ומובא שם (שער כ' ח"א ע' רפה) שהמקום בין אמא עלאה לתבונה נקרא **מקום החתך.** נראה דהאריז"ל מרמז כאן על החתוך שהגבורה עושה

במקום זה לשני חצאים, דזה שרש הטעם לחלקה זו בכל העולמות. וכן מובא שם (שער יט ח"א ע' רסז) שמקום החתך הוא מקום ברור ניצוצות הקדשה שנפלו בבריאת העולם במקום הקלפות, ובזמן העבור של פרצוף ז"א הם מתבררים במקום החתך. ומבאר לדברינו דמקום זה מפריד בין רחל המשפיעה את השפע לצד הקדשה, ללאה שמשפיעה לקלפה, ממילא כאן המקום לברר את הטוב מהרע.

וכן מובא ב'שער מאמרי רשב"י להאריז"ל (ע' ריא) **בכל עולם ועולם יש בו בחינת היסוד הנקרא שדי, אשר הוא נותן קצבה לכל העולמות.** ובארנו לעיל ששם שדי מסמל את הגבורה שאומרת די על ידי בחינת חתוך. וכן מובא ב'עץ חיים להאריז"ל' (שער כט ח"ב ע' פה) שגם בפרצופים העליונים של עתיק ואריך ההשפעה היא בסוד חצי היסוד.

וכן מובא ב'שער הפנונת להאריז"ל' (ר"ה ח"ב ע' ער) שאותיות החך והגרון שהם **אחה"ע וגיכ"ך** הן בגימטריא **גבורה** דחך וגרון מסמלים את ספירות החכמה והבינה העליונים שנקראים אבא ואמא וחבורן נעשה דרך הגבורה. וכן מובא ב'שער הפנונת' שם (ע' רלט) שב' אותיות ה"ה המסמלות את הזווג של החכמה ובינה, הם מתחברים בסוד **ר"ו**, שזה בגימטריא **גבורה**. דאות ה' מצטיירת על ידי אותיות ר' וו' ויחד עם ה' הם **ר"ו**, דהר"ו מחברם. וכן מובא שם (ע' רלח) לגבי הזווג בעולם התחתון שנקרא באותיות ו"ה, דאות ה' מצטיירת על ידי אותיות ר' וי' ויחד עם הו' הם **ר"ו** דהר"ו מחברם. וכן מובא שם (ע' רלט) שחבור שמות הנו"ה אדנ"י המרמזים על זווג יסוד ומלכות, יש בו מספר ר"ו, דשמות הנו"ה **אדנ"י** הם בגימטריא **צ"א**, ושם **אדנ"י** ברבוע הוא בגימטריא **קכ"ו**, וביחד הם מספר **ר"ו**.

מצינו בזהר חדש (תיקונים קג.) על הפתוב **"הנו"ה אחד"** שהמלה **אחד** מרמזת על זווג זכר ונקבה. דאות ד' מסמלת את המלכות שהיא בבחינת נקבה ואותיות **א"ח** מסמלות את התשע ספירות שהן בבחינת זכר שמשפיע למלכות. נראה ד**אחד** הוא אותיות **א' חד** לרמז על אלופו של עולם שמשפיע למלכות דרך בחינת סכין חד שחותך את השפע לשני חצאים באפן שרק חצי ירד למטה. וכן מובא ב'שער הפנונת להאריז"ל' (קריאת שמע ח"א ע' קנו) שבתבת אחד ובברוך שם וכו', מחלקים את השפע בין רחל ללאה. וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' יצחק גנזבורג שליט"א שאחד ר"ת אני חצי דבר.

נראה דהקב"ה ברא את העולם באות **ב'** של המלה **"בראשית"** לרמז שהשתלשלות העולמות היא בסוד האות **ב'** שהיא בגימטריא **שנים**, ומרמזת על צמצום השפע לשני חצאים בהשתלשלות העולמות. וכן מובא בספר 'דורשי רשימות' (ע' כג) בשם 'ספר הקנה' הטעם שהקב"ה ברא את העולם באות **ב'**, דתכלית הבריאה היתה לברא את העולם הזה ששייך לספירת המלכות שהיא בבחינת נקבה. והאות **ב"ת** מסמלת את הנקבה שהיא בבחינת בית. ונראה להוסיף לפי דברינו עוד טעם שהאות **ב'** מסמלת את המלכות, לרמז שיש **ב'** מלכיות אחת של רחל למטה, ואחת של לאה למעלה. וכן מצינו בזהר (ויחי רמ:) שהאות **ב'** של בראשית מרמזת על **ב'** ספירות הבינה והמלכות, וב' ספירות אלו הן בסוד רחל ולאה. וכן מצינו בזהר (תיקונים עה:)

שבראשית אותיות ברא שתי, לרמז על שתי אותיות ה' של שם הוי"ה, שהן בחינת הב' ספירות בינה ומלכות.

מובא ב'מגלה עמקות' (ואתחנן קסו) **הב' יש לה ג' קוין כנגד שלשה מחיצות העולם, ופתוחה לצפון "פי מצפון תפתח הרעה", אשר מטעם זה נקרא עפ"ם אלילים, ר"ת אין להם יכולת לעשות מחיצה. ולעתיד לבא יסתם הב' מצד צפון אשר משם תפתח הרעה, ותהיה מ' סתומה, וזה סוד מ' סתומה של "לסרבה המשרה".**

רואים שבאות **ב'** בה נברא העולם הזה יש פתח פתוח מצד השמאל שהוא כנגד צפון העולם, לרמז שמשם באות הרעות לעולם, והאלילים, **אין להם יכולת לעשות מחיצה**, לסגור את הפתח שמביא את הרעות לעולם. ולעתיד לבא יסתם האות **ב'** ותהיה מ' סתומה, ולא יבאו רעות לעולם. ומבאר לדברינו דבעולם הזה אוכלים החוטאים את השפע של החצי העליון דרך האלילים הנרמזים בצד השמאל, ואין לאלילים יכולת לעשות מחיצה לחלק לשני חצאים. מה שאין כן לעתיד לבא כששני החצאים יכללו בקדשה תהיה מ' סתומה שנותנת את השפע בשלמות.

מצינו בזהר (בראשית כט:) שהשפע שנמצא בצד הגבורה נקפא ואינו יורד למטה למלכות, וכשמגיעים החסדים הם מפשירים את הקרח שבגבורה והשפע יורד. וזה לשונו שם **בשעתא דתקפא דדרום מטי לגביה ומקריב ליה בהדיה, כדיו מיא דהו גלידיו בסטרא דצפון משתרו ונגדיו.** נראה דיש רמז בלשונו הקדוש של הזהר שקורא לשפע שנקפא בצד הגבורה בשם גלידיו. **דגלידיו** בגימטריא **חצי**, וזהו מרמז שגם החצי שהגבורה משפיעה צריך את החסדים שיפשוירו אותו. וכן מצינו בזהר (וירא קג:) **מיא מסטרא דגבורה קא אתין ובפרוש 'מתוק מדבש' מבאר פי מימי השפע שבחסד היורדים לעולם, יורדים מצד הגבורה, פי הגבורה לוקחת את השפע מצד החסד כדי להשפיע להתחתונים.**

להלשון **גליד**, או **גלד**, הוא גם שם של רפואה, כמובא במשנה (מקואות ט, ז) **גלד שעל המכה**, ומבאר הרמב"ם שם הגליד **שעל גבי המכה. הקלפה אשר תעלה החבורה.** דרפואה באה מצד הגבורה, כדבארנו במאמרי 'מעלת הגבורות', ופעלת הגבורה היא בסוד גלד.]

מצינו בגמרא (חגיגה יב:) **"מכון" שבו אוצרות שלג ואוצרות ברד.** נראה דלכן ברקיע ששמו מכון יש אוצרות קרח של שלג וברד, דמובא בכתבי הר"א חבר (פתחי שערים כ) שמכון מסמל את מדת הגבורה, ומדת הגבורה מקפיאה את השפע שנמצא אצלה, ממילא יש שם אוצרות קרח של שלג וברד. וכן מובא בספר 'זרע קדש' (תשא) על הפתוב **"כפור כאפור יפזר"**, ש"כפור" מרמז על **כ"ו פ"ר**, היינו שם הוי"ה כמנן כ"ו הממתיק את הפ"ר דינים. **"כאפור"** מרמז **כ"א פ"ר**, היינו שם אה"ה כמנן כ"א הממתיק את הפ"ר דינים, ו"יפזר" מרמז על **י"ז פ"ר**, היינו שם אה"ה כמנן י"ז הממתיק את הפ"ר דינים. ורואים שהמתקת הדינים היא בסוד פזור הקר והפשרת הקרח.

נְרָאָה דלכן שלג יורד רק במקומות הגבוהים לרמז שהוא שיך יותר לחסדים השייכים לחצי העליון. כמוכא במדרש (שהש"ר ג, כד) **מיכאל שר של שלג**, והשפע שיוורד למטה הוא בבחינת קרח שהפטר, היינו השלג עצמו הוא חסד, והקפאתו נעשית על ידי הגבורה, שעוצרת את השפעת מימי החסד שלא ירדו לעולם, לכן מה שנושא למעלה נותר קפוא כמו שלג. וכן מוכא בספר 'פרי חיים' (קאמרנא) שהכתוב (בראשית כז, לז) "הן גביר שמתיו לך", ר"ת **של"ג**, וכתוב זה מרמז על הברכה הגשמית שבאה כתוצאה מצמצום האור אין סוף לגשמי, על ידי הגבורה.

מצינו בזהר (תיקונים עז.) ששם **אלהים** הוא אותיות **מליאה** לרמז על המלכות שמתמלאת מכל הספירות. ומוכא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (העמידה ח"ב ע' רמט) שלעתיד לבא המלכות תקבל את השפע מכל הספירות בסוד הכתוב **"ומלאה הארץ דעה את ה"**. נראה לבאר על פי דברינו ששם **אלהים** המסמל את מדת הגבורה הוא בסוד **מליאה** כיון שהוא מקפיא את כל השפע אצלו והוא מלא מכל השפע שבאוצרותיו. ולעתיד לבא הוא ישפיע את השפע הזה למלכות בסוד **"ומלאה הארץ דעה את ה"** כפי שבארנו שמדת הגבורה שומרת את החצי שהיא מעכבת, להשפיע אותו לעתיד לבא. ואז המלכות שמקבלת משם אלהים תהיה מלאה מהשפע.

בזק בגימטריא חצי

כתוב (יחזקאל א, יד) **"והחיות רצוא ושוב כמראה הבזק"** ומצינו בזהר חדש (שה"ש עו.) **"רצוא ושוב" בסוד האות ו'** הנמצא באמצע, בין האות ה' למעלה לאות ה' למטה, והחיות הם האות ו' באמצע, רצוא לגבי הה' שלמעלה, ושוב לגבי הה' שלמטה, וכן מצינו בזהר (פקודי רמו:) שחבור יסוד ומלכות הוא בסוד הבזק. נראה דלכן **בזק** בגימטריא חצי, דשפע זה שמחבר את האות ו' לאות ה' שלמטה שהם בבחינת יסוד ומלכות הוא בסוד החצי, וכן החבור בין האות ו' לאות ה' שלמעלה הוא בסוד החצי, דאות ה' שלמעלה מסמלת את אמא עלאה שמקבלת מאבא חצי, ואת זה היא מעבירה לאות ו' המסמלת את זעיר אנפין. וכן הכתוב שנאמר על יוסף (בראשית מא, לט) **"אין נבון וחכם כמוך"** בגימטריא חצי. דזה שיוסף נקרא נבון מרמז על חבורו של יוסף המסמל את האות ו' לאמא עלאה שהיא בבחינת בינה. וחבור זה הוא חבור לחצי של אמא. וכן הכתוב (שם ה, כח) **"ויולד בן"** בגימטריא חצי דסוד הלדה הוא דרך החצי של נקבה. וכן הכתוב המדבר על מקום הלדה (שמות א, טז) **"ויראיתן על האבנים"**, בגימטריא חצי. וכן נראה דמקום הלדה נקרא **משבר** לרמז שהלדה שוברת וחותרת שפע מהאמא.

מצינו בזהר (תיקונים ב:) **"הוא עשור, ה' חמש, עשור פעמים ה' הם חמשים, עשור בכל ספירה מאלו חמש וכו', יסוד לוקח הכל, ונקרא כ"ל כלול מאלו חמשים"**, נראה דהזהר מרמז שהאות י' המסמלת את אבא היא עשור, והאות ה' המסמלת את אמא היא חמש, כי אמא מקבלת מאבא רק חצי, וחמש אלו שכל אחת כלולה מעשור מתפשטות לחמשים שערי בינה, שמהם נמשך היסוד שנקרא כ"ל בגימטריא נ', לרמז שכלול מחמשים שערים אלו. ועין בזהר (בראשית לב. עם פירוש מתוק מדבש) שעל היסוד שנמשך מהאמא נאמר הכתוב (שופטים ה, יא) **"מקול מחצצים בין משאבים"**, לרמז שהוא שואב מהאמא את שני החצאים, גם את החצי שלו וגם את החצי שהוא מעביר למלכות. והמלה מחצצים מרמזת על שני חצאים אלו. וכן **"מחצצים"** בגימטריא זרע המסמל את השפע שעובר למלכות.

מצינו בגמרא (חגיגה יג:) **מאי כמראה הבזק אמר רבי יוסי בר חנינא פאור היוצא מבין החרסים**. וברש"י (ערובין קד.) **פאור היוצא מבין החרסים שצורפין בהן זהב והם נקובים וסדוקים, ולהב היוצא בנקב יש בו כמראה ירקרק או אדמדם**. נראה דנקבים מרמזים על נקב היסוד שמשפיע, וסדוקים מרמזים על סדק המלכות שמקבלת דרך בחינת חתוך הנרמז בסדק פדלקמן. וכן מראה הירק מרמז על היסוד שמשפיע, ומראה האדם והזהב מרמזים על מדת הגבורה. וכן מוכא ב'מאירי' (יומא כב.) **וענין בזק לשון פתות ושביר כמו שאמרו בעירובין בוזקין מלח וכו', ורואים שבזק מסמל שביירה וחתוך**.

מוכא ברבנו בחיי (שמות כה, יח) **ועל זה נקרא חשמל להורות על פעלתו, כי הוא סבה שהחיות חשות וממהרות שהוא מזרז אותם לאמר חשו מן המלול מפני "קול הוי"ה חצב להבות אש", ומיד החיות קופצות כמראה הבזק**. רואים שרבנו בחיי מקשר את החיות שחשות כמראה הבזק לפסוק **"קול הוי"ה חצב להבות אש"**, וכבר הקשו המפרשים (ע' אבן עזרא תהילים כט, ז) מה שיכת לשון חציבה וחתוך אצל אש. ובמדרשים מצינו שהחציבה היא בלוחות במתן תורה דרך האש, ופרוש זה קשה, דבפשטות הכתוב משמע שהחציבה היא באש ולא בלוחות. וב'חתם סופר' מבאר (תורת משה בראשית לב, טו) שהלוחות היו רוחניות בבחינת להבות אש. נראה לבאר הכתוב לפי דברינו דפעלת החיות אש שמשפיעות מהיסוד למלכות יש בה חתוך וחציבה יחד עם פעלת האש, וזה הסוד של **"חצב להבות אש"**, דלהב הוא גם ספין פדלעיל, ולכן כתוב זה קשור עם הקולות שהיו במתן תורה, דנבאר לקמן שמתן תורה היה דרך הגבורה בסוד החצי. וכן חשמל מרמז על הגבורה שהיא בסוד חש, בסוד שתיקה. ומל מרמז על החסד שממלל ומשפיע. ורואים שהגבורה קודמת לחסד, כפי שבארנו שהגבורה משפיעה את החסד למלכות. וכן הכתוב (תהילים כט, ז) **"חצב להבות אש" ס"ת שב"ת**, דבשבת יש זיווג יסוד ומלכות, ובשבת נתנה תורה. וכן מוכא בספר הפליאה (ד"ה לאור) **"קול ה' חצב להבות אש"**. הוא מדת הגבורה. וכן **"הנ"ה חצב להבות"** בגימטריא תפלין המסמלים את השפעת הגבורה, כדבארנו במאמר 'חשמל ציצית'. וכן **"חוצב להבות אש"** בגימטריא תכלת, המסמלת את השפעת הגבורה כדבארנו במאמר שם.

מוֹבָא ב'ספר הבהיר' (כה) "קול ה' ח'צב להבות אש" זה שעשה שלום בין המים ובין האש, שח'צב פח האש ומונע אותו מללחך המים, וגם מונען מלכבותו. ומבאר לדברינו דחתונך זה של הגבורה עשה שלום בין החסד והגבורה בסוד הזווג, וקובע אלו חסדים יעברו למלכות.

מדת הגבורה בחג השבועות

מצינו בזהר (ויחי רטו.) **ביום חתנתו זה מתן תורה**. רואים שמתן תורה היה בבחינת זווג של הקב"ה עם כנסת ישראל. ומצינו ברש"י (שבת פט. ד"ה כשעלה) שמשא עלה להר סיני לקבל את התורה **בחצות היום**, לכן כשנשלמו ארבעים יום שלמים בחצות של ט"ז בתמוז, טעו בני ישראל ועשו עגל, עין שם. ומבאר לדברינו דהשפעת הזווג מתחילה בחצות היום, לכן בזמן זה משה עלה לסיני. וכן מצינו בגמרא (מכות כד.) **אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענום**, דעשרת הדברות נאמרו בשם **אלהים** המסמל את מדת הגבורה כמו שפיתוב (שמות כ, א) **"וידבר אלהים את כל הדברים האלה"**, ומבאר לדברינו דהשפעת הזווג היא דרך הגבורה. וכן הר סיני נקרא **חורב** גימטריא **גבורה**. וכן בארנו במאמרי חנכה שחג השבועות הוא בבחינת גבורה, ולכן מובא ב'טור' (אר"ח ס' תיז) שחג השבועות הוא כנגד יצחק, ולכן ערים כל הלילה ביום זה, דלילה הוא בחינת גבורה, ולכן ביום זה נתנה התורה דרך מדת הגבורה, ולכן קוראים מגלת רות ביום זה דמגלת רות מדברת על ההשפעה למלכות מהגבורות. ולכן דוד המלך נולד ביום זה. וכן מצינו בזהר חדש (רות קד:) שמגלת רות היא בסוד תורה שבכתב ותורה שבעל פה שמתחברים בבחינת זווג ונקבה. ולכן קורין אותה בחג השבועות דבמתן תורה שנתנו ב' תורות אלו היה זווג באותה בחינה. וכן הכתוב המדבר על מתן תורה (שמות יט, יח) **"אשר ירד עליו הוי"ה"** ס"ת **דוה"ר** המרמז על השפעת הגבורה מהיסוד למלכות כדלעיל. וכן חג השבועות הוא **יום הדין** על תורה. כמובא בשל"ה (מסכת שבועות) **בעצרת נידונין על פרות האילן, הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקב"ה, והעולם נידון ביום זה על התורה**.

מצינו בזהר (יתרו פד.) שמשפחה מהכתוב (דברים לג, ב) **"מימינו אש דת למו"** שרואים שהתורה נתנה מצד הימין ולא מצד הגבורה. ומישב שהתורה נתנה בגבורה ואחר כך נכללה בימין. ונראה לישב שהכתוב מרמז **"מימינו אש"** דהאש שהיא בבחינת גבורה היא יצאה מהימין והשפיעה את הימין של התורה למטה, דסוד הזווג הוא דרך הגבורה וגם החסדים יורדים דרך הגבורה. ומרמז במדרש (שיה"ט א יג) **רבי שמעון בן יוחאי אומר מלמד שהיה הדבור יוצא מימינו של הקב"ה לשמאלן של ישראל**. רואים שהשפעת הימין היתה דרך השמאל. וכן נראה שמרמזים ענין זה בכתיבת ספר תורה, כשפותבים את התבות מ'מין לשמאל, מ'רמזים שהשפעת התורה באה מהימין. וכשפותבים את האותיות פותבים כל אות משמאל לימין, לרמז שהגבורה מוציאה את החסד של התורה ומשפיעה אותו בפועל. וכן הכתוב (שמות כד, יז) **"כאש אכלת בראש החר ליעני בני ישראל"** ר"ת **לה"ב** המסמל את הסכין והאש של מדת הגבורה כדלעיל.

מובא בספר ה'ערוך' (ערך משנה) שהמשנה נקראת בשם **משנה** מלשון **שניה**, כיון שהיא שניה לתורה שבכתב. נראה דיש כאן רמז על התורה שבעל פה שהיא בסוד מלכות שיש לה חלק שני שנשאר ביסוד ואינו מתגלה. דסודות התורה גנוזים בתורה שבכתב שהיא בחינת זעיר אנופין. וכמו בכל השפעה שהזעיר אנופין משפיע רק חצי למלכות כך גם בתורה, יש סודות שגנוזים ביסוד ואינם מתגלים. וכן נראה לבאר הכתוב (דברים יז, יח) **"וכתב לו את משנה התורה"**, דמלך המסמל את המלכות צריך לרמז שיש בתורה **משנה** המרמזת על שני חלקים, אחד כנגד תורה שבכתב שאינו מתגלה, ואחד כנגד תורה שבעל פה שמתגלה.

מובא בספר 'מדבר קדמות' לחיד"א (י, ו) בשם גורי האר"ז ל שאף על פי שיש ששים רבוא אותיות בתורה, לנו יש רק כחצי מזה [304,805] כי חצי מהאותיות גנוזו כשנגזז האור הגנוז. ומתבאר על פי דברינו במאמר 'חשמל חמה' שהאור הגנוז שהאיר מהשמש שהיא בחינת יסוד, נגזז ביסוד, לכן נגזז עמו חצי מהתורה, כפי שבארנו שהחצי העליון של התורה גנוז ביסוד שבו סוד. **מובא** ב'שער מאמרי רז"ל' להאר"ז ל (מ) שרות היא גם בחינת רחל וגם בחינת לאה, לכן כתוב עליה **"יתן ה' את האשה הבאה אל ביתך כרחל וכלאה"**. בארנו במאמר 'השלחן פה' שרות מרמזת על התורה שגלמוד לעתיד לבא מהמשיח שיוצא ממנה, ולכן קורין מגלת רות בחג השבועות לרמז שמשותקים לקבלת התורה האמתית דרך המשיח שבא מרות. ומבאר לדברינו דלעתיד לבא כשרחל ולאה יהיו פרוץ אחד כמו רות, נזכה לסודות התורה מהיסוד שבו סוד, וטמון בו החצי העליון של התורה. וכן מצינו בזהר (ויחי רטו:) שהכתוב **"וקול התור נשמע בארצנו"** מרמז על קול התורה. ומצינו בזהר (תיקונים עה:) שרות היא בחינת תורה והיא בחינת **"קול התור"** המזכר בכתוב. וכן מצינו בזהר חדש (רות צו:) ששמה של רות קדם שהתגיירה היה **גילית**, וגילית מרמזת על גלוי סודות התורה לעתיד לבא, וכן מצינו בתרגום על הכתוב (שם ג, ז) **"ותבא בלט"** ועלת רות ברז. וכן נראה דיששכר המרמז בשמו על שכר התורה לעתיד לבא, בא לעולם דרך רחל ולאה יחד, כשלאה שכרה את משכב יעקב מרחל, ויעקב הרהר אותו היום כרחל ובערב בא על לאה. לרמז על שכר התורה לעתיד לבא שיבא דרך חבור רחל ולאה.

כתוב (שמות כד, ו) **"ויקח משה חצי הדם וישם באגנות ויחצי הדם זרק על המזבח"**. נראה דמשה טהר את כלל ישראל לפני מתן תורה על ידי שנתן עליהם חצי מהדם. דדם מסמל את מדת הגבורה, כדבארנו במאמר 'חשמל דם'. ומשה רמז להם שהם מקבלים מהיסוד רק חצי מהשפעת הדם. ומובא ברש"י שם **"ויקח משה חצי הדם"** מי חלקו מלאך בא וחלקו. ומבאר לדברינו כיון שחלקה זו נעשית ביסוד שהוא מקום המלאכים, לכן מלאך בא וחלקו. וכן יוסף בגימטריא **"חצי הדם"**

דהשפעת הגבורות [דם] מהיסוד הם רק חצי. דחצי מהגבורות נשאר למעלה ואינו יורד. וזה שכתוב (שם ח) **"ויקח משה את הדם ויזרק על העם ויאמר הנה דם הברית"** דדם זה סמל את השפעת היסוד הנקרא **ברית**. כפי שבארנו במאמר 'חשמל תורה' שכל ההכנות למתן תורה היו הכנות כדי להתחבר ליסוד במתן תורה. וכן הכתוב **"דם הברית אשר כרת ה' עמכם"** ס"ת **תמ"ר** המסמל את היסוד. וכן **"משה חצי הדם"** ר"ת **חמ"ה** המסמלת את היסוד.

מצינו בזהר (משפטים כזו). **"ויקח משה חצי הדם וכו' וישם באגנתו באגנת כתוב חסר וא"ו, כמו שכתוב "שורך אגן הסהר"**. ובספר 'אוהב ישראל' (פרשת שקלים) מבאר זהר זה, וזה לשונו **"וישם באגנתו לרמז על "אגן הסהר" [ירח] שהם בחינת פלג גופא, "וחצי הדם זרק על המזבח" כפיכחול לרמז על פלג הדכר, ומן הדם שבאגנת זרק על העם**. רואים שחצי הדם שמשוה זרק על המזבח היה בחינת יסוד וחצי הדם שזרק על העם היה בבחינת מלכות, ולכן הוא שם את הדם שפגוד המלכות **באגנת דאגנת** הוא כלי עגל כמו הירח שנקרא **אגן הסהר** שמסמל את המלכות. ונראה להוסיף דלכן משה שם את **חצי הדם שזרק על העם בכלי עגל** שהוא בבחינת ירח **דעגול** בגימטריא **חצי כדלעיל**, ומשה רמז שהמלכות מקבלת מהיסוד רק חצי, ולכן הוא בבחינת ירח דעגול הירח גם מתחלק לשני חצאים, חצי חדש עולה וחצי חדש יורד, לרמז ענין זה כדלעיל. וכן מצינו קשר בין דם לספינת המסמל את חתוך הגבורה. כמובא בגמרא (מנחות טז:) **דם ספינת מקדשא ליה**. היינו שהדם הנזרק על המזבח מתקדש מחתוך הספינה. ואל תאמר שהספינה היא רק האמצעי לדאג שיצא דם. אלא שחתוך הספינה קשור עם הדם שיוצא, והוא מקדש אותו.

מצינו במדרש (ויק"ר ו, ה) **"ויקח משה חצי הדם"** ומהיכן היה יודע משה חציו של דם, אמר רבי יצחק בת קול היתה יוצאת מהר חורב ואומרת עד כאן חציו של דם. נראה דבת קול זו היא אותה בת קול שיוצאת מהר חורב ואומרת אזי להם לבריות מעלבוניה של תורה. כמובא במשנה (אבות ו, ב), דמי שחוטא לוקח מהחצי העליון שלו כדלקמן. ואותה בת קול שמזהירה מן החטא דאגה לחלק את הדם לשני חצאים, לרמז שרק חצי שיך לצד הקדשה ומי שחוטא לוקח מהחצי השני. ולכן לפני מתן תורה נעשו כל הרמזים האלו עם חצי הדם דכאן נמצא שרש הטעם לכל המצוות, שהאדם לא יפגס לחצי של החיצונים. ולכן המצוה הראשונה שבני ישראל נצטוו היתה מצות ראש חדש, כמו שכתוב (שמות יב, ב) **"החדש הזה לכם ראש חדשים"**, דסוד ראש חדש הוא סוד שמירת כל המצוות, שמטרתן לשמור את האדם להיות קשור לחצי הקדשה שמתחדש בראש חדש לחצי חדש כדלעיל, ולא להפגס לחצי החיצונים. וכן מצינו בגמרא (שבת פו:) **אמר רבא בראש חדש אתו למדבר סיני, כתיב הכא "ביום הזה באו מדבר סיני" וכתיב התם "החדש הזה לכם ראש חדשים"**. ורואים שביאתם לסיני היתה בסוד ראש חדש. וכן המלה זה מסמלת את השפעת היסוד דקדשה למלכות, כמובא בספר 'מלאך הברית' ל'בן איש חי' (פרשת ראה).

וממשיך המדרש שם **תני ר' ישמעאל בקי היה משה בהלכות דם וחלקו**. נראה דיש פאן רמז שמשה היה בקי בהלכות הגבורה שנומזים בדם, שהרי משה היה משבט לוי ששרשם ממדת הגבורה. ממילא הוא ידע שצריך לחלק את הדם לשנים, ובאיזה אופן לחלקו. וכן מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' שבלדת משה נרמזה מצות **יחץ** שעושים בליל הסדר כמו שכתוב (שמות ב, ב) **"ותהר האשה ותלד בן ותרא אותו כי טוב הוא ותצפנהו שלשה ירחים"**. המלים **"ותרא אותו"**, מרמזות על חצי המצה המגלה שרואים אותו ונהנים ממנו מיד. **"ותצפנהו"** מרמז על חצי המצה של האפיקומן שצפון לעתיד לבא.

כתוב במתן תורה (שמות יט, כג) **"הגבל את החר וקדשתו"**, בארנו במאמר 'עולם השמיני' שהר מסמל את היסוד, נראה דיש פאן רמז שאם מגבילים את החר היינו את השפעת היסוד, ולא נכנסים בחצי של החיצונים, זוכים ל"קדשתו", דזה סוד הקדשה שהתגלתה במתן תורה. וכן שמעתי מהרה"ג ר' אהרון ישע' בלוי שליט"א שהאותיות הסמוכות לאותיות החר הן **קודש, ד' ו' סמוכות לה', ק' ו' סמוכות לר', וכן עם ישראל הגבילו את החר שלהם ג' ימים קודם מתן תורה ופרשו מנשותיהם, ובזכות זה זכו להשפעת החר הרוחני שהשפיע להם את התורה**.

מצינו בגמרא (שבת פח.) דרש ההוא גלילאה עליה דרב חסדא, ברין רחמנא דיהב אוינין תליתאי, לעם תליתאי, על יד תליתאי, ביום תליתאי, בירחא תליתאי. רואים שכל עניני מתן תורה היו בסוד משלש. תורה משלשת, לעם משלש, על ידי שלש, ביום השלישי, בחדש השלישי. [באלף השלישי לבריאת העולם]. ובארנו לעיל שמשלש הוא בסוד עגול שהוא בגימטריא חצי, ומסמל את השפעת החצי. וכן הכתוב שנאמר על משה (שמות ב, יד) **"מי שמך לאיש שר" ר"ת משל"ש**. וכן מצינו בגמרא (ערכין טו:) ש**תליתאי** פרושו מתוך, היינו שלישי המחבר בין שנים. וזה סוד המשלש של התורה שהוא בבחינת יסוד המחבר את הקב"ה עם כנסת ישראל.

ומוסיף רב נסים גאון על הגמרא שם והוסיפה ההגדה אותיותיה משלשים, כלומר שהתורה נקראת אמת, ומספר אמת שלש אותיות. ונראה להוסיף שהתורה נקראת אמת שהיא משלש של הכ"ב אותיות, א' בתחלה, מ' באמצע ות' בסוף. ולכן עמוד האמצע שהוא בבחינת עגול או משלש נקרא אמת, ועל ידו נתנה תורת אמת. ועוד מוסיף שם רב נסים גאון, וישראל בני אבות שלשה, ומן לוי השבט השלישי, נולד משה שעל ידו נתנה תורה, לוי יש בו שלש אותיות, משה שלש אותיות, ונצפן שלש ירחים, הא למדתה שכל מעשה אותו היום היה משלש, וכגון זה יש עוד במדרש, תורה משלשת תורה נביאים וכתובים, משנה משלשת תלמוד הלכות ואגדות, תפלה משלשת ערב ובקר וצהרים, קדשה משלשת. וכן מנהג ישראל לאכל בשבועות לביבות עם שלש צלעות. וכן מצינו במדרש (שמו"ר כח, א) אמר רבי ברכיה הלוחות היו ארפן ששה טפחים, כפיכחול היו בידי מי

שָׁאֵמַר וְהָיָה הָעוֹלָם שְׁנֵי טַפְחִים, וּבְיָדוֹ שֶׁל מֹשֶׁה שְׁנֵי טַפְחִים, וְשְׁנֵי טַפְחִים הָיוּ מִפְּרִישֵׁי בֵּין יָד לְיָד. רוֹאִים שֶׁהַלּוּחוֹת הִתְחַלְקוּ לְשֵׁלֶשׁ. וּבִסְפֵר 'לְקוּטֵי לֹוי יִצְחָק' מוֹסִיף שְׁלֹשׁ בְּרֻכּוֹת בְּבִרְכַּת הַתּוֹרָה בְּכָל בְּקָר, וְשֵׁלֶשׁ פְּסוּקִים שֶׁל בְּרַכַּת כֹּהֲנִים אַחֲרֵיהֶן. וְכֵן אוֹמְרִים בְּנִסְחַ הַתּוֹרָה: בְּרַכְנוּ בְּבִרְכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַפְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדְּךָ. וְרוֹאִים שֶׁהַבְּרָכָה הַמְּשַׁלֶּשֶׁת קְשׁוּרָה לְמִשָּׁה.

וְכֵן מְצִינֵנוּ בַּמִּדְרָשׁ (שְׁמוֹר' כח א) שֶׁמֹּשֶׁה קִבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, בְּשֵׁלֶשׁ בְּחִינּוֹת: **בְּשִׁבְי, וּבְלִקְיָה, וּבְמִתְנָה.** וְכֵן מְצִינֵנוּ בְּגִמְרָא (בְּרֻכּוֹת טג:) שְׁדוֹרְשֶׁת עַל הַתּוֹרָה אֶת הַשֵּׁלֶשׁ פְּעָמִים מִיָּן שְׁנֹאֲמָרוּ בְּפִתּוֹב "כִּי מִיָּן חֻלַּב יוֹצֵיא חֲמָאָה, וּמִיָּן אָף יוֹצֵיא דָם, וּמִיָּן אֲפִים יוֹצֵיא רֵיב". וְכֵן מְצִינֵנוּ בְּזֵהַר (נְשֵׂא קִלְד.) **סִפֵּר תּוֹרָה קֹדֶשׁ, וְנִרְתְּקוּ קֹדֶשׁ, וְהֵיכָל קֹדֶשׁ. וְהַתּוֹרָה נִתְּנָה בְּשֵׁלֶשׁ קְדוּשׁוֹת. בְּשֵׁלֶשׁ מַעְלוֹת. בְּיָמִים שְׁלֹשָׁה. שְׁכִינָה בְּשֵׁלֶשׁ, לוּחוֹת וְאָרוֹן וְהֵיכָל.**

וְכֵן הַמְּנוֹרָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁהַשְּׂפִיעָה אֶת חֲכַמַת הַתּוֹרָה וְהִיתָה בְּבַחֲינַת יְסוּד, כְּדַבְּאָרְנוּ בְּמֵאֲמַר 'חֻטֵי הַחֲשֵׁמֶל מִתְחַבְּרִים לְשִׁמְיָנִי, מְצִינֵנוּ שֵׁיטַת רִשׁ"י (שְׁמוֹת כה, לב) שֶׁהַקְּנִיִּים הָיוּ יוֹצֵאִים מִצְדֵּיהָ בְּאֶלְכָסוֹן, יוֹצֵא שְׁלֵמִנוֹרָה הִיתָה צוֹרֵת מְשֵׁלֶשׁ.

וְכֵן הָרַסְיָנִי נִמְצָא בְּמִקּוֹם שְׁצוֹרְתוֹ בְּמִפָּה מְשֵׁלֶשׁ, דְּמַדְבֵּר סִינֵי נִמְצָא בֵּין יָם סוּף הַמְּזֻרְחֵי לְיָם סוּף הַמְּעֻרְבֵי, וְזֶה יוֹצֵר בְּמִפָּה צוֹרֵת מְשֵׁלֶשׁ. וְהַשְּׁתַּלְשֵׁל בְּגִשְׂמִיּוֹת שְׁקוֹרָאִים לְמִקּוֹם הַזֶּה חֲצִי הָאֵי סִינֵי. וְכֵן הַשְּׁתַּלְשֵׁל בְּגִשְׂמִיּוֹת בְּמִצְרַיִם הַעֲתִיקָה שֶׁהִיא הַקְּלָפָה שֶׁהַלְבִּישָׁה עַל הַהַשְּׂפָעוֹת שֶׁל דוֹר מִתֵּן תּוֹרָה, שֶׁעָשׂוּ אֶת הַפִּרְמִידוֹת שְׁלֵהָם בְּצוֹרֵת מְשֵׁלֶשׁ כִּיְדוּעַ.

וּלְפִי מָה שֶׁבְּאָרְנוּ בְּמֵאֲמַר 'רֵאשׁ עֲפֻרוֹת תְּבַל', שְׁלֵמַפַּת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יֵשׁ צוֹרֵת רֵאשׁ, יוֹצֵא שֶׁהַמֶּשֶׁךְ הַמִּפָּה לְמִטָּה בְּמִקּוֹם הַיְסוּד הוּא מְדַבֵּר סִינֵי. וְכֵן בְּאָרְנוּ בְּמֵאֲמַר שֶׁשֶׁהִים מְסַמֵּל אֶת הַנוֹקְבָא, וְיוֹצֵא שֵׁשׁ כָּאֵן צוֹרֵת זְוּיָה בְּמִפָּה. וְכִפִּי שֶׁמְצִינֵנוּ בְּזֵהַר (בְּרֵאשִׁית נא:) שֶׁהַשְּׂפָעָה לְמַלְכוּת הִיא בְּסוּד פְּלִיג מִיָּמִין וְאֵעוּל בֶּךָ.

וְכֵן מוֹבָא בְּ'שֵׁעַר הַכְּנֻנוֹת' לְהָאֲרִיז"ל (סְפִירַת הָעוֹמֵר ח"ב ע' קפח) שְׁקָרִיעַת יָם סוּף הִיתָה זְוּיָה שֶׁל יְסוּד הַזְּכָר שְׁקָרַע אֶת יְסוּד הַנוֹקְבָא שֶׁהוּא בְּבַחֲינַת יָם. וְרוֹאִים שֶׁהַמִּקּוֹם הַזֶּה בֵּינָם סוּף הוּא בְּבַחֲינַת יְסוּד נוֹקְבָא. וְכֵן מְצִינֵנוּ בְּזֵהַר חֲדָשׁ (יִתְרוֹ מֵא.) שְׁקָרִיעַת יָם סוּף שֶׁהִיתָה הַכְּנָה לְמִתֵּן תּוֹרָה, הִיתָה בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּשַׁבּוּעַ. וְכֵן מְצִינֵנוּ בְּזֵהַר (וִיקָהֵל קצח:) שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְּנָה בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי שֶׁל בְּרִיאַת הָעוֹלָם עִם הַיָּם שֶׁיִּבְקַע לְפָנֵי יִשְׂרָאֵל, וְכֵן מוֹבָא בְּ'דַעַת זְקֵנִים מְבַעְלֵי הַתּוֹסְפוֹת' (בְּרֵאשִׁית א, ט) שְׁקָרִיעַת יָם סוּף נִרְמְזַת בְּפִתּוֹב הַמִּדְבָּר עַל בְּרִיאַת הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי "יָקוּוּ הַיָּמִים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה הַיָּבֵשָׁה". וְכֵן יַעֲקֹב שֶׁהִיא הַשְּׁלִישִׁי בְּאֲבוֹת, מְרַמֵּז בְּפִתּוֹב (תְּהִלִּים עח, יג) "בְּקַע יָם וַיַּעֲבִירֵם" בְּהַפְּוֹךְ אוֹתִיּוֹת.

לְהֵלֵךְ נְבִיא צְלוּמֵי לִנְוֵן שֶׁל אֲזוֹר מְדַבֵּר סִינֵי שֶׁשֶׁלַח הַרְה"ג ר' יִצְחָק בּוֹגֵנִים שְׁלִיט"א וְבָהֶם רוֹאִים בְּצוֹרֵת הַהֲרִים דְּמִיּוֹת שֶׁל בְּנֵי אָדָם וּבַעֲלֵי חַיִּים.

בְּצֻלוֹם הַרְאִשׁוֹן יֵשׁ דְּמוּת אִשָּׁה מְחֻזְקָה יְלֵד בְּמִרְכָּז הַתְּמוּנָה בְּצַד שְׁמָאל, וּבְצַד יְמִין יֵשׁ דְּמוּת אָדָם שְׁפוּנָה אֱלִיָּה. וְאוּלַי מְרַמֵּז עַל הַפְּסוּק (בְּרֵאשִׁית כא, יז) "וַיִּקְרָא מְלֶאכֶךְ אֱלֹהִים אֶל הַגֵּר מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מַה לָּךְ הַגֵּר אֵל תִּירָאִי כִּי שָׁמַע אֱלֹהִים אֶל קוֹל הַנֶּעֱרַר בְּאָשֶׁר הוּא שָׁם: קוּמִי שְׂאִי אֶת הַנֶּעֱרַר וְהַחֲזִיקִי אֶת יָדְךָ בּוֹ כִּי לְגוֹי גָּדוֹל אֲשִׁימְנוּ". שֶׁהָרִי הַגֵּר הִיא הָאֵמָה שֶׁל כָּל הָאֲמוֹת שֶׁהִתְיַשְּׁבוּ בְּאֲזוֹרִים אֶלָּה שֶׁהֵם מְבַנִּי יִשְׁמַעֵאל.

בְּצֻלוֹם הַשְּׁנֵי רוֹאִים בְּמִרְכָּז הַתְּמוּנָה דְּמוּת אִשָּׁה יוֹשֶׁבֶת עַל אֵם הַדֶּרֶךְ. וְאוּלַי מְרַמֵּז עַל הַפְּסוּק שְׁלִפְנֵי [בְּרֵאשִׁית כא, יז], "וַתֵּלֶךְ וַתֵּשֶׁב לָהּ מִנְגֵד הַרְחֵק כְּמִטְחָוִי קֶשֶׁת כִּי אִמְרָה אֵל אֶרְאָה בְּמוֹת הַיְלֵד וַתֵּשֶׁב מִנְגֵד וַתִּשָּׂא אֶת קֶלֶה וַתַּבְּרֵךְ".

בְּצֻלוֹם הַשְּׁלִישִׁי רוֹאִים דְּמוּת שֶׁל בַּעַל חַיִּים עִם קָרָן אַחַת בְּמִצְחוֹ. וְאוּלַי מְרַמֵּז עַל הַתַּחַשׁ שֶׁהַזְּדִמָּן לְמֹשֶׁה בְּמִדְבָּר לְצַרְךָ בְּנִית הַמִּשְׁכָּן. כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא [שְׁבַת כח:] תַּחַשׁ שֶׁהָיָה בְּיָמֵי מֹשֶׁה בְּרִיָּה בְּפָנֵי עֲצָמָה הִיָּה, וְלֹא הִכְרִיעוּ בָּהּ חֲכָמִים אִם מִין חִיָּה הוּא אִם מִין בְּהֵמָה הוּא, וְקָרָן אַחַת הִיתָה לוֹ בְּמִצְחוֹ, וּלְפִי שֶׁעָה נִזְדִּמָּן לוֹ לְמֹשֶׁה וְעָשָׂה מִמֶּנּוּ מִשְׁכָּן וְנִגְנָז. וְרוֹאִים בְּצֻלוֹם גַּם צוֹרֵת עֵין עַל בַּעַל הַחַיִּים, וְזֶה מְרַמֵּז עַל עוֹר הַתַּחַשׁ שֶׁבָּא לְהִגֵּן עַל הָעֵינַיִם שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. כְּמוֹבָא בְּמִדְרָשׁ [תַּנְחוּמָא וִיקָהֵל ז] נוֹתָנִין כְּסוּי עוֹר תַּחַשׁ עָלָיו שֶׁלֹּא יִרְאוּ בְּאָרוֹן כְּלוֹם שְׁנֹאֲמַר "וְלֹא יָבֹאוּ לְרֵאוֹת כְּבֹלַע אֶת הַקְּדָשׁ וְמִתּוֹ" מֵהוּ כְּבֹלַע א"ר לֹוי אִם רוֹאִים בְּאָרוֹן כְּבֹלַע הַזֶּה שֶׁהוּא נוֹפֵל בְּעֵין מִיָּד הָיוּ מִתִּין. תִּדְעַ לָךְ שֶׁבְּשִׁיעָה שֶׁשָּׁבוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת הָאָרוֹן וּבִקְשׁוּ לְהַחֲזִירוֹ, מִיָּד הִבִּיאוּ אֶת הַפְּרוֹת וְקָשְׁרוּ אוֹתָן כְּמִנְהַג אַחֲוִרְיָהוּ לְאָרוֹן, וְיָדְעוּ וְהִבִּינוּ הַפְּרוֹת מִיָּד מָה הִיָּה נִתּוֹן עֲלֵיהֶם וְעָקְמוּ פְּנֵיהֶם כְּלָפֵי הָאָרוֹן וְהָיוּ מְנַהֲיָנִין אֶת הָאָרוֹן לְפָנֵיהֶם. כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעוּ לְבֵית שְׁמֶשׁ הָיוּ רוֹאִין אֶת הָעֲגֻלָּה וְאֶת הַפְּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹמְרוֹת שִׁירָה וְהָאָרוֹן נִתּוֹן בְּעֲגֻלָּה וַיִּשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם מִרְחוֹק וַיִּשְׁמְחוּ לְרֵאוֹת, כִּיּוֹן שֶׁנִּכְסְתָה הָרוּחַ וְנִתְגַּלָּה הָאָרוֹן הִרְג בְּהֵן שְׁבָעִים אֶלְף אִישׁ. וְכִמּוֹ כֵן הַתַּחַשׁ הִיָּה יָפָה מֵאִד לְעֵין, כְּמוֹבָא בְּרַבְנּוּ בְּחַיִּי [בְּרֵאשִׁית ג, כא] עוֹר תַּחַשׁ שֶׁהָיָה בְּיָמֵי מֹשֶׁה שֶׁנִּבְרָא לְשַׁעֲתוֹ לְכַסּוֹת בּוֹ הָאָרוֹן וְכִלְיוֹ וְנִגְנָז אַחַר כָּךְ, הָיוּ בּוֹ צְבָעִים וּמִיָּנִי גּוֹנִים הִרְבָּה וְכִמּוֹ שֶׁתְּרָגְם אוֹנְקְלוֹס סְסוּגָא שֶׁשֵּׁשׁ בְּגוֹנִין הִרְבָּה.

הצלום להלן מחבר את שני הצלומים יחד, בעל החיים במרכז, ובפנה השמאלית למטה רואים את צורת האדם של הצלום הראשון.

מצינו בגמרא (פסחים סח:) **רב יוסף, ביומא דעצרתא אמר, עבדו לי עגלא תלתא. אמר, אי לאו האי יומא דקא גרים, כמה יוסף איכא בשוקא. רב ששת, כל תלתין יומין מהדר ליה תלמודיה, ותלי וקאי בעיברא דדשא, אמר, חדאי נפשאי, חדאי נפשאי, לך קראי, לך תנאי.** ורואים שוב את המספר שלש במתן תורה. ונראה דרב יוסף שהיה בבחינת יסוד, בקש דוקא **עגלא משלשת**, דעגל מסמל את היסוד שהוא בסוד עגול שהוא משלש, כדבארנו שמשלש הוא בסוד עגול שהוא בגימטריא חצי, ויוסף היסוד נמשל לשור ולעגל. וכיון שהמשלש של שבועות בא לסמל את היסוד של מתן תורה, הוא בקש עגלא משלשת. וכן מצינו בגמרא (הוריות יד.) שרב יוסף נקרא סיני.

כתוב (בראשית טו, ז) **"ויקח לו את כל אלה ויבתר אתם בתוך".** ומבאר רש"י **"ויבתר אתם"** חלק כל אחד לשני חלקים וכו' ודרך פורתי ברית לחלק בהמה ולעבר בין בתריה וכו' אף כאן תנור עשן ולפיד אש אשר עבר בין הגזרים הוא שלוחו של שכינה שהוא אש. בארנו במאמר 'חוטי החשמל' שברית בין הבתרים היתה דרך היסוד שנקרא ברית, נראה דיש כאן רמז שהיסוד שנקרא ברית מתחלק לשני חלקים, לכן כל פורתי ברית היו מחלקים לשנים, ולכן האש עברה באמצע, לרמז שחלקה זו נעשית על ידי האש שמשמלת את הגבורה. וכן מצינו בברית בין הבתרים משלשים, כמו שכתוב (בראשית טו, ט) **"ויאמר אליו קחה לי עגלה משלשת ועז משלשת ואיל משלש".** ובארנו שמשלש הוא בסוד עגול שהוא בגימטריא חצי, ומסמל את השפעת החצי. וכן מצינו במדרש (משנת רבי אליעזר ח) שמקשר את הלפיד אש שעבר בברית בין הבתרים ללפידים שהיו במתן תורה, ומתן תורה היתה דרך חצי הגבורה, והיה בסוד משלש, תורה משלשת, לעם משלש, וכו'. וכן מקשר שם בין הכתוב (בראשית טו, יז) **"עבר בין הגזרים"**, לקריעת ים סוף, וקריעת ים סוף היתה במקום המשלש של מתן תורה.

וכן נראה שיש קשר של ברית היסוד בין ברית בין הבתרים ליציאת מצרים ומתן תורה, כמו שכתוב (שמות יב, מ) **"ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלשים שנה וארבע מאות שנה: ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה ויהי בעצם היום הזה יצאו כל צבאות ה' מארץ מצרים".** ומבאר רש"י שהארבע מאות ושלשים שנה התחילו מברית בין הבתרים, שהקב"ה בשר לאברהם שילד לו בן ושניו ששתעבדו במצרים. ובארנו במאמר 'מרגלים אתם' שיצירת הנפש של כלל ישראל התחילה בברית בין הבתרים והסתתמה ביציאת מצרים. לכן אמר הקב"ה לאברהם בברית בין הבתרים (בראשית טו, יג) **"ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה וגו'",** לרמז לו שהבן שהוא עומד להוליד הוא רק התחלת הולדה של כלל ישראל. והולדה האמתית תהיה במצרים שם יוציאו את כל הששים רבוא חלקי הנפש הכללית. וכן ארבע מאות ושלשים בגימטריא נפש. ובגימטריא צדיק יסוד עולם שמוליד את הנפש.

וכן רואים ב'סדור הרש"ש' שהזווגים הגדולים בעולמות הם בתהליך של שלשה ימים, או שלש שנים, דהשפעת היסוד קשורה עם מספר שלש, המסמל את השלשה קוים שיש ביסוד. וכן באות ו' המסמלת את היסוד יש שלשה מלויים, ו'יו, ו'או, ו'ו, וצורת המשלש עשויה מג' אותיות ו'. וכן מצינו בגמרא (ב"ב קסד:) שמשלש ביננית נקרא טריגון, וטריגון בגימטריא זרע. וכן ההדסים שנוטלים בספות, צריכים להיות משלשים. ומובא בשער הפנונות 'להאריז'ל (סוכות ח"ב ע' שח) שלוקחים ג' הדסים כנגד ג' אבות חסד גבורה תפארת הנכללים בעמוד האמצע. וכן מצינו בזהר (ויחי רכ): **"ענף עץ עבות", עץ שאוחז את האבות, שהרי מזה לוקח יסוד העולם להריק בבאר.** רואים ש"עץ עבות" הוא מלשון עץ אבות, דהדס מסמל את השפעת הג' אבות מהתפארת ליסוד שישפיע למלכות. וכן כתב לי הרה"ג ר' יהושע ביסמוט שליט"א שהד"ס ומלויו ה"י דל"ת סמ"ך בגימטריא אברהם יצחק יעקב.

מובא בספר 'מטעמים' (ערך מגן דוד) בשם ספר 'ארץ החיים' לכל דבר שבקדשה כגון פרכת ומטפחות ספר תורה ועל ההיכל, רושמים שש קצוות וקוראים אותו מגן דוד, והוא שני משלשים משלבים זה בתוך זה, משום שהתמונה היא מורה על יחוד ה' ומלכותו בשש קצוות. ומבאר לדברינו שמשלש הוא בחינת יסוד, וממילא שני משלשים יחד הם יחוד. וכן מובא בספר הלקוטים 'לרמ"ד וואלי פאשר המלכות היא כנגד הפנים אז יש לה צורת המגן דוד. וכן למגן דוד יש י"ב קצוות, ומספר י"ב שיך למלכות, י"ב שבטים, י"ב צרופי שם אדני, י"ב קשוטי פלה. י"ב חדשים שהלבנה מתחדשת בשנה. י"ב פעמים הללויה במזמור ק"נ שחותם את ספר התהלים. וכן מגן דוד בגימטריא חצי.

וכן מובא בשער היחודים 'להאריז'ל (פרק יב) לכתב בקמיע ציור של מגן דוד, ויועיל לכל חלי. וכן מובא בספר 'נחלי בא גד' בשם הרה"ג ר' שמעון כץ מפתח תקנה שמכסה עור התחש והאילים המאדמים שהיה על המשכן, היה מרכב לפי חלק מהשיטות מצורת משלש גדול ושני משלשים קטנים, ואם נצרף את שני הקטנים לאחד, נקבל יחד שני משלשים גדולים. עין בספר 'לקוט יוסף' (א"ח ו) שמביא מקדמונים דברים גדולים על צורת המגן דוד.

וכן הראו לי שבצורת מגן דוד רשומות כל אותיות א"ב ומנצפ"ך, וכ"ב אותיות נרשמות ביסוד הזכר, וגם ביסוד הנוק', כמובא בספר 'מלאך הברית' מה'בן איש חי' (פ' יורא) בשם האריז"ל טפת הזרע של הזכר היא פלולה מכ"ב אותיות, כי כ"ב

אותיות נרשמים ביסוד של הזכר וגם אצל הנקבה נרשמים כ"ב אותיות כדי שיהיה בה כח לקבל הטפה של הזכר וליצרה ברחמה, וכן א"ב וא"ם בגימטריא ב' פעמים כ"ב, וכן יל"ד בגימטריא ב' פעמים כ"ב. וכפי שבארנו במאמר 'חשמל אות' שעטרת היסוד היא בחינת אות, אות מילה ואות שבת ועוד. ונראה דגם המשלש של מתן תורה הוא בסוד אותיות, כפי שבארנו שהתורה נקראת אמת שהיא משלש של הכ"ב אותיות, א' בתחלה, מ' באמצע ות' בסוף.

וכן על חכמת יון שהיא הלעמת זה של חכמת התורה שנתנה בסיני, מצינו שהיא בחינת משלש, כמובא במדרש (ב"ר צט, ב) לוי כנגד מלכות יון, זה שבט שלישי וזו מלכות שלישיה, זה אותיותיו משלשין וזו אותיותיה משלשין, אלו תוקעי קרנים ואלו תוקעי סולפירים, אלו לובשי כובעים ואלו לובשי קיסים וכו', ביד מי מלכות יון נופלת ביד בני חשמונאי שהם משל לוי. וכן מובא בספר 'לקיטי לוי יצחק' שינון בגימטריא ג' פעמים כ"ב, כי הם הלעמת זה של ג' חכמות שיש בכ"ב אותיות התורה. ומבאר לדברינו שפשם שבכ"ב אותיות יש בחינת משלש כדלעיל, כך ינון היא הלעמת זה של המשלש של כ"ב אותיות, לכן היא בגימטריא שלש פעמים כ"ב. וכן בארנו במאמר 'חשמל מילה' שינון היא בחינת יסוד דקלפה, לכן מלך יון בגימטריא יוסף ועוד. וכ"ב אותיות נרשמות ביסוד כדלעיל.

מובא בשפת אמת' (אמור ת"ר) לבאר הטעם למנהג אכילת מאכלי חלב בחג השבועות, דבספירת העמר כלל ישראל עדין במצב של דם, דעדין לא ברו את הטמאה מהם. ובחג השבועות דם נעקר ונעשה חלב לרמז על טהרתם של ישראל ביום זה. וכן מובא ב'מגן אברהם' (תצד ו) בשם הזהר שימי ספירת העמר הם בבחינת ז' נקיים שכלל ישראל נטהר לקראת מתן תורה, שאז דם נעקר ונעשה חלב. ורואים שבזמן זה הם עדין במצב של טמאת דם, בארנו במאמר 'חשמל דם' שביסוד האשה יש השפעת דם נדה שמסמלת גבורות, ויש דם שנועך ונעשה חלב שמסמל השפעת חסדים שבאים מיסוד האשה. נראה דשתי השפעות אלו מרמזות על שני החצאים שיש במלכות דבארנו לעיל שהאשה טמאה נדה חצי חדש לרמז על חצי הזמן שאין זיווג והשפע נשאר למעלה. וזמן זה הוא בחינת דינים קשים הנרמזים בדם ואין מקום לזיווג. ונראה דהחצי השני של החדש שהוא זמן של הזיווג הוא בבחינת חלב, שאז יש את השפעת החסד והגבורה המערבים יחד שיוורדים למטה. דאשה היא בחינת גבורה והחלב היוצא ממנה מרמז על החסד שבגבורה, וכפי שרואים שבזמן שהאשה מינקת היא מסלקת דמים וראויה לזיווג. וזה סוד אכילת מאכלי חלב בחג השבועות לרמז על השפעת חסד שבגבורה שיש ביום זה, דביום זה המלכות מקבלת מהיסוד ומשפיעה את החסד שבגבורה. ולכן זה יום חתנתו של הקב"ה עם ישראל, וכן מובא ב'שער הפנונת' להאריז"ל (ספירת העומר ח"ב ע' קעג) **והנה ימי העמר הם זמן דינים פנונע וכו', ואחר כך ביום חג השבועות שהוא יום מתן תורה יוצאין גם החסדים.**

וכן מצינו בזהר (יתרו פ:) שהשפעת החלב היא בבחינת מיין נוקבין השיכים ליסוד האשה, ולכן יפיה נכר במקום זה. ומבאר את הפסוק (שה"ש ח, ח) **"אחות לנו קטנה ושדים אין לה"**, שאין לה מיין נוקבין. ורואים שהשפעת החלב שיכת לזמן שהאשה ראויה לזיווג ומעלה מיין נוקבין. וכן מצינו בגמרא (במות פ:) אחד מסימני אילונית שאינה יכולה להוליד, **כל שאין לה דדים.**

מצינו בגמרא (שבת קכט:) שערב חג השבועות הוא יום סכנה להקזת דם, וחכמים גזרו שבכל ערב יום טוב אסור להקזי דם משום הסכנה של ערב חג השבועות. ומבאר לדברינו דיום זה הוא היום האחרון של שליטת הדינים השיכים לימי הספירה שהם בבחינת דם, והם מתגברים ביום זה לפני שהם מסתלקים, כמו שמצינו בגמרא (יומא כט.) **שלהי דקייטא קשיא מקייטא.** דכל דבר לפני שמסתלק הוא מתגבר, לכן אסור להקזי דם ופביכול להתגרות בהם ביום זה.

מובא בספר 'התודעה' (פרק כח) שהפתוב (במדבר כח, כו) **"מנחה חדשה לה' בשבעתיכם"** ר"ת **חל"ב**. נראה דלכן הוא נרמז בכתוב זה, דהבאנו לעיל מהזהר שמנחה מסמלת את המלכות, והפתוב מרמז שביום זה יש **"מנחה חדשה"** היינו מלכות חדשה שהיא בבחינת **חלב**. דביום זה המלכות מקבלת מהיסוד את השפעת התורה שנומשה לחלב, ומשפיעה את זה לכל המלכות, כפי שמצינו בגמרא (עירובין נד:) שהתורה היא בבחינת חלב אם. ועין במדרש (ילקוט שיה"ש תתקצד) שהתורה **מינקת לכל העולם שנאמר "דדיה יונג בכל עת"**. ובספר 'אמרי נעים' (דז"קוב) מבאר מדוע התורה נמשלה לחלב אם, דחלב אם יש בו גם תכונות מזון, וגם תכונות משקה, מה שאין בשום משקה אחר. דאדם יכול לשבע מזוה כמו לחם ושאר המאכלים. וכן התורה כוללת בתוכה את כל ההשפעות באפן שאין האדם נצרך לשום דבר. וכן מובא בספר 'אמונת עתיד' (תשנ"ז ע' רסה) שהפתוב **"בהקריבכם מנחה חדשה להו"ה"** בגימטריא **דם נעקר ונעשה חלב**. ומבאר לדברינו דמנחה חדשה מרמזת על המלכות החדשה שהיא בבחינת חלב. וכן הפתוב (ויקרא כג, טז) **"תספרו חמשים יום והקרבתם מנחה חדשה"** ר"ת **תמחוי** שפרושו קערה, כמובא ברש"י (שבת מב:), וקערה מסמלת את המלכות.

מובא בספר 'חדושי הר"מ' שכל יום משס"ה ימות השנה הוא כנגד אחד מהשס"ה לאוין. ויום חג השבועות הוא כנגד הלאו של **"לא תבשל גדי בחלב אמו"**, כפי שרואים שהתורה הסמיכה לאו זה לפתוב המדבר על חג השבועות (שמות כג, יט) **"ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלהיך"**, ולכן אוכלים מאכלי חלב ביום זה כדי להפריד בין בשר לחלב ולקיים לאו זה, וכמבאר בדברינו במאמר 'חשמל דם' את הטעם לאסור בשר בחלב, שאסור לערב בשר שמסמל את הדרגות התחתונות של בחינת הדם יחד עם חלב שמסמל את הדרגות העליונות. וכן יום חג השבועות שיך לבחינת החלב, ואין לערב בו את הדרגות התחתונות שהם בבחינת בשר, היינו שצריך להיות בדרגה גבוהה בעבודת ה' ביום זה. וכן מצינו במדרש (שמ"ר ב, ד) שהר סיני נקרא **הר גבנונים**, לרמז שהוא נקי כגבינה בלי מום. נראה דיש כאן רמז על הדרגה העליונה של החלב שאין בו מום. וכן

מובא בשם ר' חיים ויטל שמצות לא תעשה של בשר וחלב היא **הששים ושש** במנן מצוות לא תעשה, והיא כנגד יום חג השבועות שהוא היום **הששים ושש** מראש חֲדָשׁ נִסָּן שהוא ראש השנה לחדשים.

השפעת היסוד בחמימות

מצינו בזהר (לד לד צ:) שהנשמות באות לעולם דרך הגבורה שביסוד. נראה דכשם שהשפעת היסוד הרוחני היא בבחינת אש, וחיית אש, ועמוד האש, כדבארנו במאמר 'חוטי החשמל', ובמאמר 'חשמל דם', כן השפעת היסוד באדם היא בחמימות, והיא בבחינת אש. וכן מצינו בגמרא (גיטין נז.) שחם האש לא יכול ליבש שכבת זרע, ומבאר לדברינו דאש לא יכולה לבטל אש. וכן השמש שמסמלת את היסוד, משפיעה בחמימות בבחינת אש. ומה שהשמש משפיעה חם גשמי, שרשו מהחם הרוחני של היסוד הרוחני שהשפעתו בחמימות. עין בלק"ת להאריז"ל (אחרי ע' קצז) הטעם שלחם הפנים היה חם תמיד, דלחם זה מעורר את השפעת הזווג העליון להשפיע הפרנסה דרך היסוד העליון. וכינון שהשפעת היסוד היא בחמימות, לכן היה הלחם חם תמיד. וכן **אש** בגימטריא **"ויפרי"**.

הבאנו במאמר 'חשמל צדיק' את המדרש שברקיע יש גם שלג וגם אש, ובארנו שם שהרקיע מסמל את זעיר אנפין שהוא בבחינת יסוד שכלול מחסד וגבורה שהם בבחינת שלג ואש, נראה דלכן השפעת היסוד מתגלה במלכות למטה רק בחמימות בבחינת אש, לרמז שאף על פי שביסוד יש גם חסד וגם גבורה המלכות למטה מקבלת רק את **החצי** שצד הגבורה מפריש עבודה, והשפעת הגבורה היא בבחינת אש. וכן זווג איש ואשה הוא בבחינת **אש** המסמלת את מדת הגבורה דמצינו בגמרא (סוטה יז.) **שאיש ואשה הם אותיות אש אש עם אותיות אש** עם אותיות **"ה המסמלות את השכינה השורה ביניהם, דסוד הזווג הוא דרך הגבורה.** וכן מובא בספר 'דורשי רשומות' (ע' קג) בשם ספר 'מטבע של אברהם' **שכל"ה ר"ת לתוך פשוט האש דכבשן** הוא מלשון **"וכבשה"** הנאמר על הזווג, והאש הוא אותיות **אשה**. והוסיף הרה"ג ר' ד' לב שליט"א **שאיש ואשתו** בגימטריא **גבורה** במלוי האותיות **גימ"ל ב"ת ר"ו ר"ש ה"א**.

מצינו בזהר חֲדָשׁ (רות צג:) שהשמש המסמלת את היסוד משפיעה בחמימות דרך מדת הגבורה. וזה לשינוי ומנא לן דאיתקרי **גבור דכתיב "ישיש כגבור לרוץ ארח" וכתוב "כצאת השמש בגבורתו" וכו', כן השמש פשיוצא נדלקים בו שלהבותיו והוא אדם מרב גבורתו.** וכן מצינו בגמרא (יומא כט.) **מה אילה זו קרניה מפצילות לכאן ולכאן, אף שחר זה מפציע לכאן ולכאן, אמר רב זירא למה נמשלה אסתור לאילה לומר לך מה אילה רחמה צר וחביבה על בעלה כל שעה ושעה ראשונה, אף אסתור היתה חביבה על אחשוורוש כל שעה ושעה ראשונה.** רואים שאור החמה הוא בבחינת קרני איל, ומבאר לדברינו דאיל הוא בחינת גבורה, כמובא במדרש (במדבר ר' יד, ה) **"איל אחד כנגד יצחק שכתוב בו "ויקח את האיל ויעלהו לעלה תחת בנו".** וכן מצינו ברש"י (ויקרא ה, טו) **"איל" לשון קשה כמו "ואת אילי הארץ לקח".** והשפעת השמש היא השפעת הגבורה, וכן נראה דקרני השמש וקרני האיל מתפצלות לכאן ולכאן לרמז על חתוך הגבורה לשני חצאים. ולכן הגמרא מקשרת לזה את האילה שחביבה על בעלה, לרמז שבגלל שהאילה היא בסוד גבורה, לכן יש בה את חביבות הזווג שנעשה דרך הגבורה. וכן רואים במנחת האיל שמביא **שני** עשרונים. וכן מובא בספר 'לקוט דניאל' שטבע האיל לישון ששה חֲדָשִׁים על צד ימינו, וששה חֲדָשִׁים על צד שמאלו, ויש פאן רמז לחתוך הגבורה לשני חצאים. וכן מובא ב'מדרש תלפיות' שאיל אוהב שירה וצדים אותו דרך שיר ושירקה, ובארנו לעיל ששירה שיקת למדת הגבורה. **וכן מצינו בגמרא (יומא כ:)** **אמר רבי לוי מפני מה אין קולו של אדם נשמע ביום כדרך שנשמע בלילה, מפני גלגל חמה שמנסר ברקיע פחרש המנסר בארזים, והאי חירגא דיומא לא שמייה, והיינו דקאמר נבוכדנצר "וכל דיירי ארעא פלא חשיבין".** ורואים שהשפעת השמש יש בה חתוך המרמז על חתוך הגבורה, ועוד רואים מהגמרא שהנסרת שיוצאת מחתוך השמש, היא האבק שיש בעולם, והוא נקרא בשם **לא**, ועל זה אמר נבוכדנצר שכל בני העולם פלא חשובים, ומבאר לדברינו דחתוך החמה מוריד גם את השפע לקלפות מהחצי העליון, ושפע זה נמשל לאבק כמובא בזהר (בא מא:) על הכתוב **"ויאבק איש עמו"**, ועל זה אמר נבוכדנצר שכל בני העולם הנהנים מחצי זה הם פלא חשובים. וכן מובא בכתבי הגרמ"מ משקלוב (רזא דמהימנותא' דף לד) **שאב"ק ר"ת אות ברית קדש.** ובארנו שבברית יש את שתי החצאים, ובו נעשה החתוך. וכן מובא בשם הרה"ג ר' יצחק גנזבורג שליט"א **שאב"ק ר"ת ארץ, בינוני, קצר.** המסמלים את ג' הקוים שיש ביסוד.

ועוד רואים מהגמרא **שגלגל חמה מנסר ברקיע פחרש המנסר בארזים.** ומבאר לדברינו דעץ ארז מסמל את זעיר אנפין שמתחלק לשני חצאים, כמובא בזהר (מצורע נג:) שהעץ ארז הוא בבחינת האות ו', וכן ארז בגימטריא **יצחק** המסמל את מדת הגבורה.

כתוב (חבקוק ג, יא) **"שמש ירח עמד זבלה. לאור חציך יהלכו, לנגה ברק חניתך"**, נבאר לקמן שחצים הם מלשון חצי ומסמלים את חתוך החצי, ורואים שהלוח השמש הוא דרך חצים, ודרך ברק החנית, לרמז שיש חתוך תמידי בהלוח השמש. וכן **זרח** בגימטריא **גבורה**.

מובא בכתבי האריז"ל שנקוד חיריק מסמל את ספירת הנצח, ונקוד קבוץ מסמל את ספירת ההוד, ונקוד שורוק מסמל את ספירת היסוד. ורואים שהשורוק צורתו כצורת חיריק, היינו נקדה אחת, אבל צורת הברתו בפה, היא כצורת הקבוץ. ומבאר לדברינו שאמנם קו האמצע נוטה לימין, ולכן השורוק שהוא יסוד צורתו הנצח שהיא קו הימין, אבל צורת הברתו

שְׁמִסְמֶלֶת אֶת דְּרַךְ הַשְּׁפָעָתוֹ, הִיא כְּצוּרַת הַקְּבוּץ שֶׁמְסַמֵּל אֶת הַהוּד שֶׁהוּא קו הַשְּׂמָאל, כִּי הִסוּד מְשַׁפֵּעַ בְּחִמִּימוֹת דְּרַךְ קו הַשְּׂמָאל.

מוֹבָא בְּפָרִי עַץ חַיִּים' לְהָאֲרִיז'ל (שבת ע' שפד) שְׁעָלִיּוֹת הָעוֹלָמוֹת בְּשַׁבַּת הֵן בְּסוּד "שְׁלֵהֶבֶת יְה" דְּשִׁלְהֶבֶת אוֹתִיּוֹת שַׁבַּת לַה'. וּמִבְּאֵר לִפִּי דְבַרְיֵנוּ בְּמֵאֲמַר 'חֲשַׁמֵּל אוֹת' שְׁעָלִיּוֹת אֵלוֹ הֵן בְּסוּד זְוּוּג יְסוּד וּמִלְכוּת. לְכֵן זֶה נֶעֱשֶׂה דְרַךְ בְּחִינַת שְׁלֵהֶבֶת שֶׁל אֵשׁ הַמְרַמְזֶת עַל מִדַּת הַגְּבוּרָה. וְכֵן הַכְּתוּב שְׂאוֹמְרִים בְּקִבְלַת שַׁבַּת (תהילים כט, ז) "קוֹל הוֹי"ה חֲצִב לַהֲבוֹת אֵשׁ" ס"ת שַׁבְּ"ת. וְכֵן סִפִּין וְחָרַב שְׁנִקְרָאִים לַהֲב כְּמוֹבָא בְּרִש"י (נחום ג, ג), מְרַמְזִים בְּ"לַהֲבוֹת אֵשׁ" וּבְ"שְׁלֵהֶבֶת יְה", וּבְס"ת "קוֹל הוֹי"ה חֲצִב".

מוֹבָא בְּרַבְּנֵנוּ בְּחַיִּי (שמות טז, כט) אָמְרוּ בְּמִדְרַשׁ תַּהֲלִים אָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל עֵיסְקָא דְשַׁבַּת כְּפוּל, עֹמֵר כְּפוּל, דְּכַתִּיב "שְׁנֵי הָעֹמֵר לְאַחַד", קִרְבָּנוּ כְּפוּל, דְּכַתוּב "וּבְיָוִם הַשַּׁבַּת שְׁנֵי כִבְשִׁים", עֲנִשׁוּ כְּפוּל דְּכַתִּיב "מַחֲלִלָה מוֹת יוֹמֵת", שְׁכָרוּ כְּפוּל דְּכַתִּיב "וְקִרְאֵת לַשַּׁבַּת עֲנֵג לְקְדוּשׁ ה' מְכַבֵּד", אֲזַהֲרוּתֶיהָ כְּפוּלוֹת, "זְכוּר וְשִׁמּוֹר", מְזִמּוֹר כְּפוּל דְּכַתִּיב "מְזִמּוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבַּת". רוֹאִים שְׁבַשְׁבַּת הַכָּל כְּפוּל. וּמִבְּאֵר לְדְבַרְיֵנוּ שֶׁלְשַׁפַּע שֶׁל הַשַּׁבַּת יֵשׁ כְּפוּל שְׁנֵי שְׁנֵי אֲרָאֵר לְמַעֲלָה, וְלָכֵן שְׁכָרוּ כְּפוּל. כִּי לְעֵתִיד לְבֵא נִקְבַּל גַּם אֶת הַכְּפָל שֶׁל הַחֲצִי הָעֲלִיוֹן. וְכִפִּי שְׂאֵמַר הַפִּיטוֹן וְאַשְׁרֵי כָּל חוֹכְהָ לְתַשְׁלוּמֵי כְּפוּל. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מֵהֵרָה ג' ר' דָּוִד בֶּן שׁוֹשֵׁן שְׁלִיט"א שֶׁהַמְלָה עַץ הַמְסַמֵּלֶת אֶת הַיְסוּד, מְרַכְּבֶת מִשְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת שְׁצוּרְתָן שְׁוָה, הֵינֵנוּ הָאוֹת י' הִיא אוֹת ע' הַפּוּכָה, וְשִׁתִּיחֵן יַחַד מְרַמְזוֹת עַל הַתַּפְּשׁוּתוֹת עֲנִפֵי הָעַץ. וּמִבְּאֵר לְדְבַרְיֵנוּ שֶׁיֵּשׁ כָּאֵן רְמֵז שְׁבִיִּסוּד כָּל שַׁפַּע הוּא כְּפוּל שְׁנַיִם. וְאוֹת ע"ן מְרַמְזֶת עַל מִסְפָּר שְׁבַע שֶׁל שַׁבַּת שֶׁמְשַׁפֵּעַ לְצַד הַקְּדוּשָׁה. וְהָאוֹת צִדִּיק סוֹפִית שֶׁהִיא מֵהָאוֹתִיּוֹת מִנְצַפ"ך שֶׁהֵן דִּינִים, מְסַמֵּלֶת אֶת הַהֲשַׁפְעָה שְׁיִוְרְדַת לְצַד הַקְּלָפָה, לְכֵן צוּרְתָהּ כְּצוּרַת אוֹת ע"ן הַפּוּכָה, לְרַמֵּז עַל הַהֲשַׁפְעָה לְצַד הַקְּלָפָה שְׁבוּ הַכָּל הַפּוּךְ.

מְצִינּוּ בְּזֵהָר חֲדָשׁ (יתרו מג:) **פּוֹמָא דִּילִיָּה מְלָכוּת, תְּרִין שַׁפְּנוֹן נְצַח וְהוּד, יְסוּד לְשׁוֹן לְמוֹדִים.** רוֹאִים שֶׁהַלְשׁוֹן הִיא בְּחִינַת הַיְסוּד שְׁבַפָּה, וְהִפָּה עֲצָמוּ הוּא בְּחִינַת מְלָכוּת. וּמוֹבָא בְּרַד"ק (ישעי' כד) שֶׁלֹּאֵשׁ לְהִבָּה יֵשׁ צוּרַת לְשׁוֹן, לְכֵן אוֹמְרִים לְשׁוֹן **אֵשׁ**, וְגַם כָּאֵן נִרְאָה דִּישׁ רְמֵז שֶׁהַשְּׁפָעַת הַיְסוּד הִיא בְּבְחִינַת אֵשׁ.

הַבְּאֵנוּ לְעִיל אֶת הַלֶּק"ת לְהָאֲרִיז'ל (אחרי ע' קצז) שְׁלַחַם הַפְּנִים הִיָּה חֵם תְּמִיד, דְּלַחַם זֶה מְעוֹרֵר אֶת הַשְּׁפָעַת הַזְּוּוּג הָעֲלִיוֹן לְהַשְּׁפִיעַ הַפְּרִנְסָה דְרַךְ הַיְסוּד הָעֲלִיוֹן. וְכִיּוֹן שֶׁהַשְּׁפָעַת הַיְסוּד הִיא בְּחִמִּימוֹת, לְכֵן הִיָּה הַלַּחַם חֵם תְּמִיד. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר (השְׁמִטוֹת רסא:) שֶׁהַצִּדִּיק יְסוּד נִקְרָא **אוֹפָה** הֵיָּת שֶׁהוּא אוֹפָה אֶת לַחַם הַפְּנִים לְהַשְּׁפִיעוֹ לְמִלְכוּת. נִרְאָה דְּלָכֵן הֵיָּו חֲזִיבִים לְאַפּוֹת אֶת לַחַם הַפְּנִים **שְׁנַיִם שְׁנַיִם** כְּמוֹבָא בְּמִשְׁנָה (מנחות צד.) לְרַמֵּז שְׁבִיִּסוּד יֵשׁ שַׁפַּע כְּפוּל, וְכֵן אִם אוֹפִים שְׁנַיִם שְׁנַיִם, יֵשׁ **שֵׁשׁ** אֲפִיּוֹת, וְזֶה מְרַמֵּז עַל הַיְסוּד מִסְפָּר שֵׁשׁ שְׂאוֹפָה אֶת הַלַּחַם. וְכֵן **יוֹסֵף** הַמְסַמֵּל אֶת הַיְסוּד בְּגִימְטְרִיא **ב' פְּעָמִים לַחַם.**

וְכֵן רוֹאִים דְּמוֹי לְשׁוֹנוֹת בְּגִמְטְרִיא שְׁמִרְמְזִים עַל הַחֵם שֶׁל לַחַם הַפְּנִים שֶׁהוּא בְּבְחִינַת זְוּוּג. דְּמְצִינּוּ בְּגִמְטְרִיא (יומא נד.) **אָמַר רַב קִטִּינָא בְּשַׁעָה שֶׁהֵיָּו יִשְׂרָאֵל עוֹלִין לְרַגְלָא מְגַלְלִין לְהֵם אֶת הַפְּרִכָּת וּמִרְאִין לְהֵם אֶת הַפְּרוּבִים שֶׁהֵיָּו מְעָרִים זֶה בְּזֶה וְאוֹמְרִים לְהֵם רְאוּ חֲבַתְכֶם לִפְנֵי הַמְּקוֹם כְּחַבַּת זְכָר וְנִקְבָּה.** וּמְצִינּוּ בְּגִמְטְרִיא (יומא נד.) "עַל הַשְּׁלַחַן הַטְּהוֹר" מְלַמֵּד שֶׁמִּגְבִּיהִין אוֹתוֹ וּמִרְאִין בּוֹ לַחַם הַפְּנִים לְעוֹלֵי רְגָלִים, וְאוֹמְרִים לְהֵם, רְאוּ חֲבַתְכֶם לִפְנֵי הַמְּקוֹם, מֵאֵי חֲבַתְכֶם, כְּדְבַרְיֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, דְּאָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי, נִס גְּדוֹל נֶעֱשֶׂה בְּלַחַם הַפְּנִים, סְלוּקוּ כְּסִדּוּרוֹ, שְׁנֵי אֲמַר, "לְשׁוֹם לַחַם חֵם בְּיוֹם הַלֶּקְחוֹ".

וְכֵן מוֹבָא בְּמִשְׁנָה שֵׁם שְׂאִפִּית הַלַּחַם הִיָּתָה חֲבִיבַת לְהִיּוֹת בְּעִזְרָה. וּמִבְּאֵר לְדְבַרְיֵנוּ דְפַעֲלָה זֹו הַשְּׁיִכַת לְיְסוּד צְרִיכָה לְהַעֲשׂוֹת בְּמִקְוֵה שְׁשׁוּרָה הַיְסוּד דְקִדְשָׁה בְּמִקְדָּשׁ. וּמְצִינּוּ בְּרִש"י (שמות כה, כט) **כְּמִין חֲצָאֵי קִנִּים חֲלוּלִים הַנִּסְדָּקִין לְאַרְפֵּן דּוּגְמָתוֹן עֲשֶׂה שֶׁל זֶהָב וְכו'.** וּמִבְּדִילִין בֵּין לַחַם לְלַחַם. נִרְאָה דְּלָכֵן הַלַּחַם עַל הַשְּׁלַחַן הִיָּה יוֹשֵׁב עַל חֲצָאֵי קִנִּים חֲלוּלִים, דְּהַלַּחַם עַל הַשְּׁלַחַן מְסַמֵּל אֶת הַשַּׁפַּע שֶׁהַמְלָכוּת מְקַבְּלַת, וְיֵשׁ כָּאֵן רְמֵז שֶׁהַמְלָכוּת מְקַבְּלַת רַק חֲצִי מֵהַשַּׁפַּע. וְכֵן מְצִינּוּ בְּרִש"י (שמות מ, כב) **"וַיִּתֵּן אֶת הַשְּׁלַחַן בְּאֵהָל מוֹעֵד עַל יַרְךְ הַמִּשְׁכָּן צִפְנָה"** בְּחֲצִי הַצְּפוֹנִי שֶׁל רַחֲב הַבַּיִת. רוֹאִים שֶׁהַשְּׁלַחַן הִיָּה מוּנַח בְּחֲצִי הַצְּפוֹנִי הַמְרַמֵּז עַל חֲצִי הַגְּבוּרָה. וְכֵן הַכְּתוּב (מ"א ז, מח) "הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר עָלָיו לַחַם הַפְּנִים" בְּגִימְטְרִיא חֲשַׁמֵּל הַמְסַמֵּל אֶת הַשְּׁפָעַת הַיְסוּד. וְכֵן הַכְּתוּב (שמות לז, י) **"וַיַּעַשׂ אֶת הַשְּׁלַחַן עֲצֵי שִׁטִּים"** ס"ת שְׁתִּי"ן הַמְסַמֵּלִים אֶת הַיְסוּד שְׁבַמְלָכוּת, כְּדְבַרְיֵנוּ בְּמֵאֲמַר 'חֲשַׁמֵּל אוֹת'. וְכֵן **אוֹפָה** בְּגִימְטְרִיא ו' **פּוֹס** דְּהָאוֹפָה הוּא הָאוֹת ו' שֶׁמְשַׁפֵּעַ לְכוֹס הַמְסַמֵּלֶת אֶת הַיְסוּד שְׁבַמְלָכוּת.

וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר חֲדָשׁ (רות צו:) שֶׁתַּנּוּר מְסַמֵּל אֶת הָאֵשׁ שֶׁיֵּשׁ בְּיְסוּד שְׁבַמְלָכוּת. וּמִבְּאֵר לְדְבַרְיֵנוּ דְתַנּוּר מְסַמֵּל אֶת בְּחִינַת הַיְסוּד שְׁבַמְלָכוּת שֶׁמְקַבְּלַת אֶת הַשַּׁפַּע מֵהָאוֹפָה. וְכֵן מְצִינּוּ בְּרִש"י (שבת קמ: ד"ה כורא) שֶׁיְסוּד הָאֵשָׁה הוּא בְּבְחִינַת תַּנּוּר. וְכֵן מְצִינּוּ בְּגִמְטְרִיא (פסחים קיב.) שֶׁיְסוּד הָאֵשָׁה בְּזִמְן זְוּוּג הוּא בְּבְחִינַת קְדָרָה שְׁמַבְשִׁלִים בָּהּ. וְכֵן **תַּנּוּר** בְּגִימְטְרִיא **שְׁשׁוֹן** הַמְסַמֵּל אֶת הַיְסוּד כְּדְבַרְיֵנוּ בְּמֵאֲמַר 'חֲשַׁמֵּל סָפָה', וּבְגִימְטְרִיא **עַמּוּד** בְּמַלּוּי הָאוֹתִיּוֹת **עִי"ן מ"ם ו'וֹ דְלָת** הַמְסַמֵּל אֶת הַיְסוּד, וְכֵן **תַּנּוּר** מְרַמֵּז בְּכַתוּבִים הַמְדַבְּרִים עַל הַשְּׁפָעַת הַיְסוּד (שמות לז, ה) **"וַיִּכְרַד הוֹי"ה בְּעֵנָן וַיִּתְיַצֵּב"** בְּדִלּוּג הַפּוּךְ שֶׁל ד' אוֹתִיּוֹת. וְכֵן (ויקרא כג, כד) **"שַׁבְּתוֹן זְכָרוֹן תְּרוּעָה"** בְּהַפּוּךְ אוֹתִיּוֹת, וְכְדְבַרְיֵנוּ בְּמֵאֲמַרִים 'חֲשַׁמֵּל מִלָּה' וְחֲשַׁמֵּל שׁוֹפָר' עַל פְּסוּקִים אֵלוֹ שֶׁמְסַמֵּלִים אֶת הַשְּׁפָעַת הַיְסוּד.

וְכֵן מְצִינּוּ בְּגִמְטְרִיא (קידושין מ.) שֶׁר' צְדוּק נִכְנַס לְתוֹךְ תַּנּוּר חֵם כְּשֶׁתַּבְּעָה אוֹתוֹ הַמְטְרוּנִיתָא לְעַבְרָה, וְשִׁאֲלָה אוֹתוֹ מְדוּעַ הוּא נִכְנַס לְשֵׁם, וְעָנָה מִי שְׁחוּטָא בְּזֶה נֶעֱנַשׁ בְּזֶה. וּמִבְּאֵר לְדְבַרְיֵנוּ כִּיּוֹן שֶׁיְסוּד הַנּוּקָה הוּא בְּחִינַת תַּנּוּר, מִי שְׁחוּטָא בְּזֶה, נֶעֱנַשׁ מְדָה כְּנֶגֶד מְדָה בְּגִיהֵנָם שֶׁהוּא בְּחִינַת תַּנּוּר.

מוֹבָא בְּלִקְוֹת לְהֶאֱרִיז (וירא ע' סד) **"ישב פתח האהל"** שהוא פום האמה, פתח הגוף, אימת "כחם היום", כְּשֵׁנִתְחַמֵּם הַזְכָּר הַנִּקְרָא יָמָם לְהַזְדַּג. וּבְלִקְוֵי מוֹהַר"ן (לא, ט) מְקַשֵּׁר בֵּין חֹם הַיּוֹם שֶׁהִיא אֲצֵל אֲבֵרָהּם לְלַחֵם הַחֹם שֶׁהִיא בְּלַחֵם הַפְּנִים. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְּשָׁנֵי מְקוֹמוֹת אֵלּוּ מְרַמְזִים עַל זְוֹג יִסוּד וּמְלָכוֹת הַנֶּעֱשֶׂה בְּחִמְיּוֹת. וְכֵן הַפְּתוּב (בראשית יח, א) **"פתח האהל כחם"** ס"ת לְחָם. וְכֵן **"פתח האהל כחם"** בְּגִימְטְרִיא יִסוּד בְּמִלּוֹי הָאוֹתִיּוֹת יו"ד סמ"ך ו"ו דל"ת.

פְּתוּב (בראשית מג, כה) **"וְנִכְיֵנוּ אֶת הַמְּנַחָה עַד בּוֹא יוֹסֵף בְּצַהֲרִים כִּי שָׁמְעוּ כִּי שָׁם יֹאכְלוּ לַחֵם"**. וּבְרַש"י (שם טו) מְבַאֵר שָׂאף עַל פִּי שְׂבָדָרְךָ כָּלֵל בְּתוֹרָה צַהֲרִים הַפְּנִינָה לְאֲמִצֵּעַ הַיּוֹם, בְּפִסּוּקִים אֵלּוּ צַהֲרִים הַפְּנִינָה לְסַעֲדַת הַבֶּקֶר. נִרְאֶה דְּלִכְּן הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה הַלְשׁוֹן וְנִקְטָה לְשׁוֹן צַהֲרִים עַל הַסַּעֲדָה שִׁיּוֹסֵף הַכִּיּוֹן לְאֲחִים, אֵף עַל פִּי שְׁלֵא הִנֵּה זֶה בְּצַהֲרִים, לְרַמֵּז שֶׁהַשְּׁפָעַת יוֹסֵף הַיִּסוּד לְאֲחִים שֶׁהֵם בְּבַחֲיִנַת מְלָכוֹת, הִיא בְּבַחֲיִנַת צַהֲרִים שְׂאֵז חֹם הַשֶּׁמֶשׁ בְּתַקְפוֹ, וְאֵז זֶה חֲצוֹת הַיּוֹם, שֶׁהַיִּסוּד מְשַׁפֵּיעַ הַשְּׁפָעוּתִיו לְמְלָכוֹת. וְלִכְּן מְרַמֵּז הַעֲנִיּוֹן שֶׁל מְנַחָה בְּזֵמַן זֶה, דְּזֶה הַזְּמַן שֶׁל תְּפִלַּת הַמְּנַחָה. וְכֵן מוֹבָא בְּרַבֵּנוּ בְּחִי (שמות א, ו) שִׁיּוֹסֵף נוֹלַד בְּאֵ' בְּתַמּוּז. נִרְאֶה דִּישׁ כָּאֵן רַמֵּז שֶׁהַשְּׁפָעַת יוֹסֵף בָּאָה לְעוֹלָם בְּזֵמַן תַּקְףוֹ חֹם כְּמוֹ בְּחֹדֶשׁ תַּמּוּז. וְכֵן מוֹבָא בְּלִקְוֹת לְהֶאֱרִיז"ל (בא קלח) שֶׁחֹדֶשׁ תַּמּוּז הוּא בְּחִינַת עֵינַי. וְזֶה הַיִּסוּד שֶׁל יוֹסֵף (בראשית מט, כב) **"בְּן פֶּרֶת עָלֵי עֵינַי"**. וְכֵן מוֹבָא בְּרַש"י וְרַד"ק (יחזקאל ח, יד) עַל הַפְּתוּב **"מִבְּכוֹת אֶת הַתַּמּוּז"**, שֶׁתַּמּוּז הוּא שֵׁם שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה שֶׁהִיא נִרְאֶה כְּמוֹרִיד דְּמַעוֹת, וְהֵיוּ עוֹבְדִים אוֹתוֹ עַל יְדֵי דְּמַעוֹת.

מְצִינּוּ בְּזֵהָר חֹדֶשׁ (חוקת סב.) **"וְנִכְיֵנוּ אֶת הַמְּנַחָה עַד בּוֹא יוֹסֵף"** שְׂאוֹתָהּ מְנַחָה נִתְקַנָּה בְּשָׁנִים עֶשְׂרֵי עֲמוּדִים שְׁלָה עַד שְׂבָא בְּעֵלָה לְהַתְחַבֵּר בֵּהּ בְּצַהֲרִים, רֹאִים שֶׁבְּצַהֲרִים יֵשׁ זְוֹג יִסוּד וּמְלָכוֹת שֶׁנֶּעֱשֶׂה בְּזֵמַן שֶׁהַמְּלָכוֹת מַעֲלָה מִיַּיִן נוֹקְבִין שְׂנִקְרָאִים מְנַחָה, כְּפִי שְׂבַאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמֶר 'חֲשַׁמֵּל מִלָּה' עַל מְנַחָה זֹו שֶׁסְּמָלָה הַעֲלָאֵת מִיַּיִן נוֹקְבִין שֶׁל תּוֹרָה וּמְצוּוֹת. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר חֹדֶשׁ (שה"ש פו:) שֶׁהַפְּתוּב **"אֵיכָה תִּרְבִּיעַ בְּצַהֲרִים"** מְרַמֵּז עַל חֲרָבִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁנֶּפְסַק זְוֹג יִסוּד וּמְלָכוֹת, וְהַיִּסוּד אֵינּוּ רַבֵּץ עַל הַמְּלָכוֹת בְּצַהֲרִים. וְכֵן חֹם הַיּוֹם בְּגִימְטְרִיא חֲצִי, דְּזֶה הַזְּמַן שֶׁמְשַׁפֵּיעִים אֶת הַחֲצִי. וְכֵן נִרְאֶה דְּצַהֲרִים הֵם מְלָשׁוֹן צַהֵר, חִלּוֹן, שֶׁמְסַמֵּל אֶת הַשְּׁפָעַת הַחֲסִדִים מִהַיִּסוּד לְמְלָכוֹת, כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמֶר 'חֲשַׁמֵּל תּוֹרָה'. וְכֵן **בִּיאָה** ר"ת הַפְּתוּב (שם טו) **"אֵתִי יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים בְּצַהֲרִים"**, וְכֵן **בִּינָה** הַמְּסַמֵּלֵת אֶת שְׂרֵשׁ הַיִּסוּד כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמֶר 'חוֹטֵי הַחֲשַׁמֵּל מִתְחַבְּרִים לְשִׁמְיָנִי', מְרַמֵּזֵת בְּפְתוּב **"אֵתִי יֹאכְלוּ הָאֲנָשִׁים בְּצַהֲרִים"** בְּדִלּוֹג הַפּוֹךְ שֶׁל שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת.

מְצִינּוּ בְּגִמְטְרִיא (תענית ל) **עָרַב תְּשַׁעָה בָּאָב וְכוּ' אִם הָיָה רְגִיל לְאָכַל לִיטְרָא בְּשָׂר יֹאכַל חֲצִי לִיטְרָא, הָיָה רְגִיל לְשִׁתוֹת לּוֹג יַיִן יִשְׁתֶּה חֲצִי לּוֹג יַיִן**. נִרְאֶה דְּלִכְּן צְרִיךְ לְמַעַט חֲצִי מִהָאֲכִילָה בְּעָרַב תְּשַׁעָה בָּאָב, לְסַמֵּל אֶת הַפְּסֻד הַשְּׁפָעַת הַחֲצִי שֶׁהִיא דְּרַךְ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְכֵן הַפְּתוּב (איכה א, א) **"אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדַד הָעִיר"** ס"ת דְּהַרְ"ה, דְּהַשְּׁפָעַת הַחֲצִי הִיא בְּסוּד סוּס דוֹהַר כְּדַלְעִיל, וּבְחֲרָבִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַפְּסוּדֵנוּ אֶת הַדְּהַרָה. וְכֵן **"אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדַד הָעִיר רַבְתִּי"** ר"ת **בִּיאָה** וּס"ת דִּיכְ"ה.

מְצִינּוּ בְּזֵהָר (נח טו:) **נַח פְּתוּב בּוֹ בְּרִית וְעַד שֶׁהַתְּקִימָה בּוֹ בְּרִית לֹא נִכְנַס לְתַבָּה שְׁכַתוֹב "וְהַקְּמַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ וּבָאתָ אֵל הַתַּבָּה"**. רֹאִים שֶׁכְּנִיסַת נַח לְתַבָּה הִיא חֲבוּר יִסוּד לְמְלָכוֹת, דְּנַח הוּא בְּבַחֲיִנַת יִסוּד וְהַתַּבָּה מְלָכוֹת. וּמִכָּאֵן לּוֹמַד הַפְּרָדֶס רְמוּנִים' לְרַמ"ק (שער טז, פ"ו) שֶׁכָּל מְקוֹם שְׁכַתוֹב **"וְהַקְּמַתִּי אֶת בְּרִיתִי"**, מְרַמֵּז עַל קְשׁוּי הַיִּסוּד כְּשֶׁבָא לְהַזְדַּג. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר (נח טו:) שֶׁמְקַשֵּׁר אֶת הַפְּתוּב **"וְהַקְּמַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ וּבָאתָ אֵל הַתַּבָּה"**, לְפְתוּב **"וְאֵת בְּרִיתִי אֲקִים אִתְּךָ יִצְחָק"**. וּבְפָרוּשׁ 'מֵתוֹק מִדְּבַשׁ' שֵׁם מְבַאֵר שְׁמִדַּת הַגְּבוּרָה שֶׁל יִצְחָק מְעוֹרְרַת אֶת קְשׁוּי הַיִּסוּד לְהַשְּׁפִיעַ לְמְלָכוֹת. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ לְעִיל שְׁמִדַּת הַגְּבוּרָה נִמְצְאָת בְּסִיּוּם הַיִּסוּד וּמְזוּגָת יִסוּד וּמְלָכוֹת. וְכֵן מְצִינּוּ אֲצֵל יִצְחָק לְשׁוֹן זֹו, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב (בראשית יז, יט) **"וְקִרְאתָ אֶת שְׁמוֹ יִצְחָק וְהַקְּמַתִּי אֶת בְּרִיתִי אִתְּךָ לְבְרִית עוֹלָם"**. וְכֵן נִרְאֶה דְּנַח נִכְנַס לְתַבָּה בְּחֲצִי הַיּוֹם כְּמוֹבָא בְּרַש"י (דברים לב, מח), לְרַמֵּז שֶׁזֶה הַזְּמַן שֶׁהַיִּסוּד מְזוּדָג בְּמְלָכוֹת. וְכֵן מוֹבָא בְּשֵׁם הַרְה"ג ר' יִצְחָק גִּינְזְבוּרְגַּ שְׁלִיט"א **"שְׁאֵלֵהִי יִצְחָק"** בְּגִימְטְרִיא **"עוֹד יוֹסֵף חִי"**.

נִרְאֶה דְּלִכְּן קְשׁוּי הַיִּסוּד מְרַמֵּז עַל מִדַּת הַגְּבוּרָה דְּמִדַּת הַגְּבוּרָה הִיא בְּבַחֲיִנַת קְשָׁה, וְאֵינָה רוּצָה לְהַשְּׁפִיעַ כְּפִי שֶׁמְצִינּוּ בְּזֵהָר (וישלח קעה.) **דְּאִתְקַשֵּׁי דִינָא לְעִילָא**, וְקְשׁוּי הַיִּסוּד מְעוֹרֵר אֶת הַנִּקְבָּה לְהַעֲלוֹת מִיַּיִן נוֹקְבִין כְּדִי שְׁמִדַּת הַגְּבוּרָה תֵּאֲשֵׁר לְיִסוּד לְהַשְּׁפִיעַ אֶת הַשְּׁפָעַת. וְכֵן קְשׁוּי הַיִּסוּד נֶעֱשֶׂה דְּרַךְ הַדָּם בְּגוּף הָאָדָם, וְהַדָּם מְסַמֵּל אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה. [ד"ם אוֹתִיּוֹת מ"ד, מִיַּיִן דְּכִוְרִין]. וְכֵן קְשׁוּי נְרַמֵּז בְּשֵׁם קְשֵׁת הַמְּסַמֵּלֵת אֶת הַיִּסוּד. עֵינַי בְּמֵאֵמֶר 'חֲשַׁמֵּל צְדִיק' שְׂבַאֲרֵנוּ אֶת הַגְּמְרָא (סוטה ב) **קְשִׁין לְזוּגָן כְּקַרְיַעַת יָם סוּף** שֶׁמְרַמֵּז עַל קְשׁוּי הַיִּסוּד. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפֵּר 'דוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת' (ע' מד) בְּשֵׁם סִפֵּר 'אֲמַרִי נַעֲם' שֶׁקְשָׁה בְּגִימְטְרִיא שְׁמוֹת הַנְּזִ"ה אֲדַנְ"י שְׁד"י וְכַמְבָּאֵר בְּדַבְרֵינוּ לְעִיל שֶׁשֵׁם שְׁדִי הוּא הַגְּבוּרָה שְׁפוּעֵלַת בְּעֵטְרָה שְׁבִיטוֹד לְזוּג אֶת שְׁמוֹת הַנְּזִ"ה אֲדַנְ"י שֶׁמְסַמֵּלִים יִסוּד וּמְלָכוֹת, וּפְעֵלָה זֹו הִיא בְּבַחֲיִנַת קְשָׁה. וְכֵן קְשָׁה בְּגִימְטְרִיא **שְׁפָכָה**, וּמוֹבָא בְּאֲבֹן עֲזָרָא' (דברים כג, ב) **"שְׁפָכָה" זֶה הָאֲבֵר שֶׁמִּמּוֹ יִשְׁפֹךְ מִיָּמִיו וְהִזְרַע**. וְכֵן עֲמוּד הָאֵשׁ הַמְּסַמֵּל אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה הַמְּזוּגָת בְּבַחֲיִנַת עוֹנָה, כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמֶר 'חֲשַׁמֵּל דָּם' בְּגִימְטְרִיא קִישׁוּי.

מוֹבָא בְּשֵׁעַר הַהַקְּדָמוֹת לְהֶאֱרִיז"ל (קעט) **דִּינִין דְּזַכּוּרָא תְּקִיפִין בְּרִישָׁא וְנִיחִין בְּסוּפָא, וְהַנוֹקְבָא לְהִיפֵךְ**. נִרְאֶה לְבָאֵר שֶׁאֲצֵל הַזְּכָר בְּתַחֲלָה מְתַגְלִים אֲצֵלוֹ הַדִּינִים, הֵינּוּ קְשׁוּי הַיִּסוּד שֶׁמְתַקְּשָׁה בְּבַחֲיִנַת דִּין וְאֵינּוּ מְשַׁפֵּיעַ, וְאַחַר כֵּן מְתַגְלִים הַחֲסִדִים כְּשֶׁמְשַׁפֵּיעַ בְּסוּף הַיַּחּוּד. וְאֲצֵל הַנוֹקְבָא לְהִיפֵךְ, בְּתַחֲלַת הַיַּחּוּד מְתַגְלִים אֲצֵלָה הַחֲסִדִים וְהִיא מְזַרְעַת וּמַעֲלָה מִיַּיִן נוֹקְבִין, וּבְסוּף הַיַּחּוּד מְתַגְלִים הַגְּבוּרוֹת שְׁלָה, וְנִמְתַּקִּים בְּחֲסִדִים שֶׁהַבַּעַל מְשַׁפֵּיעַ. וְהַקְּב"ה יִצֵּר מְצִיאוֹת זֹאת כְּדִי שֶׁתְּהִיָה הַהִמְתַּקָּה וְהַהַעֲלָאֵת מִן בְּשַׁלְמוֹת. וְכֵן בְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמֶר 'חֲשַׁמֵּל דָּם' שֶׁהָאֵשׁ הוּא בְּחִינַת יִצֵּר הַטוֹב, וְהָאֵשׁ הִיא בְּחִינַת יִצֵּר הָרַע שְׁצָרִיךְ הַמְתַּקָּה. וְגַם שֵׁם מְצִינּוּ אוֹתָהּ בְּחִינָה כְּמוֹבָא בְּ'רוֹשְׁלַמִי' (שבת עה:): **יִצֵּר הָרַע רֹאשׁוֹ מֵתוֹק וְסוּפוֹ מֵר**. וּמֵאִידֵךְ הַיִּצֵּר הַטוֹב תַּחֲלָתוֹ מֵר וְסוּפוֹ קְשָׁה כְּדַרְכֵּן שֶׁל צְדִיקִים.

הבאנו לעיל את הזהר (תרומה קלג:) שיצחק הוא בבחינת מנורה ובארנו שזמן הדלקת המנורה במקדש מתחיל בחצות היום דזה הזמן של זיווג יסוד ומלכות. וכן מצינו ברש"י (שמות כה, מ) **שֶׁהָרָאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשְׁה מְנוֹרָה שֶׁל אֵשׁ**. ורואים שהמנורה היא בבחינת אש המסמלת את מדת הגבורה. וכן **מְנוֹרָה בְּגִימְטְרִיא אֵשׁ**. נראה דלכן כתוב (שמות כה, לא) **"מִקְשֵׁה תִיעֵשֶׂה הַמְנוֹרָה"** דמקשה מרמז על קשוי היסוד דרך הגבורה. ומרמז במדרש (במדב"ר טו, ד) **"וְזֶה מַעֲשֵׂה הַמְנוֹרָה מִקְשֵׁה זָהָב"**, כלומר מה קשה היא לעשות, שהרבה יגע בה משה, כיון שנתקשה אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה טול כפר זהב והשליכו לאור והוציאווהו והיא מעצמה נעשית, רואים שמקשה הוא מלשון קשה, וכן רואים שהאש המסמלת את הגבורה עשתה את המנורה.

מצינו ברש"י (דברים לב, מח) שפטירת משה היתה בחצי היום כמו כניסת נח לתבה. וגם כאן נראה לבאר על פי מה שבארנו במאמר 'חשמל חטא' שבזמן פטירה הנשמה עולה מהמלכות ליסוד, ומיתת צדיקים היא בבחינת עלית מיין נוקבין שמעוררת את היסוד להשפיע מיין דכורין, לכן זה היה בחצי היום בזמן המסגל לזיווג.

חצי שבט מנשה

נראה דלכן יוסף היסוד היה בן של רחל, ואשתו אסנת היתה בת של דינה בת לאה, דיוסף ואשתו הם קומה שלמה של ספירת היסוד, ויש כאן רמז שהיסוד כלול מרחל ולאה יחד. וכן מובא בתרגום יונתן בן עוזיאל (בראשית ל, כא) שרחל ולאה התעברו יחד בדינה ויוסף, ובתחלה היתה דינה אצל רחל ויוסף אצל לאה, והתחלפו העברים, ורואים שיוסף יכול לבא לעולם גם מרחל וגם מלאה, דיוסף כלול מרחל ולאה יחד. והוסיף הרה"ג ר' ד' לב שליט"א שיוסף רחל לאה בגימטריא צדיק יסוד עולם.

גם אצל בניו של יוסף רואים את ההתפללות של רחל ולאה, דבארנו במאמר 'חשמל חטא' שמנשה הוא בחינת השמאל, כפי שהבאנו מ'שער הפסוקים' להאריז"ל (מטות ע' קצג) שמנשה הוא בחינת גיד הנשה ששיך לצד השמאל של היסוד שיורד להשפיע לחיצונים, ולכן יעקב שם את יד שמאל על ראש מנשה. נראה דלכן שבט מנשה נחלק לשנים, חצי נכנסו לארץ ישראל, וחצי נשארו בעבר הירדן, לרמז שהגבורה שביסוד משפיעה למלכות דקדשה שנמצאת בארץ ישראל רק חצי מהשפע. וזה לשון 'שער הפסוקים' להאריז"ל (מטות ע' קצג) **מְנוֹשָׁה הוּא מִן הַנֶּקֶב שֶׁל זָרַע שֶׁבְיִסוּד, אֲלֵא שֶׁגַם הוּא חָצִי מִים וְלִכֵּן לֹא יָצָא לַחוּץ, רַק אוֹתוֹ הַמַּחְצִית שֶׁל שֶׁבֶט מְנוֹשָׁה**. נראה דהאריז"ל מרמז דכשם שחצי מהשפעת היסוד הוא מים, המסמלים את חצי החסדים שיורדים למלכות רק דרך החיצונים, כך חצי מהשפעת מנשה נשאר בחוץ לארץ ולא נכנס למלכות דקדשה שבארץ ישראל. לרמז שזה יורד רק דרך החיצונים, כפי שנביא לקמן מה'אוצרות חיים' להאריז"ל (רחל ולאה פ"ג) שלחיצונים יש ניקה גם מהחצי שאינו יורד למלכות. והחצי שאינו משפיע נרמז בנקב המים שביסוד, ובגיד הנשה שהוא המשך השדרה כמו היסוד, ובערלה המתלבשת על היסוד כדלעיל.

וכן נראה דמנשה אותיות משנה שפרושו כפל, כמו שכתוב (בראשית מג, יב) **"וְכִסְף מְשֻׁנָּה קָחוּ בְיַדְכֶם"** דהשפעת מנשה יש לה משנה. וזה לשון העץ חיים' להאריז"ל (שער י"ח ח"א פ"ה) **וְנוֹדַע כִּי הַגְּבוּרוֹת וְהַדִּינִין הֵם כְּפוּלוֹת, וְנִמְצָא שֵׁשׁ ב' פְּעָמִים ש"ך בְּזַעִיר אֲנָפִין אֲשֶׁר לְסִבָּה זו נִקְרָא הַזַּעִיר אֲנָפִין שְׁמֵשׁ**. היינו שהה' גבורות שיש ב' יסוד שהם ה' פעמים דין, הם בגימטריא ש"ך. וכיון שהגבורות יש להן כפל, יש ב' פעמים ש"ך שזה בגימטריא שמש המסמלת את היסוד, דביסוד יש באמת ב' פעמים ש"ך. וכן מובא ב'שער הכוונות' להאריז"ל (שבת ח"ב ע' מה) שב' פעמים ש"ך הן כנגד רחל ולאה. וכן ש"ך נרמז בתבת ש"כ"ם המסמלת את היסוד. וכן מובא בספר 'נהורא דיוסף' שהה' חסדים שיש ב' יסוד מרמזים על אילן סרק שהוא בגימטריא ה' פעמים חסד, והוא גם בגימטריא ש"כ"ם המסמלת את היסוד. ומבאר שאילן סרק מסמל את החסדים בעולם הזה שאינם נותנים פרות לצד הקדשה, ורק לעתיד לבא יטענו פרות. ומבאר לדברינו שלעתיד לבא רחל ולאה יהיו פרצוף אחד ונזכה גם לחצי העליון. וכן מבאר שם שט"ו בשבט הוא ראש השנה לכל האילנות, כי הוא מאיר באמצע החדש גם לאילנות שנותנים פרות, וגם לאילנות סרק. ומבאר על פי דברינו במאמר 'חשמל דם' שט"ו בשבט הוא בבחינת יסוד שכולל את שני החצאים.

מצינו בזהר (בראשית כא:) ששרו של עשו שהכה את יעקב בגיד הנשה, הכה ברגל ימין של יעקב, המסמלת את ספירת הנצח ופגם בספירת הנצח. נראה דהזהר מרמז שלס"מ יש אחיזה בחצי העליון שהוא בבחינת נצח המסמל את צד החסד, וגיד הנשה שמסמל את ההשפעה שיורדת לחיצונים שיך לבחינה זו. אף על פי שגיד הנשה הוא בחינת שמאל מצד השפעתו, הסטרא אחרא אוהז בו דרך הימין. וכן מובא שם בפרוש המ'תוק מדבש' שלס"מ היתה רשות להכות את יעקב בגלל שנשא שתי אחיות והיה בזה פגם. ומבאר לדברינו דבגלל שיעקב נשא גם את רחל וגם את לאה הוא כביכול לקח את שני החצאים, ומזה קבל הס"מ כח להכות את יעקב בגיד הנשה ובספירת הנצח ששיכים לחצי העליון שנמצא למטה בשליטת החיצונים. וכן מובא ברמב"ן (ויקרא יח, כה) שרחל מתה כשנכנס יעקב לארץ ישראל, כדי שלא יגור בארץ ישראל עם שתי אחיות. ומבאר לדברינו דארץ ישראל היא בסוד החצי של הקדשה, והקב"ה לא רצה שיעקב יזדוג בארץ ישראל גם עם רחל וגם עם לאה המרמזות על שני החצאים. לכן רחל מתה בדרך והשאירה את הזיווג ללאה שתקנה את עצמה ליכלל בקדשה כדלעיל.

מובא ב'מגלה עמקות' (ואתחנן מז) שיניקת הקלפה היא מקרן דרומית מזרחית של המזבח ר"ת קד"ם, בסוד הכתוב (במדבר כג, ז) **"מִן אֲרָם יִנְחִי בְלֶק מִלֵּךְ מוֹאָב מֵהַרְרֵי קְדָם"**. ומבאר לדברינו דצד דרום מסמל את החסד, וצד מזרח מסמל את

התפארת, ויניקת הקלפות היא מהחסדים העליונים שבתפארת. וכן מובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (רחל ולא פ"ג) שבבלק ובלעם יונקים מרגלי לאה שנכנסות בראש רחל, מבחינת לאה. וכן בלעם בלק בגימטריא רחל לאה. וכן המלאך מיכאל שהוא מלאך החסד, מרמז כמה פעמים בפרשת בלעם והמלאך (במדבר כב, ג) "ויאמר אל שרי בלק לכו אל ארצכם כי מאן הויה לתתי להלך עמכם". (שם, ל) "ותאמר האתון אל בלעם הלא אנכי אתונך". (שם לד) "ויאמר בלעם אל מלאך הויה חטאתי כי לא ידעתי כי אתה נצב לקראתי בדרך ועתה אם רע בעיניך אשובה לך". (לה) "ויאמר מלאך הויה אל בלעם לך עם האנשים ואפס את הדבר אשר אדבר אליך אתו תדבר וילך בלעם עם שרי בלק".

וכן מובא בשם ה'חפץ חיים' שבפרשת בלק אין הפסקה של פרשה פתוחה או סתומה מתחלת הפרשה עד גמר נבואות בלעם. ומבאר שמובא במדרש (במדב"ר יד, כ) הפסקות היו משמשות לתן רוח למשה להתבונן בין פרשה לפרשה ובין ענין לענין. ובלעם אין אצלו את ענין ההתבוננות. ומבאר לדברינו שבצד הקדשה מקבלים דרך הגבורות שיש בהם חתונך והפסקה. ובלעם יונק נבואתו מצד החסד שהוא בבחינת תקיעה פשוטה ללא הפסקות. וכן מצינו בגמרא (ערכין י.) רבי יהודה סבר תקיעה תרועה ותקיעה חדה היא. היינו שלרבי יהודה אין משג של תקיעה לבד, דתקיעה תמיד מרכבת מתקיעה ותרועה. והגמרא שואלת מהפסוק "ובהקהיל את הקהל לתקעו ולא תריעו", ומישבת ששם התקיעה היתה רק לסימן התקהלות, ולא היתה בה מצוה. ומבאר לדברינו פיון שרבי יהודה הוא בחינת מלכות, והמלכות דקדשה מקבלת רק עם תרועה, הוא סבר שאין משג של תקיעה לבד, ושם תקיעה הוא תקיעה ותרועה יחד.

כתוב (יהושע כד, כה) "ויכרת יהושע ברית לעם ביום ההוא וישם לו חק ומשפט בשכם" בארנו במאמר 'חשמל חמה' שיהושע שבא משבט אפרים היה גלגול יוסף והיה בבחינת יסוד. וכן בארנו במאמר 'חשמל מילה' ששכם שהיתה נחלתו של יוסף מסמלת את היסוד. ומובא ב'סדר הדורות' שיהושע עשה את הברית בשכם שנתים קדם שנפטר, כשהיה בגיל מאה ושמונה. נראה דיש פאן רמז שיהושע היסוד עושה ברית השקת ליסוד, בשכם שהיא מקום היסוד, בגיל מאה ושמונה כמנין חצי לרמז שהיסוד משפיע למלכות רק חצי.

מצינו בזהר (בראשית כא: ובפירוש 'מתוק מדבש' שם) ששרש נשמתם של דור המדבר היה מבחינת לאה, לכן לא זכו לכנס לארץ ישראל. דארץ ישראל היא בחינת רחל. וכן מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער לב ח"ב ע' ככד) שדור המדבר היו משרש משה שנמצא למעלה במקום לאה, והדור שנכנס לארץ ישראל היו משרש יהושע השיך לבחינת רחל לכן הם נכנסו לארץ ישראל. ורואים שאלו שנכנסו לארץ ישראל שיכים לבחינת רחל כדלעיל, ורואים שיהושע מסמל את החצי התחתון שיורד לבחינת רחל, על פי זה נראה לבאר מדוע דור המדבר נכשלו בכל כן הרבה חטאים ובפרט בחטא העגל, אף על פי שזכו לראות את קריעת ים סוף ומתן תורה וכו', דכיון ששרש נשמתם היה מבחינת לאה שיורדת למטה רק דרך החיצונים, היתה לחיצונים אחיזה חזקה בהם, דטבע האדם שנמשך לענינים ששיכים לשרש שלו. והחיצונים היו פותחים להם דרך החטא את הפתחים של לאה ששם שרשם, וממילא נמשכו לזה באפן חזק מאד.

סוד מחצית השקל

מצינו בזהר (תרומה קנח:) שמקשר את מצות מחצית השקל שהיא בבחינת היחץ של האפיקומן, ובבחינת חצי המלכות של אחשוורוש, ומבאר לדברינו פיון שהשקל והממון משפיעים דרך מדת הגבורה, כדבארנו במאמר 'חשמל ציצית', אנו נותנים מחצית השקל לרמז שיש לנו רק חצי מהשקל, היינו חצי מהשפעת הגבורה. וכן הכתוב המדבר על נתינת צדקה ושאר חיובים שנעשים על ידי ממון (מ"ב כג, כה) "ובכל מאדו", בגימטריא חצי דאדם צריך להעלות למעלה את החצי שקבל.

וכן חק המסמל את השפעת הפרנסה כפי שמצינו בגמרא (ביצה טז.) על הכתוב "כי חק לישראל הוא", בגימטריא חצי. וכן מובא בלק"ת להאריז"ל (ישעי' ע' ג) שמדת הגבורה נקראת חק. וכן מצינו במדרש (ב"ר נג, ז) "ויקרא אברהם את שם בנו יצחק" יצא חק לעולם. רואים שיצחק המסמל את מדת הגבורה נקרא יצחק מלשון חק, ומבאר ה'העמק דבר' (בראשית כא, ג) שבזכות יצחק באים המזונות שנקראים חק. והוסיף הרה"ג ר' ד' לב שליט"א שיצא חק לעולם בגימטריא יד שמאל המסמלת את יצחק. וכן חק נרמז במלים 'קמח' ו'קרח' המסמלים את מדת הגבורה והשפעתה. וכן בתבת חלק המסמלת את החתונך של הגבורה. וכן מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' שחק הוא לשון גבול ומדה, ששיכים למדת הגבורה. כמו שכתוב "חק נתן ולא יעבור". וכן בצע הוא שם של ממון. כמו שכתוב (שופטים ה, יט) "בצע כסף לא לקחו". ובצע פרושו חתונך, כמו שכתוב (משלי טו, כז) "בוצע בצע". וכן נוקטים לשון בציעה לחתונך הפת, בציעת הפת. לרמז שהשפעת המזון והפרנסה, היא בסוד בציעה. וכן בצע הוא לשון הוצאה לפעל, לבצע, כמו שכתוב (ישעי' י, יב) "כי יבצע ה'". כי החתונך מוציא לפעל את החלק שהוא משפיע כדלעיל. וכן בצע פרושו רוח, המרמז על שפע. כמו שכתוב (בראשית לו כו) "מה בצע פי נהרג את אחינו". וכן בצע בגימטריא בנימין המסמל את העטרה שביסוד ששם מקום החתונך כדלעיל. וכן הכתוב המרמז על חבור יוסף ובנימין בבית המקדש (בראשית מה, יד) "ויפל על צוארי בנימין אהיו ויבך ובנימין בכה על צואריו" ר"ת בצ"ע בצ"ע, דחבור יוסף ובנימין, יש בציעה.

במאמר המסגור נראה דלכן גזל נקרא בשם **חמס**, **דחמס** בגימטריא **חק**, ומי שגזל ממונו של חברו הוא פוגם בחק שלו שהוא החצי שלו. עין ב'לקוטי מוהר"ן (ח"א סי' סט) שמי שגזל ממון חברו הוא גזל ממנו בנים. דהשפעת הממון שבאה לאדם, היא באותה בחינה של השפעת בניו דשניהם באים מהיסוד.]

מצינו ברש"י (בראשית כד, כב) שאליעזר נתן לרבקה **"נזם זהב בקע משקלו"**, לרמז לה על **מחצית השקל** שהיה בקע **משקלו**. נראה דאליעזר שבא לקדש את רבקה ליצחק, רמז לה על השפעת יצחק שמשפיע חצי, בבחינת מחצית השקל. וכן מובא בחזקוני' (שמות לח, כו) **"בקע לגלגלת מחצית השקל"** כשיבקע השקל הרי הוא לחצאין. ורואים שמחצית השקל יש בה חתוך שמבקע את השקל לשנים.

מצינו במדרש (תנחומא תשא ט) **אמר רבי מאיר נטל הקדוש ברוך הוא כמין מטבע של אש מתחת כסא הכבוד והראה לו למשה זה יתנו**. ויש מקשים מדוע הקב"ה היה צריך להראות מטבע של אש, וכי משה לא יודע מה הוא מטבע, ומבאר לדברינו שה' רמז למשה שהמטבע של מחצית השקל מרמז על מדת הגבורה שהיא בבחינת אש. וכן **מגרה** מרמזת בכתוב (שמות ל, יג) **"עשרים גרה השקל מחצית השקל"**, דמגרה היא ספין, ומחצית השקל מסמלת את חתוך הגבורה. וכן מובא בשם האדמו"ר מקומרנא ר' נתנאל סאפרין שליט"א שחצי ממספר שקל בגימטריא **גבורה**. וכן מובא בספר 'זרע קדש' שמחצית השקל נקראת **כופ"ר**, המרמז על שם הוי"ה כמנן **כו**, שממתיק את הפ"ר דינים. והוסיף הרה"ג ר' ד' לב שליט"א ש**גבורה** במלוי האותיות **גימ"ל ב"ת ו"ו ר"ש ה"א** בגימטריא הכתוב (שמות ל, טו) **"ממחצית השקל"**.

וכן מובא בלק"ת להאריז"ל (תשא ע' קעב) **והנה יש באמצע הראש [של אריך] ארץ חד פנוי מבלי שערות, והשערות מחצי הראש מצד זה ומחצי הראש מצד זה, והם נצח והוד, ואותו הארץ שבאמצע הוא בחינה של היסוד הנקרא ארץ וכו', וכן זה המחצית הוא מחצית השקל וזה שאמר הכתוב "זה יתנו" שהוא יסוד הנקרא ז"ה יתנו**, רואים שמחצית השקל מרמזת על החלקה של שני חצאים שיש ביסוד. וכן מצינו בזהר (כי תשא קפז:) **מאן מחצית השקל, כגון חצי ההין, ודא ו' ממצע בין שני ההין**. ומבאר שם ה'מתוק מדבש' ששתי אותיות ההי"ן שבשם הוי"ה הן דבר שלם, וכל אחד בפני עצמו הוא בחינת חצי בסוד חצי ההין, וזה סוד מחצית השקל. רואים שהחלקה בין רחל ללאה הנרמזות בשתי אותיות ההי"ן נרמזות במחצית השקל. וכן הכתוב (שמות ל, יג) **"מחצית השקל בקדש עשרים גרה השקל"**, ר"ת **גבע"ה**, המסמלת את העטרה שביסוד, כמובא במדרש (ויק"ר כה, ז), ובעטרה שביסוד נעשה החתוך.

מובא בספר 'מעשה רוקח' (מסכת שקלים) שמחצית השקל נותנים בזמן הזה כשאין השם שלם, ולעיתים לבא כשהיה השם שלם, יתנו שקל שלם. וכן מובא בספר 'דברי מהרי"א' מהרב יהודה אסאד זצ"ל על הפיוט **ושקל אשא בבית נכון ונשא** שלעתידי לבא יתנו שקל שלם. ומבאר לדברינו דלעתידי לבא כשנזכר לשני חצאים, מן הראוי לתת שקל שלם. וכן בארנו לעיל שאין השם שלם, שלא זוכים לחצי העליון של השם שיורך דרך החיצונים. ולעתידי לבא כשהיה השם שלם ונזכר לשני החצאים, מן הראוי לתת שקל שלם. וכן מובא ב'בעל הטורים' (שמות יב, מב) שליל פסח מתחלק לשני חצאים, החצי הראשון כנגד לעתידי לבא והחצי השני כנגד יציאת מצרים. ורואים שלעתידי לבא גם החצי הראשון של הלילה יכלל בהשפעת הקדשה. מה שאין כן בזמן הגלות ההשפעה מתחילה רק בחצות הלילה כדלעיל. וכן בשבת שהיא בחינת לעתידי לבא הזווג מתחיל כבר בחצי הראשון של הלילה כדלעיל. וכן מובא ב'מבוא שערות' להאריז"ל (שכא) שבזמן בית המקדש זכו לחסד שלם, ולאחר החרבן התמעט חצי מהשפע, וגם החצי שיורך, יורד באפן חיצון ולא פנימי.

ולפי זה מבאר מדוע מצות מחצית השקל היא היסוד של בית המקדש, שממנה עשו את האדנים שהם היסוד. דמצוה זו מסמלת את המצב של היסוד בבית המקדש ואת צורת ההשפעה, אם היא חצי או שלם, ומשתנה לפי המצב של כלל ישראל. וכן שמעתי מהרה"ג ר' ד' לב שליט"א שמחצית השקל בגימטריא **בנין בית המקדש**.

מצינו במדרש (שם שם י) **מחצית השקל על שחטאו בשש שעות בחצי היום**. נראה דחטא העגל שהתחברו לחצי העליון שיורך דרך החיצונים, גרם פרוד בין היסוד דקדשה שמשפיע **בחצי היום** למלכות, כמובא בזהר (תיקונים קלח.) **"וירא העם כי בשש משה הרי העמידוהו בשש שעות עשו את העגל, בין שש לשבע, הפרידו בין עמוד האמצע לשבע**. ולכן מצות מחצית השקל מתקנת חטא זה, דנבאר לקמן שענין התשובה הוא להעלות את החצי התחתון למעלה ולהשלים את מה שחסר מהחצי העליון. ובכך שבני ישראל נותנים מחצית השקל הם פניכול מעלים את החצי התחתון שלהם למעלה, ומשלימים את מה שלקחו בחטא העגל מהחצי העליון. וזה מרמז המדרש שמחצית השקל מתקנת את החטא **שחטאו בשש שעות**, המרמז על היסוד, **בחצי היום** המרמז על השפעת החצי, וכן **העגל** בגימטריא **חצי**.

מצינו במדרש (ילקוט אסתר תתרנז) **אמר ריש לקיש גלוי וידוע לפני הקדוש ברוך הוא שעתיד המן לשקל שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהם לשקליו, היינו דכתיב באחד באדר משמיעין על השקלים**. נראה לבאר על פי דברינו דהמן נסה לשקל שקלים שלמים על ישראל לקטרג עליהם שלוקחים מהחצי העליון והם בבחינת שקל שלם, והקב"ה הקדים את מצות מחצית השקל לרמז שבני ישראל עושים תשובה ואינם לוקחים יותר מחצי, ולכן ישועת פורים היתה מחצי המלכות של אחשוורוש שהיא בסוד מחצית השקל כפי שהבאנו מהזהר, דתשובת ישראל החזירה אותם למצב של חצי וזכו לישועה. וכן שמעתי מהרה"ג ר' יוסף סופר שליט"א ששני הפסוקים (שמות ל, יג - אסתר ח, ה) **"מחצית השקל בקדש"**, **"מחשבת המן כן המדתא"**, הם אותם ר"ת. והוסיף הרה"ג ר' אברהם אגשי שליט"א שהכתוב שנאמר על מחצית השקל (שמות ל, יז) **"ולקחת את כסף הכפרים מאת בני ישראל" מרמז על נס פורים**.

מצינו בזהר חדש (תשא נד.) שמחצית השקל מזוגת יסוד ומלכות. והם דברינו דחצי שקל הוא כנגד המלכות, והחצי השני כנגד היסוד, דהמלכות מקבלת רק חצי מהשפעת הממון כדלעיל, והמפריש מחצית השקל כבכחול מעלה את החצי שלמטה במלכות שיזדווג עם החצי שלמעלה ביסוד. וכן רואים מהזהר שהבאנו לעיל שמקשר בין מחצית השקל לחצי המלכות של אחרשורוש. וכן חש"ק המסמל את הזיווג מרמז בכתוב (שמות לח, כו) "מחצית השקל בשקל הקדש" בדלוג ה' אותיות. וכן נראה דבמלה **מחצית** האותיות **מת** סובבות את **החצי** לרמז שמי שיוצא מהחצי שלו הוא נכנס למקום המנות לקלפות הטמאות, ומצנות מחצית השקל מתקנת זאת. וכן מצינו בזהר (תיקונים קכח:) **שקל הקדש זה ו', ומבאר לדברינו דהאות ו' המסמלת את זעיר אנפין היא בבחינת שקל שלם וההשפעה של הו' למלכות היא חצי שקל, וכן שקל בגימטריא צדיק יסוד עולם.**

כתוב (שמות ל, יד) "**כל העבר על הפקדים מן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת ה'.**" רואים שמצנות מחצית השקל היא רק מגיל עשרים שנה ומעלה. נראה לבאר על פי מה שבארנו במאמר 'חשמל מילה' שערך אדם נמדד ביסוד, שהוא בחינת אות ו' שנמצאת בין שתי אותיות ה' של שם הו"ה, המסמלות את המלכות העליונה והתחתונה שהם בחינת שתי כפי"ן, לכן כתבה התורה "**ערבך**" בשתי כפי"ן. וכיון שמגיל עשרים שנה, מגיע האדם לערכו הגבוה ביותר, משום שהגיע לשלמות היסוד, זה הזמן שהוא יכול ליחד יסוד ומלכות במצנות מחצית השקל.

נראה דלכן צונתה התורה שכל יהודי יתן מחצית השקל ומשקלים אלו יקנו את הקרבנות, דבארנו במאמר 'חשמל דם' שממון נקרא דמים מלשון דם המסמל את המלכות, כי ממון האדם הוא חלק מדם האדם, והקב"ה רצה שדם הקרבנות שנוזק על המזבח יהיה מערב מדמם של כל ישראל שהם כל המלכות. דזריקת הדם על יסוד המזבח מזוגת יסוד ומלכות על ידי שמחברים את הדם השיך למלכות, ליסוד המזבח המסמל את היסוד, כדבארנו במאמר שם. וכשמזוגים יסוד ומלכות צריך להכיל את כל המלכות, וכיון שכל המלכות יש לה חלק בדם זה, יש כאן זיווג משלם, וזווג זה הוא המשך הזיווג של הפרשת מחצית השקל כדלעיל. וכן הפסוק של האדנים בא ממחצית השקל מפל ישראל, דאדנים מסמלים את המלכות השיכת לשם אדני", כמובא בלק"ת להאריז"ל (פקודי ע' קעד) **שהאדנים במשכן היו כנגד שם אדני**, וכל המלכות צריכה להשתתף בזה.

מובא בספר 'אסרי לגפן' (שבועות ע' טב) שחטא העגל נעשה דרך הטס שהיה כתוב עליו "עלה שור", והעלה את עצמות יוסף מהיאר, דרצו להתקשר עם כח השור של יוסף במרכבה ולהמשיך עליהם הנהגה בבחינת יוסף. כמו שיוסף במצרים השפיע שפע בלי שקימו תורה ומצוות, כך רצו לפרק על תורה ולהביא עליהם הנהגה בבחינת יוסף במצרים. נראה להוסיף שהכח של יוסף במצרים להשפיע שפע במצב שעדין לא קימו תורה ומצוות, היה מהחצי העליון שיורד דרך החיצונים. וליוסף היסוד היה הכח להשפיע את החצי העליון ששיך ליסוד. וקודם מתן תורה לא היתה מניעה להשפיע שפע זה, ובחטא העגל, שהיה לאחר מתן תורה ונסו להתקשר עם החצי העליון, גרמו פרוד בין היסוד למלכות כדלעיל.

מצינו בגמרא (יומא פו:) **אמר רבי ינאי אמר משה לפני הקדוש ברוך הוא רבוננו של עולם פסוק וזהב שהרבית להם לישראל עד שאמרו די גרם להם שיעשו אלהי זהב.** בארנו לעיל שחתוך החצאים נעשה דרך שם שדי שאומר די. נראה דמשה רמז לקב"ה שהשפיע שבגוי ישראל קבלו ממצרים שהיה מהחצי העליון, גרם להם להכשל בחטא העגל, ולקחת שוב מהחצי העליון, לכן משה אמר **עד שאמרו די**, דבמצרים ה' לא אמר די ונתן להם גם מהחצי העליון עד שהם בעצמם אמרו די, וזה גרם להם את החטא. דאם ה' היה אומר די במצרים ולא היו מקבלים מהחצי העליון, לא היו משתוקקים לחטא כדי לקחת משם שוב.

שמשון הגבור פעל בחצי הלילה

בארנו במאמר 'חשמל נדרים' שהנזיר קשור בשערותיו לעולם הבינה, ומצינו במדרש (ילקוט ירמיהו רפד) ששמשון נקרא בשם **שמשון הגבור**. נראה דלכן הוא היה בבחינת גבור, דהיה קשור על ידי נזירותו לעולם הבינה שנקרא גבורה. כמובא בזהר (תיקונים יג:) **בינה הוא גבורה.** וכן מצינו בגמרא (סוטה י.) "**ויגדל הנער ויברכהו הו"ה,**" במה ברכו אמר רב יהודה **אמר רב שברכו באמתו, אמתו כבני אדם וזרעו כנחל שוטף.** רואים ששמשון היה מברך בכח היסוד. **וכן** מצינו ששמשון עשה מעשה גבורה בחצי הלילה, כמו שכתוב (שופטים טז, ג) "**וישכב שמשון עד חצי הלילה ויקם בחצי הלילה ויאחז בדלתות שער העיר ובשתי המזוזות ויסעם עם הברית,**" דחצי הלילה הוא הזמן שהגבורה משפיעה את החסדים שבתוכה. וכן הכתוב **וישכב שמשון עד חצי הלילה ויקם** ס"ת **מדינ"ה** שהיא בגימטריא **חצי**, והיא מלשון **דין**, ומסמלת את חצי הגבורה שמשפיעה את החסדים כדלעיל, וכן הכתוב "**ויקם בחצי הלילה ויאחז**" בגימטריא **חשמל** המסמל את היסוד. וכן המלים "**עד חצי הלילה ויקם בחצי הלילה ויאחז**" בגימטריא **תמר** המסמל את היסוד. וכן **מגרה** שהיא ספין מרמזת בכתוב (שופטים יג, כד) "**ותקרא את שמו שמשון ויגדל הנער ויברכהו הו"ה**" בדלוג **שש** אותיות.

סוד החצים שיהונתן זרק לדוד

מובא ב'ספר הלקוטים' להאריז"ל (פ' בראשית ע' לו) **הש' היא ג' ווי"ן שהם שלשה אבות, ואלו הג' הם ג' גוני הקשת, שהקשת היא היסוד, ואלו הם הג' חצים שזרק יהונתן לדוד, כי יהונתן הוא ביסוד, ודוד במלכות, וזה שאמר הכתוב ונפלאה אהבתך לי מאהבת נשים**" וזרק לו אלו הג' בסוד שכבת זרע היורה כחץ. בארנו במאמר 'חשמל

אות' ששאול ויהונתן הם בבחינת עטרה שביסוד ודוד הוא היסוד שבמלכות שמקבל את השפע מהעטרה שביסוד. נראה דלכן יהונתן עשה סימן לדוד אם החצים יפלו קרוב אליו, או רחוק ממנו, דחצים אלו סמלו את הזרע שבא מהעטרה שביסוד של שאול להשפיע לדוד ואם הם יפלו קרוב לדוד זה סימן שהכל בסדר, ודוד יכול לשוב להתקשר עם שאול. ואם יפלו רחוק מדוד, זה סימן שההשפעה רחוקה ממנו ועליו להזהר משאול שרוצה להרגו. וכן הכתוב (ש"א כ, כא) "אם אמר אמר לנער הנה החצים ממך ונהנה קחנו ונבאה כי שלום לך ואין דבר חי הוי"ה", בגימטריא חשמל המסמל את היסוד. דסימן זה היה שהחשמל של שאול משפיע השפע, ולכן הוא חי הוי"ה. דבארנו במאמר 'חשמל לולב' שהיסוד הוא בבחינת חי. וכן הכתוב (שם לה) "ויצא יהונתן השדה למועד דוד" בגימטריא שבת קדש המסמלת את העטרה שביסוד דבארנו במאמר 'חשמל אות'. וכן יי"ן המסמל את העטרה שביסוד מרמז בכתוב "ויצא יהונתן" בדלוג ג' אותיות. וכן רצו"ה המסמלת את העטרה שביסוד דבארנו במאמר שם, מרמזת בכתוב (שם לו) "ויבא הנער עד מקום החצי אשר ירה יהונתן" בדלוג הפוך של ד' אותיות.

מובא בספר 'בית עולמים' מהר"א חבר (קלב) כל זיוג הוא סוד חבור מ"ה וב"ן גימטריא ח"ץ. נראה דלכן הזרע שהמלכות מקבלת הוא בבחינת חץ. דחץ הוא מלשון חצי ומרמז על החצי שהמלכות מקבלת. וכן הכתובים על יהונתן ודוד קוראים לחץ בשם חצי כמו שכתוב (שם לו) "והוא ירה החצי", וכן (שם לו) "ויבא הנער עד מקום החצי וגו' ויאמר הלא החצי ממך והלאה", לרמז שהחצים שיונתן משפיע לדוד הם בבחינת חצי. וכן מצ"ה המסמלת את ההשפעה שמתחלקת לשני חצאים כדלעיל, מרמזת בכתוב (שם לו) "מצא נא את החצים" בדלוג הפוך של שתי אותיות. וכן הכתוב (שם לו) "הלא החצי ממך והלאה" בגימטריא יוסף, דיוסף היסוד משפיע למלכות רק את החצי שהגבורה מאשרת. וכן נראה לבאר הכתוב שדוד אמר על יהונתן (ש"ב א, כו) "אחי יהונתן נעמת לי מאד", דבארנו במאמר 'מעלת הגבורות' שמאד מסמל את מדת הגבורה ודוד רמז שקבל מיהונתן את בחינת הגבורה שנקראת מאד.

כתוב (שמואל א' כ, לח) "וילקט נער יהונתן את החצי ויבא אל אדניו". נראה דלכן הכתוב שנה פאן את הלשון מחצי לחצי, דפעלת יהונתן שהיא בבחינת עטרה שביסוד היא בבחינת חצי. לכן כתוב "והוא ירה החצי", "החצי אשר ירה", "הלא החצי ממך והלאה" ולאחר שהחצי לא הגיע לדוד והצרך הנער ללקטם, הם חזרו להיות חצים רגילים. לכן כתוב "וילקט נער יהונתן את החצי" ובקרי הוא "החצים".

כתוב (משלי ז, כג) "עד יפלח חץ כבדו" ומבאר הרלב"ג שם "עד יפלח חץ" עד שיחתך חץ. נראה דמלבד זה שחץ הוא מלשון חצי לרמז על השפעתו בבחינת חצי, יש בחץ גם בחינת חתוך המרמזת על חתוך השפע לשני חצאים. וכן חתוך החץ נקרא יפלח מלשון פלח, דמובא ברש"י (שה"ש ד, ג) שפלח פרושו חצי, וחתוך החץ הוא בבחינת חצי. וכן מצינו שיטת ר' יוחנן בגמרא (ב"ק כב.) אשו משום חציו, שמתניחסים לאדם שמדליק אש כמו לאדם שזורק חץ, כמו שהזכיר חץ הוא אחראי על החץ במקום שהוא פוגע, כך המדליק אש הוא אחראי על האש במקום שהיא מזיקה, ומבאר לדברינו דחץ ואש מסמלים את מדת הגבורה, ושניהם שייכים לאותה בחינה.

מצינו בגמרא (שבת נו:) אמר רב יהודה בשעה שאמר דוד למפיבשת אתה וציבא תחלקו את השדה יצתה בת קול ואמרה לו רחבעם וירבעם יחלקו את המלוכה. נראה דמפיבשת היה בבחינת עטרה שביסוד דהיה מזרע שאול. וציבא שהיה עבד של שאול היה שיך להמשך של שאול למטה בבחינת מלכות. וכן ציבא בגימטריא מנחה המסמלת את המלכות. ובזמן שדוד אמר שמפיבשת וציבא יחלקו את השדה לחצי חצי, הוא רמז שמפיבשת צריך לקבל את החצי שנשארו בסיוד למעלה, וציבא שהוא בבחינת מלכות יקבל את החצי השני שיורד למלכות. וכיון שהוא עשה את זה בדרך של פגם שקבל לשון הרע, כמובא בגמרא שם, הוא נענש באותה בחינה מדה כנגד מדה. שהשפע נחלק בין רחבעם וירבעם שהיו בבחינת יסוד ומלכות. דירבעם היה מזרע יוסף המסמל את היסוד ורחבעם מזרע דוד המסמל את המלכות. וחלקת המלכות הייתה ענש לישראל, דהיתה בה בחינת פריד בין היסוד למלכות וצמצום השפע, כדבארנו במאמר 'חשמל תורה'.

"אף חצצין יתהלכו"

מצינו במדרש (משנת רבי אליעזר יט) כיצד היה הברך יורד וכו', החצצות נופלות, שנאמר "אף חצצין יתהלכו" ואין שם מטר אלא אבני ברד. נראה דהלשון "חצצין" על אבני הברד במצרים הוא מלשון חצי. דמצינו בגמרא (ברכות נד:) שאבני הברד הן אבני האלגביש שירדו גם לעתיד לבא. ובארנו במאמר 'עולם השמיני' שאבני אלגביש מסמלות את השפעת היסוד למלכות. וכן מובא בכתבי הרמ"ע מפאנו (יונת אלם מז) ש'חצצין' מרמז על השפעת היסוד למלכות מלשון חץ.

"וחצית את המלקוח"

כתוב (במדבר לא, כז) "וחצית את המלקוח בין תפשי המלחמה היצאים לצבא ובין כל העדה". נראה דלכן צוה ה' לחצות את השלל לשני חצאים, לרמז לבני ישראל שבעולם הזה מקבלים רק חצי. וכן מובא ב'שער הפסוקים' להאריז"ל (מטות קצא) שחלקה זו היא בסוד ב' הה"ן של שם הוי"ה המרמזים על שני החצאים של רחל ולא כדלעיל. ואחר כך ה' צוה לקחת מהחצי ולהפריש לכהנים וללוים, ועל הפרשה זו מובא בלק"ת להאריז"ל (מטות ע' רלא) "אחד אחז מן החמשים" שהוא היסוד הנקרא כל, גימטריא נ', כי משם מקבלת וזהו מלת אחז כי בכאן היא אחוזה בסוף אות

ו'. רואים שהפתוב המדבר על ההפרשה של בני ישראל מהחצי שלהם ללויים, מרמז על היסוד הנמשך משער הנ'. נראה להוסיף על פי דברינו דלכן הוא נרמז בכתוב זה, דהחצי שממנו מפרישים הוא בחינת מלכות וההפרשה היא בחינת העלאה מלמטה למעלה, הנעשית דרך היסוד העולה עד לשער הנ'.

מצינו בגמרא (סנהדרין כ:) **תנו רבנן אוצרות מלכים למלך ושאר בזה שבזוין מחצה למלך ומחצה לעם**. בארנו במאמר 'חשמל מטה' שהמלך הוא בחינת יסוד שמשיפע לכל העם. נראה דלכן מחלקים השלל לשני חצאים **מחצה למלך ומחצה לעם**, לרמז שהעם המסמל את המלכות מקבל רק חצי, והחצי השני נשאר אצל המלך שהוא בבחינת יסוד.

"איש מנוחה"

מצינו בזהר (פקודי רמב.) שלכן כתוב על שלמה (דה"א כב, ט) **"הוא יהיה איש מנוחה"**, דמנוחה מסמלת מצב של חבור יסוד ומלכות שהיה בזמן שלמה בבית המקדש. נראה דלכן מנוחה מסמלת זווג יסוד ומלכות, דמנוחה בגימטריא חצי וכשהמלכות מקבלת את החצי שלה יש לה שלמות, והיא במצב מנוחה. וכן בזווג איש ואשה כתוב (רות א, ט) **"ומצאן מנוחה אשה בית אישה"**. ולכן השבת נקראת **יום מנוחה** דבשבת המלכות מקבלת את כל השפע מהיסוד, ויש לה מנוחה. וכן מנוחה זה אותיות מנוחה המסמלת את המלכות, עם האות ו' המסמלת את היסוד שנוכנס בתוך המלכות באמצע, בבחינת זווג.

מצינו בגמרא (זבחים ק"ט.) **"כי לא באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה"**, אל המנוחה זו שילה. נראה דלכן משכן שילה נקרא מנוחה דבארנו במאמר 'חשמל מילה' שמשכן שילה שהיה בחלקו של יוסף היה בבחינת יסוד, והיסוד משפיע חצי כמספר מנוחה. וכן בית המקדש נקרא **"בית מנוחה"**, כמו שכתוב (דה"א כח, ב) **"ויקם דויד המלך על רגליו ויאמר שמעוני אחי ועמי אני עם לבבי לבנות בית מנוחה לארון ברית ה' ולהדום רגלי אלהינו והכינותי לבנות"**.

כתוב (מ"א ז, ז) **"ולא האמנתי לדברים עד אשר באתי ותראינה עיני והנה לא הגד לי החצי הוספת חכמה וטוב אל השמועה אשר שמעתי"**. נראה דמלפת שבא מרמזת שכל מה שראתה אצל שלמה זה רק חצי, דהמלכות מקבלת רק חצי. לכן היא אומרת **"לא הגד לי החצי"**.

שור תם משלם חצי נזק

כתוב (שמות כא, לה) **"וכי יגף שור איש את שור רעהו ומת ומכרו את השור החי וחצו את כספו וגם את המת לחצו"**. ומצינו במשנה (ב"ק טו:) **מה בין תם למועד, אלא שהתם משלם חצי נזק מגופו ומועד נזק שלם מהעליה**. בארנו במאמר 'חשמל צדיק' שקרן מסמל את חוטי ההשפעה של הקב"ה, וכן קרן השור מסמל את החוט של בחינת שור, נראה דלכן בנזקי קרן של שור, שור תם משלם חצי נזק מגופו ומועד משלם נזק שלם. דשור מסמל את היסוד, כמו שכתוב על יוסף (דברים לג, יז) **"בכור שורו הדר לו"**, ותם מסמל את מדת התפארת שנקראת תם, כמו שכתוב על יעקב (בראשית כה, כז) **"ויעקב איש תם"**. וקרן של שור תם המסמלת את החוט הרוחני של שור תם, שהוא בבחינת תפארת ויסוד, משלם רק חצי, לרמז שהשפעת התפארת והיסוד למלכות היא רק חצי מההשפעה, לכן הוא משלם **מגופו**, דמדת התפארת היא בבחינת גוף. וזה רק בשור תם שהפגם הוא רק במלכות כפי שרואים שהמלה **מלכות** מתחילה ומסתיימת באותיות **תם**. מה שאין כן שור מועד שנגח ג' פעמים, הוא פגם בכל ג' הקוים הנמצאים בעמוד, כפי שרואים שמועד אותיות **עמוד**, ופגמו עולה עד לחבור התפארת לבינה. לכן הוא משלם נזק שלם, דבעמוד האמצע יש את שני החצאים. וכן מצינו במשנה (ב"ק כו.) **אדם מועד לעולם**, ומבאר לדברינו דאדם מסמל את עמוד האמצע דבארנו במאמר 'חשמל דם', לכן הוא תמיד מועד אותיות **עמוד**, דפגמו פוגם בכל הג' קוים הנכללים בו. וכן **נזק** בגימטריא יוסף המסמל את היסוד, דמי שפוגם ביסוד משלם נזק שלם. עין בשער מאמרי רז"ל להאריז"ל (ע' כו) שמקשר שור תם ליעקב איש תם, וכן מקשר חצי נזק של שור תם לחצי המלכות שאחשורוש רצה לתת לאסתר. וכן **שמונה** ר"ת הכתוב (שמות כא, כט) **"ואם שור נגח הוא מתמל שלשם"** דשור מועד פוגם בחבור לספירת הבינה שנקראת שמונה.

מצינו בגמרא (ב"ק טו:) **תנו רבנן שור חרש שוטה וקטן שנגח, רבי יעקב משלם חצי נזק. ר' יעקב מאי עבידתיה, ומה עשה רבי יעקב שצריך לשלם חצי נזק, אלא אימא רבי יעקב אומר משלם חצי נזק**. ומובא בספר 'שומר אמונים הקדמון' הלא התרוץ פשוט כי אין יעלה בדעת להבין דרבי יעקב משלם חצי נזק, אבל האמת הוא שכוננו להעידנו על סוד נסתה. ומבאר לדברינו שיש כאן רמז שאם השור שנגח לחרש או שוטה או קטן, שהאפוטרופוס אחראי על התשלום, היה הוא אמינא שאם אין אפוטרופוס, רבי יעקב שהוא בחינת **"יעקב איש תם"**, יהיה אפוטרופוס לתשלום של שור תם.

ציצית ומזוזה בשליש העליון

הבאנו במאמר 'חשמל ציצית' מהזהר (פינחס רכח) שציצית מסמלת את השפעת הימין, וכן בארנו שם שמזוזה מסמלת את השפעת הימין, לכן מקום המזוזה הוא בצד ימין. נראה דלכן מקום המזוזה הוא בשליש העליון של הפתח, וכן קשרי חוטי הציצית נעשים רק בשליש העליון של החוטים, לרמז שהשפעת הימין נשארת למעלה בחצי העליון, ואינה יורדת למטה בפנימיות רק בבחינת מקיף. וכן מזוזה היא שמירה בבחינת מקיף והשפעתה לא נכנסת בפנימיות, ולכן חוטי הציצית בשני השלישים התחתונים הם נפרדים, לרמז שהשפעת הימין בפני עצמו יורדת גם לחצי התחתון אבל רק לחיצונים שהם בבחינת נפרדים, כדלקמן. וכן מצינו בגמרא (מנחות מב.) שצריך להפריד את חוטי הציצית שיהיו נפרדים, כמו הבלורית של עובדי כוכבים ששערותיהם נפרדות. ורואים שהגמרא מקשרת בין חוטי הציצית הנפרדים, לשערות ששיכות לצד הקלפה.

וענין השליש הוא בחינת חצי, דשליש עליון מגיע עד בחינת החזה שהוא חצי הגוף, כפי שמובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער יד ח"א ע' רז) שמצד הפנים הוא מגיע עד החזה אבל מצד האחור הוא יורד עד כנגד הטבור, וממילא הוא ממש חצי חצי. וכן מובא ב'שער הפנונת' להאריז"ל (ציצית ח"א ע' מז) שהשליש העליון של הציצית הוא כנגד חצי העליון של זעיר אנפין עד החזה, ושני השלישים תחתונים הם כנגד החצי התחתון. ענין ברבנו בחיי (במדבר טו, לח) שמקשר ציצית ומזוזה לענין השליש העליון. וכן מצינו בגמרא (שבת כב.) שמקשרת את גרות חנכה לחוטי הציצית. וכן מצינו קשר בין ציצית למזוזה ב'שאלתות דרב אחאי' (כו) **מזוזה מימין, ונר חנכה משמאל, ובעל הבית בטלית מציצת באמצע.** וכן נר חנכה שהוא בחינת מקיף בלבד, ואין רשות להשתמש בו בפנימיות, מסמל את החצי העליון בבחינת ציצית ומזוזה. וכן בתפלת 'על הנסים' שאומרים בחנכה, יש ק"ח תבות כמנין חצי.

מצינו בגמרא (מנחות מד.) **אמר רב יהודה טלית שאולה כל שלשים יום פטורה מן הציצית, מיכן ואילך חיבת.** תניא נמי הכי **השוכר בית בחוצה לארץ כל שלשים יום פטור מן המזוזה, מיכן ואילך חיב.** רואים שהגמרא מקשרת בין הלכות ציצית למזוזה בענין השלשים יום. ויתכן ששלשים מרמז על סוד השליש שיש בשתי מצוות אלו.

מצינו ב'מדרש פליאה' **בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה "גדלים תעשה לך", אמר משה אם פן למה מיעטת את הירח, אמר לו הקדוש ברוך הוא והלא הרבתי את הכוכבים.** נראה לבאר שמשה טען שאם מצות ציצית מסמלת את החצי העליון, הרי שיש לה חשיבות מצד הקדשה גם בעולם הזה, ואם פן למה ה' מעט את הירח שמקבל רק את החצי התחתון. וה' ענה לו שהרבה את הכוכבים המסמלים את החצי העליון, כפי שבארנו במאמר 'חשמל סכה' שאור הכוכבים הוא בבחינת המקיפים של אור הסכה, המסמלים את החצי העליון. וכן נראה שאמות העולם נקראים עובדי כוכבים, לרמז שקשורים לחצי העליון שהוא בבחינת כוכבים.

נבאר לקמן בענין 'קץ הימין' שההבדל בין חסד לגבורה הוא, שחסד נותן לאדם מה שהוא רוצה, וגבורה נותנת לאדם מה שהוא צריך. נראה דמצוות ציצית ומזוזה הן מצוות קיומיות ולא חיוביות, דאין האדם חיב ללבש בגד של ד' כנפות כדי להתחייב בציצית, וכן אין חיוב לגור בבית שיש בו חיוב מזוזה כדי לקים מצות מזוזה. דאלו המצוות הן משרש החסד שנותן בדרך של רצון, ולא בדרך של חיוב.

מובא ב'מרדכי' (מנחות תתקמד) שאם נפסלה הציצית בשבת, אין חיוב להוריד את הבגד כדי שלא ללבש בגד של ד' כנפות בלי ציצית, ומביא ראיה ממזוזה שאם הוא אנוס ואין לו מזוזה יכול לגור בבית. והאחרונים מקשים על ה'מרדכי' מהרבה מצוות כמו שעטנז, שחיבים להוריד את הבגד מיד, או מצות כסוי הדם שאסור לשחט מערב שבת אם יודע שבשבת יהיה אנוס ולא יוכל לכסות, ומדוע בציצית ובמזוזה הוא נקרא אנוס, אם יכול להוריד את הבגד, או שלא יכנס לבית. נראה לבאר על פי דברינו פיון שציצית ומזוזה הן מצוות קיומיות, ולא יתבעו את האדם שלא ללבש בגד של ד' כנפות, או אם גר בבית הפטור ממזוזה, הרי שמצוות אלו הן פחות חמורות ממצוות חיוביות שכל יהודי חיב לקימו, ויתבעו אותו אם לא קימו. וממילא אין להקשות משאר מצוות על ציצית ומזוזה. וכן מצות כסוי הדם היא מצוה חיובית, דכל מי שרואה דם שאינו מכסה חיב לכסותו.

מצינו בירושלמי (סנהדרין ג.) **רב אמר קרח אפיקרסי היה, מה עשה עמד ועשה טלית שפלה תכלת אתא גבי משה אמר לו טלית שפלה תכלת מה שתהא חיבת בציצית, אמר לו חיבת, דכתיב "גדלים תעשה לך וגו', בית שהוא מלא ספרים מהו שיהא חיב במזוזה אמר לו חיב במזוזה וכו', באותה שעה אמר קרח אין תורה מן השמים.** נראה דלכן קרח התנגד למצוות ציצית ומזוזה דוקא, דקרח שהיה לוי היה בבחינת גבורה, כדבארנו במאמר 'חשמל ציצית'. לכן הוא התנגד למצוות אלו שמסמלות את השפעות הימין, ולכן הוא אמר **טלית שפלה תכלת וכו'** דתכלת מסמלת את מדת הגבורה והוא טען שהעקר בציצית הוא התכלת שבציצית, המסמל את הגבורה שבחסד. וכן מלוי אותיות ק"ח קו"ף ר"י ש

חי"ת בגימטריא **לא תעשה** המסמל את מדת הגבורה. מובא ברש"י (במדבר טז, א) **"ויקח קרח", לקח את עצמו לצד אחד להיות נחלק מתוך העדה לעורר על הפנה, וזהו שתרגם אונקלוס ואתפלא, נחלק משאר העדה להחזיק במחלקת, וכן "מה יקחך לבך" לוקח אותך להפליג משאר בני אדם.** רואים שהלשון **"ויקח"**, משמעותו **נחלק** והתפלא. נראה דלכן **"ויקח קרח"**, בגימטריא גבורה חצי חצי, ובאפן אחר **"ויקח קרח"**. יש פעמים אותיות קח, כמנין פעמים חצי. לרמז את שרש המחלקת שבאה ממדת הגבורה של קרח, שענינה לחתך לשני חצאים ולהתפלא. וכן נראה שהצטרפו לקרח במחלקתו נגד משה מאתים וחמשים ראשי סנהדראות כמו שכתוב (במדבר טז, ב) **"ואנשים מבני ישראל חמשים ומאתים נשיאי עדה"** דבארנו לעיל שהסנהדרין שיכים למדת הגבורה שחזתכת את הדין לכן הם הרגישו משיכה להתחבר עם קרח שהיה מאותו שרש שלהם.

כתוב (ויקרא כ, יז) **"וְרָאָה אֶת עֲרוֹתָהּ וְהָיָה תִרְאָה אֶת עֲרוֹתָו חֶסֶד הוּא וְנִכְרְתוּ לְעֵינֵי בְנֵי עַמָּם"**. נראה דלכּוּן הכּתוּב קוּרָא לְחֶטָא הַזְנוּת בְּשֵׁם **"חֶסֶד"** לְרִמּוֹז שֶׁהֵם הִתְקַשְּׂרוּ עִם הַשְּׁפָעַת הַחֶסֶד שֶׁבִּיְסוּד שִׁיּוּרְדַת דֶּרֶךְ הַחִיצוֹנִים. וְכֵן מְצִינּוּ בְּמִשְׁנֵה (מנחות פח.) שֶׁהָיוּ מוֹדְדִים לְסוּטָה, **חֶצִי** לוג מִים לְמִים הַמְאָרְרִים. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ שֶׁמְרַמְזִים לָהּ בְּמִים הָאֵלוּ אֶת הַחֶצִי הָעֲלִיוֹן, שֶׁצְרִיךְ בְּדִיקָה אִם הוּא נִפְגֵּם. וְכֵן כְּשִׁיּוּסָף הִיְסוּד לֹא הִסְכִּים לִפְגָּם אֶת הִיְסוּד כְּתוּב (בראשית לט, ח) **"וַיִּמְאֹן"** בְּגִימְטְרִיָּא **חֶצִי**. לְרִמּוֹז שֶׁלֹּא הִסְכִּים לִפְגָּם אֶת הַשְּׁפָעַת הַחֶצִי שֶׁבָּאָה מֵהִיְסוּד.

"חֶצִי זְקָנִים"

כתוב (ש"ב י, ד) **"וַיִּקַּח חֲנוּן אֶת עֲבָדֵי דָוִד וַיְגַלַּח אֶת חֶצִי זְקָנִים וַיִּכְרֹת אֶת מְדוּיָהֶם בַּחֶצִי"**. יְדוּעַ שֶׁכָּל מַעֲשֵׂה גַם אִם הוּא נֶעֱשֶׂה בְּעַמְקֵי הַקְּלָפוֹת יֵשׁ לוֹ שֶׁרֶשׁ בְּקִדְשָׁה, מִצַּד אִיהוּ לֹא חֶצִי מְזֻלִּיהַ חֶצִי. נִרְאֶה דְלִכּוּן חֲנוּן בָּזָה אֶת **"עֲבָדֵי דָוִד"** עַל יְדֵי גְלוּחַ **"חֶצִי זְקָנִים"** וְחֲתוּךְ **"חֶצִי מְדוּיָהֶם"**, לְרִמּוֹז לָהֶם שֶׁהַמְּלָכוֹת מְשַׁפִּיעָה רַק חֶצִי מֵהַשְּׁפָע, דְּהַזְקֵן וְהַבְּגָדִים מְסַמְּלִים אֶת הַשְּׁפָע שֶׁהָאָדָם מְשַׁפִּיעַ הַלָּאָה לְזִילַת דֶּרֶךְ הִיְסוּד, כְּדַבְּאָרְנוּ בְּמֵאמְרֵים 'חֶשְׁמֵל צִיצִית' וְ'חוּטֵי הַחֶשְׁמֵל מִתְחַבְּרִים לְשִׁמְנֵי'. וְכִיּוֹן שֶׁהַמְּלָכוֹת מְקַבְּלַת רַק חֶצִי, הִיא מְשַׁפִּיעָה הַלָּאָה רַק חֶצִי. וְכֵן **"צִי"ב** הַמְּסַמֵּל אֶת הִיְסוּד כְּמוֹבָא בְּזֵהָר חֲדָשׁ (תְּרוּמָה נב.), מְרַמֵּז בְּכְתוּב שֶׁם **"וַיִּקַּח חֲנוּן אֶת עֲבָדֵי דָוִד וַיְגַלַּח אֶת חֶצִי זְקָנִים וַיִּכְרֹת"** בְּדִלּוּג הַפּוּךְ שֶׁל ז' אוֹתִיּוֹת.

כתוב (מלכים א' יג, ח) **"וַיֹּאמֶר אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶל הַמֶּלֶךְ אִם תִּתֵּן לִי אֶת חֶצִי בֵיתְךָ לֹא אָבִא עִמָּךְ וְלֹא אֲכַל לֶחֶם וְלֹא אֲשֶׁתָּה מִיָּם בְּמִקוֹם הַזֶּה"**. נִרְאֶה דְלִכּוּן הוּא אָמַר לְמֶלֶךְ **חֶצִי בֵיתְךָ**, לְרִמּוֹז לוֹ שֶׁהַמְּלָכוֹת הִיא חֶצִי. **נִרְאֶה** דְלִכּוּן הַכְּתוּב שֶׁנֶּאֱמַר עַל הַמְּלָאכִים (יחזקאל א, יב) **"לֹא יִסְבּוּ בְּלִכְתָּן"** בְּגִימְטְרִיָּא **חֶצִי** לְרִמּוֹז שֶׁהַשְּׁפָעַת הַמְּלָאכִים דֶּרֶךְ הִיְסוּד הִיא רַק חֶצִי, וְאִינִים זֵזִים מֵהַשְּׁפָעָה זֹז, לְעַבְרַת הַחֶצִי הַשְּׁנִי. וְכֵן הַכְּתוּב (תהילים קג, כ) **"כִּי מְלֹאכֵינוּ יְצוּנָה לָךְ"** בְּגִימְטְרִיָּא **חֶצִי**.

בִּיצָה בְּגִימְטְרִיָּא חֶצִי

מְצִינּוּ בְּזֵהָר (פינחס רטז.) שֶׁהֶאֱתַרְגַּ שְׁעוּרוֹ כְּבִיצָה, דְּבִיצָה הִיא בְּחִינַת מְלָכוֹת. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר (תיקונים ב:) שֶׁבִיצִים הֵם מִצַּד הָאֱמָא הַתְּחַתּוֹנָה שֶׁהִיא מְלָכוֹת, נִרְאֶה דְלִכּוּן **בִּיצָה** בְּגִימְטְרִיָּא **חֶצִי** דְּבִיצָה מְסַמֵּלַת אֶת הַמְּלָכוֹת שֶׁמְקַבְּלַת חֶצִי, וְכֵן רֹאִים בְּבִיצָה עֲצָמָה שְׁיֵשׁ בָּהּ **חֶצִי חֶלְמוֹן וְחֶצִי חֶלְבוֹן**. וְכֵן רֹאִים שֶׁבְּקַעֲרַת לַיִל הַסֶּדֶר עַל פִּי הָאֲרִיז'ל שְׁמִים אֶת הַבִּיצָה בְּצַד שְׁמָאל שֶׁהוּא צַד הַגְּבוּרָה. וְכֵן מְצִינּוּ בְּרִש"י (בראשית כה, ל) שֶׁהַבִּיצִים הֵן מֵאֲכַל אֲבָלִים. וְכֵן הַכְּתוּב הַמְרַמֵּז עַל מַדַּת הַגְּבוּרָה (שמות ג, ט) **"הִנֵּה צִעַקְתָּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל"** ר"ת **בִּיצָה**.

נִרְאֶה דְלִכּוּן בִּיצָה מְסַמֵּלַת מְלָכוֹת, דְּכִיּוֹן שֶׁבִיצָה הִיא מְקוֹם שֶׁשֶּׁם נוֹצֵר הַנּוֹלָד, מְקוֹם זֶה שֶׁיֵּךְ לְנוֹקְבָא, שֶׁהִיא בְּחִינַת מְלָכוֹת. וְכֵן מְצִינּוּ בְּגִמְרָא (חולין סד:) שְׁיֵשׁ בְּבִיצָה בְּחִינַת קֶשֶׁר וְחוּט שֶׁשֶּׁם הַתְּרַנְגוּל מִפְּרָה אֶת הַבִּיצָה עַל יְדֵי הַזְּרַע שְׁלוֹ. וְכֵן מְצִינּוּ בְּגִמְרָא שֶׁם קֶשֶׁר בֵּין בִּיצִים לְדָם, וְדָם מְסַמֵּל אֶת הַמְּלָכוֹת, כְּדַבְּאָרְנוּ בְּמֵאמְרַי 'חֶשְׁמֵל דָּם'. וְכֵן מוֹבָא בְּשֵׁם הָאֲדָמוֹר ר' צְבִי הִירֶשׁ מְרִימְנוּב **שְׁבִיצָה** ר"ת **"ב צרופי הנו"ה"**. וְעֵינֵן בְּסִפְרַי 'שְׁעָרֵי אוֹרָה' (שער ז) שְׁי"ב צְרוּפֵי הַנּו"ה הֵם כְּנֶגֶד י"ב שְׁבִטִים שֶׁשִּׁיכִים לְמְלָכוֹת. וְהוֹסִיף הַרַ"ג ר' דָּוִד לְלוּשׁ שְׁלִיט"א שֶׁבִּיצָה בְּגִימְטְרִיָּא מְגוֹן דָּוִד.

מְצִינּוּ בְּגִמְרָא (חולין סד:) **אֵלוּ הֵן סִימְנֵי בִּיצִים כָּל שְׁכוּרְדַת וְעוֹגְלָגְלַת רֵאשָׁה אֶחָד כַּד וְרֵאשָׁה אֶחָד חַד טְהוּרָה, שְׁנֵי רֵאשָׁיָה כַּדִּין אוֹ שְׁנֵי רֵאשָׁיָה חַדִּין טְמֵאָה, חֶלְבוֹן מִבְּחוּץ וְחֶלְמוֹן מִבְּפָנִים טְהוּרָה, חֶלְמוֹן מִבְּחוּץ וְחֶלְבוֹן מִבְּפָנִים טְמֵאָה**. נִרְאֶה דְלִכּוּן בִּיצָה טְהוּרָה חֲנִיכָת שִׁיחָהּ לָהּ רֵאשׁ אֶחָד חַד וְאֶחָד עֵגֶל, לְרִמּוֹז שֶׁהַבִּיצָה שֶׁהִיא בְּחִינַת מְלָכוֹת, מְקַבְּלַת מִבְּחִינַת הִיְסוּד שֶׁהוּא בְּחִינַת חַד, כְּפִי שֶׁבְּאָרְנוּ לְעִיל שֶׁהַמְּלָכוֹת מְקַבְּלַת מֵהַגְּבוּרָה שֶׁנִּמְצְאָת בְּסִיּוּם הִיְסוּד וְחוֹתְכַת אֶת הַשְּׁפָע בְּסִפְּיֵן חַד. וְלִכּוּן הַחֶלְמוֹן צְרִיךְ לְהִיּוֹת בְּפָנִים, דְּהַחֶלֶק הַפְּנִימִי הוּא תְּמִיד יוֹתֵר חָשׁוּב מִמֵּה שְׁבַחוּץ. וְכִיּוֹן שֶׁהַחֶלְמוֹן הוּא הַחֶלֶק הַחָשׁוּב שֶׁבִּיצָה מְקוּמוֹ בְּפָנִים. מֵה שְׂאִין כֵּן בְּבִיצִים טְמֵאוֹת שֶׁהַקְּלָפָה שׁוֹלְטַת עֲלֵיהֶם הַעֲנִינִים הַפּוֹכִים כְּדִרְכָּה שֶׁל קְלָפָה לְהַפֵּךְ כָּל דָּבָר וְלֹא לְהַצִּיג אֶת הָאֱמָת. וְכֵן מוֹבָא מֵהַרַ"ג ר' הוֹשֶׁעַ בּוֹק שְׁלִיט"א שֶׁבִּיצָה בְּגִימְטְרִיָּא שְׁמוֹת **"מ"ה ב"ן"** הַמְּסַמְּלִים יְחוּד יְסוּד וּמְלָכוֹת.

עֵינֵן דּוּמָה לְזֶה שֶׁהַטְּמָא חַד יוֹתֵר מֵהַטְּהוּר, מְצִינּוּ בְּ'טוֹר' (יר"ד פ"ג) עוֹד יֵשׁ סִימָן אַחַר בְּדָג טְהוּר, וְהוּא שֶׁהַטְּמָא רֵאשׁוֹ חַד וְאִינֵלוֹ שְׁדָרָה, וְהַטְּהוּר אִין רֵאשׁוֹ חַד וְיֵשׁ לוֹ שְׁדָרָה. וְהַרַ"ג ר' י' ש' צוֹר שְׁלִיט"א בְּאֵר שֶׁצַּד הַטְּמָא נִקְרָא סְמָא"ל מִלְשׁוֹן שְׁמָאל, לְכֵן הוּא יוֹתֵר חַד הַמְּסַמֵּל אֶת צַד הַשְּׁמָאל.

מְצִינּוּ בְּגִמְרָא (בכורות ח) **תָּנוּ רַבְּנָנֵינוּ, תְּרַנְגְּלַת [מְטִילָה בִּיצִים] לְעֶשְׂרִים וְאַחַת יוֹם וְכִנְגָדוּ בְּאֵילָן לוֹז**. רֹאִים שְׂאֵילָן הַלוֹז מוֹצִיא פְּרוֹת לְעֶשְׂרִים וְאַחַד יוֹם, בְּבְחִינַת תְּרַנְגְּלַת שְׁמִטְלָה בִּיצִים לְעֶשְׂרִים וְאַחַד יוֹם. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְּפְרִי הַלוֹז מְסַמֵּל אֶת בֵּית הַמְּקַדָּשׁ שֶׁהִיא הַלוֹז שֶׁל הָעוֹלָם, וְכַשֵּׁם שֶׁתְּרַנְגְּלַת מְשַׁפִּיעָה אֶת סוּד הַחֶצִי הַנִּרְמָז בְּבִיצָה, כֵּן פְּרִי הַלוֹז הוּא בְּחִינַת בֵּית הַמְּקַדָּשׁ שֶׁשֶּׁם מְשַׁפִּיעִים אֶת הַשְּׁפָעַת הַחֶצִי. וְכֵן מוֹבָא בְּ'לְקוּטֵי מוֹהַר' (פח) **שְׁלֹשָׁה שְׁבוּעוֹת שֶׁהֵם עֶשְׂרִים וְאַחַד יוֹם שְׁבִין הַמְּצָרִים, וְכִנְגָדוּ בְּאֵילָן לוֹז**. בְּשֶׁבִיל זֶה נוֹהֲגִין לְאָכַל בִּיצָה בְּסַעֲדָה הַמְּפֻסְקַת בְּתַשְׁעָה בָּאָב, כִּי הַבִּיצָה נִגְמַרְתָּ בְּעֶשְׂרִים וְאַחַד יוֹם, כְּמֵאמְרַי חֲכָמֵינוּ, זְכָרוֹנָם לְבְרָכָה, תְּרַנְגְּלַת מוֹלְדַת לְעֶשְׂרִים וְאַחַד יוֹם וְכִנְגָדוּ בְּאֵילָן לוֹז. וְזֶהוּ הָעֶצֶם לוֹז שֶׁיֵּשׁ בְּעֶרְךָ אָדָם, שְׁיִשְׂאָר אַחַר כְּלִיּוֹן הַגּוֹף, וּמִמֶּנּוּ

יתחדש בגן הגוף בשעת תחית המתים. רואים שכ"א ימי הליו וכ"א ימי הביצה, מרמזים על כ"א ימי בין המצרים, שאחריהם נולד משיח בתשעה באב. וכן נראה דמנהג ישראל תורה לאכל ביצה טבולה באפר בערב תשעה באב, לסמל שהמלכות [השכינה] הנרמזת בביצה נמצאת בגלות ומתפלשת בעפר. **מצינו בגמרא (ע"ז מ.) דג טמא משריין, דג טהור מטיל ביצים.** ומבאר לדברינו כיון שהחלקה לשני חצאים הנרמזת בביצה, שיכת לצד הקדשה, לכן רק דגים טהורים מטילים ביצים.

“אל תעלני בחצי ימי”

כתוב (תהילים קב, כה) “אמר אלי אל תעלני בחצי ימי” ומבאר רש"י **“בחצי ימי”**, אל תסלק אותנו להשמידנו מן האדמה ביד אויבינו בחצי ימינו. נראה דלכן כשדוד התפלל שלא ימות צעיר, הוא התפלל שזה לא יקרה **“בחצי ימי”**, דבחצי ימי עלול להתעורר קטרוג על החצי השני דחיי האדם שיכים לחצי התחתון שלו, ואם חס ושלום האדם חוטא ונכנס לחצי העליון דרך החיצונים, מקצצים לו מהחצי התחתון להשלים לעליון כדלקמן. וכפי שכתוב על הרשעים (ירמיה יז, יא) **“עשה עשר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו”** דהקטרוג על הרשעים מאבד מהם את השפע בנקדת החצי, היות שעשו עשר בלי משפט ואכלו את החצי העליון דרך החיצונים בעולם הזה. וכן מובא ב'שער הגלגולים' להאריז"ל (לו) שבלעם מת בחצי ימיו. וכן **“ימי חייך”** בגימטריא חצי דחיי האדם נכללים בחצי התחתון שלו.

וכעין זה נראה לבאר המדרש (קה"ר ג, יג) **“אמר רבי יודן בשם ר' איבו אין אדם יוצא מן העולם וחצי תאוותו בידו אלא אם אית ליה מאה בעי דיעבדון תרתיה”**. דבעולם הזה האדם אינו יכול לקבל יותר מחצי השפע, לכן אם יש לו מאה, הוא רוצה מאתים, דאדם מרגיש שהוא מקבל רק חצי, ולכן תמיד הוא משתוקק ומתאנה לקבל גם את החצי השני. וכן מובא בספר 'סוד המספר שש' (ע' 284) בשם החיד"א שאותיות המלה **“ממו”ן** נכפלות במליון, **“מ”מ מ”מ ו”ו נ”ן”**. ומבאר לדברינו דלכל ממון יש את הכפל שלו שנשארו למעלה ומלוי האותיות מרמז על ההשפעה שיורדת למטה, מה שאין כן האות עצמה נשארת למעלה.

מצינו בגמרא (מנחות פה:) שאם אדם זורע רק חצי מהשדה הוא מועיל מאד להשיב את התבואה. נראה דהגמרא מרמזת שפיון שהשדה היא בחינת מלכות שמקבלת ומשפיעה הלאה רק חצי, מן הראוי לזרע רק חצי מהשדה ואז התבואה תהיה בשלמותה.

על מנת לקבל פרס

מצינו במשנה (אבות א, ג) הוא היה אומר אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס, אלא הו כעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס. מצינו בגמרא (בכורות נח.) שפרס פרושו חצי. לכאורה קשה, מדוע המשנה נוקטת את הלשון **על מנת לקבל פרס** שפרושו חצי, היה צריך לומר על מנת לקבל שכר, וכעין זה מצינו בגמרא (ברכות לד.) **ראשונות דומה לעבד שמסדר שבח לפני רבו, אמצעיות דומה לעבד שמבקש פרס מרבו, אחרונות דומה לעבד שקבל פרס מרבו.** וגם כאן רואים שהקב"ה משפיע לאדם בבחינת פרס. ומבאר לדברינו כיון שכל ההשפעה בעולם הזה היא רק חצי והחצי השני נשארו לעולם הבא, כפי שהבאנו לעיל מה'שערי אורה', אדם שעובד על מנת לקבל שכר פונתו על מנת לקבל פרס, שזה החצי שלו שמקבל בעולם הזה, או שעובד על מנת לקבל שכר בעולם הבא, שזה החצי ששמור לו לעולם הבא, ואף על פי שהקב"ה משפיע עבורו השפעה זו אין ראוי לעבד את השם על מנת לקבל השפעה זו, וכן בתפלה האדם מבקש פרס מרבו דתפלה היא חיי שעה, והאדם מבקש את החצי של עולם הזה בתפלתו. וכן מצינו בזהר (תיקונים לה.) **“מה שאלתך וינתן לך ומה בקשתך עד חצי המלכות ותעש”** באמצעיות. ורואים שבברכות אמצעיות הקב"ה משפיע את חצי המלכות.

ומרמז במדרש (ויק"ר י, ה) **תפלה עשתה מחצה ממי אתה למד מאהרן וכו', כיון שהתפלל משה עליו נמנעה ממנו חצי הגזרה מתו שנים ונשתירו שנים.** רואים שהתפלה פועלת חצי. וכן מובא ב'טור' (א"ח קיג) שבג' ברכות הראשונות בתפלת שמונה עשרה שהם עקר התפלה יש מאה ושבע תבות וזה עה"כ כמנן חצי. וכן תפלה בגימטריא יצחק רבקה המסמלים את מדת הגבורה.

מצינו במשנה (עירובין פב:) ששעור סעדה של אדם הנקרא **אכילת פרס** הוא **חצי כפר**, (ע' בברטנורא שם). ומבאר לפי דברינו במאמר 'חוטי החשמל מתחברים לשמיני' שכפר מסמל את היסוד, לכן חצי כפר המסמל את השפעת היסוד הוא שעור סעדה. דבדאי הקב"ה משפיע השפע באפן שישביע את האדם. ואם זה כל השפע בעולם הזה, בודאי יש בו שעור סעדה. וכן נראה דשרש המלה פרס הוא מלשון ספר, דפרס מסמל את השפעת הספירות שנקללות ביסוד שמשפיעות רק חצי. וכן מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (שבת ע' שעא) **כל ספירה נקרא פרסה**, ועין בפרוש 'מתוק מדבש' על זהר חדש (שה"ש צ.) שהספירות נקראות פרסאות היות שהן מגבילות את האור. וכן ב' פעמים פרס המרמז על שני החצאים שנמצאים ביסוד, בגימטריא פרס שהוא הנהר היוצא מעדן, ומסמל את היסוד, כדבארנו במאמר 'חוטי החשמל מתחברים לשמיני'. וכן הכתוב (בראשית ב, י) **“ונהר”**

יצא מעדן להשקות את הגן ר"ת שם אלהים המסמל את מדת הגבורה, דשם אלהים פועל ביציאת הנהר מעדן המרמז על יציאת השפע מהיסוד למלכות.

מצינו בזהר (תיקונים סט.) ערוב הוא עמוד האמצע. וכן מצינו בזהר (תיקונים נה:) שעירוב בגימטריא חסד וגבורה. דערוב מסמל את עמוד האמצע הכולל בתוכו חסד וגבורה. וכן מובא ברמב"ם (עירובין כב:) ששעור הפת לערוב הוא שמונה עשרה גרוגרות, ורואים קשר למספר ח"י המסמל את היסוד. וכן מובא בשו"ע (אר"ח סחה, ג) ששעור זה הוא שש ביצים. על פי זה נראה לבאר את שיטת רבי יהושע במשנה (עירובין פ:) שאפשר לערב רק עם כפר שלם, ואפלו כפר גדול, אם הוא פרוס אי אפשר לערב בו. ומבאר לדברינו כיון שערוב מסמל את היסוד שיש בו את שני החצאים, הוא חייב להיות כפר שלם המסמל את היסוד, ולא פרוסה המסמלת את המלכות.

כתוב (ישעי' נח, ז) "הלוא פרס לרעב לחמן" נראה שיש כאן רמז שאם אדם רוצה לקבל את הפרס שלו מהקב"ה צריך לתן לעני את הפרס שלו, דממונו של עני נמצא אצלו בפקדון מהקב"ה, וכשנותן צדקה, הוא נותן את הפרס האמתי שיש לעני מהקב"ה, והוא רק שליח.

וכן מובא ב'אלשיך' על הכתוב (שמות כב, כד) "את העני עמן" שחלקו של העני נמצא עמן. וכן ראיתי פרוש בשם מהרא"ץ בריסק על המשנה איזהו עשיר השמח בחלקו, ששמח ונהנה רק מהממון שהוא באמת חלקו לאחר שנתן לעניים את חלקם, ולא שנהנה חס ושלום מחלק העניים שבדשותו. ומרמז במדרש (במדב"ר כב, ז) לכן נקרא שם נכסים שנקסים מזה ונגליון לזה. רואים שממון שבא ליד האדם אינו שלו, ורק מתגלה אצלו כדי שיפעל פעלתו. וכן אוצרות מרמזים על צרות, כי מה שנותן האדם באוצרות, גורם את הצרות והעניות של חברו, ועתיד לתן את הדין. וכן נראה דהחצוצרות, מרמזות על חצו צרות, היינו שכל הצרות באות משום שפוגמים בחצי, ונכנסים בחלק של השני. ולכן מצינו בגמרא (ערכין יג:) שהיו במקדש 120 חצוצרות כמנין עמוד. כי החצוצרות מרמזות על עמוד האמצע שמתחלק לשני חצאים.

מצינו בגמרא (סוכה מט:) שאברהם אבינו נקרא נדיב, נראה דיש כאן רמז שהשפע של אברהם השיג לחצי העליון, מיעד רק לאלו שהם נדיבים, דאם אדם מקבל שפע יותר ממה שהוא צריך בודאי יש כאן ממון של אדם אחר, או ממון השיג לחצי העליון שאסור לאדם להנות מזה בעולם הזה, והוא חייב להיות נדיב להכליל את זה בחצי התחתון של אדם אחר שאין לו די צרכו, ובזה הוא מקדש ומעלה את זה חזרה למעלה.

וכן מובא בספר 'שערי אורה' (שער ב') שנתנית צדקה היא בבחינת השפעת הזרע מהצדיק יסוד, שמשפיע למלכות שנקראת צדק. ולכן השפעה זו נקראת פרס דהשפעת היסוד היא בסוד החצי. וכן מצינו בזהר (ויגש רח:) שגבאי צדקה הם בבחינת יסוד, וגבאי צדקה בגימטריא גבורה דהשפעת היסוד היא דרך מדת הגבורה שמתחלקת לשני חצאים.

כתוב (דברים יד, ו) "וכל בהמה מפרסת פרסה ושסעת שסע שתי פרסות מעלת גרה בבהמה אתה תאכלו". נראה דלכן מפרסת פרסה ומעלת גרה הם סימני טהרה, דבהמה שמפרסת פרסה מסמלת את האמת שהשפע שמיעד לרדת למטה מטה לעולם הזה, שנמצא במקום שהוא בבחינת תחתית הרגל נחלק לשנים, לכן צריך שהשסע בין הפרסות יהיה עד הסוף, לרמז ששני החצאים נחלקים זה מזה לגמרי. וכן מעלת גרה מרמזת על הענין שיש בקדשה שמעלים מלמטה למעלה, ולא רק מקבלים מלמעלה למטה, והעלאה זו מעוררת את השפעת החצי מלמעלה למטה. וכן שסע בגימטריא צדיק יסוד עולם או נפש דשסע מסמל את ההשפעה שבאה מהיסוד דקדשה למלכות, שהיא בבחינת נפש.

מצינו בזהר (משפטים קיח:) שמעלת גרה ומפרסת פרסה הם בסוד ערלה ופריעה. ומבאר לפי דברינו לעיל שחתוך הערלה ומעשה הפריעה מסמלים את החתוך של שני החצאים שיש בעולמות, וסמני הבהמה מסמלים חתוך זה. וכן מובא בשער המצות להאריז"ל (שמיני מח) שבהמה מפרסת פרסה טהורה, משום שפרסה היא סוד פ"ר דינים שמאירים למלכות שהיא בסוד ט"ה כמנין שם אדני. ורואים שמפרסת פרסה מסמל את הארת הגבורות במלכות.

בארנו במאמר 'חשמל פרוכים' שהשפעת היסוד באה למלכות דרך המלאכים שמשפיעים את השפע בכנפיהם, נראה דלכן פתיחת הכנפים נקראת פריסת הכנפים, לרמז על ההשפעה בסוד הפרס.

בתפלת ידיד נפש נאמר הגלה נא ופרוס חביבי עלי את סכת שלומך. ומצינו בזהר (בראשית מח.) שסכת שלום מרמזת על זיווג יסוד ומלכות. נראה דלכן נאמר ופרוס, לרמז שזיווג זה הוא בסוד הפרס. עין ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (שבת ע' תיד) שפריסת סכת שלום יוצרת מסך שמעכב חלק מהאורות לרדת.

הרשעים אוכלים את החצי העליון בעולם הזה

כתוב (דברים ז, י) "ומשלם לשנאיו אל פניו להאבידו" ומבאר רש"י בחייו משלם לו גמולו הטוב כדי להאבידו מן העולם הבא. נראה דהקב"ה משלם לרשעים בעולם הזה את החצי שנשאר להם לעולם הבא, כדי להאבידם שלא ישאר להם שום שכר, דמובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (רחל ולאה פ"ג) שלחיצונים יש יניקה ואחיזה גם בחצי שנשאר למעלה. ממילא הרשעים שנדבקים בחיצונים מקבלים את החצי שלהם למעלה דרך החיצונים, ואוכלים את כל שכרם. וכן מובא ברבנו בחיי (ויקרא כג, מ) ששכר עולם הבא הוא בבחינת ימין, כמו שכתוב "אנך ימים בימינה", ומבאר לדברינו דשכר זה שיג לחצי החסד שבחסד שאינו יורד למטה.

מובא ב'שער מאמרי רשב"י להאריז"ל (ע' סו, וכעין זה בלק"ת ישעי") דע כי לכל אדם יש שני בחינות נשמה, האחת היא נשמה פנימית שבתוך גוף האדם, והשניה היא בבחינת צלם הנקראת אור מקיף, ועומדת בבחינת צנור אחד על ראש האדם שיכול האדם לעלות למעלה על ידי הנשמה ההיא, וכאשר חס ושלום הנשמה הפנימית חוטאת יורדת מעט מעט למטה, ונכנסת לתוך הקלפות כפי ערך עוונותיו, וכאשר ישלם להיות רשע גמור אז תרד כל הנשמה כלה לתוך הקלפות, ואז תצטרך הנשמה שבסוד צלם מקיף לכנס בפנימיות האדם ונשארו בלי צלם על ראשו. וזהו סוד "ונכרתה הנפש ההוא", כי נכרתת מן האדם ויורדת לתוך הקלפות. מה שאין כן הצדיק יש לו תרין נשמתיו. נראה דהאור מקיף הזה הוא החצי של החסדים של אדם זה שנשארים למעלה בבחינת מקיף, כפי שנבאר לקמן על עמוד הענין, שהחסדים הם בבחינת מקיף, וכשאדם חוטא חצי זה נכנס בפנימיותו. וזה הענין של הכרת שנכרת מחצי שכתו שמיעד עבורו לעולם הבא. וזה לשון הספר 'אגרא דכלה' (רנד): **תקרא הנשמה שתי חצאי צורות חציה למעלה וחציה למטה**. ורואים שחלקת הנשמה היא חצי חצי ממש.

מובא בלק"ת להאריז"ל (תצא ע' רעה) שבקלפה הזכר הוא בבחינת גבורה, והנקבה היא בבחינת חסד, ומבאר לדברינו דבקדשה החסדים נשארים אצל הזכר, לכן הוא בסוד חסד, והנקבה מקבלת רק את החצי שהגבורה מאשרת לכן היא בסוד גבורה, ובקלפה שהנקבה היינו המלכות שלהם, יונקת מהחצי העליון של החסדים היא בבחינת חסד. וזה הסוד שבצד הקדשה כתוב (איוב ח, ז) **"והיה ראשיתך מצער ואחריתך ישגה מאד"**. ובשפע דקלפה מצינו (ירושלמי שבת עה): **יצר הרע ראשו מתוק וסופו מר**, דשפע דקדשה עובר דרך צנורות הגבורה שבדוקים אם מגיע או לא ונותנים לאט לאט לפי עבודת האדם, ובקלפה לוקחים מצנורות החסדים בחנם עד שהגבורה מגיעה ומאבידה אותם, וכן מצינו בזהר (וישלח קעד) שכל השפעה למלכות דקדשה מוציאה קדם את הדינים ואחר כך בא השפע, ובקלפה זה ההיפך. וכן מובא ב'עץ חיים להאריז"ל' (שער מח ח"ב ע' שעז) שבקלפה הנקבה שולטת על הזכר.

דבר זה השתלשל בגשמיות שהישמעאלים השיכים לימין דקלפה, מונים את חדשי השנה שלהם לפי הירח המסמל את המלכות דקלפה שהיא בחינת ימין. וצאצאי עשו השיכים לשמאל דקלפה, מונים את חדשי השנה שלהם לפי החמה המסמלת את היסוד דקלפה שהוא בחינת שמאל. ולהבדיל, עם ישראל מונים לפי החמה ולבנה ביחד כדי לזוג יסוד ומלכות.

מצינו בגמרא (יבמות עח:) שבאמות העולם הולד מתיחס אחרי אביו, אם האבא עמוני והאמא מצרית הולד עמוני וכדומה. ולא כמו בישראל שהולד מתיחס אחרי אמו, שאם אביו גוי ואמו ישראל יש לו דין ישראל. נראה דתיחוס הולך לפי צד הדין שהוליד את הולד, ובישראל האמא היא דין, ובאמות העולם האב הוא דין.

כתוב (בראשית כט, יג) **"ויהי כשמע לבן את שמע יעקב בן אחתו וירץ לקראתו ויחבק לו וינשק לו"**. וכתוב (שם לג, ד) **"וירץ עשו לקראתו ויחבקו ויפל על צווארו וישקהו"** רואים שגם לבן וגם עשו פשפגשו את יעקב חבוקו ונשקוהו. נביא לקמן מה'שער הפנונות' להאריז"ל (סוכות ח"ב ע' עד) שהחבוק מסמל את האור מקיף של החסדים **"וימינו תחבקני"**, שנשארו למעלה. נראה דלבן ועשו שמסמלים את כח הרע בעולם חבוקו את יעקב לרמז לו על האחיזה וניקה שיש להם באור הזה שהוא בבחינת חבוק. וכן השם לבן מסמל את החסדים ששיכים לצבע הלבן. וכן לעשו יש ניקה מחסדים אלו, דכתוב (שם כז, טו) **"את בגדי עשו בנה הגדל החמדת"**, ורואים שעשו נקרא גדול גם לאחר שמכר את הבכורה, לרמז שהוא יונק מהחסדים השיכים למדת הגדלה.

ועוד רמזו לבן ועשו ליעקב שהם רוצים להוריד אור זה למטה בפנימיות. לכן לבן נשק את יעקב דרכו של לבן להחטיא את יעקב על ידי שמראה את עצמו כידיד וחבר, דלבן מסמל את קלפת היצר הרע בעולם. ונשיקת עשו היתה נשיכה שנשך את יעקב בצווארו בזמן זה, כמובא במדרש (תנחומא וישלח ד), דדרכו של עשו להחטיא על ידי שגורם יסורים, כדבארנו במאמר 'מלכות הסטרא אחרא', ולכן הוא נסה לנשך בצוואר לרמז שהוא רוצה להכניס אור זה בפנימיות שירד בצווארו של יעקב ששם מעבר האור הפנימי כדבארנו במאמר 'חשמל סלם'. ולכן צווארו של יעקב נעשה שיש דשיש מרמז על אבני שיש שהם אבני הלוחות, כדבארנו במאמר 'חשמל שופר', וזה בא לרמז שהתורה שומרת מכניסת הסטרא אחרא לתוך האדם. וכן הכתוב **"וירץ לקראתו ויחבק"** ס"ת קו"ץ דפנימיות החבוק של לבן היא בבחינת קוץ.

נראה דלכן לבן רמה את יעקב והכניס לו את לאה במקום רחל בזמן הנשואין, לרמז שזה בעצם כל מהותו של לבן המסמל את היצר הרע להכניס לאדם את החצי העליון שלו שהוא בבחינת לאה, כדי לקטרג עליו ולקחת ממנו את החצי התחתון שלו שהוא בבחינת רחל, כפי שנבאר לקמן שאדם שאוכל מהחצי העליון באים עליו יסורים שכבכול לוקחים מהחצי התחתון שלו להשלים את מה שחסר מהחצי העליון. וכן נראה דיש רמז בכתוב (בראשית לב, ז) **"ויירא יעקב מאד ויצר לו ויחץ"** יעקב פחד מהחטא, לכן הוא עשה **"ויחץ"**, דכל הפחד הוא שמא הוא לקח מהחצי העליון והפסיד מהחצי התחתון.

מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער לח ח"ב ע' רי) שחכמת התרפים של לבן היתה הניקה שלו מאורות לאה שיררדים דרך החיצונים. ורחל גנבה את התרפים היות שהיא לא רצתה שהוא ימשיך לינק משם. נראה דלכן רחל עשתה זאת רק לאחר לדת יוסף, דאז היא הוכיחה לכלם שגם לה יש השפעה בעולם, ואין צורך לקחת מהשפעת לאה, וזה שכתוב בלדת יוסף (בראשית ל, כג) **"ותאמר אסף אלהים את חרפתו"**. דעכשו אין לה מה להתבייש מעצמה היות שיש לה השפעה בעולם. וכן כתוב זה **"ותאמר אסף אלהים את חרפתו"** ס"ת תרפ"ם לרמז שעכשו יפסיקו לרוץ אחר התרפים שמביאים את השפעת לאה ויתחילו לרוץ אחר יוסף שמשפיע את שפע היסוד דקדשה ששיך לבחינת רחל.

וְנִרְאָה דלכן רחל הניחה את התרפים בכר הגמל כמו שכתוב (בראשית לא, לד) **"וַתִּשְׂמֵם בְּכַר הַגָּמֶל"** לרמז שהתרפים שיכים לבחינת הגמל המסמל את החסדים העליונים של לאה שיוֹרְדִים רק דרך החיצונים כדלקמן. ולכן כשהיא יִשְׁבֶה על זה היא אָמְרָה (שם לה) **"דָּרַךְ נָשִׁים לִי"**, לרמז שזה שיך לבחינת דם נדה, המסמל את השפעת החצי העליון שיוֹרְדִים דרך החיצונים. עין ב'עץ חיים' שם (ע' רט) **שֵׁתְרָפִים** הם מלשון **תִּרְף** המסמל את מקום הערוה שמרמז על היסוד דקלפה. וכן נראה **דִּתְרָפִים** הן מלשון **מתרפים** דכל מי שמתרפה בעבודת ה' הוא מתקשר עם בחינת התרפים. וכן **תִּרְפִּים** מרמזים בכתוב (ישעי' נט, ב) **"וְחִטְאוֹתֵיכֶם הִסְתִּירוּ פָנִים מִפָּנַי"** בדלוג שתי אותיות. וכן הכתוב (ויקרא כו, מב) **"וְאֵף אֶת בְּרִיתִי אֲבָרְהֶם אֲזַכֵּר"** ס"ת **תִּרְפִּים** דתִּרְפִּים מוֹרִידִים לעולם את החסדים ששיכים לבחינת אברהם.

בנשואי לאה כתוב (בראשית כט, כב) **"וַיֹּאסֹף לָבֶן אֶת כָּל אַנְשֵׁי הַמָּקוֹם וַיַּעַשׂ מִשְׁתָּה"**. מאידך בנשואי רחל לא מזכר **מִשְׁתָּה**, (שם כח) **"וַיִּמְלֵא שִׁבְעַת זֵאת וַיִּתֵּן לָהּ רַחֵל בָּתוּ לוֹ לְאִשָּׁה"**. ומבאר לדברינו שלבן רצה את נשואי יעקב ולא, שיש לו ניקה מהם, לכן הוא עשה משתה וכו', וזו הסבה שרצה שיעקב ישא את לאה ולא את רחל, כדי לינוק מהשפע של יעקב דרך לאה שיש לו חבור אֶתָּה.

מְצִינוּ בזהר (ויצא קסה.) שרחל נענשה שמתה בלדת בנימין ולא זכתה לגדלו, משום שצערה את אביה בענין התרפים, אפלו שהתפונה לטוב. ומבאר לדברינו דאף על פי שפונתה היתה לשם שמים למנע את אביה מעבודה זרה, כיון שהיתה לה נגיעה בדבר, שיקבלו ממנה ולא מלאה כדלעיל, היתה עליה תביעה בדבר זה ונענשה.

מְצִינוּ בזהר (שם) **"וַיִּשְׁבַּע יַעֲקֹב בַּפִּי אֲבִיו יַצְחָק"**, מה טעם בפחד יצחק ולא באלהי אברהם, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, יַעֲקֹב הַשְּׂגִיחַ בְּדָבָר וְאָמַר, הֲרֵי לָבֶן אָמַר אֱלֹהֵי אֲבִרְהֶם וְהַשְּׂאִיר אֶת אָבִיא, אָנִי מְשָׁלִים הַכֹּל. נראה דהזהר מרמז שלבן נשבע באלהי אברהם לרמז שהוא דבוק בחסדים של אברהם שיוֹרְדִים דרך החיצונים, ויעקב נשבע בפחד יצחק לרמז שהוא משלים את הכל כדברי הזהר, דיעקב מקבל את כל הקוים דרך יצחק שמשפיע את ההשפעה דרך צד הקדשה. וכן נראה דיש רמז בכתוב שאמר ה' לאברהם (בראשית יז, ה) **"כִּי אֲבִי הַמּוֹן גּוֹיִם נִתְתִּיךָ"** שהשפעת אברהם יורדת לאמות העולם. וכן כתוב (תהלים מז, י) **"נְדִבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אֲבִרְהֶם"**, ורואים שאמות העולם הם **"עַם אֱלֹהֵי אֲבִרְהֶם"**. וכן מצינו בגמרא (ב"ב צא.) **אָמַר רַבִּי חֲנַן בֶּר רַבָּא אָמַר רַב, אוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁנִּפְטַר אֲבִרְהֶם אֲבִינוּ מִן הָעוֹלָם, עָמְדוּ כָּל גְּדוּלֵי אֲמוֹת הָעוֹלָם בְּשׁוֹרָה, וְאָמְרוּ, אוֹי לוֹ לְעוֹלָם שֶׁאֲבָד מִנְהִיגוֹ, וְאוֹי לָהּ לְסַפִּינָה שֶׁאֲבָד קִבְרֵינִיטָה.**

מְצִינוּ במשנה (ע"ז מב:) **הַמוֹצֵא כָּלִים וְעֲלִיָּהֶם צוֹרֵת חֲמָה צוֹרֵת לְבָנָה צוֹרֵת דְּרָקוֹן יוֹלִיכֶם לַיִם הַמֶּלַח.** וכן מצינו בכמה מקומות בש"ס שאם יש לאדם דבר האסור בהנאה יוליכו לים המלח. נראה לבאר מדוע דוקא לים המלח. דים המלח מסמל את מדת הגבורה שהיא בסוד מלח, כדבארנו במאמרי 'מעלת הגבורות', וכשיש לאדם דבר האסור בהנאה, ושיך לחצי העליון שיוֹרְדִים דרך החיצונים, צריך להשליכו לים המלח ששם חותכים את השפע לשני חצאים, ולא נותנים לחצי העליון לרדת למטה להנות ממנו, וכשאדם משליך לים המלח הוא מסמל שמדת הגבורה שהיא בסוד ים המלח מונעת הנאה מדבר זה השיך לחצי העליון.

מְצִינוּ ברש"י (נדה מז.) **אָדָם הֵקֵץ בְּדָבָר נִרְאָה לוֹ כְּגִדּוֹל.** וכן מצינו ברש"י (במדבר כא, ד) **בְּדָבָר הַמְטָרִיחַ נוֹפֵל לְשׁוֹן גְּדֹל, שְׂגֹדּוֹל הוּא וְכִבְד עַל הָאָדָם כְּגוֹן "וְגַם נִפְשָׁם בַּחֲלָה בִּי" גְּדָלָה עָלָי.** ומבאר לדברינו כיון שהדבר בא מהחיצונים שמשפיעים את החצי העליון שנקרא גדול, האדם קץ ומואס בהם, כי הוא מרגיש שזה בא מצד הטמאה, ולכן זה כבד עליו. וכן **"בַּחֲלָה"** אותיות **חֲלָב ה'**, היינו שזה שפע שבא מהחצי העליון שנוֹרְמָז בַּחֲלָב וּבָאוֹת ה' ראשונה של שם הוי"ה.

מוֹבָא ב'שער הפסוקים' להאריז"ל (וישב ע' פה) שישנם בצואר האדם ג' חבורים בין הראש לגוף, עקר החבור הם הוֹרִידִים שִׁדְרָכֶם זוֹרְמַת תְּמִצִּית החיות מן המוח לגוף, וחבור זה מסמל את חבור עמוד האמצע. ויש את חבור הוֹשֵׁט שִׁדְרָכֶם יוֹרְדִים הַמְאָכֵל שֶׁמְסַמֵּל אֶת צַד הַשְּׂמָאל, ויש חבור שלישי שהוא הקנה שִׁדְרָכֶם יוֹרְדֵת לַחֲלוּחִית מִן הָרֵאשׁ לְגוֹף וּמְסַמֵּל אֶת צַד הַחֲסָדִים. נראה דקנה מסמל את היסוד של הסטרא אחרא והחיצונים דרכו הם עולים לינק גם מצד החסדים, לכן השפעת הקנה היא רק לחלוחית, דיניקת הקלפה היא בצמצום גדול בבחינת לחלוחית. וכן מצינו בזהר (פנחס רנא:) שהיסוד של הקלפה שיש לו אחיזה קטנה בקדשה נקרא קנה ועל זה נאמר שביום שלקח שלמה את בת פרעה בא גבריאֵל נֶעַץ קֵנָה בֵּינָם הַגְּדוֹל וְעָלָיו נִבְנְתָה הָעִיר שֶׁל רוֹמִי. ומבאר לדברינו שביום שחטא שלמה, **בָּא גְּבִרְיָאֵל הַמְּלָאךְ** של צד הגבורה שחונת מהשפע של האדם, ונֶעַץ קֵנָה הַמְסַמֵּל אֶת הַיְסוּד שֶׁל הַקֶּלֶפָה שְׁעוֹלָה לְמַעְלָה לִינֵק מִהַחֲסָדִים, בֵּינָם הַחֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁשָּׁם נִמְצָא הַיְסוּד הָעֲלִיּוֹן שֶׁל שְׁלֹמֹה, וְעָלָיו נִבְנְתָה הָעִיר שֶׁל רוֹמִי מִיְנִיקָה זוֹ שֶׁהִיָּתָה לְקֶלֶפָה מִשָּׁם.

מְצִינוּ בזהר (תיקונים קח:) **וְאֵלֶּיךָ קְלִיפִין אֵינוֹן מְחִיצָה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאֲבִיהֶם שְׁבַשְׂמִים.** נראה דמְחִיצָה היא מלשון **מְחִיצָה** דהקלפות שזכות במהותן לבחינת החצי העליון, שמי שנוֹכְנֵס שָׁם מִתְרַחֵק מֵאֲבִיו שְׁבַשְׂמִים. וכן מובא ב'מגלה עמקות' על התורה (פרשת אמור) שיש ד' מחיצות כנגד הד' קלפות וד' מלכיות. וד' פעמים **מְחִיצָה** בגימטריא בְּרִית. ומבאר לדברינו דמְחִיצוֹת אלו נמצאות ביסוד שנקרא בְּרִית, ששם החלקה בין שני החצאים, לכן הם בגימטריא בְּרִית. וכן שמעתי בשם הרה"צ ר' זאב חשין זצ"ל **שְׁחִצוֹת** ר"ת **צָדִיק וְתַלְמִיד חָכֵם** ומבאר לדברינו דמהותו של צדיק היא בזה שנוֹזֵהר לא לפגם בנקדת החצי שנוֹרְמָזת בַּחֲצוֹת, ולא לקחת מהחצי העליון דרך החיצונים.

וְכֵן מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער לא ח"ב ע' קטו) ששם החלקה של מדת הגבורה בין רחל ללאה בעולמות הוא במקום הלב בַּחֲזָה, שְׁלֹמְעָלָה מִן הַחֲזָה עַד הַלֵּב הוּא מְקוֹם לָאָה וּלְמִטָּה מִן הַחֲזָה מְקוֹם הַלֵּב הוּא מְקוֹם רַחֵל. ומצינו במשנה (אבות ד, א)

איזהו גבור הכובש את יצרו. נראה דלכן כבישת היצר נעשית דרך מדת הגבורה, דלבו של אדם שמסמל את המלכות מתחלק לשני חצאים, שהם בבחינת רחל ולאה, **חצי יצר הטוב** המסמל את השפע שיוֹרד למלכות מצד הקדושה ושיך לבחינת רחל, ו**חצי יצר הרע** המסמל את השפע שיוֹרד למלכות דרך החיצונים ושיך לבחינת לאה. והאדם צריך להשתמש במדת הגבורה להפריד בין שני חצאים אלו, שרק החצי של יצר הטוב יתקיים ויחצי הרע ידחה. דזו פעלת הגבורה בכל העולמות לחלק את שני החצאים האלו שרק החצי של רחל ירד למטה.

וענין זה שיך רק במי שנמצא בדרגת הבינוני המובא ב'תניא' (פ"ו) שצריך להלחם ביצרו בכל שעה ולעצור אותו. מה שאין כן במי שהגיע לדרגת הצדיק וחסיד כמו דוד המלך שהפך את הרע שבבלבו לטוב וגם היצר הרע משמש אותו לעבודת ה', כמובא ברש"י (ע"ד: ד) על הכתוב **"ולבי חלל בקרב"**, עליו מצינו בזהר (משפטים קיד:) **ומפני שאתה היות גומל חסד עם השכינה שכל מצוות שלך לקיים איזהו חסיד המתחסד עם קונו נתן לך מדת החסד.** נראה שהזהר מרמז על אדם שגם את הרע הוא הופך לטוב, שנותנים לו גם את החצי העליון שנקרא חסד. ולכן הוא נקרא **חסיד** מלשון **חסד** היות שהוא מקבל את החסד לאחר שמתחסד עם קונו. דאין חשש לתת לו הכל כיון שמעלה את הכל חזרה למעלה, ונותנים לו חצי זה דרך היצר הרע דדרך שם מקבלים את החצי העליון, אלא שאצלו הכל קדושה כיון שהפך את היצר הרע לטוב. וכן מובא בשם הרה"ג ר' יצחק גינזבורג שליט"א **שלבי חלל בקרבי ר"ת חל"ב**, ומבאר לדברינו דחלב נוצר מהדס שנעשה חלב, וזה מסמל את החצי של החיצונים שנהפך לטוב. והוסיף הרה"ג ר' דוד משה פרידמן שליט"א **שלבי חלל בקרבי** בגימטריא **משיח בן דוד.**

מצינו בגמרא (סנהדרין קז.) **דרש רבא ראויה היתה בת שבע בת אליעם לדוד מששת ימי בראשית, אלא שבאה עליו במכאוב.** נראה דבת שבע, בת אליע"ם, אותיות **עמ"א**, מסמלת את השלמות של דוד כשקבל גם את החצי של החסד שנקרא בשם **א"ל**. ולכן היא היתה ראויה לדוד, **מששת ימי בראשית** המסמלים את היסוד ששיך למספר שש. ולכן היא באה עליו במכאוב בגלל אחיזת הקלפות בחצי העליון. וכן מצינו בזהר (ויחי רכג:) **אף על פי שהוארה הלבנה [מלכות דוד] לא הוארה בשלמות עד שבא שלמה שהיה ראוי כנגדה, שהרי אמו בת שבע היתה.** ורואים שבת שבע מסמלת את הארת הלבנה בשלמותה, היינו שני החצאים כדבארנו. וכן הכתוב (שמואל א' ב, ח) **"מקים מעפר דל מאשפת ירים אביון להושיב עם נדיבים וכסא כבוד ינחלם"** ר"ת **אליע"ם.**

מצינו בגמרא (סנהדרין מג.) **אמר רבי יהושע בן לוי, כל הזובח את יצרו מעלה עליו הכתוב, כאלו כבדו להקדוש ברוך הוא בשני עולמים בעולם הזה ובעולם הבא. דכתיב, זיבח תודה וכבדנני.** ומבאר לדברינו כיון שזיבח את יצרו הרע והפכו לטוב, הוא מכבד את הקדוש ברוך הוא גם בחצי העליון של לאה השיך לעולם הבא.

מצינו בזהר (אמור צ:) **ולא שורה קדושה של הכל אלא בשלמות. ועל כן "כל איש אשר בו מום לא יקרב".** כמו כן הקרבן שבו מום לא יתקרב. מה הטעם, שכתוב **"כי לא לרצון יהיה לכם".** ואם תאמר, הרי הקדוש ברוך הוא לא שורה אלא במקום שבור, בכלי שבור, שכתוב **"ואת דכא ושפל רוח".** המקום הזה הוא שלם יותר מהכל, משום שמנמיך עצמו להשרות עליו את גאות הכל, הגאות שלמעלה, וזהו שלם. ומבאר לדברינו כיון שהוא שובר את עצמו וזובח את יצרו, הוא זוכה לשלמות משני החצאים להיות שלם כדברי הזהר.

וכן מובא בפתיחה לספר 'סודי רזיא' שחסיד הוא אדם שעושה לפניו משורת הדין, ומבאר לדברינו דשירת הדין מחלקת לשני חצאים והחסיד אינו מתחשב בזה ומעלה למעלה גם את החצי התחתון, וממילא הוא זוכה שנותנים לו גם את החסדים שבחצי העליון, ונקרא חסיד. וכן מובא בספר 'כבור שור' (במדבר ו) שניזר הוא מלשון גזר וכתר, ומבאר לדברינו דבזכות פרישת הנזיר מעניני העולם הזה הוא מעלה את החצי התחתון, וזוכה לחצי העליון שהוא בחינת כתר לתחתון, כפי שבארנו שהחצי העליון הוא בבחינת מקיף, וכל מקיף הוא בחינת כתר לפנימי. וכן הכתוב (שה"ש ח, ג) **"שמאלו תחת ראשי וימינו תחבקני"** ר"ת **רשו"ת**, דמי שמקדש עצמו בדברי הרשות ומעלה את הכל למעלה, זוכה גם להשפעת הימין וגם להשפעת השמאל, מה.

מצינו בגמרא (תענית כא:) **מוטב יבא מנה בן פרס אצל מנה בן מנה ואל יבא מנה בן מנה אצל מנה בן פרס.** רואים שהצדיק נקרא בשם מנה ואדם רגיל נקרא בשם פרס שהוא חצי מנה, ומבאר לדברינו דלצדיק יש את שני החצאים, לכן הוא בבחינת מנה.

מצינו בגמרא (ברכות סא:) **ואמר רבא לא אברי עלמא אלא לרשיעי גמורי או לצדיקי גמורי.** ומבאר רש"י **לרשיעי גמורי העולם הזה, שאין להם בעולם הבא כלום וצריכין לטל שכרן כאן.** נראה דרבא מרמז שהשלמות האמתית של החיים היא רק כשאדם מקבל את שני החצאים גם את החצי של יצר הרע. דבאמת חצי זה הוא חלק מהשפע של האדם. לכן מי שהוא צדיק גמור והיצר הרע שלו נהפך לטוב, הוא מקבל חצי זה כדלעיל, וכן רשע גמור מקבל חצי זה דרך החיצונים, ולא לו יש שלמות אמתית בחייהם. כפי שרבא אומר שבשבילם נברא העולם. מה שאין כן הבינונים שמקבלים רק חצי, וצריכים כל הזמן לסבל ישורים על מה שלוקחים קצת מהחצי העליון כדלקמן, אין להם שלמות ושמחה בחייהם. וכן רואים מהגמרא שם שמסמיכה מימרא זו למימרא שמחלקת בין צדיקים רשעים ובינונים, בענין יצר הרע ויצר הטוב, שאצל צדיקים היצר הרע נהפך לטוב ואצל רשעים ההפך, דזה תלוי בזה. וזה לשון 'ספר הלקוטים' להאריז"ל (נח ע' לט) **קלפה הרביעית הדבקה עם הקדושה נקראת נגה, שהיא חציה מהקדושה וחציה מהקלפה, וכשגוברת הקלפה נעשית כלה חיצונים, ובקדושה להיפך.** רואים שהעולם הזה השיך לקלפת נגה מתחלק לחצי חצי של טוב ורע, באפן שאפשר להפך את הכל לרע או לטוב.

מְצִינּוּ בַגְמָרָא (ב"ב יז:) תְּנּוּ רַבָּנָן שְׁלֹשָׁה הִטְעִימוּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָם הָזֶה מֵעִין עוֹלָם הַבָּא, וְאֵלוּ הֵם, אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב. אַבְרָהָם דְּכָתִיב בֵּיהּ "בְּכָל". יִצְחָק דְּכָתִיב בֵּיהּ "מְכָל". יַעֲקֹב דְּכָתִיב בֵּיהּ "כָּל". שְׁלֹשָׁה, לֹא שָׁלַט בָּהֶם יֵצֵר הָרַע, אֵלוּ הֵם, אַבְרָהָם, יִצְחָק וְיַעֲקֹב. דְּכָתִיב בָּהוּ, "בְּכָל", "מְכָל", "כָּל". וַיֵּשׁ אֲוֹמְרִים, אַף דְּוֹד, דְּכָתִיב "וְלִבֵּי חָלָל בְּקִרְבֵּי". נִרְאָה דִּישׁ כָּאֵן רַמְזֵי כִּינּוּן שְׂאֵבְרָהּ יִצְחָק וְיַעֲקֹב לֹא שָׁלַט בָּהֶם יֵצֵר הָרַע, הֵינּוּ שֶׁהִפְכוּ אֶת הַיֵּצֵר הָרַע לְטוֹב, זְכוּ לְשִׁנְיָה הַחֲצָאִים בְּבַחֲיִנַת מֵעִין עוֹלָם הַבָּא שְׂנִיזְכָּה לְשִׁנְיָה הַחֲצָאִים, וְלִכְּנָן זֶה נִרְמַז בְּמָה שֶׁכְּתוּב עֲלֵיהֶם "בְּכָל מְכָל כָּל". דְּכָל מְסַמֵּל אֶת הַיְסוּד, כְּמוּבָא בְּזִהְר (תיקונים כט), וַיֵּשׁ כָּאֵן רַמְזֵי שְׁהֵם זְכוּ גַם לְחֲצֵי הָעֲלִיּוֹן הַשֵּׁיךְ לַיְסוּד.

מְצִינּוּ בַזִּהְר (נח ט:): כָּל צְדִיק וְצְדִיק אֲשֶׁר בְּעוֹלָם יֵשׁ לוֹ שְׁנֵי רוּחוֹת, רוּחַ אֶחָד בְּעוֹלָם הָזֶה, וְרוּחַ אֶחָד בְּעוֹלָם הַבָּא, וְכֵן תִּמְצָא בְּכָל הַצְדִיקִים מִשֶּׁה מִשֶּׁה, יַעֲקֹב יַעֲקֹב, אַבְרָהָם אַבְרָהָם, שְׂמוּאֵל שְׂמוּאֵל שֵׁם שֵׁם. חוּץ מִיִּצְחָק שֶׁלֹּא כְּתוּב בּוֹ כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בָּהֶם, בְּגִלְלֵי שְׂיִצְחָק בְּשַׁעַה שְׂנִקְרַב עַל גְּבֵי הַמְּזַבֵּחַ יֵצֵא הַנְּשָׁמָה שֶׁהִיְתָה בּוֹ בְּזֵה הָעוֹלָם, וְכִינּוּן שְׂנִיזְכָּה בּוֹ בְּאַבְרָהָם בְּרוּךְ מַחֲיָה הַמְּתִים, חֲזָרָה בּוֹ נִשְׁמַת הָעוֹלָם הַבָּא. רוּאִים שֶׁהַתּוֹרָה קוֹרֵאת לְצְדִיק פְּעָמִים בְּשֵׁם לְרַמְזֵי שְׂנֵים בְּעוֹלָם הָזֶה יֵשׁ לָהֶם קֶשֶׁר עִם הָרוּחַ הַשְּׂנִיזְכָּה שֶׁלָּהֶם שְׂנִיזְכָּה לְמַעְלָה בְּבַחֲיִנַת מִקְיָוָה וְשִׁמּוּרָה לָהֶם לְעוֹלָם הַבָּא כְּדַלְעִיל. וְיִצְחָק הָעֵלָה אֶת הַחֲצֵי הַתְּחַתּוֹן שְׁלוֹ לְמַעְלָה בְּעֵקֶדָה, וְנִכְנַס בּוֹ הַחֲצֵי הָעֲלִיּוֹן לְהַחֲיוֹתוֹ. וְכֵן מוּבָא בְּשַׁעַר הַפְּסוּקִים 'לְהֶאֱרִיז'ל (ע' נו) שְׂנִיזְכָּה יִצְחָק הִיְתָה בְּתַחֲלָה בְּבַחֲיִנַת נִקְבָה וְיַעֲקֹב קָבַל נִשְׁמָה חֲדָשָׁה בְּבַחֲיִנַת זָכָר, וְרוּאִים שֶׁשְׂנֵי רוּחוֹת אֵלוּ הֵם בְּסוּד זָכָר וְנִקְבָה הַמְּסַמְּלִים יְסוּד וּמַלְכוּת, וְהֵם דְּבִרְיָנֵי דְּהָרוּחַ הָעֲלִיּוֹנָה הִיא בְּבַחֲיִנַת יְסוּד וְהָרוּחַ הַתְּחַתּוֹנָה הִיא בְּבַחֲיִנַת מַלְכוּת.

מוּבָא בְּקִבְץ 'נִזְר הַתּוֹרָה' (אדר תשס"ז ע' רכה) בְּשֵׁם הַגָּאוֹן מְרַגְאֵטְשׁוּב שְׂיִצְחָק אָבִינוּ נִקְבַר פְּעָמִים, פְּעַם אַחַת כְּשֶׁנִּפְטָר וּפְעַם שְׂנִיזְכָּה כְּשֶׁקָּבְרוּ אֶת יַעֲקֹב, וְשֵׁנִי אֶת סֹדֵר קְבוּרָתוֹ שְׂנִיזְכָּה ג' אָבוֹת בְּסוּד ג' קוּיִם, וּמִדִּיק זֹאת מִהַכְּתוּב (בראשית נ, יד) "וַיֵּשֶׁב יוֹסֵף מִצְרַיִם הוּא וְאָחִיו וְכָל הָעֵלִים אֶתוֹ לְקַבֵּר אֶת אָבִיו אַחֲרֵי קְבֻרָתוֹ אָבִיו" וּמִזְכָּר פְּעָמִים "קָבְרוּ אֶת אָבִיו", נִרְאָה דְּכִשֵּׁם שְׂיִצְחָק מֵת פְּעָמִים לְסַמֵּל אֶת הַחֲלָקָה לְשִׁנְיָה חֲצָאִים שְׂיֵשׁ בְּסוּד נִשְׁמָתוֹ, כֵּן הוּא נִקְבַר פְּעָמִים לְסַמֵּל זֹאת, וְלִכְּנָן זֶה הִיָּה לְסֹדֵר אֶת הַג' קוּיִם דְּחֲלָקָה זֶה הִיא בְּיְסוּד שְׂיֵשׁ בּוֹ ג' קוּיִם כְּנִגְדֵי ג' אָבוֹת.

[בְּמִאֲמַר הַמְּסַגֵּר נִרְאָה לְבָאָר עַל פִּי זֶה אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹסְפוֹת (גיטין נה: ד"ה ביהודה) בְּרוּשְׁלָמִי בְּרֵאשׁוֹנָה גָּזְרוּ גְזָרָה עַל יְהוּדָה לְפִי שְׂמִסְרַת בְּיָדָם מֵאָבוֹתָם שְׂיְהוּדָה הָרַג אֶת עֵשׂוֹ, דְּכָתִיב "יִדְךָ בְּעַרְףְּ אֲבִיךָ", וְתִנְיָא נְמִי בְּסַפְרֵי "יְדִיו רַב לוֹ" בְּשַׁעַה שֶׁהָרַג אֶת עֵשׂוֹ. וּבְסוּף פְּרָק קָמָא דְּסוּטָה דְּאָמַר חוּשִׁים בְּן דִּן שְׁקַל קוּלְפָא, מַחֲיָה אַרִישִׁיָה, נִתְרוּ עֵינֵיהֶם, נִפְלֵן אַכְרַעָא דְּיַעֲקֹב, שְׂמָא לֹא מֵת בְּאוֹתָהּ הַכָּאָה עַד שְׂעָמַד עֲלָיו יְהוּדָה וְהָרְגוּ. וְלְכַאוּרָה קֶשֶׁה עַל דְּבָרֵי הַתּוֹסְפוֹת שְׂרוּאִים מִהַמְּדַרְשִׁים שְׂנִיזְכָּה, שְׂאֵלוּ הַסּוּבְרִים שְׂיְהוּדָה הָרַג אֶת עֵשׂוֹ, הוּא הָרְגוּ בְּזִמְנָן קְבוּרַת יִצְחָק, וְהַסּוּבְרִים שְׂחוּשִׁים בְּן דִּן הָרַג אֶת עֵשׂוֹ, הוּא הָרְגוּ בְּזִמְנָן קְבוּרַת יַעֲקֹב. וְאִיךְ תּוֹסְפוֹת מְבָאָר שְׂחוּשִׁים הַתְּחִיל וְיְהוּדָה גְּמַר בְּאוֹתוֹ זִמְנָן. וּמְבָאָר לְדְבָרֵינוּ שְׂבִזְמַן קְבוּרַת יַעֲקֹב קְבֻרָה גַם אֶת יִצְחָק, לִכְּנָן זֶה הִיָּה גַם בְּזִמְנָן קְבוּרַת יַעֲקֹב, וְהַתְּקִים הַפְּסוּק "לְמָה אֲשַׁכַּל גַּם שְׂנִיזְכָּה יוֹם אֶחָד" לְפִי כָּל הַמְּדַרְשִׁים. וְאִף עַל פִּי שְׂבִלְשׁוֹנוֹת הַמְּדַרְשִׁים מִשְׁמַע שְׂזָה הִיָּה בְּזִמְנָן קְבוּרַת יִצְחָק מִשְׁמַע, וְלֹא כְּשֶׁשְׂנוּ אֶת מְקוֹם קְבוּרָתוֹ כְּפִי שְׂנִרְאָה, יִתְכַּן שְׂלַתּוֹסְפוֹת הִיְתָה מְסֻרַת אַחֲרַת בְּבִאוּר הַמְּדַרְשִׁים עַל הַדְּרָךְ הַזֹּאת, וְלִכְּנָן הוּא חֲבַר אוֹתָם. וְנִבְיָא אֶת לְשׁוֹנוֹת הַמְּדַרְשִׁים: (מדרש תהילים יח) אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה בְּרַ אֲלַעָא, מְסֻרַת אֲגָדָה הִיא, יְהוּדָה הָרַג לְעֵשׂוֹ. אִימַתִּי, בְּשַׁעַה שְׂמַת יִצְחָק הִלְכוּ יַעֲקֹב וְעֵשׂוֹ וְכָל הַשְּׂבִטִים לְקַבֵּר אוֹתוֹ, דְּכָתִיב "וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ עֵשׂוֹ וְיַעֲקֹב בְּנִי". וְהָיוּ הוֹלְכִין בְּמַעְרָה וְעוֹמְדִין וּבּוֹכִין וְהַשְּׂבִטִים עוֹמְדִין וְחוֹלְקִין כְּבוֹד לְיַעֲקֹב, וְיִצְאֵו חוּץ לְמַעְרָה, כְּדִי שְׂלֹא יְהֵא יַעֲקֹב נִמְאָס וּמִתְבַּזָּה לְפָנֵיהֶם. הַשְּׂחִיל עֲצָמוֹ עֵשׂוֹ וְנִכְנַס לְמַעְרָה. נִכְנַס יְהוּדָה אַחֲרָיו, אָמַר, שְׂמָא הוּא הוֹרַג לְאָבָא בְּפָנִים. הַשְּׂחִיל עֲצָמוֹ וְנִכְנַס, וּמִצָּא אֶת עֵשׂוֹ שֶׁהִיָּה מְבַקֵּשׁ לְהָרַג אֶת אָבִיו, מִיָּד עָמַד יְהוּדָה וְהָרְגוּ מְאָחֲרָיו. וְלְמָה לֹא הָרְגוּ מִנְּגִד פָּנָיו, שֶׁהִיָּה קְלִסְתֵּר פָּנָיו דּוֹמּוֹת לְיַעֲקֹב, לְכֵן, חָלַק לוֹ כְּבוֹד וְהָרְגוּ מְאָחֲרָיו. וְהוּא שְׂאָבִיו מְבָרְכוֹ, "יִדְךָ בְּעַרְףְּ אֲבִיךָ". (ילקוט תהילים תשעו) "יִשְׁמַח צְדִיק כִּי חָזָה נִקְסָם". זֶה יַעֲקֹב כְּשֶׁנִּשְׂאָהוּ מִמְּצָרִים לְיַקְבָר בְּאֶרֶץ כְּנַעַן בְּאֵשׁוֹ וְלֹא הִנִּיחוֹ, וְקָפַץ נִפְתְּלֵי לְמְצָרִים לְהִבִּיא שְׂטַר הַמַּעְרָה לְקַבֵּר אֶת אָבִיו, עַד שֶׁהוּא הוֹלֵךְ בָּא לוֹ חוּשִׁים בְּן דִּן וְהָיָה חֲרַשׁ, כְּשֶׁרָאָה שֶׁהָיוּ מוֹנְעִין לְקַבֵּר אֶת יַעֲקֹב הִכְהוּ בְּיָדוֹ עַל צְוָאָרוֹ וְהִתִּיז אֶת רֵאשׁוֹ וְנִפְלָו שְׂנֵי אֲזָנוֹ עַל מִטָּתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב וּפְתַח עֵינָיו וְרָאָה נִקְמָה וְשְׂמַח, הִדָּא הוּא דְּכָתִיב "יִשְׁמַח צְדִיק כִּי חָזָה נִקְסָם" וְנִתְקַיְמָה נְבוּאָת רַבְּקָה "לְמָה אֲשַׁכַּל גַּם שְׂנִיזְכָּה יוֹם אֶחָד".]

מְצִינּוּ בַמְּדַרְשׁ (דבר יא, ד) "אִישׁ הָאֱלֹהִים" א"ר אָבִין מַחְצִיז וְלִמְטָה אִישׁ, מַחְצִיזוּ וְלִמְעָלָה הָאֱלֹהִים. מוּבָא בְּעֵץ חַיִּים 'לְהֶאֱרִיז'ל (שער לח ח"ב ע' רכא) שְׂשִׁנְיָה חֲצָאִים אֵלוּ הֵם בְּסוּד לֹאָה וְרַחֵל, דְּלֹאָה הִיא בַּחֲיִנַת אֱלֹהִים וְרַחֵל הִיא בַּחֲיִנַת אִישׁ. וְרוּאִים שֶׁמִּשְׁשָׁה זָכָה לְשִׁנְיָה הַחֲצָאִים וְכַדְלַעִיל. וְכֵן שְׂמַעֲתִי מִהֶרֶב לְאוּפְרָ שְׂלִיט"א עַל הַגְּמָרָא (חולין קלט:): מִשֶּׁה מִן הַתּוֹרָה מִנִּין "בְּשִׁגְם הוּא בְּשׂוּר" שֶׁהַכְּתוּב מְרַמֵּז שְׂמִשְׁשָׁה הוּא גַם אִישׁ אֱלֹהִים וְגַם אִישׁ בְּשׂוּר, שְׂיַדַע לְחַבַּר אֶת שְׂנֵי הַקְּצוּוֹת. וְהֵם דְּבִרְיָנֵי שְׂמִי שְׂיִודַע לְקַדֵּשׁ אֶת הַבְּשׂוּר הוּא זֹכָה לְשִׁנְיָה הַחֲצָאִים.

מְצִינּוּ בַגְּמָרָא (שבת קנ:): תְּנּוּ רַבָּנָן מַעֲשֵׂה בְּחֻסִּיד אֶחָד שְׂנִפְרָצָה לוֹ פְּרָץ בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ וְנִמְלַךְ עֲלֵיהּ לְגוֹדְרָה וְנִזְכָּר שְׂשִׁבַת הוּא, וְנִמְנַע אוֹתוֹ חֻסִּיד וְלֹא גְדָרָה, וְנִעֲשָׂה לוֹ גִּס וְעֲלָתָה בּוֹ צֶלֶף, וּמִמְנָה הִיְתָה פְּרַנְסָתוֹ וּפְרַנְסָת אֲנָשֵׁי בֵיתוֹ. וּמוּבָא בְּלְקוּטֵי הַש"ס 'לְהֶאֱרִיז'ל (שבת) דַּע כִּי הַחֻסִּיד זֶה הוּא ר' יְהוּדָה בְּרַ אֲלַעָא וְאֵז נִתְנוּצֵץ בּוֹ נִשְׁמַת צֶלְפָחַד הַצְדִיק אֲשֶׁר חָטָא בְּעֵינָיו קְשִׁישַׁת עֲצִים בְּשִׁבַת, וְעֵתָה תִּקַּן אוֹתוֹ חֻסִּיד בְּחֻסִּידוֹת זֶה, וְזֶה סוּד שְׂאָמְרוּ

רז"ל שִׁינָא לו צֶלֶף חַד וּמִמֶּנּוּ הִיָּה פִּרְנָסְתּוֹ וּפִרְנָסְתּוֹ בֵּיתוֹ, כִּי צֶלֶף חַד הֵינּוּ צֶלְפָּחַד, וְהִתְּהַ מִּזָּה פִּרְנָסְתּוֹ כִּי הוּא תִּקְּן מֵה שֶׁקֶלְקֵל מִקּוֹדֶם. נִרְאָה דְחָסִיד זֶה זָכָה בְּזָכוֹת שְׁמִירַת הַשֶּׁבֶת וְתִקּוֹן הַפְּגָם שֶׁל צֶלְפָּחַד, לְקַבֵּל שְׂכָר מֵהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן הַשְּׁמוֹר לְעֵתִיד לְבוֹא, וְצֶלֶף חַד מְרַמֵּז עַל הַחֲצִי הַחַד הַשְּׁמוֹר לְעֵתִיד לְבוֹא, דְּמוּבָא בְּשֵׁעַר הַפְּסוּקִים' לְהָאֲרִיז"ל (פּנחס קפט) דַּע כִּי צֶלְפָּחַד הוּא שְׂרָשׁ הַגְּבוּרוֹת, וְלָכֵן יֵשׁ בּוֹ אוֹתִיּוֹת צ"ל פּח"ד, וְהוּא בְּנוֹתֵינוּ, הֵם הַה' גְּבוּרוֹת. וְאֵלּוּ הֵם אוֹתָם הַה' גְּבוּרוֹת הַנְּשָׂאוֹת בְּיָסוּד דְּז"א, וְאֵינָם הוֹלְכוֹת אֶל הַמַּלְכוּת. רוֹאִים שֶׁצֶלְפָּחַד שִׁיךְ לַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן שֶׁנֶּחְתָּךְ עַל יְדֵי הַגְּבוּרוֹת וְאֵינּוּ יוֹרֵד לַמַּלְכוּת, וְכֵן פְּרִי הַצֶּלֶף הוּא בְּחִינַת גְּבוּרָה, כְּמוּבָא בְּגִמְרָא (בֵּיצָה כה): שֶׁצֶלֶף הוּא הָעֵז שֶׁבְּפָרוֹת. וְכֵן מוּבָא בְּשֵׁעַר הַגְּלוּלִים' (הַקְּדָמָה לה) שֶׁר' יְהוּדָה בַּר אֶלְעָאִי הִיָּה מְשַׁרְשׁ הַגְּבוּרוֹת שֶׁל קֶן. וְכֵן מְצִינּוּ בַּמְדְּרָשׁ (תַּנְחוּמָא תְּצוּה יג) אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר אֶלְעָאִי חֲצוּפָה הִיא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא עוֹשֶׂה פְּרוֹת בְּעוֹלָם הָזֶה. וְרוֹאִים לְפִי שִׁיטְתּוֹ שֶׁהוּא מְשַׁרְשׁ הַגְּבוּרוֹת. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר (שֶׁלַח קנז). שֶׁצֶלְפָּחַד הַמְּקַשֵּׁשׁ פָּגַם בְּיָסוּד הַשִּׁיךְ לַמְּסַפֵּר שֵׁשׁ, וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְכִשְׁתִּיקוֹן הַחֲסִיד אֶת צֶלְפָּחַד הוּא תִּקְּן אֶת הַיָּסוּד, וּמִמִּילָא הוּא זָכָה לְקַבֵּל אֶת שְׁנֵי הַחֲצָאִים מֵהַיָּסוּד. וְכֵן מוּבָא בְּסִפְר 'נְפִלְאוֹת מֵתוֹרַתְךָ' (עֵרֵךְ צֶלֶף) שֶׁהַכְּתוּב (תְּהִלִּים לא, כ) "מֵה רַב טוֹבֵךְ אֲשֶׁר צִפְנָת לִירְאִיךָ פְּעַלְתָּ לַחֲסִים בְּךָ" ר"ת צ"ל"ף. וְכֵן מְבִיא שֵׁם אֶת הַגְּמָרָא (שֶׁבַת ל:) שֶׁפְּרִי הַצֶּלֶף מוּצִיא פְּרוֹת בְּכָל יוֹם. כְּדוּגְמַת הָאֵילָנוֹת לְעֵתִיד לְבוֹא שְׁעֵתִידִין לַתָּן פְּרוֹת בְּכָל יוֹם, וְרוֹאִים שֶׁצֶלֶף מְרַמֵּז עַל הַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן הַשְּׁמוֹר לְעֵתִיד לְבוֹא.

מְצִינּוּ בַּמְדְּרָשׁ פְּלִיאָה (הוּבָא בְּסִפְר 'אִפְרִי' בְּשֵׁם ה'פְּנִי יְהוּשֻׁעַ') שֶׁאֵלּוּ לְרַבִּי מְקוּשֵׁשׁ עֲצִים מִי הִיָּה, אָמַר לָהֶם מָה עֲשֵׂה, אָמְרוּ לוֹ תוֹלֵשׁ הִיָּה, אָמַר לָהֶם צֶלְפָּחַד הִיָּה. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ כִּיּוֹן שֵׁשׁ מַחֲלֶקֶת אִם הַמְּקוּשֵׁשׁ חֲטָא בְּתַלְשֵׁת עֲצִים בְּשֶׁבֶת, אוֹ שֶׁהִיָּה מְעַבֵּיר מְרֻשּׁוֹת לְרֻשּׁוֹת, אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׁמִי שְׁסוּבֵר שֶׁהַמְּקוּשֵׁשׁ הִיָּה תוֹלֵשׁ וְדַאי סוּבֵר שֶׁהוּא הִיָּה צֶלְפָּחַד. דְּצֶלְפָּחַד מְרַמֵּז בְּשֵׁמוֹ עַל הַתִּקּוֹן שֶׁל צְמִיחַת הַצֶּלֶף חַד שֶׁצִּמַּח אֶצְלוֹ. וְאִם הַתִּקּוֹן הוּא בְּצִמְחַת צִמַּח, זֹאת רְאִיָּה שֶׁהַקֶּלֶקוֹל הִיָּה בְּתַלְשֵׁת צִמַּח. וְכֵן תַּלְשֵׁה מְרַמֵּז עַל פְּעַלְתָּ הַגְּבוּרָה שֶׁתוֹלֵשׁ וְשׁוֹבֵר כְּדַלְעִיל. וְכִיּוֹן שֶׁשְׂרָשׁ צֶלְפָּחַד מֵהַגְּבוּרוֹת, אִם הַחֲטָא הִיָּה בְּתַלְשֵׁה זֶה הִיָּה צֶלְפָּחַד.

מְצִינּוּ בַּמְדְּרָשׁ (בְּתֵי מְדֻרְשׁוֹת' וִיחֵי עח) "נִתְּן תַּתָּן לָהֶם אֲחֻזַּת נַחֲלָה" מְלַמֵּד שֶׁנִּטְלוּ בְּנוֹת צֶלְפָּחַד בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן וּבְאֶרֶץ כְּנָעַן, דְּכִתִּיב "נִתְּן תַּתָּן", וְאִף יַעֲקֹב אֲבִינוּ רָאָה שֶׁנוֹטְלוֹת בְּכָאן וּבְכָאן שֶׁנֶּאֱמַר "בְּנוֹת צַעֲדָה עָלֵי שׁוֹר" זֶה הַיַּרְדֵּן שֶׁנֶּעֱשֶׂה לַמֶּשֶׁה כְּחוּמָה מִלְּהַכְּנֵס לְאֶרֶץ וְאָמַר לוֹ בְּנוֹתֶיךָ נוֹטְלוֹת כָּאן וְכָאן. נִרְאָה דְּהַמְדְּרָשׁ מְרַמֵּז עַל פְּעַלְתָּ הַגְּבוּרָה, שֶׁפּוֹעֲלַת בְּיָסוּד שֶׁל יוֹסֵף וּמַחֲלֶקֶת אֶת הַשֶּׁפַע לְשְׁנֵי חֲצָאִים, לָכֵן הַכְּתוּב "בְּנוֹת צַעֲדָה עָלֵי שׁוֹר", מְרַמֵּז עַל בְּנוֹת צֶלְפָּחַד שֶׁהֵן הַגְּבוּרוֹת שֶׁבְּיָסוּד שֶׁל יוֹסֵף, שֶׁנֶּחֱלַקְתִּים לְשְׁנֵי חֲצָאִים, חֲצִי מַחוּץ לַחוּמָה, הַמְּרַמֵּז עַל הַחֲצִי שֶׁלְקָחוּ נַחֲלָה מַחוּץ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ הַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן שֶׁנֶּשְׂאָר בְּיָסוּד, וְחֲצִי בְּתוֹךְ הַחוּמָה הַמְּרַמֵּז עַל חֲצִי הַנַּחֲלָה שֶׁלְקָחוּ בְּתוֹךְ אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, הֵינּוּ הַחֲצִי הַתַּחְתּוֹן. וְלָכֵן הַשׁוֹר מְרַמֵּז עַל הַיַּרְדֵּן, דְּיַרְדֵּן הוּא בְּחִינַת הַיָּסוּד שֶׁבְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּמוּבָא בְּסִפְר הַלְּקוּטִים' לְהָאֲרִיז"ל (דְּבָרִים ע' וסד) יַרְדֵּן סוּד יָסוּד דְּנוֹקְבָא וְכוּ' אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הִיא הַנוֹקְבָא וְהַיַּרְדֵּן יָסוּד.

מְצִינּוּ אֶצֶל בְּעֵז קֶדֶם שְׁבָא לְהַזְדַּוֵּג עִם רוּת (רוּת ג, ז) "וַיֹּאכַל בְּעֵז וַיֵּשֶׁת וַיֵּיטֵב לְבוֹ", וּמִבְּאֵר רַש"י "וַיֵּיטֵב לְבוֹ", עֶסֶק בְּתוֹרָה. נִרְאָה דְּיֵשׁ רַמֵּז שְׁבַע הַתִּקְשָׁר עִם הַיָּצָר טוֹב שֶׁבְּלָבוֹ "וַיֵּיטֵב לְבוֹ", קֶדֶם שְׁבָא לְהַשְׁפִּיעַ לַמַּלְכוּת אֶת הַחֲצִי שֶׁל הַקְּדֻשָּׁה, וְכִפִּי שֶׁבְּאֲרָנוּ לְעִיל שְׁבַע הִיָּה "גְּבוּר חֵיל", הַכּוֹבֵשׁ אֶת יָצָרוֹ, לָכֵן הוּא זָכָה לְהִיּוֹת הַיָּסוּד שֶׁמְשַׁפִּיעַ לַמַּלְכוּת. דְּלֵאחַר שְׂדוּחִים אֶת חֲצִי הַיָּצָר הָרַע בְּשִׁלְמוֹת נִתָּן לְהַשְׁפִּיעַ אֶת חֲצִי הַיָּצָר טוֹב בְּשִׁלְמוֹת. עֵינֵן בְּזֵהָר חֲדָשׁ (רוּת קה.) שֶׁהַכְּתוּב "וַיֵּיטֵב לְבוֹ" מְרַמֵּז שְׁבַע בָּא לְהַשְׁפִּיעַ לַמַּלְכוּת שֶׁהִיא בְּבַחֲיַת לַב.

יֵשׁ מְקַשִּׁים מְדוּעַ מֵדַת הַגְּבוּרָה נִקְרָאת בְּשֵׁם גְּבוּרָה. הִרִי גְבוּר מַסְמֵל אֶדָם שֵׁשׁ לוֹ כַּח לְפַעַל וּלְנַצַּח, וּמֵדַת הַגְּבוּרָה עֲנִינָה לְעַצֵּר וּלְצַמְצָם. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ, דְּרוֹאִים מֵהַמְשָׁנָה אֵיזָהוּ גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יָצָרוֹ, שֶׁהַגְּבוּרָה הִכִּי גְדוּלָה שְׂדוּרְשֵׁת הִכִּי הַרְבֵּה כַּח, הִיא לְכַבֵּשׁ אֶת הַיָּצָר שֶׁזָּה עֲנֵן שֶׁל צִמְצוּם וְעֲצִירָה. כִּךְ פְּעַלְתָּ הַגְּבוּרָה לְצַמְצָם וּלְעַצֵּר אֶת הַשֶּׁפַע, צְרִיכָה אֶת הַכַּח הַיִּתְרָה גְדוּל. וְעַל יְדֵי שְׂעוּצִים וּמְצַמְצָמִים אֶת מַה שֶּׁלֹּא צְרִיךְ, מְקַבְּלִים אֶת הַכַּח הַרַב לְהַשְׁפִּיעַ אֶת הַחֲצִי הַשְּׁנִי שְׂאוֹתוֹ צְרִיךְ. וְכֵן אֶדָם גְּבוּר שֶׁמְנַצַּח בְּמַלְחָמָה, הוּא עוֹצֵר וּמְצַמְצָם אֶת הַשֶּׁפַע הַשְּׁנִי וְכֵן הוּא נִהְיָ גְבוּר לְהַשְׁפִּיעַ אֶת מַה שֶׁמְשַׁפִּיעַ. וְעוֹד נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּכּוֹבֵשׁ אֶת יָצָרוֹ, מְרַמֵּז עַל הַצְּדִיק שֶׁהַפֵּךְ אֶת הַיָּצָר הָרַע לְטוֹב, וְכּוֹבֵשׁ פְּרוּשׁוֹ לְכַבֵּשׁ וּלְאַמֵּץ אֶת יָצָרוֹ שֶׁהִיָּה לְעֵזָר בְּעַבּוּדַת ה'.

הַקְּשָׁה הַרְה"ג ר' זְלִיג שְׂאֲרָף שְׁלִיט"א שְׁמוּבָא בְּסִפְר הַגְּלוּלִים' לְהָאֲרִיז"ל (פּרָק סד) שְׁמִי שְׂרָשׁ נִשְׁמָתוֹ מְשַׁרְשׁ הַגְּבוּרוֹת הוּא חֲזַק וְכֵן חֵיל, וּמִי שְׂרָשׁוֹ מֵהַחֲסִידִים הוּא חֵיל. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר (תִּיקוּנִים מז:) עַל הַכְּתוּב (שְׁמוֹת לב, יח) "קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה", שֶׁחֲלוּשָׁה הִיא חֲסֵד. וְהַקְּשָׁה מְדוּעַ הִיָּד הַשְּׂמַאלִית הִיא יָד קָהָה וְחֲלוּשָׁה, הִרִי הַגְּבוּרוֹת חֲזִיקִים יוֹתֵר מֵהַחֲסִידִים. וְנִרְאָה לְבָאֵר עַל פִּי דְּבָרֵינוּ דְּחֲזַק הַגְּבוּרָה הוּא עֲנֵן שֶׁל חֲכָמָה לְדַעַת לְעַצֵּר אֶת הַשְּׁנִי וְלֹא חֲזַק גּוֹפְנִי. דִּיכּוּלָּה לְהִיּוֹת יָד שְׂמַאל חֲלוּשָׁה אֲבָל מִתְּחַפְּמַת שִׂידַעַת אֵיךְ לְעַצֵּר אֶת הַשְּׁנִי. וּמֵה שֶׁהָאֲרִיז"ל אוֹמֵר הוּא שְׁמִי שֶׁהוּא מְשַׁרְשׁ הַגְּבוּרוֹת הוּא יוֹתֵר חֲזַק וְכֵן חֵיל, אֵיךְ הַכּוֹנֵה לְחֲזַק גּוֹפְנִי אֵלּא לְחֲזַק שְׂכָלִי שִׂידַעַת אֵיךְ לְנַצַּח בְּמַלְחָמָה. וְכֵן מוּבָא בְּסִפְר 'הַצּוּפֵן' מֵהַרְבֵּ זְמִיר כֵּהֵן שְׁלִיט"א שְׂאֵיל הַמַּסְמֵל אֶת מֵדַת הַגְּבוּרָה הוּא מְלֻשׁוֹן חֲזַק וּגְבוּרָה, כְּמוֹ שְׁכָתוּב "יֵשׁ לֵאל יָדִי", וּגְבוּרָתוֹ הִיא בְּקִרְבֵּנוּ, וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְּקִרְבָנִים מְסַמְלֹת אֶת הַשֶּׁפַע הַמֵּיחַ, כְּדַבְּאֲרָנוּ בְּמֵאֲמַר 'חוּטֵי הַחֲשַׁמֵּל מִתְּחַבְּרִים לְשְׁמִינִי', וְכַח הַגְּבוּרָה הוּא עֲנֵן שְׂכָלִי. וּבְסִפְר 'אֶלְפִי יִשְׂרָאֵל' מוּבָא שְׂאֵיל הוּא מְלֻשׁוֹן חֲזַק, כְּמוֹ שְׁכָתוּב "הֵייתִי כְּגֹבֵר אֵין אֵיל" וּגְבוּרָתוֹ הִיא בְּזֵה שֵׁשׁ לוֹ כַּח לְעַצֵּר אֶת זָרְעוֹ שֶׁלֹּא יֵצֵא לְבִטְלָה. וְרוֹאִים אֶת כַּח הַגְּבוּרָה בְּעֲצִירָה וּבְצַמְצוּם כְּדַלְעִיל. וְכֵן כַּל מְקוּם שְׁכָתוּב "חֲזַק וְאַמֵּץ" ס"ת ק"ץ הַמְּרַמֵּז עַל חֲתוּךְ הַגְּבוּרָה

כדלעיל, דחזק וגבורה זה לדעת לחתך את השפע ולצמצמו. וכן מצינו במשנה (בכורות לה.) שהאיל נקרא זכר של רחלים. ומבאר לדברינו שיש כאן רמז על האל שהוא בחינת הזכר שמשפיע למלכות שהיא בסוד רחל.

וכן נראה לבאר ענין התשובה שמיצינו בזהר (נשא קכב:) שענינה **תשובה**, להעלות את הה' אחרונה של שם הוי"ה בבחינת מיין נוקבין למעלה, וה' זו מסמלת את החצי התחתון, ובה שהאדם מעלה אותה הוא כפיכול משלים את מה שחסר מהחצי העליון. עין בספר 'תומר דבורה' (פ"א) שמבאר את הזהר תשובה ה' שעולה מהחצי התחתון של הה"א ששם יש פתח תחתון שעלול לפול לחיצונים, לחצי העליון של הה"א, היינו שנכנס בפתח הצר שעל יד גג הה"א ששם פתח התשובה, ועליה זו נעשית על ידי שעושה צרות וסגופים לעצמו. והם דברינו שהתשובה מעלה את החצי התחתון על ידי שפורש ממנו, למעלה לחצי העליון להשלים מה שחסר משם. ושני חצאי האות ה"א מרמזים על שני החצאים. וכן מצינו הוא אמינא בגמרא (יומא נט.) שהכהן גדול מזה את דם החטאת ביום הכפורים על חצי גבהו של מזבח הזהב ומבאר לדברינו דיש כאן רמז שהכפרה נעשית בנקדת החצי לכפר על מה שלקחו מהחצי העליון. וכן מובא ב'משנה ברורה' (תרה סק"ג) שנסח הכפרות חליפתי תמורתתי כפרתי הוא ר"ת **חתי"ך**, ומבאר לדברינו שמכפרים על מה שפגמו בשם חתי"ך החותך את שני החצאים כדלעיל.

מצינו במדרש (ילקוט דברים תתקנה) **משל לשנים שלוו מן המלך אחד פרע למלך, ואחד לא דיו שלא פרע אלא חזר ולוה, כך שמעון ולוי שניהם לוו בשכם כענין שנאמר "ויקחו שני בני יעקב שמעון ולוי אחי דינה". לוי פרע מה שלוה במדבר, שנאמר "ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לה". וחזר והלוה את המקום בשטים, שנאמר "פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן", שמעון לא דיו שלא פרע, אלא חזר ולוה שנאמר "ושם איש ישראל המכה".** רואים שהחוטא הוא בבחינת לונה מהקב"ה, והעושה תשובה הוא בבחינת פורע. ואם מוסיף מצוות מעבר למה שמחייב הוא בבחינת מלנה לקב"ה. ומבאר לדברינו דחוטא לוקח מהחצי העליון וצריך לפרע הלוואתו. והעושה תשובה מחזיר לחצי העליון את מה שלקח. ומי שמוסיף מעבר למה שמחייב כמו פינחס שדקר את זמרי, הוא מעלה מהחצי התחתון לעליון, והוא בבחינת מלנה לקב"ה שמעלה הכל למעלה, כפי שבארנו את דרגת הצדיקים.

כתוב (משלי כד, ד) **"ובדעת חדרים ימלאו כל הון יקר ונעים"**. נראה שיש כאן רמז שמי שרוצה למלאות את החדרים והחסרונות שפגם בחטאיו, יעסק בתורה, ובפרט למוד פנימיות התורה שהיא בבחינת דעת, ובה **"חדרים ימלאו"** וה"יקר" יתקן את הקרי.

מצינו בזהר חדש (איכה קיא:) **אמר לה קב"ה רחל, מה את מבכה, אמרה לפניו ולא אבכה, בני היכן הם, ומה חטאו לך, אמר לה הביאו צרתי לפני והכניסו אותה לביתי, מיד אמרה וכי אני לא עשיתי יותר שהכניסתי צרתי בביתי**, נראה לבאר על פי דברינו שהקב"ה אמר לרחל שבני ישראל חטאו בזה שאכלו מהחצי העליון שהוא בבחינת אשה צרה לחלק התחתון, כפי שבארנו לעיל שהחצי התחתון נקרא רחל והחצי העליון נקרא לאה. ורחל ענתה שהקב"ה צריך להתנהג מדה כנגד מדה כשם שהיא הכניסה את אותה צרה ממש שהיא לאה לביתה, וזה היה לשם שמים שלא לא תתביש, כך הקב"ה יסלח לבני ישראל שמכניסים חצי זה אף על פי שחוטאים בזה, ומדיק מלשון הזהר שמדבר על אותה **צרותי ממש**, וכן נראה **דצרותי** מרמז שמשם שרש כל הצרות שבעולם שבאות כתוצאה מהחטאים.

ובענין הצרות נראה להוסיף שמיצינו בגמרא (שבת יג:) שכל הצרות והיסורים נמשלים לאזמל שחוטך בבשר האדם. ונראה דיש כאן רמז שפנין שהאדם חוטא ונכנס בחצי העליון שלא שיך עכשו, הקב"ה מביא עליו יסורים על ידי מדת הדין והגבורה שפכיכול חותכת לו בספין מהחצי התחתון להשלים את מה שחסר מהחצי העליון, כדי שלא יחסר לו לעתיד לבא. [דבר זה השתלשל בגשמיות שעושים נתוח, וחותרים חלק מגוף האדם לצורך רפואתו וכן מובא בספר 'זרע קדש' שרופא נאמן בגימטריא שם **חת"ך**]. וכן אדם שיש לו צרות נקרא **אדם שבור** דאדם זה שברו לו וחתכו לו מהחצי התחתון שלו. וכן **אמלל** הוא מלשון תלוש וכרות, כמובא ברד"ק (תהלים ו, ג.) וכן **יסורים** מרמזים על **נסירה** שהיא חתוך. ומרמז בגמרא (כתובות סב.) **אמר רב, אנהה שוברת חצי גופו של אדם, דיסורים חותרים חותרים החצי של אדם. וכן עצב בהפוך אותיות בצע, דעצב בא כתוצאה מהבציעה.** וכן מובא בספר 'שבטי נחלתך' על הכתוב (דברים לב, ט) **"מחצתי ואני ארפא"**, שמחץ מרמז על חצי. והוסיף הרה"ג ר' אברהם אגסי שליט"א שהפתגם של נחום איש גמזו, **גם זו לטובה** בגימטריא חצי. ומבאר לדברינו שעל כל צרה אומרים גם זו לטובה, משום שהיא משלימה את מה שלקחנו מהחצי העליון. וכשאומרים גם זו לטובה ממתיקים את היסורים, כי נוגעים בשרשם האמתית. וכן שמעתי בשם הג"ר בנייהו שמואלי שליט"א על הכתוב (דברים יא, כו) **"ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה"**. ר"ת והקרן קיימת לו לעולם הבא. ומבאר לדברינו שהקללה והיסורים באים על האדם כדי לשמר לו את הקרן לעולם הבא. וכן **אמתלא"י** המסמלת את החצי העליון כדלעיל, מרמזת בהפוך אותיות בפסוקים (איוב ה, ז) **"הנה אשרי אנוש יוכיחנו אלוה ומוסר שדי אל תמאס"**. (משלי ג, יא) **"מוסר ה' בני אל תמאס ואל תקע בתוכחתו"**.

מובא ב'פרקי דרבי אליעזר' (א) **ארבע רוחות נבראו בעולם רוח פנות המערב, רוח פנות הצפון, רוח פנות המזרח, רוח פנות דרום וכו', רוח פנות צפון משם החשך יצא לעולם, רוח צפון בראו ולא גמרו, שאמר כל מי שהוא אומר שהוא אלוה יבא ויגמור את הפנה הזאת וידעו שהוא אלוה, ושם הוא מדור למזיקין ולזנועות והרוחות והשדים והברקים והרעמים ומשם רעה יוצאה לעולם שנאמר "מצפון תפתח הרעה על כל ישבי הארץ"**. נראה דיש כאן רמז שצד צפון המסמל את הגבורה הוא שבור ולא גמור, דגבורה היא בחינת שבור.

מְצִינּוּ בַגְמָרָא (גיטין ז.) **אם רואה אדם שמזונותיו מצמצמין יעשה מהן צדקה, ומבאר לדברינו דאם אדם רואה** שמשמים חותכין לו מהחצי התחתון ומזונותיו מצמצמין, יעשה מהם צדקה ויחתך עוד מהחצי שלו, כדי שישלים את מה שלקח מהחצי העליון, ויחזר לקבל את החצי התחתון בשלמותו, כמובא בגמרא שם ששוב אין מראין לו סימני עניות. וכן כתוב (דניאל ד, כד) **"והטאך בצדקה פרק ועוניתך במחו ענין הו תהנה ארכה לשלותך"**.

וכן נראה לבאר הטעם שדרך המלך ומלך המשיח הם אלו שסובלים יסורים כדי לכפר עוונות ישראל, כמו שכתוב (איכה ד, כ) **"רוח אפינו משיח ה' נלכד בשחיתותם"**, דוד ומשיח שבאים מלאה שרשם מהחצי העליון גדלקמן, לכן הם סובלים עבור כל אלו שנכנסו לחצי העליון ולקחו משם דרך הרע. וכן מובא בכתבי הרמ"ע מפאנו (מאה קשיטה לב) שהצדיקים סובלים את עונות ישראל עבור השכינה בסוד מוך שהתקינה לנדתה, ובארנו לעיל שדם נדה מרמז על השפע של החצי העליון, והצדיקים סובלים לקנח את הדם שיוצא בגלל החטאים. וכן מצינו בזהר (בלק קצז) **בשעה שהשכינה עולה ללקט ענוגים וכסופים [היינו להתיחד עם קב"ה], ומום נמצא למטה, אז מגיעה אצלה טפה של חרדל, ומיד סרה ויושבת עליה ימים במנין**. וכן בגזירת המן מצינו בגמרא (מגילה טו.) **"ותתחלחל המלכה"**, מאי **"ותתחלחל"** רב אמר, **שפרסה נדה**. וכן הכתוב שנגמר על משה (שמות לב, לב) **"ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת"** בגימטריא חצי דמשה היה מוכן למסור נפש בשביל כפרת ישראל, וכביכול לתת את כל החצי שלו למטה בשביל זה. והוסיף הרה"ג ר' ציון דוד סיבוגי שליט"א **שמש"ח בגימטריא קורבן, ומלך המשיח בגימטריא תמיד**, לרמז שהמשיח הוא בבחינת **קרבן תמיד** לסבל עונותיהם של ישראל. ומבאר על פי דברינו לעיל שקרבן תמיד התחלק לשנים בבקר ובערב כנגד שני החצאים, ובנקדה זו נדרשת הכפרה.

מְצִינּוּ במשנה (אבות ג, טו) הוא היה אומר הכל נתון בערבון ומצודה פרוסה על כל החיים החנות פתוחה והחונני מקיף. ומפרש הרע"ב ומצודה פרוסה יסורים ומיתה, החנות פתוחה ובני אדם נכנסים ולוקחים משם בהקפה, והחונני מקיף ומאמין לכל הבא ליטול, כך בני אדם חוטאים בכל יום והקדוש ברוך הוא ממתין להם עד בא עתם. נראה דהלשון ומצודה פרוסה מרמזת שהמצודה נמצאת בנקדת החצי שהיא בבחינת פרוסה ללכד את אלו שנכנסים בחצי העליון.

וגם כאן רואים את רחמיו של הקב"ה דמובא ב'אוצרות חיים' להאריז"ל (אונאה ב, ג) שהקב"ה יצר את החלקה בעולמות באופן שאי אפשר לחלק את השפע לחצי חצי ממש, והחצי התחתון תמיד לוקח קצת מהחצי העליון בסוד אונאה, וכיון שאונאה מתרת עד שתות הקב"ה אינו מקפיד על כך. ונביא חלק מדבריו: **נבאר עתה בחינת אונאה שהוא בחסד הנוגע אל הת"ת של ז"א בבחינת היותה הו"ה פשוטה בלתי מלוי וכו', ומתחלק ח' נקודות למעלה מכסים וי"ח נקודות למטה בגלוי. וטעם הדבר הוא שהתחוננים שהם המרבים ינצחו את העליונים שהם מעטים והם יקחו את העדף שהם הב' נקודות היתרות בהתחלקם לג' שלישים ח' למעלה וח' בשליש אמצעי וח' בשליש תחתון נשארו ב' לתשלוש כ"ו ואלו ב' העודפים יקחו התחוננים שהם הרבים וכו'. נמצא כי היות הבחינה הא' שהוא ח' נקודות מכסים למעלה וי"ח מגלות למטה הוא נקרא אונאה פחות משתות וזה סדר הוא תמיד. ויש פעמים שיש אונאה יותר משתות והוא מציאות הנה שמתגלה גם שליש עליון כלו היורד למטה וענין זה מתבטל אחר זמן ונקרא בטול מקח לפי שאינו מתקים. וכן מצינו בזהר (חקת קפ: עם פירוש 'מתוק מדבש') שמסבת עונות ישראל המלכות מקבלת מהגבורות דז"א, ואז היא נקראת אונאה. ומבאר לדברינו שהעונות לוקחים מהחצי העליון שהגבורה חתכה ונשארה בז"א, וחל על זה דין אונאה.**

מְצִינּוּ במדרש (פסיקתא רבתי יא) **"אל גנת אגוז"** אמר רבי יהושע בן לוי הגנה שאני גוזז אותה, כל שעה אמות העולם חוטאים ואני מאריך רוחי עמהם, אבל ישראל איני מקיף להם, אלא חטאו מיד אני גוזזם, אף על פי כן כל דבר שהוא נגזז מיד הוא מחליף ומשבח, אמר הקדוש ברוך הוא אף על פי שגזזתי אותם, מיד הרביתי אותם יותר ממה שהיו. רואים שהחטא הנמשל לאגוז מרמז על הגזיזה, שהחוטא נגזז מארץ החיים, וגזיזה זו היא לטובתו. ומבאר לדברינו דגזיזה מכפרת על החטא ומתקנת אותו.

מְצִינּוּ בגמרא (שבת לב:) **תנא דבי ר' ישמעאל בשביל דברים שצויתי אתכם בימות החמה ולא עשיתם יגזלו מכם מימי שלג בימות הגשמים, ואם נותנים מתברכים שנאמר וכו' והריקתי לכם ברכה עד בלי די מאי עד בלי די עדי שייבלו שפתותיכם מלומר די**. נראה לבאר הגמרא על פי דברינו בשביל דברים שצויתי אתכם בימות החמה, המרמזים על מדת הגבורה שנומזת בימות החמה שהם בבחינת אש, היינו שהייתם צריכים להשתמש במדת הגבורה לצמצם השפע שלכם ולחתך ממנו תרומות ומעשרות וכו' ולא עשיתם, יגזלו מכם מימי שלג בימות הגשמים, יחתכו לכם מהחצי התחתון של השפעת הגשם. וממשיכה הגמרא שאם יעשו כמו שצריך תהיה ברכה עד בלי די. נראה דיש כאן רמז על שם שדי שהוא שם הגבורה שחותך לשני חצאים על די שאומר די גדלעיל. ואם חס ושלוש חוטאים הוא עושה דין בזה שחותך מחצי החסדים. ואם לא חוטאים הוא משפיע עד בלי די היינו שלא אומר די, ונותן את הברכה בשלמותו, וכן הכתוב (מלאכי ג, י) **"והריקתי לכם ברכה עד בלי די"** ר"ת **בוע"ל**, דהשפעה זו היא השפעת היסוד בשלמותו. וכן רואים במסכת תענית שאם לא יורד גשם, עושים סדר תעניות. ומבאר לדברינו דתענית מעלה את החצי התחתון להשלים לעליון, ואז אפשר לזכות לגשם.

מוֹבָא בְּרַבְנֵי בְּחַיִי (בראשית מג, יז) לְפִיכֶךָ הַתְּפִלָּל בְּאֵל שְׁדֵי מִי שְׁאֵמַר לְעוֹלָם דִּי יֵאמַר לְצְרוּתֵי דִי. רואים שיעקב התפלל שהשם שְׁדֵי יֵאמַר דִּי לְצְרוּתֵיו, דְּעֵנְיָנִים אֵלוּ שְׁיָכִים לְשֵׁם זֶה לְפִי אִפְּן הַחַתוּךְ שְׁלוֹ, לְפִי הַמְּקוֹם שֶׁהוּא אוֹמֵר דִּי. עַיִן בְּזֵהר (בראשית נב.) שְׁקִטְרוּג הַשְּׁטָן גּוֹרֵם שֶׁהַמְּלָכוֹת מִתְּחַלְקֶת לְשְׁנֵי חֲצָאִים בְּאִפְּן שֶׁהַחֲסָדִים אֵינָם יוֹרְדִים לְמַטָּה.

מְצִינּוּ בְּגִמְרָא (כתובות כח:) כִּיצַד 'קִצְצָה' אַחַד מִן הָאֲחִין שֶׁנִּשְׂא אִשָּׁה שְׂאִינָה הוֹגְנַת לוֹ, בְּאִין בְּנֵי מִשְׁפָּחָה וּמְבִיאִין חֲבִית מְלֵאָה פְּרוֹת, וְשׁוֹבְרִין אוֹתָהּ בְּאִמְצַע רַחְבָּה, וְאוֹמְרִים, אַחִינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל שְׁמַעוּ אַחִינוּ פְּלוֹנִי, נִשְׂא אִשָּׁה שְׂאִינָה הוֹגְנַת לוֹ, וּמְתִירָאִין אָנוּ שְׁלֵא יִתְעַרְבּ זָרְעוֹ בְּזַרְעֵנוּ, בּוֹאוּ וּקְחוּ לְכֶם דּוּגְמָא לְדוֹרוֹת, שְׁלֵא יִתְעַרְבּ זָרְעוֹ בְּזַרְעֵנוּ". וְזוֹ הִיא 'קִצְצָה'. נִרְאָה דְלָכוּן שֶׁבְּרוּ חֲבִית וְקָרְאוּ לְזֶה קִצְצָה לְרַמֵּז שְׂאֵדָם זֶה פָּגַם בְּבַחֲנֵינָת הַחַתוּךְ וְהַקְצִיצָה שְׁלוֹ וְנִכְנַס לְמַקוֹם הַחִיצוֹנִים.

מְצִינּוּ בְּרַש"י (סוטה ז: ד"ה וקטליאות) שְׁיִשְׁנוּ תַכְשִׁיט שְׁשֵׁמוּ קִטְלָא שְׁצוּרְתוֹ כְּצוּרַת חֲצִי עֵגוּל, וּבְתַכְשִׁיט זֶה הָאִשָּׁה סוֹגְרַת אֶת חֲלוּקָה לְצִנְיָעוּת. נִרְאָה דְתַכְשִׁיט זֶה צוּרְתוֹ כְּחֲצִי עֵגוּל וְשֵׁמוֹ קִטְלָא, לְרַמֵּז שְׂאֵם הָאִשָּׁה פּוֹגְמַת בְּצִנְיָעוּת הִיא נִכְנַסַת לְחֲצִי הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּבַחֲנֵינָת מִיתָה, דְקִטְלָא מְרַמֶּזֶת עַל מִיתָה. וְכֵן קִטְלָא בְּגִימְטְרִיא סְכִינּוּ הַמְרַמֶּזֶת עַל חַתוּךְ הַגְּבוּרָה לְשְׁנֵי חֲצָאִים.

מוֹבָא בְּסִפְר הִירְאָה' לְרַבְנֵי יוֹנָה שְׁצָרִיךְ לְהַשְׁחִיז אֶת הַסְּפִין לְכַבּוּד שְׁבַת, דְסְפִין חַד מְבִיא שְׁלוֹם בֵּית. וּבְסִפְר 'טַעְמֵי הַמְּנַהֲגִים' (ע' קיז) מוֹבָא שְׁסִפִין חַד הוּא סְגֵלָה לְפִרְנָסָה שְׁבָאָה מִשֵּׁם חַת"ך. וּמְבִאָר לְדְבָרֵינוּ דְסְפִין חַד לְשַׁבַּת מְעוֹרָר אֶת הַסְּפִין הָעֲלִיּוֹן שְׁיִהְיֶה חַד וְיַחַתְךָ אֶת הַשְּׁפַע לְשְׁנֵי חֲצָאִים שׁוּיִם, בְּאִפְּן שֶׁהַמְּלָכוֹת לְמַטָּה תִּקְבַּל אֶת כָּל הַחֲצִי הַתְּחַתּוֹן וּמְמִילָא זֵאת סְגֵלָה לְפִרְנָסָה וְלְשְׁלוֹם בֵּית, דְזֵאת צוּרַת הַזּוּיִג הַמְּשֻׁלָּם. מַה שְׂאִין כֵּן סְפִין פָּגוּם שְׂאִינוּ חוֹתְךָ יִשְׂרָאֵל יִכּוֹל לְעוֹרָר גַּם לְמַעְלָה חַס וְשְׁלוֹם שְׁלֵא יַחַתְכוּ יִשְׂרָאֵל, וְדָבָר זֶה מְבִיא יְסוּרִים כְּדִלְעִיל. וְכֵן מְצִינּוּ אֵצֶל יַצְחָק שְׂאֵמַר לְעַשׂוּ לְהַשְׁחִיז אֶת הַסְּפִין קוֹדָם שְׁיִבְרַכְהוּ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בראשית כז, ג) "וְעַתָּה שְׂא נָא" וּמְבִאָר רַש"י "שְׂא נָא" לְשׁוֹן הַשְּׁחִיזָה, חַדְד סְפִינְךָ וְשַׁחַט יָפָה, דְבִרְכַת יַצְחָק הַמְּסַמְלֶת אֶת הַשְּׁפַעַת הַגְּבוּרָה בְּאֵה דְרַךְ סְכִינּוּ חַד. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְר 'קְרָבֵן שְׁבַת' (א, ז) בְּשֵׁם סִפְר 'תְּקוּנִים יְשִׁנִים' יֵשׁ סְכִינּוּ חַד מְצַד הַקְּדוּשָׁה בְּלֵי שׁוּם פְּגִימָה וְהוּא גְּבִירָאֵל וְכוּ', וְיֵשׁ סְכִינּוּ פָּגוּם סְמָאֵל הַרְשָׁע וְכוּ', וְלָכוּן אֵין מְהִרָאֵי לְאֹכֵל אֲכִילָה בְּשַׁבַּת בְּסְפִין פָּגוּם כִּי הֵם תְּרַתֵי דְסְתִירֵי אֵהֲדִי.

הַבְּאֵנוּ לְעִיל מ'שַׁעַר הַפְּנוֹנוֹת' לְהֵאָרִיז"ל (ר"ה ח"ב ע' רסד) שְׁשִׁנִים מְסַמְלוֹת אֶת שְׂרַשׁ מַדַּת הַגְּבוּרָה, וּבִאָרְנוּ שֶׁשְׁנַיִם מִתְּחַלְקוֹת לְחֲצִי חֲצִי, לְרַמֵּז עַל חַתוּךְ הַגְּבוּרָה לְשְׁנֵי חֲצָאִים. נִרְאָה דְלָכוּן שְׁנֵי הַכְּלָב גְּדוּלוֹת בְּצוּרָה לֹא יִשְׂרָה כְּשֶׁאֶחָד לְמַעְלָה וְאֶחָד לְמַטָּה, כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא (מ"ק י, י), דְכְּלָב מְסַמֵּל אֶת הַסְּטְרָא אַחְרָא שְׁחוֹתְךָ בְּצוּרָה לֹא יִשְׂרָה וְגוֹרֵם יְסוּרִים.

מְצִינּוּ בְּזֵהר (הקדמה ז:) "וַיֵּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם" כָּאֵן הַסוּד לְהַבְּדִיל בֵּין מַיִם עֲלִיוֹנִים לְתַחַתּוֹנִים בְּסוּד הַשְּׁמָאֵל וְכוּ' כְּאִשְׁרֵי הַתְּעוֹרָר הַשְּׁמָאֵל הַתְּעוֹרָרָה מְחַלְקַת, וּבְאִוְתָהּ מְחַלְקַת הַתְּחִזְקָה הָאֵשׁ שֶׁל הַרְגֵז וְיִצְא מְמַנָּה מְאִוְתָהּ מְחַלְקַת גִּיהֵנָם. רואים שְׁמַדַּת הַגְּבוּרָה שֶׁהַתְּעוֹרָרָה בַּיּוֹם הַשְּׁנֵי שֶׁל בְּרִיאַת הָעוֹלָם חֲלָקָה בֵּין הַמַּיִם הָעֲלִיוֹנִים לְתַחַתּוֹנִים. וּמְבִאָר לְדְבָרֵינוּ דְמַדַּת הַגְּבוּרָה מְחַלְקַת לְחֲצִי חֲצִי לְכֵן הִיא חֲלָקָה אֶת הַמַּיִם לְשְׁנֵי חֲצָאִים, בְּאִפְּן שְׁחֲצִי יִשְׂאָר לְמַעְלָה וְחֲצִי יִרְדַּ לְמַטָּה. וְחֲלָקָה זֹאת הִיא עֲשֵׂתָה דְרַךְ הַרְקִיעַ שְׁמַסְמֵל אֶת זְעִיר אֲנָפִין, כְּדְבִאָרְנוּ בְּמֵאָמַר 'חֲשַׁמֵּל צְדִיק'. דְשֵׁם הַמְּקוֹם שֶׁהִיא עוֹשָׂה אֶת הַחֲלָקָה בֵּין רַחַל לְלֵאָה. וְכֵן לְהַב הַמְּסַמֵּל סְכִינּוּ וְאֵשׁ, מְרַמֵּז בְּתַבַּת לְהַבְּדִיל. וְכֵן הַפְּתוּב (בראשית א, ו) "יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם" ר"ת בְּגִימְטְרִיא גְבוּרָה. וְכֵן מְחַלְקַת אוֹתִיּוֹת מְתַלְקַח, דְכָל הַמְּחַלְקוֹת שְׁיֵשׁ בְּעוֹלָם מְתַעוֹרְרוֹת דְרַךְ מַדַּת הַגְּבוּרָה שֶׁהִיא בְּבַחֲנֵינָת אֵשׁ, וְדַרְכָּה לְחַלֵּק וְלְהַפְרִיד כָּל דְבָר.

וְעוֹד רואים מֵהַזֵּהר שֶׁמְהֵאֵשׁ הַזֵּאת שֶׁל הַגְּבוּרָה שְׁעֲשֵׂתָה אֶת הַחֲלָקָה, נִבְרָא אֵשׁ הַגִּיהֵנָם. נִרְאָה דִישׁ כָּאֵן רַמֵּז שְׁחַלְקָה זֹאת יוֹצְרַת אֶת הַגִּיהֵנָם הַיּוֹת שֶׁהִיא מְצַרִיכָה אֶת הַגִּיהֵנָם לְכַפֵּר עַל אֵלוּ שְׁנִכְנַסִים לְחֲצִי הָעֲלִיּוֹן. וְכֵן גִּיהֵנָם בְּגִימְטְרִיא חֲצִי דְתַכְלִית הַגִּיהֵנָם הִיא לְכַפֵּר עַל אֵלוּ שְׁלֹקְחִים מֵהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן. וְכֵן מוֹבָא בְּמִדְרַשׁ (הובא ב'ראשית חכמה' שַׁעַר הִירָאָה פ"ב) שֶׁהַמְּלָאךְ שְׁמַעֲנִישׁ אֶת הָאָדָם בְּחַבּוּט הַקְּבֵר, חֲצִיו אֵשׁ.

וּמְרַמֵּז בְּגִמְרָא (גיטין ז:) תְּנָא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל כָּל הַגּוֹזֵז מִנְכֶסֶיו וְעוֹשֵׂה מִהֵן צְדָקָה נִצַּל מְדִינָה שֶׁל גִּיהֵנָם מְשַׁל לְשִׁתֵי רַחֲלוֹת שֶׁהֵיוּ עוֹבְרוֹת בְּמַיִם אַחַת גְּזוּזָה וְאַחַת אֵינָה גְּזוּזָה עֲבָרָה וְשְׂאִינָה גְּזוּזָה לֹא עֲבָרָה, שְׁתֵי רַחֲלוֹת מְרַמְזוֹת עַל שְׁתֵי בַחֲיֵנוֹת רַחַל, אֵלוּ שְׁנוֹתָנִים צְדָקָה וְגוֹזְזִים אֶת הַחַתוּךְ שְׁלָהֶם כְּמוֹ שְׁצָרִיךְ, הַחֲצִי הַתְּחַתּוֹן שְׁלָהֶם שְׁנִקְרָא רַחַל עוֹבֵר בְּשְׁלוֹם אֶת הַמַּעְבָּר בֵּין מַיִם לְמַיִם, וְאֵלוּ שְׂאִינָם נוֹתְנִים צְדָקָה הַחֲצִי הַתְּחַתּוֹן שְׁלָהֶם שֶׁהוּא בַחֲנֵינָת רַחַל אֵינוֹ עוֹבֵר בְּשְׁלוֹם אֶת הַמַּעְבָּר בֵּין מַיִם לְמַיִם וְנִכְנַסִים לְגִיהֵנָם.

מְצִינּוּ בְּגִמְרָא (ברכות טו:) שֶׁהַפְּתוּב (תהילים סח, טו) "בְּפִרְשׁ שְׁדֵי מְלָכִים בְּהַ תְּשַׁלֵּג בְּצַלְמוֹן" מְדַבֵּר עַל הַגִּיהֵנָם. וְכֵן "בְּפִרְשׁ שְׁדֵי מְלָכִים בְּהַ תְּשַׁלֵּג בְּצַלְמוֹן" ס"ת גִּיהֵנָם, נִרְאָה דְכְּתוּב זֶה מְרַמֵּז עַל הַחֲלָקָה שֶׁל חֲצִי חֲצִי שְׁנַעֲשִׂית בְּזַעִיר אֲנָפִין. "בְּפִרְשׁ" פְּרוּשׁוֹ גַם לְחַתְךָ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (איכה ז, ד) "שְׂאֵלוּ לְחֵם פִּרְשׁ אֵין לְהֵם". וְשֵׁם שְׁדֵי מְסַמֵּל אֶת מַדַּת הַגְּבוּרָה שְׁחוֹתְכַת לְשְׁנֵי חֲצָאִים, וּמְלָכִים מְרַמֵּז עַל הַמְּלָכוֹת, וְהַפְּתוּב מְרַמֵּז "בְּפִרְשׁ שְׁדֵי מְלָכִים", כְּשֵׁשׁ שְׁדֵי חוֹתְךָ אֶת הַהַשְּׁפָעָה שְׁיִוְרְדַת לְמַלְכוּת, פְּעֵלָה זֹאת יוֹצְרַת אֶת הַגִּיהֵנָם לְאֵלוּ שְׁיִכְנַסוּ בְּחֲצִי הָעֲלִיּוֹן. וְלָכוּן הַפְּתוּב מְרַמֵּז עַל גִּיהֵנָם שֶׁל שְׁלֵג, דְשְׁלֵג מְסַמֵּל אֶת הַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן כְּדִלְעִיל, וּמִי שְׁנִכְנַס בְּחֲצִי הָעֲלִיּוֹן נִכְנַס בְּגִיהֵנָם שֶׁל שְׁלֵג. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְר 'סוּד הַבְּרִיאָה' שְׁגִיהֵנָם הוּא מְלִשׁוֹן גִּי חֲנָם, הֵינּוּ עִמָּךְ הַחֲנָם, וּנְבִאָר לְקַמֵּן שֶׁהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן שְׁיִוְרַד דְרַךְ הַקְּלָפָה נִקְרָא חֲנָם עַל שֵׁם שֶׁהַקְּלָפָה נוֹתְנַת בְּחָנָם גַּם אִם לֹא מַגִּיעַ לְאָדָם.

כְּתוּב (ישעי' מד, טז) "חֲצִיו שְׂרָף בְּמוֹ אֵשׁ עַל חֲצִיו בְּשֵׁר יֵאֲכַל יִצְלָה צְלִי וְגו' וְשִׂאֲרִיתוֹ לְאֵל עֲשֵׂה לְפִסְלוֹ". הַפְּתוּב מְדַבֵּר עַל עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, שְׁלֹקְחִים עַץ וּמְחִצִיו עוֹשִׂים פִּסֵּל וְאֶת חֲצִיו הַשְּׁנֵי שׁוֹרְפִים בְּאֵשׁ לְצִלוֹת לְהֵם בְּשֵׁר. נִרְאָה דְלָכוּן

הפתיב נוקט לשון חצי, ומציג "חצי שרף במו אש" להמז שהחוטאים שורפים בחטאייהם את החצי העליון שלהם באש הסטרא אחרא וגורמים לעצמם שאחר כך צריכים להכנס לתוך האש הזו בגיהנם לתקן מה שחטאו. וכן נראה דיש רמז בכתוב (דברים לב, כג) "אספה עלימו רעות חצי אכלה בם" שפירושו אם אדם חוטא "חצי אכלה בם". וכן מובא בכתבי הגרמ"מ משקלוב (משנת חסידים' רכה) שפסוק זה מרמז על חצי שם שדי המסמל את היסוד.

מצינו בגמרא (שבת קד.) שהגיהנם מבקש שהקדוש ברוך הוא יתן לו את ישראל והקדוש ברוך הוא עונה לו ה'ללו זרעו של יצחק, לכן אינם נכנסים לגיהנם. ומבאר לדברינו דכיון שישראל דבקים במדת הגבורה של יצחק המחלקת לשני חצאים ואינם נכנסים לחצי העליון, ניצולין מדינה של גיהנם.

מצינו בגמרא (עירובין יט.) **אמר רבי ירמיה בן אלעזר, שלש פתחים יש לגיהנם, אחד במדבר, ואחד ביים, ואחד בירושלים.** ומבאר לפי דברינו לעיל שהים מסמל את החצי העליון, ומצינו בזהר (פקודי רלו:) שמדבר הוא מקום של רוח הטמאה בעולם, לכן במקומות אלו יש פתח לגיהנם למי שלוקח מהחצי העליון. וכן ירושלים שמזוגת יסוד ומלכות היא מקום החתוך כדלעיל, ומי שפוגם בחתוך נכנס לגיהנם.

מצינו בגמרא (סנהדרין קי.) **אמר רבי חמא ברבי חנינא שלש מטמוניות הטמין יוסף במצרים, אחת נתגלתה לקרח, ואחת נתגלתה לאנטונינוס בן אסורוס, ואחת גנוזה לצדיקים לעתיד לבוא.** נראה דמטמוניות אלו שיוסף היסוד הטמין, מסמלים את החצי העליון שנטמן ביסוד לתת שכר לעתיד לבא. לכן חלק ממטמון זה טמון לצדיקים לעתיד לבא, וכן נראה שהחלק שהתגלה לאנטונינוס שהיה קיסר רומי, מסמל את היניקה שיש לאמות העולם מחצי זה דרך היסוד דקלפה, דאנטונינוס היה מזרע עשו המסמל את היסוד דקלפה שיונק מבחינת לאה כדלעיל. והחלק שהתגלה לקרח מסמל את החלק שמתגלה לצדיקים שמקבלים בעולם הזה את שני החצאים, דקרח בתחלה היה צדיק. וכשחטא נפל לגיהנם יחד עם כל רכושו לסמל שהגיהנם תובע את החצי העליון ממי שלוקח משם בעולם הזה. וכן מצינו בגמרא (פסחים קיט.) **אמר רבי לוי, משאוי שלש מאות פרוטות לבנות היו מפתחות בית גנזיו של קרח.** ורואים שמפתחות העשר היו על פרוטות לבנות, לסמל שהוא שיך לחצי העליון שגנזו בצבע הלבן. ובספר 'עיני העדה' מבעל ה'שבט מוסר' מביא מדרש שקרח התעשר ממכירת לבנים ליהודים במצרים בזמן השעבוד. ושבו רואים קשר לצבע הלבן שגנזו בלבנים.

מצינו ברש"י על הפתיב (בראשית ט, כא) **"וישכר ויתגל בתוך אהלה"** שהמלה אהלה מרמזת על חטא היין של נח ועל חטא היין של עשרת השבטים שבגללו גלו מן הארץ. נראה דאהלה אותיות לאה ה', ומרמז על כך שגנזו לחצי העליון שהוא בבחינת לאה והוא שיך לאות ה' ראשונה של שם הנו"ה. ולכן בחטא היין דוקא נרמז דבר זה, דבארנו במאמר 'חשמל דם' שיין מסמל את העטרה שביסוד, והעליה לחצי העליון נעשית דרך העטרה שביסוד דקלפה שהיא בבחינת יין. וכן מובא ב'אוצרות חיים' להאר"ז (רחל ולאה פ"ד) שמקום החבור בין רחל ולאה הוא ב'סוד יין. וזה לשון הזהר (נח עג.) **"ויתגל גלה פרצת העולם שהיתה סתומה בתוך אהלה פתוב בה"א, ועל זה פתוב ואל תקרב אל פתח ביתה"** בתוך אהלה של אותו פך. ובפרוש 'מתוק מדבש' שם שגלה פרצת העולם שהיתה סתומה היינו מקום הנוקבא דקלפה, רואים שגנזו בחטאו למקום הנוקבא דקלפה, והבאנו לעיל מה'שער הפסוקים' להאר"ז (ויצא ע' עג) שלאה מסמלת את לילית הנוקבא דקלפה, וכפי שבארנו שהשפעתה יורדת דרך הקלפה.

כתוב (בראשית י, כה) **"שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ"** נראה דפלג שנקרא על שם דור הפלגה מרמז בשמו שהחטא של דור הפלגה היה בחצי, שגנזו בחצי העליון של היסוד ורצו להוריד שפע דרך החיצונים, כמובא ב'ספר הלקוטים' להאר"ז (נח ע' מא) שמגדל דור הפלגה היה בבחינת יסוד, והם נסו למשך שפע מהקדשה לקלפה דרך המגדל. ולכן פלג נקרא על שם דור הפלגה, דפלג סמל בשמו את סוד החצי, וכן מובא ב'חזקוני' שמפלג נפלגו חיי האנשים וחייו רק מחצית משנות חיי הראשונים. ומבאר לדברינו דדור הפלגה שפגמו בחצי גרמו את הענש הזה.

ומרמז במדרש (ב"ר לח, ו) **"ודברים אחדים"** שאמרו דברים חדים על ה' אלהינו ה' אחד, ועל אחד היה אברהם בארץ, אמרו אברהם זה פרדה עקרה אינו מוליד, ועל ה' אלהינו אמרו לא כל הימנו לבור לו את העליונים ולתן לנו את התחתונים, אלא באו ונעשה לנו מגדל ונעשה עבודת פוכבים בראשו, ונתן חרב בידה ותהא נראת פאלו עושה עמו מלחמה. היינו שאמרו דברים חדים פסכין לחתך שפע מהחצי העליון, ולכן היו להם טענות על אברהם שאינו מוליד להשפיע להם את החסדים מהחצי העליון ששייכים לשרש של אברהם, ולכן היו להם טענות על ה' אחד שחותך את השפע בסכין חד, ומחלק בין העליונים לתחתונים, ולכן רצו לתת חרב בראש המגדל שתחתך להם שפע מהחצי העליון.

מובא במהרש"א (פסחים קיח.) שכ"ו דורות שהיו מבריאית העולם עד מתן תורה הם כנגד שם הו"ה שהוא בגימטריא כ"ו, ונח שהיה בדר ה' תקן את האות י' של שם הו"ה, ופלג שהיה ה' דורות אחרי נח תקן את האות ה' ראשונה של שם הו"ה, וכשחטאו דור הפלגה הפרידו בין האותיות י"ה לו"ה, וזה סוד הפסוק שהזכרנו (בראשית י, כה) **"שם האחד פלג כי בימיו נפלגה הארץ"**. ומבאר לדברינו שהפסוק הזה מרמז על הפגם בחצי העליון שגנזו באותיות י"ה של שם הו"ה, שלקחו שפע מהחצי העליון דרך החיצונים וגרמו פרוד בין י"ה לו"ה, שלא יהיה שפע בצד הקדשה. ועוד נראה שפלג נקרא פלג, כיון שממנו יצאו אברהם ויצחק ויעקב שעושים את החלקה לשני חצאים.

מְצִינּוּ בַגְמָרָא (קידושין מ:): **יִרְאֶה אָדָם עֲצָמוּ כְּאֵלוֹ חֲצִי חֲצִי וְחֲצִי זָכָאִי, עֲשֵׂה מִצְוָה אַחַת אֲשֶׁרְיָ שֶׁהֲכָרִיעַ עֲצָמוּ לְכַף זְכוּת, עֲבַר עֲבָרָה אַחַת אוֹי לוֹ שֶׁהֲכָרִיעַ אֶת עֲצָמוּ לְכַף חוֹבָה. וְכֵן שָׁם עֲשֵׂה מִצְוָה אַחַת אֲשֶׁרְיָ שֶׁהֲכָרִיעַ אֶת עֲצָמוּ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם לְכַף זְכוּת, עֲבַר עֲבָרָה אַחַת אוֹי לוֹ שֶׁהֲכָרִיעַ אֶת עֲצָמוּ וְאֶת כָּל הָעוֹלָם לְכַף חוֹבָה. צְרִיךְ לְהִבִּין אֵיךְ שִׁינְךָ שֶׁמַּעֲשֶׂה קָטָן שֶׁל אָדָם אַחַד מְכַרֵּעַ אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ, וְיָמָה הַעֲנִינְךָ שֶׁל הַמִּשְׁקָל הַזֶּה שֶׁשׂוֹקֵל אֶת הַזְּכִיּוֹת וְהַחֻבּוֹת מֵהַיּוֹתֵר כְּבֵד. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְּכָל אָדָם שֶׁחוֹטֵא לֹקַח מִהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן, וְכִשְׁעוֹשֶׂה תְּשׁוּבָה הוּא מַחֲזִיר מִהַחֲצִי הַתַּחְתּוֹן לְעֲלִיּוֹן, לְכֵן שׂוֹקְלִים בְּמִשְׁקָל לְרֵאוֹת אִם אֵין הוּא נִכְנָס בְּחֲצִי שֶׁל הַקְּלֶפֶה, וְאִז הוּא זָכָאִי. וְכֵן שׂוֹקְלִים אֶת כָּל הָעוֹלָם בְּאִפְסָן כְּלָלִי, אִם הַצְּדִיקִים הִרְבּוּ בְּמִצְוֹת וְהִשְׁלִימוּ מֵהַשְׁרָשָׁעִים לְקַחוּ מִהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן.**

וְכֵן מְצִינּוּ בַזְהַר (תיקונים קכח): **מִשְׁקָל מִצַּד הָאוֹת ו', שְׁנֵי מֵאֲזֵנֵי הַשֶּׁקֶל הֵם ה' ה'.** רואים שהזהר למד שמשקל מסמל את האות ו' של שם הוי"ה, ושני מאזני השקל מסמלים את שתי אותיות ה' של שם הוי"ה. ומבאר לדברינו שהמשקל שוקל בין שני החצאים של האות ו' לראות שלא לקחו מהחצי העליון. והוא שוקל את שתי אותיות ה' של שם הוי"ה המסמלות את רחל ולא, לראות שרחל המסמלת את החצי התחתון של הקדשה מתגברת על לאה המסמלת את החצי העליון שיורד דרך הקלפה. וכן מצינו בזהר (בראשית ל:): שהמשקל הוא בסוד עמוד האמצע ששוקל ומכריע בין החסדים והגבורות שנמצאים בצד ימין ושמאל של המשקל. ובארנו שהחצי העליון הוא בחינת חסד, והחצי התחתון הוא בחינת גבורה. וכן מובא בפרוש ה'מתוק מדבש' על הזהר (תשא קפז): **שֶׁמִּשְׁקָל עִם הָאוֹתִיּוֹת בְּגִימְטְרִיא דַעַת** המסמלת את עמוד האמצע, לרמז על **שְׁקוֹל** הדעת. וכן הבאנו לעיל את הזהר (לך לך צב:): שהיו מתעוררים בחצות הלילה לעבודת ה' דרך משקל, שהיה מבדיל בין שני חצאי הלילה המסמלים את לאה ורחל.

וְכֵן מְצִינּוּ בַזְהַר (פקודי רנה): **שֵׁשׁ מְלֶאכִים שֶׁנִּקְרְאוּ מֵאֲזֵנִים, וְתַפְקִידֵם הוּא לְזוּג אִישׁ וְאִשָּׁה בְּסוּד הַמִּשְׁקָל, עַל יְדֵי שְׂכָבִיכוֹל שׂוֹקְלִים אוֹתָם יַחַד לְרֵאוֹת שֶׁהֵם מֵתֵאִימִים זֶה לָזֶה. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ שֶׁבְּהַשְׁפַּעַת הַזּוּג נִחְתָּךְ הַשְּׁפַע בֵּין שְׁנֵי הַחֲצָאִים זֶה סוּד הַמִּשְׁקָל שֶׁמִּפְרִיד בֵּין שְׁנֵי הַחֲצָאִים. וְכֵן מִשְׁקָל בְּגִימְטְרִיא הַר הַמּוֹרֶיָה הַמְּסַמֵּל אֶת הַיְסוּד, כְּמוֹבָא בְּלֻק"ת לְהֶאֱרִיז"ל (וירא ע' עב).** **וּלְפִי** דְּבָרֵינוּ נִרְאֶה לְבָאֵר מְדוּעַ הַעֵסֵק בְּפִנְיִמִיּוֹת הַתּוֹרָה מִמַּתִּיק אֶת הַדִּינִים מֵעַל עִם יִשְׂרָאֵל וּמִבִּיא אֶת הַגְּאֻלָּה בְּרַחֲמִים, כְּפִי שֶׁהִבְאֵנוּ בְּאֵרִיכוֹת בְּפִתְיָה לְסַפֵּר. כִּינֵן שֶׁכָּל פְּעֻלָּה בְּתַחוּם הַזֶּה הִיא גְּדוּלָּה וְכִבְיָרָה לְאֵין עֲרוֹךְ מִהַעֵסֵק בְּתַחוּם הַפְּשֻׁט, כְּפִי שֶׁגִּלוּ לָנוּ חִז"ל, מִמִּילָא מִשְׁקָלָה רַב מֵאֵד וּמְכַרֵּיעָה אֶת הַמִּשְׁקָל הָעֲלִיּוֹן הַכְּלָלִי שֶׁל עִם יִשְׂרָאֵל לְכַף זְכוּת, וְאֵין לָךְ הַמַּתְקָה גְּדוּלָּה מִזֹּד. וְזֶה לְשׁוֹן הַרְמַב"ם (תשובה ג, ב) **אָדָם שְׁעוֹנוֹתָיו מְרַבֵּין עַל זְכוּתוֹ מִיָּד הוּא מֵת בְּרָשָׁעוֹ, שְׁנֵאֲמַר "עַל רֵב עוֹנֵךְ", וְכֵן מְדִינָה שְׁעוֹנוֹתֶיהָ מְרַבֵּין מִזְכוּתֶיהָ מִיָּד הִיא אוֹבְדָת, שְׁנֵאֲמַר "זַעַקַת סָדִים וְעַמְרָה פִי רַבָּה וְגו'", וְכֵן כָּל הָעוֹלָם כְּלוּ אִם הִיוּ עוֹנוֹתֶיהֶם מְרַבֵּין מִזְכוּתֶיהֶן מִיָּד הֵן נִשְׁחָתִין, שְׁנֵאֲמַר "וַיֵּרָא ה' כִּי רַבָּה רַעַת הָאָדָם", וְשֶׁקוֹל זֶה אֵינוֹ לְפִי מִנִּין הַזְּכִיּוֹת וְהָעוֹנוֹת אֲלָא לְפִי גְדֻלָּם, יֵשׁ זְכוּת שֶׁהִיא כְּנֶגֶד פְּמָה עוֹנוֹת שְׁנֵאֲמַר "יַעַן נִמְצָא בּוֹ דְּבַר טוֹב", וַיֵּשׁ עוֹן שֶׁהוּא כְּנֶגֶד פְּמָה זְכִיּוֹת, שְׁנֵאֲמַר "וְחוֹטֵא אַחַד יֵאָבֵד טוֹבָה הַרְבֵּה", וְאֵין שׂוֹקְלִין אֲלָא בְּדַעַתוֹ שֶׁל אֵל דַּעוֹת וְהוּא הַיּוֹדֵעַ הַיֵּאֵךְ עוֹרְכִין הַזְּכִיּוֹת כְּנֶגֶד הָעוֹנוֹת.**

וכן מובא בספר 'באתי לארמוני' שגילוי סתרי תורה מבטלים את ההסתר פנים, וממתיקים את הדינים. ומבואר לדברינו דהסתר פנים בא בגלל שלוקחים מהחצי העליון, ועל ידי שמגלים את החצי העליון של התורה, שהוא הסוד שבא מהיסוד, מבטלים את ההסתר פנים מהחצי העליון, וזוכים להמתקה. וכן מצינו בזהר (נשא קכד): **"וְהַמִּשְׁכִּילִים יִזְהָרוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ"** **בְּהַאי חֲבוּרָא דִילָךְ דְּאִיהוּ סִפְרָה הַזְהַר מִן זֹהַרָא דְאֵמָא עֲלָאָה.** רואים שספר הזהר הוא אור של השפעת אמא עלאה המסמלת את החצי העליון.

מצינו בזהר (ויקרא טז) שגלויות בבל היתה בסוד הכתוב **"צדיק כתמר יפרח"**, לכן היא היתה שבעים שנה, שהוא זמן פריחת התמר עד שנותן פרות. והגאולה העתידה תהיה בסוד הכתוב **"כארוז בלבנון ישגה"**, שהארוז מתעכב הרבה זמן וכו'. נראה שהזהר מרמז על פנימיות התורה הנרמזת בארוז שיש בו אותיות רז, וכן לבנון מרמז על פנימיות התורה, כמובא בפרוש ה'מתוק מדבש' על הזהר (חיי שרה קלב): **שֶׁלְבָנוֹן נוֹטְרִיקוֹן ל"ב** נתיבות חכמה, נו"ן שצרי בינה.

כְּתוּב (במדבר יא, ז) **"וְהָאֶסְפָּסֹף אֲשֶׁר בְּקִרְבּוֹ הַתְּאוּוֹ תֵאָנָה וַיֵּשְׁבוּ וַיִּבְנוּ וְגו' זְכַרְנוּ אֶת הַדְּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם"**. ומבאר רש"י **"חנם" חנם מן המצוות.** רואים שהשפעה שבאה מקלפה נקראת בשם **חנם**. נראה דלכן הוא חנם, דחִינָם עִם י' בְּגִימְטְרִיא חֲצִי, וַיֵּשׁ כָּאֵן רִמָּז שֶׁהַשְּׁפַעָה זֹו בָּאָה מִהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן שִׁיּוֹרֵד דְּרָךְ הַקְּלֶפֶה. וְכֵן מְצִינּוּ מֵאֵן דְּאֵמַר בַּגְּמָרָא (יומא עה): שהתלוונה היתה על עריות שנאסרו עליהם במדבר. ולפי זה הם התלווננו על ההתקשרות עם השפעת היסוד דקלפה שהיא החצי העליון כדלעיל. וכן מובא בספר 'בית מדרש' בשם הגר"א שטעמו במצרים טעם דג הלוינתו שנאכל לעתיד לבא. ועל זה אמרו **"זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם"**. ומבאר לדברינו שאכלו את החצי העליון, שנאכל ממנו לעתיד לבא. וכן מצינו בזהר (בהר קח): על הכתוב **"יצא לחפשי חנם"**, שהעבד יוצא מהקלפות שנקראים חנם.

מצינו בגמרא (תענית כט): **"ותשא כל העדה ויתנו את קולם ויבכו העם בלילה ההוא"**, אמר רבה אמר רבי יוחנן, אותה הלילה ליל ט' באב היה. אמר הקדוש ברוך הוא, אתם בכיתם בכיה של חנם, אני אקבע לכם בכיה לדורות. ורואים את הלשון בכיה של חנם ומבאר לדברינו שהתקשרות עם הקלפה נקראת חנם.

נִרְאֶה דְּלִכּוֹן הַהַשְׁפָּעָה מִהַקְּלֶפֶה נִקְרָאת חֲנָם, דְּקֶלְפָּה נוֹתֵנָת בְּחָנָם בְּלִי יִגִיעָה. הִיּוֹת שֶׁהוּא נוֹתֵן מִהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַחֲסָדִים שְׁעֲנִינּוּ לְהַשְׁפִּיעַ חֲסֵד בְּלִי חֲשָׁבוֹן וּבְלִי לְבַדֵּק אִם מִגִּיעַ לְאָדָם אִם לֹא. כְּפִי שֶׁבְּאֵרְנוּ לְעִיל בְּעֲנִינְךָ הַתְּקִיעוֹת שֶׁאֲבָרְהֵם בְּקֶשׁ חֲסֵד גַּם

עבור הגויים. מה שאין כן מי שמקבל מצד הקדשה מהחצי התחתון, הרי חצי זה עובר דרך הגבורה שבדקת אם מגיע לאדם או לא, ממילא צריכים וגיעה כדי לקבל את זה. וכן אצל עשו שמסמל את חצי הקלפה כדלעיל, מצינו שנולד עשוי ומוכן עם שערות ושנים. ונראה דזה מרמז שבצד הקלפה מקבלים הכל מן המוכן בלי שאדם יצטרך לעבד ולהתיגע. וכן מובא ברש"י (בראשית כז, כח) **"ויתן לך האלהים מהו האלהים, בדיו, אם ראוי לך יתן לך, ואם לאו לא יתן לך, אבל לעשו אמר משמני הארץ יהיה מושבך ביו צדיק ביו רשע יתן לך**. וכן נראה דיש רמז בכתוב (תהילים קיז, ב) **"כי גבר עלינו חסדו"**, דשלוש הגבורה עם החסד יחד הוא רק אצל ישראל **"עלינו"**. וכפי שממשיך הכתוב **"ואמת הויה לעולם"**, דשפע זה הוא שפע ששיך להשפעת עמוד האמצע דקדשה שנקרא אמת. וכן מצינו בזהר (וישח קעד). שבצד הקדשה כל ההתחלות קשות כיון שהם באים דרך צד הגבורה, כפי שרואים שתחלת השנה בראש השנה הוא זמן של דין, מה שאין כן בצד הקלפה ההתחלה היא בנחת ובחסדים ואחר כך הדין בא לכלותם.

וכן מצינו בזהר (תרומה קכת). שאדם צריך להוציא ממון עבור קיום המצוות, ואם הוא מקבל את המצוה בחנם רוח הטמאה שורה על המצוה.

וכן בהשפעת המן שקבלו ישראל במדבר שבאה מצד הקדשה, יש רמז על חצי הקדשה שמערב מהגבורה והחסד יחד, דמובא בספר 'בית ישי' (ע' רנח) שהכתוב (שמות טז, יד) **"דק מחספס דק כפפר"** בגימטריא **יצחק, ומחספס** בגימטריא **אברהם**, ומבאר לדברינו דהשפעת המן היתה דרך שני הקוים של אברהם ויצחק, ויצחק מרמז בב' פעמים דק, לרמז על החתונה לשני חצאים דק דק שיצחק עושה בחסדים.

בארנו לעיל שמנהג יחץ בליל הסדר מסמל את חלקת הגבורה לשני חצאים. וחצי האפיקומן הוא כנגד השפע שנושאר ביסוד לעתיד לבא. ומובא בספר 'אסרי לגפן' (פסח ע' יח) לבאר המנהג שחוטפים את האפיקומן לרמז שהחיצונים מנסים להתלבש על היסוד ולפגם בו. ומבאר לדברינו דפעלת החיצונים היא לנסות לחטוף מחצי זה שנושאר לעתיד לבא ושיך לבחינת לאה. דבכל חטא שאדם חוטא הוא גורם כפיכול שהחיצונים חוטפים לו מהחצי הזה. וכן נראה לבאר המנהג שמחלקים מתנות לקטנים הנקראים מתנות אפיקומן, דיש כאן רמז שהאפיקומן שיך לענין המתנה והשכר שהאדם יקבל לעתיד לבא. וכן נראה לבאר מדוע האפיקומן נאכל כנגד קרבן פסח, דמובא ב'שער הפונות' להאריז"ל (ספירת העומר ח"ב ע' קפב) שקרבן פסח הוא כנגד האור המקיף המתקשר עם הבל הפה, **פה סח**. וכן מצה זו שיכת לאורות החסדים המקיפים ששיכים לעתיד לבא, כפי שבארנו לעיל שחצי זה הוא בבחינת מקיף. וכן נבאר לקמן בנספח שפסח הוא זמן שליטת החסד, ולפי זה מבאר מדוע אוכלים את האפיקומן המסמל את החצי העליון שצריך להיות שמור לעתיד לבא, ולא לאכלו. וכן מובא בשם ה'בן איש חי' שאפיקומן פרושו **אפיקו מן**, היינו תעלו מין נוקבין ר"ת מ"ן. ומבאר לדברינו שהאפיקומן מסמל את החצי העליון, והוא דורש להעלות מין נוקבין מהחצי התחתון לעליון, להשלים את מה שלקחו מהחצי העליון כדלקמן.

מובא בספר 'חיים לראש' מהגר"ח פלאגי (עוד צפון) **יקח מעט מהמצה של האפיקומן וישא אצלו בחיקו, והוא סגלה להנצל מגזלנים ולהבריח הקלפות**. ומבאר לדברינו דשרש הגזל, בא מהקלפות שרוצים לגזל מהאדם את מה שלקח יותר מחלקו, היינו מהחצי העליון, וכשהאדם מראה שיש לו את השפע של החצי העליון אצלו מצד הקדשה הם עוזבים אותו. ומאותו טעם זה מבריח את הקלפות שמתגרים באדם דרך החצי העליון. וכן מובא בספר זכירה, **סגלה להשקיט הים מזעפון, טוב להשליך מעט אפיקומן לים לכל ארבעה רוחות, ויזכור את השם אגל"א**. ומבאר לדברינו דים מסמל את החצי העליון כדלעיל, לכן האפיקומן המסמל את החצי העליון משקיט אותו.

מובא בספר 'אסרי לגפן' (פסח ע' נג) בשם הרמח"ל שד' כוסות הם כנגד הד' מצות שיש בלילה זה. דבמנהג יחץ מחלקים המצה לשנים, וממילא יש ד' מצות. נראה דלכן מחלקים את ההלל בליל הסדר לשני חצאים; חצי בכוס שני וחצי בכוס רביעי, דשני כוסות אלו הם כנגד שתי המצות של יחץ. דמצה זו היא המצה השניה והחצי של האפיקומן נשאר לסוף. ויש כאן רמז שחצי ההלל הראשון הוא כנגד עולם הזה, לכן מזכירים **בצאת ישראל ממצרים** המדבר על יציאת מצרים וקריעת ים סוף, והחצי השני של ההלל הוא כנגד האפיקומן המרמז על החצי שהיה לעתיד לבא, לכן אומרים 'שפוך חמתך' וכו'. וכן מובא שם (ע' קה) בשם השל"ה שד' כוסות הם כנגד ד' אמהות, וכוס אחרונה כנגד לאה. ומבאר לדברינו דלאה מסמלת את החצי העליון הנשמר לעתיד לבא.

מצינו בזהר (תיקונים כח:) שלעתיד לבא המצה תהיה שלמה, ולא נפרוס אותה. ומבאר לדברינו דלעתיד לבא רחל ולאה יהיו פרצוף אחד ממילא גם המצה תהיה שלמה.

מצינו בגמרא (פסחים סח:) **ר' אליעזר אומר אין לו לאדם ביום טוב אלא או אוכל ושותה או יושב ושונה, ר' יהושע אומר חלקהו חציו לאכילה ושותה וחציו לבית המדרש**. בארנו במאמר 'חציו לה' ששרש נשמת ר' אליעזר הוא מצד החסד, ושרש נשמת ר' יהושע מצד הגבורה. נראה דלכן ר' יהושע מחלק לחצי חצי, דכן דרך הגבורה לחלק. ור' יהושע מרמז שאף על פי שיש מצוה לאכל ולשתות צריך להזהר לא להפגס בחצי שאינו שיך לעולם הזה. לכן רק חציו לכם. ועל ידי שעושים חציו לבית המדרש נזהרים לא להפגס בחצי שאינו שיך לעולם הזה.

מצינו בגמרא (קידושין ל) **וא"ו דגחון חצין של אותיות של ספר תורה**. נראה דלכן האות וא"ו מחלקת את התורה לשנים לרמז שהאות וא"ו המסמלת את זעיר אנפין מתחלקת לשני חצאים. ולכן זה במלה גחון של הפסוק (ויקרא יא, מב) **"כל הולך על גחון"** שמדבר על הנחש, לרמז שהנחש מתלבש על החצי הראשון של הנא"ו, לכן הנא"ו בסוף ענין הנחש.

וכן נראה ד"ש רמז במשנה (בבא מציעא כה:) **מצא בפותל חדש מחציו ולחוץ שלו, מחציו ולפנים של בעל הבית.** דמצינו בזהר (משפטים קטז.) **שפותל** מסמל את עמוד האמצע דאותיות **כו תל** מסמלות את שם הוי"ה כמנן כ"ו השיך לספירת התפארת, ואת בחינת **תל** המרמז על היסוד. והמשנה מרמזת שהחצי התחתון החיצוני שיך לאדם ואלו החצי העליון הפנימי שיך לבעל הבית, לקב"ה.

הגמל מסמל את החצי העליון

מובא בספר 'אלפי ישראל' בשם האחרונים שהגמל נקרא **גמל** מלשון **גמול**, שהוא מרמז על הגמול לצדיקים לעתיד לבא. דטבע הגמל שלפי כחו מטעינים אותו. וכן השכר לעתיד לבא לפי מעשיו של אדם הוא מקבל. וכן מובא שם שגמל הוא מלשון **גמילות חסד** ומלשון שלמות כמו "ויגדל הילד ויגמל". נראה דגמל מסמל את החצי העליון שמשם השכר והגמול לעתיד לבא. לכן הוא מלשון **גמילות חסד** ומלשון שלמות "ויגמל", דחצי זה הוא בבחינת חסד ובו יש את השלמות כדלעיל. וכן **גמל** בגימטריא **חסד**. וכן תשלים **גמול** מתפרש גם **לענש**, כי הענש הוא למי שלקח מהחצי העליון, וצריך להשלים מהחצי התחתון לעליון, לכן גם הוא בבחינת גמול שמתזיר לגמל. וכן מובא שם שגמל הוא מלשון הפרשה והבדלה כמו **גמולה דא מפעלה**. ומבאר לדברינו דהגמל מסמל את החצי העליון שמתפרש ומבדל לעתיד לבא. וכן נראה דגבה הגמל מרמז על כך שהוא שיך לחצי העליון שהוא בבחינת מקיף וגבה כדלקמן. וכן מובא שם מהמדרש שרגלי הגמל מסמלות את רגלי הנחש לפני שנקצצו. ומבאר לדברינו דרגלי הגמל מסמלות את השפעת הגמל שיוצרת למטה. והשפעה זו יורדת רק דרך הנחש והחיצונים, לכן רגליו הן בבחינת רגלי נחש. וכן מובא שם מהגמרא (בכורות ת.) שגמל מזדוג אחר כנגד אחר. ונראה דיש כאן רמז שהשפעתו היא דרך בחינת אחר שמשם מקבלים החיצונים. וכן מצינו בגמרא (ב"ב צג.) שהגמל מתפרע בזמן זיוגו, והוא מחזק להכות בזמן זה. וכן מצינו בגמרא (נדה יד.) **רוכבי גמלים כלם רשעים**, ומבאר רש"י **רוכבי גמלים אבריהם מתחממים בבשר הגמל ומוציאים זרע**.

וכן מצינו בזהר (תיקונים יד.) שגמל הוא מלשון הפתוב (ישעי' כה, ט) "**גמולי מחלב עתיקי משדים**", וניקה מרמזת על ההשפעה של אמא עלאה המסמלת את החצי העליון. וכן וניקה מרמזת על וניקת הקלפות מהקדשה דרך בחינת גמל, וכפי שמצינו על וניקת עשו מהקדשה, שנגמשה לאכילת גמל, כמובא במדרש (ב"ר סג, יב) "**ויאמר עשו וגו' הלעיטני נא מן האדם**", **אמר רב זעירא פער פיו אותו הרשע כגמל**, **אמר ליה אנא פתח פומי ואת תהא משתדר ואזיל, כהדא דתנינן אין אובסין את הגמל ולא דורסין אבל מלעיטין**.

וכן מצינו במשנה שאפשר להאכיל את הגמל יותר מכדי צרכו, וזה מרמז על אכילת תאנה. (שבת קנה.) **אין אובסין את הגמל**. ובגמרא שם **אמר רב יהודה אין עושין לה אבוס בתוך מעיה**. נראה דכשם שהגמל אוכל קוצים המסמלים את הסטרא אחרא, כך אכילתו בדרך תאנה מרמזת על וניקת הסטרא אחרא מהקדשה.

מובא בספר 'מאורי אור' שהכתוב (תהלים יב, ד) "זכרת ה' כל שפתי חלקות לשון מדברת גדלות" ר"ת **גמ"ל**. ומבאר לדברינו דמי שפוגם בדבורו הוא פוגם במקיפים, כמובא בלק"ת להאריז"ל (עקב ע' רמו), והמקיפים הם בבחינת גמל, ולכן כתוב "**לשון מדברת גדלות**" דמדת החסד הנרמזת בגמל היא בבחינת **גדול**.

מצינו במדרש ('ילקוט שמואל' קמא) שהארבע מאות איש של עשו, היו רוכבי גמלים, וארבע מאות אלו מסמלים את צד הסטרא אחרא בעולם. והוסיף הרה"ג ר' אברהם יצחק וינברג שליט"א שמצינו במשנה (בבא קמא סב:) **גמל שהיה טעון פשתן ועבר ברשות הרבים ונכנסה פשתנו לתוך החנות ודלקה בגרו של חנוני והדליק את הבירה בעל הגמל חיב, הניח חנוני גרו מבחוץ החנוני חיב**. רבי יהודה אומר **בגר חנכה פטור**. ר' יהודה נקט ציור של גר חנכה שמדליק פשתן על הגמל, לרמז שגר חנכה המסמל את הקדשה מדליק ושורף את הפשתן והגמל שמסמלים את הסטרא אחרא, מתחת לעשרה טפחים, ואין עליו שום תביעה. וכן מצינו בגמרא (הוריות יג:) **עשרה דברים קשים לתלמוד, העובר תחת אפסר גמל, וכל שפן תחת גמל עצמו. והעובר בין שני גמלים**. ורואים שתחת הגמל הוא מקום אחיזת החיצונים.

וכן מובא בספר 'מגיד מישרים' (פרשת וישלח) שגמל מסמל את צד הרע בעולם. וכן גמלים גדלים במדבר, ומצינו בזהר (פקודי רלו: תרומה קנז.) שהמדבר הוא מקום של רוח הטמאה בעולם, שאין מקומם במקום ישוב רק במדבר. וכן דור המדבר היו משרש לאה כדלעיל. וכן מובא בשער הפסוקים 'להאריז"ל (תולדות סה) **שאברהם בגימטריא במדבר**, ובזכותו זכו ישראל ללכת במדבר וכו', ומבאר לדברינו שמדבר הוא מקום שליטת החצי העליון של החסדים של אברהם.

וכן מצינו בפתוב (שופטים ה, כא) שהיו תולים לגמלים תכשיט בצורת חצי ירח הנקרא שהרון, ונראה דיש כאן רמז שהגמל שיך לבחינת חצי ירח המסמל את חצי המלכות. דגמל מסמל את חצי המלכות שנשאר למעלה ואינו יורד למטה. והוסיף חכם אחד שליט"א שמקום הגמלים נקרא מדבר סהרה מלשון ירח הנקרא סהרה, דבמדבר רוכבים על גמלים והולכים לאור הירח.

בארנו במאמר 'התקדשות באכילה' שסימן הטהרה בחיות ובהמות מפרס פרסה, מרמז על הקדשה שיוצרת למטה וחוורת בבחינת פרסה עד למטה מטה באפן שאפשר לאכל אותה. וכן בארנו לעיל שהפרסה מסמלת את החלקה לשני חצאים להשפיע למלכות, ולגמל אין סימן זה. מאידך יש לגמל סימן מעלה גרה, וסימן זה נמצא בחלק העליון של הגמל, לרמז שבחצי העליון

הגמל שיך לקדשה ויש לו סימן טהרה שם. ורק כשהוא יורד למטה הוא יורד דרך החיצונים לכן אין הוא מפריס פרסה. וכן מובא ב"רש"י (ויקרא יא, כו) שפרסותיו של הגמל סדוקות למעלה ולא למטה, נראה דזה מרמז על החתוך של הגמל ששיך לחצי העליון. **וכן** מצינו בגמרא (שבת עז:) שהזנב של הגמל קצר בין שדרכו לאכל קוצים והזנב עלול להסתבך בהם. ומבאר לדברינו דזנב הוא ההמשך של חוט השדרה בבחינת יסוד, כדבארנו במאמר 'חשמל דם', ומסמל את השפעת הגמל שיוצרת למטה. והגמרא מרמזת שהזנב קצר והשפעה נשארת למעלה, בין שהגמל למטה שיך לבחינת קוצים המרמזים על הסטרא אחרא. והקדוש ברוך הוא לא רצה שהזנב יסתבך בקוצים לכן הוא ברא לו זנב קצר. מאידך שור המסמל את היסוד של יוסף שיוורד להשפיע למטה, מובא בגמרא שם שזנבו ארך.

מובא ב'פרק שירה' (פרק ה) **גמל מה הוא אומר "ה' ממרום ישאג וממעון קדשו יתן קולו שאג ישאג על נוהו"**. ומבאר לדברינו בין שחרבן בית המקדש היה מהחצי העליון שבא לגבות חלקו מהחצי התחתון, הגמל שמסמל את החצי העליון מקונו על זה.

מצינו בגמרא (ברכות נו:) **הרואה גמל בחלום, מיתה נקנסה לו מן השמים, והצילוהו ממנה. אמר רבי חמא ברבי חנינא, מאי קראה, "אנכי ארד עמן מצרימה, ואנכי אעלן גם עלה"**. ומבאר לדברינו דמי שרואה גמל בחלום, מרמזים לו שמצד החצי התחתון הוא חיב מיתה, ומצילים אותו מהשפעת של החצי העליון שנוקמז בגמל, ועליו לעשות תשובה, וזה נרמז בפסוק שה' מבטיח ליעקב להוציאו ממצרים גם אם לא יהיו ראויים. וכן מצינו בזהר (פקודי רלו) **זה הגמל הוא סוד שכתוב "אוי לרשע רע פי גמול ידיו יעשה לו"**. ומפני כך מי שראה בחלום גמל הראו לו המוות. ומבאר לדברינו שהגמל מסמל את החטאים שלוקחים מהחצי העליון, ומחייבים מיתה מצד החסרון בחצי התחתון, וזה טעם הגמול והעניש שמענישים את הרשעים כדלעיל.

מצינו ב'פרקי דרבי אליעזר' (לא) **הלך אברהם לראות את ישמעאל בנו, ונשבע לשרה שלא ירד מעל הגמל במקום שישמעאל שרוי תמן, והגיע לשם בחצי היום, ומצא שם את אשתו של ישמעאל אמר לה היכן הוא וכו', אמרה לו הוא ואמו הלכו לרעות את הגמלים במדבר**. נראה דשרה השביעה את אברהם שלא ירד מהגמל כשהולך לישמעאל, דאברהם הוא בסוד הגמל שמסמל את מדת החסד, ושרה השביעה אותו שלא ירד מהגמל להשפיע את החסדים שלו למטה כשהולך לישמעאל, דירידה זו תהיה לקלפת ישמעאל ששיכת לימין דקלפה שמורידה את החסדים של החצי העליון למטה לחיצונים, אלא ישאר למעלה על החצי העליון של הגמל שמסמל את צד הקדשה. וכן רואים מהמדרש שישמעאל הלך לרעות את הגמלים, ומבאר לדברינו דישמעאל שיך בשרשו לבחינת הגמל. וכן מצינו בגמרא (ברכות נו:) שמסמיכה את הרואה ישמעאל בחלום לרואה גמל בחלום. וכן רואים במדרש שאברהם הגיע לישמעאל **בחצי היום** שזה הזמן שאברהם משפיע את החסדים שלו למטה, וצריך להזהר מיניקת ישמעאל. וכן מצינו שם במדרש שאברהם אמר לאשת ישמעאל לומר לישמעאל את המלים **ובן חכם כחצי חכם**, ונראה דאברהם רמז לו שהוא שיך לחצי העליון של החסדים שהם בבחינת חכמה, דספירת החכמה היא בבחינת חסד. לכן אינו יכול לרדת מהגמל להתעבב אצלו.

מצינו במדרש (מדרש הביאור) **"ויהי לו מקנה צאן ומקנה בקר"**, וכי לא היו לו [ליצחק] גמלים וחמורים, פמו שנאמר באברהם ויעקב, אלא שלא הכניס לרשותו דבר שיש בו סימן טמאה, מפני שנתקדש על גבי המזבח. ומבאר לדברינו בין שפעלת יצחק היא חתוך ודחית החצי העליון הנרמז בגמלים ובדברים טמאים, לכן יצחק דחה מרשותו את הדברים הטמאים. וכן מצינו בזהר (פקודי רלו) שרביקה נפלה מעל הגמל כשפגשה את יצחק בפעם הראשונה, כדי לפרש מהחיצונים הנרמזים בגמל. ונראה להוסיף על פי דברינו דכשם שפעלת יצחק בעולמות היא לדחות את החצי שיוורד דרך החיצונים הנרמזים בגמל, ולהשפיע את החצי שיוורד דרך הקדשה, כך רביקה עשתה פעלה זו בזמן שבאה להנשא ליצחק. **וכן** רואים אצל אליעזר עבד אברהם שלא רצה לאכל ממאכלו של בתואל, היות שלא רצה לקחת מהקלפות כדרכו של אברהם, אבל לגמלים הוא הסכים שיאכלו, כמו שכתוב (בראשית כד, לב) **"ויפתח הגמלים ויתן תבן ומספוא לגמלים"**.

עקדת יצחק בסוד החצי

בתפלת יהי רצון שאומרים בשמחת תורה אחרי ההקפה השניה נאמר שבזכות הקפה הזאת השנית הרומזת לגבורה תזכנו להתגבר על יצרנו, ותן בנו כח לכבש תאוותינו הגופניות וכו' וכמו שכבש אברהם אבינו את רחמי לעשות רצונך בלבב שלם פן יכבשו רחמיך את פעסך ויגלו רחמיך על מדותיך ותתנהג עמנו ה' אלקינו במדת החסד ותפנס לנו לפנים משורת הדין. נראה לבאר התפלה שכשם שאברהם אבינו הסכים לקחת את החצי התחתון שקבל מצד הקדשה, שזה יצחק, ולהעלות את יצחק קרבן לה', וכפיכך לותר על החצי שהוא קבל מצד הקדשה, כך אנו מבקשים מהקב"ה שינהג אתנו במדה כנגד מדה. שאף על פי שאנו חוטאים וכפיכך לוקחים גם מהחצי שצריך להשאר למעלה ולא אמור לרדת למטה, שהקב"ה כפיכך יצרף גם את אותו חלק לחצי התחתון, כמו שאברהם צרף את התחתון לעליון. וזה אנו אומרים **ותפנס לנו לפנים משורת הדין**. שאף על פי ששורת הדין חלקה לשני חצאים, שהקב"ה פנס לפנים משורת הדין ויצרף גם חלק מהחצי העליון לתחתון. וכן מובא בסליחות לערב יום הכפורים **קו אל תמתח באורחותינו**, אנו מבקשים שה' לא ימתח קו לחלק את שני החצאים שלנו, ויתן לנו גם מהחצי העליון.

מְצִינּוּ בִירוּשָׁלַיִם (ר"ה ז): אֵיזוֹ אִמָּה כְּאִמָּה הִזְאֵת, בְּנוֹהַג שֶׁבְּעוֹלָם אָדָם יוֹדֵעַ שֵׁישׁ לוֹ דִין, לְבוּשׁ שְׁחוּרִים וּמְתַעֲטֵף שְׁחוּרִים וּמְגַדֵּל זָקֵנוּ, שְׂאִינּוֹ יוֹדֵעַ הַיֶּאֱךָ יוֹצֵא דִינוֹ, אֲבָל יִשְׂרָאֵל אֵינּוּ כֵן. אֲלֵא לּוֹבְשִׁים לְבָנִים וּמְתַעֲטְפִים לְבָנִים וּמְגַלְחִים זָקֵנוּ וְאוֹכְלִים וְשׂוֹתִים וְשִׁמְחִים בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שִׂיּוֹדְעִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם נִסִּים. לְכַאוּרָה צָרִיךְ לְהִבִּין הַלְשׁוֹן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם נִסִּים, הִיָּה צָרִיךְ לוֹמַר שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא סוֹלֵחַ וּמוֹחֵל וּכְדוּמָה, וּמָה שְׂיָכִים נִסִּים לְזִכְיָהּ בְּדִין. וּמִבְּאֵר לְפִי דְבָרֵינוּ בְּמֵאמַר 'חֲשַׁמֵּל אוֹת' שֶׁהִיסוּד הוּא בְּחִינַת נֶס, וְהַמְלָכוֹת הֵיא בְּחִינַת טְבַע, וְכִשְׂרוּאִים גַּם מֵעַל הַטְּבַע כְּבִיכּוֹל רוֹאִים אֵת הַשְּׁפָעַת הִיסוּד שֶׁהִיא מֵעַל הַטְּבַע, וְכֵאן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְפָנִים מִשׁוֹרֵת הַדִּין וְנוֹתֵן מִהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן הַשֵּׁנִי לִיסוּד הָרִי זֶה גַם מִמֶּשׁ. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֶהֶר (פְּקוּדֵי רִסְחָה) שֶׁהַמְּלָאכִים שְׁעוֹשִׂים נִסִּים נִקְרָאִים נְסִיךְ"א. וּמִבְּאֵר לְדְבָרֵינוּ שֶׁהֵם נִסְרוּ וְנִחְתְּכוּ מִהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן שֶׁנִּקְרָא גַם לְהַשְׁלִים לְחֲצֵי הַתְּחַתּוֹן. וְכֵן מוּבָא בְּזֶהֶר שֶׁם שֶׁהֵם נִקְרָאִים נְסִיךְ"א בְּגַלֵּל שֶׁנִּסְרוּ מִצַּד הַטְּמָאָה. וּמִבְּאֵר לְדְבָרֵינוּ שֶׁהֵם נִסְרוּ מִהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן שִׂיּוֹרֵד לְחִיצוֹנִים. וְכֵן נִרְאֶה לְבָאֵר מְדוּעַ חֲדָשׁ נִיֶּסֶן הוּא בְּחִינַת נֶס. כִּיּוֹן שֶׁחֲדָשׁ זֶה הוּא בְּחִינַת חֶסֶד, וְהַחֲסִדִּים כְּפִי שֶׁהֵם בְּפָנֵי עֲצָמָם שְׂיָכִים לְחֲצֵי הָעֲלִיּוֹן כְּדִלְעִיל.

וְהַרְהַ"ג ר' אֶהָרֵן יְהוּדָה הַלְוִי גְרוֹסְמָן שְׁלִיט"א בָּאֵר שֶׁתְּשׁוּבָה הִיא גַם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹחֵל וְסוֹלֵחַ בְּרָגַע אֶחָד וְכוּ'. וּמִבְּאֵר לְפִי דְבָרֵינוּ לְעִיל עַל פִּי הַזֶּהֶר שֶׁתְּשׁוּבָה מְעַלָּה אֵת הַחֲצִי הַתְּחַתּוֹן לְמַעְלָה לְהַשְׁלִים וְלְהַחֲזִיר אֵת מָה שֶׁחֲסַרְנוּ מִהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן, בְּסוּד תְּשׁוּבָה ה', וְכִיּוֹן שֶׁתְּשׁוּבָה נּוֹתֵנָת אֲפִשְׁרוּת לְהַחֲזִיר לְמַעְלָה הִרִי הִיא בְּחִינַת נֶס, וְהוֹסִיף הַרְהַ"ג ר' רְפָאֵל בֶּקֶר שְׁלִיט"א שֶׁתְּשׁוּבָה נִבְרָאָה קוֹדֵם בְּרִיאַת הָעוֹלָם הַטְּבָעִי, וּמִמִּילָא הִיא מֵעַל הַטְּבַע בְּבְחִינַת נֶס. וְכֵן מוּבָא בְּסִפְר 'שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה' יַעֲזוּר הַשֵּׁם לְשָׂבִים כְּאִשְׁרֵי אֵין יוֹד טְבַעַם מְשֻׁגָּת, וְרוֹאִים שֶׁתְּשׁוּבָה נּוֹתֵנָת כַּחוֹת מֵעַל הַטְּבַע.

מְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ (תְּהִילִים יז) **אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּנִי, עַד שֶׁשַּׁעֲרֵי תְּפִלָּה פְּתוּחִים עָשׂוּ תְּפִלָּה וְתְּשׁוּבָה, שְׂאֵנִי נוֹטֵל שִׁחַד בְּעוֹלָם הַזֶּה.** רוֹאִים שֶׁתְּשׁוּבָה הִיא בְּחִינַת שִׁחַד, וּמִבְּאֵר לְפִי דְבָרֵינוּ לְעִיל שֶׁשִּׁחַד הוּא מְלִשׁוֹן סְכִין חַד שְׁחוֹתֵךְ אֵת הַדִּין בְּצוּרָה לֹא נְכוּנָה, וְתְּשׁוּבָה עוֹשֶׂה אֵת אוֹתָהּ פְּעֵלָה כְּדְבָאֲרֵנוּ שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְפָנִים מִשׁוֹרֵת הַדִּין וְנוֹתֵן מִהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן.

וְכֵן נִרְאֶה שֶׁשְׂרָה נִפְטְרָה כְּתוֹצָאָה מֵעַקְדַת יֶצְחָק, כְּמוּבָא בְּרַש"י (בְּרֵאשִׁית כג, ב), לְרִמְזָה שְׂאֵכֵן אֲבִרְהֵם הָעֵלָה אֵת הַחֲצִי הַתְּחַתּוֹן שְׁלוֹ שְׂזָה שְׂרָה, בְּפַעַל מִמֶּשׁ בְּעַקְדַת יֶצְחָק. אֵף עַל פִּי שֶׁהַקְּב"ה אָמַר לוֹ בְּסוּף שְׁלֹא יִשְׁחַט, הַבְּאֵנוּ לְעִיל מִהַזֶּהֶר שֶׁהַחֲצִי הַתְּחַתּוֹן שֶׁל נִשְׁמַת יֶצְחָק עָלָה לְמַעְלָה, וּמִיַּתֵּת שְׂרָה מְרַמֶּזֶת שְׂאֵכֵן הַחֲצִי הַתְּחַתּוֹן עָלָה לְמַעְלָה. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֶהֶר (בְּרֵאשִׁית יא.) שֶׁהִיָּה דִין עַל אֲבִרְהֵם בְּזִמְנָה הָעַקְדָּה וְדִין זֶה גֵרַם שֶׁשְׂרָה תָמוּת. וְכֵן מוּבָא בְּסִפְר 'מְדַרְשׁ אֲבוֹת' בְּשֵׁם 'סִפְר הַיֶּשׁוּר', שֶׁבְּזִמְנָה שֶׁהַשָּׁטָן אָמַר לְשְׂרָה שִׂיֶּצְחָק נִעְקַד הִיא אִמְרָה **בְּנִי יֶצְחָק מִי יִתֵּן מוֹתִי אֲנִי תִחַתְיָךְ.** וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֶהֶר (ח"י שְׂרָה קלג:) עַל הַכְּתוּב **"וַיִּתֵּן אֲבִרְהֵם אֵת כָּל אֲשֶׁר לוֹ לְיֶצְחָק"**, שֶׁאֲבִרְהֵם כְּבִיכּוֹל נָתַן אֵת שְׂרָה לְאַחַר פְּטִירְתָּהּ לְיֶצְחָק, דְּדִיּוֹקֵן שְׂרָה הִיָּה בָּא לְאַהֲלֵ אֲבִרְהֵם וְאַבְרָהֵם נָתַן אֵת הָאֵהֶל לְיֶצְחָק. וּמִבְּאֵר לְדְבָרֵינוּ כִּיּוֹן שֶׁאֲבִרְהֵם יָדַע שֶׁשְׂרָה נָתַנָּה אֵת עֲצָמָה לְיֶצְחָק הוּא גַם נָתַן אוֹתָהּ לְיֶצְחָק. וְכֵן מוּבָא בְּפִרְקֵי דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר' (לא) **כְּשֶׁשָּׁב אֲבִרְהֵם מִהַר הַמּוֹרִיָּה, חָרָה אַפּוֹ שֶׁל סַמָּאֵל שָׂרָאָה שְׁלֹא עָלְתָה בְּיָדוֹ תְּאֹתָ לְבוֹ לְבִטֵּל קִרְבָּנוֹ שֶׁל אֲבִרְהֵם אֲבִינוּ, מָה עָשָׂה הַלֵּךְ וְאָמַר לְשְׂרָה הֲלֹא שְׁמַעְתָּ מָה נַעֲשֶׂה בְּעוֹלָם אִמְרָה לוֹ לֹא, אָמַר לָהּ לְקַח אֲבִרְהֵם אֵת יֶצְחָק בְּנוֹ וְשִׁחְטוּ וְהַקְּרִיבוּ עַל גְּבִי הַמְּזִבְחַת לְעוֹלָה, הַתְּחִילָה שְׂרָה לְבַכּוֹת וּמִילָלַת שְׁלִשָּׁה יְבָבוֹת כְּנֶגֶד שְׁלִשָּׁה תְּקִיעוֹת, שְׁלִשָּׁה יְבָבוֹת יְלּוֹת כְּנֶגֶד שְׁלִשָּׁה יְבָבוֹת, וּפְרַחָה נִשְׁמַתָּה וּמָתָה.** וְרוֹאִים שֶׁשְׂרָה בְּכַתָּה כְּמוֹ שְׂבָרִים הַמְּסַמְלִים אֵת הַגְּבוּרָה שֶׁל יֶצְחָק. וְעַיֵן בְּאַבוּדְרָהֵם (תְּפִילַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה) שֶׁתְּקִיעַת שׁוֹפָר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה מְעוֹרְרַת אֵת הַזְּכוֹת שֶׁל הַבְּכִי הַזֶּה שֶׁל שְׂרָה. וְעַל זֶה נֶאֱמַר בְּגִמְרָא (ר"ה יז) **אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תְּקַעוּ לְפָנֵי בְּשׁוֹפָר שֶׁל אֵיל כְּדִי שְׂאֲזַכֵּר לָכֶם עַקְדַת יֶצְחָק בֶּן אֲבִרְהֵם וּמַעְלָה אֲנִי עֲלִיכֶם כְּאֵלוֹ עַקְדַתְּם עֲצָמְכֶם לְפָנַי.** וְהוֹסִיף הַרְהַ"ג ר' ד' לֵב שְׁלִיט"א שֵׁישׁ רְמֵז בְּכְתוּב (בְּרֵאשִׁית כב, יג) **"וַיִּקַּח אֵת הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֵלָה תַּחַת בְּנוֹ"**, שֶׁתַּחַת אוֹתִיוֹת בְּנוֹ, יֵשׁ אוֹתִיוֹת אֲמוֹ, הֵינְנוּ שְׂאוֹתִיוֹת אִם סְמוּכוֹת לְאוֹתִיוֹת בֶּן. וְכֵן אֵיל בְּגִמְטְרִיא אִם. וְכֵן שְׂרָה עִם הָאוֹתִיוֹת בְּגִמְטְרִיא יֶצְחָק בֶּן אֲבִרְהֵם.

וְכֵן רְבִקָּה נּוֹלְדָה בְּזִמְנָה עַקְדַת יֶצְחָק כְּמוּבָא בְּרַבֵּנוּ בְּחַי"י (בְּרֵאשִׁית כד, יז), וְשִׁמְעַתִּי מִהַרְהַ"ג ר' אֲבִרְהֵם אֲגַשִּׁי שְׁלִיט"א שֶׁרְבִקָּה מְרַמֶּזֶת בְּב' אֲפָנִים בְּפִסּוּק (בְּרֵאשִׁית כג, ב) **"וַתֵּמֶת שְׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע"**, בְּזִמְנָה מֵיַתֵּת שְׂרָה נּוֹלְדָה רְבִקָּה. וּמִבְּאֵר לְדְבָרֵינוּ דְּמוּבָא בְּתוֹרָה אֲוִר' (תּוֹלְדוֹת יח.) שֶׁרְבִקָּה מְסַמְלַת אֵת הַנֶּפֶשׁ הַבְּהֵמִית שֶׁל הָאָדָם שֶׁשֵּׁם מִשְׁכַּן הַיֶּצֶר הָרַע, כְּפִי שְׂרוּאִים שֶׁרְבִקָּה בָּאָה מִבְּתוּאֵל דֵּהִיא הִיָּתָה שְׂיָכַת לְחֲצִי הָעֲלִיּוֹן שִׂיּוֹרֵד דֶּרֶךְ הַחִיצוֹנִים. וּבְזָכוֹת שִׂיֶּצְחָק הָעֵלָה בְּעַקְדָּה אֵת הַחֲצִי הַתְּחַתּוֹן שְׁלוֹ לְמַעְלָה, זִכָּה לְקַבֵּל אֵת רְבִקָּה שֶׁשְׂרָשָׁה מִהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן. כְּפִי שֶׁהַבְּאֵנוּ מִהַזֶּהֶר (נח טו:) שֶׁלְאַחַר הָעַקְדָּה זָכָה יֶצְחָק לְחֲצִי הָעֲלִיּוֹן. וְכֵן מוּבָא בְּשַׁעֲרֵי הַפְּסוּקִים' לְהַאֲרִיז'ל (וירא ע' נו) שֶׁנִּשְׁמַת יֶצְחָק הִיָּתָה בְּתַחֲלָה בְּבְחִינַת נִקְבָּה וּבְעַקְדָּה קִבֵּל נִשְׁמָה חֲדָשָׁה בְּבְחִינַת זָכָר, וְנִקְבָּה מְסַמְלַת אֵת הַחֲצִי הַתְּחַתּוֹן, וְזָכָר מְסַמֵּל אֵת הַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן, וְכֵן נִרְאֶה דְרַבְרָבָה דְּאָגָה שְׂיַעֲקֹב יִלְבַּשׁ אֵת בְּגָדֵי עֶשָׂו וְיִקְבֵּל אֵת בְּרַכְתּוֹ יֶצְחָק שְׁמִיעַדַת לְעֶשָׂו, שֶׁהִיא הַבְּרָכָה הַגְּשָׁמִית בְּדְבָרִים שֶׁשְׂיָכִים לְחֲצִי הָעֲלִיּוֹן, דְּכִשְׁם שֶׁרְבִקָּה בְּעַצְמָה יִצָּאָה מִהַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן וְנִכְלָלָה בְּקְדָשָׁה, כֵּן הִיא רְצָתָה שֶׁגַם יַעֲקֹב יִזְכֶּה לְקַבֵּל אֵת שְׁנֵי הַחֲצָאִים. דְּצִדִּיקִים מְקַבְּלִים אֵת שְׁנֵיהֶם כְּדִלְעִיל. וְכֵן חֲצִי מְרַמֵּז בְּכְתוּב, הַמְּדַבֵּר עַל הַבְּגָדִים שֶׁרְבִקָּה הִלְבִּישָׁה לְיַעֲקֹב כְּדִי לְקַבֵּל אֵת בְּרַכְתּוֹ יֶצְחָק (בְּרֵאשִׁית כז, יז) **"וְעַל חִלְקַת צְוֹאֲרֵיו"**, בְּדִלּוּג אַרְבַּע אוֹתִיוֹת, וְכֵן רוֹאִים בְּפִרְשִׁיּוֹת קֶשֶׁר מִיַּחַד שֶׁל רְבִקָּה עִם גְּמָלִים. שְׁנִתְּנָה לְגַמְלֵיוֹ שֶׁל אֱלִיעֶזֶר לְשִׁתּוֹת וְאַחַר כֵּן אֱלִיעֶזֶר נָתַן לָהּ עֶשְׂרֵה גְמָלִים וְעוֹד. נִרְאֶה דִישׁ כְּאֵן רְמֵז שֶׁרְבִקָּה שְׂיָכַת לְבְחִינַת הַגְּמָל שֶׁמְסַמֵּל אֵת הַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן כְּדִלְעִיל.

מְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ פְּלִיאָה' (אוֹת קסז) **"בָּא אַחֲרַי בְּמִרְמָה", בְּחֻכְמַת תּוֹרָתוֹ "וַיִּקַּח בְּרַכְתּוֹ" הוֹצִיא לוֹ אֲפִיקוֹמָן וְהָרָאָה לוֹ.** נִרְאֶה דֵּהַמְּדַרְשׁ מְרַמֵּז שֶׁבְּרַכְתּוֹ יֶצְחָק לְיַעֲקֹב הִיָּתָה עַל הַחֲצִי הָעֲלִיּוֹן הַנִּרְמָז בְּאֲפִיקוֹמָן כְּדִלְעִיל, וְיֶצְחָק רְמֵז לְעֶשָׂו שְׂיַעֲקֹב

בזכות חכמת תורתו שהוא צדיק, לקח גם את החצי העליון שהיה מיעד לעשו. וכן מובא בספר 'חכמת חיים' מהגרי"ח זוננפלד זצ"ל ש"במרמה" בגימטריא אפיקומן.

מצינו בגמרא (מגילה יז.) שלאחר שיעקב לקח את הברכות מעשו מת ישמעאל. נראה דבלקיחת יעקב את החסדים העליונים שיורדים למטה דרך הקלפה, בזה הוא הכניע את ישמעאל המסמל את החסד דקלפה. דחצי זה משפיע לקלפה דרך ישמעאל המסמל את הימין דקלפה. וכן מצינו בגמרא שם שיעקב היה בן ס"ג שנה כשנתברך מאביו, ומספר ס"ג מרמז על ספירת הבינה המסמלת את החצי העליון כדלעיל, דספירת הבינה נרמזת בשם הוי"ה במלוי ס"ג.

כתוב (בראשית כב, ג) **"ויבקע עצי עלה ויקם וילך אל המקום אשר אמר לו האלהים"**. ומתרגם אוינקלוס **"וצלח אגני לעלתא וקם ואזל לאתרא"**. ומדיק הספר 'לקוטי לוי יצחק' שלשון **הצלחה** הוא לשון **בקייעה** וחתוך. ומבאר על פי זה שהצלחה מסמלת את מדת הגבורה שמבקעת וחותכת, לכן אברהם התקשר עם מדה זו קודם עקדת יצחק. ולכן בשדוך של יצחק כתוב (בראשית כד, כא) **"והאיש משתאה לה מחריש לדעת ההצליח ה' דרכו"**. ולכן צ"ח בגימטריא **'פעמים דין'**. ולכן לבית שמאי המסמלים את מדת הגבורה, מנענעים את הלולב גם באנא ה' הצליחה נא. ונראה להוסיף שאותיות חצי נרמזות בתבת הצליחה, והן שיכות לאותו שרש.

מצינו במשנה (שבת נד.) **לא יצא גמל לא עקוד ולא רגול**. ובגמרא שם **אמר רבי יהודה עקוד עקוד יד ורגל כיצחק בן אברהם**. נראה דעקדת יצחק מרמזת על פעלת יצחק בעולמות, דפעלת יצחק היא לקשור את הלמעלה למטה כדי להשפיע את השפע למטה. וזה נרמז בקשירת הידים השיכות לחלק העליון של הגוף לרגלים השיכות לחלק התחתון של הגוף. וכל זה נעשה בדרך של קשירה שמחלקת את הגוף לשני חצאים יד ורגל ויד ורגל, כפי שמשמע מלשון הגמרא, לרמז על פעלת יצחק שקושר ומגביל כל דבר על ידי שמצמצם השפע ומחלקו לשני חצאים כדלעיל. ולכן הגמרא מקשרת את קשירת הגמל לקשירת יצחק דתפקידו של יצחק הוא לקשר ולהגביל את בחינת הגמל שהשפעתו לא תרד לעולמות דרך צד הקדשה. וכן מצינו בזהר (ויצא קסד:) שייצחק נעקד בשעת בין הערבים ובארנו לעיל שבשעה זו מדת הגבורה עוצרת את השפע שהיסוד משפיע למלכות החל מחצות היום, ומונעת את השפע עד חצות הלילה. ופעולה זאת היא פעלת החלקה לחצאים של יצחק. וכן לה"ב המסמל את פעלות הגבורה דרך אש וספין, מרמז בפתוב (בראשית כב, ח) **"אלהים יראה לו השה לעלה בני"**, דעקדת יצחק סמלה את פעלות הגבורה, ולכן היו בה אש וספין כמו שכתוב (שם ו) **"ויקח בידו את האש ואת המאכלת"**. וכפי שאומרים בהושענות הושע נא למען בן הנעקד על עצים ואש.

מצינו בזהר חדש (ליקוטים עד.) **יעקב שמש בבית שם ועבר ארבעה עשר שנה לתקון יובל ושמטה שהם לאה ורחל**. נראה דבדברי הזהר טמונים סודות גדולים דכיון שיעקב הוא בחינת תפארת, לכן הוא זכה גם בלאה וגם ברחל דספירת התפארת מתקשרת גם עם ספירת הבינה שהיא בחינת לאה, וגם עם ספירת המלכות שהיא בחינת רחל. ולכן יעקב שמש י"ד שנה בבית שם ועבר כדי לזכות ברחל ולאה כדברי הזהר, ועוד י"ד שנה עבד אצל לבן בשביל לזכות ברחל ולאה. דספירת התפארת יש לה שתי ידים המסמלות את שני החצאים שיש בתפארת. וכן פעמים י"ד גימטריא כח ומרמז על הכח של מדת התפארת לחבר את הלמעלה למטה. וכן השמש מסמלת את התפארת של יעקב כמובא במדרש (בר"ר סח, י) על הכתוב (בראשית לו, ט) **"והנה השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי"**, וכן מצינו בגמרא (ברכות נח.) **"והתפארת זו חמה"**. ולשמש יש מחזור של כ"ח שנים, ולאחר כ"ח שנים מברכים את ברכת החמה כשהחמה מתחדשת. וכן שם הוי"ה המסמל את מדת התפארת יש בו כ"ח אותיות עם המלוי ומלוי דמלוי, כמובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער י"ח ח"א ע' רנה). וכן מצינו במשנה (אהלות א, ח) שבשתי הידים יש ששים אברים מתוך הרמ"ח אברים שבאדם, ומספר שש מסמל את ספירת התפארת.

הבאנו לעיל את הגמרא (שבת קלז:) שייצחק נקרא ידי, וכן מצינו שבנימין נקרא ידיד כמו שכתוב (דברים לג, יב) **"לבנימין אמר ידיד ה"**. נראה דידיד מרמז על החלקה של יד יד שנושית על ידי יצחק. וכיון שחלקה זו נעשית בעטרה שביסוד ששם מקומו של בנימין, כדבארנו במאמר 'חשמל אות', לכן גם בנימין נקרא ידיד. וכן מצינו בזהר (תזריע מז:) שלשלמה המלך היו שבעה שמות כנגד הספירות חג"ת נה"ם, והשם ידידיה הוא כנגד ספירת הגבורה. וכן בארנו לעיל שהשם שדי שאומר די להתפשטות העולם, שיך למדת הגבורה שנומצאת בעטרה שביסוד שמחלקת לשני חצאים. ונראה דיש כאן רמז ששם שדי אומר די אותיות יד, היינו שעוצר את יד זמין מלרדת למטה, ועושה שהשפע ירד דרך יד שמאל שמשפיעה את השפע דרך הגבורה. וכן נראה דהכתוב **"פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון"**, שמשפיע את הפרנסה דרך שם חת"ך שיוצא מס"ת "פותח את ידך", הפננה ליד שמאל ולא ליד ימין, דמובא ברבנו בחיי (דברים ו, ח) שכל מקום שכתוב בתורה יד סתם הפננה ליד שמאל. וכן משמע מהגמרא (מנחות לו.) **"ידך זו שמאל, או אינו אלא ימין, תלמוד לומר "אף ידי יסדה ארץ וימיני טפחה שמים"**. וכן ידך בגימטריא יד כהה שהיא יד שמאל, ובגימטריא דם המסמל את צד הגבורה. וכן נראה דדוד בגימטריא יד דדוד המסמל את המלכות מקבל דרך בחינת יד אחת.

מצינו בזהר (בשלה מח.) שמשוה קרע את ים סוף ביד שמאל. וכן מובא ב'שער ההקדמות' להאריז"ל (ע' קצד) שהכתוב (שמות טו, ד) **"מרכבת פרעה וחילו ירה בים"** מרמז על מדת הגבורה, ד"ירה" בגימטריא גבורה. וכן מובא וכן מובא ב'שער הפנונות' להאריז"ל (ח"ב ע' קפח) שקריעת ים סוף הייתה זווג של יסוד הזכר שקרע את יסוד הנוקבא שהוא בבחינת ים. וכן כתוב בקריעת ים סוף (שמות טו, ח) **"קפאו תהמות בלב ים"**, והמלכות היא בחינת לב. ורואים שזה נעשה דרך יד שמאל. וכן מצינו בקריעת ים סוף חתוך, כמו שכתוב (תהלים קלו, יג) **"לגזר ים סוף לגזרים"**. ומבאר לדברינו דסוד הזווג נעשה דרך הגבורה הפועלת דרך

חתוך ושְׁבִירָהּ. וְכֵן מוּבָא בְרֵשֶׁב"ם (בראשית כד, כב) שְׁיָם סוּף נִקְרַע לְשָׁנֵי חֲצָאִים וְכַנְגָד זֶה אָנוּ נוֹתְנִים מִחֲצִית הַשָּׁקַל בְּקַע לְגַלְגֶּלֶת דְּבַקָּע מְרַמֵּז עַל בְּקִיעַת הַיָּם לְשָׁנֵי חֲצָאִים, וּבְאֲרָנוּ לְעִיל שְׁמִחֲצִית הַשָּׁקַל מִסְמַלְת אֶת הַחֲלָקָה לְשָׁנֵי חֲצָאִים. וְכֵן מְצִינוּ בְּמִדְרָשׁ (תנחומא שופטים יד) **"וַיִּרְכַּב עַל כְּרוּב וַיַּעַף" רָכַב הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כְּרוּב לְנֹצַח סוּסוֹ שֶׁל פְּרַעֲה וְכָל חֵילוֹתָיו.** וּבְאֲרָנוּ לְעִיל שֶׁהִרְכִּיבָה וְהִדְהִרָה מִסְמַלִּים אֶת הַשְּׁפַעַת הַחֲצִי, וְכֵן דְּהִרָה ס"ת הַפְּתוּב (שמות יד, לא) **"וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה".** וְכֵן **פְּל"ג** שְׁפָרוּשׁוֹ חֲצִי, מְרַמֵּז בְּפְתוּב **"לְגֹזֵר יָם סוּף לְגֹזְרִים"** בְּחִבּוּר שְׁתֵּי מַלְיָם. וְכֵן **מְכו"ן** שְׁמַסְמַל אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה כְּדִלְעִיל ר"ת הַפְּתוּב (תהילים עח, יג) **"בְּקַע יָם וַיַּעֲבִירָם וַיַּצַּב מַיִם כְּמוֹ גֵד".** וְכֵן **חֲרָבָה** שֶׁהִיא בְּגִימָטְרִיא גְבוּרָה וּמִסְמַלְת אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה, מְרַמֵּזת בְּפְתוּב (שמות יד, כא) **"וַיִּשָּׂם אֶת הַיָּם לְחֲרָבָה".** וְכֵן **אֲדִיר** שֶׁהוּא בְּגִימָטְרִיא גְבוּרָה וּמִסְמַל אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה כְּמוּבָא בְּזֶהָר חֲדָשׁ (בראשית ה:), מְרַמֵּז בְּפְתוּב (שמות טו, י) **"צָלְלוּ כַּעֲפוּפֶרֶת בְּמַיִם אֲדִירִים".** וְכֵן מְצִינוּ בְּגִמְרָא עַל קְרִיעַת יָם סוּף (מנחות ג:) **"יְבוּא אֲדִיר וַיִּפְרַע לְאֲדִירִים מֵאֲדִירִים בְּאֲדִירִים".** **"יְבוּא אֲדִיר"** זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, דְּכָתִיב, **"אֲדִיר בְּמְרוֹם ה'".** **"וַיִּפְרַע לְאֲדִירִים"** אֵלּוּ יִשְׂרָאֵל, דְּכָתִיב, **"וְאֲדִירֵי כָּל חֲפְצֵי בָם".** **"מֵאֲדִירִים"** אֵלּוּ מְצָרִים, דְּכָתִיב, **"צָלְלוּ כַּעֲפוּפֶרֶת בְּמַיִם אֲדִירִים".** **"בְּאֲדִירִים"** אֵלּוּ מַיִם, דְּכָתִיב, **"אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם".**

רְאִיתִי בְּמֵאֵמֶר שְׁכַתֵּב הָרַב יַעֲקֹב לׁוֹיִפֶר שְׁלִיט"א שֶׁכָּל פְּתִיחַת פֶּתַח מִסְמַלְת שְׁבִירָה שֶׁל דְּבַר שְׁלָם וְסָגוּר. נִרְאֶה דְּעִנְיָן הַזֶּה וְנַעֲשֶׂה דְרָךְ פְּתִיחַת הַפְּתַח שֶׁל הַמְּלָכוּת וּכְנִיסָה לַפְּנִים. דְּפְתִיחַת הַפְּתַח שֶׁל הַמְּלָכוּת מִסְמַלְת אֶת הַשְּׁבִירָה וְהַחֲתוּךְ שֶׁל הַגְּבוּרָה הַמְּזוּנָגָת. וְכֵן חֲתוּךְ זֶה נַעֲשֶׂה בְּאֲמֻצַּע הַיְסוּד שְׁבַמְלָכוּת, שְׁכַפְּיָכוּל מַחְלַק אוֹתוֹ לְשָׁנֵי חֲצָאִים. וְכֵן זֶהוּ נִקְרָא יְדִיעָה, שְׁמִשְׁמַעוּתָהּ הִיא גַם שְׁבִירָה. כְּמוֹ שְׁכַתֵּב (שופטים ה, טז) **"וַיִּדְעוּ בָהֶם אֶת אֲנָשֵׁי סְכוּת".** וְכֵן מוּבָא בְּשַׁעַר מֵאֲמָרֵי רֵשֶׁב"י לְהֵאָרִיז"ל (ע' רלא) שְׁבִיִסוּד הָאִשָּׁה יֵשׁ שְׁתֵּי דְלָתוֹת. וְכֵן מְצִינוּ בְּזֶהָר (בראשית נא:), שֶׁהַשְּׁפַעָה לַמְּלָכוּת הִיא בְּסוּד **פְּלִיג מִימִיךָ וְאָעוּל בְּךָ.** וּמְבָאָר לְדְבָרֵינוּ כִּינּוּן שֶׁהַגְּבוּרָה חוֹתֶכֶת אֶת הַשְּׁפַע, הִיא מְרַמֵּזת אֶת הַחֲתוּךְ גַּם בְּנִקְבָה הַמְּקַבְּלָת. וְכֵן מְצִינוּ בְּזֶהָר חֲדָשׁ (תיקונים קמ:), שֶׁהַעֲטָרָה שְׁבִיִסוּד הִיא בְּבַחֲיַנַּת חֲרָב שְׁמִנִּיפִים לְכָל צַד. וְכֵן מְצִינוּ בְּגִמְרָא (יומא ט:), שְׁרִישׁ לְקִישׁ רָצָה לומר שְׁבַבִּית הַמְּקַדָּשׁ הַשְּׁנַיִ עִלּוֹ עִם עֲזָרָא מִבְּבַל רַק לְחֲצָאוֹן, הוּא אומר **עֲלִיתֶם כְּדִלְתוֹת** דְּדָלַת נִפְתַּחַת רַק לְחֲצִי. וְרוֹאִים שֶׁדְּלָתוֹת מִסְמַלּוֹת אֶת הַחֲצִי.

מוּבָא בְּחִזְקוֹנִי' (שמות יד, כא) **"וַיִּבְקְעוּ הַמַּיִם"** מִשְׁמַע עַד קְרַקְעִיתוֹ שֶׁל יָם. וְכָתוּב אַחַד אומר **"קָפְאוּ תַהֲמוֹת בְּלַב יָם"**, דְּמִשְׁמַע שֶׁלֹּא נִבְקְעוּ לְגִמְרֵי, אֶלֶּא יָם זֶה גְדוֹשׁ הוּא, וְאֵלּוּ לֹא נִבְקְעוּ הַמַּיִם כָּלֵל, הֲצָרְכוּ יִשְׂרָאֵל לְטָרַח וְלַעֲלוֹת לְמַעְלָה, וְאֵם נִבְקְעוּ לְגִמְרֵי הֲצָרְכוּ לִירֹד עַד תַּהוֹם לְפִיכָךְ נִבְקַע הַגְּדוֹשׁ דְּתוֹלְתָא [שְׁלִישׁ] הַיָּם, וְנַעֲשֶׂה לְיִשְׂרָאֵל חוֹמָה מְזָה וּמְזָה וְשְׁתֵּי הַיְדוֹת קָפְאוּ, הֵינּוּ **"בְּלַב יָם"**, מֵה לְבוֹ שֶׁל אָדָם בְּסוּף שְׁלִישׁ הָעֲלִיוֹן שֶׁל גּוֹפּוֹ, אִף הַמַּיִם בְּשְׁלִישׁ קָפְאוּ. בְּאֲרָנוּ לְעִיל שְׁשָׁנֵי הַחֲצָאִים מִתְחַלְקִים מִצַּד הַפְּנִים לְשָׁנֵי שְׁלִישׁ וְשְׁלִישׁ, הֵינּוּ שֶׁהַחֲתוּךְ הוּא בְּמִקּוֹם הַחֲזָה כְּנֹגַד הַלֵּב, וְגַם כָּאֵן רוֹאִים שֶׁהִיא חֲתוּךְ בְּקִרְיעַת יָם סוּף בְּלַב יָם, שְׁשָׁנֵי שְׁלִישׁ קָפְאוּ וְשְׁלִישׁ נִבְקַע, דְּמִצַּד הַפְּנִים שֶׁל הַיָּם כְּפִי שֶׁהוּא נִרְאֶה לְחוּץ הִיא חֲתוּךְ בֵּין שְׁנֵי שְׁלִישִׁים שֶׁל חֲצִי הַתְּחַתּוֹן, וְשְׁלִישׁ שֶׁל חֲצִי הָעֲלִיוֹן.

מְצִינוּ בְּרֵשֶׁב"י (שמות טו, יז) **"מִקְדָּשׁ אֲדָנִי כוֹנְנֵנוּ יְדִיךָ חֲבִיב בֵּית הַמְּקַדָּשׁ שֶׁהָעוֹלָם נִבְרָא בִּיד אַחַת שֶׁנֶּאֱמַר "אִף יְדֵי יְסֻדָּה אֶרֶץ" וּמִקְדָּשׁ בְּשְׁתֵּי יְדַיִם, וְאִימְתִי יִבְנֶה בְּשְׁתֵּי יְדַיִם בְּזֶמַן שֶׁה' יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וְעַד לְעֵתִיד לְבֹא שֶׁכָּל הַמְּלוּכָה שְׁלוֹ.** וּמְצִינוּ בְּגִמְרָא (מנחות לו:), שֶׁמְבַאָרְת אֶת הַפְּתוּב (ישע' מח, יג) **"יְדֵי יְסֻדָּה אֶרֶץ וַיִּמְיֵנוּ טַפְחָה שְׁמַיִם"**, שֶׁיֵּד שְׁמַאל שֶׁל ה' בְּרָאָה אֶת הָאֶרֶץ, וְיֵד יְמִין שֶׁל ה' בְּרָאָה אֶת הַשְּׁמַיִם. נִרְאֶה דְרֵשֶׁב"י מְרַמֵּז שְׁבַעֲוֹלָם הַזֶּה הַמְּלָכוּת שֶׁנִּקְרָאת אֶרֶץ מְקַבְּלָת רַק חֲצִי שֶׁהוּא בְּבַחֲיַנַּת יָד שְׁמַאל הֵינּוּ מֵה שֶׁהַשְּׁמַאל מְסַכֵּם לְהַשְּׁפִיעַ, וְיָד יְמִין כוֹנְנָה אֶת הַשְּׁמַיִם הַמְּסַמְלִים אֶת הַחֲצִי הָעֲלִיוֹן שְׁשֵׁם נְשֹׂאִרִים הַחֲסִדִּים שְׂאִינָם יוֹרְדִים, מֵה שְׂאִין כּוֹן לְעֵתִיד לְבֹא שֶׁכָּל הַמְּלוּכָה שְׁלוֹ הֵינּוּ שֶׁנִּזְכָּה לְקַבֵּל אֶת שְׁנֵי חֲצָאֵי הַמְּלָכוּת, נִזְכָּה לְבַחֲיַנַּת שְׁתֵּי יְדַיִם וְזֶה הִיא דְרָךְ בֵּית הַמְּקַדָּשׁ שְׁמִשָּׁם בָּא שְׁפַע הַיְסוּד לַמְּלָכוּת, וְלָכֵן הַפְּסוּק הַזֶּה נֶאֱמַר בְּשִׁירָה לְאַחַר קְרִיעַת יָם סוּף שְׁשֵׁם הִיא זְווג וְיִסוּד וּמְלָכוּת.

וְכֵן מוּבָא מֵהֵרָה"ג ר' אורי יונגרייז שליט"א שְׁבִית הַמְּקַדָּשׁ וְהָאָדָם נִבְרָאוּ בְּשְׁתֵּי יְדַיִם, כְּמוּבָא בְּמִדְרָשׁ (תהילים קלט) **"וַתָּשֶׁת עֲלֵי כַפְּכָה"**, מִכָּאֵן לְאָדָם וּלְבֵית הַמְּקַדָּשׁ שֶׁנִּבְרָאוּ בְּשְׁתֵּי יְדַיִם. כְּתִיב **"יְדִיךָ עֲשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנִי"** וְכָתִיב **"מִקְדָּשׁ ה' כוֹנְנֵנוּ יְדִיךָ"**. כִּי שָׁם יֵשׁ חִבּוּר הַיָּד שֶׁבְרָאָה אֶת הַשְּׁמַיִם עִם הַיָּד שֶׁבְרָאָה אֶת הָאֶרֶץ. וּמְבָאָר לְדְבָרֵינוּ דְּבַבִּית הַמְּקַדָּשׁ וּבְאָדָם יֵשׁ חִבּוּר שְׁנֵי הַחֲצָאִים בְּסוּד שְׁתֵּי יְדַיִם.

ב' דְּפָנוֹת וְטַפַּח בְּטַפְחָה בְּסוּד הָאֶפִיקוֹמָן

מְצִינוּ בְּזֶהָר (השמטות רנב:) שְׁעָמוּד הָעֵנָן שֶׁהִיא בְּמִדְבָר סָמַל אֶת קו הַחֲסֵד, וְעָמוּד הָאֵשׁ סָמַל אֶת קו הַגְּבוּרָה. בְּאֲרָנוּ בְּמֵאֵמֶר 'חֲשַׁמֵּל דָּם' שְׁעָמוּד הָאֵשׁ בְּמִדְבָר סָמַל אֶת הַזְּווג שֶׁל הַקַּב"ה עִם כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּבַחֲיַנַּת עוֹנָה שֶׁהִיא אור פְּנִימִי. וּבְאֲרָנוּ בְּמֵאֵמֶר 'חֲשַׁמֵּל סָכָה' שְׁעָנְנֵי כְבוֹד וְעָמוּד הָעֵנָן סָמַל אֶת הָאֵשׁ הַמְּקִיף שֶׁהִיא לְיִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָר. נִרְאֶה דְלָכֵן עָמוּד הָאֵשׁ הִיא פְּנִימִי וְעָמוּד הָעֵנָן הִיא מְקִיף, דְּרַק עָמוּד הָאֵשׁ שְׁמַסְמַל אֶת קו הַגְּבוּרָה יוֹרֵד לְמַטָּה לַמְּלָכוּת לְהַשְּׁפִיעַ בְּפְנִימִיּוֹת בְּבַחֲיַנַּת עוֹנָה. מֵה שְׂאִין כּוֹן עָמוּד הָעֵנָן הַמְּסַמַּל אֶת קו הַחֲסֵד, כִּינּוּן שֶׁהַשְּׁפַעַתוֹ נִשְׂאָרְת לְמַעְלָה הוּא מִתְגַּלָּה לְמַטָּה עַל יְדֵי אור מְקִיף, לְרַמֵּז שְׂאוֹר זֶה מְקִיף מִלְּמַעְלָה וְאִינוּ יוֹרֵד לְמַטָּה. וְכֵן כְּתוּב (שמות מ, לח) **"כִּי עֲנַן ה' עַל הַמִּשְׁכָּן יוֹמָם וְאֵשׁ תַּהִיָּה לְיָלָה בּוֹ לְעֵינֵי כָּל בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל מִסְעֵיהֶם"**, וְרוֹאִים שְׁעָמוּד הָאֵשׁ הִיא פְּנִימִי **"בו"**, וְעָמוּד הָעֵנָן הִיא מְקִיף **"עַל הַמִּשְׁכָּן"**. וְכֵן מוּבָא בְּאוֹצְרוֹת

חיים' להאריז"ל (הארות ז'ו"ן פ"ז) ז' ענני כבוד הם בחסד. וכן מובא ב'שער הפנונת' להאריז"ל (סוכות ח"ב ע' שכא) ששם א"ל במליוו אל"ף למ"ד, בגימטריא הקף כי כל המקיפים הם בבחינת שם א"ל המסמל את מדת החסד. וכן רואים שאהרן הכהן שהיה בבחינת חסד הביא לישראל את המקיפים של ענני הכבוד. ומצינו שיטת רבי בגמרא (יומא יז): **"והיתה לאהרן ולבניו מחצה לאהרן ומחצה לבניו**, ורואים שאהרן מקבל חצי. וכן בארנו במאמר 'חשמל לולב' שאהרן הוא בחינת תפארת השן לחצי העליון.

וכן מובא ב'שער ההקדמות' להאריז"ל (ע' רפא) שהעפעפים של העין נקראות בשם עבים, והן בסוד שם ע"ב. ומבאר לדברינו דעפעפים הן בבחינת מקיפים של העין לכן הן שיכות לשם ע"ב, שהוא בגימטריא חסד ומסמל את מדת החסד. וכן פרוש המלה **עב** הוא ענן המסמל את מדת החסד.

מצינו בגמרא (סוכה ו): **תנו רבנן שתים פהלתן ושלישית אפלו טפח**. וב'שער הפנונת' להאריז"ל (סוכות ח"ב ע' טד) מבאר דין זה שהספה מסמלת את האור המקיף של החסדים וענני הכבוד, שהוא בבחינת חבוק המלכות שהיא בבחינת נקבה, ביד מינו של הקב"ה בביכול, **"וימינו תחבקני"**, וזה בא קדם הזווג של שמיני עצרת. דחבוק הוא בבחינת אור מקיף, ובחבוק הנקבה מחבקים ב' צדדים ועוד טפח בצד ג'. וכן מצינו בזהר (פנחס רנה): שהאות ס' סתומה מסמלת את ד' דפנות הספה, ואות זו מסמלת את המלכות העליונה של אמא עלאה שהיא בבחינת לאה, כמובא ב'שער הפנונת' להאריז"ל (הלילה ח"א טסט). נראה דכיון שספה מסמלת את החסדים שמשארים למעלה והם רק בבחינת מקיף, לכן מספיקות שתי דפנות שהן חצי, לרמז שהספה מסמלת את החצי העליון. ולכן מוסיפים טפח כפי שאומר האריז"ל שסוד החבוק שמסמל את המקיף יש בו עוד טפח. דבארנו לעיל לגבי אפיקומן שהחצי שמשאיר למעלה הוא יותר גדול וחשוב כיון שהוא נשאר לעתיד לבא, ולכן חותכים חצי גדול וחצי קטן, כך בחבוק החצי שמסמל את הלעיתיד לבא מסמלים אותו בחצי גדול יותר על ידי הטפח הנוסף. וכן **חבוק** עם הד' אותיות בגימטריא **צל** או **עמוד** או **מסך** שמסמלים את האור המקיף של הספה, כדבארנו במאמר 'חשמל סכה'. וכן שמעתי מהר"ר רפאל מגיד שליט"א שגבה הספה הוא **מאה ועשרים** טפחים [עשרים אמה כפול שש], כמנין **צל** או **עמוד** או **מסך**. וכן נראה שיש רמז בכתוב (תהילים קכא, ה) **"ה' צלך על יד ימינך"**, שצל הוא בבחינת ימין.

כתוב (איוב מ, לא) **"התמלא בשכחות עורו ובצלצל דגים ראשו"**. ומבאר רש"י: **"התמלא"** אם תמלא תאונתך ותעשה **שכחות מעורו**. והרלב"ג מבאר: **"בשכחות"** הוא החרב שכורתין בו עורות הדגים הגדולים. וכן במצדת ציון: **"בשכחות מלשון סכין**. ורואים שספה היא מלשון **סכין**, ואותו פסוק שמבאר רש"י על שכחות, מפרש הרלב"ג על סכין. ומבאר לדברינו שספה היא בבחינת סכין החותך את שני החצאים, ומשפיע את החצי העליון בבחינת מקיף.

מצינו במדרש פליאה' **נתרעם איוב על היסוריו, והראהו הקדוש ברוך הוא סכה בת ב' דפנות ושלישית אפלו טפח, ונתישבה דעתו**. ומבאר לדברינו שה' הראה לו את החצי העליון ששם שרש היסורים, ונתישבה דעתו, כיון שהבין שצריך להחזיר לחצי העליון את מה שלקחו ממנו. וכן בארנו לעיל ששרש נשמתו של איוב היה מהחצי העליון, לכן **איוב** הוא אותיות **איוב**, לרמז שהוא חלקו של השטן הנקרא איוב, כפי שמצינו בזהר (בא לג). שאיוב היה בבחינת שיער לעזאזל כשהשטן קטרג על עקדת יצחק ועל קריעת ים סוף.

וכן בקדושין ונשואין, הקדושין הם אור מקיף שקודם לאור הפנימי של הנשואין. לפי זה נראה לבאר מדוע בקדושין מתר לעשות תנאים, ובנשואין אסור, כיון שקדושין מקשרים את החתן והכלה דרך המקיפים בלבד השיכים לחצי העליון, ובחצי העליון צריך לעשות תנאים כדי לסלק את אחיזת החיצונים מהקשר. מה שאין כן באור הפנימי של הנשואין, הקשר הוא קשר חזק של קדשה, ואסור לעשות בו תנאים.

וכן שמעתי ממור"ר הרה"צ ר' פישל אייזנבאך זצוק"ל בשם הרה"ק מראפשיץ זצ"ל הטעם שמוציאים את טבעות הלולב בהושענא רבא, לרמז שאנחנו בבחינת כלה שפורעת שערותיה ערב חפתה. דשמיני עצרת הוא זמן היחוד. וכן הכתוב המדבר על חג הסוכות (ויקרא כג, לט) **"תחגו את חג הוי"ה שבעת ימים ביום הראשון שבתוך ר"ת יבש"ה המסמלת את המלכות בזמן שאין זווג, כמובא בזהר (הקדמה יב). שיבש"ה היא מלשון יבשה, ומסמלת מצב שאין זווג, וארץ מסמלת מצב שיש זווג. וכן בסוכות האורות הם מקיפים במצב שאין זווג עד שמיני עצרת. וכן סכך בגימטריא חופה שמסמל את המקיף שבא קדם הנשואין.**

מצינו במדרש (ב"ר מח, י) **רבי אליעזר בשם ר' סימאי אמר, אמר הקדוש ברוך הוא לאברהם, אתה אמרת "והשענו תחת העץ", חייך שאני פורע לבניך במדבר ובישוב, ולעתיד לבוא, "פרש ענן למסך", הרי במדבר, בארץ מנין, "בספת תשבו שבעת ימים", לעתיד לבוא מנין, "וספה תהיה לצל יומם מחרב ולמחסה ולמסתור מזרם וממטר"**. רואים שענני כבוד ומצות סכה הם בזכות אברהם, ומבאר לדברינו שמצות סכה מסמלת את החסדים המקיפים של אברהם שאינם יורדים למטה בארץ פנימי. וכן מובא בשם הגר"א על הכתוב (בראשית כד, א) **"ואברהם זקן בא בימים ויהנה ברח את אברהם בכל"**. ש"בכ"ל" מרמז בכתוב (ויקרא כג, מב) **"בספת תשבו שבעת ימים כל האזרח בישראל ישבו בספת: למען ידעו דרתיכם כי בספות הושבתי את בני ישראל"**. וכן מובא בספר 'מחברת הקדש' שאברהם בגימטריא **סוכ"ה** במלוי האותיות **סמ"ך וא"ו כ"ף ה"י**.

כתוב (ויקרא כג, מב) **"כל האזרח בישראל ישבו בספת"**. נראה דלכן הכתוב נוקט לשון **אזרח** על מצות סכה, דאזרח מסמל את מדת החסד של אברהם, כמובא בגמרא (ב"ב טו). **אמר רב איתן האזרחי זה אברהם**. וכן מובא ב'ספרי' (פ' שלח) שכל מקום שכתוב אזרח פרושו זכר ולא נקבה. ומבאר לדברינו דאזרח מסמל את החסדים שמשארים למעלה ב'סוד' שהוא בבחינת

זכר, ואינם יורדים למלכות שמסמלת את הנקבה. והוסיף הרה"ג ר' זרח פדר שליט"א שאזרח הוא מלשון זרח המרמז על זריחת השמש המסמלת את היסוד. וכן מובא ב'ריטב"א' (סוכה כח:) בשם הרמב"ן שאזרח פרושו אדם שנמצא במצב של אזרח רענו, ולא במצב של צער, דמצטער פטור מן הסכה, ורואים שאזרח מסמל מצב של חסד. וכן **אזרח** ר"ת הפסוקים (איוב כ, כט. כז, יג) "זה חלק אדם נשע" דבחינת אזרח יורדת למטה רק דרך החיצונים. וכן **אזרח** ר"ת הפסוקים המרמזים על מדת החסד (ש"ב טז, יז) "זה חסדך את רעך" וכן (תהילים קו, ז) "לא זכרו את רב חסדיך". וכן מובא בספר 'סוד הנשואין' מהרה"ג ר' מתתיהו גלזרסון שליט"א שאותיות **סופה**, סמוכות לאותיות **נידה**. ובארנו לעיל שגדה מסמלת את החצי העליון.

מצינו בגמרא (סוכה נה:) **אמר רבי אליעזר הני שבועים פרים כנגד מי, כנגד שבועים אמות, פר יחידי למה כנגד אמה יחידה וכו' אמר רבי יוחנן אוי להם לעובדי כוכבים שאבדו ואין יודעין מה שאבדו, בזמן שבית המקדש קים מזבח מכפר עליהן, ועכשו מי מכפר עליהן.** נראה דסכות הוא זמן שבו מכפרים על שבועים אמות ומשפיעים להם את השפע. דבזמן זה שורה אור מקיף של החסדים שרק לחיצונים יש ממנו יניקה ואחיזה, וממילא זה הזמן לדאג להם ולהשפיע להם את השפע. מה שאין כן שמיני עצרת הוא כנגד ישראל דיש את הזיווג של האור הפנימי שיורד למטה לצד הקדשה, כפי שבארנו במאמרי חנפה שמיני עצרת הוא בבחינת חג השבועות שהשפע יורד דרך הגבורה.

וכן מצינו בזהר (נח סד.) שנסוה המים בסכות מעורר את שליטת ישראל על אמות העולם. דאמות העולם הם בבחינת מים הידונים היונקים מהמים הקדושים שעל המזבח. ומבאר לדברינו דמים מסמלים חסד, ונסוה המים מרמז על השפעת החסדים שיורדים בזמן זה בזכות ישראל, לאמות העולם. וישראל שולטים עליהם כיון שהם מקבלים בזכות ישראל, וכן מצינו בגמרא (סם מח:) שבנסוה המים היו עולין למזבח דרך צד שמאל, ולא כמו שאר עבודות שעולין דרך צד ימין, ונראה דיש כאן רמז על יניקת השמאל דקלפה ממעשה זה. וכן מצינו בירושלמי (סוכה כא.) שנסוה המים כשר גם בלילה, ולא כמו שאר עבודות המזבח שפשוט רק ביום, ולילה הוא בחינת שמאל. וכן מצינו בגמרא (זבחים קי:) ששעור הנסוה היה שלשה לוגין. ובשלשת לוגין יש אחיזה לסטרא אחרא כמובא במשנה (עדות א, ג) **שלשת לוגין מים שאובין פוסלין את המקוה.**

וכן מצינו במשנה (סוכה מח.) שלקחו את המים לנסוה המים ממעין השילוח, ומעין זה נקרא גיחון כמובא ברש"י (מ"א א לג), ומבאר לדברינו דמעין גיחון נותן יניקה לקלפה, כמובא בספר הלקוטים' להאר"ל (האזינו ע' שכה, מ"א ע' שפ) שהגיחון הוא שרש הנחש הנקרא **גחון**, וכן נראה דשילוח מרמז על ההשפעה לקלפה כמו שעיר המשתלח. וכן הכתוב שנאמר על חג הסכות (במדבר כט, יב) **"וּחַגְתֶּם חַג לְהו'ה" שבעת ימים** ר"ת **שילוח**.

כתוב (ישעי' ח, ו) **"יען כי מאס העם הזה את מי השלח ההלכים לאט"**. רש"י שם מבאר שהכונה לחזקיהו, ורואים ששמו של חזקיהו בפסוק הוא **מי השלח**. על פי זה נראה לבאר את הגמרא (ברכות י.) שחזקיהו לא רצה להתחתן ולהוליד כי ראה ברוח הקדש שיצאו ממנו בנים רשעים. כיון ששרש נשמתו היה בסוד מעין השלוח שמשם יוצא שפע הקדשה לקלפה, הוא פחד שבניו ירשעו ויוציאו שפע לקלפה, כפי שאכן נולד ממנו מנשה. וכן מבאר מדוע סתם חזקיהו את מעין השלוח, כמובא בספר הלקוטים' להאר"ל (מלכים א' ע' שפ) **ולזה סתם [חזקיהו] מי גיחון שבתוך ירושלים, לבל ישתו ויהנו הקלפות והחיצונים.**

מובא בשער הפסוקים' להאר"ל (ישעי' רכח) חזקיהו לא היה רוצה לישא אשה, מפני שצפה ברוח הקדש, שיצאו ממנו בנים רשעים. ואחר שהכרח לישא אשה, מפני שליחות ישעיהו, שאמר לו **"כי מת אתה ולא תחיה"**, הצרך לקחת אשה. ועם כל זה יצאו ממנו ב' בנים, וישניהם רשעים, והם מנשה ורבשקה. וכשהיה מוליכם לבית המדרש על שני כתפיו, אמר רבשקה, **יאי צואריה דאבא, להקריב עליו קרבן לעבודה זרה, וחבטו בקרקע, ומת. ומנשה אמר, יאי צואריה דאבא, לצלות עליו דגים, וקימו.** רואים שרבשקה אמר שהצנאר של אביו פה להקריב עליו קרבן לעבודה זרה, היינו הוא רמז על השפע של אביו שיורד למטה לקלפות דרך בחינת צוארו. ולכן הרגו אביו, כי משום כך הוא לא רצה מלכתחלה להולידו. ומנשה רמז על צלית דגים פי אביו הוא בחינת מעין מים כדלעיל.

מצינו במדרש (איכ"ר ד, טו) **ארבעה מלכים היו, מה שתבע זה לא תבע זה, ואלו הן: דוד ואסא, הושפט וחזקיהו. דוד אמר "ארדוף אויבי ואשיגם". אסא אמר אין בי כח להרג להם אלא אני רודף אותם ואתה עושה. הושפט אמר אני אין בי כח לא להרג ולא לרדף אלא אני אומר שירה ואתה עושה. חזקיהו אמר אני אין בי כח לא להרג ולא לרדף ולא לומר שירה, אלא אני ישן על מטתי ואתה עושה, אמר לו הקב"ה אני עושה שנאמר "ויהי בלילה ההוא ויצא מלאך ה' ונך במחנה אשור"**. וצריך להבין מדוע חזקיהו לא רצה לעשות שום השתדלות כשנלחמו נגדו אמות העולם, והתפלל שה' יעשה הכל, וה' קבל תפלתו. נראה לבאר על פי דברינו שהרי המלחמה למטה מסמלת מלחמה רוחנית למעלה, כדבארנו במאמר 'חשמל קשת'. דוד המלך ידע שהסטרא אחרא מתנגד מאד למלכותו, גם באפן אישי, וגם באפן כללי, וכיון שנלחמו בו גם משנאתם אותו באפן פרטי, הוא הרגיש מחיב לעשות השתדלות כמה שאפשר, ואחר כך התפלל לה' שיגזור לו נצח. מה שאין כן חזקיהו שיזע את שרש נשמתו שכל קלפות העולם יונקים ממנו, הוא ידע שהמלחמה אינה נגדו באפן אישי, רק נגד כלל ישראל בכללותו. וזה ודאי שחזקיהו לא היה ישן על מטתו לשם תענוג בני אדם, שהרי היה יגע בתורה כל ימיו, והיה ישן להחליף כח ליגיעת התורה. לכן הוא אמר לקב"ה שהוא ימשיך בעבודת ה' כמו תמיד, ללמד ולישון כדי ללמד עוד, ובזה הוא יעשה את ההשתדלות עבור כלל ישראל, וה' ילחם עבור כלל ישראל להושיעם מכל אויביהם. מה שאין כן אצל דוד המלך, ושאר המלכים שהמלחמה היתה גם נגדם באפן פרטי, הם הרגישו משום כך, מחיבים

לעשות השתדלות מיוחדת בעצמם, כי האדם צריך לעשות השתדלות לצורך עניניו הפרטיים, ורק אחר כך לבקש מה' שיצור. ורק חזקתו שהיה ברור לו בודאות שהענין הוא רק כללי, הוא יכל לבקש מה' להמשיך את עבודת ה' הרגילה שלו עבור קב"ה ושכינתיה, וה' יעשה את המלחמה לבד עבור עמו ישראל, כי אין הבדל אם הוא פועל דרך עבודת ה' הרגילה, או שעושה מעשים מיוחדים, מאחר שהכל ממילא לשם שמים.

מצינו בזהר (מצורע נד): שערך נסוך המים להכניע את האמות היה בימים ב' ו' וז' של סכות, הנרמזים בפסוק (שה"ש ח, ז) "אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז בבוז לו". ורואים שהזהר מקשר את נסוך המים למדת האהבה המזכרת בפסוק, ואהבה מסמלת את החסדים של החצי העליון.

וכן מובא ב'לקוטי תורה' להאריז"ל (שמות קכד) ולכן היו מקריבין ע' פרים בחג. נגד ע' שרים השולטים בחג, וכן היה נסוך המים כנגדם, ולא היה נסוך המים אלא בר"ז, ואף שזו כמו עבודה זרה, וכן בענין שעיר המשתלח לעזאזל ביום הכפורים, אף על פי כן מפני שהיה גזירתו עלינו אנו מקימים מצותיו. ויום אגד"ה לא היה בו נסוך המים, שאם היה גם כן נסוך המים באלו הימים לא היו יכולין להרע לנו. רואים שהאריז"ל מקשר בין נסוך המים לשעיר המשתלח.

והוסיף הרה"ג ר' אברהם פלדמן שליט"א שהמים היו יורדין לשתיו, ומשם לתהום, כמובא בגמרא (סוכה מט.) "חמוקי ירכיך" אלו השיתין, "כמו חלאים", שמחוללין ויורדין עד התהום. ומצינו בזהר (ויחי רמב): שמקום הקלפות הוא בנוקבי דתהומא רבה. וכן מצינו בכמה מקומות בחז"ל שאם עם ישראל חוטא לתהום רוצה להציף את העולם.

מצינו במדרש (הובא ברבנו בחיי ויקרא ב, יג) אמר רבי אבא בבכי נתפרשו המים התחתונים מן העליונים אמרו או לנו שלא זכינו לעלות למעלה להיות קרובים ליוצרנו וכו', אמר להם הקדוש ברוך הוא עתידין אתם ליקרב על גבי המזבח במלח ונסוך המים. נראה דלכן נסוך המים מביא שפע גם לאמות העולם, דמים התחתונים זה הים שנמצא בכל מקום, וכשמעלים מהמים התחתונים לשרשם ומעוררים את השפע, זה משפיע על כל המים התחתונים. וכפי שבארנו במאמר 'עולם השמיני' שבתהום יש חבור למים העליונים, וכיון שהמים יורדים לתהום, והם חוזרים משם לשרשם במים העליונים, הם מחברים את כללות המים התחתונים עם המים העליונים, וזה משפיע על כל המים התחתונים.

וכשם שכדי להמשיך את שפע המים בסכות, מקדשים את המים על ידי מצות נסוך המים. כך על ידי ישיבה בסכות זכר לענני כבוד, מתקשרים עם ענני הכבוד, שהם השרש הרוחני של העננים הגשמיים שמביאים את המים לעולם. דכשם שהגשם שרשו מהמים העליונים מים החכמה העליונה, כמובא בגמרא (תענית י), כך העננים הגשמיים שרשם מהעננים הרוחניים מענני הכבוד. וכפי שבארנו במאמר 'חוטי החשמל' שענני הגשם הם ענני קדשה, וענני הסטרא אחרא אין בהם גשם. וכן הד' מינים בסכות באין לצורך המים, כמובא בגמרא (תענית ב): אמר רבי אליעזר הואיל וארבעת מינין הללו אינן באין אלא לרצות על המים, כשם שארבע מינין הללו אי אפשר בהם בלא מים, כך אי אפשר לעולם בלא מים. והוסיף הרה"ג ר' יוסף סופר שליט"א שד' מינים אותיות דין מים.

מצינו במשנה (סוכה מח): ולמנסך אומרים לו, הגבה ידך, שפעם אחת נסך אחד על גבי רגליו, ורגמוהו כל העם באתרוגיהן, ומקשה התורת מנחם פיון שהצדוקים אינם מודים בנסוך המים, לא היה צריך הצדוקי לנסך כלל, ומדוע הוא נסך על גבי רגליו, ומבאר לדברינו דצדוקי זה אף על פי שאינו מודה בנסוך המים, רצה לקבל את יניקת הקלפה מנסוך המים, לכן הוא נסך ישר על רגליו המסמלות את הקלפה, ולא דרך המזבח המסמל את צנורות הקדשה, ולכן רגמו אותו באתרוגיהן, דאתרוג מסמל את עטרת היסוד שם נעשית החלקה בין חצי הקדשה לחצי הקלפה, ורמזו לו שבבית המקדש גם השפע של אמות העולם עובר דרך עטרת היסוד לרחל, ומשם יונקים אמות העולם, ואין יניקה ישר מרגלי לאה כמו שיונקים דרך החטאים.

מצינו בגמרא (סוכה נג.) תניא אמרו עליו על רבן שמעון בן גמליאל כשהיה שמח שמחת בית השואבה היה נוטל שמנה אבוקות של אור וזרק אחת ונוטל אחת ואין נוגעות זו בזו, וכשהוא משתחוה נועץ שני גודליו בארץ ושוחה ונושק את הרצפה וזוקף ואין כל ברירה יכולה לעשות כן. נראה דלכן רק בשמחת בית השואבה מצינו במקדש שעשו שעשועים בדברים גשמיים שלכאורה אין להם שיכות עם תורה, אף שבדאי יש בהם רמזים גבוהים, דבדברים אלו יש לקלפה יניקה מהתלהבות המון העם וכו', ושמחת בית השואבה היא זמן יניקתם. וכן מובא מהרב אורי יונגרייז שליט"א שזריקת האבוקות מרמזת על האבק של עשו שעולה ונכלל בקדשה כמו שכתוב "ויאבק איש עמו". והיו זורקים מימין לשמאל ומשמאל לימין לרמז על התכללות השמאל בימין.

וכן מצינו במשנה (סוכה נא.) שעשו תקון גדול בשמחת בית השואבה בעזרת נשים, שהנשים תוכלנה לראות ולהשתתף בצניעות וכו'. ומבאר לדברינו דיניקת הקלפה היא דרך הנשים כדבארנו במאמר 'חשמל דם', ועל כן היה חשוב מאד לשתף את הנשים בשמחה זו, והיה חשוב מאד לעשות זאת בצניעות, שלא להגביר את היניקה יותר מדי.

מובא ברמב"ם (כלי המקדש ח, ו) מכנסי כהנים הדיוטים שבלו ואבגטיהם, היו עושין מהן פתילות ומדליקין בהן במקדש בשמחת בית השואבה, וכתנות כהנים הדיוטים שבלו היו עושין מהן פתילות למנוחת תמיד. נראה דכיון ששמחת בית השואבה נותנת יניקה לקלפה, לקחו לפתילותיה מהמכנסים של הכהנים שמהם יש יניקה לקלפה. כפי שמצינו בזהר (תיקונים קיח.) ומנין שפשתים הוא מצד הערוה שנאמר "ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה".

וכדבארנו במאמר 'חשמל ציצית' שיש לקלפה אחיזה בבשר הערוה ומכסים את זה בפשתן השני לקלפה, כדי לתת להם יניקה בנגד, שישמרו מהחיצונים שרוצים להכנס בפנימיות.

כתוב (דבה"א יא, ג) "והפלשתים נאספו שם למלחמה ותהי חלקת השדה מלאה שעורים והעם נסו מפני פלשתים: ויתיצבו בתוך החלקה ויצילוה ויכו את פלשתים ויושע ה' תשועה גדולה: וירדו שלושה מן השלושים ראש על הצר אל דויד אל מערת עדלם ומחנה פלשתים חנה בעמק רפאים: ודויד אז במצודה ונציב פלשתים אז בבית לחם: ויתאו דויד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער: ויבקעו השלשה במחנה פלשתים וישאבו מים מבור בית לחם אשר בשער וישאו ויבאו אל דויד ולא אבה דויד לשתותם וינסך אתם לה". ומובא בירושלמי (סנהדרין יב:) "ויונסך אתם לה" בר קפרא אמר חג היה ונסוך מים, והיתר במה היה "ויבקעו השלשה" ולמה שלשה, אחד הורג, ואחד מפנה הרוגים, ואחד מכניס צלוחית בטירה. ומבאר לדברינו כיון שלדוד המלך היתה מלחמה עם הפלשתים, הוא השתוקק שיביאו לו מים מהבאר בבית לחם לנסך אותם נסוך המים בסכות על המזבח. כי הוא ידע את הסוד שנסוך המים מכניע את אמות העולם תחת ישראל. ורצה לקחת מים דוקא מבאר האויבים שעל ידי זה הוא יוכל להכניע את השרש שלהם שממנו הם יונקים. ולפי זה מבארת קושית המפרשים שם, מדוע דוד ספן את אנשיו למסר נפש על זה, שהרי לא יתכן שספן את אנשיו על איזו תאוה חס ושלוש. אלא שהיה שם מעשה מתחכם לנצח במלחמה.

כתוב (זכריה יד, טז ואילך) "והיה כל הנותר מפל הגוים הבאים על ירושלים ועלו מדי שנה בשנה להשתחות למלך ה' צבאות ולחג את חג הסוכות: והיה אשר לא יעלה מאת משפחות הארץ אל ירושלים להשתחות למלך ה' צבאות ולא עליהם יהיה הגשם", ולכאורה צריך להבין מדוע מענישים את הגוים שלא יבואו לחג את חג הסוכות, הרי סכות אינה מז' מצוות של בני נח, ומדוע מי שלא יעלה לא יקבל גשם. ומבאר לדברינו כיון שכל יניקתם היא מחג הסכות הם חייבים לבא להראות שמכאן הם מקבלים את השפע, ולהשתעבד לבני ישראל, לכן מי שלא יעלה לא יקבל גשם.

מובא בספר 'קדושת לוי' (בא) פסח, שבועות, סכות, נחקה הארה לכל השנה בעולם, שנה, נפש, דפסח הוא בזמן, כי אין בין חמץ למצה אלא משהו, דהיינו שעור מיל. ושבועות הוא בנפש קבלת התורה. וסכות הוא בעולם שהם משפיעין לכל השנה. ומבאר לדברינו שסכות משפיע לאמות העולם, לכן הוא בבחינת עולם.

וכן מצינו בזהר (נח טד) שד' מינים משליטים את עם ישראל על אמות העולם. ומבאר הרמח"ל (דרכי ה"פ ח) ועל ידי פרטיות מצות הלולב בנענועיו והקפותיו, משתלם ענין זה, להתחזק שליטת השם ברוח הוא על ראשם של ישראל, ולהפיל אויביהם לפנייהם ולהכניעם תחתם, עד שהם בעצמם יבחרו להיות להם לעבדים, והוא הענין שצאמר, אפים ארץ ישתחו לך וכו', והלכו אליך שחוח בני מעניך וכו', כי כלם ישתעבדו להם וישתחו להם, לקבל על ידם אור מאור השם ברוח הוא השורה עליהם. והנה תשפל כל גאותם ויכנעו תחת ישראל, וישובו על ידם אל עבודתו יתברך. ולזה הולך כל ענין הלולב בפרטיו.

וכן רואים ב'סדור הרש"ש' לסכות, שסכות הוא בסוד הספירות חסד עד מלכות, היינו שבעת ימי הסכות הם כנגד ספירות אלו, וכן הד' מינים הם כנגד ספירות אלו, וכן הנענועים ממשיכים מוחין כנגד ספירות אלו, ובארנו במאמר 'חשמל חטא', שספירות אלו שהן כנגד גוף, הן בחינת מדות ולבושים שגפלו בידי הקלפה בחטא אדם הראשון.

מצינו בזהר (תרומה קלה) שראש השנה, יום הכפורים וסכות הם בסוד זהב כסף ונחשת, ומבאר שם שסכות הוא בסוד נחשת המרמזת על הנחש ועל אמות העולם שנקראים הרי נחשת, כיון שסכות נותן שפע לשבעים אמות. ומשמע מהזהר שמהות החג היא עבור האמות. וכן נראה דמצות ספה שבני ישראל יוצאים החוצה למקום הקלפה ששולטת בחוץ, נותנת יניקה לקלפה בזמן זה, אף על פי שהשכינה יוצאת עם בני ישראל להגן עליהם וכו', כיון שיוצאים החוצה בודאי יש כאן איזו יניקה גם לקלפה הנמצאת בחוץ. וכפי שרואים שסכות הוא זמן שבו נותנים את השפע לשבעים אמות לכל השנה.

וכן מצינו בגמרא (סוכה יב) שהתורה אמרה לעשות את הסכך מפסלת גרן ויקב, והגמרא שם (ט) קוראת לסכך בשם פסל. ונראה דיש כאן רמז על היניקה של הקלפה שיונקת מבחינת הפסלת כידוע. וכן ח"ג ר"ת חטה גפן שהם גרן ויקב, ויניקת הקלפה היא מהפסלת של החג דרך הסכה. וכן מצינו בגמרא שעשית צרכים בצניעות נמשלה לסכה. (ברכות סב:) "ויבא אל גדרות הצאן על הדרך, ושם מערה, ויבא שאול להסך את רגליו". תנא, גדר לפנים מגדר, ומערה לפנים ממערה. "להסך", אמר רבי אלעזר, מלמד שסכך עצמו בסכה. ומבאר לדברינו דעשית צרכים בצניעות מסמלת את השפע שצד הקדשה מפריש לחיצונים, וזה דומה לסכה שמשפיעה את השפע של הקדשה לחיצונים. וכן מצינו קשר בין האור של אמא שהוא האור של הסכה, לצואה, כמובא במדרש (תנחומא חוקת ח) תבא אמו ותקנח את הצואה. וכן מובא בפרוש הגר"א לספרא דצניעותא (פ"א) שהסכך לעתיד לבא שיהיה מהעור של הלוי, הוא עור הערלה שיהפך לטוב. וכן הכתוב המרמז על יעקב שנתן שפע לקלפת לבן, (בראשית כט, י) "ויגש יעקב ויגל את האבן מעל פי הבאר וישק את צאן לבן אחי אמו", ר"ת צוא"ה.

וכן מובא בשם רבנו בחיי שדפן הסכה הוא שבעה טפחים רחב על עשרה טפחים גבה, שהם שבעים טפחים כנגד שבעים אמות. וכן מצינו בזהר (אמור ק) כיון דיתבו בסכות הא אשתזיבו מן מקטרגא וקדשא בריך הוא חדי בבנוי. וכן מובא בספר

'קב הישר' (צה) מצות סכה היא קלה בעיני הבריות אבל בעיני הקב"ה הוא גדול מאד, כי סכ"ת היא גימטריא ת"פ, ומצנה זו היא מכניעה הקלפה של ליל"ת שהיא גימטריא ת"פ, ולעתיד הקב"ה יעביר את הגלולים מן הארץ שהיא ליל"ת על ידי מצות סכה דוקא ואז יהיה שם הוי"ה שלם וכסאו יהיה שלם, ולכן אנו מתפללים ופרוס עלינו סכת שלומך".

והוסיף חכם אחד שליט"א שמצינו במדרש (ב"ר מח, י) שבזכות המצוה שאמר אברהם למלאכים "והשענו תחת העץ" זכינו למצות סכה. והעץ של אברהם היה עבור הגוים, כמובא בזהר (וירא קב.) שאברהם היה מקרב את הגוים לעבודת ה' דרך העץ הזה, וזו תכלית הסכה לקרב את הגוים לעבודת ה' דרך נתינת ניקה מהקדשה. וכן סכ"ה במלוי האותיות סמ"ך כ"ף ה"א בגימטריא קליפה, דמלוי האותיות מסמל את השפעת האותיות, וחס הסכות משפיע לקלפה. וכן מובא בספר 'נפלאות מתורתך' (ערך סכה) שהכתוב (קהלת ז, ב) "באשר הוא סוף כל האדם" ר"ת סכ"ה. וכתוב זה מרמז על יניקת הקלפה במיתת האדם. וכן רחב הקבר הוא שבעה טפחים, כמובא ברש"י (ברכות יד: ד"ה כוך). וזה דומה למדת הסכה שהיא גם שבעה טפחים.

מצינו בזהר (צו ל) רבי חיא אמר "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", זה אשו של יצחק, דכתיב "הנה האש והעצים", "והעצים", אלו עצים של אברהם, דכתיב "ובער עליה הפהן עצים בבקר בבקר". רואים שהעצים מסמלים את מדת החסד של אברהם, כמו שכתוב "עצים בבקר בבקר". ואף על פי שעץ הוא בחינת תפארת ויסוד השיכים לקו האמצעי, נראה שכוננת הזהר על העצים של אברהם ששיכים לבקר, שאלו מיעדים עבור הגוים, כמו "והשענו תחת העץ", וכמו העצים של סכך הסכה, ואלו שיכים למדת החסד שהיא בחינת מקיף כדלעיל.

מצינו במדרש (ילקוט ויקרא תרג) אמר רבי אלעזר בר מריוס למה עושים אנו סכה אחר יום הכפורים, לומר לך שכן את מוצא בראש השנה יושב הקדוש ברוך הוא בדין על באי העולם, וביום הכפורים הוא חותם את הדין, שמה יצא דינם של ישראל לגלות, ועל ידי פן הן עושין סכה וגולין מבתיהם לסכה, והקדוש ברוך הוא מעלה עליהם כאלו גלו לבבל. רואים שסכה היא בחינת גלות, ומבאר לדברינו דכשם שגלות היא יציאה למקום הקלפות לתת להן ניקה שלא יפריעו בברור הניצוצות שברשותם, כך סכה היא יציאה למקום הקלפה בחוץ לתת להם ניקה ולשלוט עליהם בכח זה כדלעיל.

מצינו בגמרא (ע"ז ג) מצוה קלה יש לי וסכה שמה, לכו ועשו אותה. מיד כל אחד ואחד נוטל והולך ועושה סכה בראש גגו, והקדוש ברוך הוא מקדיר עליהם חמה בתקופת תמוז, וכל אחד ואחד מבטט בספתו ויוצא. נראה דלכן הקב"ה מנסה את אמות העולם במצות סכה, דמצוה זו שנותנת להם את השפע מחיבת אותם יותר לעשות אותה, ואם הם בועטים בסכה ענשם גדול יותר.

וכן מובא בפיוט הקליר שאומרים בסכות, בל תהי מצות סכה, בעיניך קלה, כי כנגד כל מצות דת חקותיה שקולה. ומבאר הספר 'האדרת והממלכה' שה' נסה את אמות העולם, ואמר להם לקיים מצות סכה, שהיא מצוה קלה. מזה למד הקליר שהיא שקולה כנגד כל המצוות, שהרי אם האמות היו מקימים מצוה זו היתה נחשבת להם כאלו קימו את כל המצוות, וכל שכן לבני ישראל יחשב כך. ומבאר לדברינו שלאמות העולם העקר הוא מצות סכה, כיון שממנה הם מקבלים את השפע.

שמעתי קושיא מהרה"ג ר' יעקב גלינסקי שליט"א מדוע רק בסכות באים אושפיזין ולא בפסח, ובאר שבפסח כל אחד הוא מלך, ומלך אינו מקבל אורחים. ונראה לבאר על פי דברינו כיון שבסכות יוצאים למקום הקלפה, אנו זקוקים לסיוע, והאושפיזין באים לעזר לישראל ולשמרם.

על דרך זה נראה לבאר את שרש מנהג החסידים שאינם ישנים בסכה, דאדם שדבוק בקדשה הוא בחינת ער. מה שאין פן מי שישן הוא עלול ליפול בקלות לצד הרע, כפי שרואים שאותיות רע הן ההפך מער. וכן מצינו בגמרא (ברכות נז:) שנה אחד מששים למיתה. והקלפות נקראות מות. וכן מובא ב'מגן אברהם' (ס' תקפג) יושב בטל כישן דמי. וכן מובא ברמב"ם (תשובה ג, ז) עורו ישנים מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה. וכיון שבזמן שנה אין האדם שולט בעצמו ונופל בידי הקלפה, לא רצו לתת לקלפה ניקה כפולה, גם מהשנה וגם מהסכה.

מצינו במדרש (תהילים עז) אמר רבי ברכיה, מתחלת בריתו של עולם עשה הקדוש ברוך הוא סכה בירושלים, כפיכול שהיה מתפלל בתוכה ואומר, יהי רצון מלפני שיהו בני עושין רצוני כדי שלא אחריב ביתי ומקדשי, כיון שגרים החטא מה כתיב, "ויחמס כגן שכו". נראה דסכה זו שהקב"ה עשה בירושלים מבריאת העולם מרמזת על ההשפעה לאמות העולם שיוצאת מירושלים, ולכן הקב"ה מתפלל בתוכה שלא יחרב בית המקדש, דחרבן בית המקדש נעשה בכח התגברות ניקת הקלפות מירושלים דרך אותה סכה, והסכה היא המקום להתפלל שלא תתגבר ניקת הקלפה מסכה זו, ולא יחרב בית המקדש, וזה מרמז המדרש שהחרבן נעשה בבחינת "ויחמס כגן שכו", דדרך אותה סכה יחרב בית המקדש. והיום אנו מתפללים שה' יקים את הסכה הזאת סכת דויד הנפלת, שהיא בית המקדש. וכן על מצות נסוך המים שנותנת את השפע לאמות העולם, מצינו שהיא התחילה בבריאת העולם, כמובא בגמרא (סוכה ג:) אמר רב נחמן, מצוה חשונה היא, ובאה מששת ימי בראשית.

מובא מהרה"ג ר' אורי יונגרייז שליט"א ששבעת ימי סכות קשורים עם סכת דוד הנופלת, משום שנופלה קשורה עם מספר שבע, כמו שכתוב (משלי כד, טז) "כי שבע יפול צדיק וקם", דבבריאת העולם היתה שבירת השבעה מלכים ונפילתם, שהקדשה נפלה במקום הקלפה, וכתוצאה מזה העבודה בעולם הזה היא לתקן את נפילת המלכים, והתקון נעשה דרך נפילה

וקימה במספר שבע, שהצדיק נופל בידי הקלפה, וכשקם הוא מעלה אתו ניצוצות שהיו ביד הקלפה ומבררם. ולכן יעקב השתחוה לעשו שבע פעמים, ומשה הקים ופרק את המשכן כל שבעת הימים, וכן סכת דוד הנופלת היא בשבע ימי סכות. עד שיבא השמיני לעתיד לבא ויקימה באפן שלא תפול יותר, וכנגד זה קוראים בסכות את שבעת ההבלים שבמגלת קהלת. וגם כאן רואים שחג הסכות מסמל את נפילת הקדשה בידי הקלפה וניקת הקלפה מהקדשה. וכן שמעתי מהרה"ג ר' ש' רייסקין שליט"א שסכת דויד בגימטריא חצות, ומבאר לדברינו שזה הזמן שדוד היה קם ומתעורר לעבודת ה' להקים את סכת דוד מנפילתה.

מצינו במדרש (קה"ר יא, ב) ר' הונא אמר "תן חלק לשבעה" אלו שבעת ימי הנדה, "וגם לשמונה" אלו שמונה ימי המילה. ר' לוי אמר "תן חלק לשבעה" אלו שבעת ימי הסכה, "וגם לשמונה" ביום שמיני עצרת. רואים שהמדרש מקשר את שבעת ימי הסכה לשבעת ימי הנדה שיש בהם יניקה לחיצונים. וכן הבאנו לעיל מהרה"ג ר' מתתיהו גלזרסון שליט"א שאותיות סוכה, סמוכות לאותיות נידה. וכן מובא ב'שפת אמת' (סוכות תרל"ח) "תן חלק לשבעה וכו'", שעל ידי שעברו עליו ז' ימים בעודו ערל ואחר כך נכנס תחת פנפי השכינה על ידי המילה, יכול לגבור ולהכניע כל הסטרא אחרא. וכמו כן ימי הסכות בעוד המים הזידונים שולטים וכו' לכן צריכים הגנה, ועתה בשמיני עצרת היא הסרת הערלה.

מובא בספר 'משן חכמה' (דברים ה, טו) מצאנו מדרש מפלא שאל רבי שמעון בר יוחאי את רבי אלעזר בן יעקב אפטר ששמעת מאביך מהו "בעטרה שעטרה לו אמו" אמר ליה הו, למלך שהיה לו בת יחידה והיה מחבבה יותר מדאי והיה קורא אותה בתי, ולא אז מחבבה עד שקרא אותה אחותי, ולא אז מחבבה עד שקראה אמי, כך היה מחבב הקדוש ברוך הוא יותר מדאי לישראל. וזה מורה על ג' זמנים האלה, [ג' רגלים], על מה שהיה בעת יציאת מצרים שאז בבחינת השפע היה בבחינת בת, שהיא מקבלת שפע לבד, ובעת מתן תורה היה בגדר אחותי ששניהם משפיעים ומקבלים זה מזה, ומכבדים זה לזה, ואחר כך בעת עשית המשכן היה בגדר אמו, שרק היא המשפעת והיא הפועלת מצדה לבד. ורואים שבפסח כלל ישראל הם בגדר מקבל ולא משפיע, ובשבועות כלל ישראל הם גם משפיע וגם מקבל, ובסכות כלל ישראל הם בגדר משפיע ולא מקבל, ומבאר לדברינו דבסכות משפיעים את השפע לאמות העולם, ומקבלים את השפע רק בשמיני עצרת.

ב'תורת מנחם' מקשה מדוע בקרבנות חג הסכות רש"י מבאר (במדבר כט, יח) שהפרים כנגד שבעים אמות והכבשים כנגד ישראל, ובקרבנות חג הפסח רש"י מבאר (שם כח, יט) שהפרים כנגד אברהם, אילים כנגד יצחק, וכבשים כנגד יעקב. ומבאר לדברינו דסכות הוא זמן שמשפיעים לשבעים אמות לכן הפרים של סכות הם כנגד שבעים אמות, וכן השני אילים של סכות הם כנגד יעקב ועשו פדמבאר שם, דבסכות נותנים לאמות העולם, מה שאין כן בפסח השפע שכן רק לישראל כפי שנבאר לקמן בנספח, ממילא הקרבנות הם כנגד ג' אבות בלבד.

מצינו במדרש פליאה אמר עשו לפני הקב"ה אמרת "ואהב את יעקב", למה, והלא נשא שתי אחיות, ואם תאמר שאני גרמתי לו, אם כן למה תסתירהו בצל סכה. נראה לבאר שעשו טען לקב"ה מדוע הוא אוהב את יעקב, הרי גם יעקב לקח את החצי העליון כשנשא גם את רחל וגם את לאה, ואין הבדל בינו לבין יעקב, שהרי שניהם לקחו מהחצי העליון, ואם תאמר, שואל עשו, שאני גרמתי לו ששלחתי את אליפז להרגו, ולקח את כספו, ונאלץ להכנס בבית לבן ולסבל את רמאותו שהכניס לו את לאה במקום רחל וכו'. מדוע יעקב מקבל את הצל של הסכה שמסמל את החצי העליון. שהרי מצות סכה היא כנגד יעקב, ואם יעקב לא אמור לקבל את החצי העליון, מדוע יעקב מקבל את מצות סכה ששייכת לחצי העליון. ואף על פי שהמדרש אינו ממשיך, אנו נמשיך את התשובה מדוע יעקב מקבל את שני החצאים, כפי שבארנו שצדיקים שהופכים את הרע לטוב מקבלים את שני החצאים, ובפרט יעקב שלקח גם לאה ותקנה, ובשרשו נכללים שני החצאים כדלעיל.

כתוב (במדבר כב, כח) "ותאמר לבלעם מה עשיתי לך כי הכיתני זה שלש רגלים". ומבאר רש"י רמז לו, אתה מבקש לעקר אמה החוגגת שלש רגלים בשנה. ומובא בשם הגר"א שמקשה מדוע האתון הוכיחה את בלעם דוקא עם מצות שלש רגלים, ולא עם שאר מצוות. ומבאר לדברינו שהיא רמזה לו כיון שכל חיותו וחיות כל האמות הם מקבלים מחג הסכות, אם הוא יעקר את עם ישראל גם הוא יעקר. ואף על פי שהאמות יונקות רק מסכות, והאתון הזכירה ג' רגלים, הרי ידוע מסדור הרש"ש שג' רגלים משלימים זה את זה ובונים יחד את פרוץ הזמנים של השנה, וממילא מה שהאמות יונקות מסכות מונח בשפע גם השפע של פסח ושבועות מה שהם השלימו את חג הסכות.

וכן מובא בלקוטי מוהר"ן (ל) "וישסף שמואל את אגג", כי אגג הוא כללות הארבע מלכיות דסטרא אחרא, כמו שכתוב "ראשית גוים עמלק". וזה שפרש רש"י "וישסף חתכו לארבעה". וזה "וישסף", ראשי תבות שבועות סכות פסח, כי עקר חיותה מאור הפנים שבשלוש רגלים.

מובא ברמב"ם (לולב ה, יב) שהשמחה בבית המקדש בחג הסכות היא מצד השמחה היתרה שיש בסכות, ולא בגלל שמחת בית השואבה. נראה דלכן חג הסכות נקרא זמן שמחתנו יותר משאר החגים, אף על פי שמצות "ושמחת בחגך" היא על כל החגים. [זמן שמחתנו, זמן מתן תורתנו וזמן חרותנו ר"ת ש"מח]. דבמקום שיש לקלפות יניקה הם לא מפריעים לקים את המצוה ואפטר לזכות לשמחה, כפי שבארנו במאמר 'מזבח הזהב' את המשנה (תמיד כט.) מימיו לא נתעצל הפהן מלהוציא את הדשן, דבתרומת הדשן יש לקלפות יניקה והם לא מפריעים לזריזות ולשמחה של המצוה. מה שאין כן בשאר החגים

כשהקלפות מפריעות לקיום המצוות כמו בכל מצוה, יותר קשה לזכות לשמחה, ולכן עקר השמחה בסכות היתה בשאיבת המים, ונסוך המים, ונסוך המים נותן את הניקה הגדולה לקלפה כדלעיל, וממילא השמים היו פתוחים לשאב רוח הקדש ללא הפרעות. וכן הכתוב (במדבר יא, כט) "ומי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן הויה את רוחו עליהם" ר"ת **ערא"י**, המרמז על חג הסכות בו יוצאים לדירת עראי.

וכן נראה דיש **נח"ש** ימים בשנה חוץ מחג הסכות, לרמז שבמים אלו הנחש והסטרך אחר אים מפריעים לעם ישראל וימים אלו הם מחוץ לבחינת נחש.

וכן ראיתי בשם הגה"צ ר' שאול בראך מקאשוי זצ"ל שסכות נקרא זמן שמחנתנו יותר משאר החגים, בגלל שבכל החגים אמות העולם עושים באותו זמן חג משלהם לחקות את עם ישראל, חוץ מסכות שהם אינם עושים סכה או חג, ומבאר לדברינו דבסכות הם מרגישים שהחג של עם ישראל נותן להם את השפע, ואין להם צורך לעשות שום דבר. וכן מובא בתרגום שני' על מגלת אסתר שהמן אמר לאחשורוש שבני ישראל מקללים אותו ואת המלכות בכל חג וחג שלהם, ולגבי חג הסכות הוא אמר שאינו יודע אם הם מקללים בחג זה. וכן רואים שעם ישראל סבלו מהגוים בשנות גלותם בעקר בחג הפסח מעלילות דם וכו'.

וכן מובא ברמב"ם (תמידן י, יא) **בכל יום ויום מימי החג היו אומרים שירה בפני עצמה, על מוסף היום בראשון מימי חלו של מועד היו אומרים "הבו לה' בני אלים", בשני "ולרשע אמר אלהים וגו'", בשלישי "מי יקום לי עם מרעים", ברביעי "בינו בערים בעם וגו'", בחמישי "הסירתי מסבל שכמו", בששי "מוטו כל מוסדי ארץ וגו'".** רואים שמזמורי החג הם כנגד הרשעים.

ולפי דברינו מבאר מדוע קוראים מגלת קהלת בחג הסכות, דמגלת קהלת מלמדת שהעולם הזה הבל הבלים ואין בו שום חשיבות, וכל זה ביחס לאמות העולם ולא לו שחיים חיים בהמייים, מה שאין כן מי שקשור למעלה מן השמש, חזיו חשויים מאד. ובזמן חג הסכות כשנותנים את השפע לאמות העולם לכל השנה, חשוב לשון שכל זה **"הבל הבלים הכל הבל"**.

וכן הפטרת גוג ומגוג שקוראים בשבת חול המועד סכות, מדברת על שעבוד מלכות שיהיה לעתיד לבא מכח חג הסכות, כמו שכתוב (זכריה יד, טו) **"והיה כל הנותר מכל הגוים הבאים על ירושלים ועלו מדי שנה בשנה להשתחות למלך ה' צבאות ולחג את חג הסכות"**. וכפי שבארנו שאמות העולם מקבלים את השפע מעם ישראל, וממילא הם משתעבדים לעם ישראל. וכן רואים מהפסוקים שמלחמת גוג ומגוג תהיה בסכות, וכתוצאה מזה כל הגוים שישארו אחרי המלחמה, יבאו לחג את חג הסכות בירושלים, כדי לציין את יום השנה למלחמה. (עיין שם ברד"ק ובמצודת דוד). וכן מובא ב'טור' (או"ח תצ) **תחית**

המתים עתידה להיות בניסן, ונצחת גוג ומגוג בתשרי ומשום הכי בניסן מפטירין העצמות היבשות". ובתשרי **"ביום בוא גוג"**. וכן מצינו במדרש (ילקוט ויקרא תרג) באותה שעה הקדוש ברוך הוא עושה סכה לצדיקים ומטמין אותם לתוכה שנאמר **"כי יצפנני בסכה ביום רעה וגו'"**, **"אלהים ה' עז ישועתי סכותה לראשי ביום נשק"**. לעתיד לבא עתידין אמות העולם להכניס לארץ ישראל ולעשות מלחמה עמהם. שנאמר **"ואספתי את כל הגוים אל ירושלים למלחמה"**, ומה הקדוש ברוך הוא עושה יוצא ונלחם עם הגוים שנאמר **"ויצא ה' ונלחם בגוים ההם ביום הלחמו ביום קרב" ביום של פרעה**. ומהו עושה מסבך על ראשם של ישראל, שנאמר **"סכותה לראשי ביום נשק"**. וכן מובא שם (תהילים תתפח) **"סכותה לראשי ביום נשק"**. אמר רבי יוסי בר בון

"ביום נשק" זה נשקו של גוג. וכן מובא בלק"ת להאריז"ל (שמות קכד) **ענין גוג ומגוג עולה ע' כנגד כל הע' אמות**. כי אז ימלך גוג ומגוג על כל ע' אמות וכלם יבאו יחד על ישראל. וכשיגאלו מידם אז יהיה הושענא רבא כי עתה שנגאלו מיד בבל גלו למדי ואחר כך ליון ואחר כך לאדום ואחר כך תהיה גאלה בהחלט. וכן ענין ז' ימי החג נגד ע' שרים ובכל יום ניצולים מיד שר אחד שהוא כולל עשרה, וגולים ליד שר אחר, ויום הז' ניצולו מיד כלם, ולכן הוא יום הושענא רבא. ולפי שהם נמשלו למים שעל פן היה נסוך המים בחג לכן אין אנו שואלין המים עד שיעברו ז' ימי החג שלא יתנו לנו המים בעודם שולטים, שיהא המים הזדונים. ולכן לולב עולה ס"ח

כמנין חיים וד' אותיותיו הרי ע"ב וכן הדס עם ג' אותיותיו עולה ע"ב נגד ע' שרים השולטים בחג שהם נאחזים בב"ד העליון שהם ע' דינים וב' סופרים. ולכן היו מקריבין ע' פרים בחג, ולפי שהמים הללו נגד ע' שרים צותה התורה לקח לחקינו **"פרי עץ הדר" הקב"ה**, שהוא דר עמנו תמיד לעולם ועד, כי השרים מתבטלים והולכים. וכן מובא בספר 'כמים לים מכסים' מהרה"ג ר' רפאל מגיד שליט"א **ששבעים פרים** בגימטריא הכתוב

(מיכה ד, א) **"והיה באחרית הימים יהיה הר בית ה' נכון בראש ההרים ונשא הוא מגבעות ונהרו עליו עמים"**. **מצינו** במדרש (תנחומא אמור כב) **"ולקחתם לכם ביום הראשון וכי ראשון הוא, והלא ט"ו יום הוא, ואת אמרת ביום הראשון, אלא ראשון הוא לחשבון עונות"**. והרבה שואלים על המדרש הזה, מדוע יום א' של סכות הוא ראשון לחשבון עונות, ולא למחרת יום הכפורים, נראה לבאר על פי דברינו, כיון שענין העונות הוא הורדת שפע של קדשה לקלפה, ובסכות מהות החג נותנת את השפע לקלפות לכל השנה, יש כאן בחינה של עון מצד עצם מהות החג. אף שמצד עם ישראל עושים כאן מצוות, מצד מהות החג יש כאן בחינה של עון, ואת זה מרמז המדרש.

וכן נראה לבאר מדוע בחג הסכות יש מצוה לאגד את הערבה יחד עם שאר המינים ולקרב את הרשעים לעבודת ה', דבר שלא מצינו בשאר החגים. דבזמן שמשפיעים עבור אמות העולם כדי לקרב אותם לה', זה הזמן לחשב גם על הרשעים שהתחברו לאמות העולם לקרב גם אותם, ובפרט שהסטרך אחר אים מפריע בים אלו כדלעיל. וכן מנהג חבטת הערבה הוא בחג

וכן נראה לבאר מדוע בחג הסכות יש מצוה לאגד את הערבה יחד עם שאר המינים ולקרב את הרשעים לעבודת ה', דבר שלא מצינו בשאר החגים. דבזמן שמשפיעים עבור אמות העולם כדי לקרב אותם לה', זה הזמן לחשב גם על הרשעים שהתחברו לאמות העולם לקרב גם אותם, ובפרט שהסטרך אחר אים מפריע בים אלו כדלעיל. וכן מנהג חבטת הערבה הוא בחג

וכן נראה לבאר מדוע בחג הסכות יש מצוה לאגד את הערבה יחד עם שאר המינים ולקרב את הרשעים לעבודת ה', דבר שלא מצינו בשאר החגים. דבזמן שמשפיעים עבור אמות העולם כדי לקרב אותם לה', זה הזמן לחשב גם על הרשעים שהתחברו לאמות העולם לקרב גם אותם, ובפרט שהסטרך אחר אים מפריע בים אלו כדלעיל. וכן מנהג חבטת הערבה הוא בחג

הסכות, כיון שאנו שולטים על הרשעים זה הזמן גם לחבט בערבות שהן לבד, ומסמלות את הרשעים שאינם נאגדים עם הצדיקים. וכן ערכה אותיות רע בה. ולכן כשחובטים אותה ה' פעמים מכונים ה' אותיות מנצפ"ך, לרמז מ"ו צפ"ך, היינו מי רואה אותך ואינו ירא מפניך.

נכמילתא דבדיחותא נראה דהשתלשל בגשמיות השם אגד לאוטובוסים בארץ ישראל, לרמז שאוטובוסים אלו עושים אגד בין צדיקים לרשעים כמו אגידת הד' מינים, וכמו שבד' מינים לא מספיק לאגד, צריך גם לנענע, כך "אגד" מובילים את הצדיקים והרשעים יחד ומנענעים אותם. וכן צבעם ירק כמו צבע הד' מינים. וכן אוטובוסי דן מרמזים על שבט דן, שהיה הירוד שבשבטים בבחינת נחש המחבר קדשה לקלפה, צדיקים לרשעים. כפי שמצינו במדרש (פסיקתא דרב כהנא' ג, יב) **כל הנחשלים אחרין זה שבטו של דן שפולטו העגן שהיו פלו עובדין עבודה זרה**. והוסיף חכם אחד שליט"א שצורת ארכו של האוטובוס מרמזת על הלולב הארך. וכן אגד בגימטריא שמונה המסמל את עולם האחדות השמיני שמאחד את כלם.

מובא ב'סדור הרש"ש' שבברכת 'למלשינים' בשמונה עשרה מכונים להוריד את האורות המקיפים של המוחין של זעיר אנפין ונוקבא, וכן את הכתרים שלהם שגם הם בבחינת מקיף. נראה דלכן דוקא בברכה זו מורידים את המקיפים העליונים, דמקיפים אלו נותנים את היניקה לקלפה כדלעיל. ועל ידי שאנו מתקשרים עם שרש הקלפה שממש הם יונקים, אנו מכניעים אותם תחתינו כפי שהבאנו על נסוך המים מהזהר.

מצינו בגמרא (סוכה טז) **ישאל מונין ללבנה ועובדי כוכבים לחמה**. ומבאר לדברינו כיון שיניקת החיצונים היא מהחצי העליון שנשארו ביסוד שהוא בבחינת חמה, לכן הם מונין לחמה. מה שאין כן ישראל שמקבלים מהחצי התחתון דקדשה שיורד למלכות שנמשלה ללבנה, לכן הם מונין ללבנה. וכן מצינו במדרש (בתי מדרשות ראה) **אמות העולם שהם מונין לחמה סופן לבלות בגיהנם**. ומבאר לדברינו כיון שהם מתקשרים עם החצי העליון ששייך לחמה הם הולכים לגיהנם, כפי שבארנו לעיל שמי שנכנס לחצי העליון נכנס לגיהנם. וכן מובא בפרוש הגר"א ל'סיפרא דצניעותא' (פרק ב') ששבועים שרים של אמות העולם יונקים את השפע משבעים אנפין שיש ביסוד. וכן מצינו בזהר (מקץ רא) שאמות העולם נענשים מהדין של היסוד, וישאל נענשים מהדין של המלכות.

מצינו בזהר (וארא כז) שהנהגת הקדוש ברוך הוא עם ישראל היא **שמאל דוחה וימין מקרבת**, והנהגה עם אמות העולם היא **שמאל מקרבת וימין דוחה**, ומבאר לדברינו ד'ישראל שמקבלים דרך השמאל, יש להם קודם שמאל שדוחה וחותר וכו', ואחר כך החסדים של הימין מגיעים בסוד ימין מקרבת, ואצל אמות העולם זה הפוך קודם השמאל מקרב ופותר להם את כל השפע שיאכלו חנם, ואחר כך הימין דוחה כי לא נשאר להם כלום לקבל ממנו.

מובא ב'שער הפנות' להאריז"ל (סוכות ח"ב ע' טז) שמנענעין את הלולב לששה צדדים כנגד שש הספירות שנקלות בזעיר אנפין. והנענוע למעלה הוא כנגד ספירת הנצח ולמטה כנגד ספירת הוה, היות שספירות הנצח והוה עומדות בצורה שהנצח למעלה והוה מתחתיו. וכן מצינו בזהר (תיקונים ט) בענין ב' רצויות של תפלין של ראש שהרצועה הקצרה היא בחינת נצח, והרצועה הארוכה היא בחינת הוה, ורואים שההוה יורד למטה, והנצח נשאר למעלה. נראה דיש כאן רמז שספירת הנצח המסמלת חסד נשארת למעלה, וספירת הוה שמסמלת גבורה יורדת למטה, דהגבורה קובעת מה ירד למטה ומה לא, ולכן מסמלים אותה בנענוע למטה. וכן שמעתי מהרה"ג ר' משה שץ שליט"א בשם אחיו ר' יעקב שארבעה מינים בגימטריא שם **חת"ך** המסמל את חתונת הגבורה. וכן הבאנו לעיל את הגמרא (תענית ב:) שד' מינים ממתיקים את הדין של המים. והבאנו מהרה"ג ר' יוסף סופר שליט"א שד' מינים אותיות דין מים. וכן בארנו לעיל שסכה היא מלשון ספין.

הלויתן מסמל את החצי העליון

מצינו בגמרא (ב"ב עה) שהסכה לעתיד לבא תהיה מעורו של לויתן, וקשה איך נשב בסכת עורו של לויתן הרי עורו של לויתן פסול לסכה, ובארנו במאמר 'חשמל סכה' שסכה היא זכר לענני הכבוד, ועורו של לויתן הוא ענני כבוד ממש. כמובא בכתבי הרי"א חבר (פתחי שערים) נתיב פנימיות וחיצוניות פתח כ) שסכת עורו של לויתן היא סכת חשמל. ורואים שלויתן שייך לבחינת המקיפים של סכה המסמלים את החצי העליון ונבאר.

הבאנו במאמר 'דגים מספר שבע' מהזהר (בא לד. ומהגמרא ב"ב עה) שהלויתן הוא פרעה שנקרא **"התנים הגדול"**, שמכניס ראשו לגן עדן, ומשפיע משם את השפע שיורד למטה לכל השבועים אמות. מובא בלק"ת להאריז"ל (וארא ע' קלד) שיניקת פרעה היא מאותיות ים שבשם אלהים, ורואים שפרעה מתחבר לבחינת ים. ומבאר לדברינו דפרעה המסמל את הלויתן מעביר את השפע מהחצי העליון שהוא בחינת ים לכל השבועים אמות. וכן מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (חג המצות ע' תצג) שמצריים אותיות מצר ים לרמז שעושים פביכול מצר על הים העליון ויונקים משם. עין בפתוב (ישעי' יט, י וברש"י שם) שהמצרים היו עושים סכרים לסתם את זרימת המים, כדי ליצר לעצמם אגמים. ונראה דזה מרמז על פעלתם הרוחנית. וכן מצינו בזהר (תיקונים נג) על הספינה של יונה הנביא שהיא בבחינת ראש שיש בו שבועה נקבים, לכן היו בה שבועה מנהיגים שהם שרש השבועים אמות. ורואים ששרש השבועים אמות הוא בבחינת ספינה המתחברת לים.

מצינו במדרש (ילקוט ויקרא תרנג) **כל מי שמקים מצות סכה בעולם הזה הקדוש ברוך הוא נותן לו חלק לעתיד לבא בספתה של סדם**, שנאמר **"אלהים דבר בקדשו אעלזה אחלקה שכם ועמק סכות אמדד"**. מהו עמק

ספוח, זו ספחה של סדום שהיתה מסוככת בשבעה אילנות שהן מסוככות זו על גב זו, גפן תאנה ורמון ופרסק ושקדים וָאָגוּז וּתְמָרִים על גביהם. דבר אחר כל מי שמקיים מצות סכה בעולם הזה הקדוש ברוך הוא מושיבו בסכתו של לוינתו לעתיד לבא שנאמר "התמלא בשפוח עורו". בארנו במאמר 'תכלית ספורי לוט' שפסד"ם ר"ת סעדתא דדוד מלכא, וזה כל השפע הגדול שהיה בסדום, שהיתה להם יניקה מנשמת דוד שהיתה בסדום, ולכן השפע שלהם היה בבחינת סכת סדום, כיון שינקו מסכת דוד. נראה לבאר דברי המדרש שמי שמקיים מצות סכה בעולם הזה, לעתיד לבא הקדוש ברוך הוא נותן לו חלק בספחה של סדום, להרגיש את השפע הגדול שיניקה הקלפה ממצות סכה שאנו מקיימים. וכן הפתוב (בראשית יג, י) "וירא את כל כפר הירדן כי כלה משקה לפני שחת ה' את סדום ואת עמרה כגן ה' כארץ מצרים באכה צער". מרמז על בית המקדש, דמשקה בגימטריא מקדש ויש כאן רמז שמקום זה היתה לו יניקה מסכת דוד שהיא בבחינת בית המקדש.

ולכן ממשיך המדרש כל מי שמקיים מצות סכה בעולם הזה הקדוש ברוך הוא מושיבו בסכתו של לוינתו לעתיד לבא. שמי שמקיים מצות סכה בעולם הזה, יזכה לשבת בסכת עורו של לוינתו, להרגיש את השפע הגדול שיניקה הקלפה ממצות סכה שאנו מקיימים, וזה אותו שכר כמו סכת סדום. וכן מצינו עשירות גשמית אצל הלוינתו. כמובא במדרש (ילקוט איוב תתקכז) מקום רפידתו של לוינתו יפה של זהב לכך נאמר ירפד חרוץ עלי טיט. וכן מובא בלקוטי מוהר"ן (ו) לוינתו זה יצרת לשחק בו בחינת שחקים, ששם שוחקין מן דהינו פרנסה.

מצינו בזהר (וירא קט.) כתוב "כגן ה' כארץ מצרים" עד כאן לא נודע גן ה' אם הוא ארץ מצרים ואם הוא ארץ סדום, ואם הוא גן ה' שנקרא גן עדן, אלא כגן ה' שיש בו ספוק ועדוין הכל, כך גם היתה סדום, וכך גם מצרים, מה גן ה' לא צריך בו אדם להשקותו, כך מצרים לא צריכה אחר שישיקה אותה, מפני שהנילוס הוא יוצא ומשקה את כל ארץ מצרים. רואים שהזהר מקשר את השפע של מצרים, וסדום, וגן עדן, שהם באותה בחינה. ומבאר לדברינו ששיניהם יונקים שפע מהקדשה בסוד גן עדן, ומעבירים לקלפה.

מצינו בזהר (תיקונים מג.) באותו זמן שנעבר אותו נחש רע מן הים, שולט נחש קדוש, ובאותו זמן הולכות אניות בים בבטחה שלא טובעות, שהרי רוח סערה נעבר שלטונו מן ים התורה, ובאותו זמן "שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדלות שם אניות הלכין לוינתו זה יצרת לשחק בו", ויהיה שמח עמהם. רואים שהלוינתו הוא בבחינת נחש רע שלעתידי לבא יתפך לנחש קדוש. ומבאר לדברינו דלעתידי לבא לאה ורחל יהיו פרצוף אחד, ונקבל את השפע של לאה, ממילא נקבל את שפע הלוינתו. וכן לוינתו ר"ת הפתוב שמנחם את רחל (ירמיה לא, טז) "ויש תקוה לאחרייתך נאם הוי"ה ושב"ב אפנים, לרמז שהלוינתו יחזר לעתיד לבא לרחל, כשלאה ורחל יחזרו להיות פרצוף אחד.

מצינו בזהר (שלח קעב.) יום אחד בים הגדול יצא לוינתו, וכל הים הזדעזע, וכל הדגים הלכו לכאן ולכאן. כשהגיע הלוינתו לפתח התהום, מתחיל לשמת, יום זה שהזדעזע הים, יום שנחרב בית המקדש, הוא ט' באב. רואים שהלוינתו יוצא ביום תשעה באב לנקם על חרבן בית המקדש, וכשמגיע לתהום הוא נרגע ונהיה שמח. ומבאר לדברינו דחרבן בית המקדש גם ירידה גדולה ללוינתו שיירד מדרגתו להיות צנור המשפיע לצד הקדשה, ונהפך לצנור המשפיע לקלפה. לכן הוא יוצא לנקם על זה, ומזעזע את הים. וכשמגיע לתהום הוא נרגע, דבארנו במאמר 'חוטאי החשמל מתחברים לשמיני' שהתהום מתחבר לפנים העליונים. וכשהלוינתו מגיע לשם הוא מגיע שוב לשרשו בקדשה בפנים העליונים.

ועוד מצינו בזהר (שם) "נחש ברח", זה אותו שנאמר בו הברית התיכון בתוך הקרשים. רואים שהלוינתו הוא בסוד הברית התיכון שהיה במשכן. וכן מובא ב'פרקי דרבי אליעזר' (ח) השריץ מן המים לוינתו ונחש בריח ומדורו בפנים התחתונים ובין סנפירייתיו הברית התיכון של ארץ עומד. מצינו בתרגום יונתן בן עוזיאל (שמות כו, כח) שהברית התיכון נעשה מהעץ שנטע אברהם בבאר שבע [אשל אברהם]. ומלאכים הביאוהו לקריעת ים סוף והכריזו שזה העץ של אברהם, ונטלוהו בני ישראל ועשו ממנו בריח התיכון שהיה מתעקם כמו נחש בתוך הקרשים ומברית מן הקצה לקצה. נראה דלכן אשל אברהם נהפך לברית התיכון, לרמז שהברית התיכון מתחבר לחסדים העליונים של אברהם השייכים לחצי העליון. ולכן היה מתעקם כנחש, דברית זה הוא בחינת לוינתו הנקרא נחש ברח. וכן מובא ב'שער מאמרי רשב"י' להאריז"ל (ע' ש"ב) שלכן נאמר בברית התיכון (שמות כו, כח) "מברח מן הקצה אל הקצה" בתוספת ה"ה, לרמז שהוא מברית בין ה' הראשונה של שם הוי"ה המסמלת את לאה, לה' האחרונה של שם הוי"ה המסמלת את רחל, וכן לא"ה מרמזת בפתוב מן הקצה אל הקצה, בהפוך אותיות.

מצינו בזהר (תיקונים פב:) "את המאור הגדל" סוד העשירים, ואת המאור הקטן סוד העניים, וכמו שהלבנה לונה מן השמש ואין לה אור אלא ממה שהשמש נותנת לה, כך השכינה אומרת לוו עלי ואני פורע, שכך צריך אדם להיות מלונה לעני, וכמו כן לווים הפוכבים והמזלות זה מזה, והמלאכים זה מזה. וסוד הדבר ומקבלי דין מן דין, כך לונה השכינה, שהיא הלבנה הקדושה, מן הקדוש ברוך הוא, ומקבלת ממנו, שנאמר בו "כי שמש ומגן ה' אלהים". רואים שיש בחינה שקב"ה מלונה לשכינתיה את השפע, וכתוצאה מזה יש בחינת הלואה בין המלאכים והמאורות. נראה דהלואה היא משרש לוינתו, וכל ההלואות שרשם מהחצי העליון הנרמז בלוינתו. כי החצי העליון מוכן להלוות כשחסר, בתנאי שיקדשו את השפע ויחזירו אותו חזרה למעלה. ולפי זה מבאר שמי שמלונה לעני למטה, מעורר את אותה בחינה למעלה,

כִּינּוּן שֶׁהוּא דוֹאג לְהַחֲזִיר אֶת הַהִלּוּאָה הַקּוֹדֶמֶת, שְׁעוּלָה חֲזָרָה לְמַעַלָּה בְּזִכּוֹת מִצְוֹת צְדָקָה, וּמִמִּילָא הוּא מְעוֹרֵר יְחִיד חֲדָשׁ, וְשָׁפַע הַלּוּאָה חֲדָשׁ בְּעוֹלָמוֹת, שֶׁהִקְבִּי"ה מְלֵוֶה שׁוֹב. וְכֵן מְלֵוֶה בְּגִימְטְרִיא יְסוּד, וּבְגִימְטְרִיא אֱלוֹמָה הַמְּסַמְּלֵת אֶת הַיְסוּד כְּדַבָּאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמֶר 'חֲשַׁמֶל מִלָּה'. וְכֵן רַבִּית אוֹתוֹת בְּרִית, דְּמְלֵוֶה שְׁלוֹקַח רַבִּית פּוֹגֵם בְּחֲצֵי הָעֲלִיּוֹן שְׁנֹקְרָא בְרִית. וְכֵן נִלְוֶה בְּגִימְטְרִיא שְׁמוֹת הַנְּי"ה אֲדֻנְי, דְּמִי שְׁמֵלֵוֶה מִמּוֹן לְחַבְרוֹ הוּא מְעוֹרֵר אֶת שְׁפַע הַיְסוּד לְהַשְׁפִּיעַ בְּבַחֲיֵנֵת הַלּוּאָה לְיִשְׂרָאֵל, וּמַחֲבֵר שֵׁם הַנְּי"ה לְשֵׁם אֲדֻנְי.

”חֲצִיִּים אֶל הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי”

פְּתוּב (זְכוּרִיָּה יד, ח) ”וְהִיָּה בַּיּוֹם הַהוּא יֵצְאוּ מִיָּם חַיִּים מִירוּשָׁלַם חֲצִיִּים אֶל הַיָּם הַקְּדָמוֹנִי וְחֲצִיִּים אֶל הַיָּם הָאֲחֵרוֹן”. מוּבָא בְּסִפְר ‘מְבוּא לְחֻכְמַת הַקְּבָלָה’ (ח”א ש”ז פ”י) שְׁיָם הַקְּדָמוֹנִי הוּא בֵּינָה, וְיָם הָאֲחֵרוֹן מְלָכוּת. בְּאֲרָנוּ בְּמֵאֵמֶר ‘חֲשַׁמֶל צְדִיק’ שְׁלָאָה הִיא בַּחֲיֵנֵת בֵּינָה הַמְּסַמְּלֵת אֶת הַמַּיִם הָעֲלִיּוֹנִים, וְרַחֵל הִיא בַּחֲיֵנֵת מְלָכוּת הַמְּסַמְּלֵת אֶת הַמַּיִם הַתַּחְתּוֹנִים. וּמִצִּינּוּ בְּמִדְרָשׁ (ב”ר נו, י) שְׁיָרוּשָׁלַיִם מְלִשׁוֹן יִרְאָה הַמְּסַמְּלֵת אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה. נִרְאָה דִּישׁ רִמְזוּ בְּפִתּוּב שֶׁהַמַּיִם חַיִּים שְׁיָצְאוּ מִירוּשָׁלַיִם שֶׁהִיא בְּבַחֲיֵנֵת גְּבוּרָה, מִתְחַלְקִים לְשְׁנֵי חֲצָאִים. חֲצִי נִשְׁאָר לְמַעַלָּה בְּבִינָה שְׁשֵׁם בַּחֲיֵנֵת לָאָה, וְחֲצִי יוֹרֵד לְמַטָּה לְמַלְכוּת שְׁשֵׁם בַּחֲיֵנֵת רַחֵל.

וְכֵן מוּבָא בְּשַׁעַר הַפְּנּוֹת’ לְהָאֲרִיז”ל (וַיַּעֲבוֹר ח”א ע’ רַפָּה) עַל הַפְּתוּב (זְכוּרִיָּה יד, ד) ”וּנְבַקַע הַר הַזֵּיתִים מִחֲצִיּוֹ מִזְרַחָה וְיָמָה וּמִשׁ חֲצִי הַהָר צְפוֹנָה וְחֲצִי נֶגְבָּה”, שְׁמֵרְמִזוּ עַל בְּקוּעַ הַיְסוּד לְשְׁנֵי חֲצָאִים, הַמְּתַחַלְקִים בֵּין לָאָה וְרַחֵל. וּבְאֲרָנוּ בְּמֵאֵמֶר ‘חוּטִי הַחֲשַׁמֶל מִתְחַבְרִים לְשְׁמִינִי’ שְׁבִינָה וּמְלָכוּת הֵם בְּבַחֲיֵנֵת זֵית הַנֶּרְמֶז בְּהַר הַזֵּיתִים. וְכֵן נִרְאָה לְבָאֵר הַפְּתוּב (זְכוּרִיָּה יד, ב) ”וַיֵּצֵא חֲצִי הָעִיר בְּגוּלָה”, דְּכַתּוּב זֶה מְדַבֵּר עַל כְּבוֹשׁ יְרוּשָׁלַיִם לְעֵתִיד לְבֵא עַל יְדֵי גּוֹג וּמְגוּג. וְהַפְּתוּב מְרַמֵּז שְׁגוּג וּמְגוּג יִקְחוּ בְּשִׁבִי רַק חֲצִי מִירוּשָׁלַיִם, דִּירוּשָׁלַיִם הִיא בַּחֲיֵנֵת גְּבוּרָה שְׁמִתְחַלְקֵת לְשְׁנֵי חֲצָאִין. וְכֵן הַפְּתוּב ”וַיֵּצֵא חֲצִי הָעִיר בְּגוּלָה” ס”ת יִרְאָה” הַמְּסַמְּלֵת אֶת מִדַּת הַגְּבוּרָה. וְכֵן הַפְּתוּב ”וַיֵּצֵא חֲצִי הָעִיר בְּגוּלָה” ר”ת חוּב”ה הַמְּסַמְּלֵת אֶת הַסְּטְרָא אַחְרָא, כְּמוּבָא בְּזִהָר (תְּרוּמָה קנד:).

דוֹד בָּא מְלוֹט וְאִין לוֹ שְׁנוֹת חַיִּים מְשָׁלוּ

מוּבָא בְּאוֹצְרוֹת חַיִּים’ לְהָאֲרִיז”ל (רַחֵל וְלֵאָה פ”ג) שְׁבַלְק וּבִלְעָם יוֹנְקִים מְבַחֲיֵנֵת לָאָה, נִרְאָה דְלָכּוּן נִשְׁמַת דוֹד הִיָּתָה בְּסָדוּם וְהִיָּתָה צְרִיכָה לְהַנְלִיד מְרוּת שְׁיָצָאָה מְלוֹט, כִּינּוּן שְׁדוּד בָּא מְשַׁבֵּט יְהוּדָה מְלָאָה, שְׁרָשׁוּ מֵהַחֲצִי שֶׁל לָאָה שְׁאִינוּ מִתְגַּלָּה לְמַטָּה, רַק דְרַךְ הַחֲצִיּוֹנִים. לָכֵן נִשְׁמַתוּ הִיָּתָה בְּסָדוּם, דְּשֵׁם יוֹרְדָת גַּם הַשְּׁפַעַת לָאָה כְּפִי שְׁרוּאִים שְׁבַלְק הַסְּבָא שֶׁל רוּת שֶׁהִיא מְשַׁרְשׁ לוֹט, יֵשׁ לוֹ יְנִיקָה מְבַחֲיֵנֵת לָאָה. וְכְפִי שְׁבַאֲרָנוּ בְּמֵאֵמֶרִי חֲנָפָה שְׁשַׁרְשׁ נִשְׁמַת דוֹד הִיָּה מֵהַבִּינָה שְׁשֵׁם מְקוּם לָאָה. וְכֵן לָאָה עֲצָמָה נוֹלְדָה בְּמִקּוּם הַקְּלָפָה אֲצֵל לָבָן.

מְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ (יְלֻקוּט בְּרַאשִׁית מֵא) שְׁלְדוּד הַמֶּלֶךְ לֹא הָיוּ חַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהַצְרַךְ לְקַבֵּל שְׁבָעִים שָׁנָה מְאָדָם הָרֵאשׁוֹן. נִרְאָה לְבָאֵר דְּדוֹד עֲצָמוֹ שִׁיךְ לְשַׁרְשׁ לָאָה שְׁאִין לָהּ חַיִּים לְמַטָּה בְּמַלְכוּת הַתַּחְתּוֹנָה. לָכֵן הַצְרַךְ לְקַבֵּל שְׁבָעִים שָׁנָה מְרַמֵּזִים עַל הַמְּלָכוּת הַשְּׂיִכָּת לְמַסְפָּר שְׁבַע, מְאָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁהוּא בְּבַחֲיֵנֵת יְסוּד, יְסוּדוֹ שֶׁל עוֹלָם, שְׁיָשְׁפִיעַ לוֹ מְאוֹתוֹ חֲצִי שְׁבִינְסוּד שְׁמִשְׁפִּיעַ. עֵין בְּשַׁעַר מְאֵמֶרִי רז”ל לְהָאֲרִיז”ל (ע’ נה) שֶׁהָאֲבוֹת תִּקְנוּ אֶת הַשְּׁבָעִים שָׁנָה שְׁאָדָם הָרֵאשׁוֹן נִתַּן לְדוֹד וְהִיָּה לָהֶם חֵלֶק בְּשְׁבָעִים שָׁנִים אֵלּוּ שִׁיחֵיו מִתְקַנִּים. וּמוּבָא שֵׁם שְׁאֵת הַשָּׁנִים שְׁיָצַחַק תִּקְנוּ יוֹסֵף הַשְּׁפִיעַ לְדוֹד וְלֹא יִצְחַק. וּמְבָאֵר לְדַבְרֵינוּ דְּיוֹסֵף הוּא הַיְסוּד שְׁמִשְׁפִּיעַ לְמַלְכוּת מֵהַגְּבוּרוֹת שְׁבוּ, לָכֵן יוֹסֵף הַשְּׁפִיעַ אֶת חֵלֶק הַגְּבוּרָה שֶׁל יִצְחָק לְדוֹד.

מוּבָא בְּרַבְבּוֹ בְּחִי (דְּבָרִים יא, כג) **אָמְרוּ רז”ל עַל דוֹד עָלְיוֹ הַשְּׁלוֹם שְׁעָשָׂה שְׁלֵא כְּסָדָר וְלֹא כְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה כִּי בַתְּחִלָּה כָּבַשׁ הַרְחוּקִים וְהֵם אָרְס צוּבָה וְאָרְס נְהָרִים שֶׁהֵם רְחוּקִים מִן הָאָרֶץ, וְאַחַר כֵּן כָּבַשׁ הַקְּרוּבִים וּמִפְּנֵי זֶה אָמְרוּ כְּבוֹשׁ יְחִיד לֹא שְׁמִיָּה כְּבוֹשׁ.** מְצִינּוּ בְּזִהָר (הַקְּדָמָה ו.) שֶׁתְּחַלֵּק הָעֲלִיּוֹן שֶׁל זְעִיר אֲנָפִין נִקְרָא רְחוּק, וְהַחֵלֶק הַתַּחְתּוֹן נִקְרָא קְרוּב. נִרְאָה דְכִינּוּן שְׁשַׁרְשׁ דוֹד מֵהַחֵלֶק הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא בְּבַחֲיֵנֵת רְחוּק, לָכֵן הוּא כָּבַשׁ קָדָם אֶת הָאֲרָצוֹת הַמְּרַחְקוֹת דְּאֵלוּ הָיוּ שְׂיָכִים יוֹתֵר לְשַׁרְשׁוֹ שֶׁהוּא בְּבַחֲיֵנֵת רְחוּק. וְכֵן בְּאֲרָנוּ לְעֵיל שְׁאָרְץ יִשְׂרָאֵל הִיא בַּחֲיֵנֵת רַחֵל, וְחוּץ לְאָרֶץ מְסַמֵּל אֶת בַּחֲיֵנֵת לָאָה, וְדוֹד שְׁשַׁרְשׁוֹ מְלָאָה נִמְשַׁךְ לְכַבֵּשׁ חֵלְקִים הַשְּׂיָכִים אֵלֶיהָ.

חֲנָה וּפְנִנָּה

פְּתוּב (ש”א א, א) ”וַיְהִי אִישׁ אֶחָד מִן הַרְמְתִים צוֹפִים מֵהַר אֶפְרַיִם וְשְׁמוֹ אֶלְקָנָה וְכוּ’, וְלוֹ שְׁתֵּי נָשִׁים שֵׁם אַחַת חֲנָה וְשֵׁם הַשְּׁנִיָּת פְּנִנָּה וַיְהִי לְפְנִנָּה יְלָדִים וְלְחֲנָה אִין יְלָדִים”. מוּבָא בְּשַׁעַר הַפְּנּוֹת’ לְהָאֲרִיז”ל (עֲלִינוּ לְשִׁבַח ח”א ע’ שְׁכו) שְׁאֶלְקָנָה הוּא בְּבַחֲיֵנֵת שֵׁם הַנְּי"ה כִּי אֶלְקָנָה בְּגִימְטְרִיא שֵׁם הַנְּי"ה בְּהַפָּאָה י’ פְּעָמִים י’, ה’ פְּעָמִים ה’ וְכוּ’, וְחֲנָה הִיא בְּגִימְטְרִיא ס”ג כִּי הִיא בְּבַחֲיֵנֵת סְפִירַת הַבֵּינָה הַנֶּרְמֶזֶת בְּשֵׁם הַנְּי"ה בְּמֵלּוּי ס”ג. נִרְאָה דְחֲנָה וּפְנִנָּה הָיוּ בְּבַחֲיֵנֵת רַחֵל וְלָאָה, חֲנָה הַשְּׂיִכָּת לְבִינָה הִיָּתָה בְּבַחֲיֵנֵת לָאָה, לָכֵן לֹא הָיוּ לָהּ יְלָדִים כִּי הִיָּתָה שְׂיָכָת לְחֲצִי שְׁנִשְׁאָר לְמַעַלָּה וְאִינוּ מְקַבֵּל לְמַטָּה. וּפְנִנָּה הִיָּתָה בְּבַחֲיֵנֵת רַחֵל, לָכֵן הָיוּ לָהּ עֲשָׂרָה בָּנִים כְּמוּבָא בְּרִש”י (ש”א א, ח) לְרַמֵּז שֶׁהִיא בְּבַחֲיֵנֵת מְלָכוּת הַשְּׂיִכָּת לְמַסְפָּר עֶשֶׂר. וְאֶלְקָנָה הִיָּה בְּבַחֲיֵנֵת

שם הַגּוֹיָהּ המסמל את זעיר אנפין שמזדוג עם שְׁגִייהּם. וכן מובא בכתבי הרמ"ע מפאנו (גלגולי נשמות' אות ב') שחנה ופננה היו בסוד שתי הנשים הזונות שבאו אל שלמה. ונביא לקמן מהאריז"ל ששתי נשים אלו היו בבחינת רחל ולאה. וכן אלקנה היה לוי מזרע קרח כמובא ברש"י (שם א) והלויים שיכים למדת הגבורה. לכן השפעתו התחלקה לשתי נשים אלו, כפי שבארנו לעיל שמדת הגבורה משפיעה לרחל וללאה את שני החצאים שיש בגבורה. וכן הכתוב (תהילים לד, ח) "חנה מלאך הוי"ה סביב" מרמז על בחינת חנה שהיא מקיף מסביב. וכן שם הַגּוֹיָהּ בגימטריא גְּדִידָה שפרושו חתוך, דשם הַגּוֹיָהּ חותך את השפע לשני חצאים המתחלקים בין שתי אותיות ה' שבו.

כתוב (ש"א א, יא) "ונתת לאמתך זרע אנשים ונתתיו להגויה כל ימי חייו ומוצה לא יעלה על ראשו". נראה דחנה התפללה שאף על פי שמצד המלכות אין לה שפע, כיון שמצד החצי העליון של היסוד יש לה שפע, היא מבקשת בן ששך לבחינת החצי העליון של היסוד, והיא נתתו אותו לה' שישארו כל חייו בבחינת היסוד "ונתתיו להגויה" שיהיה קשור תמיד לשם הַגּוֹיָהּ שמעל המלכות. וכן יהיה נזיר "ומוצה לא יעלה על ראשו", דנזיר נמצא בחבור ישר לבניה בדרגה גבוהה מעל המלכות כדבארנו במאמר 'חשמל נדרים'. וכן בארנו לעיל שהצדיקים מקבלים בעולם הזה גם את החצי העליון, כיון שהם מעלים אותו חזרה למעלה, וחנה בקשה בן שיעלה את הכל חזרה למעלה. וכן הבאנו במאמר 'חשמל לולב' מהזהר (בראשית כא:): ומספר הלקוטים' להאריז"ל (ויקהל ע' רז) ששמואל היה בבחינת יסוד, לכן שמואל בגימטריא חשמל המסמל את היסוד.

שני השעירים

מצינו במשנה (יומא טז) חולק לשון של זהורית חציו קשור בסלע וחציו קשור בין שני קרניו, ודחפו לאחוריו, והוא מתגלגל ויורד ולא היה מגיע לחצי ההר עד שנעשה אברים אברים. בארנו במאמר 'חשמל מילה' ששני השעירים מסמלים את השפעת היסוד שהוא בבחינת שעיר עזים. והשעיר לה' מסמל את השפעת יוסף שהוא היסוד דקדשה, והשעיר לעזאזל מסמל את השפעת עשו שהוא היסוד דקלפה. נראה דשני שעירים אלו מרמזים על שני החצאים שיש ביסוד. השעיר לה' מרמז על החצי שיורד למטה למלכות דקדשה, והשעיר לעזאזל מרמז על החצי שנשארו למעלה ורק לחיצונים יש יניקה ממנו. לכן היו קושרים את הלשון של זהורית של השעיר לעזאזל בסלע ובין קרניו. דסלע וקרנים מרמזים על העולמות העליונים, כדבארנו במאמר 'עולם השמיני'. וכן השפעה זו שיכת לעולמות העליונים ואינה יורדת למטה. ולכן אבריו היו מתפרקים בחצי ההר העליון דהר מסמל את היסוד, כמובא בזהר (השמטות רנו). ויש כאן רמז שהשפעה זו שיכת לחלק העליון של היסוד שאינו יורד למטה, ולעשו יש יניקה משם. וכן מצינו במשנה (יומא טז) ששני השעירים חביבים להיות שוים במראה בקומה ובדמים. ורואים שהם בבחינת שני חצאים ממש. וכן עזאזל בגימטריא חציו או פלגא. וכן לעז המסמל את אמות העולם ששפתם נקראת לעז, מרמז במלה לעזאזל ולעז בגימטריא חצי.

כתוב (ויקרא טז, כב) "ונשא השעיר עליו את כל עונותם אל ארץ גזרה". ומצינו בגמרא (יומא טז:) ש"ארץ גזרה" היא ארץ חתוכה. נראה דכל המדבר הוא בבחינת ארץ חתוכה, דמצינו בזהר (פקודי רלו): שמדבר הוא מקום של רוח הטמאה בעולם, וכיון שמקום זה ששך לחצי העליון הוא נקרא ארץ חתוכה. כפי שהבאנו לעיל מהזהר (בראשית כא: ובפירוש 'מתוק מדבש' שם) ששרש נשמתם של דור המדבר היה מבחינת לאה, והגמלים המסמלים את החצי העליון גדלים במדבר, ולכן שלחו את השעיר לעזאזל למדבר ששם מקום הארץ החתוכה המסמלת את החצי העליון. וכן מצינו בגמרא (יומא סח:) שתחלת המדבר וראש המדבר נקרא בשם בית חידודו, ונראה דיש כאן רמז על החתוך החד שנעשה במקום זה בין שני החצאים.

נראה דלכן השעיר לעזאזל היה מלבין לשון של זהורית ומכפר עוונותיהם של ישראל. דכל החטאים נעשים על ידי לקיחה מהחצי העליון שיורד דרך החיצונים והסטרטא אחרת מקטרג שלקחו מהחצי שלו. וכאן שנותנים לסטרטא אחרת חצי זה בשלמות, אין הוא מקטרג על מה שלקחו מחציו, וממילא מתכפרים העוונות. וכן מובא בספר 'שפתי כהן' שהכתוב (ויקרא טז, כא) "ושלח ביד איש עתי המדברה" ר"ת שח"ד, ומבאר לדברינו לעיל ששח"ד הוא מלשון סכין חד, והוא משנה את החתוך של שני החצאים. וכן השעיר המשתלח נותן שח"ד לסטרטא אחרת שישנה את החתוך, ולא יקטרג על מה שלקחו מהחצי העליון.

מצינו בזהר (נח סד) ששעיר ראש חדש הוא בבחינת שעיר לעזאזל. ומצינו על שעיר ראש חדש בגמרא (שבועות ט.) אמר הקדוש ברוך הוא שעיר זה יהא כפרה על שמיעטתי את הירח. ובספר 'ישמח משה' (בראשית) מקשה על הגמרא המאמר הזה משלל הבנה, למי חטא חס ושלום, ולמי יכנס הפרקליט, ולמי ירצה, ועוד, הוא היוצר והוא הבורא, ה' נתן, וה' לקח, ומי יאמר לו מה תעשה. בארנו לעיל שאדם הראשון בחטאו ירד מספירת היסוד לספירת המלכות, ובזה גרם מיעוט נוסף בירח שמאיר רק חצי חדש, מלבד המיעוט שנתמעה ביוחס לשמש. דהחצי השני יורד לחיצונים. נראה דלכן הקדוש ברוך הוא רוצה כפרה על זה, דכאן שרש כל החטאים המצריכים כפרה. ואין הפרוש בגמרא שהקדוש ברוך הוא כביכול צריך כפרה לעצמו חס ושלום, אלא שהעולמות צריכים כפרה, וכשם ששעיר לעזאזל נותן לסטרטא אחרת את החצי שלו ומתכפרים העוונות, כך שעיר חדש עושה אותה פעולה, וממילא הוא מכפר על מיעוט הירח.

מוֹבָא בְרַבְנֵי בְחַיִּי (ויקרא יד, ז) שְׁשֵׁלוּחַ הַצְּפוֹר הַחִיָּה שֶׁל מִצְרַע הִיא בְּבַחֲיַיִת שְׁעִיר לְעֲזָאזֵל שְׁשׁוֹלְחִים לְצַפְרִים דְּקַלְפָּה. נִרְאָה דְלָכֵן הֵיוּ טוֹבְלִים אוֹתָהּ בְּדָם הַצְּפוֹר הַשְּׁחוּטָה, לְסַמֵּל אֶת מַדַּת הַגְּבוּרָה שֶׁהִיא בְּסוּד דָּם, שְׁמַבְדִּילָה בֵּין הַצְּפוֹר הַחִיָּה לְשְׁחוּטָה, בְּסוּד הַחַתוּךְ לְשֵׁנֵי חֲצָאִים.

”בַּת לוֹי”

מוֹבָא בְּלֶקֶת לְהָאֲרִיז”ל (שמות ע’ קכה) שְׁיֹכְבֵד וּמְרִים הֵן בְּבַחֲיַיִת לְאָה וְרַחֵל. נִרְאָה דְלָכֵן יֹכְבֵד נִקְרָאת **בַּת לוֹי** כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (שמות ב, א) **”וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לוֹי וַיִּקַּח אֶת בַּת לוֹי”**, דְּבַת הִיא בְּבַחֲיַיִת גְּבוּרָה וְלוֹי הוּא בְּבַחֲיַיִת גְּבוּרָה. וּמְרִימָז עַל בְּבַחֲיַיִת הַגְּבוּרָה שְׁבַגְבוּרָה. וַיֹּכְבֵד שֶׁהִיא בְּבַחֲיַיִת לְאָה הִיא בְּבַחֲיַיִת גְּבוּרָה שְׁבַגְבוּרָה, וְכֵן יֹכְבֵד הִיא בְּגִימְטְרִיא **מ”ב** שֶׁהוּא הֵשֶׁם שֶׁל מַדַּת הַגְּבוּרָה. וְכֵן הַפְּתוּב (במדבר יח, ב) **”מִטָּה לוֹי שֶׁבֶט אֲבִינָ”** ר”ת **שְׁמָא”ל** דְּשֶׁבֶט לוֹי הוּא בְּבַחֲיַיִת שְׁמָאֵל. **בְּמִאָמֵר** הַמְסַגֵּר נִרְאָה לְבָאָר עוֹד טַעַם מְדוּעַ יֹכְבֵד בְּגִימְטְרִיא **מ”ב**, דְּשֵׁם מ”ב מַחְבֵּר אֶת הָעוֹלָמוֹת, וַיֹּכְבֵד שֶׁהוֹרְתָהּ בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְלִידְתָּהּ בְּמִצְרַיִם חֲבָרָה שְׁנֵי עוֹלָמוֹת.]

מוֹבָא בְּרַמ”ע מְפָאָנו (גלגולי נשמות’ אות א) שְׁיֹכְבֵד הוֹלִידָה אֶת אֶלְדָּד וּמִיָּד כְּשֶׁפְּרָשָׁה מִעַמְרָם, וְהַתְּחַתְּנָה עִם אֲלִיָּצָפֹן בֶּן פְּרָנֵךְ. וּמִבְּאָר לְדְבָרֵינוּ דְּאֶלְדָּד וּמִיָּד הֵם בְּסוּד דְּדֵי אִשָּׁה, כְּמוֹבָא בְּשֶׁעַר הַפְּסוּקִים לְהָאֲרִיז”ל (בהעלותך קע), וְדֵדֵי אִשָּׁה מְסַמְלִים אֶת הַשְּׁפַעַת לְאָה שֶׁהִיא בְּבַחֲיַיִת אִמָּא.

מִצִּינוּ בְּגִמְרָא (שבת לה.) **אָמַר ר’ חִיָּה הַרוֹצֵה לְרֵאוֹת בְּאַרְהָ שֶׁל מְרִים יַעֲלֶה לְרֵאשׁ הַכְּרָמֵל וַיִּצְפֶּה וַיִּרְאֶה כְּמִין כְּבָרָה בַּיָּם, וְזוֹ הִיא בְּאַרְהָ שֶׁל מְרִים**. נִרְאָה דְלָכֵן בְּאַרְהָ שֶׁל מְרִים נִרְאָה בְּצוּרַת נְפֶה, לְרַמְזָה שֶׁהַשְּׁפַעַת שְׁמְרִים וְרַחֵל מְקַבְּלוֹת עוֹבֵר בְּבַחֲיַיִת נְפֶה שֶׁמְסַלְקַת וּמְסַנְנַת אֶת הַחִיצוֹנִים שֶׁהֵם בְּבַחֲיַיִת פְּסָלַת, וּמְוִרִיד אֶת הַקִּדְשָׁה הַנִּרְמָזַת בְּאֶכָל, כְּפִי שְׁבַאֲרֵנוּ לְעִיל אֶת הַשְּׁפַעַת הַיְסוּד בְּסוּד פְּרוּרִים, שֶׁטְפוֹת הַזֶּרַע נִקְרָאִים פְּרוּרִים. וְכֵן **כְּבָרָה** בְּגִימְטְרִיא **טְבָרְיָה** הַמְסַמְלַת אֶת הַמְּלָכוֹת כְּדְבַאֲרֵנוּ בְּמִאָמֵר ‘עוֹלָם הַשְּׁמַיִנִי’, וְבָהּ נִמְצָא בְּאַרְהָ שֶׁל מְרִים לְפִי הַשְּׁעַר הַגְּלִגּוּלִים לְהָאֲרִיז”ל (הקדמה לז).

וְכֵן בְּמִיתַת רַחֵל מִצִּינוּ שֶׁהָאֲרַץ הַמְסַמְלַת אֶת הַמְּלָכוֹת הִיָּתָה בְּבַחֲיַיִת נְפֶה, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (בראשית לה, טז) **”וַיְהִי עוֹד כְּבָרַת הָאֲרַץ לְבוֹא אֶפְרָתָה וְתֵלֵד רַחֵל וְתִקַּשׁ בְּלִדְתָּהּ”**. וּמִבְּאָר רַש”י **”כְּבָרַת הָאֲרַץ”** שֶׁהָאֲרַץ חֲלוּלָה וּמְנַקְבֵת כְּכָבָרָה. דְּזוּה הִיָּתָה בְּזַמַּן לְדַת בְּנִימִין הַמְסַמֵּל אֶת הָעֵטְרָה שֶׁבִּיסוּד הַמְּזוּנָת יְסוּד וּמְלָכוֹת, כְּדְבַאֲרֵנוּ בְּמִאָמֵר ‘חֲשַׁמֵּל אוֹת’, וּכְשֶׁבְנִימִין נוֹלַד הַתְּעוּרָר זְווג בְּכָל הָעוֹלָמוֹת, וְהָאֲרַץ לְמִטָּה סְמָלָה אֶת זֶה בְּצוּרַת הַכְּבָרָה שֶׁהִיָּתָה בָּהּ. וְכֵן מִצִּינוּ בְּרַש”י (בראשית מח, ז) **כְּבָרַת הָאֲרַץ כְּמַדַּת תַּחֲוּם שְׁבַת**. וּבְאַרְנוּ בְּמִאָמֵר ‘חֲשַׁמֵּל צִיצִית’ שְׁבַתוֹךְ תַּחֲוּם שְׁבַת שׁוֹרָה קִדְשַׁת הַשְּׁבַת שְׁמִזְוֹנָת יְסוּד וּמְלָכוֹת. וְכֵן הַמְּקוֹם הַזֶּה שְׁבוּ נוֹלַד בְּנִימִין, וּמִתָּה רַחֵל, וְהָאֲרַץ הִיָּתָה כְּכָבָרָה, הִיָּה בְּגִבּוּל אֲרַץ בְּנִימִין, כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (ש”א י, ב) **”קְבַרַת רַחֵל בְּגִבּוּל בְּנִימִין”**. וְכֵן הַפְּתוּב (שם מח, ז) **”מִתָּה עָלֵי רַחֵל בְּאַרְץ כְּנַעַן”** ר”ת **מַעְרַב** הַמְסַמֵּל אֶת הַמְּלָכוֹת. וְכֵן רַחֵל נִפְטָרָה בְּשְׁנַת ב’ אֲלָפִים **ר”ח** כְּמִנְיָן **יִצְחָק**. וּבְאַרְנוּ בְּמִאָמֵר ‘חֲשַׁמֵּל מִלָּה’ שְׁיוֹסֵף הִיָּה בְּגִיל שְׁמוֹנָה הַמְסַמֵּל אֶת שְׁרַשׁ הַגְּבוּרוֹת שֶׁל יִצְחָק. לְרַמְזָה שֶׁהַמְּלָכוֹת מְקַבְּלוֹת דְּרַךְ הַגְּבוּרוֹת שֶׁל יִצְחָק. וְכֵן הַפְּתוּב (שם לה, ט) **”מִצְבֹּת קְבַרַת רַחֵל עַד הַיּוֹם”** ר”ת **קַעֲרָה** הַמְסַמְלַת אֶת הַמְּלָכוֹת. וְכֵן הַפְּתוּב הַמְרַמְזָה עַל חֲבוּר יוֹסֵף וּבְנִימִין בְּבֵית הַמְּקִדָּשׁ (בראשית מה, יד) **”וַיִּפֹּל עַל צוּאְרֵי בְּנִימִין אַחִיו וַיִּבְכֶּה וּבְנִימִין בָּכָה עַל צוּאְרֵיו”** ר”ת **בְּצִ”ע** ב’ פְּעָמִים, לְרַמְזָה שֶׁיֵּשׁ חַתוּךְ בְּחִבוּר הַיְסוּד לְמְלָכוֹת.

מִצִּינוּ בְּזֵהֵר (תיקונים ד.) שְׁזַעִיר אֲנָפִין נִקְרָא בְּשֵׁם **נְהַר כְּבַר**. נִרְאָה דְכְּבַר הוּא מְלָשׁוֹן **כְּבָרָה** לְרַמְזָה עַל פְּעֻלַת הַנְּפֶה הַנִּעֲשִׂית בּוּ לְפָנֵי שְׁמִשְׁפִּיעַ אֶת הַשְּׁפַעַת לְמְלָכוֹת. וְכֵן מִצִּינוּ בְּגִמְרָא עַל הָעֲנָנִים הַמְּשַׁפִּיעִים אֶת הַגֶּשֶׁם (תענית ט): **וּמְנַקְבוֹת הֵן כְּכָבָרָה וּבֵאוֹת וּמַחְשׁוֹרוֹת מִיָּם עַל גְּבֵי קָרְקַע**. לְכֵן הַגֶּשֶׁם יוֹרֵד טְפוֹת טְפוֹת, וְרוּאִים שֶׁהַשְּׁפַעַת הַגֶּשֶׁם יוֹרֵדַת דְּרַךְ בְּבַחֲיַיִת נְפֶה, וּבְאַרְנוּ בְּמִאָמֵר ‘חוּטֵי הַחֲשַׁמֵּל’ שֶׁהַשְּׁפַעַת הַגֶּשֶׁם בָּאָה מֵהַיְסוּד. וְכֵן הַשְּׁפַעַת הַגֶּשֶׁם נִקְרָאת **גְּבוּרוֹת גִּשְׁמִים**, דְּמַדַּת הַגְּבוּרָה מַחְלֶקֶת אֶת הַמַּיִם לְטְפוֹת קְטָנוֹת וּמוֹרִידָה אֶת הַגֶּשֶׁם לְמִטָּה. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפְר ‘שְׁרָשִׁים’ שְׁגֻשָׁם נִקְרָא **רְסִיסִים** מְלָשׁוֹן שְׁבִירָה וּרְצִיצָה, וְרוּאִים אֶת פְּעֻלַת הַשְּׁבִירָה שֶׁל הַגְּבוּרוֹת שֶׁהַשְּׁפַעַת הַגֶּשֶׁם. וְכֵן **כְּבָרָה** אוֹתִיוֹת **בְּרָכָה** וּבְגִימְטְרִיא **זְכָר** הַמְרַמְזִים עַל הַשְּׁפַעַת הַשְּׁפַעַת מֵהַיְסוּד לְמְלָכוֹת. וְכֵן **נְפֶה** בְּגִימְטְרִיא **מִצָּה** הַמְסַמְלַת שְׁפַעַת שֶׁל נְפֶה דְּקִדְשָׁה מְנַקָּה מְפִסְלַת הַחִיצוֹנִים, דְּבְמִצָּה אֵין שְׁאוּר הַמְסַמֵּל אֶת צַד הָרַע. וְכֵן **כְּבָרָה** ר”ת הַפְּתוּב (ש”א טז, א) **”אֲשַׁלַּח אֵל יְשִׁי בֵּית הַלַּחְמִי כִּי רֵאִיתִי בְּבִנְיָמִין לִי מֶלֶךְ”** בְּב’ אֲפָנִים, לְרַמְזָה שְׁדוּד זְכָה לְמְלָכוֹת דְּקִדְשָׁה שֶׁהִיא בְּבַחֲיַיִת כְּבָרָה.

מִצִּינוּ בְּגִמְרָא (סנהדרין צב.) **כָּל הַמוֹנֵעַ הַלְכָה מִפִּי תִלְמִיד עוֹלָא בְּרַ יִשְׁמַעְאֵל אוֹמֵר מְנַקְבִין אוֹתוֹ כְּכָבָרָה**, וּמִבְּאָר לְדְבָרֵינוּ דְּאָדָם שְׁאִינוּ מְלַמֵּד אַחֲרֵים הוּא אָדָם שְׁאִינוּ מְשַׁפִּיעַ אֶת הַשְּׁפַעַת הַיְסוּד שְׁלוֹ לְמְלָכוֹת, וְלָכֵן הוּא נִעְנָשׁ שְׁמִנְקִבִין אוֹתוֹ כְּכָבָרָה, כִּינֵן שֶׁהוּא לֹא עָשָׂה אֶת עֲצוֹמוֹ כְּכָבָרָה לְהַשְּׁפִיעַ, עוֹשִׂים אוֹתוֹ לְכְּבָרָה.

מִצִּינוּ בְּגִמְרָא (תענית כב:) עַל יִאֲשִׁיחוּ הַמֶּלֶךְ שְׁחִטָּא וְנִעְנָשׁ בְּמַלְחָמָה **שְׁעִשׂוּ כָּל גּוֹפּוֹ כְּכָבָרָה**. נִרְאָה דִּישׁ כְּאֵן רְמֵז שְׁכִינֵן שֶׁהוּא חִטָּא וְנִכְנַס בְּחֶלֶק שֶׁל הַחִיצוֹנִים, הוּא נִעְנָשׁ שְׁעִשׂוּ אֶת גּוֹפּוֹ כְּכָבָרָה לְרַמְזָה שְׁנִעְנָשׁ מִפְּנֵי שְׁפָגַם בְּבַחֲיַיִת הַכְּבָרָה.

מִצִּינוּ בְּגִמְרָא (נדרים סט.) **לְבֵית שְׁמַאי מִיגֹז מִיגֹז גִּיזוּ לְבֵית הַלֵּל מְקַלֵּשׁ קָלִישׁ**. הֵיָּינוּ שְׁנַעְרָה הַמְּאוּרְסָה, אָבִיָּה וּבַעֲלָה מְפִירִים נְדָרָה יָחַד, בְּכֵן שְׁכָל אֶחָד גּוֹזֵז חֲצִי נֶדֶר, לְבֵית שְׁמַאי. וְלְבֵית הַלֵּל כָּל אֶחָד מְחַלֵּשׁ חֶלֶק מֵהַנֶּדֶר. וּמִבְּאָר לְדְבָרֵינוּ כִּינֵן שְׁשֶׁרֶשׁ שְׁמַאי מַמְדַּת הַגְּבוּרָה, הֵם סוֹבְרִים שְׁכָל אֶחָד חוֹתֵךְ חֲצִי, **מִיגֹז גִּיזוּ**. וְבֵית הַלֵּל שְׁשֶׁרֶשׁ מַמְדַּת הַחֶסֶד סוֹבְרִים, שְׁכָל אֶחָד מְחַלֵּשׁ בְּלִי לְחַתֵּךְ.

“גזרו את הילד החי לשנים”

מובא בלק"ת להאריז"ל (מלכים א' ע' רצו) הנה כשם שיש בקדשה לאה ורחל וכו' כן יש בקלפה ב' נשים זונות והם ממש נוהגות כמו בקדשה פקוף בפני אדם, והנה רצו להתחבר יחד ולגנב אור מן הקדשה, ולכן כשהתחתונה מת בנה רצתה לגנב בן חברתה פי על ידי חברתה יגבר הדין ומרימה ראש. נראה לבאר על פי דברינו דהזונה שהיא בחינת רחל דקלפה אבדה את השפע שלה ואז היא נסתה לגנב את השפע שיש בבחינת לאה דקלפה. כדי שיהיה לה שפע וגם כדי לעורר דין מלאה שיגרם ששפע נוסף ירד מהקדשה לקלפה. וזה היה הענין שגנבה את בן הזונה השנית. לכן שלמה המלך אמר לגזר את הילוד לחצי חצי, כמו שכתוב (מלכים א' ג, כה) "ויאמר המלך גזרו את הילד החי לשנים ותנו את החצי ואת החצי לאחת" דשלמה רמז לה שגם לפי שיטתה שמגיע לה שפע, הנוקבא שהיא בחינת רחל מקבלת רק חצי מהשפע. וכשהיא הסכימה לזה אף על פי שהבן ימות והשפע יתמעט, ידעו כלם שבן זה שיך לזונה השניה שהיא בבחינת לאה דקלפה. וכן הכתוב "ותנו את החצי לאחת" ר"ת לא"ה דחצי זה הוא החצי הראשון המזכר בכתוב, והחצי הראשון הולך ללאה. **מצינו** במדרש (רות רבה ב, ב) לא מתה רות המואביה עד שראתה שלמה בן בנה יושב ודן דינו של זונות. נראה דלכן היתה לרות נחת רוח מיחדת לראות דינו של זונות, דדין זה סמל את סוד ההשפעה למלכות שמקבלת חצי, ורות היתה אמה של מלכות שנתעברה מבעז בחצי הלילה כדלעיל.

“חצי היריעה”

נראה דהצעיף שתמר התכסתה בו, כמו שכתוב (בראשית לח, יד) "ותכס בצעיף ותתעלף" מסמל את האות ו' שמשפיעה למלכות. דצעיף יש לו צורה של אות ו', וצעיף לובשים על הצואר שמסמל את האות ו', כדבארנו במאמר 'חשמל סלם', וכן **צעיף** ר"ת עמן ישראל צריכים פרנסה. (הובא בספר 'ודרשת וחקרת' ח"א ע' קא) ותמר התכסתה בצעיף המסמל את האות ו', כיון שעמן ישראל צריכים פרנסה, וצריך להביא לעולם את מלכות דוד שמשפיעה את הפרנסה לישראל. וכן **בצ"ע** המסמל חתוך, מרמז בתבת "בצעיף", וכן **לחם יהודה** בגימטריא **חצי**, דהשפעת הלחם ליהודה היא בסוד החצי. וכן **נופ"ך** שהיה אבנו של יהודה בחשן ומסמל את היסוד שמשפיע למלכות כדבארנו במאמר 'חשמל מילה', מרמז בכתוב (ישעי' סב, ג) "וצניף מלוכה בכף אלהיך" בדלוג ה' אותיות, דצניף מלוכה מרמז על היסוד שמשפיע למלכות שנקרא נפך וכן **צעיף** בגימטריא **גביע הפסוק** המסמל את היסוד שמשפיע למלכות, כדבארנו במאמר 'חשמל אות' על הגביע של יוסף.

מובא ב'אנציקלופדיה התלמודית' (כרך טז ע' תכ) באור המנהג שהחתן מכסה את הכלה בצעיף, שמצינו אצל רבקה שבזמן זיווגה ליצחק "ותקח הצעיף ותתכס", ובזה מקימים מצות חפה. ומבאר לדברינו דהצעיף מסמל את היסוד של יצחק שמשפיע למלכות ומקשר בין החתן לכלה, לכן רבקה התכסתה בצעיף בזמן נשואיה ליצחק, ולכן המנהג שהחתן יכסה את הכלה בצעיף, ויקימו בזה מצות חפה. וכן מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' שצעיף בגימטריא שמות הו"ה אה"ה הו"ה אלה"ם הו"ה אדנ"י, ומרמז על כל בחינות היחוד של העולם העליון שהוא בחינת זכר, עם העולם התחתון שהוא בחינת נקבה.

מובא ב'שער הפננות' להאריז"ל (כונת העמידה ח"א ע' רי) שהיסוד שמשפיע למלכות הוא בסוד "ארך היריעה האחת שלשים באמה ורחב ארבע באמה". דמספר שלשים וארבע הוא המספר של השם **בוכו** שמשפיע למלכות, ורואים שהיריעות היו בבחינת יסוד. כתוב (שמות כו, ט) "וכפלת את היריעה הששית אל מול פני האהל" ומבאר רש"י "אל מול פני האהל", **חצי רחבה היה תלוי וכפול על המסך שבמזרח פנגד הפתח, דומה לכלה צנועה המכסה בצעיף על פניה**. נראה דיש פאן רמז שהיריעה המסמלת את היסוד, ובפרט היריעה הששית שמרמזת על היסוד ששיך למספר **שש**, היתה בבחינת צעיף המסמל את היסוד, ולכן הוא מתחלק לשני חצאים באפן שבכיוול הכלה מקבלת רק **חצי צעיף** לכסות פניה, דכלה מסמלת את המלכות שמקבלת מהצעיף רק חצי מהשפע. וכן רואים שהכלה צריכה להשתמש בשפע להיות צנועה לכסות פניה, דבשביל לזכות להשפעת הזיווג דקדשה צריך צניעות. וכפי שבארנו לעיל שהיסוד דקדשה נקרא **צנוע** והוא בגימטריא **גבורה** דהוא משפיע דרך צד הגבורה שבו.

וממשיך הכתוב (שם יב) "וסרח העדף ביריעת האהל חצי היריעה העדפת תסרח על אחרי המשכן" ומצינו בגמרא (שבת צח:) **חצי היריעה העדפת תסרח וכו' תנא דבי ר' ישמעאל למה משכן דומה לאשה שמהלכת בשוק ושפוליה מהלכין אחריה**. נראה דחצי זה שבכיוול נגזר על הארץ על ידי האשה שמרמזת על המלכות, מרמז על החצי השני שיורד למלכות דרך החיצונים למקום הקלפות שנמצאים על הארץ, בתחתית רגלי האשה ש"רגליה יורדות מות", למקום הקלפות, ונראה דלכן הגמרא בשבת מסמיכה את המימרא דלעיל למימרא **חרוצים היו קרשים וחרולים היו אדנים**. לרמז ששני חצאי העדפים הם בבחינת שני חצאי הקרש שנקנסים לשני אדנים, כדבארנו לעיל שחבור הקרשים לאדנים מסמל חבור יסוד למלכות בבחינת שני חצאים.

נספח למאמר סוד החצי - השפע הגשמי בא מצד הגבורה

מצינו בגמרא (ב"ב כה:) "מצפון זהב יאתה" זו רוח צפונית שמזלת את הזהב רואים שרוח צפונית שהיא רוח שמאלית שבאה מצד הגבורה מזילה את הזהב, דעניני העשר והזהב, טמונים בצד צפון, כמו שכתוב (משלי ג, טז) "בשמאולה עשר וכבוד", וכן מצינו בגמרא (ב"ב כה:) **הרוצה להעשיר יצפין**. וכן מובא בלק"ת להאריז"ל (וישב ע' קא) **כל המזונות הם מצד הגבורה קו שמאל**. וכן מזון שנקרא **צידה** בגימטריא **חצי** המסמל את השפעת הגבורה. וכן פרנסה היא מלשון פרס

שפרושו **חצי**. וכן נראה דגביר הוא מלשון גבורה והוא בגימטריא גבורה לרמז שהשפע שלו בא מצד הגבורה. וכן כספנו בגימטריא גבורה.

וכן מצינו במדרש (ב"ר סג, ה) על הכתוב **"ויעתר יצחק לה לנכח אשתו"**, שהוא מלשון עשירות, כמו **עתיר**, שיצחק שפך תפלות בעשר. ורואים שעבודת ה' של יצחק היתה בבחינת עשירות. וכן שמעתי מהרה"ג ר' אליהו נחמני שליט"א ש"**ויעתר**" בגימטריא **תזריע**, כי יצחק התפלל לזכות לזרע. ובארנו במאמר 'צניעות האשה' שממין נוקבין שהאשה מזרעת מסמלים את שפע הממון שבא מצד הגבורה. וכן יצחק היה עשיר בגשמיות כמו שכתוב (בראשית כו, יב) **"ויזרע יצחק בארץ ההוא וימצא בשנה ההוא מאה שערים ויברכהו ה'"**. וכן מצינו במדרש (ב"ר נג, ז) **"ויקרא אברהם את שם בנו יצחק" יצא חק לעולם**. ומבאר ה'העמק דבר' (בראשית כא, ג) שבזכות יצחק באים המזונות שנקראים חק. וכן מובא בספר 'דורשי רשומות' (ע' קלה) שיצחק אבינו בגימטריא **ממון** במלוי האותיות **מ"ם מ"ם נו"ן**. ויצחק אותיות **צ'ק ח'י**.

נראה לבאר הטעם שהעשר וההשפעות הגשמיות באים מהשמאל, דענן השמאל הוא לצמצם ולהגביל, לכן ההשפעות הגשמיות שהן השפעות בחינת צמצום היותר גדול, באות על ידי הגבורות שמצמצמות את ההשפעה, וכן מובא ב'שער הפסוקים' להאריז"ל על הגמרא (פסחים קיח). **קשין מזונותיו של אדם פקיעת ים סוף**. שהפרכסה באה מצד הגבורה שהוא בחינת **קשה**. וכן הכתוב (בראשית מג, ב) **"שברו לנו מעט אכל" ר"ת שמאל**.

מצינו בגמרא (תענית ח:) **בימי רבי שמואל בר נחמני הוה כפנא ומותנא, אמרי היכי נעביד נבעי רחמי אתרתי לא אפשר, אמר להו ר' שמואל בר נחמני נבעי רחמי אכפנא, דכי יהיב רחמנא שובעא לחיי הוא דיהיב, דכתיב "פוחת את ידך ומשביע לכל חי רצון"**. נראה דר' שמואל רמז שהשפעת הפרכסה אף על פי שבאה בצמצום גדול וכו', יש בתוכה גם השפעת חיים שבאה מצד השמאל, דאף על פי שצנור החיים שבא מצד השמאל מצמצם את החיים שיהפכו לדברים גשמיים, עדין יש בתוך הגשמי גם השפעת חיים, שיוכלו להנות מדברים גשמיים אלו. וזה שאמר ר' שמואל שיבקשו על הפרכסה, וממילא יקבלו עם זה גם חיים. וכן מצינו בגמרא (פסחים קיט) **ממונו של אדם שמעמידו על רגליו**. ורואים שבממון יש חיים שמעמיד את האדם על רגליו. וכן מצינו בגמרא (קידושין ל:) על הכתוב (קהלת ט, ט) **"ראה חיים"**, שהולך על אמנות ופרכסה שהם נקראים חיים. וכן מובא במהר"ל ('נתיבות עולם' נתיב הליצנות פ"ב) **המזונות שלו הוא חיותו ומציאותו**. וכן מובא ב'חזקוני' (ויקרא כו, ו) שהתבואה נותנת כח לאדם, ולא דוקא על ידי אכילה, כמו שכתוב (בראשית ד, יב) **"כי תעבד את האדמה לא תסוף תת כחה לך"**.

וכן שמעתי קושיא בשם הרה"ג ר' יעקב קמינצקי זצ"ל, איזו בריאה חדשה ברא ה' במאמר העשירי (בראשית א, כט) **"ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זרע אשר על פני כל הארץ ואת כל העץ אשר בו פרי עץ זרע זרע לכם יהיה לאכלה"**. ומבאר שבריאת הכח שבמאכל, שיהיה **"לאכלה"**, וישביע את האדם היא בריאה בפני עצמה. **מצינו** במדרש (תנחומא תשא ט) **אמר רבי מאיר נטל הקדוש ברוך הוא כמין מטבע של אש מתחת פסא הכבוד והקאה לו למשה זה יתנו**. ויש מקשים מדוע הקב"ה היה צריך להראות מטבע של אש, וכי משה לא יודע מה הוא מטבע, ומבאר לדברינו שה' רמז למשה שכל מטבע גשמי יש בפנימיותו מטבע של אש רוחנית של חיים, וכשנותנים צדקה כמו מחצית השקל, מתחברים לאש שבמטבע. וכן מצינו בזהר (פקודי רכג) שכשעשו את החשבון על נדבות המשפן, והיו אומרים מנדבה פלונית נעשה כלי פלוני, אז נכנס רוח חיוני באותו כלי ונתקם. ומבאר לדברינו שבכך הכניסו את האור אין סוף שהיה בממון שנדבו, לתוך הכלי, ונתקם הכלי בשלמות.

וכן בהשפעת היסורים שבאה מצד הגבורה שמצמצמת את החיים באפן שיבאו יסורים על האדם, יש בהשפעה זו חיים עבור האדם, כמובא במדרש (ילקוט ש"א עז) **"היתה לי דמעתי לחם יומם" מכאן אתה למד שהצרה משביעת לאדם ואינו מבקש לאכל**. ומבאר לדברינו דכשם שהגבורה מצמצמת את החיים לדברים גשמיים שמשביעים את האדם, כך השפעת היסורים שבאה מצמצום הגבורה, יש בה את תכונות הגבורה להשביע את האדם. וכן מצינו בגמרא (יבמות עא:) שתינוק בן יומו שיש לו חולי, הוא נזון ממנו ואינו צריך למזון, עד כדי כך שיכול להתקיים ממנו שמונה ימים ללא מזון.

מובא ב'לקוטי מוהר"ן' (ס, א) **דע שיש שבילי התורה שיש בהם התבוננות גדול מאד, שאי אפשר לבא להתבוננות הזאת כי אם על ידי עשירות גדול מאד וכו', ועל פן משה וכל הנביאים היה להם עשירות גדול מאד, כדי לבוא על ידו להתבוננות הזאת, ומחמת שיש בהתורה התבוננות הזאת, על פן נקראת התורה הון**. רואים שעשירות נותנת לאדם חיות רוחנית בהבנת התורה. וכן מובא במהר"ל (ליקוטים ו) **אמרו על רבנו תם כשהיה רוצה לרדת לתמצית ההלכה, היה נותן לפניו תל של זהובים לשמוח בהם, ולמד בכח**. וכן בארנו במאמר 'צדיק וטוב לו' שיש מעלה לקבל צדקה מעשיר שעוסק בתורה ומקיים מצוות, שאז החיות שבממון יותר רוחנית והאדם יוכל ללמוד תורה בדרגה יותר גבוהה. וכן נראה לבאר מדוע הקב"ה העשיר את בני ישראל במכת דם, בשלמא במכת בכורות מובן שהיה צריך לקיים את ההבטחה שיצאו ברכוש גדול, ומדוע גם במכת דם, ומבאר לדברינו דבזמן זה הקב"ה התחיל להראות את האהבה המיוחדת שלו לבני ישראל יותר מהמצרים, שהוא מכה רק את המצרים. והקב"ה רצה שגלוי האהבה לבני ישראל יבא יחד עם חיות ושמחה שזורמים דרך הממון הגשמי. וכן הכתוב (ישעי' נה, יב) **"כי בשמחה תצאו ובשלום תובלון ההרים והגבעות יפצחו לפניכם רנה" ס"ת ממו"ן**.

סוד הגבורה שבחסד שמתגלה בפיסח

מובא ב'לקוטי הש"ס' להאריז"ל (ברכות) **המזון נמשך מחסד ומתגלים על ידי גבורות**, וכן מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (העמידה ע' רנג) שברכת 'בהך עלינו' שמשפיעה את הפרנסה היא כנגד ספירת הנצח המסמלת את צד הימין. נראה דלכן אברהם שהוא בחינת חסד הביא את יצחק שהוא בחינת גבורות לעולם, לסמל שהגבורות שרשם מהחסד הגמור שבא מאברהם. וכפי שבארנו לעיל שהשפעת החסדים יוצאת דרך הגבורות. וכן בארנו לעיל שיצחק נולד **בחצות היום**, בזמן שהחסד מתחיל להשפיע דרך הגבורות, דיצחק הוא הצנור שמשפיע את החסדים לצד הקדשה.

וכן יצחק נולד בפיסח לפי כל השיטות בגמרא (ר"ה י:), ולשיטה אחת גם נפטר בפיסח. ומצינו בזהר (השמטות רסא:) שפיסח הוא זמן שליטת הימין. נראה דכיון ששליטה מעוררת רצון לחדר את הצד הנגדי שיפעל לפי רצון השולט, לכן בפיסח שאז הימין שולט וגובר, הוא משפיע את החסד היותר גדול ומוליד את יצחק שיפעיל את השפעת הגבורות. וכן המלאכים בשרו לאברהם על לדת יצחק בפיסח, שנה קדם הלדה. (עין ב'דעת זקנים' בראשית יח, יד). וכן מצינו במדרש (ילקוט בראשית עו) שהתבטחה לאברהם בגרית בין הבתרים שלשים שנה קודם לדת יצחק, **"הבט נא השמימה וספר הכוכבים כה יהיה זרעך"**, היתה בליל פסח. וכן מצינו אצל אברהם ויצחק ששמרו את חג הפסח. כמובא ב'טור' (או"ח תיז) **פיסח כנגד אברהם דכתיב "לושי ועשי עגות"**. וכן אצל יצחק מצינו ברש"י (בראשית כז, ט) שאכל קרבן פסח. ומבאר לדברינו שהסוד של פסח הוא סוד החבור של אברהם ליצחק. וכן מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' שהר"ת של פסח מצה מרור כוסות, בגימטריא ק"פ כמנין שנות חיי יצחק. והוסיף הרה"ג ר' ציון דוד סיבוני שליט"א **שגיל שמונים** בגימטריא ברכת הפרנסה שיצחק התברך **"מאה שערים"**.

ועוד נראה לבאר שלקראת פסח כשהימין שולט, הוא חודר את הצד הנגדי להשפיע פרנסה, ועוסקים בנקיון גשמי שהוא סגלה לפרנסה כדלקמן, ולכן מצינו בגמרא (פסחים קיח.) שבגליל פסח **הקדוש ברוך הוא שיושב ברומו של עולם מחלק מזונות לכל בריה**. דפיסח הוא זמן ההשפעה בפעל שבאה בזכות שהחסד שולט. ובחדש תשרי כשהגבורה שולטת, זה זמן של שרש ההשפעה לכל השנה, הכנה לחלקה בפעל שתבא בניסן. והגבורה חודרת את הצד הנגדי לעסק בנקיון רוחני לסלק העונות, וזה נעשה דרך מדת הגבורה, **איזהו גבור הכובש את יצרו**, כדי שיזכו בדין בלי קטרוג, ולא רק בחסד. וכן מובא בשם הרה"ק מברדיטשוב שאותם מלאכים שנבראים מתקיעת שופר [נקיון רוחני], נבראים מעבודות הנקיון הגשמי שמנקים לכבוד פסח.

וכן קריעת ים סוף בשביעי של פסח שהיתה דרך שם **ע"ב** המסמל את מדת החסד, היתה בה גם שלוב של גבורה דרך הרי"ו אותיות כמנין **גבורה** שיש בשם ע"ב, וכפי שבארנו לעיל את סוד קריעת הים בידי שמאל, ולכן שם שרש הפרנסה של ישראל כמובא בגמרא (פסחים קיח.) **קשין מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף**. פי השפעת הפרנסה באה מהחסד שבגבורה.

וכן מובא ב'טור' (או"ח תיז) שפיסח כנגד אברהם. וכן בספירת העלם שבשבע של פסח מתקנים את מדת החסד. דגאלת פסח היא גאלה שבאה באתערותא דלעילא, בזמן שבני ישראל היו שקועים במ"ט שערי טמאה, ומצד הדין לא היה מקום לגאלה, ויצאת מצרים באה מצד החסד שגואל אפלו שלא ראויים. וכן מצינו בזהר (תיקונים ג.) ש"ד בניסן הוא בחינת יד ימין של הקדוש ברוך הוא. וכן מובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (ראש חדש ע' תנט) שבחדש ניסן שולט המלאך מיכאל שהוא מלאך החסד. וכן מובא בספר 'אסרי לגפן' (פסח ע' צט) בשם ספר 'קהלת יעקב' שפיסח בגימטריא **חסד דחסד**, וכן מובא שם (ע' י) בשם המהר"ל ששבת הגדול נקראת גדול על שם מדת הגדולה והחסד שמתחילה להשפיע בזמן זה. וכן מזכירים בהפטרת שבת הגדול את הכתוב המרמז על מדת החסד שאינה אומרת די, (מלאכי ג, י) **"והריקתי לכם ברכה עד בלי די"**. וכן מובא ב'הגדה של פסח' **וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח**, וענין הרבוי והאריכות שיש למדת החסד. וכן בקריאת התורה בימי חול המועד פסח, הקריאות ארכות, לעמת חול המועד סכות שהקריאות קצרות. וכן מובא ב'שער הפנויות' להאריז"ל (ראש חודש ח"ב ע' קטו) שפיסח הוא זמן של השפעת הנצח. וכן פסח בגימטריא **נצח** המסמל את צד הימין. וכן בפיסח קורין שיר השירים המדברת על האהבה הגדולה שישנה בין הקב"ה לעם ישראל. ואהבה היא חסד. ולכן קורין שיר השירים גם בגליל פסח, שאז מתגלה האהבה הגדולה.

וכן תחלת ההגדה בגליל פסח היא **כל דכפין ייתי ויכול**, המרמזת על מדת החסד שנותנת בלי חשבון ובלי בדיקה לכל דכפין, כמו שרואים אצל אברהם שפתח את ביתו לכל דכפין.

וכן בגליל פסח הציל אברהם את לוט במלחמת המלכים, כמובא ב'פרקי דרבי אליעזר' (כז), והיה זה לצדך הלדת נשמת דוד המלך שיוצא מלוט, כדבארנו במאמר 'תכלית ספורי לוט בתורה'. ודוד המלך הוא משרש יצחק מהשמאל דקדשה, כמובא בזהר (וישלה קסח:), ודוד משפיע את השפעת הפרנסה לישראל כדבארנו במאמר 'השלחן פה'. וגם כאן רואים שבגליל פסח דאג אברהם להביא לעולם את השמאל דקדשה, וכן הצלת לוט מסדום היתה בפיסח, כמובא ברש"י (בראשית יט, ג) שלוט אפה מצות למלאכים כי זה היה פסח. ובאותו זמן היה המעשה של לוט עם בנותיו שמשם יצא שרש דוד. וזה היה שנה לפני לדת יצחק שהרי המלאכים אמרו לאברהם קדם הפיכת סדום **"כעת חיה ולשרה בך"**, וכן רואים שהתורה הסמיכה את פרשת לוט עם בנותיו לפרשת לדת יצחק. וכן הזווג של בעז ורות לצדך הלדת דוד המלך, התחיל בפיסח כמובא בכתוב (רות ב, כב) **"והמה באו בית לחם בתחלת קציר שערים"**. וכפי שמצינו במדרש שרות ונעמי יצאו משדי מואב בתחלת פסח, (רות רבה ג, ו) **"ותלכנה שתיהן" אמר רבי שמואל בר' סימון אותו היום קציר העמר היה**.

וְכֵן לוי בן יעקב המסמל את מדת הגבורה נולד בפסח, כמובא במדרש (ילקוט שמות קסב). וכן ברכת יצחק ליעקב שהיתה ברכת צד הגבורה היתה בערב פסח כמובא ב'פרקי דרבי אליעזר' (לב). בזמן שלטת הימין הוא דואג שהשמאל ישפיע את הברכה היותר גדולה ברכתו של יצחק. וכן בארנו ב'מאמרי הבכורה' שברכת יצחק ליעקב התחילה במקירת הבכורה של עשו ליעקב. ומובא ב'פרי מגדים' (אר"ח תעו) שמכירת הבכורה של עשו היתה בערב פסח. וכן **נצ"ח** המסמל את צד הימין מרמז בכתוב (בראשית כז, ט) **"לך נא אל הצאן וקח לי משם שני גדי עזים"** בדלוג ה' אותיות.

מצינו במשנה (ר"ה יז) שבפסח נדונין על התבואה ובברטנורא שם מבאר שבפסח משפיעים את שפע התבואה לעולם. ומבאר לדברינו דזה הזמן שהימין משפיע את התבואה והפרנסה דרך יצחק. וכן החטה עצמה מסמלת את ספירת החסד. כפי שמצינו בזהר (תיקונים טו). ששבעה מינים הם כנגד ספירות חסד עד מלכות, וחטה היא כנגד חסד. וכן מצינו בגמרא (פסחים קיח). שבגליל פסח אומרים הלל הגדול בגלל שהלל הגדול מדבר על הקדוש ברוך הוא שיושב ברומו של עולם ומחלק מזונות לכל בריה. וכן הלל הגדול מסמל את מדת החסד של ה' שזן את העולם גם קודם מתן תורה כשלא היו ראויים ממדת חסדו. וראים שליל פסח מתקשר עם השפעת הפרנסה מצד החסד, וזה נעשה דרך החסד שבגבורה כדבארנו. וכן הלל הגדול, מרמז על מדת הגדלה שהיא מדת החסד.

וְכֵן הבל המסמל את מדת החסד הביא את קרבנו **"מבכרות צאנו ומחלבהו"** בליל הפסח, כמובא ב'פרקי דרבי אליעזר' (כא), בזמן זה הימין משפיע את הגשמיות בשפע. וכן עשירותו של אברהם אבינו התחילה בליל פסח, דמצינו ב'פרקי דרבי אליעזר' (כו) ששרה נלקחה לפרעה בליל פסח, וה' הפה אותו בנגעים גדולים, וכתוצאה מזה פרעה העשיר את אברהם, כמובא בכתוב (בראשית יג, ב) **"ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב"** ועין שם ברש"י שבחזרתו פרע הקפותיו, וכן מובא בשם האדמו"ר מאלקסנדר זצ"ל שלחם עני בגימטריא **"חסד אל כל היום"**. וכן מובא ב'חיד"א' (נחל קדומים פ' וירא) בשם רבנו אפרים שפסח בגימטריא קמח. דזה הזמן שמשפיעים את הקמח לעולם. וכן תפלת טל שמתפללים בפסח מדברת על פרנסה, וכן מצה בגימטריא ממון. וכן הכתוב המדבר על חג הפסח (שמות יב, יד) **"והיה היום הזה לכם לזכרון וחתם אתו" ס"ת ממון**, וכן הכתוב (שם כא) **"וקחו לכם צאן למשפחתיכם" ס"ת ממון**.

נראה דלכן ה' צוה את מצות תפלין ביציאת מצרים, דכשם שחג המצות הוא חסד שמשפיע את הפרנסה דרך הגבורות, כך תפלין שרשם מאבא שהוא בחינת חסד, כמובא ב'פרי עץ חיים' להאריז"ל (תפלין ח"א ע' צא), ומשפיעים את שפע הפרנסה דרך הגבורות, כדבארנו במאמר 'חשמל צצית', וכן **"חג המצות הזה"** בגימטריא תפלין. וכן מובא בשפת אמת' (ר"ה תרמ"ד) שפסח הוא בחינת מצות תפלין, בחינת זרוע הנטויה. וכן מצות תפלין ומצות אכילת קרבן פסח הן שתי מצוות שאין מחנכים בהן את הקטנים. עין בהערות בש"ס שוטנשטיין סוף פרק לולב הגזול. וכן מובא בספר 'פרי חיים' (קאמרנא פרשת בא) שאות ש"ן שבתפלין שיש לה ג' ראשים, מרמזת על פסח מצה ומרור. ואות ש"ן שבתפלין שיש לה ד' ראשים, מרמזת על ד' כוסות. וכן מובא בסדור 'אוצר התפלות' בשם הגר"ל דיסקין שבני ישראל הכינו תפלין ביציאת מצרים, מהעור והגידים של הקרבן פסח, ועל זה נאמר **"קרח עמם מעבירים"**, שהניחו תפלין ביציאת מצרים. וראים שמצות תפלין היתה חלק ממצות קרבן פסח. והוסיף הרה"ג ר' אברהם פלדמן שליט"א שליל הסדר בחלוקה א"ת ב"ש בגימטריא שם התפלין פאר.

וְכֵן המן נתלה בפסח כמובא במדרש (אסתר ר' י, ח), ומצינו בזהר חדש (תיקונים קמח:) שהנצחון על המן היה על ידי ספירת הנצח. וכן מצינו בגמרא (מגילה יג:) שהמן אמר לאחשוורוש שעם ישראל משתמטים ממלאכה בטענת **שבת היום פסח היום**, וראים שהמן הזכיר רק את חג הפסח, דחג זה הפריע לו באפן מיחד. וכן **נצ"ח** מרמז בכתוב (שמות יב טו) **"כל אכל חמץ ונכרתה"** בדלוג הפוך של שתי אותיות, דמי שאוכל חמץ בפסח פוגם במדת הנצח השולטת בפסח, וכן הכתוב (שמות כג, טו) **"חדש האביב כי בו יצאת ממצרים"** ר"ת **מכבי**, שזה בגימטריא חסד, ומסמל את מדת החסד כמובא בזהר חדש (תיקונים קטו).

נראה דלכן יצאו בני ישראל עם בצק על שכמם וכביכול הבצק היה הדגל שלהם שאתו כלם הלכו לעין כל, לרמז שזמן זה הוא זמן הבצק והפרנסה. ולכן היה להם נס שהבצק לא החמיץ, לרמז שזה הזמן של השפעת הבצק מצד הקדשה שאינו מחמיץ. וכן הכתוב (שמות יב, לד) **"וישא העם את בצקו טרם יחמץ משארתם צררת בשמלתם על שכמם"** ר"ת **עצבי** המסמלים את הממון, כמובא בר"ק (ישעי' נח, ד). וכן מובא בשם הרה"ח ר' לוי יצחק שניאורסון זצוק"ל שגם הירידה למצרים נעשתה דרך דגן וקמח, דחלום האלמות היה חלום על דגן, וכן אחי יוסף ירדו למצרים לשבד בר ולהביא קמח. [אותיות מ"צ שבמצה נמצאות במצרים]. וכן **פס"ח** ס"ת הכתוב המדבר על נשואי יצחק ורבקה (בראשית כד, סה) **"ותקח הצעיר ותתכס"**. דנשואי יצחק ורבקה מסמלים את השפעת יצחק לרבקה הנעשית דרך בחינת פסח. והעירני הרב רפאל מגיד שליט"א, שיתכן גם שזה היה בתקופת פסח, דכתוב (בראשית כה, כ) **"ויהי יצחק בן ארבעים שנה בקחתו את רבקה"**, ואם מלאו לו ארבעים בתקופה זו, היה זה בתקופת פסח שהיא זמן לדתו. ויש להעיר על זה שלא מסתבר שזה היה בפסח עצמו, דמובא ברש"י (שם סז) שהבצק תפח בזמן זה, ולא מסתבר שיצחק אכל חמץ בפסח.

וְכֵן עקדת יצחק היתה בחדש ניסן כמובא במדרש (שמו"ר טו, יא) דעקדת יצחק מרמזת על הקשירה שצריך לעשות לברכת יצחק שתהיה לעבודת ה', כדבארנו במאמר 'חשמל צצית'. ובזמן זה שיצחק משפיע ברכתו צריך לעשות קשירה זו. **מצינו** ב'מדרש פליאה' (אות קסז) **"בא אחיך במרמה"**, בחכמת תורתו **"ויקח ברכתך"** הוציא לו אפיקומן והראה לו. נראה לבאר על פי דברינו דכיון שברכת יצחק קשורה עם חג הפסח, עבודת ליל הסדר ממשיכה ברכה זו.

וגמר ההמשכה הוא במצות אפיקומן שהיא גמר הסדר. ויצחק רמז לעשו בזה שהראה לו את האפיקומן, שיעקב לקח את כל הבכרה ולא הותר לו כלום.

מובא ב'הגדה של פסח' **מצוה עלינו לספור ביציאת מצרים וכל המרבה לספור ביציאת מצרים הרי זה משבח**. בארנו במאמר 'האסור למנות את בני ישראל' שעולם הטבע הוא בחינת מספר שבו כל דבר הוא מגבל כמו מספר שיש לו קצבה. ומה שמעל הטבע שיך למערכת שמעל המספר. נראה **דספור המלבש בטבע הוא מלשון מספור**, דספור מפרט את הדבר באופן שיוכל להתקבל גם בשכלו של קטן, והוא מוריד שכל נעלה למערכת הטבע והמספור, שיתקבל למטה. נראה דלכן בליל פסח יש מצוה מיחדת של **ספור יציאת מצרים** וכן מצוה מיחדת של **"והגדת לבנך"** שיתקבל בשכלו של קטן, ולא מספיקה זכירת יציאת מצרים כמו בכל השנה. דכשם שהנהגת הקב"ה בלילה זה לחלק מזון לכל בריה, שזה נעשה דרך מדת הגבורה המצמצמת את האור אין סוף בצמצום גדול מאד שיהפך לגשמי, כך פעלת הספור היא באותה בחינה שמצמצם השכל באופן שיתקבל בשכלו של קטן. ודבר זה מעורר את השפע של ליל פסח. ולכן היו מספרים כל הלילה כדי להמשיך השפע במשך כל הלילה, כפי שהבאנו לעיל מהגמרא שהקב"ה יושב ומחלק מזונות כל הלילה.

וכן מובא ב'שער הפנונות' להאריז"ל (פסח ח"ב ע' קסב) **ענין ליל פסח הוא בסוד המוחין דקטנות**, ומבאר לדברינו דההשפעות של לילה זה שיכות לבחינת מוחין דקטנות. וכן מובא ב'תפארת שלמה' שליל הסדר ר"ת סוד דרוש רמז, ומבאר לדברינו שבליל הסדר מורידים את האור מלמעלה למטה, לכן הוא ר"ת סוד דרוש רמז מהגבה לנמוך, לרמז שצריך להוריד את האורות הגדולים למטה מטה, שיתקבל בשכלו של קטן. והוסיף הרה"ג ר' שלמה רייסקין שליט"א שמוחין דקטנות בגימטריא **להניח תפילין**. דרואים בסדור הרש"ש שמצות קריאת שמע עם תפילין ממשיכה את המוחין דקטנות של כל יום, באותו סוד של ליל פסח. וכפי שבארנו לעיל שמצות תפילין נאמרה ביציאת מצרים, כיון שהיא בסוד חג המצות שמשפיע פרנסה. וכן הכתוב שמדבר על הנסים שהיו לתינוקות ישראל שולדו בשדה במצרים: (דברים לב, יג) **"וינקחו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור"**, מרמז על השפעת הפרנסה מהמוחין דקטנות. **"וינקחו"** מרמז על המוחין דקטנות שנקראים בכתבי האריז"ל מוחין דיניקה. וכן **"וינקחו"** מרמז על שרש המלה **נקיון** שממשיך את השפעת הגשמיות כדלקמן. **"דבש"** בגימטריא **אשה** שמשפיעה את הניקה והנקיון ובזכותה יש פרנסה. **"ושמן"** בגימטריא **פרנסה**. **"מחלמיש"** בגימטריא שם **חת"ך** שמשפיע את הפרנסה.

מובא בספר 'לקוטי לוי יצחק' שמאכל **הקטניות** שיש שאלה אם מתר לאכלו בפסח, הוא מלשון **קטנות**, והוא מסמל את המוחין דקטנות. נראה לבאר השיטות בזה. שהסוברים שמתר לאכל קטניות בפסח, סוברים שאדרבה זה הזמן של השפעת הקטנות כדלעיל. והסוברים שאסור, סברו שצריך להאיר את הקטנות הרוחנית ולא את הקטנות הגשמית, כיון שבגשמי יש אחיזה לחיצונים וצריך להזהר מהם. וכן רואים בסדור הרש"ש בליל פסח שאפילו בקטנות הרוחנית מכונים להמשיכה בעולמות שלא בסדר הרגיל, מפחד אחיזת החיצונים, וממשיכים אותו רק לאחר שנכנסו המוחין דגדלות וכבר לא מפחדים מהחיצונים.

ראיתי קושיא בשם האדמו"ר מצאנז זצוק"ל מדוע שמו של משה רבנו שהיה השליח מאת ה' לגאל את ישראל, לא מזכר ב'הגדה של פסח' אפילו פעם אחת. בארנו במאמר 'מן בזכות משה' שהמן היה בזכות משה. דזה היה נצרך לתפקידו של משה בעולם, דמשה עקר תפקידו בעולם היה קבלת התורה ונתינתה לישראל, וכדי שבני ישראל יהיו כלי לקבל את התורה כראוי, הצרכו להיות מזככים מן החמירות והגשמיות, ולכן אכלו מן, שהוא מזון רוחני, שאינו מגשם את הגוף. לעמת שאר המאכלים שהם מגשמים את הגוף ומפריעים לאדם ללמד תורה. וכשבני ישראל התאוו לבשר, כתוב (במדבר יא, יד) **"לא אוכל אנכי לבדי לשאת את כל העם הזה, פי כבד ממני, ואם פכה את עשה לי, הרגני נא הרג, אם מצאתי חן בעיניך, ואל אראה ברעתי"**, דאם איני יכול לעשות תפקידי בעולם למה לי חיים. וכן בארנו במאמר 'הצל מניעת הפרעות' ששיטת משה היתה שהארון והכלים אינם צריכים לשום דבר, אפילו לא לבית, ויש להם יכלת קיום מצד עצמם, דכמו שמשוה בעצמו שהיה פלו תורה, פרש מן האשה, ביתו זו אשתו, וכן ארבעים יום לחם לא אכל ומים לא שתה, ופרש מן הגשמיות, כך חשב משה שהארון והלוחות שבו, וכן שאר הכלים, אינם צריכים לכלום מצד עצמם, וכל החיוב לעשות בית זה משום צווי ה', אם פן נעשה קדם את הדברים החשובים יותר, שהם הכלים, ואחר כך נעשה את המשכן שהוא הבית של הכלים. וכן ב'הגדה של פסח' לא מזכירים את משה, דספור יציאת מצרים הוא להמשיך את הגשמיות לעולם, ושיטת משה היתה שאין צרך בגשמיות.

במאמר המסגר שמעתי בשם הרה"ג ר' בן ציון מוצפי שליט"א שהתורה הסמיכה **"ושונתם לבניך"** ל"וקשרתם לאות על ידך", לרמז שמצות תפילין מלמדת על חנוך הבנים, שצריך להיות כנגד הלב, ולא להסיח דעת וכו'. נראה להוסיף על פי דברינו, דבזה שהאדם מצמצם את שכלו לדבר לקטן, הוא מעורר מדה כנגד מדה שהקב"ה מצמצם את האור אין סוף שיהפך לגשמי, להשפיע פרנסה. לכן התורה הסמיכה את שני הענינים האלו, דחנוך הקטנים ומצות תפילין מעוררים את השפעת הפרנסה לישראל. וכן הניצוץ קדשה שהיה בהמן ויצא מבני בניו, היה רב שמואל בר שילת שהיה מלמד תינוקות של בית רבן, ובארנו לעיל שהפרנסה של ישראל הפריע להמן במיוחד ולכן הוא נתלה בפסח. דבהמן היה ניצוץ שממנו יוצאת פרנסה לישראל, **המן מלשון מן** המסמל מזון. וכן מצינו בגמרא (קידושין ל) **ושונתם שיהו דברי תורה מחדדים בפיך**, ורואים שהשנון לקטנים נעשה דרך מדת הגבורה החותכת חד את הלמוד ומצמצמת אותו. וכן מובא בכתבי הרה"ג ר' יצחק גינזבורג שליט"א ש**גירסא** דינקותא היא מלשון **גריסא** בשנים. וכן מצינו בגמרא (גיטין לו) מעשה על מלמד דרדקי שהיה ממחה גדול בדורו למד, ומצד שני היה מכה את התלמידים, ורואים שהיו בו תכונות מדת הדין בשרש נשמתו. וכן מצינו בזהר (וארא כט) שגדול

הילד והתפתחותו נמשלים לבשול, שהילד מתבשל והולך, ובשול נעשה דרך אש המסמלת את מדת הגבורה. וכן מבשל בגימטריא ש'מאל כדלעיל, וכן הכתוב (בראשית יט, לו) **"ותהרין שתי בנות לוט"** ר"ת **בשור"ל**, דהריון הוא בחינת בשול של הנלד. וכן מצינו ב'תניא' (אגה"ק ה) דבר דומה לזה בהיפך, שאלו שעושים צדקה וחסד בגשמיות מעוררים את ההשפעה מלמעלה שתרד בצמצום גדול בתוך הגשמי, והאור הזה עוזר למלמדי התורה לצמצם את אור התורה שיתקבל אצל התלמידים. וכן מובא ב'לקוטי מוה"ר' (רד) **המעוות שנותנין לתלמיד חכם הוא בחינת תורה ממש, ואין עברה יכול לכוות זה המעוות שנותנין לתלמיד חכם, כי אין עברה מכבה תורה. וזה מעו"ת ראשי תבות ואין עברה מכבה תורה.** [וכן מצינו בזהר (מצורע נג): **"עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאושר"** אל תקרי מאושר אלא מראשו. אותם התומכים של התורה מראשו ועד סופו. ורואים שתומכי תורה מעוררים שפע עד למטה מטה.

וכן חדש ניסן הוא מלשון **נס**, והשפעת הפרנסה אף על פי שהיא יורדת לתוך הטבע היא באה דרך בחינת נס המסמלת דבר שהוא מעל הטבע שיוצא לתוך הטבע. וכפי שרואים שאותיות **נס** נמצאות באמצע המלה **פרנסה**, ונכנסות בתוך אותיות **פרה** המסמלת את עולם הטבע הבהמי. וכן חדש ניסן הוא זמן של התחדשות המלכות שמשפיעה את הפרנסה, כפי שבארנו במאמר 'השלחן פה'. והוסיף חכם אחד שליט"א שהאותיות **נס** נכנסות בתוך אותיות **פ"ר ה'** לרמז שהשפעה זו היא נס שפועל דרך הפ"ר דינים, וה' גבורות. וכן מובא ב'מבוא שערים' להאר"ז"ל (ע' קנה) **"שפ"ר** דינים מתחלקים לה' גבורות כל אחד כמנן ז"ן עה"כ, ורואים שפ"ר דינים משפיעים את השפעת הפרנסה. וכן מובא בשם הרה"ג ר' יקותיאל ראפ שליט"א שהשתלשל בגשמיות השם **ביזנס** לפרנסה מלשון **נס**, ומתחלק באידיש לשתי מלים, **ביז נס**, שסוחרים עד שמגיע הנס. והוסיף הרה"ג ר' עמית גרון שליט"א שלכן פרשת פרה סמוכה תמיד לפרשת החדש, ללמדך שהנס של ניסן תמיד מחבר לפרה כדי ליצור פרנסה. וכן שמעתי מזקני ר' נפתלי בורנשטיין שליט"א שפרנסה היא אותיות **רסן פה**, דמי שמקדש את פיו, ושם רסן לפיו, לא לאכל ממה שלא שלו, ולא לדבר מה שלא צריך, זוכה לקבל פרנסה מהמלכות דקדושה שהיא בבחינת פה.

נראה דלכן מסכת פסחים מתחילה אור לארבעה עשר בודקין את החמץ והסוגיא הראשונה בפסחים דנה מדוע המשנה קוראת ללילה בשם אור, דיש כאן רמז שהסוד של פסח הוא האור שבוקע מתוך הלילה שמסמל את מדת הגבורה, בחינת החסד שבגבורה. וכן השם **פסח** הוא על שם שפסח ה', ומרמז על אור שבא בבחינת דלוג וקפיצה. ובארנו לעיל שהשפעת החסד שבגבורה היא בבחינת קפיצת הסוס שדולג ומשפיע חלק מהשפע, וחלק אינו משפיע. וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' יצחק גנזבורג שליט"א שדלוג אותיות גדול, המסמל את השפעת החסד. וכן מובא בשם האדמו"ר ר' צבי הירש מזידטשוב זצ"ל שפסח ר"ת ג' שמות הפרנסה היוצאים מהכתוב **"פוחת את ידך פאי, סא"ל חת"ך"**. והוסיף הרה"ג ר' ד. לב שליט"א שהס"ת של ג' השמות הן **כל"י**, לרמז על הכלי מחזיק ברכה. וכן **כל"י** מרמז על הג' מצות של ליל הסדר שהן כנגד כהן לוי ישראל ר"ת **כל"י**. והוסיף הרה"ג ר' שלמה רייסקין שליט"א שאור לארבעה עשר בודקין את החמץ בגימטריא פוחת את ידך ומשביע לכל חי רצון. וכן ליל הסדר בגימטריא **"ושבאל בן גרשום בן משה נגיד על האצרות"**. וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' אברהם מייזעלס שליט"א שהלכות פסח מתחילות בטור ושו"ע 'ארח חיים', אחרי סימן חת"ך. וכן מובא בספר 'תפארת שלמה' כל שפע ופרנסות של בני ישראל שיוצאים לעולם הזה הוא בא על ידי המצה, כמבאר בספרים. ולכן המצה הוא שגורם לירידת המן. וזה שכתוב פסח נאכל על השובע. על ידי מצות פסח נמשך שובע בעולם.

מצינו במשנה (ערכין י) **החליל מכה לפני המזבח, בשחיטת פסח ראשון, ובשחיטת פסח שני, וביום טוב ראשון של פסח.** נראה דלכן הוסיפו לנגן גם בחליל בפסח, דחליל בגימטריא לחם או מזל, לעורר את שפע הפרנסה לישראל. וכן לשון המשנה **החליל מכה מרמז על פעלת הגבורה שהיא בבחינת הכאה.** והוסיף הרה"ג ר' ד. לב שליט"א שהחליל מכה בגימטריא קמח.

מובא בספר 'גלגולי נשמות' לרמ"ע מפאנו (אות ש') שר האופים הוא השליש, אשר נרמס בשער וימת כדבר אלישע, כי אמר **"והנה ה' עשה ארבות בשמים"**, [ולא האמין בנבואת אלישע שה' ישפיע פרנסה לישראל], ובעינו ראה ומשם לא אכל, כי נרמס בשער וימת, וגם פעם אחרת לא סר מעינו רעה על ישראל, בענין פסח מעוכין כי נתמעך פעם אחרת, כי עינו ראה בהם לראות כל פך אוכלסין כנזכר במסכת פסחים, וקראו לאותו פסח, פסח מעוכין. מובא בשער הפסוקים' להאר"ז"ל (וישב ע' צ') שפרעה הוא בבחינת הערף והוא משפיע לג' שרים שנמצאים בגרון, שר המשקים הוא בחינת קנה שנמצא בזמן, שר האופים בחינת וישט שנמצא בשמאל, ושר הטבחים הוא בחינת הורידים שבאמצע. ורואים ששר האופים מסמל את הצנור השמאלי שמשפיע את המאכל והפרנסה לכל שבעים האמות שמקבלים מפרעה כדבארנו במאמר 'חשמל מילה'. ויוצא לפי דברי הרמ"ע מפאנו ששר האופים בא בגלגול עוד שתי פעמים, ובכל ג' הפעמים הוא נהרג כשעינו היתה צרה בפרנסתו של ישראל. כשהיה שר האופים הוא חלם על גלות ישראל שאמות העולם עושקים את ממונם של ישראל, כמובא ב'אור החיים' (בראשית מ, טז) **"וירא שר האפים"**, הראהו הגלות של ישראל אשר יאכלו האמות הנמשלים לעופות, כאמרו **"ויחד העיט על הפגרים"**, את ישראל הרמוזים ללחם דכתיב **"אכלי עמי אכלו לחם"**. והחלום הזה הוביל את יוסף להיות מלך במצרים ולהשפיע פרנסה לישראל, ומהחלום הזה השתלשלו כל גלות וגאלת ישראל ממצרים עם כל השפעות הפרנסה שבאו משם. בגלגול השני הוא היה השליש שלא האמין בנבואת שפע הפרנסה של ישראל, ומת בזמן שקבלו את השפע. ובגלגול השלישי הוא נסה להכניס עין רעה באוכלסין של ישראל שבאו להקריב קרבן פסח בהר הבית, ולעורר את שפע הפרנסה לישראל, ונמעך למות. וכמו שבגלגולו הראשון העוף אכל את בשרו,

כמו שכתוב (בראשית מ, יט) **"וְאָכַל הָעוֹף אֶת בְּשָׂרָךְ"**. כך בשני הגלגולים הבאים **בְּשָׂרוֹ נִמְעַן**. לרמז שעיניו היתה צרה בגשמיות של ישראל הנרמזת בבשר, ולכן נענש בבשרו. (בבאור זה סייעני הרה"ג ר' חיים צבי לרפול שליט"א).

כתוב (שם מ, טז) **"וַיֵּרָא שָׂר הָאֲפִים כִּי טוֹב פָּתַר וַיֹּאמֶר אֶל יוֹסֵף אַף אֲנִי בַחֲלוּמֵי וְהִנֵּה שְׁלֹשָׁה סְלֵי חֲרִי עַל רִאשֵׁי: וּבַסֵּל הָעֲלִיּוֹן מִכָּל מֵאֲכָל פְּרֵעָה מַעֲשֶׂה אִפְּהָ וְהָעוֹף אֵכֵל אֹתָם מִן הַסֵּל מֵעַל רִאשֵׁי: וַיַּעַן יוֹסֵף וַיֹּאמֶר זֶה פָּתַרְנוּ שְׁלֹשֶׁת הַסֵּלִים שְׁלֹשֶׁת יָמִים הֵם: בְּעוֹד שְׁלֹשֶׁת יָמִים יֵשָׂא פְרֵעָה אֶת רִאשֶׁן מֵעֲלֶיךָ וְתִלְהָ אוֹתְךָ עַל עֵץ וְאָכַל הָעוֹף אֶת בְּשָׂרְךָ מֵעֲלֶיךָ"**. נראה דשלושה סלי חרי מרמזים על ג' הגלגולים שלו, הסל העליון מרמז על מיתתו בגלגול הראשון כפי שיוסף פתר לו, ואחר כך היו לו עוד שני סלים באותו סוד כפי שבארנו. וכן מובא ברש"י שם (טז) **"סלי חרי"** **סלים של נצרים קלופים חורין חורין ודרך מוכרי פת כסנין לתתם באותן סלים**. ויתכן שסלי לחם מחורין מרמזים על המצה שהיא לחם מחרר, שבזכות כח המצה שמשפיעה פרנסה לישראל, הוא נהרג ג' פעמים.

מצינו קשר בין חדש ניסן לאורות המקיפים כפי שאומרים ביוצר לפרשת החדש **אשר ישועות בו מקיפות**. וכן **פסח** הוא מלשון **פה סח** המתקשר לאורות המקיפים, כמובא ב'שער הכוונות' להאריז"ל (ספירת העומר ח"ב ע' קפב). ומבאר לדברינו דזמן זה הוא זמן של שליטת מדת החסד שהיא בבחינת מקיף, כמובא ב'שער הכוונות' להאריז"ל (סוכות ח"ב ע' שכא) ששם **אל המסמל את מדת החסד, במלוי אלף למ"ד** הוא בגימטריא הקף.

סוד הנקיון בערב פסח

נראה דלכן בערב פסח עוסקים בנקיון דמצינו בגמרא (פסחים קיא): שמהלאך הממנה על הפרנסה נקרא נקיד, והמלאך הממנה על העניות נקרא נבל. ומבאר רש"י (ד"ה נקיד) **נקיד שמים, לשון נקיות, לפיכך אינו רוצה לכלוך שיהו פרויני נשלכין לדרס ברגל, נבל שמים, לשון לכלוך**. וכן מובא ברש"י (שבת סב: ד"ה ליד) **שרא דעניותא נביל שמים, ונביל קרי ליה, ואוהב מקום מאוס**. רואים שהנקיון מביא פרנסה, וכיון שחדש זה הוא הזמן של השפעת הפרנסה, עוסקים בו בנקיון. עין בפרוש הרא"ש (נדריים נו.) שהיו מכינים בבית מטה מצעת לנקיות כסגולה לפרנסה. וכן מצינו במדרש (משנת ר"א יז) שהנקיון הוא סמל של קדשה, ובמקום שיש קדשה יש שפע וברכה. ומאידך מצינו בזהר (וישב קצ:) שהסטררא אחרא נקרא לכלוך. וכן מובא בפרוש הש"ך על התורה (ריש פ' לך) שהפוך אותיות **כלכל** הוא **לכלך**, לרמז שאם מסירים הלכלוך זוכים לכלכלה ולפרנסה. והוסיף הרה"ג ר' יוסף סופר שליט"א **שנקי"ד** מרמז בכתוב (תהילים לו, כה) **"ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם"**, בהפוך אותיות. והוסיף הרה"ג ר' שלמה רייסקין שליט"א **שנקיד** בגימטריא **חג הפסח**. והוסיף הרה"ג ר' ד. לב שליט"א שהאותיות הסמוכות **למצ"ה** הן **נק"ו**. וכן **נקיון** עם האותיות והפולל בגימטריא **בנה**.

והוסיף הרה"ג ר' יוסף גרטנר שליט"א שלכן נלחם יעקב אבינו בלבן לעשות פרנסה, דרך צאן **נקדים**, וקלוי **נקדות** על המקלות. כי **לבן** היה מקשר למלאך העניות **נבל**, להלחם ביעקב ולרמותו ולמנע ממנו פרנסה. ויעקב נלחם בו דרך התקשרות עם המלאך **נקיד** הממנה על הפרנסה. וכפי שמובא ב'שער הפסוקים' להאריז"ל (בלק קפח) **שלבן התגלגל בנבל הפרמלי שלא רצה להשפיע פרנסה לדוד המלך**. וכן מצינו בזהר (ויצא קסב) שיעקב קים מצות תפלין על ידי המקלות שהעמיד בברכות המים, כדי שיתחממו הצאן ויולידו ויתרבו וכו', ומצות תפלין מקשרת למלאך נקיד להמשיך ברכה של פרנסה כמו בפסח כדבארנו במאמר חשמל יציאת'. וכן הפתוב (שם ז) **"ואביכן התל בי והחלף את משפחת" ס"ת תפילין** דמצות תפלין הצילה את יעקב מרמאותו של לבן והשפיעה ליעקב את שפע הפרנסה. וכן מצינו בזהר (ויצא קסא.) שבפסוק הזה מרמזת ברפת הפרנסה שה' בנה את יעקב.

והוסיף הרה"ג ר' חיים צבי לרפול שליט"א שלאחר הקרבת קרבן פסח הקפידו במיוחד על נקיון המקדש, כמובא בסדר הקרבת קרבן פסח, אחר שציאו קלן רוחצין העזרה מלכלוכי הדם ואפלו בשבת, אמת המים היתה עוברת בעזרה, שפשוטין להדיח הרצפה סותמין מקום יציאת המים והיא מתמלאה על כל גדותיה עד שהמים עולין וצפין ומקבצין אליהם כל דם ולכלוך שבעזרה, אחר כך פותחין הסתימה ויוצאין המים עם הלכלוך, נמצאת הרצפה מנקה, זהו כבוד הבית, יצאו כל אחד עם פסחו וצלו אותם.

נראה דלכן נקיון בגימטריא גבורה דהשפעת הפרנסה באה מצד הגבורה דרך המלאך שאוהב נקיון. וכן הפתוב שנואמר על יצחק המסמל את מדת הגבורה כשבא לתת את ברפת הפרנסה של **"ויתן לך האלהים"** (בראשית כז, א) **"ויהי כי זקן יצחק ויתכהין עיניו" ס"ת נקיון**, וכתוב זה מסמל את מדת הגבורה של יצחק, כמובא בספר 'אדיר במרום' לרמח"ל (ד"ה עינוי דרישא) ש'**ויתכהין** מרמז על **יד פהה**, שהיא יד שמאל המסמלת את מדת הגבורה. והוסיף מו"ר הרה"צ ר' פישל איזנבאך זצוק"ל שגם **קין** המסמל את מדת הגבורה אותיות **נקי**, וכן מצינו בזהר שמקשר בין קין לנקי, ונביא את דבריו: (תיקונים קיח.) **קין** שהוא מזהם, יכול להיות **נקי**, כגון **יתרו**. והוסיף חכם אחד שליט"א שנקיון נעשה בדרך כלל על ידי נשים השוכות למדת הגבורה.

נראה דהלשון **קנין** הוא מלשון **נקיון**, דהשפעת הפרנסה באה דרך משא ומתן הנעשה על ידי קנינים, וקנין הוא חלק מצנור הפרנסה שנקרא נקיון, ולכן צריך **נקיות** כפים במשא ומתן. וכן במלים **נקי וניקה** יש אותן אותיות. דיניקה מסמלת את השפעת האמא שהיא בסוד בינה שרש הגבורות, וגם נקיון הוא שרש הגבורות. וכן פעלת הניקה היא השפעת מזון, המסמלת

את השפעת הפרנסה מהגבורה, וההנקה נעשית על ידי שהדם מנקה את עצמו, את החלק המבחר הוא הופך לחלב, ואת הפסלת מסלק. וכן מובא ב'שער המצוות' להאריז"ל (ויחי כא) שסוד הקבורה, הוא נקיון הזוהמא שבגופו, בסוד קינו שנהפך לנקי, ושוב רואים את שרש אותיות אלו בסוד נקיון. וכן מובא בשם הרה"ג ר' יצחק גזנבורג שליט"א שנקיות אותיות תיקון.

מצינו בגמרא (פסחים ז): שוקי ירושלים עשוין להתכבד בכל יום. נראה דלכן הקפידו על נקיון בירושלים דמצינו במדרש (ב"ר נו, י) שירושלים היא מלשון יראה המסמלת את מדת הגבורה ויראה בגימטריא נקיון. וכן מצינו במדרש (ב"ר מג, ו) שירושלים נקראת צדק המסמל את מדת הגבורה.

ועוד נראה לבאר מדוע ירושלים היא בסוד גבורה ונקיון. דבית המקדש שהיה בירושלים הוא מקום הנקיון הרוחני שמנקים את עוונותיהם של ישראל, וממילא הנקיון הגשמי חייב להיות במקום. וכן הנקיון הרוחני נעשה דרך דם הקרבנות, ואש המזבח. ואש ודם מסמלים את מדת הגבורה. וכן בארנו במאמר 'סוד החצי' שבית המקדש הוא בסוד גבורה, כפי שמצינו בגמרא (יומא ב.) שבית המקדש נקרא בירה, ובירה בגימטריא גבורה. וכן בית המקדש נקרא דביר כמו שכתוב (תהלים כח, ב) "בנשאי ידי אל דביר קדשך", ודביר בגימטריא גבורה. וכן בית המקדש נקרא מכון כמו שכתוב (מלכים א' ח, יג) "מכון לשבתך עולמים". ומובא בכתבי הרי"א חבר (פתחי שערים' כ) שמכון מסמל את מדת הגבורה.

סוד מצות נטילת ידים

כתוב (תהלים כו, ו) "ארחץ בנקיון פני". נראה דלכן כתובה המלה נקיון בנקיות הידים, דמצינו בגמרא (שבת סב:) שלשה דברים מביאין את האדם לידי עניות וכו' מזלזל בנטילת ידים. וכן מובא בספר 'שושן סודות' (אות קמב) שעל נטילת ידים ר"ת ענ"י, לרמז שזה מוציא מידי עניות. וכינון שמלאך הפרנסה נקרא נקיון, לכן כתוב "ארחץ בנקיון פני", לרמז שנטילת הידים מביאה נקיון שמביא פרנסה. ועוד נראה דלכן כתובה המלה נקיון בכתוב על נקיות הידים דוקא, דהשפעת הפרנסה באה מבחינת יד, כמו שכתוב (תהלים קמה, טז) "פותרת את ידך ומשביע לכל חי רצון". כדבארנו במאמר 'חשמל אות', וכשנוטלים ידים ממשיכים את מלאכי הנקיון לבחינת הידים הרוחניות להשפיע הפרנסה משם. וכן נטילה היא מלשון לקיחה, וכשנוטלים ידים לוקחים שפע מהידי העליונות. וכן מובא ב'סדור הרש"ש' לכוון בנטילת ידים להמשיך שפע של פסוקי 'ויתן לך' בכל העולמות הנרמזים בבחינת ידים, ופסוקי 'ויתן לך' מדברים על השפעת הפרנסה מצד הגבורה של יצחק. וכן מובא ב'שער הפונות' להאריז"ל (ברכת השחר ח"א ז) צריך לפשוט כפות הידים כמי שרוצה לקבל בהם איזה דבר. וכן מובא בספר 'תורת העולה' לרמ"א (פ"ד) שצריך להגביה ידיו בנטילת ידים לרמז על קבלת השפע מלמעלה. וכן מצינו בגמרא (בכורות ל:) שנטילת ידים נקראת 'כנפים', ומבאר ה'חסדי דוד' (תוספתא סוטה) מפני שאחר הנטילה הוא מרים ידיו ככנפים. ובארנו במאמר 'חשמל כרובים' שהמלאכים מעלים ומורידים את השפע בכנפיהם. ובנטילת ידים מתקשרים למלאכי הפרנסה. והוסיף הרה"ג ר' י' ש' צור שליט"א שנטילת ידים בגימטריא הכתוב (שמות טז, ד) "לחם מן השמים". וכן אצבע בגימטריא נקיד דהבאנו לעיל מהגמרא (פסחים קיא:) שהמלאך הממנה על הפרנסה נקרא נקיד, ומלאך זה שייך לבחינת האצבעות הרוחניות כמרמז בכתוב "פותרת את ידך". וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' יצחק גזנבורג שליט"א שאותיות כ"ף נמצאות בתבת כסף.

מובא ב'טור' (או"ח קנח) יוסיף לטל בשפע דאמר רב חסדא אנה משאי מלא חפנאי מיא, ויהבו לי מלא חפנאי טיבותא וכו', כיון דמברך קדם הנגוב הוי שפיר קדם לעשייתו שגם נגוב הוא מן המצוה. רואים שיש ענין לשפך מים בשפע, כדי לעורר את השפע שבא מפעלה זו. וכן רואים שהנגוב הוא חלק מהנטילה, דעקר הנטילה הוא הנקיון שנעשה על ידי הנגוב.

מצינו בזהר חדש (רות קה:) נטילת ידים קדם אכילה מאי טעמא, בגין דאכילה איצטריך נקיות כגוונא דמלאכי השרת דלעילא. בארנו במאמר 'חוטי החשמל' שהשפעת הפרנסה לעולם באה דרך המלאכים. נראה דהזהר מרמז שנטילת ידים מקשרת את האדם למלאכי השרת, שמשפיעים את הפרנסה שהם בבחינת נקיון.

מובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער לא ח"ב ע' קיג) שנטילת ידים היא מלשון "וינטלם וינשאם", דנטילת ידים מעלה את הידים לדרגה גבוהה, בבחינת "שאו ידיכם קדש", והבאנו לעיל מהמדרש (משנת רבי אליעזר יז) שהנקיון הוא סמל של קדשה, ובמקום שיש קדשה יש שפע וברכה. וכן נראה לבאר מה שמצינו בזהר (נשא קמו:) שהלויים נוטלים ידי הכהנים. דלויים הם בחינת גבורה ופעלת הנקיון שייכת לגבורה.

מצינו בגמרא (שבת מט.) אמר רבי ינאי תפלין צריכין גוף נקי כאלישע בעל כנפים, מאי היא אביי אמר שלא יפח בהן רבא אמר שלא יישן בהן. בארנו במאמר 'חשמל צצית' שתפלין משפיעים את השפעת הפרנסה לאדם. נראה דלכן הקפידו בתפלין על ענין הנקיות במיוחד, יותר ממה שהקפידו בזה בשאר מצוות. דנקיון הוא תנאי קודם לפרנסה, ותפלין בגוף שאינו נקי אינם יכולים להשפיע את השפעתם לאדם. ולכן הגמרא מזכירה את אלישע בעל כנפים שהוא דוגמא לתפלין בגוף נקי. כדבארנו במאמר 'חשמל עוף' שנעשה לו גס עם התפלין שנהפכו לכנפים, לרמז שהתפלין מעוררים את כנפי המלאכים להשפיע את שפע הפרנסה. ולכן הגמרא שם מזכירה במעשה של אלישע בעל כנפים את הכתוב "כנפי יונה נחפה בכסף", לרמז על השפעת הכסף שבאה בכנפים אלו. והוסיף הרה"ג ר' שלמה רייסקין שליט"א ש"כנפי יונה נחפה בכסף", בגימטריא מצות, שמשפיעות את שפע הפרנסה כדלעיל.

מְצִינּוּ בַגְמָרָא (ברכות טו.) **אָמַר רַבִּי חִיָּא בַר אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, כָּל הַנִּפְנָה, וְנוֹטֵל יָדָיו, וּמְנִיחַ תְּפִלִּין, וְקוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע, וּמִתְפַּלֵּל, מַעֲלָה עָלָיו הַכֶּתוּב כָּאֵלוּ בְּנֵה מִזְבֵּחַ וְהִקְרִיב עָלָיו קֶרֶבֶן, שְׁנֹאֲמַר, "אֶרְחֹץ בְּנִקְיֹן כַּפַּי, וְאֶסְבְּבָה אֶת מִזְבֵּיחַ הַ".** רואים שְׁנִקְיֹן הַגּוֹף הוּא בְּחִינַת בְּנִיַת מִזְבֵּחַ. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְּבִמְזַבַּח מַעֲלִים אֶת הַגְּשָׁמִיּוֹת לְרִיחַ נִיחוּחַ, וּמַעוֹרְרִים אֶת הַשְּׁפָעַת הַגְּשָׁמִיּוֹת לְעוֹלָם, וְכֵן תְּפִלָּה מַעֲלָה אֶת הַגְּשָׁמִיּוֹת שְׁבָאָדָם לְעוֹרֵר חַיִּי שְׁעָה מִלְּמַעְלָה לְמַטָּה כְּמוֹ קֶרֶבֶן, כְּדַבְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמַר 'חֲשַׁמֵּל דָּם', וְגוֹף שְׂאִינּוּ נָקִי הוּא בְּחִינַת מִזְבֵּחַ שְׂאִינּוּ נָקִי, שְׂאִין הַשְּׂכִינָה יְכוּלָה לְשׂוֹרֵת עָלָיו, לְהַשְׁפִּיעַ אֶת הַגְּשָׁמִיּוֹת, וּמִמִּילָא הִיא בְּחִינַת קֶרֶבֶן בְּלִי מִזְבֵּחַ, וְכִשְׁהַגּוֹף נָקִי יֵשׁ מִזְבֵּחַ לְהִקְרִיב עָלָיו אֶת קֶרֶבֶן הַתְּפִלָּה.

נִרְאָה לְבָאֵר טַעַם מְדוּעַ מְלָאכִי הַפְּרִנְסָה אוֹהֲבִים נִקְיֹן, בֵּינָן שֶׁהַלְּלוּךְ נַעֲשֶׂה מְשִׁירֵי מְזוֹן, אוֹ מִמְזוֹן שֶׁנִּתְעַבַּל בְּגוֹף הָאָדָם וְכוּ', הֵרִי זֶה בְּכִיכּוֹל פְּגִיעָה בְּכַבּוּדָם שְׁדַבְּרִים אֵלּוּ נַעֲשִׂים מִהַשְּׁפָעַתָם, לְכֵן צָרִיךְ לְהַקְפִּיד עַל נִקְיֹן כְּשֶׁהֵם בָּאִים לְהַשְׁפִּיעַ הַשְּׁפָעַתָם. וְעוֹד נִרְאָה דְּבִלְכּוּךְ יֵשׁ נִשְׁמוֹת שְׂלֵא בָּאוּ עַל תְּקוּנָם, וְדָרְכוּ שֶׁל הַיָּמִין לְקֶרֶב, וְשֶׁל הַשְּׂמָאל לְדַחוּת, לְכֵן הַשְּׂמָאל אוֹהֵב אֶת הַנִּקְיֹן שְׁבוּ דוֹחִים אֶת הַנִּשְׁמוֹת הָאֵלוּ. וְכֵן נִקְיֹן פְּרוּשׁוֹ לַפְּעָמִים כְּלִיּוֹן הַמְּסַמֵּל אֶת מַדַּת הַגְּבוּרָה, כְּמוֹבָא בְּרַמְבַּ"ן (קִידוּשֵׁין סב.) **"הַנְּקִי אִם שְׂטִית"** תִּצַּא רֵיחַ וְנִפְשָׁךְ מִגּוּפְךָ, וְיִשְׂאֵר הַגּוֹף בְּלֵא נֶפֶשׁ, כְּדַכְּתִיב **"נָקִי כַּפַּיִם"**, וּפְרוּשׁוֹ בְּלֵא עוֹן כְּמוֹ נִקְיֹת, וְכֵן יִצַּא פְּלוּנֵי נָקִי מִנְּכִסָּיו, וְכֵן **"וְנִקְתָּה לְאַרְצֵךְ תִּשָּׁב"**.

קֶץ הַיָּמִין

כְּתוּב (דְּנִיאל יב, יג) **"וְאִתָּה לֶךְ לֶקֶץ וְתִנוּחַ וְתַעֲמִד לְגַרְלֶךְ לֶקֶץ הַיָּמִין"** רואים שֶׁהַגְּאֵלָה תְּבוּא מִצַּד הַיָּמִין, וְכֵן בְּנִסְחַ הַתְּפִלָּה יִשְׁלַח לֶקֶץ הַיָּמִין מְשִׁיחֵנוּ, וּמְרַמֵּז יָמִין, וְכֵן מְצִינּוּ בְּנִסְחַ הַתְּפִלָּה כִּי יָמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׂבִים, וְלִכְאוּרָה קֶשֶׁה, הֵרִי יֵשׁ גַּם צַד הַשְּׂמָאל בְּקִדְשָׁה כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב (ש"ש ב, ו) **"שְׂמָאלוֹ תַּחַת רֵאשִׁי וְיָמִינוֹ תַּחֲבִקְנִי"** וּמְדוּעַ תְּשׁוּבָה וְגֵאֵלָה בָּאִים מִצַּד הַיָּמִין, הֵרִי בְּוָדָאֵי גַם הַשְּׂמָאל דְּקִדְשָׁה מְסַכֵּים לְתִשׁוּבָה וְלִגְאֵלָה, וְהוּא גַם כֵּן עוֹזֵר בְּשִׁבְלֵם. נִרְאָה לְבָאֵר שֶׁהַשְּׂמָאל מִצַּד עֲצָמוֹ אֵינּוּ מְסַכֵּים לְעַנְנֵן שֶׁל תְּשׁוּבָה, דְּשְׂמָאל הוּא דִּין, וְהוּא דוֹרֵשׁ לְמִצְוֹת אֶת הַדִּין עִם הַחוּטָאִים, וְלֹא מְסַכֵּים שְׂעִישׁוֹ תְּשׁוּבָה וְיִתְכַפֵּר לָהֶם, וּמִמִּילָא אֵינּוּ מְסַכֵּים לְגֵאֵלָה שְׁתִּלּוּיָהּ בְּתִשׁוּבָה. וְכֵן מְצִינּוּ בִירוּשְׁלַמִּי (מְכוֹת ז.) **שְׂאֵלוֹ לַחֲכָמָה חוּטָא מַהוּ עֲנִשׁוֹ, אֲמָרָה לָהֶם חֲטָאִים תִּרְדֹּף רַעָה, שְׂאֵלוֹ לְנִבּוּאָה חוּטָא מַה עֲנִשׁוֹ אֲמָרָה לָהֶם "הַנֶּפֶשׁ הַחוּטָאִת תָּמוּת"**. דְּמִצַּד הַחֲכָמָה וְהַנְּבּוּאָה אֵין מְקוּם לְתִשׁוּבָה כְּלָל, וְלְכֵן מְרַמֵּז יָמִין, דְּיָמִין הוּא חֶסֶד, וְיָמִין מְשַׁפֵּיעַ חֶסֶד לְרַעִים וְלְטוֹבִים, כְּמוֹבָא אֲצִל אֲבֵרְהֶם שְׂמַסְמֵל אֶת מַדַּת הַחֶסֶד (בְּרַאשִׁית יז, יח) **"לֹא יִשְׁמַעֲלֵךְ יַחֲיָה לְפָנֶיךָ"** שְׁבַקְשׁ מִהַקְּב"ה שְׂיִשְׁפִיעַ חֶסֶדוֹ גַם לְיִשְׁמַעֲלֵךְ, דְּמַדַּת הַחֶסֶד מְעַנְנֵת לְהַשְׁפִּיעַ חֶסֶד גַּם אִם לֹא מְגִיעַ. וְכֵן אֲבֵרְהֶם הַתְּפִלָּל לֵה' עַל אֲנָשֵׁי סָדָם שֶׁהִיוּ **"רַעִים וְחֲטָאִים לֵה' מָאֵד"**, וְצַד הַיָּמִין הוּא זֶה שְׂמַקְבֵּל אֶת הַשְּׂבִים, וְלֹאֲחֵר שְׂקִבְלוֹ תְּשׁוּבָתָם, וְנִתְכַפְּרוּ עוֹנוֹתֵיהֶם, הַשְּׁפַע יוֹרֵד, וְזוֹכִים לְגֵאֵלָה, אִף שְׁבִסוּפוֹ שֶׁל דְּבַר הַשְּׂמָאל נִכְנַע לְיָמִין, וְנִכְלָל בְּיָמִין, אֲבָל מִלְּכַתְּחִלָּה הַתְּשׁוּבָה וְהַגְּאֵלָה בָּאִים מִצַּד הַיָּמִין. וְכֵן הַכְּתוּב הַמְּדַבֵּר עַל תְּשׁוּבָה (הוֹשֵׁעַ יד, ג) **"קִחוּ עִמְכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל הוֹי"ה** אֲמָרוּ אֵלָיו כֹּל תִּשְׂאָ עוֹן וְקַח טוֹב וְנִשְׁלַמָּה פְּרִים שְׁפִתֵינוּ" ר"ת **פְּשׁוּט**, הַמְּסַמֵּל אֶת מַדַּת הַחֶסֶד שֶׁהִיא בְּבַחֲינַת הַתְּפִשְׁטוּת, כִּי יָמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׂבִים. וְכֵן שְׂמַעְתִּי בְּשֵׁם הַרְה"ג ר' יִצְחָק גַּנְזְבוּרְגַּ שְׁלִיט"א

שְׂמַתְחִילִים אֶת נִסְחַ הַסְּלִיחוֹת בְּפִסּוּק (דְּנִיאל ט, ז) **"לֶךְ אֲדִנִּי הַצְּדָקָה וְלִנּוּ בִּשְׁתֵּי הַפָּנִים" ר"ת אֶהְב"ה** הַמְּסַמֵּל אֶת מַדַּת הַחֶסֶד. מְצִינּוּ בַגְמָרָא (פְּסַחִים קיח.) **אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן קִשְׁיִן מְזוֹנוֹתֵינוּ שֶׁל אָדָם יוֹתֵר מִן הַגְּאֵלָה, דָּאֵלוּ בְּגֵאֵלָה כְּתִיב "הַמְּלֶאךְ הַגְּאֵל אוֹתִי מִכָּל רַע", מְלֶאךְ בְּעֵלְמָא, וְאֵלוּ בְּמִזְוֹנוֹת כְּתִיב "הַאֵלֵהִים הִרְעָה אֹתִי"**. וּמִבְּאֵר לְדַבְרֵינוּ דְּגֵאֵלָה בָּאָה מִצַּד הַיָּמִין, גַּם אִם הַשְּׂמָאל מִתְּנַגֵּד. וּפְרִנְסָה שְׁבָאָה מִצַּד הַשְּׂמָאל צָרִיךְ שְׂגוּם מַדַּת הַדִּין תְּסַכֵּים, לְכֵן הִיא גְּדוּלָה יוֹתֵר מִהַגְּאֵלָה. וְכַפִּי שְׂמַרְמֻזַּת הַגְּמָרָא שְׁפִרְנָסָה גְּדוּלָה יוֹתֵר מְשׁוּם שֶׁהִיא צָרִיכָה שֵׁם אֱלֹהִים הַמְּסַמֵּל אֶת מַדַּת הַדִּין.

מְצִינּוּ בַגְמָרָא (פְּסַחִים קיז:) **אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְאֶעֱשֶׂךְ לְגוֹי גְּדוּל"ז** זֶהוּ שְׂאוּמְרִים אֱלֹהֵי אֲבֵרְהֶם, **"וְאֲבֵרְכֶךָ זֶהוּ שְׂאוּמְרִים אֱלֹהֵי יִצְחָק, וְאֲגַדְלָה שְׂמֶךְ"** זֶהוּ שְׂאוּמְרִים אֱלֹהֵי יַעֲקֹב, יְכוּל יִהְיוּ חוֹתְמִין בְּכִלְן תְּלַמוּד לּוֹמַר **"וְהִיא בְּרַכָּה" בֶּן חוֹתְמִין וְאֵין חוֹתְמִין בְּכִלְן**. נִרְאָה דְּלְכֵן חֲתִימַת הַבְּרַכָּה הִרְאוּשׁוּנָה הִיא בְּאֲבֵרְהֶם מִגּוֹן אֲבֵרְהֶם, דְּסִיּוּם הַבְּרַכָּה מְדַבֵּר עַל הַגְּאֵלָה וּמְבִיא גּוּזָל לְבִנֵי בְּנֵיהֶם, וְכִיּוֹן שֶׁהַגְּאֵלָה תְּבוּא מִצַּד הַיָּמִין דֶּרֶךְ מַדַּת הַחֶסֶד שֶׁל אֲבֵרְהֶם, לְכֵן חוֹתְמִין מִגּוֹן אֲבֵרְהֶם. וְכֵן רואים בְּתְפִלַּת 'אֲנָא בְּכַח', שֶׁהַיָּמִין יְגָאֵל אֶת עַם יִשְׂרָאֵל. **אֲנָא בְּכַח גְּדֻלַּת יָמִינְךָ תִּתִּיר צְרוּרָה**. וְכֵן בְּאֲרֵנוּ בְּמֵאֵמַר 'שְׂרַשׁ דּוּד' מְדוּעַ אֲבֵרְהֶם יִצַּא בְּמִסְרִיּוֹת נֶפֶשׁ לְהַצִּיל אֶת לוּט מִהַמְּלַחְמָה, בְּגִלְל שְׂמַמְנוּ יִצְאָה רוּחַ, וּמִמְנָה מִלְּךְ הַמְּשִׁיחַ. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהֵר (לך לך עט.) **"וַיִּקַּח אֲבָרָם אֶת שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוּט בֶּן אַחִירוֹ" מַה רָאָה אֲבֵרְהֶם לְדַבֵּק עִמּוֹ לוּט אֵלָא בְּשִׁבִיל שְׂצִפָּה בְּרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שְׂעֵתִיד לְצֵאת מִמְּנוֹ דּוּד**. וְרואים שְׂאֲבֵרְהֶם דָּאג לְלוּט, מְשׁוּם שֶׁהוּא דָּאג לְגֵאֵלָה. וְכֵן לוּט בְּגִימְטְרִיא גְּאוּלָּה, דְּלוּט הוּא שְׂרַשׁ הַמְּשִׁיחַ וְהַגְּאֵלָה. וְכֵן יָמִין ר"ת הַכְּתוּב (ישעי' נו, ח) **"נָאֵם אֲד"נִי הוֹי"ה מְקַבֵּץ נְדָחֵי יִשְׂרָאֵל"**.

וְכֵן הַכְּתוּב (ש"ב כב, נא) **"מִגְדִּיל יְשׁוּעוֹת מְלָכּוֹ וְעֹשֶׂה חֶסֶד לְמִשְׁיחוֹ" ר"ת מ"ם** הַמְּסַמֵּל אֶת מַדַּת הַחֶסֶד.

מְצִינּוּ בַגְמָרָא (סְנַהֲדְרִין קג.) **מְלַמֵּד שְׂעֵשָׂה לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמִין מַחְתָּרַת בְּרַקִּיעַ כְּדִי לְקַבְּלוֹ בְּתִשׁוּבָה מִפְּגִי מַדַּת הַדִּין**. וּמִבְּאֵר רש"י מַדַּת הַדִּין הִיָּתָה מְעַכְפָּת שְׂלֵא לְהַקְבִּיל פְּגִי מְנִשָּׂה בְּתִשׁוּבָה, וְעֹשֶׂה הַקְּב"ה מַחְתָּרַת בְּרַקִּיעַ, וּפְשֵׁט יָדוֹ וְקַבְּלוֹ בְּלֵא יָדִיעַת מַדַּת הַדִּין. רואים שְׂמַדַּת הַדִּין וְהַשְּׂמָאל, אֵינְנָה מְסַכֵּימָה לְתִשׁוּבַת מְנִשָּׂה, אִף עַל פִּי שְׂעֵשָׂה תְּשׁוּבָה בְּאֵמַת, בְּמִשְׁךְ שְׁלִשִׁים וְשֵׁלֶשׁ שָׁנִים, כְּמוֹבָא בַגְמָרָא שֵׁם, דְּהַשְּׂמָאל מִתְּנַגֵּד לְתִשׁוּבָה.

וְאָף על פי שמצינו בגמרא (שבת פט:) **אָמַר לוֹ לְיִצְחָק בְּנֵיךְ חֲטָאוּ, אָמַר לְפָנָיו רַבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם בְּנֵי וְלֹא בְּנֵיךְ וְכוּ', אִם אַתָּה סוֹבֵל אֶת כָּלֶם מוֹטֵב, וְאִם לֹא פִלְגָא עָלֶי וּפִלְגָא עָלֶיךָ.** וְרוֹאִים שֶׁיִּצְחָק מוֹכֵן לְסָבֵל יְסוּרִים עֲבוּר גְּאֻלְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁם מְדַבֵּר לְאַחַר שֶׁהִגְאֵלָה הַתְּחִילָה בְּפֶעַל, וְהִשְׁמָאל נִכְנַע לְיָמִין, וְעַדִּין יֵשׁ מִדַּת הַדִּין שֶׁתּוֹבַעַת עֲנֹשׁ עַל הַחֲטָאִים, יִצְחָק מוֹכֵן לְסָבֵל כְּדִי לְכַפֵּר עַל יִשְׂרָאֵל, אֲבָל לְכַתְּחִלָּה לְהִבְיָא מִצָּב שֶׁל תְּשׁוּבָה וְגֻאֲלָה, אִין מִדַּת הַגְּבוּרָה מִסְכִּימָה.

וְכֵן מְצִינּוּ בַּזְהַר (תְּצוּהוּ קַטְעוּ): שִׁירְמִיָּהוּ שֶׁנִּבְּא עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, מְרַמֵּז בְּשֵׁמוֹ עַל הַחֶרְבֵן יְרֵם יְהוָה, הֵינּוּ שֶׁהִקְבִּי"ה הַנֶּרְמָז בְּאוֹתִיּוֹת יְהוָה הַתְּרוֹמֵם וְהַסְתַּלַּק לְמַעְלָה בְּזִמְן הַחֶרְבֵן, מֵאִידֶךָ יִשְׁעִיהוּ שֶׁנִּבְּא עַל הַגְּאֻלָּה מְרַמֵּז בְּשֵׁמוֹ עַל הַגְּאֻלָּה יִשְׁעֵי יְהוָה, שֶׁהִקְבִּי"ה יַחֲזֹר לְהַשְׁכִּין שְׁכִינְתּוֹ וְלִהְיוֹשִׁיעַ אֶת יִשְׂרָאֵל. וּמוֹסִיף שֶׁם וְעַל כֵּן שְׁמוֹת שְׁנֵי נְבִיאִים אֱלוֹ עוֹמְדִים זֶה כְּנֶגְדֵּךְ זֶה. וּמִבְּאֵר ה'מִתּוֹק מִדְּבַשׁ', כִּי יְרַמֶּיְהוּ מִצַּד הַדִּין שֶׁבְּשֵׁמֶאֱל, וְיִשְׁעִיהוּ מִצַּד הַחֲסֵד שֶׁבְּיָמִין.

בְּסִפּוֹר גְּלוֹת יִשְׁמַעְאֵל מִהֶרֶה"ג ר' מְרַדְכִי נוֹיִגְרֶשֶׁל שְׁלִיט"א מְבַאֵר אֶת הַגְּמָרָא (סְנַהֲדִין צח.) **אָמַר רַבִּי אֶלְכָּסְנִדְרִי, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי רָמִי כְּתִיב "וְאָרוּ עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָא כְּבַר אָנֹשׁ אֶתְהָ" וְכְתִיב "עֲנִי וְרִכֵּב עַל חֲמוֹר", זְכוּ "עִם עֲנָנֵי שְׁמַיָא", לֹא זְכוּ "עֲנִי וְרִכֵּב עַל חֲמוֹר".** שֵׁישׁ כָּאֵן רָמַז עַל גְּלוֹת יִשְׁמַעְאֵל שֶׁנִּמְשְׁלָה לְחֲמוֹר, שְׂאֵם עִם יִשְׂרָאֵל זֹכִים לְאַחִישְׁנָה, הַגְּאֻלָּה תְּבִיא גַם מִתּוֹךְ גְּלוֹת אָדוּם, וְאִם עִם יִשְׂרָאֵל לֹא זְכוּ וְהִגִּיעַ זְמַן גְּאֻלַּת בְּעֵתָהּ, הִיא תִּהְיֶה מִתּוֹךְ גְּלוֹת יִשְׁמַעְאֵל הַנִּמְשָׁל לְחֲמוֹר "עֲנִי וְרִכֵּב עַל חֲמוֹר". וּמְרַמֵּז בְּזִמְר 'מְעוֹז צוּר' שְׂאוּמְרִים בְּחִנְפָה דְחָה אֲדָמוֹן בְּצַל צֶלְמוֹן. שֶׁה' דְחָה אֶת אָדוּם - אֲדָמוֹן, כְּשֵׁעַם יִשְׂרָאֵל יְהִי בְּצַל יִשְׁמַעְאֵל - צֶלְמוֹן. דְּצֶלְמוֹן הוּא הַשֵּׁם שֶׁל הַגִּיְהִנָּם שֶׁל שְׁלֹג הַשֶּׁיךְ לְיִשְׁמַעְאֵל הַיָּמִין דְּקִלְפָּה. וְכֵן מוֹבָא בְּפִרְקֵי דְרַבִּי אֶלְעִיָּזָר' (כז) "עֲלִיו" אֱלוֹ יִשְׁמַעְאֵלִים שְׁעֲלִיָּהֶם בֶּן דָּוִד יִצְמַח. וְכֵן מְבִיא שֶׁם אֶת הַמַּהֲרַ"ל (נִצַּח יִשְׂרָאֵל' כו) **וְאָמַר 'וְהִכֵּן שָׂרִי [הַמְּשִׁיחַ] בְּבִירַת עֲרַבָא'. הַעֲרַבִּים, אֲצֵלָם גְּדַל מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, כִּי הַמְּשִׁיחַ הוּא רֹכֵב וּמִתְעַלָּה עַל מְדֻרְגַת הַעֲרַבִּים, שֶׁהֵם בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל.** וּמִבְּאֵר לְדַבְּרֵינוּ כִּינּוּן שֶׁהִגְאֵלָה בָּאָה מִצַּד הַיָּמִין, אִם עִם יִשְׂרָאֵל זֹכָה לְאַחִישְׁנָה, הַשְּׂמָאל מְסַכֵּם לְגֻאֲלָה וּמִשְׁתַּתֵּף בָּהּ, וּמִמִּילָא הִיא יְכוּלָה לְבִיא גַם מִתּוֹךְ אָדוּם הַשְּׂמָאל דְּקִלְפָּה, כִּי הַשְּׂמָאל דְּקִדְשָׁה מִשְׁתַּתֵּף. אֲבָל אִם עִם יִשְׂרָאֵל אִינוּ זֹכָה וְהִגְאֵלָה בָּאָה בְּעֵתָהּ מִצַּד הַתְּעוּרָרוֹת הַיָּמִין בְּלִבְד בְּלִי הַסְּכָמַת הַשְּׂמָאל, זֶה חֲבִיב לְבִיא מִתּוֹךְ שְׁלִיטַת יִשְׁמַעְאֵל הַיָּמִין דְּקִלְפָּה, שְׁמַעְרִיךְ אֶת הַיָּמִין דְּקִדְשָׁה שְׁמַמְנּוּ הוּא יוֹגֵק. לְכֵן עִם יִשְׂרָאֵל נִכְנָסִים לְגְלוֹת תַּחַת יִשְׁמַעְאֵל וְנִגְאָלִים מֵאָדוּם בְּצַל צֶלְמוֹן שֶׁהוּא יִשְׁמַעְאֵל, וּבִרְכִיבָה עַל הַחֲמוֹר שֶׁהוּא יִשְׁמַעְאֵל, וְכַפִּי שְׂאוּמֵר הַמְּדַרְשׁ שְׁעֲלִיָּהֶם בֶּן דָּוִד יִצְמַח, הֵינּוּ בְּעֶזְרַתָּם שֶׁל בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל צוֹמַחַת מַלְכוּת בֵּית דָּוִד, כִּינּוּן שֶׁבְּפִנְיֵמִיּוֹת קִלְפַת יִשְׁמַעְאֵל עוֹזֶרֶת לְיָמִין דְּקִדְשָׁה שְׁמַמְנּוּ הִיא יוֹנֶקֶת, וְהִיא הַכְּלִי שֶׁל הַיָּמִין לְמַטָּה בְּעַמְקֵי הַקְּלָפוֹת כְּשֶׁצָּרִיךְ לְפַעַל דְּרַךְ הַקְּלָפוֹת.

בְּמִאָמֵר הַמְּסַגֵּר נִרְאָה דְלַכֵּן אֲבַרְהָם הִבִּיא לְעוֹלָם אֶת יִשְׁמַעְאֵל הַיָּמִין דְּקִלְפָּה, דְּגַם זֶה חֲסֵד גְּדוֹל. דְּעֵשׂוֹ הַשְּׂמָאל דְּקִלְפָּה הוּא הַרְבֵּה יוֹתֵר גְּרוּעַ לְיִשְׂרָאֵל מִיִּשְׁמַעְאֵל. וּבּוֹדָאֵי עַדִּיף לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל שְׂאֵם יֵשׁ דִּינִים וְגִזְרוֹת רְעוּת, שִׁיְהִי בִיד יִשְׁמַעְאֵל וְלֹא בִיד עֵשׂוֹ. פּוּק חֲזִי בְּדוּרְנוּ מַה עוֹלְלוּ גְרַמְנִיָּה שֶׁהֵם אָדוּם הַשְּׂמָאל דְּקִלְפָּה, [שְׁמוֹ שֶׁל הַצּוֹרֵר יִמ"ש בְּגִימְטְרִיא עֲשׂוֹן]. לְעַמַּת בְּנֵי יִשְׁמַעְאֵל, יָמִין דְּקִלְפָּה. שְׂאֵף שְׁכָלֵל יִשְׂרָאֵל סוֹבֵל מֵהֶם רַבּוֹת, אִין מַה לְהַשְׁוִית סָבֵל שְׂבָא מִיָּמִין דְּקִלְפָּה, לְסָבֵל שְׂבָא מִהַשְּׂמָאל דְּקִלְפָּה. וְאָף שֶׁשָּׂרֵשׁ כָּל הַדִּינִים בָּא מִהַגְּבוּרוֹת דְּקִדְשָׁה שְׁגוּבָהִים מִהַחֲסִידִים, עַדִּיף לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהַדִּינִים שְׂבָאִים מִהַגְּבוּרוֹת יִתְבַּצְעוּ דְרַךְ יָמִין דְּקִלְפָּה, וְלֹא דְרַךְ שְׂמָאל דְּקִלְפָּה. וְכֵן מְצִינּוּ בְּגִמְטְרִיא (שְׁבַת יא.) **וְאָמַר רַבָּא בַר מַחְסִיא אָמַר רַב חֲמָא בַר גּוּרְיָא אָמַר רַב תַּחַת יִשְׁמַעְאֵל וְלֹא תַחַת נְכָרִי, וּמִבְּאֵר רַש"י וְלֹא תַחַת נְכָרִי, אָדוּמִים, שֶׁהִיוּ רַשְׁעִים יוֹתֵר.** וְכֵן מְצִינּוּ בְּגִמְטְרִיא (פְּסוּחִים :15) **תְּנִי רַבִּי חֵיָא יוֹדֵעַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל שְׂאִינּוּ יְכוּלִין לְקַבֵּל גְּזוּרוֹת אַכְזָרִיוֹת אָדוּם, לְפִיכֵךְ הִגְלָה אוֹתָם לְבָבֵל.** וְכֵן הִישְׁמַעְאֵלִים אִינָם עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה כְּשָׂאֵר הָאֲמוֹת, וּמֵאֲמִינִים בָּהּ, וּמוֹנִין לְלַבְנָה, וּמִלִּין אֶת עַצְמָם, וְצִמִּים ל' יוֹם בְּשָׁנָה, וּמִתְפַּלְלִים ה' תְּפִלוֹת בְּכָל יוֹם. וְכֵן יִשְׁמַעְאֵל עֲשָׂה תְּשׁוּבָה בְּסוּף יָמָיו, כְּמוֹבָא בְּרַש"י (בְּרַאשִׁית כה, ט). וְכֵן מוֹבָא בְּסִפּוֹר 'עַץ הַדַּעַת טוֹב' (תְּהִילִים קכד) שִׁישְׁמַעְאֵל נִקְרָא "פְּרָא אָדָם" וְלֹא אָדָם הַשְּׁלָם כְּמוֹ יִשְׂרָאֵל, מִפְּנֵי שֵׁישׁ לוֹ זְכוּת הַמִּילָה, וְיֵשׁ בוֹ בְּחִינַת אָדָם. וְלֹא כְּמוֹ שְׂאֵר הָאֲמוֹת שְׂאִינָם נִקְרָאִים אָדָם כָּלֵל. וְכֵן מוֹבָא בְּמַהֲרַ"ל (רִישׁ נר מצוה) שִׁישְׁמַעְאֵל מְקַבֵּל גַּם כַּח יִשְׂרָאֵל מַה' וְלֹא רַק וְנִיקָה מִיִּשְׂרָאֵל כְּשָׂאֵר הָאֲמוֹת. כְּמוֹ שְׁכַתּוֹב "וְלִישְׁמַעְאֵל שְׁמַעְתִּיךָ". וְכֵן מְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ (פְּרָקִי דְר"א ל') הַשְּׁוֹה הַקְּב"ה שְׁמוֹ שֶׁל יִשְׁמַעְאֵל לְשֵׁמוֹ שֶׁל יִשְׂרָאֵל. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִהֶרֶה"ג ר' דְּנִיָּאל סְטַבְּסְקִי שְׁלִיט"א שֶׁעַל יִשְׁמַעְאֵל לֹא מְצִינּוּ לְשׁוֹן שְׁנֵאָה בְּתוֹרָה. מֵאִידֶךָ עַל עֵשׂוֹ כְּתוּב (מִלְאכִי א, ב) "אֶהְבֵּתִי אֶתְכֶם אָמַר ה' וְאָמַרְתֶּם בְּמַה אֶהְבֵּתָנוּ הַלּוֹא אַח עֵשׂוֹ לְיַעֲקֹב נֵאֵם ה' וְאֶהְבֵּ אֶת יַעֲקֹב: וְאֶת עֵשׂוֹ שְׁנֵאֲתִי". וְכֵן רוֹאִים שֶׁהֵם זְכוּ לְהִיוֹת הַקְּלָפָה שְׁשׁוּלְטַת עַל מְקוֹם הַמִּקְדָּשׁ בְּזִמְן הַחֶרְבֵן. וְכֵן שֶׁם הַנְּבִיא שְׁלֵהֶם נְרַמֵּז בְּכַתּוּב הַמְּדַבֵּר עַל חֶרְבֵן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, (ישעי' סד, י) "וְכָל מַחְמִדֵינוּ הִיָּה לְחֶרְבָּה". וְכֵן פְּלִשְׁתִּים בְּגִימְטְרִיא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִהֶרֶה"ג ר' דָּוִד דְּהָאֵן שְׁלִיט"א שְׁבִישְׁמַעְאֵל יֵשׁ אוֹתִיּוֹת שְׁעֲלִים, לְרַמֵּז עַל מַה שְׁכַתּוּב (אִיכָה ה, יח) "הַר צִיּוֹן שְׁשֵׁמֶם שׁוֹעֲלִים הִלְכוּ בוֹ". וְכֵן מוֹבָא בְּפֶרוֹשׁ ה'מִתּוֹק מִדְּבַשׁ' עַל הַזְהַר (וִירָא קי.) שְׁקִלְפַת יִשְׁמַעְאֵל הִיא קִלְפָּה הַקְּרוּבָה אֶל הַקְּדֻשָּׁה. וְהוֹסִיף הֶרֶה"ג ר' אֲבַרְהָם אֲגִשִׁי שְׁלִיט"א שֶׁהַשְּׁתַּלְשֻׁלוֹ בְּגִשְׁמִיּוֹת שְׁמוֹת הַקְּלָפוֹת שֶׁל יִשְׁמַעְאֵל שְׁמַלְבִּישׁוֹת עַל יְרוּשָׁלַיִם, פֶּתַח, חֲמָס, וְהֵם בְּגִימְטְרִיא יְרוּשָׁלַיִם. וְכֵן מוֹבָא בְּסִפּוֹר 'אֲמוֹנַת עֵתִיךָ' (תְּשׁוּבָה ע' מט) שְׁשֵׁמֶאֱל אוֹתִיּוֹת סְמֵאֵל, לְרַמֵּז שְׁשֵׁם עַקֵר אַחִיזְתּוֹ.

הַמַּהֲרַ"ל (רִישׁ נר מצוה) מְקַשֵּׁה מַדּוּעַ אִין גְּלוֹת יִשְׁמַעְאֵל אַחַת מֵהַד' גְּלוֹת, וְרַק נּוֹסַפַת עֲלֵיהֶם לְקִרְאָת הַגְּאֻלָּה. וּמִבְּאֵר לְדַבְּרֵינוּ שְׁגְלוֹת יִשְׁמַעְאֵל תְּכַלִּיתָה עֲבוּר גְּאֻלָּה וְלֹא עֲבוּר גְּלוֹת, הֵינּוּ שֶׁהֵם מְרַכְבֵּה לְיָמִין דְּקִדְשָׁה לְעֶזְרַת הַלְּצִיחַ אֶת הַיְשׁוּעָה. וְכֵן שְׁמַעְתִּי בְּשֵׁם הֶרֶה"ג ר' יִצְחָק הַיּוֹטְנֵר זצ"ל שֶׁדְרָשׁ לְאַחַר שְׁזָכָה לְהַנְצִל מִהַמְטוּס שְׁנַחֲטָף עַל דִּי יִשְׁמַעְאֵלִים. שְׂאֲצַל עֵשׂוֹ מְצִינּוּ בְּתוֹרָה לְשׁוֹן יְרוּשָׁה, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (דְּבָרִים ב, ה) "כִּי יִרְשָׁה לְעֵשׂוֹ נִתְתִי אֶת הַר שְׁעִיר". מֵאִידֶךָ אֲצַל יִשְׁמַעְאֵל כְּתוּב (בְּרַאשִׁית כא, י) "כִּי לֹא

יִרְשׁ בֶּן הָאֱמָה הַזֹּאת. היינו שעשו יש לו נחלה אמתית משלו בעולם, כמו שכתוב (בראשית לו, מג) **"אֵלֶּה אֱלוֹפֵי אָדָם לְמִשְׁבְּתָם בְּאֶרֶץ אַחְזָתָם"**. מאידך ישמעאל אין לו מקום אמתית משלו, והוא בבחינת עראי בעולם. כמו שכתוב (בראשית כה, טו) **"אֵלֶּה הֵם בְּנֵי יִשְׁמָעֵאל וְאֵלֶּה שְׁמֹתָם בְּחֻצְרֵיהֶם וּבְטִירְתָּם"**. ומשמעות הדברים היא שלעשו יש מלכות אמתית בעולם, לכן יש לו מקום, וישמעאל יש לו רק נשיאות וכבוד ולא מלכות אמתית לכן אין לו מקום אמתית בעולם, עד כאן דבריו. ומבאר לדברינו כיון שהעולם נברא במדת הדין, והקב"ה שתף את החסד רק כדי שהעולם לא יחרב, ולצורך הגאולה כדלעיל. עשו שהוא משרש הדין הוא יורש מקום ונחלה קבועים בעולם ששייך לשרשו, מה שאין כן ישמעאל ששרשו ממדת החסד שכל תפקידה בעולם הוא עבור הגאולה והמתקת הדין, אין לו ירושה ונחלה אמתית בעולם שעל פי האמת מתנהל על ידי מדת הדין ושייך לדין.

וְכֵן מְצִינּוּ בַמִּדְרָשׁ (ילקוט בראשית מג) וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ יִשְׁמָעֵאל שְׁעֵתִיד הַקִּבָּה לְשִׁמְעַע בְּאֲנַקַת הָעַם מִמָּה שְׁבָנִי יִשְׁמָעֵאל עוֹשִׂין לָהֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים. רואים שהשם של ישמעאל שמרמז על השרש שלו, מרמז על גאלתם של ישראל, ומבאר לדברינו שכל התכלית של ישמעאל בעולם הוא להיות הקלפה שדרכה ה' יביא את הגאולה.

וכן מובא בספר 'פרי צדיק' (וירא ד') **בְּיִשְׁמָעֵאל כְּתִיב "וַיֵּשֶׁב בְּמִדְבַר פָּאֲרוֹ", וְנֹאמַר "וְהָיָה פָּרָא אָדָם", וְכִתִּיב "פָּרָה לְמַד מִדְבָר", מִפְּנֵי שֶׁגָּדַל בְּמִדְבָר וְאִינוּ כָּלֵל בְּיִשׁוּב הָעוֹלָם, וְאִין לֹא מְקוּם בְּיִשׁוּב רַק בְּאֵהָלִים חֲדָשׁ כְּאִן וְחֲדָשׁ כְּאִן.** והוסיף הרה"ג ר' אברהם אגשי שליט"א **שִׁישְׁמָעֵאל בְּהַפּוֹךְ אוֹתוֹת לֹא, עִם, יֵשׁ.** היינו שאינם עם ששייך לעולם הישי, רק באו בבחינת עראי.

מְצִינּוּ בַזֵּהָר (שמות יז) אִין לָךְ גְּלוּת קֶשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל כְּמוֹ גְּלוּת יִשְׁמָעֵאל. וכן מובא ברבנו בחיי (בראשית כא, יד) **אִין אֵמָּה בְּעוֹלָם שִׁיְהִיו שׁוֹנְאִים לְיִשְׂרָאֵל כְּבָנֵי יִשְׁמָעֵאל.** ולכאורה הבאנו לעיל את הגמרא (שבת יא.) **תַּחַת יִשְׁמָעֵאל וְלֹא תַחַת נִכְרִי,** ומבאר רש"י **וְלֹא תַחַת נִכְרִי, אָדוּמִים, שֶׁהִיוּ רִשְׁעִים יוֹתֵר.** נראה לבאר על פי דברינו שבאפן כללי ישמעאל הם פחות גרועים, אבל גלות ישמעאל תהיה יותר קשה מכל הגלויות בגלל שהיא תהיה התקופה של חבלי משיח שצריכה להיות בצל צלמון כדלעיל. והרה"ג ר' שמעון זיאת שליט"א באר שאדום פחות קשה לגוף, אבל הוא רשע יותר גדול מישמעאל בגלל שהוא גם מחטיא את ישראל, וגדול המחטיאו יותר מההורגו. וכן מובא במהרש"א (ב"ב עד:) **בְּכָל דוֹר מִיּוֹם שֶׁעֲמַדָּה מְלָכוֹת הִרְשָׁעָה גָזְרוּ עֲלֵינוּ שְׁלֵא יַעֲסִקוּ בַתּוֹרָה וּמִצְוֹת וְכוּ', הִדָּר אֵתָּא מְלָכוֹת יִשְׁמָעֵאל כְּמוֹ שְׂרָאִינוּ בְּכָל דוֹר עַל הָרֵב בְּמַלְכֵי יִשְׁמָעֵאל שֶׁהִיוּ מַלְכֵי חֶסֶד נִתְּנָה רְשׁוּת לְכָל אָדָם לְקַבֵּל עַל תּוֹרָה וּמִצְוֹתֶיהָ.** וכן מצינו בגמרא (מנחות צח. עם ביאור הרבנו גרשום שם) שחקקו על שער המזרח של בית המקדש השני את צורת שושן הבריה, פאות הכרת הטוב למלכות פרס שנתנו להם רשות לבנות את בית המקדש. ורואים שמלכות פרס השייכת לישמעאל, כמובא במלבי"ם (יחזקאל לח, ה), **אִין לָהּ הַתְּנַגְדוּת לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וְהִפְרִירוּ לָהֶם טוֹבָה עַל בְּגִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.**

מובא ברמב"ן (כתבי רמב"ן ח"ב תקיז) **"גַּם אֶת בְּדָם בְּרִיתְךָ שִׁלַּחְתִּי אֲסִירֶיךָ", רִמַּז בְּכָאן עַל עֲקֻבוֹת הַמְּשִׁיחַ שִׁיְהֵא הַדוֹר שֶׁכָּלוּ חֵיב, וְתִשְׁתַּכַּח תּוֹרָה מִיִּשְׂרָאֵל וְתִרְבֶּה הַחֻצְפָּה וְהַעֲזוּת, וְלֹא תִשָּׂאֵר בְּיָדָם רַק מִצְוֹת מִלָּה, וּבְזָכוֹת מִצְוֹת מִלָּה וְגָאֵלוּ.** נראה לבאר מדוע הקב"ה השאיר בעם ישראל דוקא את מצות מילה שבזכותה וגאלו, אף על פי שעזבו את כל המצוות. דמצות מילה נותנת אפשרות למדת החסד לפעל בעולם. כפי שבארנו במאמר 'סוד החצי' שמצות מילה מגלה את החסדים שיוצאים מהיסוד, ובלעדיה אין אפשרות לחסדים לצאת ולהאיר בעולם דרך צד הקדשה. ולכן אברהם היה חייב למול את עצמו לפני שהוליד בצד הקדשה, כי אחרת אין לו צינור הוליד. וכן הגאולה שבאה מצד מדת החסד של אברהם, חייבת שכל ישראל יקיימו מצות מילה, כי אחרת אין לה צינור להוריד את אורות הגאולה לעולם. ולכן מצוה זו נקראת **בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ,** כי היא נוגעת בשרש נשמתו. וזה גופא הטעם שבני ישמעאל מלים את עצמם, כי הם מרגישים שמצוה זו שייכת לשרש נשמתם שבא מצד הימין. וכן **מִילָּה ר"ת הַכְּתוּב (זכריה ט, ט) "הִנֵּה מַלְכֶךָ יָבוֹא לָךְ צִדִּיק וְנוֹשֵׁעַ", וְס"ת הַכְּתוּב (ישעי' נב, יג) "הִנֵּה יִשְׁכֵּל עַבְדִּי יְרוּם וְנֹשֵׂא וְגִבָּה מֵאֲדָם"**. וכן מרמזת בכתוב (שם ז) **"אִמַר לְצִיּוֹן מַלְכֶךָ אֱלֹהֶיךָ"** בדלוג ד' אותיות. וכן הכתוב (בראשית יז, יב) **"יְמוֹל לְכֶם כָּל זָכָר",** בגימטריא מלך המשיח.

מצינו מדרש פליאה **כְּאִשֶּׁר רָאָתָה שְׂרָה שְׁלֵא יִכְנַס מִשֶּׁה לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, אֲמָרָה "גִּרְשׁ הָאֱמָה הַזֹּאת וְאֵת בְּנָהּ"**. ומבאר לדברינו כיון שכל התכלית של ישמעאל להיות בארץ ישראל היא לצורך הגאולה, שרה רמזה כיון שמששה לא יכנס לארץ ישראל, והגאולה תתאחר לאחרית הימים, אין לישמעאל מה לעשות בארץ ישראל.

מוֹבָא ב'מִטָּה אֲפָרִים' (סימן תקפג) שֶׁהַמְּנַהֵג הוּא שְׁלֵא לְאָכֵל אֲגוּזִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה דְאֲגוּז בְּגִימְטְרִיא חֲטָא. וכן בארנו במאמר 'חשמל קשת' שקלפות האגוז מרמזות על הקלפות הטמאות שמתלבשות על הקדשה שהיא בבחינת הפרי שבתוך האגוז, ולכאורה קשה מדוע מצינו בגמרא (פסחים קט.) שבפסח מחלקים אגוזים לתינוקות בליל הסדר, וכן מצינו במדרש (שמ"ר ג, ד) שמששה שאל את הקב"ה קודם יציאת מצרים **כְּמָה קָלִיּוֹת וְאֲגוּזִים הַתְּקַנְתָּ לְתִינוּקוֹת.** ונראה לבאר על פי דברינו דראש השנה הוא זמן ששורה מדת הדין של יצחק, כמובא בזוהר (ויחי רכו:), לכן צריך להזהר שלא יהיה שום דבר שמזכיר חטא. מה שאין כן בפסח כששורה מדת החסד של אברהם כמובא בזוהר (השמטות רסא:), לא חוששים מהזכרת החטא דמדת החסד משפיעה חסד לכל. וכן הגאולה ממצרים הייתה בחדש ניסן אף על פי שהיו שקועים במ"ט שיערי טמאה, הקב"ה גאל אותם ולא הביט על עוונותיהם. דגאלת פסח היא גאלה שבאה באתערותא דלעילא, מצד החסד שגואל אפלו שלא ראויים. וכן

הגאלה לעתיד לבא שתהיה בניסן תהיה גם בדור שכלו חיב, כמובא בגמרא (סנהדרין צח.), דבניסן שולט הימין שמשפיע חסד גם במצב של חטא.

במאמר המסגור נראה דלכן מחלקים אגוזים לתינוקות בשביל שיקימו את מצות הפסח, וכעין זה מצינו בפרוש המשניות לרמב"ם (סנהדרין ע' א) שהמלמד תינוקות צריך לחלק להם אגוזים כדי שילמדו, דממזים לתינוק שלמוד על מנת לקבל פרס הוא בבחינת אגוז שהקלפה מכסה את הפרי שבפנים, והתכלית צריכה להיות שילמד שלא על מנת לקבל פרס.

וכן פסח הוא בחינת עבור כמובא ב'שער הפננות' (סוכות ח"ב שכה) **ודע כי המשך זמן העבור הזה הוא נמשך מיום שמיני עצרת עד יום ז' של פסח ואז נולד הנולד הנעשה בזה העבור בסוד קריעת ים סוף שהוא עת לדת רחל.** ועבור מסמל מצב שהרע עדין מערב עם הטוב, לכן יש בעבור **ר"ע** ימים, כמובא ב'עץ חיים' להאריז"ל (שער יט ח"א רסט). וכן מובא באריכות ב'שער הפננות' בדרושי הפסח, שבפסח יש אחיזת החיצונים.

מצינו בזהר (תצוה קפג): שמי שאוכל מצה בפסח, הוא ממתיק את הדין מעליו בראש השנה, ובהגדה של פסח לר' חיים פלאגי מובא לשמור מהמצה של פסח לאכלה בראש השנה, ומבאר לדברינו דפסח הוא חסד, וראש השנה הוא דין, והחסד ממתיק את הדין. וכן מובא בספר 'צמח צדיק' (ניסן) שאותיות **שופ"ר** באות אחרי אותיות **קער"ה**, לרמז שמי שמגביה את הקערה בגליל הסדר, מוצא תחתיה את האותיות הבאות אחריה שהן שופר, ומבאר שם שקערה ממתיקה את הדין כמו שופר. ולפי דברינו נוסף שקערה ממתיקה את השופר. וכן מובא בספר 'דברי יחזקאל' **"היום אתם יצאים בחדש האביב"**, **"היום" רומז על ראש השנה כמו שכתוב "ויהי היום ויבאו בני האלהים להתיצב על ה' ויבוא גם השטן בתוכם"**, **בראש השנה אתם יוצאים בדימוס מן הדין, בחדש האביב, בזכות אכילת המצות בחדש ניסן בפסח.** וכן שמעתי בשם הרה"ג ר' אברהם מייזעלס שליט"א **שמצה ומרור בגימטריא שופר.** וכן הפסוק שממנו יוצא הצרוף של חדש ניסן, (תהלים צו, יא) **"ישמחו השמים ותגל הארץ"**, הוא אותו מספר של הפסוק שממנו יוצא הצרוף של חדש תשרי. (בראשית יב, טו) **"ויראה אתה שרי פרעה"**.

נראה דלכן רק במצות הפסח מצינו מצוה של פסח שני, מה שלא מצינו בשום מצוה בתורה. דמדת החסד ששולטת בזמן זה נותנת אפשרות לקיים את מצות הפסח למי שלא היתה לו אפשרות לקימה בפסח ראשון. דזו דרכה של מדת החסד לתת אפשרות לתקן ולהשלים, כפי שבארנו בענין התשובה ששיכת לצד החסד. וכן מצוה זו מרמזת שאף פעם לא מאחר ותמיד אפשר עוד לתקן ולהשלים. וכן רואים ב'סדור הרש"ש' שביום פסח שני שהוא יום כ"ט לעמר מתחילים להכניס את המוחין דחסד הכלליים של ספירת העמר. וכן מובא בחתם סופר (ש"ת י"ד רלג) שאם סופרים את המדות מהסוף להתחלה, יום פסח שני הוא כנגד **נצח שבנצח**, המסמל את הימין שבמימין.

מצינו בגמרא (פסחים קטו.) **אמרו עליו על הלל הזקן שהיה פורכן בבת אחת ואוכלן שנהאמר "על מצות ומרורים לאכלהו"**. נראה דכורך מאחד את המצה המסמלת את הצדיק עם המרור המסמל את הרשע שיהיו יחד, ושבוזכות הצדיק ינצל הרשע. ולכן הלל הזקן ששרש נשמתו מצד הימין, היה פורכן יחד דתכלית הכורך היא לקשר את הרשעים לקדשה ולהציל אותם. ומישבת קושית מהר"י מבעלזא מדוע הגמרא מזכירה את הכתוב (במדבר ט, יא) **"על מצות ומרורים לאכלהו"** שנהאמר על פסח שני, ולא את הכתוב שנהאמר על פסח ראשון (שמות יב, ח) **"ומצות על מרורים לאכלהו"**, לרמז שמצות פורך היא בבחינת פסח שני. וכן הכתוב שאמר אברהם עמוד החסד (בראשית יח, כה) **"חללה לך מעשת כדבר הזה להמית צדיק עם רשע והיה כצדיק כרשע"** ר"ת **כור"ך** דכורך מאחד את המצה המסמלת את הצדיק עם המרור המסמל את הרשע שיהיו יחד, ושבוזכות הצדיק ינצל הרשע. וכן מובא בספרים **שחרות** ר"ת **חכם רשע תם ושאינו יודע לשאל**, ומבאר לדברינו דזמן חרותנו מאחד את כל הארבעה בנים יחד כדרכה של מדת החסד.

שמעתי ממור"ר הרה"צ ר' פישל אייזנבך זצוק"ל, שאף על פי שיציאת מצרים היתה בינד חזקה המסמלת את מדת הגבורה, בקריעת ים סוף מצינו לשון **"יד הגדולה"** שמסמלת את מדת החסד, כמו שכתוב (שמות יד, לא) **"וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים"**, דבקריעת ים סוף פעלה גם מדת החסד הנרמזת בשם ע"ב היוצא מהפסוקים של קריעת ים סוף **"ויסע ויבא ויט"**. מה שאין פן יציאת מצרים היתה רק דרך מדת הגבורה. וכן מצינו בקריעת ים סוף (שמות טו, ו) **"ימינך ה' נאדרי בפח ימינך ה' תרעץ אויב"**, וגו', נטית ימינך תבלעמו ארץ: נחית בחסדך עם זו גאלת". וכן מצינו בזהר חדש (תיקונים קיט:) **בימינא איתבקעא ימא.** וכן מצינו בקריעת ים סוף לשון ישועה, (שמות יד, ל) **"וישע ה' ביום ההוא את ישראל מיד מצרים"**. ומצינו בזהר (תרומה קסט.) **מי הן ישועות, זה ימין שהוא מושיע מכל מקטרגי העולם, שכתוב "הושיעה ימינך וענגי"**. וכן מצינו בזהר (תרומה קע): שבזכות אברהם המסמל את מדת החסד נקרע היים, לכן כתוב **"ויהי באשמרת הבקר"**, המרמז על השכמת הבקר של אברהם. וכן הכתוב **"וישב היים לפנות בקר לאיתנו"** מרמז על אברהם שנקרא איתן. וכן מצינו במדרש (שמות רבה כג, ה) **"א"ר שמעון בר אבא בשביל האמונה שהאמין אברהם להקב"ה, שנהאמר "והאמין בה"**, ממנה זכו ישראל לומר שירה על היים שנהאמר אז ישיר משה הוי **"תשורי מראש אמנה"**. וכן כתוב (ישעי' סג, יב) **"מוליך לימין משה זרוע תפארתו בוקע מים מפניהם לעשות לו שם עולם"**. וכן מצינו בגמרא (ברכות נח.) **"לך ה' הגדלה" זו קריעת ים סוף.** וכן מצינו בזהר חדש (תיקונים קטו.) שהכתוב **"מי כמכה באלם הוי"ה" ר"ת בגימטריא חסד** לרמז על מדת החסד שפעלה בקריעת ים סוף.

מוֹבָא בַמְהַר"ל (גור אריה' שמות לב, ד) כְּשֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל בּוֹנִין, וְהָיוּ נוֹטְלִין הַמְצָרִים בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהֵם קִטְנִים, וּמְנִיחִים אוֹתָם בְּבִגְנָן בְּמָקוֹם אֶבֶן. אָמַר מֹשֶׁה רַבְּנוּ עָלָיו הַשְּׁלוֹם וְכִי כֵן עוֹשִׂים לְבְנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב, אָמַר הַקַּב"ה כֹּל אוֹתָן הַבְּנִים אִם הָיוּ חַיִּים וְנִתְקַיְמוּ בְּעוֹלָם הָיוּ רְשָׁעִים, וְאִם אֵין אִתָּהּ מֵאֲמִין קַח אֶחָד מֵהֶם וּתְרָאֶה מֵה יִהְיֶה מַעֲשָׂיו, וְלָקַח אֶת מִיכָה, וְהוּא עָשָׂה אֶת הָעֵגֶל וּפָסַל מִיכָה, וּלְפִיכֵן נִקְרָא 'מִיכָה' שְׁנִתְמַעַךְ בְּדִימוּסֵי בְּנֵי שָׁל מְצָרִים. וּמוֹבָא בְּבַעַל ה'טוֹרִים' (שמות יד, כט) "חֲמָה מִימִינָם וּמִשְׂמָאלָם" חֲמָה כְּתִיב חֶסֶר, שֶׁהַקַּב"ה נִתְמַלֵּא עֲלֵיהֶם חֲמָה עַל פָּסַל מִיכָה שֶׁעָבַר בָּיָם. וְהֵינּוּ דְכָתִיב "וְעָבַר בָּיָם צָרָה", ס"ת רמ"ה שֶׁהוּא בְּגִימְטְרִיא פָּסַל מִיכָה.

וּמוֹסִיף הַסֵּפֶר 'מִנְחַת שֵׁי' שֵׁם בִּיבְשָׁה בְּתוֹךְ הַיָּם סוֹפֵי תְבוּת מַכָּה. נִרְאָה דְכִינּוּן שְׁקָרִיעַת יָם סוֹף הִיְתָה דֶרֶךְ מִדַּת הַחֶסֶד שֶׁמְצִילָה אֶת הַרְשָׁעִים בְּזִכּוֹת הַצְּדִיקִים, לְכֵן מִיכָה עָבַר בָּיָם סוֹף וְנִצַּל בְּזִכּוֹת הַצְּדִיקִים. וְכַעֲנִין זֶה מוֹבָא בְּשִׁל"ה (ווי העמודים' פ"ב ב"ש ספר 'חכמת מנוח') קָשִׁים מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם פְּקָרִיעַת יָם סוֹף, שֶׁאֲמָרוּ בְּזֵהָר שְׁקָרִיעַת יָם סוֹף הִיְתָה לְרָעִים וְלְטוֹבִים יַחַד, כִּי כְּמָה מִיִּשְׂרָאֵל הָיוּ עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכָבִים וּפָסַל מִיכָה עָבַר בְּתוֹכוֹ, כֵּן הַמְזוֹנוֹת נוֹתֵן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר, טוֹב וּמְטִיב לְרָעִים וְלְטוֹבִים. עַל פִּי דְבַרֵי הַשִּׁל"ה נִרְאָה לְבָאָר מְדוּעַ מִיכָה הִצְטִין בְּמִדַּת הַצְּדִיקָה, כְּמוֹבָא בְּגִמְרָא (סנהדרין קג:) מִפְּנֵי מָה לֹא מָנוּ אֶת מִיכָה, [שְׂאִין לוֹ חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא], מִפְּנֵי שֶׁפָּתוּ מְצוּיָה לְעוֹבְרֵי דְרָכִים. כִּינּוּן שְׁמִיכָה נִצַּל מִמִּדַּת הַחֶסֶד שֶׁהִיְתָה בָּיָם סוֹף שֶׁזָּנָה וּמִפְּרִנְסַת לְרָעִים וְלְטוֹבִים, לְכֵן הוּא בְּעַצְמוֹ הִיְתָה בַעַל צְדָקָה וְנָתַן מְזוֹן לְכָל דְּכִפִּין. וְכֵן מְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ (שמות רבה מא, ל) יִשְׂרָאֵל עוֹבְרִים בָּיָם וְכִסְפוֹ שֶׁל פָּסַל מִיכָה עוֹבֵר בָּיָם הָיוּ "לֵךְ ה' הַצְּדָקָה וְלָנוּ בִּשְׁתַּת הַפְּנִים". רוֹאִים שֶׁהַמִּדְרָשׁ מְזַכֵּיר עַל מִיכָה בָּיָם סוֹף אֶת הַפְּסוּק (דניאל ט, ז) "לֵךְ אֲדֹנָי הַצְּדָקָה וְלָנוּ בִּשְׁתַּת הַפְּנִים" שֶׁמְרַמְזֵת בּוֹ ר"ת אֶהָב"ה הַמְסַמְּלֵת אֶת מִדַּת הַחֶסֶד. וְכֵן מִיכָה בְּגִימְטְרִיא חֶסֶד עִם הָאוֹתִיּוֹת. וְכֵן מִכָּה מְרַמְזֵת בְּכַתוּב "מִי כְּמִכָּה בְּאֵלֶם הוּי"ה" שֶׁהוּא ר"ת בְּגִימְטְרִיא חֶסֶד כְּדִלְעִיל. וְכֵן מְצִינּוּ בְּגִמְרָא (גיטין נו:) שֶׁפְּסוּק זֶה מְסַמֵּל חֶסֶד גַּם לְרְשָׁעִים הַגְּדוּלִים בְּיִתְרָה. וְנִבְיָא אֶת לְשׁוֹן הַגְּמְרָא: טִיטוּס הַרְשָׁע שֶׁחָרַף וְגִדְף כְּלָפֵי מַעְלָה. וְכו'. אֲבָא חֲנַן אוֹמֵר, "מִי כְּמוֹךְ חֶסֶן יְהוּ". מִי כְּמוֹךְ חֶסֶן וְקִשָּׁה, שֶׁאִתָּה שׁוֹמֵעַ נְאוּצוֹ וְגִדּוּפוֹ שֶׁל אוֹתוֹ רְשָׁע וְשׁוֹתֵק. דְּבִי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל תְּנָא, "מִי כְּמִכָּה בְּאֵלֶם ה'". מִי כְּמוֹךְ בְּאֵלֶמִים. וְכֵן מְצִינּוּ שֶׁהֵיָם נִבְקַע בְּמִיחַד עֲבוּר דָּתוֹ וְאֲבִירָם, כְּמוֹבָא בְּסֵפֶר 'בְּאָר מֵיָם חַיִּים' (קרח) עַל דֶּרֶךְ מֵאֲמָר חז"ל (תרגום יונתן בשלח ז"ד, ג) שֶׁעֲלִיָּהֶם לְבָד נִבְקַע הֵיָם אַחֲרֵי צֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, שֶׁהֵם אַחֲרָיו לְבֹאָ עֲבוּר רְשָׁעָתָם וְנִבְקַע בְּשִׁבְלֵם. שְׁלֹזָה יֹאמֵר הַכְּתוּב "כִּי בָא סוּס פְּרָעָה בְּרִכְבוֹ וּבִפְרָשָׁיו בָּיָם וְגו', וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבְשָׁה וְגו'". פְּרוּשׁ גַּם אַחַר שֶׁכָּבַר בָּא סוּס פְּרָעָה בָּיָם הִלְכוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בִּיבְשָׁה וְהֵם עֲבוּרָם.

מְצִינּוּ בְּגִמְרָא (סנהדרין לט:) "וְיַעֲבֹר הַרְנָה בְּמַחְנֶה" אָמַר רַבִּי אַחָא בַר חֲנִינָא, "וּבְאֲבָד רְשָׁעִים רְנָה", בְּאֲבָד אַחָא בֶן עֲמָרִי רְנָה. וּמִי חֲדֵי קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמַפְלְתָן שֶׁל רְשָׁעִים, וְכו', בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בְּקִשׁוֹ מְלָאכֵי הַשְּׂרָת לֹאמַר שִׁירָה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אָמַר לְהוֹן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מַעֲשֵׂי יְדֵי טוֹבָעִים בָּיָם, וְאַתֶּם אוֹמְרִים שִׁירָה לְפָנֵינוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי חֲנִינָא, הוּא אֵינוֹ שֵׁשׁ, אֲבָל אַחֲרִים מְשִׁישׁ. נִרְאָה לְיֹשֵׁב סְתִירַת הַגְּמְרָא בְּאֲפָן אַחַר עַל פִּי דְבַרֵינוּ, שֶׁתְּלוּי בְּאִיזוֹ הַנְּהַגָה נִמְצָאִים; אִם הַנְּהַגָה הִיא שֶׁל מִדַּת הַדִּין שֶׁעוֹשָׂה דִין בְּרְשָׁעִים וּמְצִילָה אֶת הַצְּדִיקִים, עַל זֶה נֹאמַר "וּבְאֲבָד רְשָׁעִים רְנָה", וְאִם הַנְּהַגָה הִיא שֶׁל מִדַּת הַחֶסֶד כְּמוֹ בְּקָרִיעַת יָם סוֹף, אֵין רְנָה, כִּי הַחֶסֶד רוֹצֵה לְהַטִּיב לְכֻלָּם, וּבְקָרִיעַת יָם סוֹף הַחֶסֶד אֲמַנֵם עֲשָׂה דִין בְּמַצְרִים לְצַדִּיק הַצֵּלַת יִשְׂרָאֵל, וְעֲבוּר בְּזַת הַיָּם, אֲבָל לֹא הִיְתָה זֹאת תְּכִלִּית הַפְּעֵלָה, רַק אֲמַצְעִי. כִּי הַתְּכִלִּית הִיְתָה לְהַטִּיב לְיִשְׂרָאֵל, וְכִינּוּן שֶׁהִיְתָה מְעֻרָב בְּדִין לֹא הִיְתָה מִצַּב שֶׁל שִׁירָה וְשִׂמְחָה בְּפַמְלִיא שֶׁל מַעְלָה. וְכֵן מְצִינּוּ בְּמִדְרָשׁ (תהלים יח) אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לֵוִי, עַל אֱלוֹ וְעַל אֱלוֹ הַפֶּךְ הַיָּם. מָה הִיְתָה עוֹשָׂה. יְמִינוֹ אַחַת מְצַלַת לְיִשְׂרָאֵל, וְיָמִינוֹ אַחַת שׁוֹקַעַת לְמַצְרַיִם, שְׁנֹאמַר "יְמִינֵךְ ה' נֹאדְרֵי בְּכַח", לְיִשְׂרָאֵל. "יְמִינֵךְ ה' תִּרְעַץ אוֹיְבֵינוּ", לְמַצְרַיִם. רוֹאִים שֶׁגַּם הַדִּין לְמַצְרַיִם בָּא מִצַּד הַיָּמִין, וְעַל דִּין שֶׁבָּא מִצַּד הַיָּמִין אֵין לֹאמַר שִׁירָה כְּדִלְעִיל.

מְצִינּוּ בְּגִמְרָא (יומא כח:) אָמַר רַבָּא, וְאִיתִימָא רַב אֲשִׁי, קִיָם אַבְרָהָם אֲבִינוּ אֶפְלוּ עִירוּבֵי תְּבַשְׁלִין. רוֹאִים שֶׁיְסוּד מְצוֹת עֲרוּב נוֹסֵד מֵאַבְרָהָם אֲבִינוּ, אִישׁ הַחֶסֶד. וּלְפִי זֶה מוֹבְנִים דְּבַרֵי הַגְּמְרָא (עירובין פ.) אָמַר אֲבָא כָּל שֵׁישׁ לֵךְ לְהַקֵּל בְּעִירוּבֵינוּ הַקֵּל. כִּי קוּלָא בָּאָה מִמִּדַּת הַחֶסֶד. וְכֵן מְצִינּוּ בְּזֵהָר (תיקונים סט.) עֲרוּב הוּא עֲמוּד הָאֲמַצְעִי. וּבְאֲרָנוּ בְּמֵאֲמָר 'חֲשַׁמֵּל לוּלֵב' מְדוּעַ עֲרוּב הוּא עֲמוּד הָאֲמַצְעִי. דְּעֲרוּב מְחַבֵּר בֵּין רְשׁוֹת הַיְחִיד לְרְשׁוֹת הַרְבִּים, וְעוֹשָׂה אוֹתָן רְשׁוֹת אַחַת. וּרְשׁוֹת הַיְחִיד מְסַמְּלֵת אֶת הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, וּרְשׁוֹת הַרְבִּים מְסַמְּלֵת אֶת הָעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן מְקוֹם הַנְּפָרְדִים שֶׁהֵם בְּבַחֲינַת רַבִּים. וְזֶה עֲנִין עֲמוּד הָאֲמַצְעִי, לְחַבֵּר אֶת הָעוֹלָם הָעֲלִיוֹן לְתַחֲתוֹן. וְגַם כָּאֵן רוֹאִים אֶת יְסוּד מִדַּת הַחֶסֶד שֶׁמְעַרְבֵת וּמַחְבֵּרֵת צְדִיקִים לְרְשָׁעִים כְּדִי לְהַצִּילָם, כְּמוֹבָא בְּזֵהָר (תיקונים סט.) רְשׁוֹת הַיְחִיד הִיא הַשְּׁכִינָה, רְשׁוֹת הַרְבִּים נְחֹשׁ אֲשֶׁת זְנוּנִים.

וּלְבָאָר הַחֲלוּק בֵּין יָמִין לְשְׂמָאל, שֶׁמַּעֲתִי מִהֲרָה"ג ר' שְׁלֹמֹה שְׁלוֹם הַכֹּהֵן קֹאֵהן שְׁלִיט"א שֶׁשָּׂאֵל בְּשֵׁם אֲבִיו שְׁלִיט"א, מָה עֲשָׂה אַבְרָהָם עִם כָּל הַבָּשָׂר שֶׁנִּשְׂאָר לוֹ לְאַחַר שֶׁנָּתַן לְכָל אוֹרַח וְאוֹרַח לְאָכַל אֶת לְשׁוֹן הַפְּרָה. וּבְאָר שֶׁאַבְרָהָם מְדַתוֹ חֶסֶד, רָצָה לְהַטִּיב לְשׁוֹן בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת. לְכֵן תְּמִיד חָשַׁב מָה הַשְּׁנִי בְּאֲמַת רוּצָה, וְאֲצֵל הַמְּלָאכִים הוּא הַבֵּין שֶׁהֵם אֲנָשִׁים מְכַבְּדִים וְרוֹצִים כְּבוֹד, לְכֵן שָׁחַט לְכַבּוֹדֵם ג' פְּרִים לְכַבּוֹדֵם בְּזֵהָר, וְהַנְּהַגָה זֹאת הִיְתָה רַק לְאֲנָשִׁים שְׂרוּצִים כְּבוֹד, וְלֹא לְכָל אוֹרַח. וְנִרְאָה דְכָאֵן טְמוֹן הַהֲבָדֵל הַגְּדוֹל בֵּין יָמִין לְשְׂמָאל, דִּמְיִין חוֹשֵׁב מָה הַשְּׁנִי רוּצָה כְּדִי לְהַטִּיב לְשׁוֹן שִׁיְהִיָה לוֹ טוֹב מִיָּד וּבְשְׁלֵמוֹת. וְאֵלוֹ הַשְּׂמָאל חוֹשֵׁב מָה הַשְּׁנִי בְּאֲמַת צְרִיךְ וְלֹא מָה הוּא רוּצָה, וְנוֹתֵן רַק אֶת הַצְּמִצּוֹם הַהֲכָרָחִי.

מְצִינּוּ בְּזֵהָר (תיקונים מו.) שֶׁכָּל מְקוֹם שֶׁכְּתוּב בְּש"ס מְתַקִּיף, הוּא מִצַּד הַחֶסֶד, וְכָל מְקוֹם שֶׁכְּתוּב צְרִיכָא הוּא מִצַּד הַגְּבוּרָה. וּמְבָאָר לְדְבַרֵינוּ דְּצַד הַשְּׂמָאל בּוֹדֵק מָה צְרִיךְ בְּאֲמַת וּלְפִי זֶה הוּא פּוֹעֵל, לְכֵן הוּא אוֹמֵר צְרִיכָא עַל כָּל דְּבַר שֶׁהוּא מְבִין שֶׁצְרִיךְ

אותו, וצד החסד מתקיף ומקשה קושיות כדי לגלות את האור, ולסלק את הקלפות שמעלימות את האור. וכן מובא בפרוש ה'מתוק מדבש' על הזהר חדש (תיקונים ק"ט). שכל מקום שכתוב בש"ס פשיטא, מרמז על מדת החסד שהיא פשוטה. וכשיש קושיא זה מרמז על הדין הקשה.

בפרוש הרב לזין לספר המצוות לרס"ג, שואל מדוע עבד כנעני יוצא לחרות כשאדונו הוציא לו שן או עין, הרי לרבי מאיר חוב הוא לעבד לצאת לחרות. ומדוע מגיע לו ענש נוסף כשאדונו הוציא לו שן או עין. ומישב שאמנם בדעתו של עבד, היציאה לחרות היא חוב, ודבר לא טוב, כי עבדא בהפקירא נחא ליה, והוא מעדיף להשאיר עבד. אבל על פי האמת היציאה לחרות מעלה אותו מדרגת עבד לדרגת ישראל, והיא זכות גדולה בשבילו. יוצא שעל פי מדת החסד אם מסתכלים מה הוא רוצה, היציאה לחרות היא חוב. ועל פי מדת הגבורה אם מסתכלים מה באמת טוב בשבילו, ומה הוא צריך, היציאה לחרות היא זכות. ומכאן נבין את מעלת הגבורות על החסדים שהם בסוד התגבורות האור, כדבארנו במאמרי 'מעלת הגבורות'.

וכן מובא בספר 'בגן אריאל' (ע' מד) שמדת החסד היא בבחינת אהבה המקלקלת את השויה, דשויה מרמזת על שירת הדין שחסד מקלקל אותה ואינו מתחשב בה. וכן מובא ב'תניא' (אגה"ק יב) שחסד הוא בחינת מים שטבעים לרדת מלמעלה ולהתפשט למטה לכל מקום, ואש מסמלת את הגבורות, לכן טבעה לעלות למעלה לסמל שהיא מסלקת את ההשפעות חזרה למעלה שלא ירדו למטה.

וכן נראה לבאר מה שמובא ברש"י (בראשית לז, לג) שכל אותם שנים שיעקב התאבל על יוסף אף על פי שיעחק היה יודע שיוסף חי, לא גלה ליעקב שאמר האיך אגלה והקב"ה אינו רוצה לגלות, דכאן רואים את מדת יצחק של שמאל וצמצום, דאם יש איזה טעם לא לעשות פעלה, לא עושים, אף על פי שיעחק הצטער בצערו של יעקב, והיה בוכה משום כך, כמובא ברש"י (שם לה), אבל לא גלה מהטעם דלעיל, ונראה שאלו זה אברהם במקום יצחק, בנדאי היה מגלה, דשיטת צד הימין היא התפשטות חסד בלי גבול, ואם יש אפשרות להיטיב ולעשות חסד בודאי יעשו, אלא אם כן זה אסור. וכאן לא היה אסור ליצחק לגלות, אלא היה לו טעם לדבר כדלעיל, וטעם זה לא גרם אסור לגלות, דהשבטים החרימו את מי מתוכם שיגלה, ואם נאמר שהשבטים החרימו גם את יצחק, מדוע תלה הטעם בזה שהקב"ה לא מגלה, שיתלה הטעם משום החרם, אלא שזה נבע משרש נשמתו ושיטתו בעבודת השי"ת.